

Memoriile și scrisorile ucenicului preaiubit:

Evanghelia lui Ioan, 1, 2 și 3 Ioan

CUPRINS

SCRIERILE LUI IOAN	3
TABEL AL SUBIECTELOR SPECIALE	3
CUVÂNT DIN PARTEA AUTORULUI.....	6
GHID PENTRU O CITIRE DE CALITATE A BIBLIEI	8
INTRODUCERE ÎN IOAN.....	16
IOAN 1.....	24
IOAN 2.....	59
IOAN 3.....	73
IOAN 4.....	96
IOAN 5.....	116
IOAN 6.....	132
IOAN 7.....	160
IOAN 8.....	175
IOAN 9.....	192
IOAN 10.....	201
IOAN 11.....	211
IOAN 12.....	226
IOAN 13.....	243
IOAN 14.....	256
IOAN 15.....	277
IOAN 16.....	288
IOAN 17.....	300
IOAN 18.....	313
IOAN 19.....	328
IOAN 20.....	342
IOAN 21.....	353
1 IOAN.....	361
1 IOAN 1:1 – 2:2.....	366
1 IOAN 2:3-27.....	378
1 IOAN 2:28-3:24.....	397
1 IOAN 4.....	420
1 IOAN 5.....	432
2 IOAN.....	449
3 IOAN.....	458
ANEXA 1.....	468
ANEXA 2.....	477
ANEXA 3.....	481
ANEXA 4.....	491

SCRIERILE LUI IOAN

TABEL AL SUBIECTELOR SPECIALE

<i>ARCHĒ</i>	27
ÎNGERUL DOMNULUI	29
CREDINȚĂ, A CREDE, SAU ÎNCREDERE (<i>Pistis</i> [SUBSTANTIV], <i>Pisteuō</i> [VERB], <i>Pistos</i> [ADJECTIV])	31
MARTORI AI LUI ISUS.....	32
A CUNOAȘTE (folosind în principal Deuteronom ca model)	33
FIREA (<i>sarx</i>)	36
SLAVA (<i>DOXA</i>).....	36
CONCEPȚIA LUI PAVEL CU PRIVIRE LA LEGEA MOZAICĂ	41
FARISEII	47
ISUS NAZARINEANUL	54
AMIN.....	56
CERURILE	57
PERSPECTIVELE BIBLICE CU PRIVIRE LA ALCOOL ȘI ALCOOLISM	61
UNITĂȚI DE GREUTATE ȘI VOLUM ÎN ORIENTUL APROPIAT ANTIC (METROLOGIE).....	64
PAȘTELE	67
UTILIZAREA DE CĂTRE IOAN A VERBULUI „A CREDE“ (SUBSTANTIVUL este rar).....	71
SANHEDRINUL	74
ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU	78
SUFLARE, VÂNT, DUH.....	80
DUMNEZEU DESCRIS CA OM (LIMBAJ ANTROPOMORFIC).....	83
PREDESTINARE (CALVINISM) VERSUS LIBERUL ARBITRU UMAN (ARMINIANISM).....	84
PECETE.....	93
RASISM.....	98
PROFEȚIA VECHIULUI TESTAMENT	103
TATĂL	109
MESIA	110
VOIA (<i>thelēma</i>) LUI DUMNEZEU	111
ESTE VINDECAREA PLANUL LUI DUMNEZEU PENTRU TOATE VEACURILE?.....	120
PROCEDURI EXEGETICE PENTRU INTERPRETAREA „PĂCATULUI DE NEIERTAT”.....	123
TRIMIS (<i>APOSTELLŌ</i>).....	124
CEASUL	125
<i>KERIGMA</i> BISERICII TIMPURII	129
MONEDE FOLOSITE ÎN PALESTINA ÎN TIMPUL LUI ISUS.....	135
NUMĂRUL DOISPREZECE.....	137
NUMELE DIVINITĂȚII	138
SIGURANȚA CREȘTINĂ	145
„ADEVĂR” (CONCEPTUL) ÎN SCRIERILE LUI IOAN.....	150

PENTRU TOTDEAUNA ('OLAM)	151
ÎNĂLȚAREA.....	154
DUHUL (<i>PNEUMA</i>) ÎN NT	155
APOSTAZIE (<i>APHISTĒMI</i>).....	156
DEMONUL (DUHUL NECURAT)	166
NEVOIA DE PERSEVERENȚĂ	183
GNOSTICISM	187
TIMPURILE VERBALE GRECEȘTI FOLOSITE PENTRU MÂNTUIRE.....	195
MĂRTURISIREA.....	197
DISTRUGERE (<i>APOLLUMI</i>)	204
UNGerea ÎN BIBLIE (BDB 603).....	213
OBICEIURI DE JALE.....	216
FEMEILE ÎN BIBLIE.....	218
OBICEIURI DE ÎNMORMÂNTARE	222
RĂZBOI ÎN CER.....	237
INIMA	239
UTILIZAREA „PORUNCII” ÎN SCRIERILE LUI IOAN.....	241
ORDINEA SERVICIULUI DE PAȘTE ÎN IUDAISMUL PRIMULUI SECOL	246
ISCARIOTEANUL.....	251
UNDE SUNT CEI MORȚI?	259
RUGĂCIUNEA EFICIENTĂ.....	265
NUMELE DOMNULUI	266
ISUS ȘI DUHUL SFÂNT.....	267
UTILIZAREA DE CĂTRE PAVEL A CUVÂNTULUI <i>KOSMOS</i> (LUME)	268
ZIUA ACEEA.....	270
TRINITATEA.....	272
PERSONALITATEA DUHULUI SFÂNT	273
CREȘTINUL ȘI PACEA	274
FOCUL	281
ILUMINAREA	293
ALEGEREA	303
ADEVĂRAT (TERMENUL) ÎN SCRIERILE LUI IOAN.....	304
SFÂNT.....	307
ALEGEREA/PREDESTINAREA ȘI NEVOIA DE ECHILIBRU TEOLOGIC	316
ISUS NAZARINEANUL	318
GARDA PRETORIANĂ	323
PILAT DIN PONT.....	324
FEMEILE CARE L-AU URMAT PE ISUS	336
MIRESME PENTRU ÎNMORMÂNTARE.....	340
APARIȚIILE LUI ISUS DE DUPĂ ÎNVIERE	346
COMPARAȚIE ÎNTRE IOAN 1 ȘI 1 IOAN 1.....	369
CREȘTINISMUL ESTE COLECTIV	370
KOINŌNIA	371

„A RĂMÂNE” ÎN SCRIERILE LUI IOAN	384
A CUNOAȘTE (folosit cel mai adesea în Deuteronom ca paradigmă)	387
GUVERNAREA UMANĂ	388
VEACUL ACESTA ȘI VEACUL VIITOR.....	390
CEL SFÂNT	393
TERMENI DIN NOUL TESTAMENT PENTRU ÎNTOARCEREA LUI CRISTOS.....	399
NEPRIHĂNIREA	401
DOVEZI DIN NOUL TESTAMENT ALE MÂNTUIRII	404
SFINȚIREA	408
FIUL LUI DUMNEZEU.....	410
RUGĂCIUNEA – FĂRĂ ÎNCETARE, DAR LIMITATĂ	416
AR TREBUI CREȘTINII SĂ SE JUDECE UNUL PE ALTUL?	422
TERMENI GRECEȘTI PENTRU ISPITIRE ȘI CONOTAȚIILE LOR.....	422
PREJUDECĂȚILE TEOLOGICE ALE LUI BOB.....	428
SIGURANȚA MÂNTUIRII	438
RUGĂCIUNEA DE MIJLOCIRE	440
CE ESTE PĂCATUL CARE DUCE LA MOARTE?	443
PREZBITER	451
BISERICA (<i>EKKLESIA</i>).....	463

CUVÂNT DIN PARTEA AUTORULUI

CUM TE POATE AJUTA ACEASTĂ EXEGEZĂ?

Exegeza biblică este un proces rațional și spiritual care încearcă să-l înțeleagă pe scriitorul străvechi inspirat în așa fel încât mesajul din partea lui Dumnezeu să poată fi înțeles și aplicat în zilele noastre.

Procesul spiritual este de o importanță crucială, dar este greu de definit. Implică o renunțare și o deschidere în fața lui Dumnezeu. trebuie să existe o foame (1) de El, (2) de a-L cunoaște și (3) de a-l sluji. Acest proces implică rugăciune, mărturisire și dorința de schimbare a stilului de viață. Duhul Sfânt este foarte important în procesul de exegeză, dar motivul pentru care creștinii sinceri și pioși înțeleg Biblia în mod diferit este un mister.

Procesul rațional este mai ușor de descris. Trebuie să fim perseverenți și loiali textului și să nu ne lăsăm influențați de înclinațiile personale sau denominaționale. Cu toții suntem influențați de trecut. Nici unul dintre noi nu este un exeget obiectiv și neutru. Această exegeză oferă un proces rațional atent care conține trei principii de interpretare structurate pentru a ne ajuta să ne depășim prejudecățile.

I. Primul principiu

Primul principiu constă în identificarea contextului istoric în care a fost scrisă cartea biblică și a ocaziei istorice cu care a fost scrisă. Autorul original avea un scop, un mesaj pe care să-l comunice. Textul nu poate însemna pentru noi ceva ce nu a însemnat niciodată pentru autorul original, străvechi, inspirat. Această intenție este cheia, nu nevoia noastră istorică, emoțională, culturală, personală sau denominațională. Aplicarea este un partener esențial al exegezei, dar exegeza corectă trebuie să preceadă mereu aplicarea. Trebuie să repetăm că fiecare text biblic are un singur înțeles. Acest înțeles este ceea ce a intenționat autorul original să comunice pentru vremurile lui, sub călăuzirea Duhului Sfânt. Acest înțeles unic ar putea avea multe aplicații posibile pentru culturi și situații diferite. Aceste aplicații trebuie să aibă legătură cu adevărul central al autorului original. Din acest motiv, acest ghid de studiu este creat pentru a oferi o introducere în fiecare carte a Bibliei.

II. Al doilea principiu

Al doilea principiu constă în identificarea capitolelor literare. Fiecare carte biblică este un document unificat. Exegeții nu au dreptul să izoleze un aspect al adevărului excluzându-le pe altele. Așadar, trebuie să ne străduim să înțelegem scopul întregii cărți biblice înainte de a face exegeză pe ansambluri literare individuale. Părțile individuale – capitole, paragrafe sau versete – nu pot exprima ceea ce nu exprimă ansamblul întreg. Exegeza trebuie să meargă de la o abordare deductivă a întregului la una inductivă a componentelor. Așadar, acest ghid de studiu este creat pentru a ajuta studentul să analizeze structura fiecărui capitol literar pe paragrafe. Diviziunile pe paragrafe și pe capitole nu sunt inspirate, dar ele ne ajută la identificarea ideii capitolelor.

Exegeza la nivelul paragrafului – nu la nivelul propoziției, al subordonatei, al expresiei sau al cuvântului – este cheia în urmărirea sensului intenționat de autor. Paragrafele se bazează pe un subiect unificat, numit adesea „temă” sau „subiect”. Fiecare cuvânt, expresie, subordonată și propoziție din paragraf are legătură într-un anumit fel cu această temă, limitând-o, extinzând-o, explicând-o și/sau punând-o la îndoială. O soluție reală pentru exegeza adecvată este urmărirea paragraf cu paragraf a ideii autorului original de-a lungul ansamblurilor literare individuale care alcătuiesc cartea biblică. Acest ghid de

studiu este creat pentru a ajuta studentul să facă acest lucru comparând traducerile moderne. Aceste traduceri au fost selectate, deoarece ele abordează diferite teorii de traducere:

Textul grecesc al United Bible Society este ediția a patra revizuită (UBS4). El a fost împărțit pe paragrafe de cercetătorii moderni.

1. Noua versiune King James (NKJV) este o traducere cuvânt cu cuvânt bazată pe manuscrisul grec tradițional cunoscut ca Textus Receptus. Paragrafele în care este împărțită sunt mai lungi decât cele ale altor traduceri. Aceste ansambluri mai lungi ajută studentul să observe subiectele uniformizate.
2. Noua versiune standard revizuită (NRSV) este o traducere cuvânt cu cuvânt modificată. Ea formează o cale de mijloc între următoarele două versiuni moderne. Diviziunea ei pe paragrafe ajută destul de mult la identificarea subiectelor.
3. Versiunea Englezească Actuală (TEV) este o traducere echivalentă dinamică publicată de United Bible Society. Ea încearcă să traducă Biblia în așa fel încât cititorul sau oratorul modern să poată înțelege sensul textului grecesc. Adesea, mai ales în Evanghelii, împarte paragrafele după vorbitor mai degrabă decât după subiect, la fel ca NIV. Acest lucru nu este important pentru scopurile exegetului. Este interesant de observat că UBS4 și TEV sunt publicate de aceeași editură, dar împărțirea pe paragrafe diferă.
4. Noua Biblie Ierusalim (NJB) este o traducere echivalentă dinamică bazată pe traducerea catolică în limba franceză. Ea ajută mult la compararea împărțirii pe paragrafe din perspectivă europeană.
5. Textul publicat este varianta actualizată în 1995 a Noii Biblii americane standard (NASB), o traducere cuvânt cu cuvânt. Comentariile verset cu verset urmează împărțirea ei pe paragrafe.

III. Al treilea principiu

Al treilea principiu constă în citirea diferitor traduceri ale Bibliei pentru a înțelege cele mai multe sensuri posibile (câmp semantic) pe care le pot avea cuvintele și expresiile biblice. Adesea, un cuvânt sau o expresie în limba greacă poate fi înțeles în mai multe feluri. Traducerile diferite scot la lumină aceste opțiuni și ne ajută să identificăm și să explicăm diferențele din manuscrisele grecești. Ele nu afectează doctrina, ci ne ajută să încercăm să ajungem înapoi la textul original al unui autor străvechi inspirat.

IV. Al patrulea principiu

Al patrulea principiu constă în observarea genului literar. Autorii originali inspirați au ales să își prezinte mesajul sub diferite forme (ex. narațiune istorică, dramă istorică, poezie, profeție, Evanghelie [pildă], scrisoare, literatură apocaliptică). Aceste forme diferite au diferite chei de interpretare (vezi Gordon și Doug Stuart, *Cum să citești Biblia la adevărata ei valoare* sau Robert Stein, *Jocul conform regulilor*).

Personal, aceste principii m-au ajutat să îmi depășesc o mare parte din condiționarea istorică, forțându-mă să lupt cu textul străvechi. Sper ca ele să fie o binecuvântare și pentru tine.

Bob Utley
East Texas Baptist University
27 iunie 1996

GHID PENTRU O CITIRE DE CALITATE A BIBLIEI

O căutare personală a adevărului verificabil

Putem cunoaște adevărul? Unde se găsește el? Îl putem verifica logic? Există autoritate supremă? Există ceva absolute care ne poate călăuzi viețile și lumea? Are viața vreun scop? De ce suntem aici? Unde mergem? Aceste întrebări – întrebări la care se gândesc toți oamenii raționali – au urmărit intelectul uman de la începutul timpului (Eclesiastul 1:13-18; 3:9-11). Îmi amintesc căutarea personală în ceea ce privește un centru integrant pentru viața mea. Am devenit creștin la o vârstă tânără, bazat la început pe mărturiile altor membri importanți ai familiei mele. Maturizându-mă, au crescut în mine întrebări despre mine însumi și despre lumea mea. Doar clișeele culturale și religioase nu au dat sens experiențelor despre care citisem sau pe care le experimentasem. Era o perioadă de confuzie, căutare, dorință și adeseori o lipsă de speranță în fața lumii dure, insensibile, în care trăiam.

Mulți au pretins că au răspunsurile la aceste întrebări supreme, dar, în urma cercetării și a meditației am aflat că răspunsurile lor erau bazat pe (1) filosofii personale, (2) mituri antice, (3) experiențe personale sau (4) elaborări psihologice. Eu aveam nevoie de un anumit grad de demonstrare, niște dovezi, niște argumente pe care să îmi bazez viziunea asupra lumii, centrul integrant, motivul de a trăi.

Le-am găsit studiind Biblia. Am început să caut dovezi ale autenticității ei, pe care le-am găsit în (1) veridicitatea istorică a Bibliei, confirmată de arheologie, (2) acuratețea profețiilor Vechiului Testament, (3) unitatea mesajului Bibliei de-a lungul celor peste 1600 de ani în care a fost scrisă și în (4) mărturiile personale ale oamenilor ale căror vieți au fost schimbate continuu de contactul cu Biblia. Creștinismul, ca sistem unificat de credință și convingeri, poate răspunde întrebărilor complexe ale vieții umane. Acest lucru nu doar că a oferit un cadru rațional, dar aspectul existențial al credinței biblice mi-a adus bucurie și stabilitate emoțională.

Am crezut că am găsit centrul integrant pentru viața mea – Cristos, cum este perceput El în Scripturi. A fost o experiență amețitoare, o eliberare emoțională. În orice caz, încă îmi amintesc șocul și durerea simțite când am început să îmi dau seama căte interpretări diferite ale acestei cărți erau susținute, uneori chiar în cadrul acelorași biserici și concepții. Afirmarea inspirației și a verosimilității Bibliei nu era sfârșitul, ci doar începutul. Cum demonstrez sau cum resping interpretările numeroase și contradictorii ale multor pasaje dificile din Scripturi ale celor care îi susțineau autoritatea și veridicitatea?

Această sarcină a devenit scopul vieții mele și pelerinajul credinței mele. Știam că credința mea în Cristos (1) îmi adusese multă pace și bucurie. Inima mea tânjea după ceva absolut în mijlocul relativității culturii în care trăiam (post-modernismul); (2) dogmatismul sistemelor religioase contradictorii (religiile lumii) și (3) aroganța denominațională. Căutând abordări justificate ale interpretării literaturii antice, mi-am descoperit cu surprindere propriile prejudecăți istorice, culturale, denominaționale și existențiale. Citisem adesea Biblia doar pentru a-mi întări propriile puncte de vedere. Am folosit-o ca sursă teoretică pentru a-i ataca pe alții în timp ce îmi reafirmam nesiguranța și insuficiența. Ce dureroasă a fost pentru mine conștientizarea acestui lucru!

Deși nu pot fi vreodată complet obiectiv, pot deveni un cititor mai bun al Bibliei. Îmi pot limita bazele identificându-le și conștientizându-le prezența. Încă nu sunt liber de ele, dar mi-am înfruntat slăbiciunile proprii. Exegetul este adesea cel mai aprig dușman al citirii de calitate a Bibliei! Lasă-mă să enumăr câteva presupuneri pe care le aduc studiului meu, pentru ca tu, cititorul, să le poți examina împreună cu mine.

I. Presupuneri

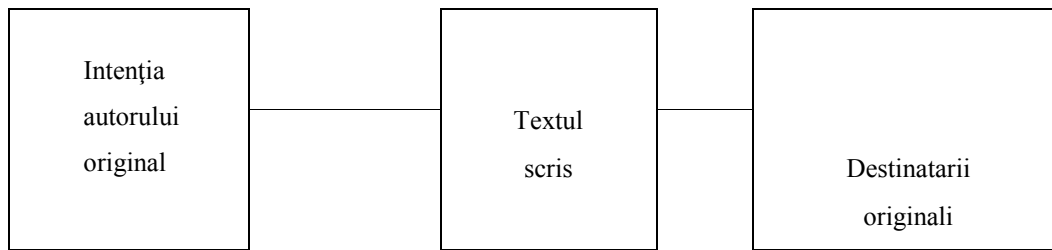
- A. Cred că Biblia este singura revelație inspirată a singurului Dumnezeu adevărat. Așadar, trebuie interpretată în lumina scopului autorului divin original (Duhul Sfânt), printr-un scriitor uman, într-un anumit context istoric.
- B. Cred că Biblia a fost scrisă pentru oamenii obișnuiți – pentru toți oamenii! Dumnezeu S-a adaptat pentru a ne vorbi clar într-un anumit context istoric și cultural. Dumnezeu nu ne ascunde adevărul – El vrea ca noi să înțelegem! Așadar, Biblia trebuie interpretată în lumina vremurilor ei, nu a vremurilor noastre. Ea nu ar trebui să însemne pentru noi ceea ce nu a însemnat niciodată pentru cei care au citit-o sau au auzit-o la început. Ea este logică pentru mintea umană medie și folosește forme și tehnici obișnuite de comunicare umană.
- C. Cred că Biblia are un mesaj și un scop unic. Nu se auto-contrazice, deși conține pasaje paradoxale și dificile. Așadar, cel mai bun exeget al Bibliei este însăși Biblia.
- D. Cred că fiecare pasaj (în afară de profeții) are un înțeles și numai unul, bazat pe intenția autorului original inspirat. Deși nu putem fi niciodată absolut siguri că cunoaștem intenția autorului original, mulți indicatori arată în direcția ei:
 - 1. genul (genul literar) ales pentru exprimarea mesajului
 - 2. contextul istoric și/sau ocazia care a provocat scrierea
 - 3. contextul literar al întregii cărți, precum și fiecare capitol literar
 - 4. modelul (aspectul) literal al fiecărui capitol și raportarea lui la mesajul integral
 - 5. caracteristicile gramaticale specifice folosite pentru a transmite mesajul
 - 6. pasaje paralele

Studiul fiecăruia dintre aceste domenii devine obiectul studiului nostru pe pasaje. Înainte de a-mi explica metodologia proprie a citirii de calitate a Bibliei, lasă-mă să schițez câteva dintre metodele inadecvate folosite astăzi care au provocat atât de multe interpretări și care, în consecință, ar trebui evitate:

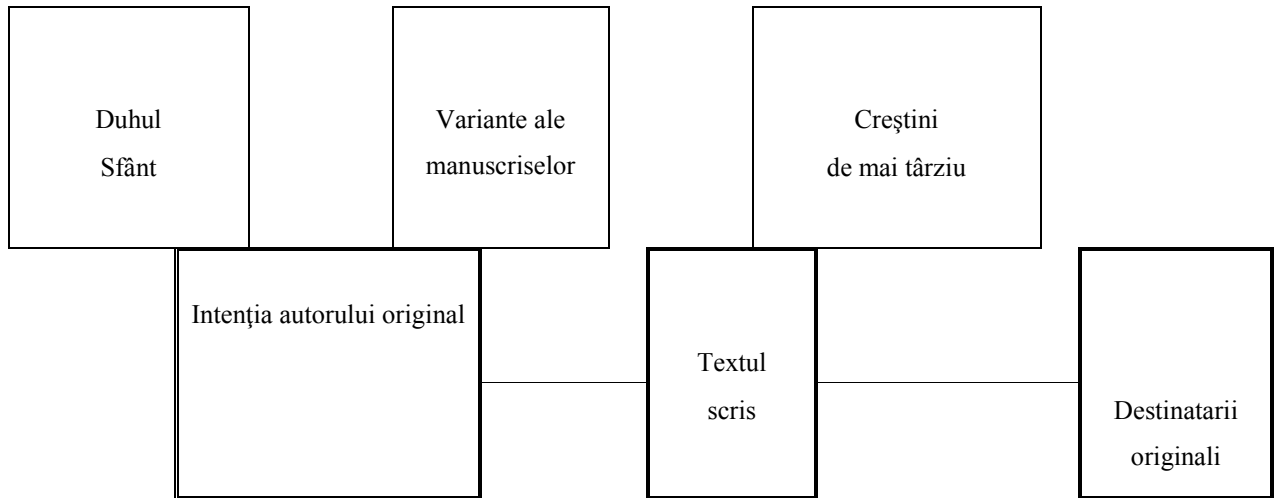
II. Metode neadecvate

- A. Ignorarea contextului literar al cărților Bibliei și folosirea fiecărei fraze, propoziții, sau chiar a cuvintelor individuale ca declarații adevărate, care nu au legătură cu intenția autorului sau cu un context mai larg. Aceasta este numită adesea „exploatarea dovezii”.
- B. Ignorarea contextului istoric al cărților prin înlocuirea lui cu un context istoric presupus care nu are sau are puține dovezi în textul în sine.
- C. Ignorarea contextului istoric al cărților și citirea lor ca pe ziarul local de dimineață, scris în primul rând pentru creștinii moderni.
- D. Ignorarea contextului istoric al cărților, atribuindu-le un sens alegoric constând într-un mesaj filosofic/teologic care nu are nicio legătură cu primii auditori și cu intenția autorului original.
- E. Ignorarea mesajului original prin înlocuirea lui cu teologia unei persoane, cu doctrina preferată sau cu o problemă contemporană care nu are nicio legătură cu scopul autorului original și cu mesajul prezentat. Acest fenomen urmează adesea citirea inițială a Bibliei ca modalitate de întemeiere a autorității vorbitorului. Este numit adesea interpretarea „reacția cititorului” („ce înseamnă textul pentru mine”).

Ce puțin trei componente înrudite pot fi identificate în întregul proces de comunicare umană:

În trecut, pe aceste trei componente s-au bazat diferite tehnici de citire. Dar pentru a susține cu adevărat inspirația unică a Bibliei, este mai adecvată o figură modificată.

În realitate, toate cele trei componente trebuie incluse în procesul de exegeză. Pentru verificare, interpretarea mea se bazează pe primele două componente: autorul original și textul. Probabil reacționez la abuzurile pe care le-am observat: (1) alegorizarea sau spiritualizarea textelor și (2) „reacția cititorului,” interpretarea „ce cred eu că înseamnă.” Abuzul poate apărea la fiecare stadiu. Trebuie să ne verificăm mereu motivele, înclinațiile, tehnicile și aplicațiile. Dar cum le verificăm dacă exegeza nu are granițe, limite sau criterii? În aceste condiții, intenția autorului și structura textului îmi dau niște criterii pentru limitarea domeniului exegezei justificate posibile.

În lumina acestor tehnici de citire inadecvată, care sunt niște posibile abordări ale citirii și exegezei de calitate a Bibliei care să ne ofere un grad de control și consecvență?

III. Posibile abordări ale citirii de calitate a Bibliei

Acum nu analizez tehnicile unice de exegeză a anumitor genuri, ci principiile generale de hermeneutică valabile pentru toate tipurile de texte biblice. O carte bună despre abordarea specifică genurilor e Cum să citim Biblia la maxim, de Gordon Fee și Douglas Stuart, publicată de Zondervan.

Metodologia mea se concentrează inițial asupra cititorului care îl lasă pe Duhul Sfânt să lumineze Biblia prin patru cicluri de citire personală. Asta face ca Duhul Sfânt, textul și cititorul să fie esențiali, nu secundari. De asemenea, acest lucru protejează cititorul de influența nejustificată a exegeților. Am auzit spunându-se că „Biblia aruncă multă lumină asupra exegezelor.” Acesta nu se vrea a fi un comentariu care să subestimeze valoarea mijloacelor ajutătoare de studiu, ci mai degrabă o pledoarie pentru folosirea lor la timpul potrivit.

Trebuie să ne putem susține exegezele cu textul. Cinci domenii ne oferă cel puțin o verificare limitată:

1. contextul istoric al autorului original

- a. contextul literar al autorului original
- 2. structurile gramaticale (sintaxa) alese de autorul original
 - a. folosirea contemporană a acțiunilor alese de autorul original
 - b. genul
- 3. înțelegerea noastră în ceea ce privește pasaje paralele relevante
 - a. înțelegerea noastră în ceea ce privește relațiile între doctrine (paradox)

Trebuie să putem da motivele și logica din spatele exegezei noastre. Biblia este singura noastră sursă de credință și aplicare. Din păcate, adesea, creștinii nu sunt de acord cu ceea ce învață sau afirmă ea. Este o auto-înfrângere să pretindem inspirația Bibliei, apoi creștinii să nu poată fi de acord cu ceea ce învață și cu ceea ce cere ea!

Cele patru cicluri de citire sunt create pentru a ne oferi următoarele modalități de interpretare:

A. Primul ciclu de citire

1. Citește cartea într-o singură traducere. Citește-o din nou într-o traducere diferită, de preferință dintr-o altă metodă de traducere
 - a. cuvânt cu cuvânt (NKJV, NASB, NRSV)
 - b. echivalentul dinamic (TEV, JB)
 - c. parafrizarea (Biblia pentru viață, Biblia bogată)
2. Caută scopul central al întregii scrieri. Identifică-i tema.
3. Izolează, (dacă e posibil), un ansamblu literar, un capitol, un paragraf sau o propoziție care exprimă clar acest scop sau această temă centrală
4. Identifică genul literar predominant:
 - a. Vechiul Testament
 - (1) povestire ebraică
 - (2) poezie ebraică (proverb, psalm)
 - (3) profeție ebraică (proză, poezie)
 - (4) coduri de Lege
 - b. Noul Testament
 - (1) povestiri (Evangheliile, Faptele Apostolilor)
 - (2) pilde (Evangheliile)
 - (3) scrisori/epistole
 - (4) literatură apocaliptică

B. Al doilea ciclu de citire

1. Citește din nou întreaga carte, încercând să identifici teme sau subiecte majore
2. subliniază temele majore și spune-le pe scurt conținutul, într-o propoziție simplă
3. verifică-ți afirmația rezultată și liniile generale cu mijloace ajutătoare de studiu

C. Al treilea ciclu de citire

1. Citește din nou întreaga carte, încercând să identifici contextul istoric și ocazia specifică a scrierii chiar din Biblie
2. enumeră chestiunile istorice menționate în cartea din Biblie
 - a. autorul
 - b. data
 - c. destinatarii

- d. motivul anume al scrierii
 - e. aspecte ale contextului cultural care au legătură cu scopul scrierii
 - f. referințe la oameni și evenimente istorice
3. Extinde-ți schița la nivelul paragrafului pentru acea parte a cărții biblice pe care o interpretezi. Identifică și subliniază mereu ansamblul literar. Asta poate însemna câteva capitole sau paragrafe. Acest lucru îți dă posibilitatea de a urma logica autorului original și modelul textului.
 4. Verifică-ți contextul istoric folosind mijloace ajutătoare de studiu
- D. Al patrulea ciclu de citire
1. citește din nou capitolul literar specific în câteva traduceri
 - a. cuvânt cu cuvânt (NKJV, NASB, NRSV)
 - b. echivalentul dinamic (TEV, JB)
 - c. parafrazarea (Biblia pentru viață, Biblia bogată)
 2. Caută structuri literare sau gramaticale
 1. expresii repetate, Efeseni 1:6,12,13
 2. structuri gramaticale repetate, Romani 8:31
 3. concepții diferite
 3. Enumeră următoarele elemente:
 - a. termeni semnificativi
 - b. termeni neobișnuiți
 - c. structuri gramaticale importante
 - d. anumite cuvinte, propoziții și fraze dificile
 4. Caută pasaje paralele relevante
 - a. caută cel mai clar pasaj cu învățătură pe subiectul tău folosind:
 - (1) cărți de „teologie sistematică”
 - (2) Biblii cu referințe
 - (3) concordanțe
 - b. Caută un posibil paradox pe subiectul tău. Multe adevăruri biblice sunt prezentate în perechi dialectale. Multe conflicte denominaționale au apărut din interpretarea pe jumătate a unei tensiuni Biblice. Toată Biblia este inspirată și trebuie să îi căutăm mesajul complet pentru a oferi exegezei noastre un echilibru scriptural.
 - c. Caută paralele în cadrul aceiași cărți, al aceluiași autor sau al aceluiași gen; Biblia este cel mai bun exeget al ei însăși deoarece are un singur autor, Duhul Sfânt.
 5. Folosește mijloace ajutătoare de studiu pentru a-ți verifica observațiile în privința contextului și a împrejurărilor istorice.
 - a. Biblii de studiu
 - b. Enciclopedii biblice, manuale și dicționare
 - c. Introduceri ale Bibliei
 - d. comentarii biblice (în acest moment al studiului tău lasă comunitatea de credincioși, trecuți și prezenți, să te ajute și să te corecteze în studiul tău.)

IV. Aplicarea exegezei biblice

Acum ne întoarcem la aplicare. Ți-ai făcut timp să înțelegi textul în contextul lui original; acum trebuie să îl aplici vieții și culturii tale. Definiția mea pentru autoritatea biblică este următoarea: „înțelegerea a ceea ce spunea autorul biblic original pentru zilele sale și aplicarea aceluși adevăr zilelor noastre.”

Aplicarea trebuie să urmeze interpretarea intenției autorului original în ceea ce privește timpul și logica. Nu putem aplica un pasaj biblic zilelor noastre până nu știm ce spunea pentru zilele lui! Un pasaj biblic nu ar trebui să însemne ce nu a însemnat niciodată!

Schița ta detaliată, la nivelul paragrafului (citește ciclul numărul 3), te va călăuzi. Aplicarea ar trebui făcută la nivelul paragrafului, nu al cuvântului. Cuvintele, propozițiile și frazele au înțeles doar în context. Singura persoană inspirată implicată în procesul de exegeză este autorul original. Noi urmăm doar călăuzirea lui iluminată de Duhul Sfânt. Dar iluminarea nu înseamnă inspirație. Pentru a spune „așa vorbește Domnul” trebuie să fim plini de intenția autorului original. Aplicarea trebuie să aibă legătură în mod specific cu intenția generală a întregii scrieri, cu ansamblul literar specific și cu nivelul paragrafului, prin dezvoltare.

Nu lăsa chestiunile contemporane să interpreteze Biblia; lasă Biblia să vorbească! Acest lucru ne poate cere să deducem principii din text. Asta este valabil dacă textul susține un principiu. Din păcate, de multe ori principiile noastre sunt doar atât – principiile „noastre”, nu ale textului.

Este important să nu uităm că în aplicarea Bibliei, (cu excepția profețiilor), un anumit text biblic are un singur înțeles. Acel înțeles are legătură cu intenția autorului original și cu felul în care a exprimat o criză sau o nevoie în vremurile lui. Din acest înțeles unic pot fi derivate multe aplicații posibile. Aplicația va fi bazată pe nevoile destinatarilor, dar trebuie să aibă legătură cu înțelesul autorului original.

V. Aspectul spiritual al exezei

Până aici am discutat procesul logic și textual implicat în exegeză și aplicare. Acum lasă-mă să-ți prezint pe scurt aspectele spirituale ale exezei. Pe mine m-a ajutat următoarea listă:

- A. Roagă-te pentru ajutorul Duhului Sfânt (conform I Corinteni 1:26-2:16)
- B. Roagă-te pentru iertarea ta și pentru curățare de păcatele știute (conform 1 Ioan 1:9)
- C. Roagă-te pentru o dorință mai aprinsă de a-l cunoaște pe Dumnezeu (conform Psalmilor 19:7-14; 42:1 și următoarele.; 119:1 și următoarele)
- D. Aplică imediat vieții tale o nouă pătrundere
- E. Rămâi smerit și ascultător

Este foarte greu să păstrăm echilibrul între procesul logic și călăuzirea spirituală a Duhului Sfânt. Pe mine m-au ajutat următoarele versete să le echilibrez pe cele două:

- A. *Răsucirea Scripturii*, de James W. Sire, pp. 17-18

„Iluminarea vine în mințile oamenilor lui Dumnezeu – nu doar în cele ale elitelor spirituale. În creștinismul biblic nu există clasa guru, clasa celor iluminați, nici oameni prin care trebuie să vină toată interpretarea adecvată. Și astfel, în timp ce Duhul Sfânt dă daruri speciale de înțelepciune, cunoaștere și discernământ spiritual, nu îi numește pe acești creștini să fie singurii exegeți competenți ai Cuvântului Său. Depinde de fiecare dintre oamenii Lui să învețe, să judece și să discernă în legătură cu Biblia, care este autoritatea chiar și peste cei cărora Dumnezeu le-a dat abilități speciale. Pe scurt, presupunerea pe care o fac în întreaga carte este aceea că Biblia este revelarea adevărată a lui Dumnezeu în fața

întregii omeniri, că ea este autoritatea supremă peste toate chestiunile despre care vorbește, că nu e un mister total, ci poate fi înțeleasă în mod adecvat de oamenii obișnuiți din fiecare cultură.”

B. *Interpretarea Biblică protestantă*, găsită în Bernard Ramm, despre Kierkegaard, p. 75

După Kierkegaard, studiul gramatical, lexical și istoric al bibliei era necesar, dar preliminar adevăratei citiri a Bibliei. „Pentru a citi Biblia ca *Cuvântul lui Dumnezeu*, o persoană trebuie să o citească cu inima la gură, pe vârful degetelor, cu așteptări aprinse, în conversație cu Dumnezeu. A o citi indiferent, nepăsător, academic sau profesional nu înseamnă a citi Cuvântul lui Dumnezeu. Dacă cineva o citește ca și cum ar citi o scrisoare de dragoste, atunci o citește ca pe Cuvântul lui Dumnezeu.”

C. *Relevanța Bibliei*, de H. H. Rowley, p. 19

„Nu doar înțelegerea intelectuală a Bibliei, cu toate că e completă, îi poate stăpâni comorile. Nu desconsidera o asemenea înțelegere, deoarece ea este esențială pentru o înțelegere deplină. Dar trebuie să ducă la o înțelegere spirituală a comorilor spirituale ale acestei Cărți, dacă este să fie deplină. Iar pentru acea înțelegere spirituală uneori este nevoie de mai mult decât agerime intelectuală. Lucrurile spirituale sunt înțelese spiritual, iar cel care studiază Biblia are nevoie de o atitudine de receptivitate spirituală, o dorință de a-L găsi pe Dumnezeu și de a se preda Lui, dacă e să treacă dincolo de studiul său științific, în moștenirea mai bogată a acestei Cărți, cea mai grozavă dintre toate.”

VI. Metoda acestui comentariu

Ghidul de studiu al exegetului e menit să îți susțină procedurile exegetice în următoarele moduri:

- A. Fiecare carte este inițiată de o scurtă schiță exegetică. După ce ai aplicat „ciclul de citire numărul 3”, verifică aceste informații.
- B. Delimitările contextuale se găsesc la începutul fiecărui capitol. Asta te va ajuta să vezi felul în care este structurat fiecare capitol literar.
- C. La începutul fiecărui capitol sau al fiecărui ansamblu literar important, sunt date diviziunile paragrafului și titlurile lor descriptive din câteva traduceri moderne:
 1. varianta Societății Biblice Grecești Unite, ediția a patra revizuită (UBS4)
 2. Noua Biblie americană standard, revizuită în 1995 (NASB)
 3. Noua versiune King James (NKJV)
 4. Noua versiune standard revizuită (NRSV)
 5. Versiunea Englezească Actuală (TEV)
 6. Biblia Ierusalim (JB)

Diviziunea paragrafelor nu este inspirată. Ele trebuie să fie stabilite din context. Comparând câteva traduceri moderne din câteva concepții de traducere și din câteva perspective teologice, putem analiza structura intenționată de mintea autorului original. Fiecare paragraf conține un adevăr important. El a fost numit „tema frazei” sau „ideea centrală a textului.” Acest gând uniformizant este cheia spre exegeza corectă din punct de vedere istoric și gramatical. Nimeni nu ar trebui să facă exegeză, să predice sau să dea învățătură vreodată pe mai puțin de un paragraf! De asemenea, nu uita că fiecare paragraf are legătură cu paragrafele din prejurul lui. De aceea este atât de importantă o schiță la nivel de paragraf a întregii cărți. Trebuie să putem urma curgerea logică a subiectului adresat de autorul original inspirat.

- A. Notițele lui Bob urmăresc o abordare verset cu verset a exegezei. Aceasta ne forțează să urmăm gândurile autorului original. Notițele ne dau informații din câteva domenii:
 1. contextul literar

2. delimitările istorice și culturale
 3. informații gramaticale
 4. studiul cuvintelor
 5. pasaje paralele relevante
- B. În anumite momente ale exegezei, textul tipărit al Noii versiuni americane standard (revizuită în 1995) va fi completat cu traduceri ale altor catorva versiuni moderne:
1. Noua versiune King James (NKJV), care urmează manuscrisul literal al „Textus Receptus.”
 2. Noua versiune standard revizuită (NRSV), care este o ediție revizuită cuvânt cu cuvânt de Consiliul Național al Bisericilor a Versiunii Standard Revizuite.
 3. Versiunea Englezească Actuală (TEV), o traducere echivalentă dinamică a Societății Biblice Americane.
 4. Biblia Ierusalim (JB), o traducere englezească bazată pe o traducere dinamică echivalentă a catolicilor francezi
- C. Pentru cei care nu știu să citească în limba greacă, compararea versiunilor englezești poate ajuta la identificarea problemelor în text.
1. variații ale manuscrisului
 2. sensuri diferite ale cuvintelor
 3. texte și structuri dificile din punct de vedere gramatical
 4. texte ambigue

Deși traduceri englezești nu pot rezolva aceste probleme, le etichetează ca subiecte de studiu mai profund și mai amănunțit.

- A. În încheierea fiecărui capitol sunt date subiecte relevante de discuție care încearcă să conducă la probleme majore de exegeză ale capitolului respectiv.

INTRODUCERE ÎN IOAN

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

- A. Matei și Luca încep cu nașterea lui Isus, Marcu începe cu botezul Său, dar Ioan începe dinainte de creație.
- B. Ioan prezintă divinitatea deplină a lui Isus din Nazaret din primul verset al primului capitol și repetă acest aspect de-a lungul întregii Evanghelii. Evangheliile Sinoptice voalează acest adevăr până mai târziu în prezentările lor („Secretul Mesianic”).
- C. În mod aparent Ioan își dezvoltă Evanghelia în lumina afirmațiilor de bază ale Evangheliilor Sinoptice. El încearcă să suplimenteze și să interpreteze viața și învățăturile lui Isus în contextul nevoilor bisericii primare (sfârșitul primului secol).
- D. Ioan pare să își structureze prezentarea lui Isus ca Mesia în jurul a
1. Șapte minuni/semne și interpretarea lor
 2. Douăzeci și șapte de interviuri și/sau dialoguri cu diferite persoane
 3. Anumite zile de închinare și post
 - a. Sabatul
 - b. Paștele (cf. capitolelor 5-6)
 - c. Sărbătoarea Corturilor (cf. capitolelor 7-10)
 - d. Hanukkah (cf. 10:22-39)
 4. Afirmații de genul „Eu sunt”
 - a. Legate de numele divin (YHWH)
 - 1) Eu sunt Acela (4:26; 8:24, 28; 13:19; 18:5-6)
 - 2) Înainte de Avraam Eu sunt (8:54-59)
 - b. Cu nume predicative
 - 1) Eu sunt pâinea vieții (6:35, 41, 48, 51)
 - 2) Eu sunt lumina lumii (8:12)
 - 3) Eu sunt ușa staulului (10:7, 9)
 - 4) Eu sunt păstorul cel bun (10:11, 14)
 - 5) Eu sunt învierea și viața (11:25)
 - 6) Eu sunt calea, adevărul și viața (14:6)
 - 7) Eu sunt adevărata viță (15:1, 5)
- E. Diferențele dintre Ioan și celelalte Evanghelii
1. Deși este adevărat că scopul primar al lui Ioan este teologic, modul în care folosește istoria și geografia este extrem de corect și detaliat. Motivul exact al discrepanțelor dintre Evangheliile Sinoptice și Ioan este nesigur
 - a. o lucrare iudaică timpurie (o primă curățire a Templului)
 - b. cronologia și data ultimei săptămâni din viața lui Isus
 - c. o restructurare teologică intenționată

2. Ar fi util să ne oprim un moment să observăm diferența evidentă dintre Ioan și scriitorii sinoptici. Dă-mi voie să îl citez pe George Eldon Ladd din *O teologie a Noului Testament* cu privire la aceste diferențe:
- „Cea de-a patra Evanghelie este atât de diferită de cele Sinoptice, încât trebuie să se pună în mod sincer întrebarea dacă ea redă în mod corect învățăturile lui Isus sau dacă credința creștină a modificat în așa fel tradiția încât istoria este înghițită de interpretarea teologică” (p. 215).
 - „Soluția cea mai la îndemână este că învățăturile lui Isus sunt exprimate în limbajul ioanin. Dacă aceasta este soluția corectă, și dacă trebuie să concludem că Evanghelia a patra este formulată în limbajul ioanin, atunci se ridică o altă întrebare importantă: În ce măsură teologia din a patra Evanghelie aparține lui Ioan mai degrabă decât lui Isus? În ce măsură a fost asimilată învățătura lui Isus de mintea lui Ioan și astfel ceea ce avem este o interpretare ioanină mai degrabă decât o reprezentare exactă a învățăturii proprii lui Isus?” (p. 215).
 - Ladd de asemenea îl citează pe W. F. Albright din “Descoperiri recente din Palestina și Evanghelia lui Ioan” în *Contextul Noului Testament și Escatologia Lui*, editată de W. D. Davies și D. Daube

„Nu există nicio diferență fundamentală în învățatură între Ioan și Evangheliile Sinoptice; contrastul dintre ele constă în concentrarea tradiției în anumite aspecte ale învățăturii lui Cristos, în special acelea care par să se asemeze cel mai mult cu învățăturile Esenienilor.

Nu există absolut nimic care să arate faptul că vreuna din învățăturile lui Isus a fost distorsionată sau falsificată, sau că vreun element nou vital a fost adăugat la ele. Faptul că nevoile Bisericii primare au influențat selectarea subiectelor incluse în Evanghelie putem admite destul de ușor, dar nu este niciun motiv să presupunem că nevoile acelei Biserici au fost responsabile pentru vreo invenție sau inovație semnificativă teologic.

Una dintre cele mai ciudate presupuneri ale savanților și teologilor critici ai Noului Testament este aceea că mintea lui Isus a fost atât de limitată, încât orice aparent contrast dintre Ioan și sinoptici trebuie să se datoreze diferențelor dintre teologii creștini timpurii. Fiecare mare gânditor sau personalitate va fi interpretată diferit de diferiți prieteni și ascultători, care vor selecta ce pare mai atrăgător sau folositor din ceea ce au văzut sau auzit” (pp. 170-171).
 - Și din nou din George E. Ladd:

„Diferența dintre ele nu este că Ioan este teologică și celelalte nu sunt, ci că toate sunt teologice în moduri diferite. Istoria interpretată poate prezenta faptele dintr-o situație mai real decât o simplă cronică a evenimentelor. Dacă Ioan este o interpretare teologică, este o interpretare a evenimentelor de care Ioan este convins că au avut loc în istorie. În mod evident nu este intenția Evangheliilor Sinoptice să ofere un raport al *ipsissima verba* (cuvintelor exacte) ale lui Isus și nici o biografie a evenimentelor din viața Sa. Ele sunt portrete ale lui Isus și rezumate ale învățăturii Sale. Matei și Luca se simt liberi să rearanjeze materialul din Marcu și să prezinte învățătura lui Isus cu o considerabilă libertate. Dacă Ioan s-a folosit de mai multă libertate decât Matei și Luca, este pentru că a dorit să ofere un portret mai profund și în final mai real al lui Isus” (pp. 221-222).

AUTORUL

- Evanghelia este anonimă, dar sugerează paternitatea literară a lui Ioan
 - Un autor martor ocular (cf. 19:35)
 - Expresia „ucenicul preaiubit” (atât Policrat, cât și Irineu îl identifică pe Apostolul Ioan)

3. Ioan, fiul lui Zebedei, niciodată menționat pe nume
- B. Contextul istoric este evident cel din Evanghelia însăși, și astfel chestiunea autorului nu este un factor crucial în interpretare. Afirmatia unui autor inspirat este crucială!
- Autorul și data Evangheliei lui Ioan nu afectează inspirația, ci interpretarea. Comentatorii caută un context istoric, o ocazie care a cauzat scrierea cărții. Ar trebui să compare cineva dualismul lui Ioan cu
1. Cele două perioade evreiești
 2. Învățătorul neprihănirii din Qumran
 3. Religia zoroastră
 4. Gândirea gnostică
 5. Perspectiva unică a lui Isus?
- C. Perspectiva tradițională timpurie este că Apostolul Ioan, fiul lui Zebedei, este sursa umană, martor ocular. Acest lucru trebuie clarificat pentru că surse externe din al doilea secol par să atribuie altora scrierea Evangheliei:
1. Credincioșii și prezbiterii din Efes l-au încurajat pe Apostol, îmbătrânit fiind, să scrie (Eusebiu îl citează pe Clement din Alexandria)
 2. Un alt Apostol, Andrei (Fragmentul Muratorian, 180-200 d.Hr., din Roma)
- D. Unii savanți moderni au propus un alt autor, bazați pe câteva presupoziii legate de stilul și subiectele din Evanghelie. Mulți arogă o dată de la începutul secolului al doilea (înainte de 115 d.Hr.):
1. scrisă de ucenicii lui Ioan (un cerc ioanin de influență) care și-au amintit învățăturile lui (J. Weiss, B. Lightfoot, C. H. Dodd, O. Cullman, R. A. Culpepper, C. K. Barrett)
 2. scrisă de „bătrânul Ioan” (unul dintr-o serie de lideri primari din Asia influențați de teologia și terminologia Apostolului Ioan), ceea ce e subînțeles dintr-un pasaj obscur din Papias (70-146 d.Hr.) citat de Eusebiu (280-339 d.Hr.)
- E. Dovezi de la Ioan însuși ca sursă primară pentru materialul din Evanghelie
1. dovezi interne
 - a. autorul cunoaște învățăturile și ritualurile evreiești și le-a împărtășit perspectiva vechi-testamentară
 - b. autorul cunoaște Palestina și Ierusalimul în starea lor anterioară anului 70 d.Hr.
 - c. autorul pretinde că este un martor ocular
 - 1) 1:14
 - 2) 19:35
 - 3) 21:24
 - d. autorul a fost un membru al grupului apostolic, pentru că este familiar cu:
 - 1) detalii legate de timp și spațiu (procesele nocturne)
 - 2) detalii legate de numere (vasele de apă în 2:6 și peștii în 21:11)
 - 3) detalii legate de persoane
 - 4) autorul cunoaște detalii legate de evenimente și de reacțiile la ele
 - 5) autorul pare să fie numit „ucenicul preaiubit”
 - a) 13:23, 25

- b) 19:26-27, 34-35
 - c) 20:2-5, 8
 - d) 21:7, 20-24
- 6) autorul pare să fie un membru al cercului apropiat împreună cu Petru
- a) 13:24
 - b) 20:2
 - c) 21:7
- 7) numele Ioan, fiul lui Zebedei, nu apare niciodată în această Evanghelie, ceea ce este foarte neobișnuit pentru că el era un membru al cercului apostolic intim
2. Dovezi externe
- a. Evanghelia era cunoscută de
 - 1) Irineu (120-202 d.Hr.) care era un asociat al lui Policarp, îl cunoștea pe Apostolul Ioan (cf. *Eclesiasticul Istoric* 5:20-6:7 de Eusebiu) – „Ioan, apostolul Domnului, care s-a rezemat de pieptul Său și care el însuși a scris Evanghelia la Efes în Asia“ (*Haer*, 3:1:1, citat în *Ecles. Ist.* al lui Eusebiu 5:8:4).
 - 2) Clement din Alexandria (153-217 d.Hr.) – „Ioan care a fost îndemnat de prietenii săi și motivat divin de Duhul, a scris o Evanghelie spirituală” (Eusebiu, *Eclesiasticul Istoric* 6:14:7)
 - 3) Iustin Martirul (110-165 d.Hr.) în *Dialog cu Trypho* 81:4
 - 4) Tertulian (145-220 d.Hr.)
 - b. calitatea de autor a lui Ioan este susținută de martori foarte timpurii
 - 1) Policarp (70-156 d.Hr., menționat de Irineu), care a fost episcop în Smirna (155 d.Hr.)
 - 2) Papias (70-146 d.Hr., menționat de Prologul Antimarconit din Roma și Eusebiu), care a fost episcop de Hierapolis în Frigia și menționat ca fiind un ucenic al Apostolului Ioan

F. Motive invocate pentru a pune la îndoială autorul tradițional

- 1. Legătura Evangheliei cu temele gnostice
- 2. Apendicele evident din capitolul 21
- 3. Discrepanțele cronologice cu Evangheliile Sinoptice
- 4. Ioan nu s-ar fi referit la sine ca fiind „ucenicul preaiubit”
- 5. Isus din Evanghelia lui Ioan folosește un vocabular și genuri diferite decât în Evangheliile Sinoptice

G. Dacă putem spune că a fost Apostolul Ioan, atunci ce putem presupune referitor la persoana sa?

- 1. A scris din Efes (Irineu spune „a scris Evanghelia din Efes”)
- 2. A scris când era bătrân (Irineu spune că a trăit până în timpul domniei lui Traian, 98-117 d.Hr.)

DATA

A. Dacă presupunem că a fost Apostolul Ioan

- 1. Înainte de 70 d.Hr., când Ierusalimul a fost distrus de generalul roman (ulterior împărat) Titus
 - a. În Ioan 5:2, „În Ierusalim, lângă Poarta Oilor, este un bazin numit în evreiește „Betesda“, care are cinci porticuri...”
 - b. Folosirea repetată a titlului primar de „ucenici” pentru a denumi grupul apostolic

- c. Elemente gnostice, presupuse ulterioare, au fost descoperite în sururile de la Marea Moartă, ceea ce arată faptul că ele făceau parte din jargonul teologic al primului secol
 - d. Nu se face nici o referire la distrugerea Templului și a orașului Ierusalim din 70 d.Hr.
 - e. Arheologul american renumit W. F. Albright propune o dată pentru scrierea Evangheliei la sfârșitul anilor 70 sau începutul anilor 80
2. Mai târziu în timpul primului secol
- a. Teologia dezvoltată a lui Ioan
 - b. Căderea Ierusalimului nu este menționată pentru că avusese loc cu douăzeci de ani mai devreme
 - c. Frazologia și accentele gnostice ale lui Ioan
 - d. Tradiția primară a bisericii
 - 1) Irineu
 - 2) Eusebiu
- B. Dacă presupunem că a fost „bătrânul Ioan”, atunci data ar fi la începutul sau mijlocul secolului al doilea. Această teorie a început odată cu respingerea de către Dionisie a lui Ioan ca autor (din motive literare). Eusebiu, care a respins faptul că Ioan a scris Apocalipsa din motive teologice, a considerat că a găsit un alt „Ioan” la timpul și locul potrivit în citatul lui Papias (*Eclesiasticul Istoric* 3:39:5,6), care menționează doi „Ioan”: (1) Apostolul și (2) un bătrân (prezbiter).

DESTINATARI

- A. Inițial a fost scrisă bisericilor din provincia romană Asia Mică, în special Efes.
- B. Datorită simplității profunde și a redării atente a vieții și persoanei lui Isus din Nazaret, aceasta a devenit Evanghelia preferată atât pentru credincioșii eleni, cât și pentru grupurile gnostice.

SCOPUL

- A. Evanghelia însuși susține scopul ei evanghelistic, 20:30-31
 - 1. Pentru cititorii evrei
 - 2. Pentru cititorii dintre neamuri
 - 3. Pentru cititorii gnostici incipienți
- B. Pare să aibă o notă apologetică
 - 1. Împotriva ucenicilor fanatici ai lui Ioan Botezătorul
 - 2. Împotriva învățătorilor gnostici falși primari (în special Prologul); aceste învățături gnostice false de asemenea formează contextul altor cărți din NT:
 - a. Efeseni
 - b. Coloseni
 - c. Epistolele Pastorale (1 Timotei, Tit, 2 Timotei)
 - d. 1 Ioan (1 Ioan se poate să fi funcționat ca o scrisoare de intenție pentru Evanghelia)

- C. Este posibil ca afirmarea scopului din 20:31 să fie percepută ca încurajând doctrina perseverenței, dar și evanghelizarea datorită folosirii constante a timpului Prezent pentru a descrie mântuirea. În acest fel Ioan, ca și Iacov, s-ar putea să echilibreze un accent excesiv pe teologia lui Pavel pus de unele grupuri din Asia Mică (cf. 2 Petru 3:15-16). Este surprinzător că tradiția bisericii primare îl identifică pe Ioan cu Efes, și nu pe Pavel (cf. F. F. Bruce, *Petru, Ștefan, Iacov și Ioan: Studii asupra creștinismului non-paulin*, pp. 120-121).
- D. Epilogul (capitolul 21) pare să răspundă unor întrebări specifice ale bisericii primare
1. Ioan completează prezentările din Evangheliile Sinoptice. Totuși el se concentrează pe lucrarea iudaică, în special Ierusalim.
 2. Cele trei întrebări abordate în Apendice, capitolul 21
 - a. Reabilitarea lui Petru
 - b. Longevitatea lui Ioan
 - c. Întârzierea revenirii lui Isus
- E. Unii consideră că Ioan dezaccentuează sacramentalismul, ignorând în mod voit și nemenționând sau nediscutând actele de cult, în ciuda oportunităților contextuale perfecte din capitolul 3 (pentru botez) și capitolul 6 (pentru Euharistie sau Cina Domnului).

CARACTERISTICI ALE SCHIȚEI LUI IOAN

- A. Un prolog filozofic/teologic (1:1-18) și un epilog practic (capitolul 21)
- B. Șapte minuni din timpul lucrării publice a lui Isus (capitolele 2-12) și interpretarea lor:
1. Schimbarea apei în vin la nunta din Cana (2:1-11)
 2. Vindecarea fiului slujbaşului regelui la Capernaum (4:46-54)
 3. Vindecarea ologului la scăldătoarea Betesda în Ierusalim (5:1-18)
 4. Hrănirea celor aproape 5000 în Galileea (6:1-15)
 5. Umblarea pe Marea Galileii (6:16-21)
 6. Vindecarea orbului din naștere în Ierusalim (9:1-41)
 7. Învierea lui Lazăr în Betania (11:1-57)
- C. Interviuri și dialoguri cu diferiți oameni
1. Ioan Botezătorul (1:19-34; 3:22-36)
 2. Ucenici
 - a. Andrei și Petru (1:35-42)
 - b. Filip și Natanael (1:43-51)
 3. Nicodim (3:1-21)
 4. Femeia samariteană (4:1-45)
 5. Evrei în Ierusalim (5:10-47)
 6. Mulțimea în Galileea (6:22-66)
 7. Petru și ucenicii (6:67-71)

8. Frații lui Isus (7:1-13)
9. Evrei în Ierusalim (7:14-8:59; 10:1-42)
10. Ucenicii din Camera de sus (13:1-17:26)
11. Arestarea și judecata evreiască (18:1-27)
12. Judecata romană (18:28-19:16)
13. Conversațiile după înviere, 20:11-29
 - a. Cu Maria
 - b. Cu cei zece apostoli
 - c. Cu Toma
14. Dialogul epilog cu Petru, 21:1-25
15. (7:53-8:11, istoria femeii prinse în adulter nu a fost inițial parte din Evanghelia lui Ioan!)

D. Anumite zile de închinare/post

1. Sabatele (5:9; 7:22; 9:14; 19:31)
2. Paștele (2:13; 6:4; 11:55; 18:28)
3. Sărbătoarea Corturilor (capitolele 8-9)
4. Hanukkah (festivalul luminilor, cf. 10:22)

E. Folosirea afirmațiilor de genul „Eu sunt”

1. „Eu sunt „Acela”” (4:26; 6:20; 8:24, 28, 54-59; 13:19; 18:5-6, 8)
2. „Eu sunt pâinea vieții” (6:35, 41, 48, 51)
3. „Eu sunt lumina lumii” (8:12; 9:5)
4. „Eu sunt poarta oilor” (10:7, 9)
5. „Eu sunt păstorul cel bun” (10:11, 14)
6. „Eu sunt învierea și viața” (11:25)
7. „Eu sunt calea, adevărul și viața” (14:6)
8. „Eu sunt adevărata viță” (15:1, 5)

PRIMUL CICLU DE CITIRE

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește întreaga carte biblică într-o singură ședință. Enunță tema centrală a întregii cărți în propriile cuvinte.

1. Tema cărții

2. Tipul de literatură (genul)

AL DOILEA CICLU DE CITIRE

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește întreaga carte a doua oară, toată odată. Schițează ideile principale și exprimă subiectul într-o singură frază.

1. Subiectul primului pasaj literar
2. Subiectul celui de-al doilea pasaj literar
3. Subiectul celui de-al treilea pasaj literar
4. Subiectul celui de-al patrulea pasaj literar
5. Etc.

IOAN 1

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE*

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Cuvântul a devenit	Cuvântul veșnic	Prologul	Cuvântul Vieții	Prolog
Trup				
1:1-5	1:1-5	1:1-5	1:1-5	1:1-18
	Mărturia lui Ioan: Adevărata Lumină			
1:6-13	1:6-13	1:6-9 1:10-13	1:6-9 1:10-13	
	Cuvântul a devenit			
	Trup			
1:14-18	1:14-18	1:14-18	1:14 1:15 1:16-18	
Mărturia lui Ioan	O voce în pustie	Mărturia lui Ioan	Mesajul lui Ioan	Mărturia lui Ioan
Botezătorul		Botezătorul	Botezătorul	
1:19-28	1:19-28	1:19-23 1:24-28	1:19 1:20 1:21a 1:21b 1:21c 1:22a 1:22b 1:23 1:24-25 1:26-27 1:28	1:19-28
Mielul lui Dumnezeu	Mielul lui Dumnezeu		Mielul lui Dumnezeu	

* Deși nu sunt inspirate, împărțirile pe paragrafe reprezintă cheia spre înțelegerea și urmarea intenției autorului original. Fiecare traducere modernă a împărțit și a rezumat paragrafele. Fiecare paragraf conține un subiect, adevăr sau gând central. Fiecare versiune rezumă subiectul respectiv în propriul mod. Citind textul, întreabă-te care traducere se potrivește înțelegerii tale asupra subiectului și asupra împărțirii versetelor.

În fiecare capitol trebuie să citim mai întâi Biblia și să încercăm să îi identificăm subiectele (paragrafele), apoi să comparăm înțelegerea noastră cu versiunile moderne. Doar când înțelegem intenția autorului original urmându-i logica și prezentarea putem înțelege Biblia cu adevărat. Doar autorul original este inspirat – cititorii nu au dreptul să schimbe sau să modifice mesajul. Cititorii Bibliei au responsabilitatea de a aplica adevărul inspirat vremurilor și vieților lor.

Observă că toți termenii tehnici și abreviațiile sunt explicate pe larg în Anexa 1, 2 și 3.

1:29-34	1:29-34	1:29-34	1:29-31 1:32-34	1:29-34
Primii ucenici	Primii ucenici	Mărturia primilor ucenici ai lui Isus	Primii ucenici ai lui Isus	Primii ucenici
1:35-42	1:35-42	1:35-42	1:35-36 1:37-38a 1:38b 1:39 1:40-42a 1:42b	1:35-39 1:40-42
Chemarea lui Filip și Natanael	Filip și Natanael		Isus îi cheamă pe Filip și Natanael	
1:43-51	1:43-51	1:43-51	1:43-45 1:46a 1:46b 1:47 1:48a 1:48b 1:49 1:50-51	1:43-51

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 1-18

- A. Schița teologică a poemului/imnului/crezului
 1. Cristosul veșnic, divin, creator, răscumpărător, vv. 1-5 (Isus ca și Cuvânt)
 2. Martorul profetic al lui Cristos, vv. 6-9, 15 (Isus ca Lumina)

3. Cristosul întrupat Îl revelează pe Dumnezeu (Isus ca Fiu)
- B. Structura teologică a v. 1-18 și a temelor frecvente
1. Isus a fost pre-existent cu Dumnezeu Tatăl (1a)
 2. Isus era în părtășie intimă cu Dumnezeu Tatăl (1b, 2, 18c)
 3. Isus împărtășește aceeași natură cu cea a lui Dumnezeu Tatăl (1c, 18b)
 4. Mijloacele de răscumpărare și adopție ale lui Dumnezeu Tatăl (12-13)
 5. Întruparea, dumnezeirea devine om (9, 14)
 6. Revelarea, dumnezeirea descoperită și înțeleasă deplin (18d)
- C. Contextul ebraic și grecesc al lui *logos* (cuvânt)
1. Contextul ebraic
 - a. Puterea cuvântului rostit (Isa. 55:11; Ps. 33:6; 107:20; 147:15, 18), ca în creație (Gen. 1:3, 6, 9, 11, 14, 20, 24, 26, 29) și binecuvântarea patriarhală (Gen. 27:1ff; 49:1)
 - b. Proverbe 8:12-23 personifică „Înțelepciunea” ca prima creație a lui Dumnezeu și agent al întregii creații (cf. Ps. 33:6 și cartea necanonică *Înțelepciunea lui Solomon*, 9:9)
 - c. Targumurile (traduceri și comentarii aramaice) înlocuiesc expresia „Cuvântul lui Dumnezeu” pentru *logos* datorită disconfortului lor cu termeni antropomorfi
 2. Contextul grecesc
 - a. Heraclit – lumea se extindea; *logosul* impersonal, divin și neschimbat ținea lumea și ghida procesul de schimbare
 - b. Platon – *logosul* impersonal și neschimbător ținea planetele la locul lor și determina anotimpurile
 - c. Stoici – *logosul* era „rațiunea mondială” sau managerul, dar era semi-personal
 - d. Philo – el a personificat conceptul de *logos* ca „Marele Preot care aducea sufletul omului înaintea lui Dumnezeu,” sau „podul dintre om și Dumnezeu,” sau „cârma prin care Pilotul universului manevrează toate lucrurile” (*kosmocrater*)
- D. Elemente ale sistemelor teologice/filozofice gnostice elaborate ale secolului al doilea d.Hr.
1. Un dualism antagonic ontologic (veșnic) între Spirit și materie
 2. Materia este rea și îndărătnică; Duhul este bun
 3. Sistemul gnostic postulează o serie de nivele îngerești (*aeons*) între un zeu de rang înalt, bun și un zeu de un rang mai jos, capabil să formeze materie. Unii chiar au afirmat că acest dumnezeu mai de jos a fost YHWH din VT (ca Marcion)
 4. Mântuirea a venit prin
 - a. Cunoașterea secretă sau parole care permiteau unei persoane să treacă de aceste trepte îngerești în calea lui spre uniunea cu Dumnezeu
 - b. O sclipire divină în toți oamenii, de care ei nu sunt conștienți până primesc cunoașterea secretă
 - c. Un agent personal special de revelație care dă cunoașterea secretă omenirii (Duhul lui Cristos)
 5. Acest sistem de gândire accepta divinitatea lui Isus, dar nega întruparea Lui reală și permanentă și locul central al răscumpărării!

E. Contextul istoric

1. Versetele 1-18 sunt o încercare de redare atât a gândirii evreiești, cât și grecești prin folosirea termenului *logos*.
2. Erezia Gnosticismului este contextul filosofic al acestei introduceri extrem de structurată a Evangheliei lui Ioan. 1 Ioan se poate să fi fost o scrisoare care însoțea Evanghelia. Sistemul teologic de gândire numit „Gnosticism” este necunoscut în scris până în secolul al doilea, dar teme gnostice incipiente se găsesc în sursele de la Marea Moartă și în Philo.
3. Evangheliile Sinoptice (în special Marcu) voalează divinitatea lui Isus (secretul Mesianic) până după Calvar, dar Ioan, scriind mult mai târziu, elaborează tema crucială a lui Isus ca fiind pe deplin Dumnezeu și pe deplin om (Fiul Omului, cf. Ezechiel 2:1 și Dan. 7:13) în primul capitol.

F. Vezi Subiectul Special: Ioan 1 comparat cu 1 Ioan 1 la 1 Ioan 1:1

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 1:1-5

1 La început era Cuvântul, și Cuvântul era cu Dumnezeu, și Cuvântul era Dumnezeu. 2 El era la început cu Dumnezeu. 3 Toate au fost făcute prin El și nici un lucru care a fost făcut n-a fost făcut fără El. 4 În El era viața, și viața era lumina oamenilor. 5 Lumina luminează în întuneric și întunericul n-a învins-o.

1:1 „La început” Aceasta reflectă Genesa 1:1 și este folosit de asemenea de Ioan în 1 Ioan 1:1 ca o referire la întrupare. Este posibil ca 1 Ioan să fi fost o scrisoare ce însoțea Evanghelia. Amândouă abordează gnosticismul. Versetele 1-5 sunt o afirmare a pre-existenței divine a lui Isus Cristos înainte de creație (cf. 1:15; 8:56-59; 16:28; 17:5; 2 Cor. 8:9; Fil. 2:6-7; Col. 1:17; Evrei 1:3; 10:5-8).

NT este descris ca

1. O nouă creație, nesortită pieirii (i.e., Gen. 3:15 împlinită pentru omenire)
2. O nouă cucerire (Țara Promisă)
3. Un nou exod (profeția împlinită)
4. Un nou Moise (dătător al legii)
5. Un nou Iosua (cf. Evrei 4:8)
6. O nouă minune cu apa (cf. Evrei 3-4)
7. O nouă mană (cf. Ioan 6)

și multe altele, în special în Evrei.

SUBIECT SPECIAL: *ARCHĒ*

Termenul „domeniu” este termenul grecesc *archē*, care înseamnă „început” sau „origine” a ceva.

1. Începutul ordinii create (cf. Ioan 1:1; 1 Ioan 1:1; Evr. 1:10)
2. Începutul evangheliei (cf. Mc. 1:1; Fil. 4:15; 2 Tes. 2:13; Evr. 2:3)
3. Primii martori oculari (cf. Luca 1:2)
4. Începutul semnelor (minuni, cf. Ioan 2:11)
5. Începutul principiilor (cf. Evr. 5:12)
6. Începutul siguranței bazată pe adevărurile Evangheliei (cf. Evr. 3:14)

7. Începutul, Col. 1:18; Apoc. 3:14

A ajuns să fie folosit ca „a conduce” sau „autoritate”

1. A oficialilor guvernanți umani

a. Luca 12:11

b. Luca 20:20

c. Romani 13:3; Tit 3:1

2. A autorităților îngerești

a. Romani 8:38

b. 1 Cor. 15:24

c. Efes. 1:21; 3:10; 6:12

d. Col. 1:16; 2:10, 15

e. Iuda v. 6

Acești falși învățători disprețuiesc orice autoritate, pământească sau cerească. Ei sunt libertini antinomieni. Ei se pun pe ei și dorințele lor mai presus de Dumnezeu, îngeri, autorități civile și lideri ai bisericii.

- **„a fost”** (de trei ori) Acesta este un TIMP IMPERFECT (cf. vv.1, 2, 4, 10), care se concentrează pe existența continuă la timpul trecut. Acest timp este folosit pentru a arăta pre-existența Logosului (cf. 8:57-58; 17:5, 24; 2 Cor. 8:9; Col. 1:17; Evr. 10:5-7). Este în contrast cu TIMPUL AORIST din vv. 3, 6 și 14.

- **„Cuvântul”** Termenul grecesc *logos* se referă la un mesaj, nu doar un singur cuvânt. În acest context este un titlu pe care grecii îl foloseau pentru a descrie „rațiunea universală” și evreii ca analog cu „Înțelepciune”. Ioan a ales acest termen pentru a afirma că Cuvântul lui Dumnezeu este atât o persoană, cât și un mesaj. Vezi Delimitări Contextuale, C.

- **„cu Dumnezeu”** „Cu” poate fi parafrazat cu „față în față”. Descrie părtășia intimă. De asemenea indică spre conceptul de o natură divină și trei manifestări personale veșnice (vezi Subiect Special: Trinitatea la 14:26). NT susține paradoxul că Isus e separat de Tatăl, dar că de asemenea este una cu Tatăl.

- **„Cuvântul era Dumnezeu”** Acest verb este la TIMPUL IMPERFECT, ca în versetul 1a. Nu există niciun ARTICOL (care identifică SUBIECTUL, vezi F. F. Bruce, *Răspunsuri la întrebări*, p. 66) cu *Theos*, dar *Theos* este plasat primul în propoziția grecească pentru accentuare. Acest verset și v. 18 sunt afirmații importante ale divinității depline a Logosului pre-existent (cf. 5:18; 8:58; 10:30; 14:9; 17:11; 20:28; Rom. 9:5; Evr. 1:8; 2 Pet. 1:1). Isus este pe deplin divin și pe deplin uman (cf. 1 Ioan 4:1-3). El nu este același cu Dumnezeu Tatăl, dar El este de exact aceeași natură divină ca Tatăl.

NT susține divinitatea completă a lui Isus din Nazaret, dar protejează persoana distinctă a Tatălui. Singura natură divină este accentuată în Ioan 1:1; 5:18; 10:30,34-38; 14:9-10 și 20:28, în timp ce particularitățile lor sunt evidențiate în Ioan 1:2, 14, 18; 5:19-23; 8:28; 10:25, 29; 14:11, 12, 13, 16.

1:2 Acesta este paralel cu v. 1 și evidențiază din nou adevărul șocant în lumina monoteismului, că Isus, născut în jurul anului 6-5 î.Hr., a fost întotdeauna cu Tatăl și astfel, este divin.

1:3 „Toate au fost făcute prin El” Logosul a fost agentul Tatălui în creație, atât cea vizibilă, cât și cea invizibilă (cf. v.10; 1 Cor. 8:6; Col. 1:16; Evr. 1:2). Acesta este similar rolului pe care îl joacă înțelepciunea în Ps. 33:6 și Prov. 8:12-23 (în ebraică „înțelepciunea” este SUBSTANTIV FEMININ).

- **„nici un lucru care a fost făcut n-a fost făcut fără El”** Aceasta este o respingere a învățăturii false a gnosticilor despre eonii îngerești împărțiți în dumnezei superiori, buni și o ființă spirituală inferioară care a creat, materia pre-existentă.

1:4 „în El era viața” Această propoziție subliniază faptul că „viața” însăși a venit de la Fiul, Cuvântul. Ioan folosește acest termen, *zoē*, pentru a se referi la viața după înviere, viața veșnică, viața lui Dumnezeu (cf. 1:4; 3:15, 36; 4:14, 36; 5:24, 26, 29, 39, 40; 6:27, 33, 35, 40, 47, 48, 51, 53, 54, 63, 65, etc.). Celălalt termen grecesc pentru „viață”, *bios*, a fost folosit pentru viața pământească, biologică (cf. 1 Ioan 2:16).

- **„viața era lumina oamenilor”** Lumina este o metaforă folosită în mod obișnuit de Ioan pentru adevărul sau cunoașterea lui Dumnezeu (cf. Ioan3:19; 8:12; 9:5; 12:46). Observă faptul că viața era pentru toți oamenii (posibilă aluzie la Ps. 36:5-9)! Lumina și întunericul erau de asemenea teme obișnuite în sulurile de la Marea Moartă. Ioan se exprimă adesea în termeni și categorii dualiști (contrastanți).

1:5 „Lumina luminează” Acesta este TIMPUL PREZENT, ceea ce înseamnă acțiune continuă. Isus a existat dintotdeauna, dar acum El este manifestat în mod clar în lume (cf. 8:12; 9:5; 12:46). În VT manifestarea fizică sau umană a lui Dumnezeu era adesea identificată cu îngerul Domnului (cf. Gen. 16:7-13; 22:11-15; 31:11, 13; 48:15-16; Exod 3:2, 4; 13:21; 14:19; Jud. 2:1; 6:22-23; 13:3-22; Zah. 3:1-2). Unii susțin că acesta a fost Logosul pre-întrupare.

SUBIECT SPECIAL: ÎNGERUL DOMNULUI

Este evident faptul că dumnezeirea S-a manifestat pe Sine sub formă umană în VT. Întrebarea pentru trinitarieni este legată de care persoană a Trinității împlinește acest rol. Din moment ce Dumnezeu Tatăl (YHWH) și Duhul Său sunt non-corporali, este posibil să sugereze faptul că aceste manifestări umane sunt Mesia pre-întrupat.

Lista următoare este ilustrativă pentru a demonstra dificultățile pe care cineva le întâmpină când încearcă să distingă o teofanie de o apariție angelică.

1. Îngerul Domnului ca un înger
 - a. Gen. 24:7, 40
 - b. Exod 23:20-23; 32:34
 - c. Num. 22:22
 - d. Jud. 5:23
 - e. 2 Sam. 24:16
 - f. 2 Cron. 21:15-30
 - g. Zah. 1:12-13
2. Îngerul Domnului ca o teofanie
 - a. Gen. 16:7-13; 18:1-19:1; 22:11-15; 31:11, 13; 48:15-16
 - b. Exod 3:2, 4; 14:19 (13:21)
 - c. Jud. 2:15; 6:22-24; 13:3-23

d. Osea 12:3-4

e. Zah. 3:1-5

•

NASB, NKJV	„întunericul nu a cuprins-o”
NRSV	„întunericul nu a biruit-o”
TEV	„întunericul nu a stins-o niciodată”
NJB	„și întunericul nu a putut să o depășească”

Rădăcina semantică a acestui termen (*katalambanō*) este de „a prinde”. Astfel, poate însemna fie (1) a prinde în sensul de a birui (cf. Mat. 16:18) sau (2) a prinde cu sensul de a înțelege. Se poate ca Ioan să se fi folosit de această ambiguitate pentru a sugera ambele sensuri. Evanghelia lui Ioan este caracterizată de cuvinte cu două înțelesuri (e.g., „născut din nou” și/sau „născut de sus”, 3:3 și „vânt” și/sau „duh”, 3:8).

VERBUL (*katalambanō*) apare doar de două ori în scrierile lui Ioan (apariția lui în 8:3, 4 nu este originală). În 1:5 întunericul nu poate înțelege/birui și în 12:35 întunericul care respinge lumina (Isus/Evanghelia) va fi biruit. Respingerea rezultă în confuzie; primirea rezultă în închinare!

Manfred T. Brauch, *Abuzarea Scripturii*, p. 35, caracterizează condiția umană.

1. Pierdere, Luca 15
2. Întuneric, Ioan 1:5
3. Vrajmășie, Rom. 5:10
4. Despărțire, Efes. 2:15-17
5. Lipsă de evlavie, Rom. 1:18
6. Înstrăinare de viața lui Dumnezeu, Efes. 4:17-18
7. Cel mai bun rezumat al păcatului uman este în Rom. 1:18-3:23

TEXTUL NTR: 1:6-8

6 Era un om trimis de Dumnezeu, al cărui nume era Ioan. 7 El a venit ca martor ca să depună mărturie despre Lumina, pentru ca toți să creadă prin el. 8 Nu el era Lumina, ci el a venit ca să depună mărturie despre Lumina.

1:6-8 Aceste versete și v. 15 menționează mărturia lui Ioan Botezătorul despre Isus. El a fost ultimul profet al VT. Este dificil să pui aceste versete în formă poetică. Există o mare dispută printre exegeți dacă prologul este poezie sau proză.

Ioan Botezătorul a fost ultimul profet al VT (în ceea ce privește mesajul și perspectiva lui). El a fost premergătorul prezis în Mal. 3:1 și 4:5 (cf. Ioan 1:20-25). Apostolul Ioan s-ar putea să fi introdus versetele 6-8 datorită înțelegerii greșite timpurii care s-a dezvoltat în jurul persoanei lui Ioan Botezătorul (cf. Luca 3:15; Fapte 18:25; 19:3). Ioan, scriind mai târziu decât ceilalți autori ai Evangheliilor, a văzut dezvoltarea acestei probleme.

Este interesant de observat faptul că Cristos este descris cu VERBE la TIMPUL IMPERFECT (pre-existență), în timp ce Ioan este descris prin AORIST (manifestat în timp) și TIMPUL PERFECT (un eveniment istoric cu rezultate de durată) (cf. v. 6). Isus a existat dintotdeauna.

1:7 „pentru ca toți să creadă prin el” Aceasta este o propoziție subordonată de scop. Evanghelia lui Ioan, ca toate Evangheliile (un gen literar creștin unic), este un tratat evanghelic. Aceasta e minunata ofertă de mântuire pentru toți cei ce

manifestă credința în Cristos, care este lumina lumii (cf. v. 12; Ioan 3:16; 4:42; 20:31; 1 Tim. 2:4; Tit 2:11; 2 Pet. 3:9; 1 Ioan 2:1; 4:14).

SUBIECT SPECIAL: CREDINȚĂ, A CREDE, SAU ÎNCREDERE (*Pistis* [SUBSTANTIV], *Pisteuō* [VERB], *Pistos* [ADJECTIV])

A. Acesta este un termen foarte important din Biblie (cf. Evr. 11:1, 6). Este tema predicilor primare ale lui Isus (cf. Marcu 1:15). Există cel puțin două cerințe noi ale legământului: pocăință și credință (cf. 1:15; Fapte 3:16, 19; 20:21).

B. Etimologia lui

1. Termenul „credință” însemna în VT loialitate, fidelitate sau încredere și era o descriere a naturii lui Dumnezeu, nu a noastră.
2. A provenit dintr-un termen ebraic (*emun, emunah*), care însemna „a fi sigur sau stabil”. Credința mântuitoare este acceptare mintală (set de valori), trăire morală (un stil de viață), dar în primul rând o dedicare relațională (acceptarea unei persoane) și volițională (o decizie) față de acea persoană.

C. Folosirea lui în VT

Trebuie evidențiat faptul că credința lui Avraam nu era într-un viitor Mesia, ci în promisiunea lui Dumnezeu că va avea un copil și urmași (cf. Gen. 12:2; 15:2-5; 17:4-8; 18:14). Avraam a răspuns acestei promisiuni încrezându-se în Dumnezeu. El încă avea îndoieli și probleme cu această promisiune, care a luat treisprezece ani până să se împlinească. Credința sa imperfectă, totuși, a fost acceptată de Dumnezeu. Dumnezeu este disponibil să lucreze cu ființe umane imperfecte care răspund prin credință față de El și de promisiunile Lui, chiar dacă este o credință de mărimea seminței de muștar.

D. Folosirea lui în NT

Termenul „a crezut” provine din cuvântul grecesc (*pisteuō*) care poate fi tradus prin „a crede”, „credință” sau „încredere”. De exemplu, SUBSTANTIVUL nu apare în Evanghelia lui Ioan, dar VERBUL este folosit adesea. În Ioan 2:23-25 este o incertitudine în ceea ce privește autenticitatea credinței mulțimii în Isus din Nazaret ca Mesia. Alte exemple de astfel de folosire superficială a cuvântului „a crede” sunt în Ioan 8:31-59 și Fapte 8:13, 18-24. Credința biblică adevărată este mai mult decât un răspuns inițial. Trebuie să fie urmată de un proces de ucenicizare (cf. Mat. 13:20-22, 31-32).

E. Folosirea lui cu PREPOZIȚII

1. *eis* înseamnă „în”. Această construcție unică accentuează credincioșii care își pun încrederea/credința în Isus
 - a. În Numele Lui (Ioan 1:12; 2:23; 3:18; 1 Ioan 5:13)
 - b. În El (Ioan 2:11; 3:15, 18; 4:39; 6:40; 7:5, 31, 39, 48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45, 48; 17:37, 42; Mat. 18:6; Fapte 10:43; Fil. 1:29; 1 Pet. 1:8)
 - c. În Mine (Ioan 6:35; 7:38; 11:25, 26; 12:44, 46; 14:1, 12; 16:9; 17:20)
 - d. În Fiul (Ioan 3:36; 9:35; 1 Ioan 5:10)
 - e. În Isus (Ioan 12:11; Fapte 19:4; Gal. 2:16)
 - f. În Lumină (Ioan 12:36)
 - g. În Dumnezeu (Ioan 14:1)
2. *en* înseamnă „în” ca în Ioan 3:15; Mc. 1:15; Fapte 5:14
3. *epi* înseamnă „în” sau pe, ca în Mat. 27:42; Fapte 9:42; 11:17; 16:31; 22:19; Rom. 4:5, 24; 9:33; 10:11; 1 Tim. 1:16; 1 Pet. 2:6

4. CAZUL DATIV fără PREPOZIȚIE ca în Gal. 3:6; Fapte 18:8; 27:25; 1 Ioan 3:23; 5:10
5. *hoti*, care înseamnă „crede că”, dă conținutul a ceea ce se crede
 - a. Isus este Sfântul lui Dumnezeu (Ioan 6:69)
 - b. Isus este „Eu sunt” (Ioan 8:24)
 - c. Isus este în Tatăl și Tatăl este în El (Ioan 10:38)
 - d. Isus este Mesia (Ioan 11:27; 20:31)
 - e. Isus este Fiul lui Dumnezeu (Ioan 11:27; 20:31)
 - f. Isus a fost trimis de Tatăl (Ioan 11:42; 17:8, 21)
 - g. Isus este una cu Tatăl (Ioan 14:10-11)
 - h. Isus a venit de la Tatăl (Ioan 16:27, 30)
 - i. Isus se identifică pe Sine în Numele de legământ al Tatălui, „Eu sunt” (Ioan 8:24; 13:19)
 - j. Vom trăi cu El (Ioan 6:8)
 - k. Isus a murit și a înviat (1 Tes. 4:14)

1:7, 12 „crede“ Acest VERB este folosit de 78 de ori în Evanghelia lui Ioan și de 24 de ori în epistolele lui Ioan. Este interesant că Evanghelia după Ioan nu folosește niciodată forma de SUBSTANTIV, ci doar cea de VERB. Credința nu este în primul rând un răspuns intelectual sau emoțional, ci în principal este un răspuns volițional. Acest termen grecesc este tradus prin trei cuvinte: a crede, încredere și credință. Este asemănător cu „Îl primește” (cf. v. 11) și „Îl acceptă” (cf. v. 12). Mântuirea este gratuită în harul lui Dumnezeu și în lucrarea înfăptuită de Cristos, dar trebuie primită. Mântuirea este o relație de legământ cu privilegiu și responsabilități.

SUBIECT SPECIAL: MARTORI AI LUI ISUS

SUBSTANTIVUL „mărturia” (*marturia*) și VERBUL (*martureō*) sunt termeni cheie în Ioan. Există mai mulți martori ai lui Isus.

1. Ioan Botezătorul (cf. Ioan 1:7, 8, 15; 3:26, 28; 5:33)
2. Isus Însuși (cf. Ioan 3:11; 5:31; 8:13-14)
3. Femeia samariteană (cf. Ioan 4:39)
4. Dumnezeu Tatăl (cf. Ioan 5:32, 34, 37; 8:18; 1 Ioan 5:9)
5. Scriptura (cf. Ioan 5:39)
6. Mulțimea la învierea lui Lazăr (cf. Ioan 12:17)
7. Duhul (cf. Ioan 15:26-27; 1 Ioan 5:10, 11)
8. Ucenicii (cf. Ioan 15:27; 19:35; 1 Ioan 1:2; 4:14)
9. Autorul însuși (cf. Ioan 21:24)

1:8 Este posibil ca Apostolul Ioan, scriind mult mai târziu decât ceilalți scriitori ai Evangheliilor, să fi văzut problema care lua amploare printre ucenicii lui Ioan Botezătorul care nu Îl auziseră sau nu Îl acceptaseră pe Isus (cf. Fapte 18:25-19:7).

TEXTUL NTR: 1:9-13

9 Lumina adevărată, Care îl luminează pe orice om, venea în lume. 10 El era în lume și lumea a fost făcută prin El, dar lumea nu L-a cunoscut. 11 A venit la ceea ce era a Lui, dar ai Săi nu L-au primit. 12 Însă tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să devină copii ai lui Dumnezeu, 13 născuți nu din sânge,

1:9 „lumina adevărată” Aceasta este „adevărată” în sensul de autentică sau reală, nu doar ca opus al falsității. Aceasta s-ar putea să fie legată de toate Cristologiile false ale primului secol. Acesta este un ADJECTIV obișnuit în scrierile lui Ioan (cf. 3:35; 4:23, 37; 6:32; 7:28; 15:1; 17:3; 19:35 și 1 Ioan 2:8; 5:20 și de zece ori în Apocalipsa). Vezi Subiectele Speciale: Adevăr la 6:55 și Lume la 14:17. Isus este lumina lumii (cf. 3:19; 8:12; 9:5; 12:46; 1 Ioan 1:5, 7; 2:8, 9, 10). Credințioșii trebuie să reflecte lumina Lui (cf. Fil. 2:15). Aceasta este în contrast total cu întunericul real care este în ordinea creată datorită rebeliunii

1. Oamenilor
2. Îngerilor

• **„venea în lume”** Ioan folosește adesea fraza aceasta pentru a se referi la Isus părăsind cerul, tărâmul spiritual, și pătrunderea Lui în tărâmul fizic al timpului și spațiului (cf. 6:14; 9:39; 11:27; 12:46; 16:28). În acest verset pare să se refere la întruparea lui Isus. Acesta e unul dintre dualismele comune din literatura ioanină (i.e., sus vs. jos).

•

NASB	„luminează orice om”
NKJV	„dă lumină fiecărui om”
NRSV	„luminează pe fiecare”
TEV	„luminează pe toți oamenii”
NJB	„care dă lumină fiecăruia“

Această frază poate fi înțeleasă în două moduri. Primul, presupunând un context cultural grecesc, se referă la o lumină internă a revelației în fiecare om, scânteia divină. Acesta este modul în care interpretează Quakerii acest verset. Totuși, un astfel de concept nu apare niciodată în Ioan. Pentru Ioan, „lumina” descoperă răutatea omenirii (cf. 3:19:21).

În al doilea rând, se poate referi nu la revelația naturală (Dumnezeu este cunoscut prin natură [cf. Ps. 19:1-5; Rom. 1:19-20] sau printr-un simț moral interior [cf. Rom. 2:14-15]), ci mai degrabă la oferta lui Dumnezeu de iluminare și mântuire prin Isus, singura lumină adevărată.

1:10 „lumea” Ioan folosește termenul *kosmos* în trei moduri distincte.

1. Universul fizic (1:10, 11; 11:9; 16:21; 17:5, 24; 21:25)
2. Toată omenirea (1:10, 29; 3:16, 17; 4:42; 6:33; 12:19, 42; 18:29)
3. Societatea umană căzută, organizată și funcționând despărțită de Dumnezeu (7:7; 15:18-19; 1 Ioan 2:15; 3:1, 13)

În acest context se aplică nr. 2. Vezi Subiectul Special de la 14:17.

• **„lumea nu L-a cunoscut”** Nici națiunile decăzute dintre neamuri, nici națiunea evreiască aleasă nu L-au recunoscut pe Isus ca fiind Mesia cel promis. Termenul „cunoaște” reflectă o expresie ebraică a relației intime mai mult decât o acceptare intelectuală a lucrurilor (cf. Gen. 4:1; Ier. 1:5).

SUBIECT SPECIAL: A CUNOAȘTE (folosind în principal Deuteronom ca model)

Cuvântul ebraic „cunoaște” (BDB 393) are câteva sensuri (câmpuri semantice) în *Qal*.

1. A înțelege binele și răul – Gen. 3:22; Deut. 1:39; Isa. 7:14-15; Iona 4:11
2. A cunoaște prin înțelegere – Deut. 9:2, 3, 6; 18:21
3. A cunoaște prin experiență – Deut. 3:19; 4:35; 8:2, 3, 5; 11:2; 20:20; 31:13; Iosua 23:14
4. A considera – Deut. 4:39; 11:2; 29:16
5. A cunoaște personal
 - a. O persoană – Gen. 29:5; Exod 1:8; Deut. 22:2; 33:9
 - b. Un dumnezeu – Deut. 11:28; 13:2, 6, 13; 28:64; 29:26; 32:17
 - c. YHWH – Deut. 4:35, 39; 7:9; 29:6; Isa. 1:3; 56:10-11
 - d. Sexual – Gen. 4:1, 17, 25; 24:16; 38:26
6. O deprindere sau cunoștință învățată – Isa. 29:11, 12; Amos 5:16
7. A fi înțelept – Deut. 29:4; Prov. 1:2; 4:1; Isa. 29:24
8. Cunoașterea lui Dumnezeu
 - a. A lui Moise – Deut. 34:10
 - b. A lui Israel – Deut. 31:21, 27, 29

1:11 „A venit la ceea ce era a Lui, dar ai Săi nu L-au primit” „A Lui” este folosit de două ori în v. 11. Prima formă gramaticală este un PLURAL NEUTRU și se referă la (1) toată creația sau (2) geografic la Iudeea sau Ierusalim. A doua este un PLURAL MASCULIN și se referă la poporul evreu.

1:12 „Însă tuturor celor ce L-au primit” Aceasta arată partea umanității în mântuire (cf. v. 16). Oamenii trebuie să răspundă ofertei lui Dumnezeu de har în Cristos (cf. 3:16; Rom. 3:24; 4:4-5; 6:23; 10:9-13; Efes. 2:8-9). Dumnezeu este cu siguranță suveran, dar totuși El în suveranitatea Sa a inițiat o relație de legământ condiționat cu umanitatea căzută. Omenirea căzută trebuie să se pocăiască, să creadă, să asculte și să persevereze în credință.

Acest concept al „primirii” este asemănător cu „mărturisirea”, care denotă o exprimare publică a credinței în Isus ca și Cristosul (cf. Mat 10:32; Lc. 12:8; Ioan 9:22; 12:42; 1 Tim 6:12; 1 Ioan 2:23; 4:15). Mântuirea este un dar ce trebuie primit și recunoscut.

Cei ce Îl „primesc” pe Isus (1:12), Îl primesc pe Tatăl care L-a trimis (cf. 5:43; 13:20). Mântuirea este o relație personală cu Dumnezeul Triunic!

- **„a dat dreptul”** Acest termen grecesc (i.e., *exousia*) poate însemna (1) autoritate legală sau (2) drept sau privilegiu (cf. 5:27; 17:2; 19:10, 11). Prin calitatea de fiu și prin misiunea divină a lui Isus, omenirea căzută poate acum să Îl cunoască pe Dumnezeu și să Îl recunoască drept Dumnezeu și Tată.

- **„să devină copii ai lui Dumnezeu”** Scriitorii NT folosesc în mod repetat metafore familiale pentru a descrie creștinismul: (1) Tată; (2) Fi; (3) copii; (4) născut din nou și (5) adopție. Creștinismul este similar unei familii, nu unui produs (bilet spre cer, asigurare în caz de incendiu). Cei ce cred în Cristos au devenit noul „popor al lui Dumnezeu” escatologic. Ca și copii noi ar trebui să reflectăm caracterul Tatălui, așa cum a făcut-o „unicul” (cf. v. 14: 3:16) Fi (cf. Efes. 5:1; 1 Ioan 2:29; 3:3). Ce titlu șocant pentru păcătoși (cf. 11:52; Rom. 8:14, 16, 21; 9:8; Fil. 2:15; 1 Ioan 3:1, 2, 10; 5:2; Osea 1:10 citat în Rom. 9:26 și 2 Cor. 6:18).

Este de asemenea interesant că dintre cele două cuvinte grecești pentru copii, unul este folosit întotdeauna pentru Isus (*huios*), în timp ce al doilea (*teknon, tekna*) este folosit pentru credincioși. Creștinii sunt copii ai lui Dumnezeu, dar ei nu se află în aceeași categorie cu Fiul lui Dumnezeu, Isus. Relația Sa este unică, dar asemănătoare.

Cuvântul „biserica” (*ekklēsia*) nu apare în Marcu, Luca sau Ioan. Ei folosesc metafore familiale pentru noua părtășie dinamică individuală și colectivă a Duhului.

- **„celor ce cred”** Acesta este un PARTICIPIU ACTIV PREZENT însemnând „cei care continuă să creadă”. Contextul etimologic al acestui termen îi stabilește înțelesul contemporan. În ebraică el se referea inițial la o persoană aflată în poziție stabilă. A ajuns să fie folosit în mod metaforic pentru cineva care era de nădejde, loial sau de încredere. Echivalentul grecesc este tradus prin „credință”, „a crede”, „încredere”. Credința sau încrederea biblică nu este în principal ceva ce facem, ci e vorba de cineva în care ne punem încrederea. Punctul central este caracterul demn de încredere al lui Dumnezeu, nu al nostru. Omenirea căzută se încrede în caracterul demn de încredere al lui Dumnezeu, are credință în credințioșia Lui, crede în Preaiubitul Său. Accentul nu este pe abundența sau intensitatea credinței umane, ci pe obiectul acelei credințe. Vezi Subiectele Speciale la 1:7 și 2:23.
- **„în Numele Lui”** În VT numele unei persoane era foarte important, era o sperată/potențială profeție despre caracterul lor sau o caracteristică a caracterului lor. A crede în numele înseamnă a crede și a primi persoana (cf. 2:23; 3:18; 20:31; 1 Ioan 5:13). Vezi Subiectul Special: Numele Domnului la 15:16.

1:13

NASB,

NKJV, NRSV „care au fost născuți, nu din sânge, nici din voia firii, nici din voia vreunui om”

TEV

„ei nu au devenit copii ai lui Dumnezeu prin metode firești, adică prin naștere și copiii unui tată uman”

NJB

„care au fost născuți nu din amestec uman sau impuls al firii sau dorința omului”

Unii părinți bisericești timpurii (i.e., Irineu, Origen, Tertulian, Ieronim, Augustin) au considerat că această frază se referă la Isus (i.e., SINGULAR), dar dovezile textuale grecești majoritare au PLURALUL (PLURALUL acestui cuvânt se regăsește doar aici în NT; USB îl trece ca „un”), ceea ce înseamnă că acest verset se referă la cei ce cred în Isus (cf. 3:5; 1 Pet. 1:3, 23), și astfel nu se referă nici la privilegiul rasial, nici la descendența sexuală umană (lit. „sânge”), ci la alegerea lui Dumnezeu și stabilirea celor ce se încred în fiul Său (cf. 6:44, 65). Versetele 12 și 13 expun echilibrul asigurat prin legământ a suveranității lui Dumnezeu și a necesității răspunsului uman.

VERBUL grecesc (AORIST PASIV INDICATIV) este plasat ultimul în propoziția în greacă pentru accent. Acesta accentuează rolul inițiator și suveran al lui Dumnezeu în cea de-a doua naștere (i.e., „ci din Dumnezeu”, care este parte a frazei finale, cf. 6:44, 65).

TEXTUL NTR: 1:14-18

14 Și Cuvântul a devenit trup și a locuit printre noi, iar noi am privit slava Lui, o slavă ca a Singurului născut din Tatăl, plin de har și de adevăr. 15 Ioan depunea mărturie despre El și striga: „Acesta este Cel despre Care spunem: «Cel Ce vine după mine este înaintea mea, pentru că era înainte de mine!»” 16 Fiindcă noi toți am primit din plinătatea Lui și har după har. 17 Căci Legea a fost dată prin Moise, dar harul și adevărul au venit prin Isus Cristos. 18 Nimeni nu L-a văzut vreodată pe Dumnezeu. Singurul născut, El Însuși Dumnezeu, Cel Care este în sânul Tatălui,

1:14 „Cuvântul a devenit trup” Ioan atacă doctrina falsă a gnosticilor, care încercau să amestece Creștinismul cu gândirea grecească păgână. Isus era cu adevărat om și cu adevărat Dumnezeu (cf. 1 Ioan 4:1-3) în împlinirea promisiunii lui Emanuel (cf. Isa. 7:14). Dumnezeu a locuit ca om în mijlocul omenirii căzute (în mod literal, „Și-a pus cortul”). Termenul „fire” în Ioan nu se referă niciodată la natura păcătoasă ca în scrierile lui Pavel.

SUBIECT SPECIAL: FIREA (*sarx*)

Se referă la înțelepciunea umană sau la standardele lumești (cf. 1 Cor. 1:20; 2:6, 8; 3:18). Pavel folosește termenul „fire” (i.e., *sarx*) în câteva moduri în scrierile lui.

1. Trupul uman (cf. Rom. 2:28; 1 Cor. 5:5; 7:28)
2. Descendența umană (i.e., tată-fiu, cf. Rom. 1:3; 4:1; 1 Cor. 10:18)
3. Umanitatea ca și întreg (cf. 1 Cor. 1:26, 29)
4. Slăbiciunea umană datorită căderii omenirii în Genesa 3 (cf. Rom. 6:19; 7:18)

- **„a locuit printre noi”** Literal, aceasta înseamnă „a-și stabili reședința”. Avea un context iudaic din perioada rătăcirii prin pustie și a Cortului Întâlnirii (cf. Apoc. 7:15; 21:3). Mai târziu evreii au numit această experiență în pustie „luna de miere” dintre YHWH și Israel. Dumnezeu nu a fost niciodată mai aproape de Israel ca în timpul acestei perioade. Termenul ebraic pentru norul divin special care l-a călăuzit pe Israel în această perioadă era „*Shekinah*”, care însemna „a locui cu”.

- **„am privit slava Lui”** *Kabod* (slavă) din VT a fost acum personificat, întrupat. Acesta se referă la (1) ceva din viața lui Isus cum ar fi schimbarea la față sau ridicarea la cer (i.e., mărturia apostolică, cf. 2 Pet. 1:16-17) sau (2) conceptul că invizibilul YHWH era acum vizibil și cunoscut pe deplin. Este același accent ca și în 1 Ioan 1:1-4, care este de asemenea o evidențiere a umanității lui Isus în opoziție cu accentul gnostic fals pus pe relația antagonică dintre spirit și materie.

În VT cel mai obișnuit cuvânt evreiesc pentru „slavă” (*kabod*, BDB 458) a fost inițial un termen comercial (care se referea la o balanță), în mod literal, „a fi greu”. Ceea ce era greu era de valoare sau avea valoare intrinsecă. Adesea conceptul de strălucire a fost adăugat cuvântului pentru a exprima măreția lui Dumnezeu (i.e., prima dată pe M. Sinai, norul de slavă *Shekinah*, lumina escatologică, cf. Exod 13:21-22; 24:17; Isa. 4:5; 60:1-2). Doar El e vrednic și plin de onoare. El este prea strălucit ca omenirea căzută să Îl vadă (cf. Exod 33:17-23; Isa. 6:5). Dumnezeu poate fi cunoscut cu adevărat doar prin Cristos (cf. Ier. 1:14; Mat. 17:2; Evr. 1:3; Iacov 2:1).

Termenul „slavă” este oarecum ambiguu.

1. S-ar putea să fie asemănător cu „neprihănirea lui Dumnezeu”
2. Se poate referi la „sfințenia” sau „perfectiunea” lui Dumnezeu
3. Se poate referi la imaginea lui Dumnezeu după care a fost creată omenirea (cf. Gen. 1:26-27; 5:1; 9:6), dar care mai târziu a fost distorsionată prin răzvrătire (cf. Gen. 3:1-22).

Este folosit prima dată pentru prezența lui YHWH (norul) cu poporul Lui (cf. Exod 16:7, 10; Lev. 9:23; Num. 14:10).

SUBIECT SPECIAL: SLAVA (*DOXA*)

Conceptul biblic de „slavă” este dificil de definit. Slava credincioșilor este că ei înțeleg Evanghelia și slava în

Dumnezeu, nu în ei înșiși (cf. 1:29-31; Ier. 9:23-24).

În VT cel mai obișnuit cuvânt evreiesc pentru „slavă” (*kbd*, BDB 217) a fost inițial un termen comercial care se referea la o balanță („a fi greu”). Ceea ce era greu era prețios sau avea valoare intrinsecă. Adesea conceptul de strălucire a fost adăugat cuvântului pentru a exprima măreția lui Dumnezeu (cf. Exod 19:16-18; 24:17; Isa. 4:5; 60:1-2). Doar El e vrednic și plin de onoare. El este prea strălucit ca omenirea căzută să Îl vadă (cf. Exod 33:17-23; Isa. 6:5). YHWH poate fi cunoscut cu adevărat doar prin Cristos (cf. Ier. 1:14; Mat. 17:2; Evr. 1:3; Iacov 2:1).

Termenul „slavă” este oarecum ambiguu.

1. S-ar putea să fie asemănător cu „neprihănirea lui Dumnezeu”
2. Se poate referi la „sfințenia” sau „perfectiunea” lui Dumnezeu
3. Se poate referi la imaginea lui Dumnezeu după care a fost creată omenirea (cf. Gen. 1:26-27; 5:1; 9:6), dar care mai târziu a fost distorsionată prin răzvrătire (cf. Gen. 3:1-22). Este folosit prima dată pentru prezența lui YHWH cu poporul Lui în timpul călătoriei prin pustie în Exod 16:7, 10; Lev. 9:23 și Num. 14:10.

•

NASB, NKJV	„slavă ca a singurului născut din Tatăl”
NRSV	„slavă ca a singurului fiu al unui tată”
TEV	„Slava pe care a primit-o El ca singurul Fiu al Tatălui”
NJB	„slava care este a Lui ca singurul Fiu al Tatălui”

Acest termen de „singurul” (*monogenēs*) înseamnă „unic”, „singurul de acest fel” (cf. 3:16, 18; 1 Ioan 4:9; vezi F. F. Bruce, *Răspunsuri la întrebări*, pp. 24-25). Vulgata îl traduce prin „singurul născut” și, din păcate, traduceri mai vechi au urmat aceeași direcție (cf. Luca 7:12; 8:42; 9:38; Evr. 11:17). Accentul este pe singularitate și unicitate, nu pe descendența sexuală.

• **„Tată”** VT introduce metafora familială intimă a lui Dumnezeu ca Tată.

1. Nașterea Israel este adesea descrisă ca „fiu” al lui YHWH (cf. Osea 11:1; Mal. 3:17)
2. Chiar și mai devreme, în Deuteronom, este folosită asemănarea lui Dumnezeu ca tată (1:31)
3. În Deuteronom 32 Israel este numit „copiii Lui”, iar Dumnezeu este numit „Tatăl tău”
4. Această analogie este afirmată în Ps. 103:13 și dezvoltată în Ps. 68:5 (Tatăl orfanilor)
5. Era obișnuită în profeți (cf. Isa. 1:2; 63:8; Israel ca fiu, Dumnezeu ca Tată, 63:16; 64:8; Ier. 3:4, 19; 31:9).

Isus preia această analogie și o aprofundează până la o părtășie familială deplină, în special în Ioan 1:14, 18; 2:16; 3:35; 4:21, 23; 5:17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 36, 37, 43, 45; 6:27, 32, 37, 44, 45, 46, 57; 8:16, 19, 27, 28, 38, 42, 49, 54; 10:15, 17, 18, 25, 29, 30, 32, 36, 37, 38; 11:41; 12:26, 27, 28, 49, 50; 13:1; 14:2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 20, 21, 23, 24, 26, 28, 31; 15:1, 8, 9, 10, 15, 16, 23, 24, 26; 16:3, 10, 15, 17, 23, 25, 26, 27, 28, 32; 17:1, 5, 11, 21, 24, 25; 18:11; 20:17, 21!

• **„plin de har și de adevăr”** Această asociere folosește termenii din VT *hesed* (dragoste prin legământ și loialitate) și *emeth* (încredere), care sunt folosiți și explicați în exod 34:6; Neem. 9:17; Ps. 103:8; ambele cuvinte apar împreună în Prov. 16:6. Aceasta descrie caracterul lui Isus (cf. v. 17) în termenii legământului din VT. Vezi Subiectul Special despre Adevăr la 6:55 și 17:3.

SUBIECT SPECIAL: A CREDE, ÎNCREDERE, CREDINȚĂ ȘI CREDINCIOȘIE ÎN VECHIUL TESTAMENT (אמן)

V. Afirmății introductive

Trebuie spus că folosirea acestui concept teologic, așa esențial în NT, nu este atât de bine definit în VT. Există cu siguranță și acolo, dar demonstrat în pasaje și persoane cheie selectate.

VT armonizează

1. Individul și comunitatea
2. Întâlnirea personală și ascultarea prin legământ

Credința este atât o confruntare personală, cât și un stil de viață zilnic! Este mai ușor de ilustrat într-o persoană decât într-o formă lexicală (i.e., studiu de cuvinte). Acest aspect personal este cel mai bine ilustrat în

1. Avraam și seminția lui
2. David și Israel

Acești oameni L-au întâlnit/confruntat pe Dumnezeu și viețile lor au fost schimbate pentru totdeauna (nu în vieți perfecte, ci într-o credință continuă). Încercarea a descoperit slăbiciunile și calitățile confruntării lor prin credință cu Dumnezeu, dar relația intimă, de încredere, a continuat în timp! A fost încercată și șlefuită, dar a continuat, așa cum este evident din dedicarea și stilul lor de viață.

II. Rădăcina principală folosită

A. אמן (BDB 52)

1. VERB

- a. Tulpina *Qal* - a susține, a hrăni (i.e., 2 Împ. 10:1, 5; Est. 2:7, folosirea neteologică)
- b. Tulpina *Niphal* – a face sigur sau stabil, a stabili, a confirma, a fi credincios sau de încredere

(1) Despre oameni, Is. 8:2; 53:1; Ier. 40:14

(2) Despre lucruri, Is. 22:23

(3) Despre Dumnezeu, Deut. 7:9, 12; Is. 49:7; Ier. 42:5

- c. Tulpina *Hiphil* – a sta ferm, a crede, a se încrede

(1) Avraam a crezut pe Dumnezeu, Gen 15:6

(2) Israeliții din Egipt au crezut, Exod 4:31; 14:31 (negat în Deut. 1:32)

(3) Israeliții au crezut că YHWH vorbea prin Moise, Exod 19:9; Ps. 106:12, 24

(4) Ahaz nu s-a încrezut în Dumnezeu, Is. 7:9

(5) Oricine crede în El, Is. 28:16

(6) Crede adevărurile despre Dumnezeu, Is. 43:10-12

2. SUBSTANTIV (MASCULIN) – credincioșie (i.e., Deut. 32:20; Is. 25:1; 26:2)

3. ADVERB – cu adevărat, fără îndoială, de acord, așa să fie (cf. Deut. 27:15-26; 1 Împ. 1:36; 1 Cron. 16:36; Is. 65:16; Ier. 11:5; 28:6). Această este folosirea liturgică a lui „amin” în VT și NT.

B. אמת (BDB 54) SUBSTANTIV FEMININ, fermitate, credincioșie, adevăr

1. Despre oameni, Is. 10:20; 42:3; 48:1

2. Despre Dumnezeu, Exod 34:6; Ps. 117:2; Is. 38:18, 19; 61:8

3. Despre adevăr, Deut. 32:4; 1 Împ. 22:16; Ps. 33:4; 98:3; 100:5; 119:30; Ier. 9:4; Zah. 8:16
- C. אמורה (BDB 53) fermitate, stabilitate, fidelitate
1. Despre mâini, Exod 17:12
 2. Despre vremuri, Is. 33:6
 3. Despre oameni, Ier. 5:3; 7:28; 9:2
 4. Despre Dumnezeu, Ps. 40:11; 88:12; 89:2, 3, 6, 9; 119:138

III. Folosirea de către Pavel a acestui concept din VT

- A. Pavel își bazează noua lui înțelegere a lui YHWH și a VT pe întâlnirea lui personală cu Isus pe drumul Damascului (cf. Fapte 9; 22; 26).
- B. El a găsit susținere în VT pentru noua lui înțelegere a două pasaje cheie din VT care folosesc rădăcina אמר
1. Gen. 15:6 – întâlnirea personală a lui Avraam inițiată de Dumnezeu (Gen. 12) a avut ca rezultat o viață de ascultare și credință (Gen. 12-22). Pavel face aluzie la aceasta în Romani 4 și Galateni 3.
 2. Is. 28:16 – cei care cred în ea (i.e., piatra unghiulară încercată și așezată de Dumnezeu) nu vor fi niciodată
 - a. Rom. 9:33, „dați de rușine” sau „dezamăgiți”
 - b. Rom. 10:11, la fel ca mai sus
 3. Hab. 2:4 – cei care Îl cunosc pe Dumnezeu Credincios ar trebui să trăiască vieți credincioase (cf. Ier. 7:28). Pavel folosește acest text în Rom. 1:17 și Gal. 3:11 (observă de asemenea Evr. 10:38).

IV. Folosirea de către Petru a conceptului din VT

- A. Petru îmbină
1. Is. 8:14 – 1 Pet. 2:8 (piatră de poticnire)
 2. Is. 28:16 – 1 Pet. 2:6 (piatră unghiulară)
 3. Ps. 111:22 – 1 Pet. 2:7 (piatră respinsă)

V. Rădăcina principală folosită

- A. אמר (BDB 52)
1. VERB
 - a. Tulpina *Qal* - a susține, a hrăni (i.e., 2 Împ. 10:1, 5; Est. 2:7, folosirea neteologică)
 - b. Tulpina *Niphal* – a face sigur sau stabil, a stabili, a confirma, a fi credincios sau de încredere
 - (1) Despre oameni, Is. 8:2; 53:1; Ier. 40:14
 - (2) Despre lucruri, Is. 22:23
 - (3) Despre Dumnezeu, Deut. 7:9, 12; Is. 49:7; Ier. 42:5
 - c. Tulpina *Hiphil* – a sta ferm, a crede, a se încrede
 - (1) Avraam a crezut pe Dumnezeu, Gen 15:6
 - (2) Israelii din Egipt au crezut, Exod 4:31; 14:31 (negat în Deut. 1:32)
 - (3) Israelii au crezut că YHWH vorbea prin Moise, Exod 19:9; Ps. 106:12, 24
 - (4) Ahaz nu s-a încrezut în Dumnezeu, Is. 7:9
 - (5) Oricine crede în El, Is. 28:16
 - (6) Crede adevărurile despre Dumnezeu, Is. 43:10-12
 2. SUBSTANTIV (MASCULIN) – credințioșie (i.e., Deut. 32:20; Is. 25:1; 26:2)

3. ADVERB – cu adevărat, fără îndoială, de acord, așa să fie (cf. Deut. 27:15-26; 1 Împ. 1:36; 1 Cron. 16:36; Is. 65:16; Ier. 11:5; 28:6). Această este folosirea liturgică a lui „amin” în VT și NT.

B. אמת (BDB 54) SUBSTANTIV FEMININ, fermitate, credincioșie, adevăr

1. Despre oameni, Is. 10:20; 42:3; 48:1
2. Despre Dumnezeu, Exod 34:6; Ps. 117:2; Is. 38:18, 19; 61:8
3. Despre adevăr, Deut. 32:4; 1 Împ. 22:16; Ps. 33:4; 98:3; 100:5; 119:30; Ier. 9:4; Zah. 8:16

C. אמונה (BDB 53) fermitate, stabilitate, fidelitate

1. Despre mâini, Exod 17:12
2. Despre vremuri, Is. 33:6
3. Despre oameni, Ier. 5:3; 7:28; 9:2
4. Despre Dumnezeu, Ps. 40:11; 88:12; 89:2, 3, 6, 9; 119:138

VI. Folosirea de către Pavel a acestui concept din VT

A. Pavel își bazează noua lui înțelegere a lui YHWH și a VT pe întâlnirea lui personală cu Isus pe drumul Damascului (cf. Fapte 9; 22; 26).

B. El a găsit susținere în VT pentru noua lui înțelegere a două pasaje cheie din VT care folosesc rădăcina אמו

1. Gen. 15:6 – întâlnirea personală a lui Avraam inițiată de Dumnezeu (Gen. 12) a avut ca rezultat o viață de ascultare și credință (Gen. 12-22). Pavel face aluzie la aceasta în Romani 4 și Galateni 3.
2. Is. 28:16 – cei care cred în ea (i.e., piatra unghiulară încercată și așezată de Dumnezeu) nu vor fi niciodată
 - a. Rom. 9:33, „dați de rușine” sau „dezamăgiți”
 - b. Rom. 10:11, la fel ca mai sus
3. Hab. 2:4 – cei care Îl cunosc pe Dumnezeu Credincios ar trebui să trăiască vieți credincioase (cf. Ier. 7:28). Pavel folosește acest text în Rom. 1:17 și Gal. 3:11 (observă de asemenea Evr. 10:38).

VII. Folosirea de către Petru a conceptului din VT

A. Petru îmbină

1. Is. 8:14 – 1 Pet. 2:8 (piatră de poticnire)
2. Is. 28:16 – 1 Pet. 2:6 (piatră unghiulară)
3. Ps. 111:22 – 1 Pet. 2:7 (piatră respinsă)

Toate acestea trei sunt esențiale. Toate trei trebuie păstrate. Scopul este de a-L cunoaște pe Dumnezeu (atât în sensul ebraic, cât și cel grecesc) și să reflectăm caracterul Lui în viețile noastre. Scopul credinței nu este să avem cerul într-o zi, ci asemănarea cu Cristos în fiecare zi!

Credințioșia umană este rezultatul (NT), nu baza (VT) unei relații cu Dumnezeu: credința umană în credințioșia Lui; încrederea umană în caracterul Lui demn de încredere. Centrul concepției NT despre mântuire este că oamenii trebuie să răspundă inițial și continuu la inițiativa harului și milei lui Dumnezeu, manifestate în Cristos. El a iubit, a trimis, a purtat de grijă; noi trebuie să răspundem cu credință și credințioșie (cf. Efes. 2:8-9 și 10)!

Dumnezeul Credincios dorește un popor credincios care să Îl descopere unei lumi necredincioase și să o aducă la credința personală în El.

1:15 „pentru că El era înainte de mine” Aceasta este doctrina lui Ioan Botezătorul de susținere fermă a pre-existenței lui Isus (cf. 1:1; 8:56-59; 16:28; 17:5; 2 Cor. 8:9; Fil 2:6-7; Col. 1:17; Evr. 1:3; 10:5-8). Doctrinile pre-existenței și a profeției susțin că există un Dumnezeu mai presus și dincolo de istorie, dar care totuși acționează în istorie. Aceasta este o parte integrantă a concepției biblice/creștine.

- Acest verset este neobișnuit și au fost făcute multe adnotări de către scribi în încercarea de a clarifica și simplifica textul. Vezi Bruce M. Metzger, *Un comentariu pe text a Noului Testament grecesc*, pp. 197-198.

Este de asemenea un bun exemplu al faptului că timpurile verbale grecești nu pot fi standardizate. Aceasta este o acțiune trecută menționată la timpul PREZENT. Vezi Apendice 1.

1:16-18 Una dintre caracteristicile Evangheliei lui Ioan este modul în care autorul pătrunde în evenimentele istorice, dialoguri sau învățături cu propriile comentarii. Adesea este imposibil să distingă cuvintele lui Isus, ale altor persoane și ale lui Ioan. Cei mai mulți exegeți susțin că vv. 16-19 sunt comentariile autorului, Ioan (cf. 3:14-21).

1:16 „plinătate” Acesta este cuvântul grec *pleroma*. Învățătorii gnostici îl foloseau pentru a descrie ființele îngerești ca fiind zei superiori sau ființe spirituale inferioare. Isus este singurul mijlocitor (i.e., adevărata și singura plinătate) între Dumnezeu și om (cf. Col. 1:19; 2:9; Efes. 1:23; 4:13). Aici se pare că din nou Apostolul Ioan atacă concepția gnostică primară a realității.

-

NASB, NRSV	„și har peste har”
NKJV	„și har pentru har”
TEV	„dându-ne o binecuvântare după alta”
NJB	„un dar îl înlocuiește pe altul”

Problema de interpretare devine cum să înțelegem „harul”. Este el

1. Mila lui Dumnezeu în Cristos spre mântuire
2. Mila lui Dumnezeu pentru viața creștină
3. Mila lui Dumnezeu în noul legământ prin Cristos?

Ideea cheie este „harul”; harul lui Dumnezeu a fost oferit neșpus de mult în întruparea lui Isus. Isus a fost „da”-ul lui Dumnezeu pentru omenirea căzută (cf. 2 Cor. 1:20).

SUBIECT SPECIAL: CONCEPȚIA LUI PAVEL CU PRIVIRE LA LEGEA MOZAICĂ

Este bună și este de la Dumnezeu (cf. Rom. 7:12, 16).

- A. Nu este calea către neprihănire și acceptare din partea lui Dumnezeu (poate chiar deveni un blestem, cf. Galateni 3).
- B. Este totuși voia lui Dumnezeu pentru credincioși, pentru că este revelarea de Sine a lui Dumnezeu (Pavel citează adesea VT pentru a-i convinge și/sau încuraja pe credincioși)
- C. Credincioșii sunt informați prin VT (cf. Rom. 4:23-24; 15:4; 1 Cor 10:6, 11), dar nu mântuiți prin VT (cf. Fapte 15; Romani 4; Galateni 3; Evrei).
- D. Funcționează în noul legământ pentru a:

1. Arăta păcătoșenia (cf. Gal. 3:15-29)
2. Ghida oamenii răscumpărați în societate
3. Inspira deciziile etice creștine

Acest spectru de la blestem și moarte la binecuvântare și viață veșnică este cel care cauzează probleme în încercarea de a înțelege concepția paulină despre Legea Mozaică. În *Un om în Cristos*, James Stewart arată gândirea și scrierea paradoxală a lui Pavel:

„În mod normal te-ai aștepta ca un om care și-a propus să construiască un sistem de idei și doctrine să stabilească pe cât de rigid posibil înțelesul termenilor folosiți. Te-ai aștepta să urmărească precizia în exprimarea ideilor sale principale. Te-ai aștepta ca un cuvânt, odată folosit de autor cu un anumit sens, să aibă același sens pe tot parcursul scrierii. A căuta acestea la Pavel înseamnă a fi dezamăgit. O mare parte a exprimării sale este fluidă, nu rigidă... „Legea este sfântă” scrie el, și “după omul dinăuntru, îmi place Legea lui Dumnezeu” (cf. Rom. 7:12, 22), dar este în mod evident un alt aspect al lui *nomos* care îl face să spună în alt loc: „Cristos ne-a răscumpărat de sub blestemul legii” (cf. Gal. 3:13). (p.26)

1:17 „Legea” Legea Mozaică nu era rea, ci era pregătitoare și incompletă în ceea ce privește asigurarea unei mântuirii depline (cf. 5:39-47; Gal. 3:23-29; Romani 4). Cartea Evrei de asemenea pune în contrast și compară lucrarea/revelația/legămintele lui Moise și Isus.

- **„har”** Acesta se referă la dragostea nemeritată a lui Dumnezeu față de omenirea decăzută (cf. Efes. 2:8). Termenul acesta de har (*charis*), atât de important în scrierile lui Pavel, este folosit doar în paragraful acesta în Evanghelia lui Ioan (cf. 1:14, 16, 17). Scriitorii Noului Testament, fiind inspirați, erau liberi să folosească propriile vocabulare, comparații și metafore.

Isus a făcut real „noul legământ” din Ier. 31:31-34; Ezechiel 36:22-38.

- **„adevăr”** Acesta este folosit în sensul de (1) credincioșie sau (2) adevăr vs. Falsitate (cf. 1:14; 8:32; 14:6). Observați că atât harul, cât și adevărul au venit prin Isus (cf. v. 14). Vezi Subiectul Special de la 17:3.
- **„Isus”** Aici se folosește prima dată numele uman al fiului Mariei în Prolog. Fiul pre-existent devenea acum Fiul Întrupat!

1:18 „Nimeni nu L-a văzut vreodată pe Dumnezeu” Unii spun că aceasta contrazice Exod 33:20-23. Totuși, termenul ebraic în pasajul din Exod se referă la „strălucire”, nu la vederea fizică a lui Dumnezeu Însuși. Ideea acestui pasaj este că numai Isus Îl revelează deplin pe Dumnezeu (cf. 14: 8ff). Niciun om păcătos nu a văzut pe Dumnezeu(cf. 6:46; 1 Tim. 6:16; 1 Ioan 4:12, 20).

Acest verset evidențiază revelația unică a lui Dumnezeu în Isus din Nazaret. El este deplina și singura auto-dezvăluire divină. A-L cunoaște pe Isus înseamnă a-L cunoaște pe Dumnezeu. Isus este descoperirea de Sine ultimă a Tatălui. Nu există o înțelegere clară a dumnezeirii în afara Lui (cf. Col. 1:15-19;Evr. 1:2-3). Isus Îl „vede” pe Tatăl și credincioșii Îl „văd” pe Tatăl prin El (viața, cuvintele și faptele Lui). El este descoperirea întregă și completă a Dumnezeului nevăzut (cf. Col. 1:15; Evr. 1:3).

•

NASB	„singurul Dumnezeu născut”
NKJV	„singurul Fiu născut”
NRSV	„ este singurul Fiu al lui Dumnezeu”
TEV	„singurul Fiu”
NJB	„este singurul Fiu”

Vezi observația de la *monogenēs* la 1:14. Isus este pe deplin Dumnezeu și om. Vezi notițele complete de la 1:1.

Există o variație în manuscrisul grecesc aici. *Theos*/Dumnezeu este în manuscrisele timpurii P⁶⁶, P⁷⁵, B și C, în timp ce „Fiu” înlocuiește pe „Dumnezeu” doar în MSS A și C³. USB⁴ îi dă cuvântului „Dumnezeu” o notă „B” (aproape sigur). Probabil că termenul „Fiu” provine din faptul că scribii și-au amintit de „singurul Fiu” din Ioan 3:16, 18 și din 1 Ioan 4:9 (cf. Bruce M. Metzger, *Un comentariu pe text al Noului Testament în greacă* p. 198). Aceasta este o declarație fermă a divinității depline și complete a lui Isus! Este posibil ca în acest verset să fie trei titluri ale lui Isus: (1) singurul născut, (2) Dumnezeu și (3) care este în sânul Tatălui.

Există o discuție interesantă pe marginea posibilității unei modificări intenționate a acestui text de către scribii ortodocși în Bart D. Ehrmans, *Denaturarea ortodoxă a Scripturii*, p. 78-82.

• **„care este în sânul Tatălui”** Aceasta este foarte asemănătoare ca înțeles cu expresia „cu Dumnezeu” din vv. 1 și 2. Vorbește despre o părtășie intimă. S-ar putea referi la (1) părtășia Lui pre-existentă sau (2) părtășia Lui restaurată (i.e., Ridicarea la cer).

•

NASB	„El I-a explicat Lui”
NKJV	„El L-a declarat”
NRSV, NJB	„care L-a făcut cunoscut”
TEV	„el l-a făcut cunoscut”

Avem cuvântul „exegeză” (lit. „a conduce afară”, INDICATIVUL AORIST REFLEXIV [deponent]) din acest cuvânt grec folosit în 1:18, care implică o descoperire deplină și încheiată. Una dintre sarcinile principale ale lui Isus a fost să-L reveleze pe Tatăl (cf. Ioan 14:7-10; Evr. 1:2-3). A-L vedea și a-L cunoaște pe Isus înseamnă a-L vedea și cunoaște pe Tatăl (iubirea păcătoșilor, ajutarea celor slabi, acceptarea celor respinși, primirea copiilor și femeilor)!

Cuvântul în greacă era folosit de cei care explicau sau interpretau un mesaj, vis sau document. Probabil aici Ioan folosește din nou un cuvânt care avea un anumit înțeles atât pentru Evrei și Neamuri (ca și *Logos* din v.1). Ioan încearcă să se adreseze atât Iudeilor, cât și Grecilor prin prologul său. Cuvântul ar putea însemna

1. Pentru Evrei cineva care explică sau interpretează Legea
2. Pentru Greci cineva care explică sau interpretează zeii.

În Isus și doar în El, oamenii pot vedea și cunoaște pe deplin pe Tatăl!

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Definește *logos* și utilizările lui religioase, seculare și biblice.
2. De ce este atât de importantă doctrina preexistenței lui Isus?
3. Care este responsabilitatea omenirii în mântuire? Cum Îl primește cineva pe Isus?
4. De ce a fost necesar să devină Cuvântul trup?
5. De ce este așa dificil de schițat acest pasaj?
6. Enumeră diferitele adevăruri teologice folosite pentru a-L descrie pe Isus (cel puțin 8).
7. De ce este versetul 18 atât de important?

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 19-51

A. Acest pasaj despre Ioan Botezătorul abordează două erori ale bisericii primare:

1. Cea care s-a dezvoltat în jurul persoanei lui Ioan Botezătorul și care este discutată în vv. 6-9, 20, 21, 25 și 3:22-36;
2. Aceea care implică persoana lui Cristos și care este abordată în vv. 32-34. Aceeași erezie gnostică este atacată în mod similar în 1 Ioan 1. 1 Ioan se poate să fi fost o scrisoare care circula împreună cu Evanghelia lui Ioan.

B. Evanghelia lui Ioan păstrează tăcerea în legătură cu botezul lui Isus de către Ioan Botezătorul. Actele de cult ale bisericii, botezul și Cina Domnului, sunt absente în mod evident din relatarea lui Ioan cu privire la viața lui Cristos. Există cel puțin două motive posibile pentru omiterea aceasta:

1. Dezvoltarea sacramentalismului în biserica primară a făcut ca Ioan să dezaccentueze acest aspect al creștinismului. Evanghelia lui se concentrează pe relație, nu pe ritual. El nu discută sau menționează sacramentele botezului și Cinei Domnului deloc. Absența unor astfel de lucruri ar atrage atenția.
2. Ioan, scriind mai târziu decât ceilalți scriitori ai Evangheliilor, a folosit relatarea sa cu privire la viața lui Isus pentru a completa pe ceilalți. Din moment ce toate Evangheliile Sinoptice vorbesc despre aceste acte de cult, Ioan a completat cu informații suplimentare despre evenimentele înconjurătoare. Un exemplu ar fi dialogul și lucrurile care s-au întâmplat în camera de sus (capitolele 13-17), dar nu despre Cină în sine.

C. Accentul acestui pasaj cade pe mărturia lui Ioan Botezătorul cu privire la persoana lui Isus. Ioan face următoarele afirmații cristologice:

1. Isus este Mielul lui Dumnezeu (v.29), un titlu al lui Isus folosit doar aici și în Apocalipsa
2. Isus este preexistent (v. 30)
3. Isus este Cel ce primește și Cel ce dă Duhul Sfânt (v. 33)
4. Isus este Fiul lui Dumnezeu (v. 34)

D. Afirmațiile cu privire la persoana și lucrarea lui Isus sunt dezvoltate prin mărturia personală a lui

1. Ioan Botezătorul
2. Andrei și Simon
3. Filip și Natanael

Aceasta devine o tehnică literară obișnuită pe parcursul Evangheliei. Conține douăzeci și șapte de astfel de dialoguri sau mărturii despre Isus sau cu Isus.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 1:19-23

19 Iată mărturia lui Ioan când iudeii din Ierusalim au trimis (la el) niște preoți și leviți ca să-l întrebe: – Tu cine ești?
20 El a mărturisit; n-a refuzat să răspundă, ci a mărturisit: – Nu eu sunt Cristosul! **21** Ei l-au întrebat: – Atunci cine ești? Ești Ilie? – Nu sunt! a răspuns el. – Ești Profetul? – Nu! a răspuns el. **22** Atunci i-au zis: – Dar cine ești? – ca să le dăm un răspuns celor ce ne-au trimis! Ce spui tu despre tine însuși? **23** El a zis: – Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: „Neteziți calea Domnului!“, așa cum a spus profetul Isaia.

1:19 „iudeii” În Ioan aceasta se referă la (1) oamenii din Iudeea care Îi erau ostili lui Isus sau (2) doar liderii religioși iudei (cf. 2:18; 5:10; 7:13; 9:22; 12:42; 18:12; 19:38; 20:19). Unii exegeți au presupus că un iudeu nu s-ar referi la alt iudeu în acest mod peiorativ. Totuși, opoziția iudaică față de creștinism s-a intensificat după Conciliul de la Iamnia în 90 d.Hr.

Cuvântul „iudeu” provine inițial de la cineva din tribul lui Iuda. După despărțirea celor douăsprezece seminții în 922 î.Hr., Iuda a devenit numele pentru cele trei seminții din sud. Ambele împărății evreiești, Israel și Iuda, au fost luate în exil, dar numai câțiva, în special din Iuda, s-au întors după edictul lui Cir din 538 î.Hr. Atunci termenul a devenit titlul descendenților lui Iacov care trăiau în Palestina și care fuseseră împrăștiați în zona mediteraneană.

În Ioan termenul este de cele mai multe ori negativ, dar sensul lui general poate fi întâlnit în 2:6 și 4:22.

- **„preoți și leviți”** Aparent Ioan Botezătorul era de asemenea un descendent preoțesc (cf. Luca 1:5ff). Aceasta este singura apariție a termenului „leviți” în Evanghelia lui Ioan. Probabil că ei erau poliția Templului. Era un grup oficial de „informatori” trimiși de autoritățile religioase în Ierusalim (cf. v. 24). Preoții și leviții erau de obicei saducheii, în timp ce cărturarii erau de obicei fariseii (cf. v. 24). Ambele aceste grupuri erau implicate în interogarea lui Ioan Botezătorul. Opoziții politice și religioși și-au unit forțele pentru a se împotrivi lui Isus și urmașilor Lui.

- **„Tu cine ești?”** exact aceeași întrebare I se pune și lui Isus în 8:25. Ioan și Isus au învățat și au acționat în moduri care îi incomodau pe liderii oficiali, pentru că ei recunoșteau la ambii bărbați anumite teme și termeni escatologici din VT. Această întrebare așadar dezvăluie așteptarea iudeilor să vină personajele sfârșitului.

1:20 „El a mărturisit; n-a refuzat să răspundă, ci a mărturisit” Această afirmație este o negare fermă, întreită a faptului că el nu era Mesia Cel așteptat, Cel promis (Cristosul). Pentru „a mărturisi” vezi Subiectul Special de la 9:22.

- **„Cristosul”** „Cristos” este traducerea în greacă a cuvântului ebraic „mășiah”, care înseamnă „unul uns”. În VT conceptul ungerii era un mod de a accentua chemarea specială a lui Dumnezeu și echiparea pentru o anumită sarcină. Împărății, preoții și profeții erau unși. a ajuns să fie identificat cu acel Unul special care trebuia să implementeze noua perioadă de neprihănire. Mulți au crezut că Ioan Botezătorul era Mesia cel promis (cf. Luca 3:15), pentru că el e fost primul vorbitor pentru YHWH inspirat de la scriitorii VT, cu patru sute de ani mai devreme.

La acest punct aș dori să includ comentariile mele din Daniel 9:26 pe „Mesia”.

Daniel 9:26

NASB „Mesia”

NKJV „Mesia”

NRSV	„cineva uns”
TEV	„conducătorul ales al lui Dumnezeu”
NJB	„Unul Uns”

Dificultatea în interpretarea acestui verset există datorită posibilelor înțelesuri asociate cuvântului Mesia sau Unsul (BDB 603):

1. Folosit pentru împărății evrei (e.g., 1 Sam. 2:10; 12:3)
2. Folosit pentru preoții evrei (e.g., Lev. 4:3, 5)
3. Folosit pentru Cir (cf. Is. 45:1)
4. Nr. 1. și 2. sunt combinate în Psalmul 110 și Zaharia 4
5. Folosit pentru venirea specialului Împărat Davidic al lui Dumnezeu pentru a aduce începutul unei noi perioade a neprihănirii
 - a. Linia lui Iuda (cf. Gen. 49:10)
 - b. Casa lui Iese (cf. 2 Sam. 7)
 - c. Domnie universală (cf. Psalm 2; Is. 9:6; 11:1-5; Mica 5:1-4f)

Personal eu sunt atras de identificarea „celui uns” cu Isus din Nazaret datorită:

1. Prezentării unei împărății veșnice în capitolul 2 în timpul celui de-al patrulea imperiu
2. Prezentării unui „fiu al omului” în 7:13, căruia i-a fost dată o împărăție veșnică
3. Propozițiilor eliberatoare din 9:24, care arată spre o încetare a istoriei decăzute

1:21 „Atunci cine ești? Ești Ilie?” Fiindcă Ilie nu a murit, ci mai degrabă a fost ridicat într-un vârtej la cer (cf. 2 Împ. 2:1), se aștepta ca el să revină înainte de Mesia (cf. Mal. 3:1; 4:5). Ioan Botezătorul arăta și acționa foarte asemănător cu Ilie (cf. Zah. 13:4).

- **„Nu sunt”** Ioan Botezătorul nu s-a văzut pe sine în rolul escatologic al lui Ilie, dar Isus l-a văzut că funcționa ca o împlinire a profeției lui Maleahi (cf. Mat. 11:14; 17:12).
- **„Ești Profetul?”** Moise a prezis faptul că unul ca el (pe care îl numea „Profetul”) va veni după el (cf. Deut. 18:15, 18; Ioan 11:25; 6:14; 7:40; Fapte 3:22-23; 7:37). Există două moduri diferite de folosire a acestui cuvânt în NT: (1) ca un personaj escatologic diferit de Mesia (cf. 7:40-41) sau (2) ca un personaj identificat cu Mesia (cf. Fapte 3:22).

1:23 „Eu sunt VOCEA CELUI CE STRIGĂ ÎN PUSTIE” Acesta este un citat din traducerea Septuaginta a lui Isaia 40:3 cu o aluzie la comparația din Mal. 3:1.

- **„NETEZIȚI CALEA DOMNULUI”** Acesta este un citat din (Is. 40:3) un pasaj literar din Isaia (capitolele 40-54) în care apar Cântările Slujitorului (cf. 42:1-9; 49:1-7; 50:4-11; 52:13-53:12). Inițial ele se refereau la Israel, dar în 52:13-53:12 fraza a fost individualizată. Conceptul netezirii drumului era folosit pentru pregătire unei vizite regale. Cuvântul „a îndrepta” este legat de etimologia cuvântului „dreptate” (neprihănire, n.tr.). vezi Subiectul Special de la 1 Ioan 2:29.

Acest întreg paragraf s-ar putea să fi slujit scopului Apostolului Ioan de depreciere a lui Ioan Botezătorul datorită expansiunii câtorva grupări eretice în primul secol care să-l fi ales pe Ioan Botezătorul ca lider al lor.

TEXTUL NTR: 1:24-28

24 Ei fuseseră trimiși de către farisei, 25 așa că l-au întrebat: – Atunci, dacă nu ești nici Cristosul, nici Ilie, nici Profetul, de ce botezi? 26 Ioan le-a răspuns: – Eu botez cu apă, dar în mijlocul vostru stă Unul pe Care voi nu-L cunoașteți, 27 Cel Ce vine după mine, Căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua sandalei!“ 28 Acestea s-au întâmplat în Betania, dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

1:24 „Ei fuseseră trimiși de către farisei” Acest text este ambiguu. Poate însemna (1) că fariseii i-au trimis pe cei care îl chestionau pe Ioan (cf. v. 19) sau (2) cei care puneau întrebările erau farisei, ceea ce este neobișnuit în lumina faptului că cei mai mulți preoți erau saducheii (cf. v. 9). Pare să se refere la alt grup decât în v. 19.

SUBIECT SPECIAL: FARISEII

- I. Termenul are una dintre următoarele posibile origini:
 - A. „A fi separat”. Acest grup s-a dezvoltat în timpul perioadei macabeene. (Aceasta este cea mai acceptată perspectivă).
 - B. „A despărți”. Acesta este un alt înțeles a aceleiași rădăcini ebraice. Unii spun că însemna un traducător (cf. 2 Tim. 2:15).
 - C. „Persan”. Această este o altă semnificație a aceleiași rădăcini aramaice. Unele dintre doctrinele fariseilor au multe în comun cu dualismul persan zoroastru.
- II. Ei au luat naștere în timpul perioadei Macabeilor din *Hasidim* (cei pioși). câteva grupări diferite ca Esenienii au apărut ca o reacție anti-elenistică la Antiohus IV Epifanes. Fariseii sunt menționați prima dată în *Antichitățile evreilor* 8.5.1-3 a lui Iosefus.
- III. Doctrinile lor majore.
 - A. Credința în venirea lui Mesia, care a fost influențată de literatura apocaliptică evreiască intertestamentară ca 1 Enoh.
 - B. Dumnezeu activ în viața cotidiană. Această era în directă contradicție cu saducheii. Multe doctrine fariseice erau contracararea doctrinelor saducheilor.
 - C. O viață fizică după moarte bazată pe viața pământească, care includea răsplata și pedeapsa (cf. Dan. 12:2).
 - D. Autoritatea VT și a Tradiției Orale (Talmud). Erau preocupați de a fi ascultători de poruncile lui Dumnezeu din VT așa cum erau ele interpretate și aplicate de școlile învățaților rabini (Shammai, conservatorul și Hillel, liberalul). Interpretarea rabinică era bazată pe dialogul dintre doi rabini cu două filosofii diferite, unul conservator și unul liberal. Aceste discuții orale despre înțelesul Scripturii erau în final scrise în două forme: Talmudul Babilonian și Talmudul Palestinian incomplet. Ei credeau că Moise a primit aceste interpretări orale pe M. Sinai. Începutul istoric al acestor discuții a pornit de la Ezra și oamenii din „Marea Sinagogă” (mai târziu numită Sanhedrin).
 - E. Angelologie puternic elaborată. Această implica atât ființele spirituale bune, cât și cele rele. Această s-a dezvoltat din dualismul persan și literatura evreiască intertestamentară.

1:25 „Atunci de ce botezi?” Botezul prozelit era obișnuit în iudaismul antic pentru aceia dintre neamuri care doreau să se convertească, dar era foarte neobișnuit pentru evrei înșiși să se boteze (evreii sectanți de la Qumran practicau auto-botezarea

și închinătorii la templu se îmbăiau înainte de intrare). Acest text poate avea implicații mesianice din Is. 52:15; Ezechiel 36:25; Zah. 13:1.

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ care este asumată ca fiind adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literare.

- **„nu Cristosul, nici Ilie, nici Profetul”** Este interesant că în lumina Sulurilor de la Marea Moartă aceste trei personaje reprezentau perspectiva eseniană că vor exista trei personaje mesianice. Este interesant și faptul că unii lideri ai bisericii primare credeau că Ilie va veni fizic înainte de Revenirea lui Cristos (cf. Crisostom, Ieronim, Grigore și Augustin).

1:26 „Eu botez în apă” PREPOZIȚIA „în” poate de asemenea însemna „cu”. Oricare opțiune s-ar alege, trebuie să se potrivească paralelei cu v. 33 privitoare la „Duhul”.

- **„dar între voi stă Unul”** Sunt câteva variante textuale legate de TIMPUL VERBULUI „stă”. USB⁴ evaluează TIMPUL PERFECT cu „B” (aproape sigur).

Bruce M. Metzger susține că TIMPUL PERFECT este caracteristic lui Ioan și implică o expresie ebraică: „este Unul care a stat în mijlocul vostru” (p. 199).

1:27 „Căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua sandalei” Aceasta se referă la sarcina sclavului de a desface sandalele stăpânului când acesta intra în casă (considerată cea mai josnică și umilă slujbă pe care o putea face un sclav). Iudaismul rabinic a susținut că ucenicul rabinului ar trebui să fie dornic să facă orice făcea și un sclav cu excepția dezlegării încălțămintei. Este de asemenea implicația nerostită de a da jos încălțămintea și a o duce într-un anumit loc de depozitare. Aceasta era o metaforă a umilinței extreme.

1:28 „Betania” Versiunea King James are numele Bethabara” (MSS α^2 , C²). Aceasta este datorită bazării traducătorilor KJV pe înțelegerea greșită a lui Origen (și alegorizarea numelui locului) a locației orașului. Citirea corectă este Betania (Papirusul Bodmer, P⁶⁶) – nu cel de la sud-est de Ierusalim (cf. 11:18), ci orașul de dincolo de Ierihon, peste Râul Iordan (partea de est).

TEXTUL NTR: 1:29-34

29 În ziua următoare, Ioan L-a văzut pe Isus venind la el și a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Care îndepărtează păcatul lumii! **30** El este Cel despre Care spuneam: «După mine vine un om Care este înaintea mea, pentru că era înainte de mine. **31** Nici eu nu-L cunoșteam, dar tocmai pentru aceea am venit să botez cu apă, ca El să fie făcut cunoscut Israelului.»“ **32** Ioan a depus următoarea mărturie: „L-am văzut pe Duhul coborând din cer ca un porumbel și rămânând peste El. **33** Nici eu nu-L cunoșteam, dar Cel Ce m-a trimis să botez cu apă mi-a zis: «Cel peste Care vei vedea Duhul coborând și rămânând, Acela este Cel Care botează cu Duhul Sfânt!» **34** Iar eu am văzut și am depus mărturie că Acesta este Fiul lui Dumnezeu.“

1:29 „Iată Mielul lui Dumnezeu” Sărbătoarea Paștelui nu era departe (cf. 2:13). Astfel, acest verset probabil că se referă la mielul de Paște care simboliza eliberarea (i.e., mântuirea) din Egipt (cf. Exod 12). Ioan de asemenea plasează moartea lui Isus în aceeași zi cu cea în care mielul de Paște era junghiat (i.e., „Ziua Pregătirii”). Totuși, există și alte interpretări:

1. Se poate referi la Slujitorul care a suferit din Is. 53:7

2. Se poate referi la animalul prins în tufiş din Gen. 22:8
3. Se poate referi la jertfa zilnică din Templu, numită „necurmată” (cf. Exod 29:38-46).

Oricare ar fi asocierea exactă, mielul a fost trimis pentru un scop sacrificial (cf. Marcu 10:45).

Această metaforă expresivă a morţii sacrificiale a lui Isus nu este folosită niciodată de Pavel și numai rareori de Ioan (cf. 1:29, 36; observă și Fapte 8:32 și 1 Pet. 1:19). Termenul grecesc pentru „mielușel” (mic pentru că era doar de un an, vârsta normală a animalului jertfit). Este folosit un cuvânt diferit de către Ioan în 21:15 și de douăzeci și opt de ori în Apocalipsa.

Mai există o posibilitate pentru ilustrația lui Ioan Botezătorul: literatura inter-testamentară, apocaliptică, unde „mielul” este un luptător victorios. Aspectul sacrificial este prezent, dar mielul ca judecător escatologic este proeminent (cf. Apoc. 5:5-6, 12-13).

- **„Care îndepărtează păcatul lumii!”** Expresia „îndepărtează” însemna „a ridica și a duce departe”. Acest VERB este foarte asemănător conceptului de „șap ispășitor” din Levitic 16. Chiar faptul că este menționat păcatul lumii face aluzie la natura universală a slujbei mielului (cf. v. 9; 3:16; 4:42; 1 Tim. 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2 Pet. 3:9; 1 Ioan 2:1; 4:14). Observă faptul că păcatul este la SINGULAR, nu la PLURAL. Isus a rezolvat problema „păcatului” lumii.

1:30 „Pentru că El era înainte de mine” Aceasta este o repetiție a v. 15 pentru accentuare. Este o nouă evidențiere a pre-existenței și dumnezeirii lui Mesia (cf. Ioan 1:1, 15; 8:58; 16:28; 17:5, 24; 2 Cor. 8:9; Fil 2:6-7; Col. 1:17; Evr. 1:3).

1:31 „ca El să fie manifestat în Israel” Aceasta este o propoziție specific ioanină (cf. 2:11; 3:21; 7:4; 9:3; 17:6; 21:14; 1 Ioan 1:2; 2:19, 28; 3:2, 5, 8; 4:9), dar este rară în Evangheliile Sinoptice, apărând doar în Marcu 4:22. Este un sens al cuvântului ebraic „a cunoaște”, care vorbește despre părtășia personală cu cineva, a cunoaște mai mult decât date despre cineva. Scopul botezului lui Ioan era dublu: (1) de a pregăti poporul și (2) de a revela pe Mesia.

Acest VERB „a manifesta” (*phaneroō*) pare să înlocuiască „a descoperi” (*apokaluptō*) în scrierile lui Ioan. Isus aduce în mod clar la lumină/vedere persoana și mesajul lui Dumnezeu!

1:32-33 Aceasta este o evidențiere întreită a faptului că Ioan a văzut pe Duhul venind și rămânând asupra lui Isus.

1:32 „Duhul coborând din cer ca un porumbel” Acesta era modul în care Isaia (capitolele 40-66) Îl recunoaște pe Mesia (cf. Is. 42:1; 59:21; 61:1). Aceasta nu vrea să implice faptul că Isus nu a avut Duhul înainte de acest moment. Era un simbol al alegerii și înzestrării speciale din partea lui Dumnezeu. Nu era în primul rând pentru Isus, ci pentru Ioan Botezătorul!

Evreii aveau o perspectivă a timpului împărțit pe două ere (vezi Subiectul Special 1 Ioan 2:17), era rătățirii în desfășurare și o eră a neprihănirii ce urma să vină. Noua eră era numită epoca Duhului. Această viziune i-ar fi transmis lui Ioan Botezătorul că (1) acesta era Mesia și (2) noua epocă a răsărit.

- **„porumbel”** Era folosit pentru:
 1. Ca un simbol rabinic pentru Israel (i.e., Osea 7:1)
 2. Ca o aluzie la Duhul ca o pasăre care „clocește” la creație în Gen. 1:2 în Targum
 3. În Philo un simbol al înțelepciunii
 4. Ca o metaforă a modului în care a coborât Duhul (Duhul nu este o pasăre)

- **„rămânând”** Vezi Subiectul Special: „A rămâne“ în scrierile lui Ioan la 1 Ioan 2:10.

1:33 „Nici eu nu-L cunoșteam” Aceasta implică faptul că Ioan Botezătorul nu Îl cunoștea pe Isus ca Mesia, nu că nu Îl cunoștea deloc. Fiind rude, cu siguranță se întâlniseră la reuniuni familiale sau religioase de-a lungul anilor.

- **„Cel ce m-a trimis să botez cu apă mi-a zis”** Dumnezeu i-a vorbit lui Ioan așa cum a făcut-o celorlalți profeți din VT. Ioan trebuia să-L recunoască pe Mesia după anumite acțiuni care urmau să aibă loc la botezul Său.

Botezul lui Ioan sugera o autoritate religioasă. Delegația oficială din Ierusalim (cf. vv. 19-28) dorea să știe sursa autorității lui. Ioan Botezătorul atribuie această autoritate lui Isus. Botezul în duhul al lui Isus este superior botezului în apă al lui Ioan. Propriul botez în apă al lui Isus va deveni un semn al botezului Duhului, integrarea în noua epocă spirituală.

- **„Acela este Cel Care botează cu Duhul Sfânt”** Din 1 Cor. 12:13 se pare că acest concept are legătură cu includerea inițială a unei persoane în familia lui Dumnezeu. Duhul convinge de păcat, stăruiește la Cristos, botează în Cristos și Îl formează pe Cristos în noul credincios (cf. Ioan 16:8-13). Vezi Subiectul Special: Cel Preasfânt la 1 Ioan 2:20.

1:34 „Iar eu am văzut și am depus mărturie” Acestea sunt ambele la INDICATIV PERFECT ACTIV, care implică o acțiune trecută adusă la final și apoi continuată. Este foarte asemănător cu 1 Ioan 1:1-4.

- **„că Acesta este Fiul lui Dumnezeu”** Unii se întreabă dacă termenul grecesc *paīs*, care este tradus în mod normal prin „servitor”, reflectând din ebraică (*'ebed*, BDB 712) în LXX, ar putea fi proveniența pentru „Fiu”. Dacă da, atunci Isaia 53 (cum este „mielul” lui Dumnezeu în 1:29) este referința din VT în loc de Dan. 7:13. Isus este atât Fiu, cât și Slujitor! El transformă credincioșii într-un „copil”, nu „un slujitor”!

Același titlu este folosit și de Natanael în Ioan 1:49. Este folosit și de Satan în Mat. 4:3. Există o variantă interesantă de manuscris grecesc găsit în MSS P⁵ și κ , care are „Alesul lui Dumnezeu” în loc de „Fiul lui Dumnezeu” (USB⁴ evaluează „Fiul lui Dumnezeu” calificativul „B”). Expresia „Fiul lui Dumnezeu” este una uzuală în Ioan. Dar dacă cineva urmează teoriile raționale ale criticii textuale, atunci cea mai ciudată și neobișnuită exprimare este probabil originală, atunci există cel puțin o posibilitate a unei traduceri alternative, deși martorul manuscris este limitat. Gordon Fee discută această variantă textuală în articolul său „Critica textuală a Noului Testament” pp. 419-433, în volumul introductiv al *Comentariului Biblic Expozitiv*:

„În Ioan 1:34, a spus oare Ioan Botezătorul «Acesta este Fiul lui Dumnezeu» (KJV, RSV) sau «Acesta este Alesul lui Dumnezeu» (NEB, JB)? Dovezile MS sunt împărțite, chiar și între textele timpurii. „Fiu” este găsit în martori alexandrieni cheie (P⁶⁶, P⁷⁵, B, C, L cop^{b0}), ca și în câteva OL (aur, c, flg) și în martori sirieci mai târziu, în timp ce „Alesul” este susținut de manuscrisele alexandriene P⁵, κ , cop^{sa} și OL MSS a, b, e, ff² și Siriac Vechi.

„Problema trebuie în final rezolvată pe baza dovezilor interne. În ceea ce privește probabilitatea transcripțională, un lucru e clar: varianta este intenționată, nu accidentală (cf. Bart D. Ehrman, *Distorsionarea Ortodoxă a Scripturii*, pp. 69-70). Dar oare a schimbat un scrib din secolul al doilea textul ca să susțină o Cristologie adopționistă, sau vreun scrib ortodox o fi simțit posibilitatea ca „Alesul” să poată fi folosit pentru a susține adopționismul, și astfel să schimbe textul pentru motive ortodoxe? În termenii probabilității, cea din urmă pare mai plauzibilă, în special fiindcă „Fiul” nu este schimbat în alt loc în Evanghelie pentru a se potrivi concepției adopționiste.

„Dar decizia finală trebuie să implice exegeză. Din moment ce afirmațiile lui Ioan Botezătorul sunt aproape cu siguranță menite să fie mesianice și nu o formulare a teologiei creștine, problema este dacă ele reflectă mesianismul unor pasaje ca Psalmul 2:4 sau cel din Isaia 42:1. Din punctul de vedere al suferinței, sau cel pascal, motivul mielului din Ioan 1:29 este în mod sigur discutabil dacă ‘Alesul’ se potrivește conceptului Evangheliei” (pp. 431-432).

TEXTUL NTR: 1:35-42

35 În ziua următoare, Ioan stătea iarăși cu doi dintre ucenicii lui 36 și, văzându-L pe Isus trecând, a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu!” 37 Cei doi ucenici ai lui au auzit ce a spus și L-au urmat pe Isus. 38 Isus S-a întors și, văzând că aceștia îl urmează, i-a întrebat: – Ce căutați? Ei I-au răspuns: – Rabbi – care tradus, înseamnă „Învățătorule” – unde stai? 39 El le-a zis: – Veniți și veți vedea! Ei s-au dus și au văzut unde stătea; și în ziua aceea au rămas cu El. Era cam pe la ceasul al zecelea. 40 Unul din cei doi, care auziseră cuvintele lui Ioan și-L urmaseră pe Isus, era Andrei, fratele lui Simon Petru. 41 El l-a găsit mai întâi pe fratele său, Simon, și i-a zis: „Noi L-am găsit pe Mesia!” – care este tradus „Cristos”. 42 Și l-a dus la Isus. Când l-a văzut, Isus i-a zis: „Tu ești Simon, fiul lui Ioan; tu vei fi numit «Chifa»” – care este tradus „Petru”.

1:35 „doi dintre ucenicii lui” Marcu 1:16-20 pare să fie o relatare diferită a chemării acestor doi ucenici. Este nesigur cât de mult avusese contact anterior Isus cu ucenicii Săi galileeni. Existau anumite trepte ale uceniciei implicate în procesul devenirii unui ucenic deplin al unui rabbi în timpul lui Isus. Aceste proceduri sunt enumerate în sursele rabinice, dar nu sunt urmate cu strictețe în evanghelii. Cei doi ucenici menționați sunt Andrei (cf. v. 40), și Apostolul Ioan (care nu se referă niciodată la el însuși pe nume în Evanghelie).

Termenul de ucenic poate însemna (1) învățăcel și/sau (2) adept. Acesta a fost un prim nume pentru cei ce credeau în Isus Cristos ca fiind Mesia evreiesc promis. Este important să observăm că NT caută ucenici, nu simple decizii (cf. Matei 13; 28:18-20). Creștinismul este o decizie inițială (pocăință și credință) urmată de o decizie continuă de ascultare și perseverență. Creștinismul nu este o poliță de asigurare sau un bilet spre cer, ci o relație zilnică de slujitor/prieten cu Isus.

1:37 „Cei doi ucenici ai lui au auzit ce a spus” Ioan Botezătorul a îndreptat atenția dincolo de el însuși, spre Cristos (cf. 3:30).

1:38 „Rabbi (care tradus, înseamnă „Învățătorule”) Acesta este un titlu obișnuit în Iudaismul primului secol pentru a identifica pe cei care putea explica implicațiile și aplicațiile Legii mozaice și ale Tradiției Orale (Talmud). În mod literal înseamnă „stăpânul meu”. Este folosit de Apostolul Ioan ca echivalent pentru „învățător” (cf. 11:8, 28; 13:13-14; 20:10). Faptul că Ioan își explică termenii (cf. vv. 38, 41, 42) arată faptul că scrie neamurilor.

- **„unde stai”** Aceasta pare să urmeze procedurile tradiționale a stabilirii unei legături unice între învățător și elev. Întrebarea lor implică faptul că ei doreau să petreacă mai mult timp cu Isus decât să pună câteva întrebări pe drum (cf. v. 39).

Cuvântul *menō* (rămâne) este întâlnit de trei ori în vv. 38, 39. Se poate referi la un loc fizic sau la un loc spiritual. Cele trei folosiri par să implice un alt joc de cuvinte, aducând cele două conotații împreună, ceea ce este foarte obișnuit în Ioan (i.e., 1:1, 5; 3:3; 4:10-11; 12:32). Această ambiguitate intenționată este caracteristică scrierilor lui Ioan!

1:39 „era cam pe la ceasul al zecelea” Este nesigur dacă Ioan folosește timpul roman, care începea la (1) 12:00 a.m. sau (2) la răsăritul zilei, sau timpul evreiesc, începând la 6 p.m. (apus). Când cineva compară Ioan 19:14 cu Marcu 15:25, pare să se

refere la timpul roman. Totuși, când privește la Ioan 11:9, pare să se refere la timpul evreiesc. Ioan probabil că le-a folosit pe amândouă. Aici pare să fie timpul roman, sau aproximativ 4 p.m.

1:40 „Unul din cei doi, care au auzit cuvintele lui Ioan” Scriitorul (Apostolul Ioan) niciodată nu se menționează pe nume în Evanghelie (i.e., 21:2). Este foarte posibil ca unul dintre cei doi ucenici care îl auziseră pe Ioan Botezătorul făcând această declarație, să fi fost Ioan, fiul lui Zebedei (i.e., Mat. 4:21; Marcu 1:19).

1:41

NASB „El l-a găsit primul pe fratele său”

NKJV, NRSV „El primul l-a găsit pe fratele său”

TEV „Acum el a găsit”

NJB „primul lucru pe care l-a făcut Andrei”

Există o variantă de manuscris care afectează această traducere. Opțiunile sunt:

1. Primul lucru pe care l-a făcut Andrei
2. Prima persoană pe care a găsit-o
3. Andrei a fost primul care a mers și a spus

- **„Mesia (care tradus înseamnă Cristos)”** Vezi observația de la 1:20.

1:42 „Isus s-a uitat la el” Acest termen se referă la „privire intensă”.

- **„Simon fiul lui Ioan”** Există o anumită confuzie în NT cu privire la numele tatălui lui Petru. În Mat. 16:17 Petru este numit „fiul lui Iona” (*Iōnas*), dar aici el este numit „fiul lui Ioan” (*Iōannēs*). Numele Ioan se găsește în MSS P⁶⁶, P⁷⁵, κ și L. MS B conține același nume, dar cu un singur “n” (*Iōanēs*). Numele Iona se găsește în MSS A, B³, K și cele mai multe manuscrise grecești mai târzii. Nu pare să existe un răspuns clar la această întrebare. Scrierea diferită este obișnuită în transcrierea numelor din aramaică.

Michael Magill, în *Noul Testament Interliniar*, p. 303, spune că „Iona’ și Ioan’ pot fi transcrieri grecești ale aceluiași nume ebraic, ca și ‘Simon’ și ‘Simeon.’”

- **„«tu vei fi numit Chifa» (care este tradus Petru)”** Cuvântul Chifa este un termen aramaic pentru „piatră” (*kepa*), care s-a transcris în greacă prin *kephas*. Numele amintește de stabilitate, tărie și durabilitate.

Acesta este unul dintre multele comentarii ale autorului Evangheliei pentru a ajuta la explicarea vieții și învățăturii lui Isus cititorilor săi ne-evrei.

Este interesant că cei doi termeni tehnici ulterioari (VERBE) pentru interpretarea Bibliei apar în acest capitol.

1. Exegeză, a începe, folosit în 1:8
2. Hermeneutică, a explica, a interpreta, a traduce, folosit în 1:42.

TEXTUL NTR: 1:43-51

43 A doua zi Isus a vrut să se ducă în Galileea. L-a găsit pe Filip și i-a zis: „Urmează-Mă!” 44 Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru. 45 Filip l-a găsit pe Natanael și i-a zis: – Noi L-am găsit pe Cel despre Care a scris Moise în Lege, precum și profeții, pe Isus, fiul lui Iosif din Nazaret! 46 Natanael i-a zis: – Poate ieși ceva bun din

Nazaret?! Filip i-a răspuns: – Vino și vezi! 47 Isus l-a văzut pe Natanael venind la El și a zis despre el: „Iată, într-adevăr, un israelit în care nu este viclenie!“ 48 Natanael L-a întrebat: – De unde mă cunoști? Isus i-a răspuns: – Te-am văzut când stăteai sub smochin, înainte ca Filip să te cheme. 49 Natanael a zis: – Rabbi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Împăratul lui Israel! 50 Isus i-a răspuns: – Crezi pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin? Vei vedea lucruri mai mari decât acestea! 51 Apoi i-a zis: – Adevărat, adevărat vă spun că veți vedea cerul deschis și pe îngerii lui Dumnezeu înălțându-se și coborându-se peste Fiul Omului!

1:43 „A doua zi” Ioan include indicatori cronologici de-a lungul Evangheliei (cf. 1:29, 35, 43; 2:1; etc.). contextul general (1) începe în v. 19, care poate fi prima zi; (2) vv. 29, 35, 43 conțin „a doua zi”; și (3) 2:1 conține „în a treia zi”.

- **„El a vrut să meargă în”** Ioan menționează o perioadă timpurie a lucrării lui Isus în Iudeea, care nu este pomenită în Evangheliile Sinoptice. Evanghelia lui Ioan se concentrează pe lucrarea lui Isus în Iudeea și în special în Ierusalim. Aici, totuși, El vrea să meargă în Galileea posibil pentru nunta din Cana (Ioan 2).

- **„urmează-Mă”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV. Aceasta era chemarea rabinică de a fi un ucenic permanent. Evreii au stabilit reguli care defăneau această relație.

1:44 „Filip era din Betsaida” Numele acestui oraș înseamnă „casa pescuitului”. Acesta era de asemenea căminul lui Andrei și Petru.

1:45 „Natanael” Acesta este un nume ebraic care înseamnă „Dumnezeu a dat”. El nu este menționat cu numele acesta în Evangheliile Sinoptice. Exegeții presupun că el este cel numit „Bartolomeu”, dar aceasta rămâne doar o presupuziție.

SUBIECT SPECIAL: TABELUL NUMELOR APOSTOLILOR

	Matei 10:2-4	Marcu 3:16-19	Luca 6:14-16	Fapte 1:12-18
Primul grup	Simon (Petru) Andrei (fratele lui Petru) Iacov (fiul lui Zebedei) Ioan (fratele lui Iacov)	Simon (Petru) Iacov (fiul lui Zebedei) Ioan (fratele lui Iacov) Andrei	Simon (Petru) Andrei (fratele lui Petru) Iacov Ioan	Petru Ioan Iacov Andrei
Al doilea grup	Filip Bartolomeu Toma Matei (vameșul)	Filip Bartolomeu Matei Toma	Filip Bartolomeu Matei Toma	Filip Toma Bartolomeu Matei
Al treilea grup	Iacov (fiul lui Alfeu) Tadeu Simon (Canaanitul) Iuda (Iscarioteanul)	Iacov (fiul lui Alfeu) Tadeu Simon (Canaanitul) Iuda (Iscarioteanul)	Iacov (fiul lui Alfeu) Simon (Zelotul) Iuda (fiul lui Iacov) Iuda (Iscarioteanul)	Iacov (fiul lui Alfeu) Simon (Zelotul) Iuda (fiul lui Iacov)

- **„Legea precum și profeții”** Aceasta se referă la două dintre cele trei secțiuni ale canonului evreiesc: Legea, Profeții și Scrierile (care încă era dezbătută la Iamnia în 90 d.Hr.). era o expresie de referire la întregul Vechi Testament.

- **„Isus din Nazaret, fiul lui Iosif”** Aceasta trebuie înțeleasă în lumina utilizării evreiești. Isus locuia pe atunci în Nazaret și tatăl căminului era numit Iosif. Aceasta nu neagă nașterea lui Isus la Betleem (cf. Mica 5:2) și nici nașterea Lui din fecioară (cf. Isaia 7:14). Vezi următorul Subiect Special.

SUBIECT SPECIAL: ISUS NAZARINEANUL

Există câteva cuvinte grecești diferite pe care le folosește NT pentru a vorbi despre Isus.

A. Termeni din NT

1. Nazaret – oraș din Galileea (cf. Luca 1:26; 2:4, 39, 51; 4:16; Fapte 10:38). Acest oraș nu este menționat în sursele contemporane, dar a fost regăsit în inscripții ulterioare.

Faptul că Isus era din Nazaret nu era un compliment (cf. Ioan 1:46). Semnul de deasupra crucii lui Isus care includea numele acestui loc era o dovadă a disprețului evreiesc.

2. *Nazarēnos* – pare să se refere de asemenea la o locație geografică (cf. Luca 4:34; 24:19).
3. *Nazōraios* – se poate referi la un oraș, dar poate fi de asemenea o piesă a termenului ebraic mesianic „Mlădiță” (*netzer*, cf. Is. 4:2; 11:1; 53:2; Ier. 23:5; 33:15; Zah. 3:8; 6:12; în NT, Apoc. 22:16). Luca folosește acest termen pentru Isus în 18:37 și Fapte 2:22; 3:6; 4:10; 6:14; 22:8; 24:5; 26:9.
4. Înruit cu #3 *nāzir*, care înseamnă „unul consacrat prin legământ”.

B. Utilizarea istorică în afara NT

1. Denotă un grup (pre-creștin) eretic evreiesc (Aramaică *nāsōrayyā*).
2. Era folosit în cercurile evreiești pentru a-i descrie pe credincioșii în Cristos (cf. Fapte 24:5, 14; 28:22, *nosri*).
3. A devenit termenul obișnuit care denota credincioșii din bisericile Siriene (Aramaice). „Creștini” era folosit în bisericile grecești pentru a denota credincioșii.
4. Cândva după căderea Ierusalimului, Fariseii s-au reorganizat la Iamnia și au instigat o separare formală între sinagogă și biserică. Un exemplu al formulei blestemului împotriva creștinilor se găsește în „Cele optsprezece benedictii” din *Berakoth* 28b-29a, care îi numește pe credincioși „nazarineni”.

„Fie ca Nazarinenii și ereticii să dispară într-o clipă; ei vor fi șterși din cartea vieții și nu vor fi scriși cu cei credincioși.”

5. A fost folosit de Iustin Martirul, *Dial.* 126:1, care a folosit termenul lui Isaia *netzer* pentru Isus.

C. Opinia autorului

Sunt surprins de atât de multe moduri de scriere a termenului, deși știu că nu este ceva de care nemiîntâlnit în VT ca „Iosua”, care are câteva feluri diferite de scriere în ebraică. Următoarele lucruri mă fac să rămân nesigur cu privire la înțelesul său precis:

1. Asocierea strânsă cu termenul mesianic „Mlădiță” (*netzer*) sau cu termenul similar *nāzir* (cineva consacrat prin legământ)
2. Conotația negativă a Galileii
3. O atestare slabă sau inexistentă a orașului Nazaret din Galileea
4. Rostirea lui din gura unui demon în sens escatologic (i.e., „Ai venit să ne distrugi?”).

Pentru o bibliografie completă a studiilor pe acest grup de cuvinte, vezi Colin Brown (ed.), *New International Dictionary of New Testament Theology*, vol. 2, p. 346 sau Raymond E. Brown, *Nașterea*, pp. 209-213, 223-225.

1:46 „Natanael i-a zis: – Poate ieși ceva bun din Nazaret?!” Evident Filip și Natanael știau profețiile VT; Mesia urma să vină din Betleem (cf. Mica 5:2) aproape de Ierusalim, nu Nazaret în Galileea neamurilor, dar Is. 9:1-7 vorbește exact despre acest lucru!

1:47

NASB, NKJV

NRSV „în care nu este viclenie”

TEV „nu este nimic fals în el”

NJB „în care nu este înșelăciune”

Aceasta înseamnă un om direct, fără motivații ascunse (cf. Ps. 32:2), o adevărată reprezentare a poporului ales, Israel.

1:48 „Isus i-a răspuns: – Te-am văzut când stăteai sub smochin, înainte ca Filip să te cheme” În mod evident Isus S-a folosit de cunoașterea Sa supranaturală (i.e., 2:24-25; 4:17-19, 29; 6:61, 64, 71; 13:1, 11, 27, 28; 16:19, 30; 18:4) pentru a-i arăta un semn lui Natanael că El era Mesia.

Este dificil de înțeles cum funcționau divinitatea și umanitatea lui Isus. În unele texte este neclar dacă Isus folosea puteri „supranaturale” sau abilități umane. Aici se deduce o abilitate „supranaturală”.

1:49 „Natanael a zis: – Rabbi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Împăratul lui Israel!” Observă cele două titluri! Ambele au implicații mesianice naționaliste (i.e., Psalm 2). Acești ucenici primari L-au înțeles pe Isus în termenii primului secol evreiesc. Ei nu au înțeles pe deplin persoana și lucrarea Lui ca Slujitor care suferă (cf. Is. 53) până după înviere.

1:51

NASB „Adevărat, adevărat, îți spun”

NKJV „Cu toată siguranța, îți spun”

NRSV „Foarte adevărat, îți spun”

TEV „Îți spun adevărul”

NJB „În tot adevărul”

În mod literal acesta este „Amin! Amin!” Dublarea de către Isus a acestui termen se întâlnește numai în Evanghelia lui Ioan, unde apare de douăzeci și cinci de ori. „Amin” este o formă a cuvântului ebraic pentru credință (*emeth*), care însemna “a fi ferm” (vezi Subiectul Special la 1:14). Era folosit în VT ca o metaforă pentru stabilitate și încredere. A ajuns să fie tradus prin „credință” sau „încredere”. Totuși, în timp a ajuns să fie folosit despre o afirmație. În această poziție inițială într-o propoziție, are un mod unic de a atrage atenția asupra afirmațiilor sau revelațiilor importante, demne de crezare de la YHWH (cf. 1:51; 2:3, 5, 11; 5:19, 24, 25; 6:26, 32, 47, 53; 8:34, 51, 58; 10:1, 7; 12:24; 13:16, 20, 21, 38; 14:12; 16:20, 23; 21:18).

Observă schimbarea către PLURAL (PRONUME și VERB). Aceasta trebuie că a fost adresată tuturor celor ce stăteau acolo.

SUBIECT SPECIAL: AMIN

I. VECHIUL TESTAMENT

A. Termenul „Amin” este dintr-un cuvânt ebraic pentru

1. „adevăr” (*emeth*, BDB 49)
2. „veridicitate” (*emun, emunah*, BDB 53)
3. „credință” sau „credincioșie”
4. „încredere” (*dmn*, BDB 52)

B. Etimologia lui este de la poziția fizică stabilă a unei persoane. Opusul ar fi cineva instabil, alunecos (cf. Deut. 28:64-67; 38:16; Ps. 40:2; 73:18; Ier. 23:12) sau care se împiedică (cf. Ps. 73:2). Din această utilizare literală s-a dezvoltat extensia metaforică pentru credincios, de încredere, loial și de nădejde (cf. Gen. 15:16; Hab. 2:4).

C. Utilizări speciale

1. Un stâlp, 2 Împ. 18:16 (1 Tim. 3:15)
2. Asigurare, Exod 17:12
3. Statornicie, Exod 17:12
4. Stabilitate, Is. 33:6; 34:5-7
5. Adevărat, 1 Împ. 10:6; 17:24; 22:16; Prov. 12:22
6. Ferm, 2 Cron. 20:20; Is. 7:9
7. Sigur (Tora), Ps. 119:43, 142, 151, 168

D. În VT mai sunt folosiți alți doi temeni pentru credință activă.

1. *Bathach* (BDB 105), încredere
2. *Yra* (BDB 431), teamă, respect, închinare (cf. Gen. 22:12)

E. De la sensul de încredere sau caracter demn de încredere s-a dezvoltat o utilizare liturgică folosită pentru a afirma o declarație adevărată sau de încredere despre o alta (cf. Deut. 27:15-26; Neem. 8:6; Ps. 41:13; 70:19; 89:52; 106:48).

F. Cheia teologică a acestui termen nu este credincioșia omenirii, ci a lui YHWH (cf. Ex. 34:6; Deut. 32:4; Ps. 108:4; 115:1; 117:2; 138:2). Singura speranță a umanității păcătoase este loialitatea plină de milă și credincioșie a legământului lui YHWH și a promisiunilor Lui. Cei care Îl cunosc pe YHWH trebuie să fie ca El (cf. Hab. 2:4). Biblia este istoria și relatarea felului în care Dumnezeu Își restaurează imaginea Sa (cf. Gen. 1:26-27) în om. Mântuirea redă omului abilitatea de a avea părtășie intimă cu Dumnezeu. De aceea am fost creați.

II. NOUL TESTAMENT

A. Folosirea cuvântului „Amin” ca o formulare liturgică de încheiere a veridicității unei afirmații este obișnuită în NT (cf. 1 Cor. 14:16; 2 Cor. 1:20; Apoc. 1:7; 5:14; 7:12).

B. Folosirea acestui termen ca și încheiere la o rugăciune este obișnuită în NT (cf. Rom. 1:25; 9:5; 11:36; 16:27; Gal. 1:5; 6:18; Efes. 3:21; Fil. 4:20; 2 Tes. 3:18; 1 Tim. 1:17; 6:16; 2 Tim. 4:18).

C. Isus este singurul care a folosit acest cuvânt (adesea dublat în Ioan) pentru a prezenta afirmații importante (cf. Luca 4:24; 12:37; 18:17, 29; 21:32; 23:43).

D. Este folosit ca un titlu pentru Isus în Apoc. 3:14 (posibil un titlu al lui YHWH din Is. 65:16).

E. Conceptul de credincioșie sau credință, demn de crezare sau încredere, este exprimat în termenul grecesc *pistos* sau *pistis*, care se traduce prin „încredere”, „credință”, „a crede”.

- **„vă, veți”** Acestea sunt ambele la PLURAL. Isus se adresa tuturor celor prezenți acolo și, într-un fel, întregii omeniri!
- **„cerurile deschise”** Această expresie are o implicație de teofanie din VT.
 1. Ezechiel, Ezechiel 1:1
 2. Isus, Mat. 3:16; Marcu 1:10; Luca 3:21
 3. Ștefan, Fapte 7:56
 4. Corneliu, Fapte 10:11
 5. A doua venire, Apoc. 19:11

Acesta este un PARTICIPIU PERFECT ACTIV care implică faptul că ele au rămas deschise. Cuvântul „ceruri” e la PLURAL pentru că în ebraică acesta este PLURAL. Se poate referi la (1) atmosfera de deasupra pământului ca în Genesa 1 sau (2) chiar prezența lui Dumnezeu.
- **„îngerii lui Dumnezeu urcând și coborând”** Aceasta este o aluzie la experiența lui Iacov de la Betel (cf. Gen. 28:10ff). Isus vrea să spună că așa cum Dumnezeu a promis că va purta de grijă tuturor nevoilor lui Iacov, Dumnezeu împlinea toate nevoile Lui!

SUBIECT SPECIAL: CERURILE

În VT cuvântul „cer” este de obicei la PLURAL (i.e., *shamayim*, BDB 1029). Termenul ebraic înseamnă „înălțime”. Dumnezeu locuiește în înălțime. Acest concept reflectă sfințenia și transcendența lui Dumnezeu.

În Gen. 1:1 PLURALUL „cerurile și pământul” a fost înțeles ca Dumnezeu creând (1) atmosfera de deasupra acestei planete sau (2) un mod de a se referi la întreaga realitate (i.e., spirituală și fizică). De la această înțelegere de bază au fost citate alte texte ca referindu-se la nivele ale cerului: „cerurile cerurilor” (cf. Ps. 68:33) sau „cerul și cerurile cerurilor” (cf. Deut. 10:14; 1 Împ. 8:27; Neem. 9:6; Ps. 148:4). Rabinii presupuneau că ar fi

1. Două ceruri (i.e., R. Iuda, Hagigah 12b)
2. Trei ceruri (Test. Levi 2-3; Rid. lui Isaia 6-7; Midrash Tehillim pe Ps. 114:1)
3. Cinci ceruri (3 Baruch)
4. Șapte ceruri (R. Simonb. Lakish; 2 Enoh 8; Rid. lui Isaia 9:7)
5. Zece ceruri (2 Enoh 20:3b; 22:1)

Toate acestea erau menite să arate separarea lui Dumnezeu de creația fizică și/sau transcendența Sa. Cel mai obișnuit număr de ceruri în iudaismul rabinic era șapte. A. Cohen, *Talmudul pe înțelesul tuturor* (p. 30), spune că aceste șapte aveau legătură cu sferile astronomice, dar eu cred că se referă la șapte ca fiind numărul perfect (i.e., zilele creației cu șapte care reprezenta odihna lui Dumnezeu în Gen. 1).

În 2 Cor. 12:2 Pavel menționează „al treilea” cer (în greacă *ouranos*) ca un mod de identificare a prezenței personale și maiestuoase a lui Dumnezeu. Pavel a avut o întâlnire personală cu Dumnezeu!

- **„Fiul Omului”** Acesta este modul în care se auto-denumesc Isus. Era o expresie ebraică referitoare la o ființă umană (cf. Ps. 8:4; Ezechiel 2:1). Dar datorită utilizării ei din Dan. 7:13, a preluat calități divine. Nu avea nicio conotație

naționalistă sau militară pentru că nu era folosită de rabini. Isus a ales-o pentru că ea combina cele două aspecte ale naturii Lui (umană și divină, cf. 1 Ioan 4:1-3). Isus menționează faptul că Isus o folosește pentru El Însuși de treisprezece ori.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce îl întreabă comisia din Ierusalim pe Ioan Botezătorul dacă el este unul dintre cele trei personaje din VT?
2. Identifică afirmația cristologică pe care o face Ioan Botezătorul despre Isus în versetele 19-30.
3. De ce sunt atât de diferite Evangheliile Sinoptice și Ioan în ceea ce privește chemarea ucenicilor?
4. Ce au înțeles acești oameni despre Isus? Observă titlurile prin care ei I se adresează (v. 38).
5. Cum S-a numit Isus pe Sine Însuși? De ce?

IOAN 2

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Nunta din Cana	Apa transformată în vin	Nunta din Cana	Nunta din Cana	Nunta din Cana
2:1-11	2:1-12	2:1-11	2:1-3 2:4 2:5 2:6-10 2:11	2:1-10 2:11-12
2:12		2:12	2:12	
Curățirea Templului	Isus curăță Templul	Curățirea Templului		Curățirea Templului
2:13-22	2:13-22	2:13-22	2:13-17 2:18 2:19 2:20 2:21-22	2:13-22
Isus cunoaște pe toți oamenii	Cunoscătorul inimilor		Cunoașterea lui Isus a naturii umane	Isus în Ierusalim
2:23-25	2:23-25	2:23-25	2:23-25	2:23-25

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 2:1-11

- A. Isus era foarte diferit de ceilalți lideri religioși contemporani Lui. El mânca și bea cu oamenii obișnuiți. Spre deosebire de Ioan Botezătorul, care era o persoană privată din deșert, Isus era o persoană publică printre oamenii obișnuiți.
- B. Prima Lui minune a fost atât de casnică, așa de familială! Grija și preocuparea față de persoana obișnuită Îl caracterizează pe Isus, în timp ce mânia Sa îndreptată împotriva religioșilor auto-suficienți reflectă cealaltă latură a caracterului Său. Prioritatea oamenilor, și nu a tradițiilor sau ritualurilor obligatorii, descoperă libertatea lui Isus, dar totuși și respectul pentru așteptările culturale.
- C. Acesta este primul dintre cele șapte semne pe care le folosește Ioan pentru a revela caracterul și puterea lui Isus (capitolele 2-11).
1. Apa în vin (2:1-11)
 2. Vindecarea băiatului (4:46-54)
 3. Vindecarea slăbănogului (5:1-18)
 4. Hrănirea mulțimii (6:1-15)
 5. Umblarea pe apă (6:16-21)
 6. Vindecarea orbului (9:1-41)
 7. Învierea lui Lazăr (11:1-57)

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 2:1-11

1 A treia zi a fost o nuntă în Cana Galileii. Mama lui Isus era acolo. **2** La nuntă au fost invitați și Isus cu ucenicii Săi. **3** Când s-a terminat vinul, mama lui Isus I-a zis: – Nu mai au vin! **4** Isus i-a răspuns: – Femeie, ce am Eu de-a face cu tine? Nu mi-a sosit încă ceasul! **5** Mama Lui le-a zis slujitorilor: „Faceți orice vă va spune!“ **6** Erau acolo șase vase de piatră, puse după obiceiul de curățire al iudeilor, în fiecare încăpând două sau trei măsurii. **7** Isus le-a zis: „Umpleți vasele cu apă!“ Și ei le-au umplut până sus. **8** El le-a mai zis: „Acum scoateți din ele și duceți-i mai-marelui ospățului!“ Și ei i-au dus. **9** Mai-marele ospățului a gustat apa care fusese făcută vin – el nu știa de unde este, însă slujitorii care scosese apă știa – l-a chemat pe mire și i-a zis: **10** „Orice om pune la masă mai întâi vinul cel bun, iar după ce oaspeții au băut mult, îl pune pe cel mai puțin bun. Tu însă ai ținut vinul cel bun până acum!“ **11** Isus a făcut acest început al semnelor Lui în Cana Galileii și Și-a arătat slava, iar ucenicii Lui au crezut în El.

2:1 „a fost o nuntă” Nunțile de la sat erau evenimente sociale majore. Adesea implicau întreaga comunitate și putea dura câteva zile.

- „Cana” Acest cuvânt este menționat doar în Evanghelia lui Ioan (2:1, 11; 4:46; 21:2). Cunoaștem câteva lucruri despre Cana.

1. Orașul natal al lui Natanael
2. Locul primei minuni a lui Isus
3. Aproape de Capernaum

Există patru locații presupuse a fi Cana (AB, vol. 1, p. 827)

1. Ain Qana, la doar o milă spre nord de Nazaret
2. Kafr Kanna, cam la trei mile nord-est de Nazaret
3. Khirbet Qana, un loc la aproximativ opt mile și jumătate de Nazaret, pe un deal

4. Cana de pe Câmpia Asochis, menționată de Iosefus (*Viața*, 86, 206).

Locația din câmpie pare să se potrivească numelui Cana, care în ebraică înseamnă „trestie” (i.e., stuf).

• **„mama lui Isus era acolo”** Aparent Maria ajută cu aranjamentele pentru nuntă. Aceasta ar putea însemna (1) că ea poruncește slujitorilor (cf. v. 5) și (2) era preocupată de răcoritoare (cf. v. 3). Probabil că erau rude sau prieteni de familie.

2:3 „Nu mai au vin” Era un obicei evreiesc obligatoriu ca oaspeții să asigure vinul. Acest vin este în mod evident fermentat, după cum vedem din (1) comentariul mai-marelui ospățului, vv.9-10; (2) obiceiurile evreiești din vremea lui Isus; sau (3) lipsa proceselor igienice sau a aditivi chimici.

SUBIECT SPECIAL: PERSPECTIVELE BIBLICE CU PRIVIRE LA ALCOOL ȘI

ALCOOLISM

I. Termeni biblici

A. Vechiul Testament

1. *Yayin* – Acesta este termenul general pentru vin (BDB 406), care este folosit de 141 de ori. Etimologia este nesigură pentru că nu provine dintr-o rădăcină ebraică. Înseamnă întotdeauna suc de fructe fermentat, de obicei din struguri. Câteva pasaje tipice sunt Gen. 9:21; Exod 29:40; Num. 15:5, 10.
2. *Tirosh* – Acesta este „vin nou” (BDB 440). Datorită condițiilor climatice din Orientul Apropiat, fermentarea începea chiar și la șase ore de la extragerea sucului. Acest termen se referă la vin aflat în procesul de fermentare. Pentru câteva pasaje tipice vezi Deut. 12:17; 18:4; Is. 62:8-9; Osea 4:11.
3. *Asis* – Acesta înseamnă în mod evident băuturi alcoolice („vin dulce”, BDB 779, e.g., Ioel 1:5; Is. 49:26).
4. *Sekar* – Acesta este termenul pentru „băătură tare” (BDB 1016). Rădăcina ebraică este folosită în cuvântul „beat” sau „bețiv”. Băutura aceeași avea ceva adăugat în ea care o făcea mai toxică. Este asemănător cu *yayin* (cf. Prov. 20:1; 31:6; Is. 28:7).

B. Noul Testament

1. *Oinos* – echivalentul grecesc al lui *yayin*
2. *Neos oinos* (vin nou) – echivalentul grecesc al lui *tirosh* (cf. Marcu 2:22).
3. *Gleuchos vinos* (vin dulce, *asis*) – vin aflat în primele stadii de fermentare (cf. Fapte 2:13).

II. Utilizarea în Biblie

A. Vechiul Testament

1. Vinul este un dar de la Dumnezeu (Gen. 27:28; Ps. 104:14-15; Ecl. 9:7; Osea 2:8-9; Ioel 2:19, 24; Amos 9:13; Zah. 10:7).
2. Vinul este o parte a darurilor jertfite (Exod 29:40; Lev. 23:13; Num. 15:7, 10; 28:14; Deut. 14:26; Jud. 9:13).
3. Vinul este folosit ca medicament (2 Sam 16:2, Prov. 31:6-7).
4. Vinul poate fi o problemă reală (Noe – Gen. 9:21; Lot – Gen. 19:33, 35; Samson – Jud. 16:19; Nabal – 1 Sam. 25:36; Urie – 2 Sam. 11:13; Amnon – 2 Sam. 13:28; Ela – 1 Împ. 16:9; Benhadad – 1 Împ. 20:12; Conducătorii – Amos 6:6; și femeile – Amos 4).
5. Se poate face abuz de vin (Prov. 20:1; 23:29-35; 31:4-5; Is. 5:11, 22; 19:14; 28:7-8; Osea 4:11).
6. Vinul a fost interzis anumitor grupuri (preoții care slujeau, Lev. 10:9; Ezechiel 44:21; nazireii,

Num. 6; și conducătorii, Prov. 31:4-5; Is. 56:11-12; Osea 7:5).

7. Vinul este folosit în context escatologic (Amos 9.13; Ioel 3:18; Zah. 9:17).

B. Intertestamentar

1. Vinul folosit cu moderație este foarte benefic (Eclesiastul 31:27-30).

2. Rabinii spun: „Vinul este cel mai mare medicament dintre toate; unde lipsește vinul, acolo e nevoie de medicamente.” (BB 58b).

C. Noul Testament

1. Isus transformă o cantitate mare de apă în vin (Ioan 2:1-11).

2. Isus a băut vin (Mat. 11:18-19; Luca 7:33-34; 22:17ff).

3. Petru a fost acuzat de beție cu „vin nou” la Cincizecime (Fapte 2:13).

4. Vinul poate fi folosit ca medicament (Marcu 15:23; Luca 10:34; 1 Tim. 5:23).

5. Liderii nu trebuie să abuzeze. Această nu însemna abținere totală (1 Tim. 3:3, 8; Tit 1:7; 2:3; 1 Pet. 4:3).

6. Vinul este folosit în context escatologic (Mat. 22:1ff; Apoc. 19:9).

7. Beția este condamnată (Mat. 24:49; Luca 12:45; 21:34; 1 Cor. 5:11-13; 6:10; Gal. 5:21; 1 Pet. 4:3; Rom. 13:13-14).

III. Perspective teologice

A. Tensiunea dialectică

1. Vinul este un dar de la Dumnezeu.

2. Beția este o problemă majoră.

3. Credincioșii din unele culturi trebuie să-și limiteze libertățile pentru binele Evangheliei (Mat. 15:1-20; Marcu 7:1-23; 1 Cor. 8-10; Romani 14).

B. Tendința de a trece dincolo de limite

1. Dumnezeu este sursa tuturor lucrurilor bune.

2. Omenirea căzută a abuzat de toate darurile lui Dumnezeu folosindu-le dincolo de limitele stabilite de Dumnezeu.

C. Abuzul ține de noi, nu de lucruri. Nu este nimic rău în creația fizică (cf. Marcu 7:18-23; Rom. 14:14, 20; 1 Cor. 10:25-26; 1 Tim. 4:4; Tit 1:15).

IV. Cultura evreiască din primul secol și fermentația

A. Fermentația începe foarte repede, la aproximativ 6 ore după ce strugurele este zdrobit.

B. Tradiția evreiască spune că atunci când o spumă subțire apărea la suprafață (semn de fermentare), era supus datoriei de a da zeciuiala din vin (*Ma aseroth* 1:7). Era numit „vin nou” sau „vin dulce”.

C. Prima fermentație, intensă, se termina după o săptămână.

D. Cea de-a doua fermentație lua cam 40 de zile. La această etapă este considerat „vin maturat” și putea fi oferit pe altar (*Edhuyyoth* 6:1).

E. Vinul care se odihnește pe drojdiile lui (vinul vechi) era considerat bun, dar trebuia filtrat bine înainte de a fi băut.

F. Vinul era considerat a fi suficient de vechi de obicei după un an de fermentare. Trei ani era cea mai lungă perioadă de timp în care vinul putea fi depozitat în siguranță. Era numit „vin vechi” și trebuia să fie diluat cu apă.

G. Numai în ultimii 100 de ani într-un mediu steril și cu aditivi chimici a fost amânată fermentarea. Lumea antică nu putea opri procesul natural al fermentării.

V. Încheiere

A. Asigură-te că experiența, teologia și interpretarea ta biblică nu-L desconsideră pe Isus și cultura evreiască/creștină din primul secol! Ei cu siguranță nu erau abștinenți complet.

B. Nu militez pentru folosirea socială a alcoolului. Totuși, mulți au exagerat poziția Bibliei pe acest subiect și acum pretind o neprihănire superioară bazată pe prejudecăți culturale/denominaționale.

C. Pentru mine, Romani 14 și 1 Corinteni 8-10 mi-au comunicat idei și sfaturi bazate pe dragoste și respect pentru ceilalți credincioși și pe răspândirea Evangheliei în culturile noastre, nu pe libertățile personale sau criticism. Dacă Biblia este singura sursă pentru credință și practică, atunci probabil că toți ar trebui să reconsiderăm această chestiune.

D. Dacă impunem abștinența totală ca fiind voia lui Dumnezeu, ce putem spune astfel despre Isus sau despre acele culturi moderne care folosesc în mod regulat vin (e.g., Europa, Israel, Argentina)?

2:4 „Femeie” Acest cuvânt pare dur, dar era o expresie ebraică, un titlu de respect (cf. 4:21; 8:10; 19:26; 20:15).

•

NASB „ce are aceasta de-a face cu noi?”

NKJV „Ce are preocuparea ta a face cu Mine?”

NRSV „Ce te privește aceasta pe tine și pe Mine?”

TEV „Nu trebuie să-mi spui tu ce să fac”

NJB „Ce vrei de la mine?”

Aceasta este o expresie ebraică, în mod literal însemnând „ce pentru mine și pentru tine” (cf. Jud. 11:12; 2 Sam. 16:10; 19:22; 1 Împ. 17:18; 2 Împ. 3:13; 2 Cron. 35:21; Mat. 8:29; Marcu 1:24; 5:7; Luca 4:34; 8:28; Ioan 2:4). Probabil era începutul noii relații a lui Isus cu familia Lui (cf. Mat. 12:46ff; Luca 11:27-28).

• „Nu mi-a sosit încă ceasul” Aceasta arată înțelegerea de sine a lui Isus cu privire la scopul destinat Lui (cf. Marcu 10:45). Ioan folosește cuvântul „ceasul” în câteva moduri.

1. Pentru timp (cf. 1:39; 4:6, 52, 53; 11:9; 16:21; 19:14; 19:27)

2. Pentru sfârșitul timpului (cf. 4:21, 23; 5:25, 28)

3. Pentru ultimele Lui zile (arestare, judecata, moarte, cf. 2:4; 7:30; 8:20; 12:23, 27; 13:1; 16:32; 17:1)

2:5 „Faceți orice vă va spune!” Maria nu a înțeles comentariile lui Isus ca excluzând total acțiunile Lui pentru ea în situația aceea.

2:6

NASB „pentru obiceiul evreiesc al purificării”

NKJV „conform modului de purificare”

NRSV „pentru obiceiul evreiesc al purificării”

TEV „evreii au reguli cu privire la spălarea rituală”

NJB „pentru spălările care sunt obișnuite printre evrei”

Aceste vase de apă erau folosite pentru spălarea ceremonială a picioarelor, mâinilor, ustensilelor, etc. Ioan face acest comentariu pentru a-i ajuta pe neevrei să înțeleagă contextul.

2:6-7 „șase vase de piatră” Ca adeseori în Ioan, acesta pare să fie o minune cu scop dublu.

1. De a ajuta cuplul care se căsătorea

2. În final era un semn care arăta spre Isus ca fiind împlinirea iudaismului. Motivele din spatele acestei afirmații ulterioare pot fi:

- a. Numărul „6” e simbolul efortului uman
- b. Cererea lui Isus de a le umple până sus pare să aibă un înțeles simbolic, nu doar să obțină mai mult vin.
- c. Cantitatea enormă de vin, care era mult prea mult pentru o nuntă locală
- d. Vinul era un simbol al belșugului în noua zi (cf. Ier. 31:12; Osea 2:22; 14:7; Ioel 3:18; Amos 9:12-14).

• „conținând două sau trei măsuri fiecare” Măsura folosită era termenul ebraic *bat*. Erau trei dimensiuni diferite de *bați* folosite în vremea lui Isus, deci cantitatea este nesigură, dar această minune a însemnat o cantitate enormă de vin!

SUBIECT SPECIAL: UNITĂȚI DE GREUTATE ȘI VOLUM ÎN ORIENTUL APROPIAT ANTIC (METROLOGIE)

Greutățile și măsurile folosite în comerț erau esențiale în economia agricolă antică. Biblia îi îndeamnă pe evrei să fie corecți în afacerile lor unul cu celălalt (cf. Lev. 19:35-36; Deut. 25:13-16; Prov. 11:1; 16:11; 20:10). Problema adevărată era nu doar onestitatea, ci termenii și sistemele nestandardizate folosite în Palestina. Se pare că erau două seturi de greutate; una „ușoară” și una „greă” din fiecare măsură (vezi *The Interpreter's Dictionary of the Bible*, vol. 4, p. 831). De asemenea sistemul decimal (baza de 10) din Egipt fusese combinat cu cel sexagesimal (baza de 6) din Mesopotamia.

Multe dintre „mărimile” și „cantitățile” folosite erau bazate pe părți ale trupului uman, încărcături animale și vase ale fermierilor, dintre care niciuna nu era standardizată. Astfel, tabelele sunt doar estimative și nesigure. Cel mai ușor mod de a arăta greutatea și măsurile este pe baza unui tabel relațional.

I. Cuvinte folosite cel mai des pentru volum

A. Măsuri uscate

1. Omer (BDB 330, posibil o „încărcătură de măgar”, BDB 331), e.g., Lev. 27:16; Osea 3:2
2. Letec (BDB 547, posibil aluzie în Osea 3:2)
3. Efă (BDB 35), e.g., Exod 16:36; Lev. 19:36; Ezech. 45:10-11, 13, 24
4. Sea (BDB 684), e.g., Gen 18:6; 1 Sam 25:18; 1 Împ. 18:32; 2 Împ. 7:1, 16, 18
5. Omer (BDB 771 II, posibil „un snop” [un rând de grâu secerat], BDB 771 I), e.g., Exod 16:16, 22, 36; Lev. 23:10-15
6. ‘Issaron (BDB 798, „a zecea parte” din efă), e.g., Exod 29:40; Lev. 14:21; Num. 15:4; 28:5, 13
7. Cav (sau Cab, BDB 866), cf 2 Împ. 6:25

B. Măsuri lichide

1. Cor (BDB 499), e.g., Ezech. 45:14 (poate fi și măsură uscată, cf. 2 Cron. 2:10; 27:5)
2. Bat (BDB 144 II), e.g., 1 Împ. 7:26, 38; 2 Cron. 2:10; 4:5; Is. 5:10; Ezech. 45:10-11, 14
3. Hin (BDB 228), e.g., Exod 29:40; Lev. 19:36; Ezech. 45:26
4. Log (BDB 528), cf. Lev. 14:10, 12, 15, 21, 24

C. Tabel (luat din Roland deVaux, *Israelul antic*, vol. 1, p 201 și *Enciclopedia iudaică*, vol. 16, p. 379)

Omer (uscat) = cor (lichid sau uscat)	1						
Efă (uscat) = bat (lichid)	10	1					
Sea (uscat)	30	3	1				
Hin (lichid)	60	6	2	1			
Omer/issaron (uscat)	100	10	-	-	1		
Cav/cab (uscat)	180	18	6	3	-	1	
Log (lichid)	720	72	24	12	-	4	1

II. Cuvinte folosite cel mai des pentru greutateți

A. Cele mai obișnuite trei greutateți sunt talantul, șechelul și ghera.

1. Cea mai mare greutate în VT era talantul. Din Exod 38:25-26 vedem că un talant echivala 3000 de șecheli (i.e., „greutate rotundă”, BDB 503).
2. Cuvântul șechel (BDB 1053, „greutate”) este folosit atât de des, încât e asumat, da nu menționat în text. Există câteva valori ale unui șechel menționate în VT.
 - a. „standard comercial” (NASB din Gen. 23:16)
 - b. „șechelul templului” (NASB din Exod 30:13)
 - c. „după măsura împăratului” (NASB din 2 Sam. 14:26), de asemenea numit „măsura împărătească” în papirusul Elephantine.
3. Ghera (BDB 176 II) este evaluat la 20 per șechel (cf. Exod 30:13; Lev. 27:25; Num. 3:47; 18:16; Ezech. 45:12). Aceste măsuri variază de la cele din Mesopotamia la cele din Egipt. Israelul folosea evaluarea cea mai comună în Canaan (Ugarit).
4. Mina (BDB 584) este estimată la 50 sau 60 de șecheli. Acest cuvânt este regăsit mai ales în cărțile VT mai târzii (i.e., Ezech. 45:12; Ezra 2:69; Neem. 7:70-71). Ezechiel a folosit măsura de 60 la 1, în timp ce Canaanul folosea cea de 50 la 1.
5. Beca (BDB 132, „jumătate de șechel”, cf. Gen. 24:22) este folosită doar de două ori în VT (cf. Gen. 24:22; EXOD 38:26) și este evaluată la o jumătate de șechel. Numele ei înseamnă „a împărți”.

B. Tabel

1. Bazat pe Pentateuh

Talant	1				
Mina	60	1			
Șechel	3000	50	1		
Beca	6000	100	2	1	
Ghera	60000	1000	20	10	1

2. Bazat pe Ezechiel

Talant	1				
Mina	60	1			
Șechel	3600	60	1		
Beca	7200	120	2	1	
Ghera	72000	1200	20	10	1

2:8

NASB	„căpetenia”
NKJV	„mai-marele ospățului”
NRSV	„organizatorul șef”
TEV	„omul responsabil cu ospățul”
NJB	„președintele ospățului”

Această persoană putea fi ori (1) un oaspete de onoare care era responsabil cu sărbătoarea ori (2) un rob responsabil de servirea oaspeților.

2:10 Ideea este că de obicei cel mai bun vin era servit primul. După ce musafirii erau afectați de vin, era servit un vin de o calitate inferioară. Dar aici cel mai bun a fost ultimul! Acesta pare să fie un contrast între vechiul legământ (vinul vechi) din iudaism și noul legământ (vinul nou) din Isus (cf. cărții Evrei). Curățirea Templului de către Isus (cf. 2:13-25, aparent amplasată în afara ordinii cronologice de către Ioan din motive teologice) poate simboliza acest adevăr.

2:11 „acest început al semnelor Lui” Evanghelia lui Ioan este construită în jurul a șapte semne și interpretarea lor. Acesta este primul. Vezi Subiectul Special: *Archē* la 1:1.

- **„Și-a arătat slava, iar ucenicii Lui au crezut în El”** Manifestarea (vezi observația despre VERBUL din 1:31) slavei lui Isus (vezi observația de la 1:14) era scopul minunii Lui. Această minune, ca multe altele, pare să aibă în principal ca țintă pe ucenicii Săi! Aceasta nu se referă la actul lor inițial de credință, ci la înțelegerea lor continuă a persoanei și lucrării Lui. Semnele revelează adevărata persoană și lucrare a lui Mesia. Este neclar dacă oaspeții au știut vreodată ce s-a întâmplat.

TEXTUL NTR: 2:12

12 După aceea S-a coborât la Capernaum împreună cu mama, frații și ucenicii Lui, și acolo n-au rămas decât câteva zile.

2:12 „Capernaum” După necredința din Nazaret (cf. Luca 4:16-30), acesta a devenit sediul lui Isus din Galileea (cf. Mat. 4:13; Marcu 1:21; 2:1; Luca 4:23, 31; Ioan 2:12; 4:46-47).

- Aceasta este o licărire unică în lucrarea lui Isus cu privire la familia Lui, în contextul acestei minuni din Cana.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU 2:13-25

A. Au existat multe discuții între exegeții NT cu privire la de câte ori a curățit Isus Templul. Ioan menționează curățirea destul de devreme în lucrarea lui Isus, în timp ce Evangheliile Sinoptice (Mat. 21:12; Marcu 11:15 și Luca 19:45) descriu o curățire în timpul ultimei săptămâni din viața lui Isus. Pe baza diferențelor celor două relatări se poate să fi fost două curățiri ale Templului, nu doar una.

Totuși, este în mod cert posibil ca Ioan să structureze acțiunile lui Isus cu un scop teologic (i.e., Ioan afirmă divinitatea deplină a lui Isus din capitolul 1). Fiecare dintre scriitorii Evangheliilor avea libertatea ca aflați sub inspirație să selecteze, adapteze, aranjeze și să rezume faptele și învățăturile lui Isus. Nu cred că ei aveau libertatea de a inventa cuvinte sau fapte ale lui Isus. Trebuie amintit faptul că Evangheliile nu sunt biografii moderne, ci tratate evanghelistice ținând spre cititori. Evangheliile nu sunt cronologice, și nici nu redau cuvintele exacte ale lui Isus

(mai degrabă rezumate). Aceasta nu înseamnă că ele nu sunt corecte. Literatura orientală era bazată pe așteptări culturale diferite decât literatura vestică. Vezi Gordon Fee și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*, pp. 127-148.

- B. Curățirea Templului se potrivește scopului teologic general al lui Ioan că Isus rezolvă mai întâi problema națiunii evreiești. Aceasta poate fi văzut din discuția Lui cu Nicodim din capitolul 3 (Iudaism ortodox). Totuși, în capitolul 4 Isus începe să abordeze un grup mai larg (chiar și un grup eretic de sectă iudaică), începând cu o femeie samariteană.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 2:13-22

13 Paștele iudeilor era aproape și Isus S-a suit la Ierusalim. 14 I-a găsit în Templu pe cei care vindeau boi, oi și porumbei și pe schimbătorii de bani stând la mesele lor. 15 A făcut un bici din frânghii și i-a scos pe toți afară din Templu, împreună cu oile și boii lor. A împrăștiat monedele schimbătorilor de bani și le-a răsturnat mesele, 16 iar celor ce vindeau porumbei le-a zis: „Ridicați acestea de aici! Nu faceți din Casa Tatălui Meu o casă de negoț!“ 17 Ucenicii Lui și-au adus aminte că este scris: „Râvna pentru Casa Ta Mă mistuie!“ 18 Atunci iudeii I-au zis: – Prin ce semn ne arăți că ai dreptul să faci acestea? 19 Isus le-a răspuns: – Dărâmați acest Templu, și în trei zile îl voi ridica! 20 Iudeii I-au zis: – Au trebuit patruzeci și șase de ani ca să fie construit Templul acesta, și Tu-l vei ridica în trei zile?! 21 El însă vorbea despre Templul trupului Său. 22 Atunci când El a fost înviat dintre cei morți, ucenicii Lui și-au amintit că spusese aceste vorbe și au crezut Scripturile și cuvântul pe care-l spusese Isus.

2:13 „Paștele” Această sărbătoare anuală este descrisă în Exod 12 și Deut. 16:1-6. Această sărbătoare este singurul mijloc pe care îl avem ca să datăm lucrarea lui Isus. Evangheliile Sinoptice sugerează că Isus a slujit doar un an (i.e., doar un Paște menționat). Dar Ioan menționează trei Paște: (1) 2:13, 23; (2) 6:4 și (3) 11:55; 12:1; 13:1; 18:28, 39; 19:14. Există de asemenea posibilitatea unui al patrulea în 5:1. Nu știm cât a durat lucrarea publică activă a lui Isus, dar Evanghelia lui Ioan sugerează că au fost cel puțin trei ani și posibil patru sau chiar cinci.

Ioan își organizează Evanghelia în jurul sărbătorilor evreiești (Paște, Sărbătoarea Corturilor și Hanukkah, vezi Richard N. Longenecker, *Exegeză biblică pe perioada apostolică*, ed. a 2-a, pp. 135-139).

SUBIECT SPECIAL: PAȘTELE

- I. Afirmații introductive
- Acest act divin de judecată a egiptenilor și de eliberare pentru Israel este piatra de hotar a dragostei lui YHWH și a stabilirii națiunii Israel (i.e., în special pentru Profeți)
 - Exodul este împlinirea specifică a promisiunii lui YHWH făcută lui Avraam în Gen. 15:12-21. Paștele comemorează exodul.
 - Aceasta este ultima și cea mai răspândită (geografic, i.e., Egipt și Gosen) și devăceastatoare (primul născut al oamenilor și vitelor omorât) dintre cele zece urgii trimise de YHWH asupra Egiptului prin Moise.
- II. Cuvântul însuși (BDB 820, KB 947)
- Înțelesul SUBSTANTIVULUI este nesigur
 - Asociat cu „plagă”, prin urmare „a lovi” (i.e., Exod 11:1); îngerul lui YHWH lovește primul născut dintre oameni și animale.
 - Înțelesul VERBULUI
 - „a șchiopăta” sau „a șontăcăi” (cf. 2 Sam. 4:4), folosit în sensul de „a sări peste casele marcate” (i.e., Exod 12:13, 23, 27, BDB 619, o proveniență populară a cuvântului)

2. „a dansa“ (cf. 1 Împ. 18:21)
 3. Akkadiană – „a liniști”
 4. Egipteană – „a lovi” (vezi A.1.)
 5. VERBE sinonime în Is. 31:5, „a păzi” (cf. REB din Exod 12:13)
 6. Un joc de sunete popular între primii creștini între ebraicul *pasah* și grecescul *paschō*, „a suferi”
- C. Precedente istorice posibile
1. Sacrificiul păstorului pentru un nou an
 2. Sacrificiul beduin și masa comună pe vremea mutării corturilor spre pășunile de primăvară cu scopul de a alunga răul.
 3. Sacrificiu pentru alungarea răului de la popoarele nomade
- D. Motivul pentru care este așa greu nu doar să fii sigur de înțelesul cuvântului în sine, ci și de originile lui este faptul că multe caracteristici diferite ale Paștelor sunt regăsite și în alte ritualuri antice.
1. Data în primăvară
 2. Etimologia SUBSTANTIVULUI nesigură
 3. Asociat cu paza de noapte
 4. Folosirea sângelui
 5. Reprezentări de îngeri/demoni
 6. Mâncarea specială
 7. Elemente agricole (pâinea nedospită)
 8. Fără preoți, fără altar, accent local

III. Evenimentul

- A. Evenimentul în sine este menționat în Exod 11-12.
- B. Sărbătoarea anuală este descrisă în Exod 12 și consta într-un festival de opt zile cu Sărbătoarea Azimilor.
1. Inițial a fost un eveniment local, cf. Exod 12:21-23; Deut. 16:5 (cf. Numeri 9)
 - a. Fără preot
 - b. Fără un altar special
 - c. Utilizare specifică a sângelui
 2. A devenit un eveniment central
 3. Această combinație de jertfă locală (i.e., sângele mielului pentru comemorarea trecerea îngerului morții) și de sărbătoare a recoltei la altarul central a fost realizată prin apropierea datelor 14 și 15-21 *Abib* sau *Nisan*
- C. Posesiunea simbolică a tuturor întâilor născuți dintre oameni și animale și răscumpărarea lor este descrisă în Exod 13.

IV. Relatări istorice ale ținerii Paștelui

- A. Primul Paște sărbătorit în Egipt, Exod 12
- B. La Muntele Horeb/Sinai, Numeri 9
- C. Primul Paște sărbătorit în Canaan (Ghilgal), Iosua 5:10-12
- D. În timpul dedicării templului lui Solomon, 1 Împ. 9:25 și 1 Cron. 8:12 (probabil, dar nu este afirmat în mod specific)
- E. Cel din timpul domniei lui Ezechia, 2 Cron. 30

F. Cel din timpul reformelor lui Iosia, 1 Împ. 23:21-23; 2 Cron. 35:1-18

G. Observă faptul că 2 Împ. 23:22 și 2 Cron. 35:18 menționează neglijența lui Israel în ținerea acestei sărbători anuale

V. Semnificația

A. Această este una dintre cele trei sărbători anuale obligatorii (cf. Exod 23:14-17; 34:22-24; Deut. 16:16):

1. Paștele/Azimile
2. Sărbătoarea Săptămânii
3. Sărbătoarea Corturilor

B. Moise anticipează ziua în care va fi ținută la altarul central (așa cum erau celelalte două sărbători) în Deuteronom.

C. Isus se folosește de ocazia mesei pascale anuale (sau ziua anterioară) pentru a revela Noul Legământ prin simbolul pâinii și vinului, dar nu a folosit mielul:

1. Mâncarea comună
2. Jertfă răscumpărătoare
3. Semnificație continuă pentru generațiile următoare

- **„și Isus S-a suit la Ierusalim”** Evreii vorbeau întotdeauna astfel despre Ierusalim în sens teologic mai degrabă decât în sens geografic sau topografic.

2:14 „în templu” Templul lui Irod cel Mare (un idumean care a condus Palestina din 37-4 î.Hr.) era împărțit în șapte curți diferite. Curtea de afară era Curtea Neamurilor, unde comercianții își așezaseră tarabele pentru a-i servi pe cei care doreau să ofere jertfe și să aducă daruri speciale.

- **„boi, oi și porumbei”** Oamenii care călătoreau de departe trebuiau să cumpere animale potrivite pentru jertfă. Totuși, familia marelui preot controla aceste tarabe și cereau prețuri exorbitante pentru animale. De asemenea știm că dacă oamenii aduceau propriile animale, preoții spuneau că nu sunt potrivite datorită unor defecte fizice. Astfel, trebuiau să cumpere animalele de la acești comercianți.

- **„schimbătorii de bani”** Există două explicații pentru necesitatea unor astfel de persoane: (1) singura monedă pe care o accepta templul era șchelul. Deoarece șchelul evreiesc nu se mai bătea în monedă, templul accepta doar șchelul din Tir pe vremea lui Isus sau (2) nicio monedă cu imaginea unui împărat roman nu era acceptată. Desigur, exista și un comision!

2:15 „A făcut un bici din frânghii și i-a scos pe toți afară din Templu” Mânia lui Isus poate fi văzută clar în acest pasaj. Locul în care YHWH putea fi cunoscut nu mai era un loc de închinare și descoperire! Mânia în sine nu este păcat! Afirmarea lui Pavel din Efes. 4:26 probabil că este asociată cu această acțiune. Există unele lucruri care ar trebui să ne mânie.

2:16 „Ridicați acestea de aici” Acesta este un AORIST ACTIV IMPERATIV emfatic, „Dați afară lucrurile astea!”

- **„Nu faceți din Casa Tatălui Meu o casă de negoț”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT cu o PARTICULĂ NEGATIVĂ care de obicei însemna a opri o acțiune aflată în desfășurare. Celelalte evanghelii (i.e., Mat. 21:13; Marcu 11:17;

Luca 19:46) citează din Isaia 56:7 și Ier. 7:11 la acest punct, dar în Ioan aceste profeții din VT nu sunt menționate. Aceasta poate fi o posibilă aluzie la profeția mesianică din Zah. 14:21 ff.

2:17 „Ucenicii Lui și-au adus aminte” Această afirmație sugerează faptul că deși erau în lumina lucrării lui Isus și aveau ajutorul Duhului, acești oameni au văzut adevărul spiritual al acțiunilor lui Isus doar mai târziu (cf. v. 22; 12:16; 14:26).

- **„că este scris”** Acesta este un PASIV PERFECT PERIFRATIC, care înseamnă în mod literal „stă scris”. Era un mod caracteristic de a afirma inspirația VT (cf. 6:31, 45; 10:34; 12:14; 20:30). Este un citat din Ps. 69:9 din LXX. Acest psalm, asemenea Psalmului 22, se potrivește cu răstignirea lui Isus. Râvna lui Isus pentru Dumnezeu și adevărata Lui închinare vor duce la moartea Lui, care era voia lui Dumnezeu (cf. Is. 53:4, 10; Luca 22:22; Fapte 2:23; 3:18; 4:28).

2:18

NASB „Ce semn ne poți arăta ca autoritate pentru înfăptuirea acestor lucruri”

NKJV „Ce semn poți să ne arăți, dacă faci aceste lucruri”

NRSV „Ce semn poți să ne arăți pentru a face aceasta”

TEV „Ce minune poți face pentru a ne arăta că ai dreptul să faci aceasta”

NJB „Ce semn poți să ne arăți că ar trebui să te porți astfel”

Aceasta era întrebarea principală pe care o aveau evreii cu privire la Isus. Fariseii pretindeau că puterea Lui venea de la diavolul (cf. 8:48-49, 52; 10:20). Ei se așteptau ca Mesia să facă anumite lucruri într-un anumit fel. Când El nu a făcut aceste lucruri specifice, ei au început să se îndoiască de El (cf. Marcu 11:28; Luca 20:2), așa cum a făcut-o chiar și Ioan Botezătorul.

2:19 „Dărâmați acest Templu, și în trei zile îl voi ridica” Cuvântul grecesc pentru Templu (*hieron*) din v. 14 și 15 se referă la zona Templului, în timp ce termenul (*naos*) din v. 19, 20 și 21 se referă la sanctuarul interior în sine. Au fost multe discuții pe această frază. Evident în Mat. 26:60ff; Marcu 14:57-59; Fapte 6:14 aceasta este o referire la crucificarea și învierea lui Isus. Totuși, în acest context, trebuie cumva legat și de templul în sine distrus în 70 d.Hr. De către Titus (cf. Mat. 24:1-2). Aceste două propoziții sunt asociate cu adevărul că Isus stabilea o nouă închinare spirituală centrată pe Sine și nu pe iudaismul antic (cf. 4:21-24). Din nou, Ioan folosește un cuvânt cu două sensuri!

2:20 „Au trebuit patruzeci și șase de ani ca să fie construit Templul acesta” Irod cel Mare a mărit și a remodelat cel de-al doilea templu (din vremea lui Zorobabel, cf. Hagai) pentru a încerca să-i împace pe evrei cu faptul că el era idumean. Iosefus ne spune că a fost început în 20 sau 19 î.Hr. Dacă e corect, înseamnă că acest incident specific s-a petrecut în anul 27-28 d.Hr. Știm de asemenea că lucrările au continuat la templu până în 64 d.Hr. Acest templu devenise speranța evreilor (cf. Ieremia 7). Urma să fie înlocuit de Isus Însuși, noul Templu. În 1:14, El este descris ca fiind cortul întâlnirii, iar acum templul! Ce metafore șocante pentru un tâmplar din Nazaret! Dumnezeu și omenirea se întâlnesc acum și au părtășie în Isus!

2:21 „El însă vorbea despre Templul trupului Său” atunci când Isus a rostit aceste cuvinte, ucenicii nu au realizat acest lucru (cf. v. 17). Amintește-ți că Ioan scrie după câteva decenii.

Isus a știut de ce a venit. Par să existe cel puțin trei scopuri:

1. Să-L reveleze pe Dumnezeu
2. Să dea un model de adevărată umanitate

3. Să Se ofere ca răscumpărare pentru mulți

Acest ultim scop este cel pe care îl abordează versetul (cf. Marcu 10:45; Ioan 12:23, 27; 13:1-3; 17:1).

2:22 „ucenicii Lui și-au amintit că rostise aceste vorbe” Cuvintele și faptele lui Isus erau adesea spre binele ucenicilor mai degrabă decât pentru cei cărora le vorbea El. Ei nu înțelegeau întotdeauna imediat.

- **„au crezut Scripturile”** Deși textul în sine nu spune ce pasaj, posibil că Ps. 16:10 este textul despre înviere la care face Isus aluzie (cf. Fapte 2:25-32; 13:33-35). Același text (sau concept teologic – înviere) este menționat în Ioan 20:9.

TEXTUL NTR: 2:23-25

23 Pe când Isus era în Ierusalim, în timpul Sărbătorii Paștelui, mulți au crezut în Numele Lui, văzând semnele pe care le făcea. 24 Dar Isus nu se încredea în ei, pentru că îi cunoștea pe toți 25 și nu avea nevoie ca cineva să facă mărturisiri despre vreun om, fiindcă El Însuși știa ce era în om.

2:23 „mulți au crezut în Numele Lui” Termenul „au crezut” este de la cuvântul grecesc (*pisteō*), care poate fi tradus prin „a crede”, „credință” sau „încredere”. SUBSTANTIVUL nu este întâlnit în Evanghelia lui Ioan, dar VERBUL este folosit adesea. În acest context există nesiguranță în ceea ce privește veridicitatea dedicării mulțimii față de Isus din Nazaret ca Mesia. Alte exemple ale folosirii superficiale a cuvântului „a crede” sunt în Ioan 8:31-59 și Fapte 8:13, 18-24. Credința biblică adevărată este mai mult decât un răspuns inițial. Trebuie să fie urmată de un proces de ucenicizare (cf. Mat. 13:20-22, 31-32).

Aparent acești credincioși superficiali au fost atrași la Isus de minunile Lui (cf. 2:11; 7:31). Scopul lor era să promoveze persoana și lucrările lui Isus. Totuși trebuie ținut seama de faptul că credința în lucrările mărețe ale lui Isus nu a fost niciodată credința potrivită, perseverentă (cf. 4:38; 20:29). Obiectul credinței trebuie să fie Isus (cf. 20: 30-31). Minunile nu sunt neapărat un semn al lui Dumnezeu (cf. Mat. 24:24; Apoc. 13:13; 16:14; 19:20). Lucrările lui Isus erau menite să îi aducă pe oameni la credința în El (cf. 2:23; 6:14; 7:31; 10:42); de multe ori oamenii vedeau semnul, dar refuzau să creadă (cf. 6:27; 11:47; 12:37).

SUBIECT SPECIAL: UTILIZAREA DE CĂTRE IOAN A VERBULUI „A CREDE”

(SUBSTANTIVUL este rar)

În principal Ioan combină „a crede” cu o PREPOZIȚIE

1. *eis* înseamnă „în”. Această construcție unică accentuează credincioșii care își pun încrederea/credința în Isus
 - a. În Numele Lui (Ioan 1:12; 2:23; 3:18; 1 Ioan 5:13)
 - b. În El (Ioan 2:11; 3:15, 18; 4:39; 6:40; 7:5, 31, 39, 48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45, 48; 17:37, 42)
 - c. În Mine (Ioan 6:35; 7:38; 11:25, 26; 12:44, 46; 14:1, 12; 16:9; 17:20)
 - d. În Fiul (Ioan 3:36; 9:35; 1 Ioan 5:10)
 - e. În Isus (Ioan 12:11; Fapte 19:4; Gal. 2:16)
 - f. În Lumină (Ioan 12:36)
 - g. În Dumnezeu (Ioan 14:1)
2. *en* înseamnă „în” ca în Ioan 3:15 (Mc. 1:15)

3. CAZUL DATIV fără PREPOZIȚIE (Ioan 4:50; 1 Ioan 3:23; 5:10)

4. *hoti*, care înseamnă „crede că”, dă conținutul a ceea ce se crede. Unele exemple sunt

- a. Isus este Sfântul lui Dumnezeu (Ioan 6:69)
- b. Isus este „Eu sunt” (Ioan 8:24)
- c. Isus este în Tatăl și Tatăl este în El (Ioan 10:38)
- d. Isus este Mesia (Ioan 11:27; 20:31)
- e. Isus este Fiul lui Dumnezeu (Ioan 11:27; 20:31)
- f. Isus a fost trimis de Tatăl (Ioan 11:42; 17:8, 21)
- g. Isus este una cu Tatăl (Ioan 14:10-11)
- h. Isus a venit de la Tatăl (Ioan 16:27, 30)
- i. Isus se identifică pe Sine în Numele de legământ al Tatălui, „Eu sunt” (Ioan 8:24; 13:19)

Credința biblică este atât într-o persoană, cât și într-un mesaj! Este arătată prin ascultare, dragoste și perseverență.

2:24-25 Aceasta este o propoziție în greacă. Termenul important „încrede” (lit. INDICATIV PERFECT ACTIV negației lui „a crede”) este folosit în acest context pentru a descrie acțiunile și atitudinile lui Isus. Înseamnă mult mai mult decât o acceptare inițială sau un răspuns emoțional. Propoziția de asemenea afirmă cunoștința lui Isus despre nestatornicia și răutatea inimii umane (reflectă cunoașterea lui Dumnezeu, cf. Gen. 6:11-12, 13; Ps. 14:1-3). Paragraful este ilustrat de Nicodim în capitolul 3. Nici măcar „Dl. Religios” nu a putut ca prin propriile eforturi, cunoștință, poziție sau descendență să fie acceptat de Dumnezeu. Neprihănirea vine doar prin credință/încredere în Isus (cf. Rom. 1:16-17; 4).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce a transformat Isus apa în vin? Ce simbolizează?
2. Descrie obiceiurile de căsătorie din vremea lui Isus.
3. Poți desena planul podelei templului lui Irod? Poți să arăți locația probabilă a cumpărătorilor și vânzătorilor?
4. De ce nu menționează evangheliile Sinoptice această curățire inițială a templului?
5. A prezis Isus distrugerea templului lui Irod?
6. Definește și explică termenul grecesc tradus prin „încredere”, „a crede” și „credință”.

IOAN 3

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Isus și Nicodim	Nașterea din nou	Isus și iudaismul oficial	Isus și Nicodim	Conversația cu Nicodim
3:1-15	3:1-21	3:1-10	3:1-2 3:3 3:4 3:5-8 3:9 3:10-13	3:1-8 3:9-21
3:16-21		3:11-15 3:16 3:17-21	3:14-17 3:18-21	
Isus și Ioan Botezătorul	Ioan Botezătorul Îl înalță pe Cristos	Mărturia ulterioară a lui Ioan	Isus și Ioan	Ioan depune mărturie pentru prima dată
3:22-30	3:22-36	3:22-24 3:25-30	3:22-24 3:25-26 3:27-30	3:22-24 3:25-36
Cel ce vine din cer			Cel ce vine din cer	
3:31-36		3:31-36	3:31-36	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 3:1-3

1 Între farisei era un om pe nume Nicodim, un conducător al iudeilor. **2** Acesta a venit la Isus noaptea și I-a zis: – Rabbî, știm că ești un învățător Care a venit de la Dumnezeu. Căci nimeni nu poate face aceste semne pe care le faci Tu, dacă nu este Dumnezeu cu el. **3** Isus i-a răspuns: – Adevărat, adevărat îți spun că, dacă cineva nu este născut din nou nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu!

3:1 „Farisei” Rădăcinile acestui partid politic/religios ajung până în perioada macabeeană. Numele lor probabil înseamnă „cei separați”. Erau sinceri și dedicați ținerii legilor lui Dumnezeu așa cum erau ele definite și explicate în tradiția orală (Talmud). Așa cum este și azi, unii dintre ei erau cu adevărat oameni ai legământului (cf. Is. 6:9-10; 29:13). Inima este cheia! „noul legământ” (Ier. 31:31-34) se concentrează pe motivația interioară (i.e., inimă nouă, gând nou, legea scrisă pe inimă). Realizarea umană s-a dovedit a fi nepotrivită, așa cum a fost dintotdeauna. Tăierea împrejur a inimii din Deut. 10:16; 30:6 este o metaforă a încrederii/credinței personale dovedită prin ascultare și o viață de mulțumire!

Conservatorismul și/sau liberalismul religios pot fi dăunătoare. Teologia trebuie să reiasă din dragoste și credință. Vezi Subiectul Special: Fariseii la 1:24.

- „Nicodim” Este surprinzător că un evreu din Palestina avea doar un nume grecesc (cum au și Filip și Andrei, cf. 1:40, 43), care însemna „cuceritor al oamenilor” (cf. 7:50; 19:39).

•

NASB, NKJV „un conducător al iudeilor”

NRSV, NJB „un lider al iudeilor”

TEV „un lider evreu”

În acest context, aceasta este o propoziție tehnică pentru membrii Sanhedrinului (în alte contexte ar putea însemna un lider al unei sinagogi locale), consiliul format din șaptezeci de membri evrei din Ierusalim. Autoritatea lui a fost limitată în mod tacit de romani, dar încă avea o mare importanță simbolică pentru poporul evreu. Vezi Subiectul Special următor.

Este posibil ca Ioan să-l folosească pe Nicodim ca reprezentant al iudaismului ortodox al primului secol. Celor care credeau că au atins o poziție spirituală li se spune că trebuie să o ia de la început. Credința în Isus, și nu aderența la reguli (chiar și reguli bune, cf. Col. 2:16-23), nici contextul rasial (cf. 8:31-59), determină cetățenia cuiva în Împărăție. Darul lui Dumnezeu în Cristos, și nu religiozitatea umană sinceră și agresivă, este ușa spre acceptarea divină. Recunoașterea de către Nicodim a lui Isus ca un învățător de la Dumnezeu, deși adevărată, nu era suficientă. Încrederea personală, încrederea exclusivă, încrederea deplină în Isus ca Mesia este singura speranță a omenirii păcătoase (cf. 1:12)!

SUBIECT SPECIAL: SANHEDRINUL

I. Surse de informare

A. Noul Testament însuși

B. Flavius Iosefus, *Antichități ale evreilor*

C. Secțiunea Mișna a Talmudului (i.e., Tratatul „Sanhedrin”)

Din păcate NT și Iosefus nu sunt de acord cu scrierile rabinice, ceea ce pare să presupună existența a două Sanhedrine în Ierusalim, unul preoțesc (i.e., Saduchean), controlat de Marele Preot și care avea de-a face cu

dreptatea civilă și infracțională și un al doilea controlat de farisei și cărturari, preocupați de chestiunile religioase și tradiționale. Totuși, scrierile rabinice datează din 200 d.Hr. și reflectă situația culturală de după căderea Ierusalimului în fața generalului roman Titus, în 70 d.Hr. Evreii și-au restabilit viața religioasă într-un oraș numit Iamnia și mai târziu (i.e., 118 d.Hr.) s-au mutat în Galileea.

II. Terminologie

Problema identificării acestui grup judiciar implică diferite nume sub care era cunoscut. Există câteva cuvinte folosite să descrie grupuri judiciare în cadrul comunității evreiești din Ierusalim.

- A. *Gerousia* – „senat” sau „conciliu”. Acesta este cel mai vechi termen care a fost folosit către sfârșitul perioadei persane (cf. Iosefus, *Antichități* 12.3.3 și 2 *Macabei* 11:27). Este folosit de Luca în Fapte 5:21 împreună cu „Sanhedrin”. Ar fi putut fi un mod de explicare a termenului pentru cititorii vorbitori de greacă (cf. 1 *Macab.* 12:35).
- B. *Synedrion* – „Sinedriu”. Acesta este compus din *syn* (împreună cu) și *hedra* (scaun). Surprinzător, acest cuvânt este folosit în aramaică, dar reflectă un cuvânt grecesc. Spre sfârșitul perioadei macabeene acesta devenise termenul acceptat pentru a descrie judecata supremă a evreilor din Ierusalim (cf. Mat. 26:59; Marcu 15:1; Luca 22:66; Ioan 11:47; Fapte 5:27). Problema intervine când aceeași terminologie este folosită pentru conciliile judiciare locale din afara Ierusalimului (cf. Mat. 5:22; 10:17).
- C. *Presbyterion* – „sfatul bătrânilor” (cf. Luca 22:66). Această este o denumire VT pentru liderii tribali. Oricum, a ajuns să se refere la instanța supremă din Ierusalim (cf. Fapte 22:5).
- D. *Boulē* – acest termen de „consiliu” este folosit de Iosefus (i.e., *Războaie* 2.16.2; 5.4.2, dar nu NT) pentru a descrie câteva grupări juridice: (1) Senatul din Roma; (2) judecătoriile romane locale; (3) instanța evreiască supremă din Ierusalim și (4) instanțele evreiești locale. Iosif din Arimateea este descris ca fiind un membru al Sinedriului printr-o formă a acestui cuvânt (i.e., *bouleutēs*, ceea ce înseamnă „cancelar”, cf. Marcu 15:43; Luca 23:50).

III. Evoluția istorică

Inițial se spune că Ezra a înființat Marea Sinagogă (cf. Targum pe Cântarea Cântărilor 6:1) în perioada post-exilică, care pare să fi devenit Sanhedrinul din vremea lui Isus.

- A. Mișna (i.e., Talmud) menționează că au existat două instanțe majore în Ierusalim (cf. Sanh. 7:1).
 - 1. Cea constituită din 70 (sau 71) de membri (*Sanh.* 1:6 afirmă chiar că Moise a înființat primul Sanhedrin în Num. 11, cf. Num. 11:16-25).
 - 2. Cea constituită din 23 de membri (dar această se poate referi la tribunalele sinagogilor locale)
 - 3. Unii teologi evrei cred că erau trei Sanhedrine a câte 23 de membri în Ierusalim. Când cele trei s-au unit, ele împreună cu cei doi lideri, au format „Marele Sinedriu” cu 71 de membri (i.e., *Nasi* și *Av Bet Din*).
 - a. Unul preoțesc (i.e., saduchei)
 - b. Unul legal (i.e., farisei)
 - c. Unul aristocratic (i.e., bătrânii)
- B. În perioada post-exilică, descendentul davidic reîntors a fost Zorobabel, iar descendentul aaronic reîntors a fost Iosua. După moartea lui Zorobabel, nu a mai continuat seminția davidică, așa că mantia juridică a fost transferată exclusiv preoților (cf. 1 *Mac.* 12:6) și bătrânilor locali (cf. Neem. 2:16; 5:7).
- C. Acest rol preoțesc în deciziile juridice este atestat de Diodor 40:3:4-5 în timpul perioadei eleniste.

- D. Acest rol preoțesc în guvernare a continuat în timpul perioadei seleucide. Iosefus îl citează pe Antioh „cel Mare“ al III-lea (223-187 î.Hr.) în *Antichități* 12.138-142.
- E. Această putere preoțească a continuat în timpul perioadei macabeene, conform lui Iosefus în *Antichități* 13.10.5-6; 13.15.5.
- F. În timpul perioadei romane, guvernatorul Siriei (i.e., Gabinius din 57-55 î.Hr.) a stabilit cinci „Sinedrii” locale (cf. Iosefus, *Antichități* 14.5.4; și *Războaie* 1.8.5), dar acest lucru a fost mai târziu desființat de Roma (i.e., 47 î.Hr.).
- G. Sanhedrinul a avut o confruntare politică cu Irod (i.e., *Antichități* 14.9.3-5), care, în 37 î.Hr., s-a răzbunat și a ordonatuciderea majorității membrilor instanței (cf. Iosefus, *Antichități* 14.9.4; 15.1.2).
- H. Sub conducerea procuratorilor romani (i.e., 6-66 d.Hr.), Iosefus ne spune (cf *Antichități* 20.200, 251) că Sinedriul a câștigat din nou o considerabilă putere și influență (cf. Marcu 14:55). Există trei procese menționate de NT unde Sinedriul, sub conducerea familiei marelui preot, mânăuiesc justiția.
 - 1. Judecata lui Isus (cf. Marcu 14:53-15:1; Ioan 18:12-23, 28-32)
 - 2. Petru și Ioan (cf. Fapte 4:3-6)
 - 3. Pavel (cf. Fapte 22:25-30)
- I. Când evreii s-au revoltat în 66 d.Hr., romanii au distrus sistematic societatea evreiască și Ierusalimul în 70 d.Hr. Sinedriul a fost dizolvat permanent, deși fariseii au încercat la Iamnia să reintroducă o instanță supremă (i.e., *Beth Din*) în viața evreiască religioasă (dar nu în cea civilă sau politică).

IV. Membrăritatea

- A. Prima menționare biblică a unei înalte curți în Ierusalim este în 2 Cron. 19:8-11. Era constituită din (1) leviți; (2) preoți și (3) căpeteniile familiilor (i.e., bătrâni, cf. 1 Macab. 14:20; 2 Macab. 4:44).
- B. În timpul perioadei macabeene era dominat de (1) familiile preoțești saducheene și (2) aristocrația locală (cf. 1 Macab. 7:33; 11:23; 14:28). Mai târziu în această perioadă s-au adăugat și cărturarii (legiuitori mozaici, de obicei farisei), aparent de către Salomeea, soția lui Alexandru Ianai (76-67 î.Hr.). Se spune chiar că ea a făcut din farisei grupul predominant (cf. Iosefus, *Războaiele evreilor* 1.5.2).
- C. În timpul lui Isus era alcătuit din
 - 1. Familiile Marilor Preoți
 - 2. Bărbați localnici din familii bogate
 - 3. Cărturari (cf. 11:27; Luca 19:47)

V. Surse consultate

- A. *Dicționar despre Isus și Evanghelii*, IVP, pp. 728-732
- B. *Enciclopedia biblică pictorială Zondervan*, vol. 5, pp. 268-273
- C. *Noua enciclopedie Schaff-Herzog de cunoștințe religioase*, vol. 10, pp. 203-204
- D. *Dicționarul biblic explicativ*, vol. 4, pp. 214-218
- E. *Enciclopedia iudaică*, vol. 14, pp. 836-839.

3:2 „noaptea” Rabini spuneau că noaptea este cel mai bună perioadă de studiere a Legii pentru că nu sunt întreruperi. Probabil Nicodim nu a vrut să fie văzut cu Isus, așa că el (și posibil și alții cu el) a venit la Isus noaptea.

Unii s-ar putea întreba din scrierile lui Ioan cât de des un exeget ar trebui să presupună un înțeles dublu. Ioan este caracterizat de un contrast regulat între lumină și întuneric 9vezi Biblia NET, p. 1898, #7sn).

- **„Rabbi”** În Ioan aceasta înseamnă „învățător” (cf. 1:38; 4:31; Marcu 9:5; 11:21). Unul dintre lucrurile care îi deranjau pe liderii evrei era faptul că Isus nu studiasse la vreo școală teologică rabinică. Nu studiasse Talmudul în afara studiului din sinagoga din Nazaret.
- **„ai venit de la Dumnezeu”** Această propoziție este amplasată la începutul frazei pentru accent. Posibil că face referire la profeția din Deut. 18:15, 18. Nicodim a recunoscut puterea lucrărilor și cuvintelor lui Isus, dar aceasta nu înseamnă că era într-o relație spirituală bună cu Dumnezeu.
- **„dacă nu este Dumnezeu cu El”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă o realitate posibilă.

3:3,5, 11 „adevărat, adevărat” Literal aceasta este “Amin, amin”. Provine din cuvântul VT pentru „credință” este din rădăcina „a fi ferm” sau „a fi sigur”. Isus a folosit-o pentru a introduce afirmații importante. Mai târziu a fost folosit ca un mod de a afirma veridicitatea unor declarații. Dublarea inițială este unică Evangheliei lui Ioan. Aceste dublări repetate ale termenului „amin” dezvăluie etapele dialogului dintre Isus și Nicodim. Vezi Subiectul Special: Amin la 1:51.

3:3 „dacă cineva nu este” Aceasta este de asemenea o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ DE RANGUL AL TREILEA, ca afirmația lui Nicodim din 3:2.

•

NASB, NKJV,

TEV **„născut din nou”**

NRSV, NJB **„născut de sus”**

Acesta este CONJUNCTIV AORIST PASIV. Cuvântul (*anōthen*) poate însemna

1. „născut fizic a doua oară”
2. „născut de la început” (cf. Fapte 26:4)
3. „născut de sus”, care se potrivește contextului (cf. 3:7, 31; 19:11)

Acesta este probabil un alt exemplu a folosirii de către Ioan a termenilor care au două înțelesuri, ambele adevărate (cf. Bauer, Arndt, Gengrich și Danker, *Un lexicon grec-englez al Noului Testament*, p. 77). Așa cum este evident din v. 4, Nicodim a înțeles ca opțiunea #1. Ioan și Petru (cf. 1 Pet. 1:23) folosesc această metaforă familială pentru mântuire, așa cum Pavel folosește termenul adopție. Accentul este pe acțiunea Tatălui în naștere (cf. 1:13). Mântuirea este un dar și o acțiune a lui Dumnezeu (cf. 1:12-13; Rom. 3:21-24; 6:23; Efes. 2:8-9).

- **„nu poate vedea”** Această frază paradigmatică este comparată în v. 5 cu „nu poate intra”.
- **„împărăția lui Dumnezeu”** Această propoziție este folosită doar de două ori în Ioan (cf. v. 5). Aceasta este o propoziție cheie în Evangheliile Sinoptice. Prima și ultima predică a lui Isus și cele mai multe din pildele Sale au abordat acest subiect. Se referă la domnia lui Dumnezeu în inimile umane acum! Este surprinzător că Ioan folosește această propoziție doar de două ori (și niciodată în pildele lui Isus). Vezi Subiectul Special următor. Pentru Ioan „viața veșnică” este un termen și o metaforă cheie.

Expresia se referă la respingerea escatologică (la sfârșitul vremii) a învățăturilor lui Isus. Acest paradox teologic „deja, dar nu încă” se referă la conceptul evreiesc al celor două veacuri, veacul prezent rău și veacul neprihănit viitoare care va fi inaugurat de Mesia. Evreii așteptau doar venirea unui lider militar împuternicit de Duhul (ca Judecătorii din VT). Cele două veniri ale lui Isus au cauzat o întrepătrundere a celor două veacuri. Împărăția lui Dumnezeu a pătruns în istoria umană prin întruparea de la Betleem. Totuși, Isus nu a venit ca biruitorul militar din Apoc. 19, ci ca Slujitorul care suferă (cf. Is. 53) și ca un lider umil (cf. Zah. 9:9). Împărăția lui Dumnezeu este astfel inaugurată (cf. Mat. 3:2; 4:17; 10:7; 11:12; 12:28; Marcu 1:15; Luca 9:9, 11; 11:20; 21:31-32), dar nu încheiată (cf. Mat. 6:10; 16:28; 26:64).

Credincioșii trăiesc în tensiunea dintre aceste două veacuri. Au învierea, dar încă mor fizic. Sunt eliberați de puterea păcatului, dar tot mai păcătuiesc. Trăiesc în tensiunea escatologică a lui deja și al lui nu încă!

O exprimare utilă a tensiunii lui deja-dar-nu-încă din Ioan se găsește în Frank Stagg, *Teologia Noului Testament*:

„Evanghelia lui Ioan accentuează o venire viitoare (14:3, 18 f., 28; 16:16, 22) și vorbește clar despre înviere și judecata finală „în zilele din urmă” (5:28 f.; 6:39 f., 44, 54; 11:24; 12:48); totuși pe parcursul acestei a patra evanghelii, viața veșnică, judecata și învierea sunt realități prezente (3:18 f.; 4:23; 5:25; 6:54; 11:23 ff.; 12:28, 31; 13:31 f.; 14:17; 17:26)” (p. 311).

SUBIECT SPECIAL: ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU

În VT YHWH era perceput ca Împăratul lui Israel (cf. 1 Sam. 8:7; Ps. 10:16; 24:7-9; 29:10; 44:4; 89:18; 95:3; Is. 43:15; 44:4, 6) și Mesia ca împăratul perfect (cf. Ps. 2:6; Is. 9:6-7; 11:1-5). Odată cu nașterea lui Isus la Betleem (6-4 î.Hr.) Împărăția lui Dumnezeu a pătruns în istoria umană cu o nouă putere și răscumpărare (noul legământ, cf. Ier. 31:31-34; Ezech. 36:27-36). Ioan Botezătorul a proclamat apropierea împărăției (cf. mat. 3:2; Marcu 1:15). Isus a predicat în mod clar că împărăția era prezentă în El și în învățăturile Lui (cf. Mat. 4:17, 23; 9:35; 10:7, 11:11-12; 12:28; 16:19; Marcu 12:34; Luca 10:9, 11; 11:20; 12:31, 32; 16:16; 17:21). Totuși împărăția este de asemenea viitoare (cf. Mat. 16:28; 24:14; 26:29; Marcu 9:1; Luca 21:31; 22:16, 18).

În paralelele Sinoptice din Marcu și Luca găsim expresia „împărăția lui Dumnezeu”. Acest subiect obișnuit al învățăturilor lui Isus implica domnia prezentă a lui Dumnezeu în inimile oamenilor, care într-o zi va fi desăvârșită pe tot pământul. Acest lucru este reflectat în rugăciunea lui Isus din Mat. 6:10. Matei, scriind evreilor, a preferat expresia care nu folosea Numele lui Dumnezeu (Împărăția Cerurilor), în timp ce Marcu și Luca, scriind neevreilor, au folosit denumirea obișnuită, care includea numele divinității.

Aceasta este o expresie cheie în Evangheliile Sinoptice. Prima și ultima predică a lui Isus și cele mai multe dintre pilde au abordat acest subiect. Se referă la domnia lui Dumnezeu în inimile umane acum! Este surprinzător că Ioan folosește această expresie doar de două ori (și niciodată în pildele lui Isus). Pentru Ioan „viața veșnică” este o metaforă cheie.

Tensiunea din această expresie este cauzată de cele două veniri ale lui Cristos. VT se concentrează pe o venire a lui Mesia de la Dumnezeu – o venire militară, judiciară, glorioasă – dar NT arată că El a venit prima dată ca Slujitorul care suferă din Isaia 53 și ca împăratul smerit din Zah. 9:9. Cele două veacuri evreiești, veacul răutății și noua eră a dreptății, se întrepătrund. Isus domnește în prezent în viețile credincioșilor, dar va domni într-o zi peste toată creația. Va veni așa cum a prezis VT! Credincioșii trăiesc în „deja” vs. „nu încă” a împărăției lui Dumnezeu (cf. Gordon D. Fee și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*, pp. 131-134).

TEXTUL NTR: 3:4-8

4 Nicodim L-a întrebat: – Cum poate fi născut un om bătrân? Poate el oare să intre a doua oară în pântecele mamei

lui și să fie născut? 5 Isus i-a răspuns: – Adevărat, adevărat îți spun că, dacă cineva nu este născut din apă și din Duh nu poate să intre în Împărăția lui Dumnezeu! 6 Ce este născut din carne este carne, iar ce este născut din Duh este duh. 7 Să nu te miri că ți-am spus: „Trebuie să fiți născuți din nou!“ 8 Vântul suflă încotro vrea și-i auzi vuietul, dar nu știi de unde vine și unde se duce. Tot așa se întâmplă cu oricine este născut din Duhul.

3:5 „dacă cineva nu este născut din apă și din Duh” Aceasta este o altă PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ. Poate fi un contrast (tipic pentru scrierile lui Ioan) între

1. Fizic versus spiritual (nu este niciun ARTICOL cu „Duh”)
2. Pământesc versus ceresc

Acest contrast este indicat în v.6.

Teoriile pentru înțelesul lui „apă” sunt

1. Rabinii o foloseau pentru sperma bărbatului
2. Apa de la nașterea unui copil
3. Botezul lui Ioan, care simboliza pocăința (cf. 1:26; 3:23)
4. Contextul VT care se referea la o stropire ceremonială de către Duhul (cf. Ezec. 36:25-27)
5. Botezul creștin (deși Nicodim nu ar fi putut înțelege astfel, prima dată menționat de Iustin și Irineu)

În context teoria #3 – botezul în apă al lui Ioan și a declarației lui Ioan că Mesia va boteza cu Duhul Sfânt – trebuie să fie cel mai evident înțeles. Nașterea, în acest context, este metaforică și nu trebuie să lăsăm ca înțelegerea greșită a termenilor de către Nicodim să domine exegeza. Astfel, teoria #1 este nepotrivită. Deși Nicodim nu ar fi înțeles cuvintele lui Isus ca referindu-se la botezul creștin de mai târziu, Apostolul Ioan își inserează adesea teologia în cuvintele istorice ale lui Isus (cf. vv. 14-21). Teoria #2 s-ar potrivi dualismului lui Ioan de sus și jos, tărâmul lui Dumnezeu și tărâmul pământesc. Pentru definirea acestor termeni cineva trebuie să hotărască dacă ei sunt contrastanți (#1 și #2) sau complementari (#4).

D. A. Carson în *Erezii exegetice* menționează o altă opțiune: că ambele cuvinte se referă la o naștere, o naștere escatologică conform Ezec. 36:25-27, care descrie „noul legământ” din Ier. 31:31-34 (p. 42).

F. F. Bruce, în *Răspunsuri la întrebări*, de asemenea vede Ezechiel ca fiind aluzia din VT din spatele cuvintelor lui Isus. Se poate să fi fost chiar o referire la botezul prozelit, pe care Nicodim, un învățător rabinic, trebuie că îl practica! (p.67).

- **„împărăția lui Dumnezeu”** Un manuscris grecesc antic (i.e., MS κ) și mulți părinți ai bisericii, conțin expresia „împărăția cerurilor”, care este tipică Evangheliei lui Matei. Totuși, expresia „împărăția lui Dumnezeu” apare în v. 3 (vv. 3 și 5 sunt singurele locuri unde apare această expresie în Ioan). Ioan, scriind neevreilor (la fel ca Marcu și Luca), nu folosește perifrazele evreiești pentru Numele lui Dumnezeu.

3:6 Din nou acesta este dualismul vertical (sus vs. jos) atât de tipic lui Ioan (cf. v. 11).

3:7 „tu...voi” Primul este SINGULAR, referindu-se la Nicodim, dar al doilea este PLURAL, referindu-se la un principiu general aplicabil tuturor oamenilor (aceiași joc de SINGULAR și PLURAL din v. 11).

- **„trebuie”** VERBUL grecesc *dei* (lit. „este necesar”), (BAGD 172), INDICATIV PREZENT ACTIV) este folosit de trei ori în capitolul 3 (vv. 7, 14, 30). Denotă lucruri care trebuie să se întâmple ca planul lui Dumnezeu să continue (cf. 4:24; 9:4;10:16; 12:34; 20:9).

3:8 Este un joc între cuvântul ebraic (și aramaic) (*ruach*) și cuvântul grecesc (*pneuma*), care înseamnă atât „vânt”, cât și „respirație” sau „duh”. Ideea este că vântul are libertate, așa cum are și Duhul. Cineva nu poate vedea vântul, ci efectele lui; tot așa și Duhul. Mântuirea omenirii nu se află sub controlul ei, ci este sub controlul Duhului (cf. Ezec. 37). Este posibil ac v. 5-7 să reflecte același adevăr. Mântuirea este o combinație între inițiativa Duhului (cf. 6:44, 65) și răspunsul de credință/pocăință a persoanei (cf. 1:12; 3:16, 18).

Evangelia lui Ioan se concentrează în mod unic pe persoana și lucrarea Duhului (cf. 14:17, 25-26; 16:7-15). El vede noua eră a neprihănirii ca era Duhului lui Dumnezeu.

Versetul 8 evidențiază enigma a de ce unii oameni cred atunci când aud/văd evangelia și alții nu. Ioan presupune că nimeni nu poate crede dacă nu a atins de Duhul (cf. 1:13; 6:44, 65). Acest verset reafirmă această teologie. Totuși, chestiunea răspunsului la legământ (i.e., acceptarea umană a unui dar divin) încă presupune că Duhul atinge pe oricine. De ce unii refuză să creadă este marele mister al păcătoșeniei (i.e., egoismul căderii). Cu cât îmbătrânesc, cu cât studiez Biblia mai mult, cu cât slujesc mai mult oamenilor lui Dumnezeu, cu atât mai mult scriu „mister” în dreptul vieții. Cu toții trăim în ceața întunecată (i.e., 1 Cor. 13:12) răzvrătirii umane! A fi capabil să explici sau să reformulezi, dezvoltând o teologie sistematică, nu este la fel de important ca a avea încredere în Dumnezeu în Cristos. Iov nu a întrebat niciodată „de ce“!

SUBIECT SPECIAL: SUFLARE, VÂNT, DUH

Termenul ebraic *ruach* (BDB 924) și cel grecesc *pneuma* (cf. Ioan 3:5, 8) pot însemna „duh”, „suflare” sau „vânt” (cf. Ioan 3:5, 8). Duhul este adesea asociat cu creația (cf. Gen. 1:2; Iov 26:13; Ps. 104:29-30; 147:14-18). VT nu definește clar relația dintre Dumnezeu și Duhul. În Iov 28:26-28; Ps. 104:24 și Prov. 3:19; 8:22-23 Dumnezeu folosește înțelepciunea (un SUBSTANTIV FEMININ) pentru a crea toate lucrurile. În NT se spune că Isus a fost agentul lui Dumnezeu în creație (cf. Ioan 1:1-3; 1 Cor. 8:6; Col. 1:15-17; Evr. 1:2-3). Precum în răscumpărare, și în creație toate cele trei persoane ale Dumnezeirii sunt implicate. Genesa 1 în sine nu accentuează nicio altă cauză secundară.

TEXTUL NTR: 3:9-15

9 Nicodim L-a întrebat: – Cum se pot întâmpla aceste lucruri? 10 Isus i-a răspuns: – Tu ești învățătorul lui Israel și nu înțelegi aceste lucruri?! 11 Adevărat, adevărat îți spun că noi vorbim ceea ce știm și depunem mărturie despre ceea ce am văzut, dar voi nu primiți mărturia noastră. 12 Dacă v-am vorbit despre lucrurile pământești și nu credeți, cum veți crede dacă vă voi vorbi despre lucrurile cerești?! 13 Nimeni nu s-a suit în cer în afară de Cel Care a coborât din cer, adică de Fiul Omului (Care este în cer) 14 Și, așa cum Moise a înălțat șarpele în pustie, tot așa trebuie să fie înălțat și Fiul Omului, 15 pentru ca oricine crede în El să aibă viață veșnică.

3:9-10 Nicodim ar fi trebuit să înțeleagă terminologia simbolică a lui Isus în lumina (1) botezului prozelit iudaic și (2) predicării lui Ioan Botezătorul.

S-ar putea ca aceasta să fie o minimalizare intenționată a cunoștinței umane; nici măcar cineva ca Nicodim, un conducător al evreilor, nu putea înțelege pe deplin lucrurile spirituale. Evangelia lui Ioan a fost scrisă pentru a combate gnosticismul incipient, o erezie care accentua cunoașterea umană ca o metodă de mântuire. Doar Isus este adevărata lumină (cf. v. 9) pentru toți, nu doar pentru un grup de elită.

3:11 „noi vorbim ceea ce știm” Aceste PRONUME PLURALE se referă la Isus și Apostolul Ioan (cf. v. 11) sau la Isus și Tatăl, care se potrivește mai bine contextului (v. 12). Evangelia nu este o speculație, ci o revelație divină!

• **„voi nu primiți mărturia noastră”** Ioan folosește adesea termenii acceptă/primește (*lambanō*) și componentele sale PREPOZIȚIONALE în sens teologic.

1. Despre primirea lui Isus
 - a. Negativ (1:11; 3:32; 5:47)
 - b. Pozitiv (1:12; 3:11, 33; 5:43; 13:20)
2. Despre primirea Duhului
 - a. Negativ (14:17)
 - b. Pozitiv (7:39)
3. Despre primirea cuvintelor lui Isus
 - a. Negativ (12:48)
 - b. Pozitiv (17:8)

Vezi Subiectul Special: Mărturii cu privire la Isus la 1:8.

3:12 „Dacă... dacă” Prima este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, care s înțelege ca fiind adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literare. A doua este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care însemna o acțiune posibilă.

• **„voi” PRONUMELE și VERBELE** sunt la PLURAL. Se poate ca Nicodim să fi avut elevi sau alți farisei împreună cu el atunci când a venit la Isus, sau ar putea fi o afirmație generală (i.e., Nicodim ca reprezentant al unui grup) pentru toți evreii necredincioși ca în vv. 7 și 11.

3:13 Acest verset este menit să confirme faptul că revelarea Tatălui de către Isus era adevărată, completă, de primă mână și unică (cf. 1:1-14). Acesta este un alt exemplu al dualismului vertical în Ioan: cer versus pământ, fizic versus spiritual, originea lui Nicodim versus originea lui Isus (cf. 1:51; 6:33, 38, 41, 50, 51, 58, 62). Acest verset afirmă (1) divinitatea; (2) pre-existența; și (3) întruparea Celei de-a doua Persoane veșnice a Trinității (pentru Trinitate vezi Subiectul Special de la 14:26).

• **„Fiul Omului”** Aceasta este auto-denumirea lui Isus; nu avea implicații naționaliste, militariste sau mesianice în iudaismul primului secol. Cuvântul provine din Ezech. 2:1 și Ps. 8:4, unde înseamnă „ființă umană” și Dan. 7:13 unde sugera divinitatea. Termenul combină paradoxul persoanei lui Isus, pe deplin Dumnezeu și pe deplin uman (cf. 1 Ioan 4:1-3).

3:14-21 Este greu să știm sigur unde se oprește conversația lui Isus cu Nicodim și unde încep comentariile ulterioare ale lui Isus sau ale Apostolului Ioan. Este posibil ca Evangheliile Sinoptice să redea lucrarea publică de învățare a lui Isus, în timp ce Ioan redă întâlnirile Sale private cu ucenicii Lui. Versetele 14-21 pot fi schițate după cum urmează.

1. Vv. 14-15 se referă la Isus
2. Vv. 16-17 se referă la Tatăl
3. Vv. 18-21 se referă la omenire

Amintește-și că fie că a fost Isus sau Ioan, aceasta nu afectează adevărul afirmațiilor!

3:14 „așa cum Moise a înălțat șarpele” Aceasta este o referire la Num. 21:4-9, care povestește o experiență a judecății din timpul perioadei de rătăcire prin pustie. Adevărul principal este că oamenii trebuie să se încreadă și să asculte de cuvântul lui Dumnezeu, chiar și atunci când nu îl înțeleg pe deplin. Dumnezeu a pregătit o cale pentru israeliți de a fi salvați de mușcătura șerpilor doar dacă credeau. Această credință era dovedită de ascultarea lor de cuvântul/promisiunea Lui (cf. Num. 21:8).

- **„a ridicat”** Acest cuvânt grecesc (cf. 8:28; 12:32, 34) era adesea tradus „înălțat” (cf. Fapte 2:33; 5:31; Fil. 2:9) și este un alt cuvânt pe care Ioan îl folosește cu două înțelesuri (cf. 1:5; 3:3, 8). Așa cum Dumnezeu a promis scăpare de moarte prin mușcătura de șarpe celor care credeau cuvântul lui Dumnezeu și priveau spre șarpele de aramă, la fel celor ce cred cuvântul lui Dumnezeu (evanghelia despre Cristos, Cel înălțat pe cruce) și se încred în Isus vor fi eliberați (mântuiți) de mușcătura șarpelui (Diavol, păcat) răului (cf. 12:31-32).

3:15-18 „oricine” (v.15), „oricine (v. 16), „cine” (v. 18) Dragostea lui Dumnezeu este o invitație pentru întreaga omenire (cf. Is. 55:1-3; Ezec. 18:23, 32; Ioan 1:29; 3:16; 6:33, 51; 2 Cor. 5:19; 1 Tim. 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2 Pet. 3:9; 1 Ioan 2:2; 4:14). Oferta mântuirii este universală, dar acceptarea ei nu e!

- **„în El”** Aceasta se referă nu doar la informații (adevăruri teologice) despre Isus, ci la o relație personală cu El. Mântuirea este (1) un mesaj care trebuie crezut; (2) o persoană care trebuie primită și ascultată; și (3) o viață ca a acelei persoane de trăit!

Forma gramaticală de aici este neobișnuită. Este PRONUME cu PREPOZIȚIA *en*, care se găsește doar aici în Ioan; de obicei este PREPOZIȚIA *eis*. Este doar posibil să trebuiască asociată cu „să aibă viață veșnică” (cf. *Noul Testament în engleza de bază* de Harold Greenlee).

3:15, 16 „viața veșnică” Acest termen grecesc (*zoē*) se referea la cantitate și calitate (cf. 5:24). În Mat. 25:46 același cuvânt este folosit pentru despărțirea veșnică. În Ioan *zoē* (folosit de 33 de ori, predominant în capitolele 5 și 6) de obicei (VERBUL folosit pentru viața fizică, i.e., 4:50, 51, 53) se referă la înviere, viața escatologică sau viața din Noul Veac, viața lui Dumnezeu Însuși.

Ioan este unică printre Evangheliile prin accentul său pe „viața veșnică”. Este o temă și un scop major al Evangheliei lui (cf. 3:15; . Este o temă și un scop major al Evangheliei lui (cf. 3:15; 4:36; 5:39; 6:54, 68; 10:28; 12:25; 17:2, 3).

TEXTUL NTR: 3:16-21

16 Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât L-a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. 17 Căci Dumnezeu nu L-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El. 18 Cel ce crede în El nu este judecat; însă cel ce nu crede a și fost judecat, pentru că nu a crezut în Numele singurului Fiu al lui Dumnezeu. 19 Și judecata este aceasta: lumina a venit în lume, dar oamenii au iubit mai mult întunericul decât lumina, pentru că faptele lor erau rele. 20 Căci oricine face răul urăște lumina și nu vine la lumină, ca să nu i se expună faptele. 21 Dar cel ce lucrează potrivit cu adevărul vine la lumină, ca să i se arate faptele, fiindcă sunt făcute în Dumnezeu.

3:16 „atât de mult a iubit Dumnezeu” Acesta este un INDICATIV AORIST ACTIV (ca și VERBUL „a dat”), care vorbește aici despre o acțiune încheiată în trecut (Dumnezeu L-a trimis pe Isus). Versetele 16-17 abordează în principal dragostea Tatălui (cf. 1 Ioan 4:7-21, în sp. vv. 9-10). „A iubit” este cuvântul *agapaō*. Nu era folosit prea mult în greaca

clasică. Biserica primară l-a preluat și i-a acordat un înțeles specific. În anumite contexte se referă la dragostea Tatălui sau a Fiului, dar totuși este folosită în sens negativ despre dragostea umană (cf. 3:19; 12:43; 1 Ioan 2:15). Este sinonim teologic cu *hesed* din VT, care însemna dragostea și credințioșia lui Dumnezeu promise prin legământ. În greaca koine din vremea lui Ioan, termenii *agapaō* și *phileō* sunt practic sinonime (compară 3:35 cu 5:20).

Exegeții trebuie să țină cont că toate cuvintele folosite pentru a-L descrie pe Dumnezeu poartă un bagaj uman (antropomorfic). Trebuie să folosim cuvinte care descriu lumea noastră, sentimentele noastre, perspectiva noastră istorică în încercarea de a descrie o Ființă (Dumnezeu) veșnică, sfântă, unică, spirituală. Tot vocabularul uman este într-o oarecare măsură analog sau metaforic. Ceea ce s-a revelat este în mod sigur adevărat, dar nu complet. Omenirea căzută, temporală, limitată nu poate pătrunde realitatea ultimă.

SUBIECT SPECIAL: DUMNEZEU DESCRIS CA OM (LIMBAJ ANTROPOMORFIC)

- I. Acest tip de limbaj este foarte des întâlnit în VT (câteva exemple)
 - A. Părți ale corpului fizic
 1. Ochi – Gen. 1:4, 31; 6:8; Exod 33:17; Num. 14:14; Deut. 11:12; Zah. 4:10
 2. Mâini – Exod 15:17; Num. 11:23; Deut. 2:15
 3. Braț - Exod 6:6; 15:16; Num. 11:23; Deut. 4:34; 5:15
 4. Urechi – Num. 11:18; 1 Sam. 8:21; 2 Împ. 19:16; Ps. 5:1; 10:17; 18:6
 5. Fața – Exod 32:30; 33:11; Num. 6:25; Deut. 34:10; Ps. 114:7
 6. Deget – Exod 8:9; 31:18; Deut. 9:10; Ps. 8:3
 7. Glasul – Gen. 3:8, 10; Exod 15:26; 19:19; Deut. 26:17; 27:10
 8. Picioare – Exod 24:10; Ezech. 43:7
 9. Formă umană – Exod 24:9-11; Ps. 47; Is. 6:1; Ezech. 1:26
 10. Îngerul Domnului – Gen. 16:7-13; 22:11-15; 31:11, 13; 48:15-16; Exod 3:4, 13-21; 14:19; Jud. 2:1; 6:22-23; 13:3-22
 - B. Acțiuni fizice
 1. Vorbirea ca mecanism al creației – Gen. 1:3, 6, 9, 11, 14, 20, 24, 26
 2. Pășirea (i.e., sunetul) în Eden – Gen. 3:8; 18:33; Hab. 3:15
 3. Închiderea ușii de la arca lui Noe – Gen. 7:16
 4. Mirosirea jertfelor – Gen. 8:21; Lev. 26:31; Amos 5:21
 5. Coborârea – Gen. 11:5; 18:21; Exod 3:8; 19:11, 18, 20
 6. Îngroparea lui Moise – Deut. 34:6
 - C. Emoții umane (câteva exemple)
 1. Regret/căință – Gen. 6:6, 7; Exod 32:14; Jud. 2:18; 1 Sam. 15:29, 35; Amos 7:3, 6
 2. Mânie – Exod 4:14; 15:7; Num. 11:10; 12:9; 22:22; 25:3, 4; 32:10, 13, 14; Deut. 6:5; 7:4; 29:20
 3. Gelozie – Exod 20:5; 34:14; Deut. 4:24; 5:9; 6:15; 32:16, 21; Iosua 24:19
 4. Scârbă/ură – Lev. 20:23; 26:30; Deut. 32:19
 - D. Termeni familiali (câteva exemple)
 1. Tată
 - a. Al lui Israel – Exod 4:22; Deut. 14:1; 39:5
 - b. Al împăratului – 2 Sam. 7:11-16; Ps. 2:7
 - c. Metafore ale acțiunilor paternale – Deut. 1:31; 8:5; 32:1; Ps. 27:10; Prov. 3:12; Ier. 3:4,

22; 31:20; Osea 11:1-4; Mal. 3:17

2. Părinte – Osea 11:1-4
3. Mamă – Ps. 27:10 (comparația cu o doică), Is. 49:15; 66:9-13
4. Iubit tânăr credincios – Osea 1-3

II. Motive pentru folosirea acestui tip de limbaj

- A. Este necesar ca Dumnezeu să Se descopere oamenilor. Chiar și conceptul general al lui Dumnezeu ca bărbat este un antropomorfism pentru că Dumnezeu este duh!
- B. Dumnezeu ia cele mai semnificative aspecte ale vieții umane și le folosește pentru a Se revela omenirii păcătoase (tată, mamă, părinte, iubit)
- C. Deși este necesar, Dumnezeu nu vrea să fie limitat la nicio formă fizică (cf. Exod 20; Deuteronom 5)
- D. Antropomorfismul ultim este întruparea lui Isus! Dumnezeu a devenit fizic, tangibil (cf. 1 Ioan 1:1-3). Mesajul lui Dumnezeu a devenit Cuvântul lui Dumnezeu (cf. Ioan 1:1-18).

- **„atât”** Aceasta este literal „în așa fel” (i.e., 7:46; 11:48; 18:22). Exprimă metoda, nu emoția! Dumnezeu Și-a demonstrat dragostea (cf. Rom. 5:8) dând (v. 16) și trimițând (v. 17, ambele sunt INDICATIVE AORISTE ACTIVE) Pe Fiul Său să moară pentru omenire (cf. Isaia 53; Rom. 3:25; 2 Cor. 5:21; 1 Ioan 2:2).

- **„lumea”** Ioan folosește cuvântul grecesc *kosmos* în câteva sensuri (vezi observația de la 1:10 și Subiectul Special de la 13:1).

Acest verset de asemenea respinge dualismul gnostic dintre duh (Dumnezeu) și materie. Grecii tindeau să atribuie răul materiei. Pentru ei materia (i.e., trupul uman) era închisoarea scânteii divine din toți oamenii. Ioan nu atribuie răul materiei sau cărnii. Dumnezeu iubește lumea (planeta, cf. Rom. 8:18-22) și oamenii (trup, cf. Rom. 8:23). Aceasta poate fi o altă ambiguitate intenționată (cuvânt cu două înțelesuri), atât de tipică în Ioan (cf. 1:5; 3:3, 8).

- **„singurul Fiu”** Aceasta înseamnă „unic, unul de acest fel”. Nu ar trebui înțeles ca „singurul născut” în (1) sens sexual sau (2) sensul că numai sunt alți copii. Numai că nu sunt alții copii ca Isus. Vezi observația completă de la 1:14.

- **„oricine crede în El”** Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV, care accentuează credința inițială și continuă. Vezi Subiectele Speciale de la 1:14 și 2:23. Această afirmație este repetată din v. 15 pentru accentuare. Mulțumim lui Dumnezeu pentru „oricine”! Aceasta trebuie să echilibreze orice supra-accentuare pe un anumit grup (rasial, intelectual sau teologic). Nu înseamnă că „suveranitatea lui Dumnezeu” și „liberul arbitru uman” se exclud reciproc; ambele sunt adevărate! Dumnezeu întotdeauna inițiază răspunsul și stabilește programul (cf. 6:44, 65), dar El Și-a structurat relație cu oamenii prin intermediul legământului. Ei trebuie să răspundă și să continue să răspundă ofertei și condițiilor Lui! *Phileō*

SUBIECT SPECIAL: PREDESTINARE (CALVINISM) VERSUS LIBERUL ARBITRU UMAN (ARMINIANISM)

Tit 2:11 este un echilibru pentru alte pasaje din NT despre alegere. Am considerat că ar fi util teologic să ofer comentariile mele din Romani 8:29 și 9, și din Efeseni 1.

I. Romani 8:29 – Pavel folosește „a precunoscut” (*proginōskō*, „a cunoaște dinainte”) de două ori, aici și în 11:2. În 11:2 se referă la dragostea lui Dumnezeu pentru Israel dinainte de începerea timpului. Amintește-ți că termenul „a cunoaște” în ebraică se referă la o relație intimă, personală, și nu la informații despre cineva (cf. Gen. 4:1; Ier. 1:5). Aici era inclus într-un lanț de evenimente veșnice (cf. Rom. 8:29-30). Acest termen a fost asociat cu predestinarea. Totuși trebuie spus faptul că această cunoaștere mai dinainte a lui Dumnezeu nu este la baza alegerii pentru că dacă ar fi fost așa, atunci alegerea s-ar fi bazat pe răspunsul viitor al umanității căzute, care ar însemna fapte umane.

A. „a precunoscut” (*proginōskō*, „a cunoaște dinainte)

Termenii „precunoaște” și „predestina” sunt ambele compuse cu PREPOZIȚIA „înainte” și astfel ar trebui traduse prin „a cunoaște dinainte”, „a stabili legături dinainte” sau „a marca dinainte”. Pasajele decisive pe predestinare din NT sunt Rom. 8:28-30; Efes. 1:13-14 și Romani 9. Aceste texte afirmă evident că Dumnezeu este suveran. El este în control absolut asupra tuturor lucrurilor. Există un plan divin prestabilit care s-a pus în aplicare în timp. Totuși acest plan nu este arbitrar sau selectiv. Este fondat nu doar pe suveranitatea și precunoașterea lui Dumnezeu, ci pe caracterul Său neschimbător de dragoste, milă și har nemeritat.

Trebuie să fim atenți la individualismul nostru sau la râvna noastră evanghelică ce încearcă să coloreze acest adevăr. Trebuie de asemenea să ne păzim de a lua partea cuiva în conflictele istorice teologice dintre Augustin și Pelagius sau dintre calvinism și arminianism.

B. „predestinat” (*proorizō*, „a stabili legăturile dinainte”)

Predestinarea nu este o doctrină menită să limiteze dragostea, harul și mila lui Dumnezeu și nici să-i excludă pe unii din evanghelie. Este menită să-i întărească pe credincioși modelând perspectiva lor asupra lumii. Dumnezeu este pentru întreaga omenire (cf. 1 Tim. 2:4; 2 Pet. 3:9). Dumnezeu controlează toate lucrurile. Cine sau ce ne poate despărți de El (cf. Rom. 8:31-39)? Dumnezeu percepe toată istoria ca prezent; oamenii sunt cei limitați de timp. Perspectiva și abilitățile noastre sunt limitate. Nu există nicio contradicție între suveranitatea lui Dumnezeu și liberul arbitru uman. Este structura legământului. Acesta este un alt exemplu de adevăr oferit în cadrul tensiunii retoricii. Doctrinile biblice sunt prezentate din perspective diferite. Ele par adesea paradoxale. Adevărul este însă un echilibru între perechi de afirmații aparent antagonice. Nu trebuie să reducem tensiunea alegând una dintre afirmații. Nu trebuie să separăm niciun adevăr biblic într-un compartiment prin el însuși.

De asemenea este important să adăugăm faptul că scopul alegerii nu este doar raiul atunci când murim, ci asemănarea cu Cristos acum (cf. Rom. 8:29; Efes. 1:4; 2:10). Am fost aleși să fim „sfinți și fără pată”. Dumnezeu alege să ne schimbe ca alții să poată vedea schimbarea și să răspundă prin credință față de Dumnezeu în Cristos. Predestinarea nu este un privilegiu personal, ci o responsabilitate a legământului. Acesta este adevărul central al pasajului. Acesta este scopul creștinismului. Voia lui Dumnezeu pentru fiecare credincios este sfințirea. Alegerea lui Dumnezeu este pentru asemănarea cu Cristos (cf. Efes. 1:4), nu e o poziție specială. Chipul lui Dumnezeu care a fost dat omului la creație (cf. Gen. 1:26; 5:1, 3; 9:6) trebuie recăpătat.

II. Romani 9

A. Romani 9 este unul dintre cele mai ferme pasaje din NT despre suveranitatea lui Dumnezeu (celălalt fiind Efes. 1:3-14), în timp ce capitolul 10 afirmă liberul arbitru uman în mod clar și repetat (cf. „fiecare” v. 4; „oricine” vv. 11, 13; „toți” v. 12 [de două ori]). Pavel nu încearcă niciodată să împace această tensiune

teologică. Ambele sunt adevărate! Cele mai multe doctrine biblice sunt prezentate în perechi paradoxale sau dialectice. Cele mai multe sisteme teologice sunt jumătăți de adevăr înlănțuite logic. Augustinianismul și Calvinismul versus semi-Pelagianismul și Arminianismul au elemente de adevăr și eroare. Tensiunea biblică dintre doctrine este preferabilă unui sistem teologic textual, dogmatic, rațional care forțează Biblia într-o grilă exegetică preconcepută.

- B. Exact același adevăr (găsit în Rom. 9:23) este afirmat în Rom. 8:29-30 și Efes. 1:4, 11. Acest capitol conține exprimarea cea mai fermă a suveranității lui Dumnezeu din NT. Nu există îndoială că Dumnezeu este control deplin al creației și răscumpărării. Acest adevăr mareț nu ar trebui vreodată îndulcit sau diminuat. Totuși, trebuie echilibrat cu alegerea de către Dumnezeu a legământului ca metodă de raportare la creația umană, făcută după chipul Său. Sigur, este adevărat că unele legăminte din VT, ca și Genesa 15, sunt necondiționate și nu depind deloc de răspunsul uman, dar alte legăminte sunt condiționate de acțiunea umană (e.g., Eden, Noe, Moise, David). Dumnezeu are un plan de răscumpărare pentru creație Sa; niciun om nu poate influența acest plan. Dumnezeu a ales să permită oamenilor să participe la acest plan al Său. Această șansă de participare este o sursă de tensiune teologică între suveranitate (Romani 9) și liberul arbitru uman (Romani 10).

Nu este bine să alegi un adevăr biblic și să-l ignori pe celălalt. Există conflict între doctrine pentru că popoarele orientale prezintă adevărul în perechi dialectice sau antagonice. Doctrinile trebuie abordate în relație cu celelalte doctrine. Adevărul este un mozaic de adevăruri.

III. Efeseni 1

- A. Alegerea este o doctrină minunată. Totuși nu este o chemare la favoritism, ci o chemare la a fi un canal, o unealtă sau o metodă pentru răscumpărarea altora! În VT termenul era folosit în principal pentru slujbă; în NT este folosit în principal pentru mântuire care rezultă în slujire. Biblia niciodată nu împacă aparenta contradicție dintre suveranitatea lui Dumnezeu și voința umană, ci le atestă pe amândouă! Un exemplu bun de tensiune biblică ar fi Romani 9 pe suveranitatea lui Dumnezeu și Romani 10 pe răspunsul necesar din partea omului (cf. 10:11, 13).

Rezolvarea acestei tensiuni teologice poate fi găsită în 1:4. Isus este Omul ales de Dumnezeu și toți sunt în mod potențial aleși în El (Karl Barth). Isus este „DA-ul” lui Dumnezeu pentru nevoia omului păcătoase (Karl Barth). Efeseni 1:4 ajută de asemenea la clarificarea problemei afirmând că scopul predestinării nu este doar raiul, ci sfințirea (asemănarea cu Cristos). Adesea suntem atrași de beneficiile evangheliei și ignorăm responsabilitățile! Chemarea lui Dumnezeu (alegerea) este temporală, dar și veșnică!

Doctrinile apar în legătură cu alte adevăruri, nu ca afirmații singulare, fără corespondent. O comparație bună ar fi o constelație versus o singură stea. Dumnezeu prezintă adevărul într-un mod oriental, nu occidental. Nu trebuie să îndepărtăm tensiunea cauzată de perechile dialectice (paradoxale) de adevăruri doctrinare (Dumnezeu transcendent versus Dumnezeu imanent; siguranță versus perseverență; Isus ca egal cu Tatăl vs. Isus ca subaltern al Tatălui; libertatea creștină vs. responsabilitate creștină față de partenerul unui legământ, etc.).

Conceptul teologic de „legământ” reunește suveranitatea lui Dumnezeu (care întotdeauna ia inițiativa și stabilește planul) cu un răspuns al credinței obligatorii inițiale și al credinței ascultătoare continue din partea omului. Fii atent la favorizarea unei laturi a paradoxului și la deprecierea celeilalte! Fii atent să nu îți susții doar doctrina sau sistemul teologic favorit.

B. „El ne-a ales” din Efes. 1:4 este un INDICATIV AORIST REFLEXIV care accentuează SUBIECTUL. Acesta se concentrează pe alegerea Tatălui dinainte de timp. Alegerea lui Dumnezeu nu trebuie înțeleasă în sensul islamic al determinării și nici în sensul ultra-Calvinistic al unora în pofida celorlalți, ci în sensul legământului. Dumnezeu a promis să răscumpere omenirea căzută (cf. Gen. 3:15). Dumnezeu l-a chemat și l-a ales pe Avraam ca să aleagă toți oamenii (cf. Gen. 12:3; Exod 19:5-6). Dumnezeu Însuși a ales toate persoanele care vor exercita credința în Cristos. Dumnezeu ia întotdeauna inițiativa în mântuire (cf. Ioan 6:44, 65). Acest text și Romani 9 sunt baza biblică a doctrinei predestinării susținută de Augustin și Calvin.

Dumnezeu a ales credincioșii nu doar pentru mântuire (justificare), ci și pentru sfințire (cf. Col. 1:12). Acesta s-ar putea referi la (1) poziția noastră în Cristos (cf. 2 Cor. 5:21) sau (2) dorința lui Dumnezeu de a reproduce caracterul Lui în copiii Săi (cf. 2:10; Rom. 8:28-29; Gal. 4:19). Voia lui Dumnezeu pentru copiii Săi este atât cerul într-o zi, cât și asemănarea cu Cristos acum!

„În El” este un concept cheie în Efes. 1:4. Binecuvântările Tatălui, harul și mântuirea curg prin Cristos (cf. Ioan 14:6). Observă repetarea acestei forme gramaticale (LOCAȚIONAL AL SFEREI) din v. 3, „în Cristos”; v. 4, „în El”; v. 7, „în El”; v. 9, „în El”; v. 10, „în Cristos”, „în El”; v. 12, „în Cristos” și v. 13, „în El” (de două ori). Isus este „DA-ul” lui Dumnezeu la omenirea decăzută (Karl Barth). Isus este omul ales și toți sunt în mod potențial aleși în El. Toate binecuvântările Tatălui curg prin Cristos.

Expresia „înainte de întemeierea lumii” este folosită și în Mat. 25:34; Ioan 17:24; 1 Pet. 1:19-20 și Apoc. 13:8. Arată activitatea răscumpărătoare a Dumnezeului Triunic chiar și înainte de Gen. 1:1. Oamenii sunt limitați de percepția lor temporală; pentru noi totul este trecut, prezent și viitor, dar pentru Dumnezeu nu e așa.

Scopul predestinării este sfințenia, nu privilegiul. Chemarea lui Dumnezeu nu este pentru câțiva copii selectați ai lui Adam, ci pentru toți! este o chemare la a fi ceea ce Dumnezeu a intenționat omenirea să fie, ca El (cf. 1 Tes. 5:23; 2 Tes. 2:13), după chipul Lui (cf. Gen. 1:26-27). A transforma predestinarea într-o teorie teologică în loc de o viață sfântă este o tragedie. De multe ori teologiile noastre sunt mai pregnante decât textul biblic.

Termenul „fără vină” (*amōmos*) sau „eliberat de vină” este folosit pentru (1) Isus (cf. Evr. 9:14; 1 Pet. 1:19); (2) Zaharia și Elisabeta (cf. Luca 1:26-27); (3) Pavel (cf. Fil. 3:6); și (4) toți creștinii adevărați (cf. Fil. 2:15; 1 Tes. 3:13; 5:23). Voia neschimbată a lui Dumnezeu pentru fiecare creștin este nu doar cerul de mai târziu, ci și asemănarea cu Cristos acum (cf. Rom. 8:29-30; Gal. 4:19; 1 Pet. 1:2). Credincioșii trebuie să reflecte caracteristicile lui Dumnezeu într-o lume pierdută cu scopul evanghelizării.

Gramatical expresia „în dragoste” din acest verset ar merge și cu v. 4 și cu v. 5. Totuși, când expresia aceeași este folosită în alte locuri din Efeseni, ea se referă totdeauna la dragostea umană față de Dumnezeu (cf. 3:17; 4:2, 15, 16).

C. În Efes. 1:5 expresia „El ne-a hotărât” este un PARTICIPIU AORIST ACTIV. Cuvântul grecesc este compus din „înainte” și „trasat”. Se referă la planul răscumpărător prestabilit al lui Dumnezeu (cf. Luca 22:22; Fapte 2:23; 4:28; 17:31; Rom. 8:29-30). Predestinarea este unul dintre cele câteva adevăruri legate de mântuirea omenirii. Adevărul biblic a fost exprimat în serii de perechi antagonice, paradoxale. Denominaționalismul a tins să atenueze tensiunea biblică accentuând doar unul dintre adevărurile dialectice (predestinarea versus liberul arbitru uman; siguranța credinciosului versus perseverența sfinților; păcatul original versus păcatul volițional; lipsa păcatului versus a păcătui mai puțin; sfințire declarată instantaneu

versus sfințire progresivă; credință versus fapte; libertatea creștină versus responsabilitatea creștină; transcendență versus imanență).

Alegerea lui Dumnezeu nu este bazată pe precunoștința acțiunii umane, ci pe caracterul Său plin de har (cf. vv. 9, 11). El dorește ca toți (nu doar câțiva speciali, așa cum spun gnosticii sau ultra-calviniștii moderni) să fie mântuiți (cf. Ezech. 18:21-23, 32; Ioan 3:16-17; 1 Tim. 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2 Pet. 3:9). Harul lui Dumnezeu (caracterul lui Dumnezeu) este soluția teologică a acestui pasaj (cf. vv. 6a, 7c, 9b), la fel cum mila lui Dumnezeu este soluția la alt pasaj despre predestinare, Romani 9-11.

Singura speranță a omenirii decăzute este harul și mila lui Dumnezeu (cf. Is. 53:6 și alte câteva texte din VT citate în Rom. 3:9-18). În interpretarea acestor prime capitole teologice este esențial să realizăm că Pavel accentuează aceste lucruri care nu au nicio legătură cu acțiunea umană: predestinarea (cap. 1), har (cap. 2), și planul veșnic al lui Dumnezeu de răscumpărare (taină, 2:11- 3:13). Aceaceasta pentru a compensa accentul învățătorilor falși pe meritul și mândria umană.

- **„să nu piară”** Implicația este că unii vor pieri (CONJUNCTIV AORIST REFLEXIV). Pierearea lor (*amollumi*, CONJUNCTIV AORIST REFLEXIV) este direct legat de lipsa unui răspuns prin credință la Cristos (cf. 11:25). Dumnezeu nu provoacă, direcționează sau dorește necredința lor (cf. Ezech. 18:23, 32; 1 Tim. 2:4; 2 Pet. 3:9).

Mulți au încercat să ia acest cuvânt literal și astfel să sugereze o anihilare a celor răi. Aceasta ar contrazice Dan. 12:2 și Mat. 25:46. Acesta e un exemplu de credincioși sinceri care forțează literatura orientală puternic figurativă în formatul exegetic (literal și logic) occidental. Pentru o discuție bună pe acest termen vezi Robert B. Girdlestone, *Sinonimele Vechiului Testament*, pp. 275-277. Vezi Subiectul Special: Distrugerea (*apolummi*) la 10:10.

Din nou, observă că Ioan gândește și scrie în categorii dualiste (i.e., piară vs. viață veșnică). Vocabularul și structurarea teologică a învățăturilor lui Isus sunt foarte diferite între Evangheliile Sinoptice și Ioan. E de mirare câtă libertate (sub călăuzire divină, i.e., inspirație) au avut scriitorii Evangheliilor în pregătirea prezentării lor evanghelistice a lui Isus pentru destinatarii lor specifici. Vezi Gordon Fee și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*, pp. 127-148.

3:17 „să judece lumea” Sunt câteva pasaje în Ioan care susțin că Isus a venit ca Mântuitor, nu ca Judecător (cf. 3:17-21; 8:15; 12:47). Totuși sunt și alte pasaje în Ioan care afirmă că Isus a venit să judece și va judeca (cf. 5:22-23, 27; 9:39; și în alte părți din NT, Fapte 10:42; 17:31; 2 Tim. 4:1; 1 Pet. 4:5).

Au fost făcute câteva comentarii teologice.

1. Dumnezeu I-a dat judecata lui Isus care a realizat creația și răscumpărarea ca semn de cinste (cf. 5:23).
2. Isus nu a venit prima dată ca să judece, ci să mântuiască (cf. 3:17), dar prin faptul că poporul L-a respins, ei se judecă singuri.
3. Isus se va întoarce ca Rege al Regilor și Judecător (cf. 9:39).

3:18 Acest verset repetă tema unei mântuiri gratuite prin Cristos versus o judecată auto-indusă. Dumnezeu nu trimite oamenii în iad. Ei se trimit singuri. Credința are rezultate continue („crezând”, PARTICIPIU PREZENT ACTIV), și la fel și necredința („a fost judecat”, INDICATIV PERFECT ACTIV și „nu a crezut”, INDICATIV PERFECT ACTIV). Vezi Subiectele Speciale de la 2:23 și 9:7.

3:19-21 „oamenii au iubit mai mult întunericul decât lumina” Mulți oameni care au auzit Evanghelia au respins-o, nu din motive intelectuale sau culturale, ci în principal din cele morale (cf. Iov 24:13). Lumina se referă la Cristos (cf. 1:9; 8:12; 9:5; 12:46) și la mesajul Lui de dragoste a lui Dumnezeu, nevoie a omenirii, darului lui Cristos și a răspunsului necesar. Acesta este un subiect repetat din 1:1-18.

3:19 „Judecata este aceasta” Judecata, la fel ca mântuirea, este atât o realitate prezentă (cf. 3:19; 9:39), cât și o consumare viitoare (cf. 5:27-29; 12:31, 48). Credincioșii trăiesc în deja (realizat escatologic) dar nu încă (consumat escatologic). Viața creștină este o bucurie și o luptă crâncenă; este victorie după o serie de înfrângeri; siguranță și totuși o serie de avertizări spre perseverență!

3:21 „lucrează potrivit cu adevărul” Din moment ce „Lumina” (cf. vv. 19, 20[de două ori], 21) este o referire evidentă la Isus, este posibil ca „adevărul” să trebuiască de asemenea scris cu majusculă. Robert Anna în *Un ajutor gramatical al Noului Testament grecesc* îl citează pe N. Turnir din *Perspective Gramaticale ale Noului Testament*, care traduce ca „omul care este un ucenic al adevărului” (p. 144).

Din punct de vedere teologic acest verset exprimă același adevăr ca și Matei 7. Viața veșnică are caracteristici vizibile. O persoană nu îl poate întâlni cu adevărat pe Dumnezeu în Cristos, să fie umplut cu Duhul Sfânt și să rămână același. Pilda semănătorului se concentrează pe rodire, nu pe încolțire (cf. Matei 13; Marcu 4; Luca 8. Observă și discuția lui Ioan din 15:1-11). Faptele nu câștigă mântuirea, dar ele sunt dovada ei (cf. Efes. 2:8-9, 10).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Care este înțelesul expresiei „născut din nou”?
2. La ce crezi că se referă „apă” din v. 5 și de ce?
3. Ce implică „crede” (credință mântuitoare)?
4. Ioan 3:16 este un pasaj despre dragostea lui Isus pentru omenire sau despre a Tatălui?
5. Cum se raportează Calvinismul la Ioan 3:16?
6. „A pieri” înseamnă anihilare?
7. Definește „lumina”.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 22-36

- A. Accentul pus de Ioan pe divinitatea deplină a lui Isus Cristos este comunicat chiar de la începutul Evangheliei prin dialog și întâlniri personale. Acest capitol continuă acest tipar.
- B. Ioan, scriindu-și Evanghelia spre sfârșitul primului secol, abordează unele întrebări care au apărut după ce au fost scrise Evangheliile Sinoptice. Una dintre ele are de-a face cu ereziile aparent timpurii și populare legate de Ioan Botezătorul (cf. Fapte 18:24 – 19:7). Este semnificativ faptul că în 1:6-8, 19-36 și în 3:22-36 Ioan Botezătorul afirmă relația sa inferioară cu Isus din Nazaret și declară rolul Mesianic al lui Isus.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 3:22-24

22 După aceea, Isus și ucenicii Lui au venit în ținutul Iudeii. Și stătea acolo cu ei și boteza. 23 Ioan boteza și el în Aenon, aproape de Salim, pentru că acolo erau multe ape, și oamenii continuau să vină și să fie botezați. 24 Căci Ioan încă nu fusese aruncat în închisoare.

3:22 „a venit în ținutul Iudeii” Această lucrare timpurie atât în Iudeea, cât și în Galileea nu este discutată în Evangheliile Sinoptice. Evangheliile nu sunt biografii cronologice ale lui Isus. Vezi Gordon Fee și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*, pp. 127-148.

- **„stătea cu ei”** Isus predica mulțimilor, dar dialoga îndelung cu ucenicii Săi. El S-a investit în ei. Această metodologie este punctul central al două cărți extraordinare de Robert E. Coleman, *Planul evanghelistului și Planul ucenicizatorului*, ambele accentuând implicarea personală a lui Isus într-un grup mic!
- **„și boteza”** Aflăm din 4:2 că Isus Însuși nu a botezat, ci ucenicii Lui. Mesajul lui Isus era inițial foarte asemănător cu mesajul lui Ioan Botezătorul. Era un mesaj din VT de pocăință și pregătire. Botezul menționat aici nu este botezul creștin, ci un botez care simboliza pocăința și deschiderea spirituală.

3:23 „Ioan boteza și el în Aenon, aproape de Salim” Această locație este nesigură.

1. Unii cred că era în Perea, în zona de dincolo de Iordan
2. Unii cred că era în nord-estul Samariei
3. Unii cred că era la trei mile spre est de orașul Sihem

Pentru că „*aenon*” pare să însemne „izvor”, #3 pare să se potrivească cel mai bine. Oricare ar fi localizarea exactă, Isus slujea în Iudeea și Ioan era undeva la mică distanță de El spre nord.

3:24 „căci Ioan încă nu fusese aruncat în închisoare” E neclar de ce este adăugat acest aspect cronologic aici. Unii spun că e o încercare de a sincroniza cronologia lui Ioan cu cele Sinoptice (cf. Mat. 14:1-2; Marcu 6:14:29). Slujește ca metodă de datare a acestei întâmplări în viața lui Isus.

TEXTUL NTR: 3:25-30

25 Între unii din ucenicii lui Ioan și un iudeu s-a iscat o controversă cu privire la curățire. 26 Au venit la Ioan și i-au zis: – Rabbi, iată că Cel Ce era cu tine dincolo de Iordan, Cel despre Care tu ai depus mărturie, botează și toți se duc la El! 27 Ioan a răspuns: – Omul nu poate primi decât ceea ce i-a fost dat din cer. 28 Voi înșivă îmi sunteți martori că am zis: „Nu sunt eu Cristosul, ci eu sunt trimis înaintea Lui.” 29 Cel ce are mireasă este mire. Însă prietenul mirelui, cel care stă și-l aude, se bucură foarte mult de glasul mirelui. Prin urmare această bucurie a mea este deplină. 30 El trebuie să crească, iar eu să mă micșorez.

3:25 „între unii din ucenicii lui Ioan și un iudeu s-a iscat o discuție” „Discuție” (NASB, NRSV, NJB) este un termen dur pentru „controversă” sau „confruntare”. Unele manuscrise grecești au PLURALUL „iudei”. Manuscrisele grecești antice sunt de asemenea împărțite. Pentru că SINGULARUL este mai neobișnuit (i.e., MSS P²⁵, κ^2 , A, B, L, W), probabil că acesta este

original. USB⁴ acordă calificativul „B” (aproape sigur). Tendința scribilor antici era aceea de a armoniza și de a îndulci textul. Este interesant de observat și faptul că probabil ucenicii lui Ioan au provocat această ceartă.

•

NASB, NKJV,

NRSV, NJB „despre curățire”

TEV

„chestiunea spălării rituale”

Sunt câteva teorii despre subiectul acestei dispute (NKJV).

1. E posibil ca ucenicii lui Ioan să fi discutat despre relația dintre botezul lui Ioan și Isus, referindu-se la tradiția evreiască a spălării; același termen este folosit în 2:6.
2. Unii cred că se referă la contextul imediat în care Isus învâța că viața și lucrarea Lui împlineau deplin iudaismul
 - a. 2:1-12, nunta din Cana
 - b. 2:13-22, curățirea Templului
 - c. 3:1-21, discuția cu Nicodim, conducător al iudeilor
 - d. 3:22-36, spălările iudeilor și botezurile lui Ioan și Isus.

Faptul că pasajul nu abordează pe larg această discuție particulară subliniază faptul că i s-a dat o altă șansă lui Ioan Botezătorul să mărturisească despre supremația lui Isus din Nazaret.

3:26 „Cel despre Care tu ai depus mărturie, botează și toți se duc la El” Ucenicii și-au amintit mărturia inițială a lui Ioan despre Mielul lui Dumnezeu (cf. 1:19-36), și par puțin invidioși pe succesul (hiperbolă) lui Isus. Isus era de asemenea receptiv la orice spirit de competiție (cf. 4:1).

3:27 „Omul nu poate primi decât ceea ce i-a fost dat din cer” Aceasta este o afirmație foarte directă a faptului că nu există competiție în chestiunile spirituale. Tot ceea ce au credincioșii le-a fost dat prin harul lui Dumnezeu. Totuși s-a dezbătut mult înțelesul lui „ceea ce” și „i- (lui)”.

1. Unii spun că „lui” se referă la credincios și „ceea ce” se referă la o venire a lui Cristos pentru mântuire (Dumnezeu inițiază, oamenii pot doar răspunde, cf. Ioan 6:44, 65).
2. Alții cred că „lui” se referă la Isus și „ceea ce” se referă la credincioși (cf. Ioan 6:39; 10:29; 17:2, 9, 11, 24).

Diferența dintre aceste două perspective este că termenul „dat” se referă fie la mântuirea credinciosului individual, fie la faptul că toți credincioșii înșiși sunt un dar al lui Isus de la Dumnezeu (cf. 17:2).

3:28 „Nu sunt eu Cristosul” Ioan Botezătorul afirmă clar, așa cum a făcut-o și în 1:20, că el nu este Mesia, ci cel trimis înaintea Lui. Aceasta este o referire evidentă la pasajele profetice din Mal. 3:1; 4:5-6, combinate cu Isaia 40 (cf. Ioan 1:23). Vezi observația despre „Mesia” de la 1:41.

3:29 „Cel ce are mireasă este mire” Este șocant că sunt atâtea aluzii din VT la această metaforă a căsătoriei descriind relația dintre Dumnezeu și Israel (cf. Is. 54:5; 62:4, 5; Ier. 2:2; 3:20; Ezec. 16:8; 23:4; Osea 2:21). Pavel o folosește și el în Efes. 5:22ff. Căsnicia creștină poate fi cel mai bun exemplu al unei relații de legământ.

- **„Prin urmare această bucurie a mea este deplină”** SUBSTANTIVUL „bucurie” și verbul „a se bucura” sunt folosite de trei ori în acest verset. În loc să aibă un spirit competitiv, Ioan Botezătorul a recunoscut în mod evident locul său și s-a bucurat de Isus.

3:30 „El trebuie să crească, iar eu să mă micșorez” Termenul „trebuie” (*dei*) de aici este important. Deja a fost folosit în 3:14 și 4:4. Este o afirmație fermă a înțelegerii lui Ioan despre sine ca un simplu antemergător lucrării mai mari și mai importante a lui Isus.

TEXTUL NTR: 3:31-36

31 Cel Ce vine de sus este deasupra tuturor. Cel ce vine de pe pământ este pământesc și vorbește lucruri de pe pământ. Cel Ce vine din cer este deasupra tuturor. 32 El depune mărturie despre ceea ce a văzut și a auzit, dar nimeni nu primește mărturia Lui. 33 Cel ce primește mărturia Lui confirmă că Dumnezeu este adevărat. 34 Căci Cel pe Care L-a trimis Dumnezeu vorbește cuvintele lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu nu-I dă Duhul cu măsură. 35 Tatăl Îl iubește pe Fiul și a dat toate lucrurile în mâna Lui. 36 Cel ce crede în Fiul are viața veșnică, dar cel ce nu crede în Fiul nu va vedea viața, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el.

3:31- 36 Au existat multe discuții printre exegeți dacă aceste versete sunt

1. Afirmațiile verbale continue ale lui Ioan Botezătorul
2. Cuvintele lui Isus (cf. 3:11-12)
3. Apostolul Ioan

Aceste versete reiau temele versetelor 16-21.

3:31 „Cel ce vine de sus” Este important că cele două titluri folosite pentru Mesia accentuează preexistența și divinitatea Sa deplină (dedusă în v. 31), și întruparea Lui și misiunea de la Dumnezeu (dedusă în v. 34). Termenul „de sus” este același cuvânt folosit în expresia „născut din nou” sau „născut de sus” din v. 3.

Acest dualism sus și jos, tărâmul lui Dumnezeu și tărâmul uman pământesc, este caracteristic lui Ioan. Este diferit de dualismul escatologic al sularilor de la Marea Moartă. Este diferit și de dualismul gnostic al spiritului și materiei. În Ioan creația însăși și trupul uman nu sunt rele sau păcătoase în mod intrinsec.

- **„deasupra tuturor ... deasupra tuturor”** Prima parte a acestui verset face referire la divinitatea și preexistența lui Isus, care a venit din cer (cf. 1:1-18; 3:11-12). Cea de-a doua parte a versetului afirmă că El este mai presus de creația lui Dumnezeu. Este neclar din textul grecesc dacă „tuturor” este MASCULIN sau NEUTRU, referindu-se la toată omenirea sau la toate lucrurile. Al doilea „deasupra tuturor” lipsește din unele texte grecești. USB⁴ nu se poate decide asupra includerii lui, dar presupuzițiile de critică textuală (vezi Apendice Doi) ap prefera includerea lui.

-

NASB	„cel ce este de pe pământ este din pământ și vorbește despre pământ”
NKJV	„cel ce este de pe pământ este pământesc și vorbește de pe pământ”
NRSV	„cel ce este de pământ aparține pământului și vorbește despre lucruri pământești”
TEV	„cel ce este de pe pământ aparține pământului și vorbește despre lucruri pământești”
NJB	„cel ce este de pământ este pământesc și vorbește în mod pământesc”

Aceasta nu este o afirmație negativă despre Ioan. Termenul pentru pământ de aici (*gē*, 12:32; 17:4; 1 Ioan 5:8, dar de 76 de ori în Apocalipsa) nu este același ca termenul „lume” (*kosmos*), care este folosit adesea în mod negativ de Ioan. Aceasta este pur și simplu o afirmare a faptului că Isus vorbea despre ceea ce cunoștea, cerul, în timp ce toți oamenii vorbesc despre ceea ce cunosc ei, pământul. Astfel, mărturia lui Isus este cu mult mai mare decât orice profet sau predicator uman (cf. Evr. 1:1-4).

3:32 „El depune mărturie despre ceea ce a văzut și a auzit” Este un joc al TIMPURILOR VERBALE în acest verset: (1) „văzut” este la TIMPUL PERFECT; (2) „auzit” este la TIMPUL AORIST; (2) „mărturisește” este la TIMPUL PREZENT. Isus este revelația supremă a lui Dumnezeu (cf. 1 Cor. 8:6; Col. 1:13-20; Evr. 1:2-3). El vorbește din (1) experiența Lui personală cu Dumnezeu Tatăl și (2) propria Lui dumnezeire.

- **„dar nimeni nu primește mărturia Lui”** Aceasta este o exagerare orientală pentru că vv. 23-26 indică faptul că mulți au venit la El. Această propoziție se referă la iudaism ca întreg (cf. 3:11), nu doar la contextul imediat.

3:33 „Cel ce” Aceasta arată dragostea universală, nelimitată pentru toți oamenii. Nu există bariere legate de Evanghelia lui Dumnezeu; cineva trebuie să se pocăiască și să creadă 9cf. Marcu 1:15; Fapte 20:21), dar oferta este disponibilă tuturor (cf. 1:12; 3:16-18; Ezec. 18:23, 32; Ioan 3:16; 4:42; 1 Tim. 2:4; Tit 2:11; 2 Pet. 3:9; 1 Ioan 2:1; 4:14).

- **„primește mărturia Lui”** Versetul 33 este un PARTICIPIU PREZENT. Aceasta arată că încrederea în Dumnezeu pentru mântuire nu este doar o decizie inițială, ci este și o viață de ucenicie. Aceeași afirmație despre nevoia de acceptare a fost făcută anterior în 1:12 și 3:16-18. Observă dihotomia dintre acceptarea mărturiei (v. 33) și continuarea umblării în ea (v. 36). Termenul „acceptare”, ca și termenul „credință”, are două conotații în NT.

1. Primirea personală a lui Cristos și umblarea în El
2. Acceptarea adevărilor și doctrinelor implicate în Evanghelie (cf. Iuda 3, 20).

-

NASB „ateastă aceasta, că Dumnezeu este adevărat”

NKJV, NRSV „confirmă că Dumnezeu este adevărat”

TEV „confirmă prin aceasta că Dumnezeu este plin de adevăr”

NJB „ateastă că Dumnezeu este adevărat”

Când credincioșii își pun încrederea personală în Cristos, ei afirmă că mesajul lui Dumnezeu despre El Însuși, lume, omenire și despre Fiul Lui, este adevărat (cf. Rom. 3:4). Acesta este un subiect repetat în Ioan (cf. 3:33; 7:28; 8:26; 17:3; 1 Ioan 5:20). Isus este adevărat pentru că El revelează în mod suprem pe singurul Dumnezeu adevărat (cf. 3:7, 14; 19:11).

Pentru VERBUL „a pecetlui” (INDICATIV AORIST ACTIV) vezi Subiectul Special următor.

SUBIECT SPECIAL: PECETE

O pecete era un mod antic de a dovedi

1. Adevărul (cf. Ioan 3:33)
2. Proprietatea (cf. Ioan 6:27; 2 Tim. 2:19; Apoc. 7:2-3)
3. Siguranța sau protecția (cf. Gen. 4:15; Mat. 27:66; Rom. 15:28; 2 Cor. 1:22; Efes. 1:13; 4:30)
4. Ar putea fi și un semn al realității promisiunii unui dar de la Dumnezeu (cf. Rom. 4:11 și 1 Cor. 9:2)

Scopul acestei peceți este de a identifica poporul lui Dumnezeu astfel încât mânia lui Dumnezeu să nu îi afecteze. Pecetea lui Satan identifică pe cei ce sunt ai lui, care fac obiectul mâniei lui Dumnezeu. În Apocalipsa „necazul cel mare” (i.e., *thlipsis*) înseamnă întotdeauna necredincioși care persecută pe credincioși, în timp ce mânia (i.e., *orgē* sau *thumos*) se referă totdeauna la judecata lui Dumnezeu asupra necredincioșilor ca ei să se pocăiască și să se întoarcă la credința în Cristos. Acest scop pozitiv al judecății poate fi văzut în blestemele/binecuvântările legământului din Deuteronom 27-28.

Expresia „Dumnezeul cel viu” este un joc de cuvinte pe titlul YHWH (cf. Exod 3:14; Ps. 42:2; 84:2; Mat. 16:16). Același joc de cuvinte este regăsit adesea în jurămintele biblice, „viu e Domnul”.

3:34 „Cel pe Care L-a trimis Dumnezeu vorbește cuvintele lui Dumnezeu” Sunt două afirmații asemănătoare care arată că autoritatea lui Isus vine de la Dumnezeu.

1. Dumnezeu L-a trimis
2. El are plinătatea Duhului

• **„pentru că Dumnezeu nu-I dă Duhul cu măsură”** Această propoziție este literal în formă negativă, dar pentru cititorii din engleză forma pozitivă prinde înțelesul (El dă Duhul fără măsură, n.tr.). Există două moduri diferite de înțelegere a acestei plinătăți a Duhului: unii cred că

1. Isus dă plinătatea Duhului credincioșilor (cf. 4:10-14; 7:37-39)
2. Că plinătatea Duhului se referă la Mesia, darul lui Dumnezeu (cf. v. 35)

Rabinii foloseau cuvântul „măsură” pentru a descrie inspirația profeților de către Dumnezeu. Rabinii adaugă și că niciun profet nu a avut o măsură completă a Duhului. Astfel, Isus este superior profeților (cf. Evr. 1:1-2) și este astfel revelația deplină a lui Dumnezeu.

3:35 „Tatăl Îl iubește pe Fiul” Această afirmație este repetată în 5:20 și 17:23-26. Relația credincioșilor cu Dumnezeu este fondată pe dragostea Lui pentru Mesia (unicul Fiu, cf. Evr. 1:2; 3:5-6; 5:8; 7:28). Observă numărul de motive din acest context pentru care oamenii ar trebui să creadă în Isus ca Mesia.

1. Pentru că El este de sus și deasupra tuturor (v. 31)
2. Pentru că El a fost trimis de Dumnezeu pentru răscumpărare (v. 34)
3. Pentru că Dumnezeu continuă să-I dea plinătatea Duhului (v. 34)
4. Pentru că Dumnezeu Îl iubește (v. 35)
5. Pentru că Dumnezeu a pus toate lucrurile în mâinile Lui (v. 35)

Există câteva cuvinte grecești pentru „dragoste”, care denotă diferite relații umane. *Agapaō* și *fileō* au o suprapunere semantică. Ambele sunt folosite pentru a descrie dragostea Tatălui pentru Fiul.

1. 3:35; 17:23, 24, 26 – *agapaō*
2. 5:20 – *fileō*

Pare să existe o distincție contextuală în dialogul lui Isus cu Petru din 21:15-17. Amintește-ți, „contextul, contextul, contextul”, nu lexicoanele/dicționarele hotărăște înțelesul cuvântului!

• **„a dat toate lucrurile în mâna Lui”** Acesta este un INDICATIV PERFECT ACTIV. Este o expresie ebraică pentru putere sau autoritate asupra altcuiva (i.e., 10:28; 13:3; Fapte 4:28; 13:11). Este o expresie extrem de interesantă și are numeroase comparații (cf. Ioan 13:3; 17:2; Mat. 11:27; 28:18; Efes. 1:20-22; Col. 2:10; 1 Pet. 3:22).

3:36

NASB	„Cel ce crede în Fiul are viața veșnică, dar cine nu ascultă de Fiul nu va vedea viața“
NKJV	„Cel ce crede în Fiul are viața veșnică, dar cel ce nu crede pe Fiul nu va vedea viața”
NRSV	„Oricine crede în Fiul are viața veșnică, oricine nu ascultă de Fiul nu va vedea viața”
TEV	„Oricine crede în Fiul are viața veșnică, oricine nu ascultă de Fiul nu va avea viața”
NJB	„Oricine crede în Fiul are viața veșnică, dar oricine refuză să creadă în Fiul nu va vedea niciodată viața”

Aceste VERBE sunt toate la PREZENT ACTIV, care descrie o acțiune continuă. Credința este mai mult decât o decizie singulară, indiferent cât de sinceră sau emoțională poate fi (cf. Mat. 13:20). Aceasta afirmă că fără a-L cunoaște pe Isus, nimeni nu-L poate cunoaște pe Tatăl (cf. Ioan 12:44-50 și 1 Ioan 5:10). Mântuirea vine doar printr-o relație continuă cu Isus, Fiul (cf. 10:1-18; 14:6).

TIMPUL PREZENT nu descrie doar o acțiune continuă, ci și de realitatea prezentă a mântuirii. Este ceva ce au credincioșii acum, dar nu este adusă la desăvârșire. Este dualismul lui „deja” vs. „nu încă” al celor două veacuri (vezi Subiectul Special: Veacul acesta și Veacul care vine la 1 Ioan 2:17). Vezi Subiectul Special: Timpul verbelor folosite pentru mântuirea 9:7.

Este interesant de observat contrastul dintre „a crede” și „a asculta” în acest verset. Evanghelia nu este doar o persoană pe care o primim și un adevăr pe care îl acceptăm, ci este și o viață pe care o trăim (cf. Luca 6:46; Efes. 2:8-10).

- **„mânia lui Dumnezeu rămâne peste el”** Acesta este singurul loc din scrierile lui Ioan (în afară de 5 ori în Apocalipsa) unde apare cuvântul „mânie” (*orgē*). Conceptul este uzual și de obicei legat de termenul „judecată”. Este un INDICATIV PREZENT ACTIV. „Credință”, „ascultare” și „mânie” sunt realități prezente continue care vor fi desăvârșite în viitor. Este aceeași tensiune care există între „deja” și „nu încă” al Împărăției lui Dumnezeu. Pentru o abordare biblică detaliată a mâniei lui Dumnezeu citește Rom. 1:18-3:20.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. În ce fel este mesajul inițial al lui Isus asemănător cu cel al lui Ioan Botezătorul?
2. Este botezul acesta același cu botezul creștin?
3. De ce sunt accentuate atât de mult cuvintele lui Ioan Botezătorul în primele capitole din Ioan?
4. Descrie numărul și tipurile de contraste pe care autorul Ioan le folosește pentru a descrie relația dintre Ioan Botezătorul și Isus.
5. Cum este termenul „acceptă” din v. 33 legat de termenul „crede” din v. 36? Cum se leagă termenul „nu ascultă” din v. 36 de această discuție?
6. Enumeră motivele menționate pentru care oamenii ar trebui să se încreadă în Isus din Nazaret ca singura lor speranță de mântuire (versetele 31-36).
7. Explică de ce termenul „mânie” din versetul 36 este un VERB la TIMPUL PREZENT.

IOAN 4

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Isus și femeia din Samaria	O femeie samariteană Îl întâlnește pe Mesia	Isus și samaritenii	Isus și samaritenii	Isus printre samariteni
4:1-6	4:1-26	4:1-6	4:1-4 4:5-6	4:1-10
4:7-15		4:7-15	4:7-8 4:9 4:10 4:11-12 4:13-14 4:15	4:11-14 4:15-24
4:16-26		4:16-26	4:16 4:17a 4:17b-18 4:19-20 4:21-24 4:25 4:26	4:25-26
4:27-30	Recolta coaptă 4:27-38	4:27-30	4:27 4:28-30	4:27-30
4:31-38		4:31-38	4:31 4:32 4:33 4:34-38	4:31-38
4:39-42	Mântuitorul lumii 4:39-42	4:39-42	4:39-40 4:41-42	4:39-42
Vindecarea fiului sutașului	Primirea din Galileea	Isus și neevreii	Isus vindecă pe fiul sutașului	Isus în Galileea
4:43-45	4:43-45	4:43-45	4:43-45	4:43-45
4:46-54	Fiul unui nobil e vindecat 4:46-54	4:46-54	4:46-48 4:49 4:50-51 4:52-53	Vindecarea fiului unui slujbaș împărătesc 4:46-53

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 1-54

- A. Există o structură intenționată în capitolele 3 și 4
 1. Domnul Religios (Nicodim) vs. Doamna Paria (femeia de la fântână)
 2. Iudaism centrat pe Ierusalim (Ortodox) vs. Iudaism Samaritan (eretic)
- B. Adevărurile despre persoana și lucrarea lui Isus sunt dezvoltate prin
 1. Dialogul cu femeia la fântână (vv. 1-26);
 2. Dialogul cu ucenicii Lui (vv. 27-38);
 3. Mărturia sătenilor (vv. 39-42);
 4. Primirea din partea galileenilor (vv. 43-45);
 5. Semnul/minunea puterii lui Isus asupra bolii (vv. 46-54).

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 4:1-6

1 Când Isus a aflat că fariseii au auzit că El face și botează mai mulți ucenici decât Ioan – 2 cu toate că nu Isus însuși boteza, ci ucenicii Lui – 3 a părăsit Iudeea și S-a întors iarăși în Galileea. 4 Trebuia să treacă prin Samaria, 5 prin urmare, a ajuns într-o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de ogorul pe care Iacov i-l dăduse fiului său Iosif. 6 Acolo se afla fântâna lui Iacov. Isus, obosit de călătorie, S-a așezat lângă fântână. Era cam pe la ceasul al șaselea.

4:1 „Domnul” Ioan, având în minte (prin Duhul) incidentul care a avut loc ani mai târziu, folosește „Domnul” și „Isus” în aceeași propoziție, referindu-se la aceeași persoană.

Câteva manuscrise grecești au „Isus” de două ori în v. 1 (i.e., \aleph , D, NRSV, NJB, REB), dar „Domnul” apare în MSS P^{66, 75}, A, B, C, L (NASB, NKJV). Totuși, chiar și cu o atestare manuscriptică mult mai bună pentru „Domnul”, USB⁴ pune „Isus” în text și îl evaluează cu C (dificil de decis).

- **„fariseii”** Vezi Subiectul Special de la 1:24.
- **„au auzit că Isus face și botează mai mulți ucenici decât Ioan”** Isus a părăsit această zonă datorită unor posibile tensiuni între ucenicii Lui și ucenicii lui Ioan Botezătorul stârniți de farisei. Sinopticele spun că El a plecat pentru că Irod Antipa l-a arestat pe Ioan Botezătorul (cf. Mat. 4:12; Mc. 1:14; Luca 3:20).

4:2 „nu Isus însuși boteza” Acesta nu este un comentariu discreditant despre botez (cf. Mat. 28:29; Fapte 2:38; 8:12; 16:33; 22:16), ci o recunoaștere a naturii egocentrice a umanității (i.e., „am fost botezat de Isus” sau Pavel, cf. 1 Cor. 1:17). Se pare că Isus a botezat la începutul lucrării Sale (cf. 3:22), dat mai târziu s-a oprit. Ioan corectează afirmația greșită a fariseilor.

4:3 „a părăsit Iudeea și S-a întors iarăși în Galileea” Acestea sunt două INDICATIVE AORISTE ACTIVE folosite pentru a accentua mișcările geografice ale lui Isus.

4:4 „trebuia să treacă prin Samaria” „Trebuia” este VERBUL grecesc *dei*, care este folosit de câteva ori în acest context (cf. 3:7, 14, 30). Este tradus de obicei prin „trebuie” sau „necesar”. Este un scop divin în această rută pentru Isus. Este cea mai scurtă drum; Iosefus ne spune că evreii din Galileea foloseau de obicei această rută. Totuși, evreii din Iudeea îi urau pe samariteni și nu treceau prin ținutul lor pentru că îi considerau corcitură religioasă.

SUBIECT SPECIAL: RASISM

I. Introducere

- Aceasta este o exprimare universală a omenirii decăzute în propria societate. Acesta este ego-ul uman, susținându-se pe sine pe spatele altora. Rasismul este, din mai multe puncte de vedere, un fenomen modern, în timp ce naționalismul (sau tribalismul) este mai mult o exprimare antică.
- Naționalismul a început la Babel (Genesa 11) și a fost inițial legat de cei trei fii ai lui Noe din care s-au dezvoltat așa numitele rase (Genesa 10). Totuși, este evident din Scriptură că omenirea are o singură sursă (cf. Gen. 1-3; Fapte 17:24-26).
- Rasismul este doar una dintre multele prejudecăți. Altele sunt: (1) snobismul educațional; (2) aroganța socio-economică; (3) legalismul religios auto-suficient; și (4) afilierea dogmatice politice.

II. Materialul biblic

A. Vechiul Testament

- Gen. 1:27 – Oamenii, bărbați și femei, au fost făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, ceea ce îi face unici. Arată și valoarea și demnitatea individuală (cf. Ioan 3:16).
- Gen 1:11-25 – Observă expresia „...după soiul lor...” de zece ori. Acest lucru a fost folosit pentru a susține separarea rasială. Totuși este evident din context că se referă la animale și plante, și nu la umanitate.
- Gen. 9:18-27 – Acest pasaj a fost folosit pentru a susține dominarea rasială. Trebuie amintit că Dumnezeu nu a blestemat pe Canaan. Noe, bunicul său, l-a blestemat după ce s-a trezit din beție. Biblia nu menționează niciodată că Dumnezeu a confirmat acest jurământ/blestem. Chiar dacă a făcut-o, aceasta nu afectează rasa neagră. Canaan a fost părintele celor ce locuiau în Palestina, iar arta egipteană arată că ei nu erau negri.

4. Iosua 9:23 – Acesta a fost folosit pentru a dovedi că o rasă va sluji alteia. Totuși în context gabaoniții sunt din același tip de rasă ca și evreii.
 5. Ezra 9-10 și Neemia 13 – Acestea au fost folosite adesea în sens rasial, dar contextul dovedește că aceste căsătorii erau condamnate nu datorită rasei (erau din același fiu al lui Noe, Genesa 10), ci din motive religioase.
- B. Noul Testament
1. Evangheliile
 - a. Isus S-a folosit de ura dintre evrei și samariteni de câteva ori, ceea ce arată că ura rasială este greșită.
 - (1) Pilda bunului samaritean (Luca 10:25-37)
 - (2) Femeia de la fântână (Ioan 4)
 - (3) Leprosul mulțumitor (Luca 17:7-19)
 - b. Evanghelia este pentru toată omenirea
 - (1) Ioan 3:16
 - (2) Luca 24:46-47
 - (3) Evrei 2:9
 - (4) Apocalipsa 14:6
 - c. Împărăția va cuprinde toată omenirea
 - (1) Luca 13:29
 - (2) Apocalipsa 5
 2. Fapte
 - a. Fapte 10 este un pasaj decisiv pentru dragostea universală a lui Dumnezeu și mesajul universal al evangheliei.
 - b. Petru a fost judecat pentru acțiunile sale în Fapte 11 și problema nu a fost rezolvată până când Conciliul din Ierusalim din Fapte 15 s-a întrunit și a venit cu o soluție. Tensiunea dintre evreii și neevreii primului secol era foarte intensă.
 3. Pavel
 - a. Nu sunt bariere în Cristos
 - (1) Gal. 3:26-28
 - (2) Efes. 2:11-22
 - (3) Col. 3:11
 - b. Dumnezeu nu este părtinitor cu oamenii
 - (1) Rom. 2:11
 - (2) Efes. 6:9
 4. Petru și Iacov
 - a. Dumnezeu nu este părtinitor cu oamenii, 1 Pet. 1:17
 - b. Pentru că Dumnezeu nu este părtinitor, nici poporul Lui nu ar trebui să fie, Iacov 2:1
 5. Ioan
 - a. Una dintre cele mai ferme afirmații despre responsabilitatea credincioșilor se găsește în 1 Ioan 4:20.

III. Concluzie

A. Rasismul, sau prejudecata de orice fel, este total greșit pentru copiii lui Dumnezeu. Iată un citat din Henlee Barnette, care a vorbit la un forum în Glorieta, New Mexico, pentru Comisia Viața Creștină din 1964.

„Rasismul este eretic pentru că este nebiblic și necreștin, ca să nu menționăm neștiințific.”

B. Această problemă oferă creștinilor șansa de a-și arăta dragostea creștină, iertarea și înțelegerea față de o lume pierdută. Un refuz creștin în acest domeniu arată imaturitate și este o oportunitate pentru cel rău să scadă credința, siguranța și creșterea credinciosului. Va fi și o barieră în calea celor pierduți să vină la Cristos.

C. Ce pot face eu? (Această secțiune este preluată din tratatul Comisiei Viața Creștină intitulat „Relațiile rasei”
„LA NIVEL PERSONAL”

- ❖ Acceptă-ți propria responsabilitate în rezolvarea problemelor legate de rasă.
- ❖ Prin rugăciune, studiu biblic și părtășie cu cei din alte rase, caută să scapi de prejudecata rasială.
- ❖ Exprimă-ți convingerile despre rase, în special unde cei care ațâță ura rasială nu sunt combătuți.

„ÎN VIAȚA DE FAMILIE”

- ❖ Recunoaște importanța influenței familiei în dezvoltarea atitudinilor față de alte rase.
- ❖ Caută să dezvolți atitudini creștine vorbind despre ce aud copiii și părinții despre problema rasială în afara familiei.
- ❖ Părinții ar trebui să fie atenți să stabilească un exemplu creștin în relaționarea cu oameni din alte rase.
- ❖ Caută oportunități să stabilești prietenii de familie dincolo de linia rasială.

„ÎN BISERICA TA”

- ❖ Predicând și învățând adevărul biblic cu privire la rasă, congregația poate fi motivată să creeze un exemplu pentru întreaga comunitate.
- ❖ Asigură-te că închinarea, părtășia și slujirile bisericii sunt disponibile tuturor, așa cum bisericile din NT nu au ținut seama de bariere rasiale (Efes. 2:11-22; Gal. 3:26-29).

„ÎN VIAȚA COTIDIANĂ”

- ❖ Ajută la depășirea întregii discriminări rasiale în mediul de lucru.
- ❖ Lucrează prin organizații comunitare de tot felul pentru a asigura drepturi și oportunități egale, amintindu-ți că problema rasială trebuie atacată, nu oamenii. Scopul este de a promova înțelegerea, nu de a crea amărăciune.
- ❖ Dacă pare înțelept, organizează un comitet special pentru cetățeni cu scopul deschiderii căilor de comunicare în comunitate pentru educația publicului general și pentru acțiuni specifice spre îmbunătățirea relaționării rasiale.
- ❖ Susține legislația și legiuitorii în votarea legilor care promovează dreptatea rasială și opune-te celor care exploatează prejudecățile pentru câștig politic.
- ❖ Laudă oficialii care întăresc legile fără discriminare.
- ❖ Evită violența și promovează respectul față de lege, făcând tot ce e posibil ca și cetățean creștin pentru a te asigura că structurile legale nu devin instrumente în mâinile celor ce promovează discriminarea.
- ❖ Exemplifică duhul și gândul lui Cristos în toate relațiile umane.

- **„prin Samaria”** Exista o ură puternică între samariteni și iudei, care avea rădăcinile în secolul al optulea î.Hr. În 722 î.Hr. cele zece seminții din nord, având capitala în Samaria, au fost luate în captivitate de Asiria și au fost deportate în Media (cf. 2 Împ. 17:6). Alte popoare capturate au fost stabilite în nordul Palestinei (cf. 2 Împ. 17:24). De-a lungul anilor acești păgâni s-au căsătorit cu ce rămăsese din populația israelită. Iudeii îi considerau pe samariteni corcitură religioasă și eretici (cf. Ezra 4:1-4). Acesta este contextul pentru v. 9.

4:5 „o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de ogorul pe care Iacov i-l dăduse fiului său Iosif” (cf. Gen. 33:18, 19; Iosua 24:32). Mulți presupun că Sihar este Sihem, deși nu este menționat în NT.

4:6 „acolo se afla fântâna lui Iacov” Aceasta era în realitate un bazin săpat de aprox. 30 metri adâncime. Nu era apă curgătoare (un izvor), ci apă de ploaie adunată. Nu este menționată niciodată în VT dar numele leagă numele de o tradiție patriarhală.

- **„Isus, obosit de călătorie”** Aici vedem clar natura umană a lui Isus (cf. Luca 2:52), dar El nu era niciodată obosit de a-i iubi pe oameni!

•
NASB, NKJV,

JB **„Era cam ceasul al șaselea”**

NRSV, TEV **„Era cam la amiază”**

Există multe discuții despre metoda de măsurarea a timpului folosită de Ioan în Evanghelia sa. Unele referințe par să folosească timpul evreiesc, iar altele timpul roman. Evreii începeau ziua la 6 a.m. (romanii la prânz), astfel că Isus a venit la fântână în cea mai caldă perioadă a zilei, amiaza.

TEXTUL NTR: 4:7-14

7 O femeie din Samaria a venit să scoată apă. Isus i-a zis: – Dă-Mi să beau! 8 Ucenicii Lui se duseseră în cetate să cumpere de mâncare. 9 Femeia samariteană I-a zis: – Cum de Tu, iudeu, ceri să bei de la mine, femeie samariteană?! Iudeii, într-adevăr, nu au legături cu samaritenii. 10 Isus i-a răspuns: – Dacă ai fi cunoscut tu darul lui Dumnezeu și Cine este Cel Ce-ți zice: „Dă-Mi să beau!“, tu însăși I-ai fi cerut, și El ți-ar fi dat apă vie! 11 Femeia I-a zis: – Domnule, n-ai găleată, iar fântâna este adâncă. De unde ai deci această apă vie?! 12 Ești Tu mai mare decât părintele nostru Iacov, care ne-a dat fântâna și care a băut el însuși din ea, atât el, cât și fiii și turmele lui? 13 Isus i-a răspuns: – Oricui bea din apa aceea, îi va fi iarăși sete. 14 Dar celui ce bea din apa pe care i-o voi da Eu, nu-i va mai fi sete în veac, ci apa pe care i-o voi da Eu va deveni în el un izvor de apă, fășnind spre viața veșnică.

4:7 „O femeie din Samaria a venit” Această femeie a venit singură la o fântână îndepărtată într-un moment neobișnuit al zilei datorită poziției ei sociale din sat.

- **„Dă-Mi să beau”** Acesta este un IMPERATIV AORIST ACTIV, care indică un sentiment al urgenței.

4:8 Acest verset pregătește cadrul pentru conversația particulară a lui Isus cu această femeie proscrisă dintr-o sectă eretică a iudaismului. Aceasta este o altă notă parentetică a lui Ioan.

4:9 „Cum de Tu, iudeu, ceri să bei de la mine, femeie samariteană” Iudeilor nici nu le era permis să bea din aceeași găleată cu un samaritean (cf. Levitic 15). Isus încâlca două bariere culturale: (1) vorbea cu un samaritean și (2) vorbea cu o femeie în public.

- **„(Iudeii, într-adevăr, nu au legături cu samaritenii)”** Paranteza (NASB, NRSV), care este o altă notă explicativă a lui Ioan, lipsește din MSS κ^* și D, dar este prezentă în P^{63, 66, 75, 76}, κ^1 , A, B, C, L. USB⁴ evaluează includerea ai cu „A” (sigur).

4:10 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, care este numită „contrar adevărului”. Se face o afirmație greșită pentru a evidenția o concluzie care este de asemenea greșită.

Aceasta este singura utilizare a cuvântului „dar” în Evanghelia lui Ioan. Aici se referă la Isus ca darul lui Dumnezeu (cf. 3:16), care dă viață veșnică. În Ioan 7:38-39 și în Fapte este folosit despre dăruirea Duhului Sfânt (cf. Fapte 2:38; 8:20; 10:45; 11:17). Accentul este pe harul nemeritat al lui Dumnezeu care este revelat în Cristos și Duhul.

- **„apă vie”** Termenul are un context metaforic VT (cf. Ps. 36:9; Isa. 12:3; 44:3; Ier. 2:13; 17:13; Zah. 14:8). Isus folosește termenul „apă vie” ca sinonim al „vieții spirituale”. Totuși femeia samariteană a crezut că El se referea la apă curgătoare, ca fiind opusul apei de ploaie din rezervor. Este caracteristic Evangheliei lui Ioan ca Isus (lumina lumii) să fie înțeles greșit în mod regulat (i.e., Nicodim). Domeniul pământesc, căzut, nu poate înțelege domeniul ceresc (i.e., mesajul lui Isus).

4:11 „Domnule” Acesta este termenul grecesc *kurios* în forma sa vocativă, *kurie*. Poate fi folosit ca o formă de politețe (domn) sau ca o afirmație teologică (DOMN) referindu-se la Isus ca pe deplin Dumnezeu, ca în v. 1 și Rom. 10:13. Aici este o formă de politețe.

4:12 „Ești Tu mai mare decât părintele nostru Iacov” Forma gramaticală așteaptă ca răspuns un „nu”. Aceasta este în mod evident o întrebare ironică. Femeia samariteană pretindea măreția înaintașului său pe care samaritenii îl identificau prin Efraim și Manase până la Iacov. Este uimitor că superioritatea lui Isus este exact ceea ce pretindea El!

Această conversație abordează două chestiuni teologice.

1. Dragostea lui Dumnezeu/Isus pentru cei disprețuiți (i.e., samariteni, femei)
2. Superioritatea lui Isus asupra iudaismului și a mândriei rasiale

4:13-14 „Dar celui ce bea din apa pe care i-o voi da Eu, nu-i va mai fi sete în veac” Probabil aceasta avea implicații mesianice (cf. Is. 12:3; 48:21; 49:10). Această propoziție este o dublă negație. Este un joc al TIMPURILOR VERBALE. PARTICIPIUL PREZENT ACTIV din v. 13 se referă la a bea din nou și din nou, în timp ce CONJUNCTIVUL AORIST ACTIV din v. 14 se referă la a bea o singură dată.

4:14 „un izvor de apă, fâșnind spre viața veșnică” Acesta este un PARTICIPIU PREZENT care înseamnă „curgere continuă” (cf. Is. 58:11 și Ioan 7:38). Pentru oamenii din deșert apa era un simbol al vieții și al grijii divine.

TEXTUL NTR: 4:15-26

15 Femeia I-a zis: – Domnule, dă-mi și mie această apă, ca să nu-mi mai fie sete și să nu mai vin până aici să scot! 16 El i-a zis: – Du-te, cheamă-l pe soțul tău și vino aici! 17 Femeia I-a răspuns: – N-am soț! Isus i-a zis: – Ai spus bine: „N-am soț!“, 18 pentru că cinci soți ai avut, iar cel pe care-l ai acum nu-ți este soț. Este adevărat ceea ce ai spus. 19 Femeia I-a zis: – Domnule, văd că Tu ești profet! 20 Strămoșii noștri s-au închinat pe muntele acesta, iar voi spuneți că în Ierusalim este locul unde trebuie să se închine oamenii. 21 Isus i-a răspuns: – Crede-Mă, femeie, că vine ceasul când nu vă veți mai închina Tatălui nici pe muntele acesta și nici în Ierusalim. 22 Voi vă închinați la ceea ce nu cunoașteți; noi ne închinăm la ceea ce cunoaștem, căci mântuirea vine de la iudei. 23 Dar vine ceasul, și acum a și venit, când adevărații închinători I se vor închina Tatălui în duh și în adevăr; căci astfel de închinători caută Tatăl. 24 Dumnezeu este Duh, iar cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în adevăr. 25 Femeia I-a zis: – Știu că urmează să vină Mesia – Căruia I se zice Cristos. Când va veni El, ne va spune toate lucrurile. 26 Isus i-a zis: – Eu, Cel Care-ți vorbește, sunt Acela.

4:15 Femeia, ca și Nicodim, Îl înțelege pe Isus la un nivel foarte fizic (literal). Nu era ceva neobișnuit nici chiar pentru ucenici. Ei adesea interpretau greșit pe Isus, ratând limbajul Său metaforic (cf. Ioan 4:31-33; 11:11-13).

4:16 USB⁴ nici măcar nu menționează posibilitatea ca numele „Isus” să fi fost adăugat (cf. NKJV, NRSV, NJB, REB). Biblia NET oferă dovezi pentru includerea lui (p. 1903, i.e., MSS κ^{*c}, A, C², D, L și W, dar lipsește din MSS P^{66,75}, B, C). Scribii tindeau să facă textul mai clar și mai ușor de urmărit.

- **„Du-te, cheamă”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV urmat de un IMPERATIV AORIST ACTIV.

4:17 „Nu am soț” Păcatul trebuie confruntat. Isus nu scuză, dar nici nu condamnă.

4:18 „cinci soți ai avut” Isus se folosește de cunoașterea Sa supranaturală pentru a o transfera pe femeie din domeniul fizic în domeniul spiritual (cf. 1:48).

4:19 „văd că Tu ești profet” Femeia nu ajunsese încă să aibă o înțelegere mesianică. Ea încerca să evite problema majoră a relației ei cu Dumnezeu prin folosirea unui compliment (exact ca și Nicodim în 3:2).

Alți exegeți văd aceasta ca o referință mesianică din Deut. 18:15-22.

SUBIECT SPECIAL: PROFETA VECHIULUI TESTAMENT

I. INTRODUCERE

A. Afirmații introductive

1. Comunitatea de credincioși nu cade la învoială legat de cum să interpreteze profeta. Alte adevăruri au fost stabilite ca fiind o poziție ortodoxă de-a lungul secolelor, dar nu și acesta.
2. Există câteva etape bine definite ale profetei VT
 - a. Premonarhale
 - (1) Indivizi numiți profeti
 - (a) Avraam – Gen. 20:7

- (b) Moise – Num. 12:6-8; Deut. 18:15; 34:10
- (c) Aaron – Exod 7:1 (purtător de cuvânt al lui Moise)
- (d) Miriam – Exod 15:20
- (e) Medad și Eldad – Num. 11:24-30
- (f) Debora – Jud. 4:4
- (g) Anonim – Jud. 6:7-10
- (h) Samuel – 1 Sam. 3:20

- (2) Referiri la profeti ca un grup – Deut. 13:1-5; 18:20-22
- (3) Grup sau breasla profetică – 1 Sam. 10:5-13; 19:20; 1 Împ. 20:35, 41; 22:6, 10-13; 2 Împ. 2:3, 7; 4:1, 38; 5:22; 6:1, etc.
- (4) Mesia e numit profet – Deut. 18:15-18

b. Monarhali nescritori (se adresează regelui):

- (1) Gad – 1 Sam. 22:5; 2 Sam. 24:11; 1 Cron. 29:29
- (2) Natan – 2 Sam. 7:2; 12:25; 1 Împ. 1:22
- (3) Ahia – 1 Împ. 11:29
- (4) Iehu – 1 Împ. 16:1, 7, 12
- (5) Anonim – 1 Împ. 1 Împ. 18:4, 13; 20:13, 22
- (6) Ilie – 1 Împ. 18 – 2 Împ. 2
- (7) Mica – 1 Împ. 22
- (8) Elisei – 2 Împ. 2:8, 13

c. Profetii scriitori clasici (se adresau atât națiunii, cât și regelui): Isaia – Maleahi (cu excepția lui Daniel)

B. Termenii biblici

1. *Ro'eh* = „văzător”, 1 Sam. 9:9. Această referință indică tranziția către termenul *nabi*. *Ro'eh* provine de la termenul general „a vedea”. Această persoană înțelegea căile și planurile lui Dumnezeu și era consultat pentru a stabili voia lui Dumnezeu într-o chestiune.
2. *Hozeh* = „văzător”, 2 Sam. 24:11. Practic este un sinonim al lui *Ro'eh*. Este dintr-o formă mai rară a lui „a vedea”. Forma de participiu este folosită cel mai adesea pentru a se referi la profeti (i.e., „a privi”)
3. *Nabi'* = „profet”, înrudit cu VERBUL akadian *Nabu* = „a chema” și arabic *Naba'a* = „a anunța”. Acesta este cel mai obișnuit termen din Vechiul Testament pentru a descrie un profet. Este folosit de peste 300 de ori. Etimologia exactă este nesigură, dar „a chema” la prezent pare cea mai bună opțiune. Posibil că cea mai bună înțelegere provine din descrierea lui YHWH a relației lui Moise cu Faraon prin Aaron (cf. Exod 4:10-16; 7:1; Deut. 5:5).
4. Toți trei termenii sunt folosiți despre slujba profetului în 1 Cron. 29:29; Samuel - *Ro'eh*; Nathan - *Nabi'* și Gad – *Hozeh*.
5. Expresia *'ish ha -'elohim*, este de asemenea o descriere mai amplă a unui vorbitor pentru Dumnezeu. Este folosit de 76 de ori în VT cu sensul de „profet”.
6. Termenul „profet” este grecesc la origini. Provine din (1) *pro* = „înainte” sau „pentru” și (2) *phemi* = „a vorbi”.

II. DEFINIȚIA PROFETIEI

- A. Cuvântul „profeție” avea un câmp semantic mai larg în ebraică decât în engleză (română, n.tr.). Cărțile istorice de la Iosua până la Împărați (cu excepția lui Rut) sunt etichetate de evrei ca „foști profeți”. Atât Avraam (Gen. 20:7; Ps. 105:5), cât și Moise (Deut. 18:18) sunt descriși ca profeți (de asemenea Miriam, Exod 15:20). Astfel, atenție la definițiile arogate în engleză (română, n.tr.)!
- B. „Profetismul poate fi definit în mod legitim ca fiind acea înțelegere a istoriei care acceptă înțelesul doar în contextul interesului divin, a scopului divin, a participării divine”, *Dicționarul Biblic Exegetic*, vol. 3, p. 896.
- C. „Profetul nu este nici un filozof, nici un teolog sistematic, ci un mijlocitor al legământului care transmite cuvântul lui Dumnezeu poporului Său cu scopul de a le modela viitorul prin reformarea prezentului lor”, „Profeți și profeție”, *Enciclopedia iudaică*, vol. 13, p. 1152.

III. SCOPUL PROFETIEI

- A. Profetia este un mod al lui Dumnezeu de a vorbi poporului Său, oferindu-le călăuzire în contextul lor curent și speranță în coordonarea Lui a vieții lor și a evenimentelor mondiale. Mesajul era în principal colectiv. Era menit să mustre, să încurajeze, să genereze credință și pocăință și să informeze poporul lui Dumnezeu cu privire la Sine și la planurile Lui. Ei mențineau poporul lui Dumnezeu în loialitate față de legămintele Lui. La aceasta ar trebui adăugat faptul că adesea era folosită să descopere în mod clar alegerea din partea lui Dumnezeu a unui mijlocitor (Deut. 13:1-3; 18:20-22). Aceasta, în final, se referea la Mesia.
- B. Deseori profetul lua o criză istorică sau teologică din zilele lui și o proiecta într-un context escatologic. Această perspectivă finală a istoriei este unică în Israel și la fel și sentimentul alegerii divine și a promisiunilor legământului.
- C. Slujba profetului pare să echilibreze (Ier. 18:18) și să uzurpe slujba Marelui Preot ca mod de a cunoaște voia lui Dumnezeu. Urim și Tumim transcend într-un mesaj rostit de la vorbitorul lui Dumnezeu. Slujba profetului pare de asemenea să fi dispărut din Israel după Maleahi. Nu apare decât peste 400 de ani odată cu Ioan Botezătorul. Este neclar cum se relaționează darul „profeției” din Noul Testament la Vechiul Testament. Profetii Noului Testament (Fapte 11:27-28; 13:1; 14:29, 32, 37; 15:32; 1 Cor. 12:10, 28-29; Efes. 4:11) nu sunt descoperitori ai unei noi revelații sau a Scripturii, ci prezicători ai voii lui Dumnezeu în condițiile legământului.
- D. Profetia nu este exclusiv sau predominant predictivă în natura sa. Predicția este un mod de a confirma această slujbă și mesajul ei, dar trebuie ținut cont că „mai puțin de 2% din profețiile VT sunt mesianice. Mai puțin de 5% descriu specific Veacul Noului Legământ. Mai puțin de 1% privesc evenimentele viitoare.” (Fee și Stuart, *Biblia ca literatură*, p. 166).
- E. Profetii Îl reprezintă pe Dumnezeu înaintea oamenilor, în timp ce preoții reprezintă poporul înaintea lui Dumnezeu. Aceasta este o afirmație generală. Există și excepții ca Habacuc, care I-a pus întrebări lui Dumnezeu.
- F. Un motiv pentru care e dificil să îi înțelegem pe profeți este fiindcă noi nu știm cum au fost structurate cărțile lor. Ele nu sunt cronologice. Par să fie tematice, dar nu întotdeauna așa cum s-ar aștepta cineva. Deseori nu sunt contexte istorice evidente, temporizare sau o împărțire clară între cuvântări. Aceste cărți

sunt dificil (1) de citit toată cartea odată; (2) de a schița în funcție de subiect; și (3) de a stabili adevărul central sau intenția autorului pentru fiecare cuvântare.

IV. CARACTERISTICI ALE PROFEȚIEI

- A. În Vechiul Testament pare să existe un progres al conceptului de „profet” sau „profeție”. În Israelul primar s-a dezvoltat o părtășie între profeti, conduși de un lider carismatic ca și Ilie sau Elisei. Câteodată expresia „fiii prorocilor” era folosită pentru a descrie acest grup (2 Împ. 2). Prorocii erau caracterizați de tipuri de extaz (1 Sam. 10:10-13; 19:18-24).
- B. Totuși această perioadă a trecut rapid, ajungându-se la proroci individuali. Erau acei profeti (atât adevărați, cât și falși) care erau identificați cu împăratul și locuiau la palat (Gad, Natan). De asemenea erau cei independenți, câteodată total fără legătură cu starea societății israelite (Amos). Ei sunt atât bărbați, cât și femei (2 Împ. 22:14).
- C. Profetul era adesea un descoperitor al viitorului, condiționat de reacția imediată a omului. Deseori sarcina profetului era o descoperire a planului universal al lui Dumnezeu pentru creația Lui, care nu era afectat de răspunsul uman. Acest plan universal escatologic este unic printre profeții Orientului Apropiat antic. Precizarea și loialitatea față de legământ sunt ideile centrale ale mesajelor profetice (cf. Fee și Stuart, p. 150). Această sugerează că profeții sunt în principal colectivi în accentul lor. De obicei, dar nu în exclusivitate, ei se adresau națiunii.
- D. Cea mai mare parte a materialului profetic era prezentat oral. Mai târziu a fost combinat cu tema, cronologia și alte tipare ale literaturii Orientului Apropiat care ne sunt necunoscute. Pentru că este oral nu este la fel de structurat ca proza scrisă. Această face cărțile să fie dificil de citit în întregime și greu de înțeles dacă nu este un context istoric specific.
- E. Profeții folosesc diferite tipare pentru a-și comunica mesajul.
 - 1. Scena tribunalului – Dumnezeu își duce poporul înaintea judecății, adesea ca un caz de divorț în care YHWH Își respinge soția (Israel) pentru necredințioșia ei (Osea 4; Mica 6).
 - 2. Bocetul funerar – măsura specială a acestui tip de mesaj și „vai-ul” lui caracteristic îl stabilește ca o formă specială (Isaia 5; Habacuc 2).
 - 3. Pronunțarea binecuvântărilor Legământului – natura condițională a Legământului este accentuată, iar consecințele, atât pozitive, cât și negative, sunt explicate pentru viitor.

V. PRINCIPII AJUTĂTOARE PENTRU INTERPRETAREA PROFEȚIEI

- A. Caută intenția profetului original (editorului) observând cadrul istoric și contextul literar al fiecărei profeții. De obicei va implica o încălcare a lui Israel a Legământului Mozaic într-un anumit fel.
- B. Citește și interpretează întreaga profeție, nu doar o parte; schițez-o după conținut. Vezi cum se relaționează la celelalte prorocii. Încearcă să faci o schiță a întregii cărți.
- C. Presupune o interpretare literală a pasajului până când ceva din text te îndeamnă la o utilizare figurată: apoi pune limbajul figurativ în proză.
- D. Analizează acțiunea simbolică în lumina cadrului istoric și a pasajelor similare. Asigură-te că-ți amintești că literatura antică a Orientului Apropiat nu este literatură vestică sau modernă.
- E. Abordează prezicerile cu grijă.

1. Sunt ele exclusiv pentru zilele autorului?
 2. Au fost ele împlinite ulterior în istoria Israelului?
 3. Sunt ele evenimente ce încă țin de viitor?
 4. Au ele o împlinire contemporană și totuși și o împlinire viitoare?
 5. Lasă ca autorii Bibliei, nu autorii moderni, să-ți ghideze răspunsurile.
- F. Semnificații speciale
1. Prezicerea este calificată de răspunsul condițional?
 2. Este clar cui este adresată profeția (și de ce)?
 3. Există posibilitatea din punct de vedere biblic, dar și istoric să fie o împlinire multiplă?
 4. Autorii NT aflați sub inspirație au putut vedea pe Mesia în multe locuri din VT care nu sunt evidente pentru noi. Ei par să folosească tipologia sau jocul de cuvinte. Fiindcă noi nu suntem inspirați, mai bine lăsăm această abordare pe seama lor.

VI. CĂRȚI UTILE

- A. *Ghid de profeție biblică* de Carl Amending și W. Ward Basque
- B. *Biblia ca literatură* de Gordon Fee și Douglas Stuart
- C. *Slujitorii mei, prorocii* de Edward J. Young
- D. *Pluguri și cosoare: regândirea limbajului profeției biblice și apocaliptice* de D. Brent Sandy
- E. *Noul dicționar internațional de teologie și exegeză a Vechiului Testament*, vol. 4, pp. 1067-1078.

SUBIECT SPECIAL: PROFETAȚIA NOULUI TESTAMENT

- I. Nu este același lucru cu profeția VT (BDB 611), care are o conotație rabinică a revelărilor inspirate de la YHWH (cf. Fapte 3:18, 21; Rom. 16:26). Doar profeții puteau scrie Scriptura.
 - A. Moise este numit profet (cf. Deut. 18:15-21)
 - B. Cărțile istorice (Iosua – Împărați [cu excepția lui Rut]) erau numite „foștii profeți” (cf. Fapte 3:24).
 - C. Profeții uzurpă locul Marelui Preot ca sursă de informație de la Dumnezeu (cf. Isaia - Maleahi).
 - D. A doua secțiune a canonului ebraic este „Profeții” (cf. Mat. 5:17; 22:40; Luca 16:16; 24:25, 27; Rom. 3:21).
- II. În NT conceptul este folosit în câteva moduri diferite.
 - A. Referitor la profeții VT și la mesajul lor inspirat (cf. Mat. 2:23; 5:12; 11:13; 13:14; Rom. 1:2).
 - B. Referitor la un mesaj pentru o persoană mai degrabă decât pentru un grup (i.e., profeții VT au vorbit în principal lui Israel).
 - C. Referitor atât la Ioan Botezătorul (cf. Mat. 11:9; 14:5; 21:26; Luca 1:76), cât și la Isus ca propovăduitori ai Împărăției lui Dumnezeu (cf. Mat. 13:57; 21:11, 46; Luca 4:24; 7:16; 13:33; 24:19). Isus a afirmat de asemenea că este mai mare decât profeții (cf. Mat 11:9; 12:41; Luca 7:26).
 - D. Alți profeți din NT
 1. Prima parte a vieții lui Isus așa cum este menționată în Evanghelia lui Luca (i.e., amintirile Mariei)
 - a. Elisabeta (cf. Luca 1:41-42)
 - b. Zaharia (cf. Luca 1:67-79)
 - c. Simeon (cf. Luca 2:25-35)

d. Ana (cf. Luca 2:36)

2. Preziceri ironice (cf. Caiafa, Ioan 11:51)

E. Referitor la cineva care proclamă evanghelia (listele darurilor de proclamare din 1 Cor. 12:28-29; Efes. 4:11)

F. Referitor la un dar continuu în biserică (cf. Mat. 23:34; Fapte 13:1; 15:32; Rom. 12:6; 1 Cor. 12:10, 28-29; 13:2; Efes. 4:11). Câteodată aceeași se poate referi la femei (cf. Luca 2:36; Fapte 2:17; 21:9; 1 Cor. 11:4-5).

G. Referitor la cartea Apocalipsa (cf. Apoc. 1:3; 22:7,10,18,19)

III. Profetii NT

A. Ei nu aduceau o revelație inspirată în sensul în care o făceau profetii VT (i.e., Scriptura). Această afirmație este posibilă datorită folosirii expresiei „credință” (i.e., o percepere a unei evanghelii complete) folosită în Fapte 6:7; 13:8; 14:22; Gal. 1:23; 3:23; 6:10; Fil. 1:27; Iuda 3, 20.

Acest concept este clar din propoziția completă folosită în Iuda 3, „credința dată o dată pentru totdeauna a sfinților”. Această credință „o dată pentru totdeauna” se

D. multe chestiuni exegetice, cheia o reprezintă inima credinciosului. NT este ambiguu și cultural. Dificultatea constă în a putea decide care texte sunt afectate de cultură/istorie și care sunt pentru toate timpurile și culturile (cf. Fee și Stuart, *Biblia ca Literatură*, pp. 14-19 și 69-77). Aici devin cruciale chestiunile libertății și responsabilității, care se găsesc în Rom. 14:1-15:13 și 1 Cor. 8-10. Modul în care răspunde întrebării este important din două motive.

1. Fiecare credincios trebuie să umble în credință în lumina pe care o are. Dumnezeu se uită la inimile și intențiile noastre.

2. Fiecare credincios trebuie să le permită celorlalți credincioși să umble în înțelegerea credinței lor. Trebuie să existe toleranță în limite biblice. Dumnezeu dorește să ne iubim unul pe celălalt așa cum o face El.

3. Ca să rezumăm, creștinismul este o viață de credință și dragoste, nu o teologie perfectă. O relație cu El care influențează relația noastră cu ceilalți este mai importantă decât i.

4:20 „Părinții noștri” Aceasta se referă la Avraam și Iacov (cf. Gen. 12:7; 33:20). Ea își exprimă sentimentul includerii ei în legământ (cf. 8:31-59).

• **„s-au închinat pe acest munte”** Aceasta se referă la argumentul teologic cu privire la unde ar trebui să se închine lui Dumnezeu (YHWH). Evreii susțineau că pe Muntele Moria (locul Templului evreiesc), în timp ce samaritenii susțineau că pe Muntele Garizim (templul samaritean distrus în 129 î.Hr. de Hircanus).

În prezent aceasta ar fi o încercare a oamenilor cărora le mărturisim de a scăpa de chestiunea relației lor cu Cristos legându-se de un chițibuș teologic. Oamenilor le place studiul religiei și filozofiei atât timp cât nu îi afectează în mod personal (cf. 3:19-21).

4:21 „vine ceasul când nu vă veți mai închina Tatălui nici pe muntele acesta și nici în Ierusalim” Aceasta a fost cu siguranță o afirmație șocantă pentru ea și de asemenea pentru ucenicii Lui. Ideea este nu unde, ci cui!

4:22 „mântuirea vine de la iudei” Aceasta este o afirmare a originii lui Mesia (cf. Gen. 12:2-3; 49:8-12; Isa. 2:3; Rom. 9:4-5).

4:23 „Dar vine ceasul, și acum a și venit” Aceasta ar putea fi o aluzie la Mal. 1:11 cu privire la închinarea universală. Este evident că Isus a adus darul vieții veșnice atât în timpul vieții Lui, cât și după moartea Sa. Această afirmație reflectă tensiunea care există între cele două venituri ale lui Mesia. Cele două veacuri evreiești (vezi Subiectul Special de la 1 Ioan 2:17) se suprapuneau acum. Noul veac al Duhului este prezent, dar încă trăim în vechiul veac al răului și păcatului.

Isus pretinde sigur că noul veac a început în El. Veacul Duhului, era mesianică, a fost inaugurat!

- **„în duh și în adevăr”** Termenul „duh” (vezi Subiectul Special de la 3:8) vorbește despre o închinare care nu are o bază locală sau fizică. Cuvântul „adevăr” era folosit în lumea greacă pentru a vorbi despre un concept mental, în timp ce contextul ebraic era acela al credințioșiei sau încrederii. Vezi Subiectele Speciale pe Adevăr la 6:55 și 17:3.
- **„Tatăl”** Era neobișnuit să Îl numești pe Dumnezeu „Tată” în Noul Testament fără să adaugi o referire la Isus ca Singurul Său Fiu.

SUBIECT SPECIAL: TATĂL

VT prezintă metafora familială intimă a lui Dumnezeu ca Tată:

1. Nașterea Israel este descrisă adesea ca „fiul” lui YHWH (cf. Osea 11:1; Mal. 3:17)
2. Chiar și mai devreme în Deuteronom este folosită comparația lui Dumnezeu cu un Tată (1:31)
3. În Deut. 32 Israel este numit „copiii Lui”, iar Dumnezeu este numit „tatăl tău”
4. Această analogie este făcută în Ps. 103:13 și detaliată în Ps. 68:5 (tatăl orfanilor)
5. Era obișnuită în cărțile profeților (cf. Is. 1:2; 63:8; Israel ca fiu, Dumnezeu ca Tată, 63:16; 64:8; Ier. 3:4, 19; 31:9).

Isus vorbea aramaică, ceea ce înseamnă că multe locuri unde apare „Tată” ca grecescul *Pater* reflectă cuvântul aramaic *Abba* (cf. 14:36). Acest termen familial „Tată” reflectă intimitatea lui Isus cu Tatăl. Termenul „Tată” era rareori folosit în VT pentru YHWH, dar Isus îl folosește des și generalizat. Este o descoperire majoră a noii relații a credincioșilor cu Dumnezeu prin Cristos (cf. Matei 6:9).

- **„căci astfel de închinători caută Tatăl”** Dumnezeu se implică activ în căutarea umanității pierdute (cf. Is. 55; Ezech. 18:23, 32; Luca 19:10; Ioan 1:12; 3:16).

4:24 „Dumnezeu este duh” Există câteva propoziții scurte în Ioan care descriu caracterul lui Dumnezeu: (1) Dumnezeu este dragoste; (2) Dumnezeu este lumină; (3) Dumnezeu este duh. Aceasta poate însemna că (1) nu e fizic; (2) nu e limitat la o locație; (3) nu depinde de timp sau (4) cerească vs. pământesc.

4:25 „urmează să vină Mesia” Termenul Mesia se întâlnește doar de două ori în NT, ambele în Evanghelia lui Ioan (cf. 1:41; 4:25).

SUBIECT SPECIAL: MESIA

Această secțiune face parte din comentariile mele pe Daniel 9:6. Dificultatea interpretării acestui verset constă în posibilele semnificații asociate termenului Mesia sau Unsul (BDB 603).

1. Folosit pentru împărății evrei (e.g., 1 Sam. 2:10; 12:3)
2. Folosit pentru preoții evrei (e.g., Lev. 4:3, 5)
3. Folosit pentru Cir (cf. Is. 45:1)
4. #1 și #2 sunt combinate în Ps. 110 și Zaharia 4
5. Folosit pentru venirea specială a lui Dumnezeu, Împăratul Davidic care trebuie să stabilească noul veac al neprihănirii
 - a. Seminția lui Iuda (cf. Gen. 49:10)
 - b. Casa lui Iese (cf. 2 Sam. 7)
 - c. Domnie universală (cf. Ps. 2; Is. 9:6; 11:1-5; Mica 5:1-4ff)

Eu personal înclin spre identificarea „Unsului” cu Isus din Nazaret datorită

1. Prezentării unei Împărății veșnice în capitolul 2 în timpul celui de-al patrulea imperiu
2. Prezentarea unui „fîu al omului” în 7:13, căruia i-a fost dată o împărăție veșnică
3. Propozițiilor despre mântuire din 9:24, care se îndreaptă spre o culminare a istoriei lumii căzute
4. Folosirii de către Isus a cărții lui Daniel în NT (cf. Mat. 24:15; Mc. 13:14)

• **„Când va veni El, ne va spune toate lucrurile”** Aceasta arată faptul că samaritenii așteptau un Mesia. Demonstrează și faptul că ei Îl vedeau pe Mesia ca venind să descopere plinătatea lui Dumnezeu.

4:26 „Eu, Cel Care-ți vorbește, sunt Acela” Aceasta ar putea fi o aluzie la Is. 52:6. Este o afirmație simplă, directă a divinității Sale (atât de diferită față de Evangheliile Sinoptice)! Este folosită expresia „Eu sunt”, care reflectă numele Dumnezeului legământului din VT, YHWH (cf. Exod 3:12, 14). Isus a folosit acest nume al lui Dumnezeu din VT ca un mod de a se referi la revelația de Sine a lui YHWH în mod vizibil și clar în Isus (cf. Ioan 8:24, 28, 58; 13:19; 18:5 în comparație cu Is. 41:4; 43:10; 46:4). Această folosire specifică a lui „Eu sunt” trebuie diferențiată de binecunoscutele afirmații cu „Eu sunt” din Ioan 6:35, 51; 8:12; 10:7, 9, 11, 14; 11:25; 14:6; 15:1, 5, care sunt urmate de substantive calificative.

TEXTUL NTR: 4:27-30

27 Chiar atunci au venit ucenicii Lui și se mirau că vorbea cu o femeie. Totuși nici unul n-a întrebat: „Ce cauți?” sau „De ce vorbești cu ea?” 28 Femeia a lăsat ulciorul, a plecat în cetate și le-a zis oamenilor: 29 „Veniți să vedeți un Om care mi-a spus tot ce am făcut! Ar putea să fie Acesta Cristosul?” 30 Ei au ieșit din cetate și veneau spre El.

4:27 „se mirau că vorbea cu o femeie” Din punct de vedere cultural acest lucru pur și simplu nu era făcut de evreii ortodocși.

• **„Totuși nici unul n-a întrebat: „Ce cauți?” sau „De ce vorbești cu ea?”** Comentariul acesta vine din partea lui Ioan ca martor ocular. Trebuie să și-a amintit foarte bine acest eveniment șocant!

4:29 „Ar putea să fie Acesta Cristosul” Forma gramaticală așteaptă ca răspuns un „nu”, dar contextul arată că ea a crezut cu adevărat că El era! Contextul bate gramatica!

TEXTUL NTR: 4:31-38

31 Între timp, ucenicii Îl rugau: – Rabbi, mănâncă! 32 Dar El le-a răspuns: – Eu am de mâncat o mâncare despre care voi nu știți. 33 Ca urmare, ucenicii și-au zis unii altora: „Nu cumva I-a adus cineva de mâncare?” 34 Isus le-a mai zis: – Mâncarea Mea este să fac voia Celui Ce M-a trimis și să împlinesc lucrarea Lui. 35 Nu ziceți voi că mai sunt încă patru luni și vine secerișul? Iată, Eu vă spun, ridicăți-vă ochii și priviți ogoarele; ele sunt albe, gata pentru seceriș! Chiar acum, 36 cel ce seceră primește răsplată și strânge rod pentru viața veșnică, pentru ca și cel ce seamănă și cel ce seceră să se bucure împreună. 37 Căci în această privință este adevărată zicala: „Unul seamănă, iar altul seceră!” 38 Eu v-am trimis să secerăți acolo unde nu voi v-ați străduit; alții s-au străduit, iar voi ați intrat în strădania lor.

4:32 Aceasta este o altă aluzie la dualismul cer vs. pământ, spiritual vs. fizic. Isus avea o misiune evanghelică, descoperitoare. Oamenii erau/sunt o prioritate!

4:34 „Mâncarea Mea este să fac voia Celui Ce M-a trimis și să împlinesc lucrarea Lui” Ioan 17 este o exprimare clară a înțelegerii lui Isus în ceea ce privește ceea ce dorește Tatăl de la El să facă (cf. Mc. 10:45; Luca 19:10; Ioan 6:29).

Contrastul dintre Isus fiind trimis de sus, din prezența lui Dumnezeu Tatăl, misiunea Sa fiind aceea de a revela pe Tatăl și de a face lucrarea Tatălui. Acesta este dualismul radical atât de caracteristic lui Ioan (sus versus jos, duh versus trup).

Există doi termeni diferiți folosiți pentru Isus ca trimis.

1. *Pempō* (4:34; 5:23, 24, 30, 37; 6:38, 39, 40, 44; 7:16, 18, 28, 33; 8:16, 18, 26, 29; 9:4; 12:44, 45, 49; 14:24; 15:21; 16:5)
2. *Apostellō* (3:17, 24; 5:36, 38; 6:29, 57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3, 18, 21, 23, 25; 20:21)

Acestea sunt sinonime, așa cum demonstrează 20:21. De asemenea arată faptul că credincioșii sunt și ei trimiși într-o lume pierdută ca reprezentanți ai Tatălui cu scopul răscumpărării (cf. 2 Cor. 5:13-21).

SUBIECT SPECIAL: VOIA (*thelēma*) LUI DUMNEZEU**EVANGHELIA LUI IOAN**

- Isus a venit să facă voia Tatălui (cf. 4:34; 5:30; 6:38)
- Pentru a învia în ziua de apoi pe toți cei pe care i-a dat Tatăl Fiului (6:39)
- Ca toți să creadă în Fiul (cf. 6:29, 40)
- Răspunde rugăciunii în acord cu împlinirea vooii lui Dumnezeu (cf. 9:31 și 1 Ioan 5:14)

EVANGHELIILE SINOPTICE

- A face voia lui Dumnezeu este esențial (cf. Mat. 7:21)
- Împlinirea vooii lui Dumnezeu face pe cineva frate și soră cu Isus (cf. Mat. 12:50; Mc. 3:35)
- Voia lui Dumnezeu este ca nimeni să nu piară (cf. Mat. 18:14; 1 Tim. 2:4; 2 Pet. 3:9)
- Calvarul a fost voia Tatălui pentru Isus (cf. Mat. 26:42; Luca 22:42)

EPISTOLELE LUI PAVEL

- Maturitatea și slujirea tuturor credincioșilor (cf. Rom. 12:1-2)
- Credincioșii izbăviți din acest veac al răutății (cf. Gal. 1:4)
- Voia lui Dumnezeu a fost planul Său de răscumpărare (cf. Efes. 1:5, 9, 11)
- Credincioșii experimentează și trăiesc o viață plină de Duhul (cf. Efes. 5:17-18)

- Credincioșii plini de cunoștința lui Dumnezeu (cf. Col. 1:9)
- Credincioșii făcuți desăvârșiți și compleți (cf. Col. 4:12)
- Credincioșii sfințiți (cf. 1 Tes. 4:3)
- Credincioșii mulțumitori pentru toate lucrurile (cf. 1 Tes. 5:18)

EPISTOLELE LUI PETRU

- Credincioșii fac binele (i.e., supunerea față de autoritățile civile) și astfel reduc la tăcere pe cei neînțelepți, creând o oportunitate de a evangeliza (cf. 1 Pet. 2:15)
- Credincioșii suferă (cf. 1 Pet. 3:17; 4:19)
- Credincioșii nu trăiesc vieți egoiste (cf. 1 Pet. 4:2)

EPISTOLELE LUI IOAN

- Credincioșii rămân totdeauna (cf. 1 Ioan 2:17)
- Cheia credincioșilor la rugăciunea ascultată (cf. 1 Ioan 5:14)

4:35 „mai sunt încă patru luni și vine secerișul” Aceasta este o expresie metaforică arătând că oportunitatea răspunsului spiritual este acum! Oamenii au fost mântuiți prin credința în El și în timpul vieții lui Isus, nu doar după înviere.

4:36-38 „unul seamănă, iar altul seceră” Aceste versete se referă la lucrarea profeților sau posibil la Ioan Botezătorul. Aceasta este folosită în 1 Cor. 3:6-8 pentru relația dintre lucrarea lui Pavel și cea a lui Apolo.

TEXTUL NTR: 4:39-42

39 Mulți samariteni din cetatea aceea au crezut în El din pricina mărturiei femeii care zicea: „Mi-a spus tot ce-am făcut!” 40 Așadar, când samaritenii au venit la El, L-au rugat să rămână la ei. Și El a rămas acolo două zile. 41 Mult mai mulți au crezut apoi din pricina cuvintelor Lui 42 și-i ziceau femeii: „Acum nu mai credem din pricina spuselor tale, căci am auzit noi înșine și știm că, într-adevăr, Acesta este Mântuitorul lumii!”

4:39 „mulți samariteni au crezut în El” Ioan folosește VERBUL „a crede” în combinație cu alți câțiva termeni: „a crede în” (*en*), „a crede că” (*hoti*), și cel mai adesea, „a crede în” (*eis*) sau a-ți pune încrederea în (cf. 2:11, 23; 3:16, 18, 36; 6:29, 35, 40; 7:5, 31, 38, 48; 8:30; 9:35, 36; 10:42; 11:25, 26, 45, 48; 12:11, 37, 42, 44, 46; 14:1, 12; 16:9; 17:20). Inițial samaritenii au crezut datorită mărturiei femeii (v. 39), dar după ce L-au auzit pe Isus au primit în mod personal mărturia Lui (vv. 41-42). Isus a venit la oile pierdute ale lui Israel, dar evanghelia Sa era pentru toată omenirea: samariteni, femeile siro-feniciene și soldații romani (cf. Rom. 10:12; 1 Cor. 12:13; Gal. 3:28-29; Col. 3:11). Vezi Subiectul Special de la 2:23.

- **„din pricina mărturiei femeii care zicea”** Dacă Dumnezeu folosește mărturia acestei femei eretice și imorale, El poate să o folosească și pe a ta și a mea! Acest verset arată importanța mărturiei personale. Vezi Subiectul Special: Mărturii cu privire la Isus la 1:8.

4:40

NASB, NRSV „cerut”
NKJV „îndemnat”
TEV, NJB „implorat”

Acesta este un cuvânt grecesc puternic și ar trebui tradus prin „îndemnat” sau „implorat”. Intensitatea acestui termen poate fi văzută și în folosirea lui în v. 47 (cf. Luca 4:38).

4:42 „Mântuitorul lumii” Același titlu universal este folosit în 1 Ioan 4:14. Este folosit și în sensul general al dragostei lui Dumnezeu pentru toată omenirea (cf. 1 Tim. 2:6; Evr. 2:9; 1 Ioan 2:2). Promisiunea din Gen. 3:15 a fost împlinită! În primul secol această expresie era folosită deseori despre Cezar. Persecuția romană a avut loc fiindcă creștinii au folosit acest titlu exclusiv pentru Isus. Acest titlu arată și modul în care autorii NT au atribuit titlurile lui Dumnezeu Tatăl Fiului: Tit 1:3 – Tit 1:4; Tit 2:10 – Tit 2:13; Tit 3:4 – Tit 3:6.

Evreii L-au respins pe Isus (cf. 1:11), dar samaritenii L-au primit repede și cu ușurință (cf. 1:12)!

TEXTUL NTR: 4:43-45

43 După cele două zile, Isus a plecat de acolo spre Galileea. 44 Căci El Însuși spusese că un profet nu are parte de onoare în patria lui. 45 Când a ajuns în Galileea, galileenii L-au primit bine. Ei văzuseră tot ce făcuse în Ierusalim la sărbătoare, căci și ei fuseseră la sărbătoare.

4:43 Acest verset arată faptul că Isus a călătorit mai liber și mai des între Iudeea și Galileea decât s-ar înțelege din Evangheliile Sinoptice.

4:44 Acest este un verset neobișnuit pentru că nu se potrivește contextului anterior. S-ar putea referi la lucrarea galileeană care urma să înceapă (cf. 4:3). Acest proverb se găsește și Mat. 13:57; Marcu 6:4; Luca 4:24. În Evangheliile Sinoptice se referă la Galileea, dar aici se referă la Iudeea.

Despre galileeni se spune de asemenea că L-au „primit” pe Isus, dar mulți dintre ei nu continuau acea primire și mai târziu l-au abandonat. „A crede” și „a primi” implică mai mult decât o primire inițială (cf. Pilda Semănătorului din Mat. 13:18-23; Marcu 4:12-20; Luca 8:11-15). Vezi Subiectul Special: Nevoia de a persevera la 8:31.

4:45 „galileeni L-au primit” Ei deja experimentaseră învățăturile și minunile lui Isus în timpul unei vizite de Paște la Ierusalim. Aceasta înseamnă că ei au crezut în Isus ca Mesia al lui Dumnezeu (cf. 1:12), cel puțin într-o anumită măsură (cf. v. 48).

- **„căci și ei fuseseră la sărbătoare”** Biblia NET menționează aceasta ca un alt comentariu parentetic al autorului, așa cum fac și pentru tot v. 44 (cf. NRSV, NIV).

TEXTUL NTR: 4:46-54

46 A venit din nou în Cana Galileii, unde prefăcuse apa în vin. Era acolo un slujbaș al regelui, al cărui fiu era bolnav în Capernaum. 47 Când acesta a auzit că Isus a venit din Iudeea în Galileea, s-a dus la El și L-a rugat să vină să-i vindece fiul, căci era pe moarte. 48 Isus i-a zis: – Dacă nu vedeți semne și minuni, nicidecum nu veți crede! 49 Slujbașul regelui I-a zis: – Doamne, vino până nu moare copilașul meu! 50 Isus i-a răspuns: – Du-te; fiul tău trăiește! Omul a crezut cuvintele pe care i le-a spus Isus și a plecat. 51 În timp ce se cobora el spre casă, sclavii lui l-au întâmpinat și i-au zis că fiul lui trăiește! 52 Atunci el i-a întrebat de ceasul în care începuse să-i fie mai bine. Ei i-au răspuns: „Ieri la ceasul al șaptelea l-a lăsat febra.” 53 Tatăl a recunoscut că tocmai în ceasul acela Isus îi spusese: „Fiul tău trăiește!” Și a crezut el și toată casa lui. 54 Acesta a fost al doilea semn pe care l-a făcut Isus după ce a venit din Iudeea în Galileea.

4:46

NASB, NRSV,

NJB „un oficial împărătesc”

NKJV „un anumit nobil”

TEV „un oficial guvernamental”

Acesta era un oficial în serviciul familiei lui Irod.

4:48 „Dacă nu vedeți semne și minuni, nicidecum nu veți crede” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ cu o NEGAȚIE DUBLĂ puternică. Isus s-a adresat acestui om la PLURAL. Evreii căutau semne (cf. 2:18; 6:2, 30; Mat. 12:38; 16:1). Dar acest supus al lui Irod a crezut înainte ca minunea să fie înfăptuită.

4:49 „copilaș” Pe parcursul a trei versete Ioan folosește trei termeni diferiți.

1. v. 49 – *paidion* (NASB, „copil”)
2. v. 50 – *hyiōs* (NASB, „fiu”)
3. v. 51 – *pais* (NASB, „fiu”)

Evident că acești termeni erau folosiți ca sinonimici.

4:50 Acest verset captează esența Evangheliei lui Ioan – crede în Isus, crede cuvintele Lui, crede faptele Lui, crede în Persoana Lui! Credința acestui om este dovedită prin credința sa în El fără să vadă promisiunile lui Isus.

4:53 „a crezut el și toată casa lui” Aceasta este prima din multele cazuri în care credința unei persoane a afectat întreaga familie.

1. Corneliu (Fapte 10:44-48)
2. Lidia (Fapte 16:15)
3. Temnicerul din Filipi (Fapte 16:31-34)
4. Crisp (Fapte 18:8)
5. Stefana (1 Cor. 1:16)

Au existat multe dispute despre aceste convertiri ale familiei, dar trebuie afirmat că toți membrii au trebuit să Îl primească pe Isus în mod personal. Orientul Mijlociu este mai tribal și mai orientat pe familie decât culturile moderne. Este de asemenea adevărat că persoanele importante din viața noastră ne influențează deciziile.

4:54 Primul semn public a fost la nunta din Cana 9cf. 2:1-11).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce a plecat Isus din Iudeea?
2. Ioan folosește timpul roman sau cel evreiesc?

3. De ce este discuția lui Isus cu o femeie samariteană atât de importantă?
4. Cum afectează versetul 20 relația dintre denomițiile de azi?
5. Explicați afirmația neobișnuită pe care o face Isus în versetul 26.
6. Galileenii au dovedit o credință adevărată?

IOAN 5

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Vindecarea de la bazin	Un om vindecat la bazinul Betesda	Vindecarea ologului în ziua Sabatului	Vindecarea de la bazin	Vindecarea unui om bolnav la bazinul Betesda
5:1-9a	5:1-15	5:1 5:2-9a	5:1-6 5:7 5:8-9a	5:1-9a
5:9b-18		5:9b-18	5:9b-10 5:11 5:12 5:13 5:14 5:15-17 5:18	5:9b-18
Autoritatea Fiului	Slăvirea Tatălui și Fiului 5:16-23	Relația lui Isus cu Dumnezeu	Autoritatea Fiului	
5:19-29	Viața și Judecata sunt prin Fiul 5:24-30	5:19-24	5:19-23 5:24-29	5:19-47
5:30		5:25-29		
Martorii lui Isus	Mărturia împătrită	Dovada relației lui Isus cu Dumnezeu	Mărturii despre Isus	
5:31-40	5:31-47	5:30 5:31-38 Isus muștră pe cei care Îi refuză oferta 5:39-47	5:30 5:31-40	
5:41-47			5:41-47	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 5:1-9a

1 După aceea, a avut loc o sărbătoare a iudeilor și Isus S-a dus la Ierusalim. 2 În Ierusalim, lângă Poarta Oilor, este un bazin numit în evreiește „Betesda“, care are cinci porticuri. 3 În acestea zăceau o mulțime de bolnavi, orbi, ologi și paralizați, (care așteptau mișcarea apei. 4 Căci un înger al Domnului cobora din când în când în bazin și tulbura apa. Și primul care pășea în el, după tulburarea apei, era făcut sănătos, orice boală ar fi avut.) 5 Se afla acolo un om care era infirm de treizeci și opt de ani. 6 Isus l-a văzut zăcând și, știind că este infirm de multă vreme, l-a întrebat: – Vrei să te faci bine? 7 Bolnavul l-a răspuns: – Domnule, nu am pe nimeni care să mă arunce în bazin atunci când este tulburată apa și, până mă duc eu, coboară altul înaintea mea! 8 Isus i-a zis: – Ridică-te, ia-ți targa și umblă! 9 Dintr-o dată omul s-a făcut bine, și-a luat targa și a început să umble.

5:1 „o sărbătoare” Unele manuscrise unciale antice grecești, \aleph și C, conțin „sărbătoarea”, dar majoritatea manuscriselor au „o sărbătoare” (P⁶⁶, P⁷⁵, A, B și D). Erau trei sărbători anuale obligatorii pentru bărbații evrei să participe dacă era posibil (cf. Levitic 23): (1) Paștele; (2) Rusaliile; și (3) Sărbătoarea Corturilor. Dacă aceasta se referă la Paște, atunci Isus a avut o lucrare publică de patru ani în loc de trei ani (cf. 2:13, 23; 6:4; 12:1). În mod tradițional se consideră că Isus a avut o lucrare publică de trei ani după botezul lui Ioan. Aceasta se estimează după numărul de sărbători de Paște menționate în Evanghelia lui Ioan.

- **„Isus S-a dus la Ierusalim”** Se spune despre Isus că a mers la sărbători în Ierusalim de câteva ori în Ioan (cf. 2:13; 5:1; 7:10; 12:12).

Ierusalimul era construit pe șapte dealuri și era mai înalt decât terenul din jur. Astfel, expresia „S-a suit” ar putea fi adevărată din punct de vedere fizic. Totuși, pare să fie o expresie metaforică a superiorității. Ierusalimul, datorită Templului, era înălțimea pământului sau centrul (buricului) pământului.

5:2 „lângă Poarta Oilor” Această „poartă a oilor” era în partea de nord-est a zidului Ierusalimului. Este menționată de Neemia în rededicarea și reconstrucția zidurilor orașului (cf. Neem. 3:1, 32; 12:39).

NASB, NKJV	„un bazin, care este numit în ebraică Betesda”
NRSV	„numit în ebraică Beth-zatha”
TEV	„în ebraică este numit Bethzatha”
NJB	„numit Betesda în ebraică”

Există câteva alternative de scriere a acestui nume. Iosefus menționează de asemenea numele ebraic „Bethzatha”, nume pentru această parte a Ierusalimului. Este numită „Bethsaida” și în manuscrisele grecești. Sulurile de la Qumran o numesc „Betesda”, care înseamnă „casa milei” sau „casa celor două izvoare”. Astăzi este cunoscut ca bazinul St. Ana.

În vremea lui Isus evreii din Palestina vorbeau aramaică, nu ebraică. În Ioan când se spune „evreiește” înseamnă aramaică (cf. 5:2; 19:3, 17, 20; 20:16; Apoc. 9:11; 16:16). Toate afirmațiile lui Isus, ca și

1. *Talitha kum*, Marcu 5:41
2. *Ephphatha*, Marcu 7:34
3. *Eloi, Eloi, lama sabachthani*, Marcu 15:34

sunt în aramaică.

5:4 Acest verset (3b-4) este un comentariu ulterior al scribilor, care încearcă să explice

1. Prezența tuturor bolnavilor lângă bazin
2. De ce fusese omul acolo un timp atât de lung
3. De ce își dorea pe cineva să îl arunce în apă, v. 7

Este în mod evident o întâmplare folclorică evreiască. Nu era parte a Evangheliei originale a lui Ioan. Dovada că acest verset nu era inclus este:

1. Nu este în manuscrisele P⁶⁶, P⁷⁵, א, B, C*, D
2. Este marcat de un asterisc în peste 20 de manuscrise grecești ulterioare, arătând că acest text nu era considerat original
3. Sunt câțiva termeni non-ioanini folosiți în acest verset.

Este inclus în câteva manuscrise grecești unciale timpurii, A, C³, K și L. Este inclus și în Diatesaron (aprox. 180 d.Hr.) și în scrierile lui Tertulian (200 d.Hr.), Ambrozie, Crisostom și Cyril. Aceasta dovedește vechimea lui, dar nu și includerea lui în Evanghelia originală inspirată. Este inclus în KJV, NASB (1995, între paranteze) și NKJV, dar omis în NASB (1970), NRSV, NJB, REB, Biblia NET și NIV.

Pentru o abordare detaliată a variantei manuscrise a unui exeget evanghelic, vezi Gordon Fee, *Exegeza – până unde?*, pp. 17-28.

5:5-6 Ne este necunoscut de ce Isus a ales specific acest om. Posibil că el era acolo de cel mai mult timp. I se cere puțină credință acestui bărbat. Aparent Isus încerca să inițieze o confruntare cu liderii evrei. Aceasta I-a dat oportunitatea de a-și formula declarația mesianică. Pasajul escatologic din Isaia 35:6 poate fi legat de această vindecare mesianică.

Multe dintre minunile lui Isus au fost făcute în principal nu pentru individul în sine, ci pentru cei care priveau.

1. Ucenicii
2. Autoritățile evreiești
3. Mulțimea

Evanghelia selectează anumite minuni pentru a descoperi în mod clar cine era Isus. Aceste evenimente sunt reprezentative pentru acțiunile Sale zilnice. Ele sunt selectate pentru a arăta

1. Persoana Sa
2. Compasiunea Sa
3. Puterea Sa
4. Autoritatea Sa
5. Descoperirea Sa clară a Tatălui
6. Descoperirea Sa clară a perioadei mesianice

5:8 „Ridică-te, ia-ți targa și umblă” Aceasta este o serie de porunci.

1. Un IMPERATIV PREZENT ACTIV
2. Urmărit de un IMPERATIV AORIST ACTIV
3. Apoi un alt IMPERATIV PREZENT ACTIV

Targa era o saltea de cârpe pe care o foloseau săracii să doarmă. Pentru acești oameni bolnavi, ologi, paralizați slujea ca pat pe care stăteau și în timpul zilei (cf. Marcu 2:4, 9, 11, 12; 6:55; Fapte 9:33).

TEXTUL NTR: 5:9b-18

9b Ziua aceea era o zi de Sabat. 10 Prin urmare, iudeii îi ziceau celui ce fusese vindecat: – Este zi de Sabat! Nu ți se dă voie să-ți iei targa! 11 Însă el le-a răspuns: – Cel Ce m-a făcut bine mi-a zis: „Ia-ți targa și umblă!” 12 Ei l-au întrebat: – Cine este Omul Care ți-a zis: „Ia-ți targa și umblă!”? 13 Dar cel vindecat nu știa cine este, pentru că Isus dispăruse din mulțimea care era în locul acela. 14 După aceea, Isus l-a găsit în Templu și i-a zis: „Iată că te-ai făcut bine! Să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva și mai rău!” 15 Omul a plecat și le-a spus iudeilor că Isus este Cel Care l-a făcut bine. 16 De aceea iudeii Îl persecutau pe Isus, fiindcă făcea aceste lucruri în ziua de Sabat. 17 Însă Isus le-a zis: „Tatăl Meu lucrează până acum, iar Eu, de asemenea, lucrez!” 18 Tocmai de aceea iudeii căutau și mai mult să-L omoare, fiindcă nu numai că dezlega Sabatul, ci și vorbea despre Dumnezeu ca despre Tatăl Său, făcându-Se astfel egal cu Dumnezeu.

5:9b „Era o zi de Sabat” Liderii evrei nici nu se bucurau că omul fusese vindecat, ci erau ofențați că Isus a încălcat Tradiția Orală (mai târziu scrisă în Talmud) în legătură cu Sabatul (cf. vv. 16, 18; Mat. 7:1-23).

Vindecarea făcută de Isus în ziua Sabatului poate fi explicată în două moduri.

1. El vindeca în fiecare zi, dar au apărut controverse cu privire la vindecările din Sabat
2. El a ales această chestiune pentru a cauza o controversă pentru oportunitatea de a-i implica pe liderii religioși într-un dialog teologic.

Isus a vindecat adesea în ziua de Sabat (cf. Mat. 12:9-14; Mc. 1:29-31; 3:1-6; Luca 6:6-11; 14:1-6; Ioan 5:9-18; 9:14). Isus a alungat demoni în ziua Sabatului (cf. Marcu 1:21-28; Luca 13:10-17). Isus i-a apărat pe ucenici când aceștia au mâncat în Sabat (cf. Mat. 12:1-8; Marcu 2:23-28). Isus a inițiat subiecte controversate în sinagogă în Sabat (cf. Luca 4:16-30; Ioan 7:14-24).

5:13 „Isus dispăruse” Literal aceasta înseamnă „a pleca capul într-o parte”. Isus arăta ca un evreu normal al zilelor Sale. El s-a amestecat prin mulțime.

5:14

NASB, NRSV,

NJB

„nu mai păcătuî”

NKJV

„nu mai face păcat”

TEV

„așa că încetează să păcătuiești”

Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, care însemna adesea să încetezi o acțiune deja în desfășurare, dar în acest context pare puțin probabil (cf. Biblia NET, p. 1907 #8). Teologii evrei ai primului secol percepeau boala ca fiind legată de păcat (cf. Iacov 5:14-15). Aceasta nu explică toată boala, după cum se vede din abordarea lui Isus a omului născut orb (cf. Ioan 9) și din cuvintele lui Isus din Luca 13:1-4.

Isus însă aborda și viața spirituală a acestui om. Faptele noastre reflectă inima și credința noastră. Credința biblică este atât obiectivă, cât și subiectivă, atât credință, cât și fapte.

Astăzi se pune un mare accent în biserică pe vindecarea fizică. Sigur că Dumnezeu încă vindecă. Dar vindecarea divină ar trebui să rezulte într-o schimbare spirituală a vieții și priorităților. O întrebare bună ar fi: „De ce vrei să fii vindecat?”

SUBIECT SPECIAL: ESTE VINDECAREA PLANUL LUI DUMNEZEU PENTRU TOATE VEACURILE?

1. Vindecarea era un aspect important al lucrării lui Isus și a apostolilor.
2. A fost intenționat inițial să confirme noul lor mesaj radical despre Dumnezeu și Împărăția Lui.
3. Arată inima lui Dumnezeu pentru oamenii care suferă.
4. Dumnezeu nu S-a schimbat (Mal. 3:6) și el încă acționează în dragoste prin vindecare.
5. Există exemple în care vindecarea nu a avut loc.
 - a. Pavel, 2 Cor. 12:7-10
 - b. Trofim, 2 Tim. 4:20
6. Păcatul și boala erau asociate în scrierile rabinice și Iacov (cf. Ioan 9:2; Iacov 5:13-18).
7. Vindecarea nu este o garanție a Noului Legământ. Nu este parte din ispășirea descrisă în Isaia 53 și Psalmul 103.
8. Este un adevărat mister de ce unii sunt vindecați și alții nu.
9. Este posibil ca deși vindecarea este prezentă în fiecare veac, să fi fost o creștere semnificativă în timpul vieții lui Isus; această creștere va avea loc din nou doar înainte de reîntoarcerea Sa.

5:15 „Omul a plecat și le-a spus iudeilor” Motivația exactă din spatele acestei informări a autorităților evreiești este nesigură.

1. Pare să fie o acțiune nechibzuită, mărunță, care arată că vindecarea nu începe sau se termină întotdeauna cu credință.
2. Isus i-a spus să facă așa (cf. Mat. 8:4; Marcu 1:44; Luca 5:14; 17:14).

5:16 „fiindcă făcea aceste lucruri în ziua de Sabat” VERBUL este un INDICATIV IMPERFECT ACTIV, care denotă o acțiune continuă la timpul trecut. Aceasta nu era prima (sau ultima) vindecare în Sabat a lui Isus!

5:17

NASB

„Dar El le-a răspuns”

NKJV, REV,

NRSV, NIV

„Dar Isus le-a răspuns”

NJB

„Răspunsul Lui pentru ei a fost”

Scribii care au copiat manuscrisele grecești timpurii aveau tendința de a

1. Simplifica gramatica
2. Specifica referințele pronominale
3. Standardiza propozițiile

Este dificil de spus care formă a v. 17 este originala.

1. „dar El...” – P⁷⁵, K, B, W
2. „dar Isus...” – P⁶⁶, A, D, L
3. „dar Domnul...” sau „Domnul Isus” – traduceri siriene

USB⁴ clasifică opțiunea #2 cu „C” (dificil de decis).

• **„Tatăl Meu lucrează până acum, iar Eu, de asemenea, lucrez”** Ambele sunt INDICATIVE PREZENTE MEDII (deponente). Isus afirma că Tatăl nu încetează să facă binele în Sabat și nici Fiul (pentru o dezbatere bună a acestui verset vezi Manfred Brauch, *Abuzând Scriptura*, p. 219). Aceasta, la propriu, era o afirmație a înțelegerii lui Isus a relației Sale unice cu Tatăl (cf. vv. 19-29).

Conceptul evreiesc de monoteism (cf. Deut. 6:4) era practic exprimat într-o explicație a „unei cauze” a evenimentelor din această lume (cf. Jud. 9:23; Iov 2:10; Ecl. 7:14; Is. 45:7; 59:16; Plâng. 3:33-38; Amos 3:6). Toate acțiunile erau în final acțiunea singurului Dumnezeu adevărat. Când Isus a afirmat factorul dublu al acțiunilor lui Dumnezeu pe pământ, El afirma un dualism al cauzalității divine. Aceasta este problema dificilă a Trinității. Un Dumnezeu, dar trei manifestări personale (cf. Mat. 3:16-17; 28:19; Ioan 14:26; Fapte 2:33-34; Rom. 8:9-10; 1 Cor. 12:4-6; 2 Cor. 1:21-22; 13:14; Gal. 4:4; Efes. 1:3-14; 2:18; 4:4-6; Tit 3:4-6; 1 Pet. 1:2). Vezi Subiectul Special: Trinitatea la 14:26.

5:18 „Tocmai de aceea iudeii căutau și mai mult să-L omoare” Erau două motive pentru care iudeii doreau să-L omoare pe Isus.

1. El încălca în mod public (lit. „dezlega”, INDICATIV IMPERFECT ACTIV, cf. Mat. 5:19) Tradiția Orală (Talmud) cu privire la Sabat.
2. Afirmațiile Lui dovedeau că ei L-au înțeles că pretindea egalitate cu Dumnezeu (cf. 8:58-59; 10:33; 19:7).

TEXTUL NTR: 5:19-23

19 Prin urmare, Isus le-a mai zis: „Adevărat, adevărat vă spun că Fiul nu poate face nimic de la Sine, ci doar ceea ce-L vede pe Tatăl făcând. Ceea ce face Tatăl, face și Fiul întocmai. 20 Căci Tatăl Îl iubește pe Fiul și-I arată tot ce face El; și Îi va arăta lucrări mai mari decât acestea, pentru ca voi să vă minunați. 21 Într-adevăr, așa cum Tatăl învie morții și le dă viață, tot așa și Fiul dă viață oricui dorește El! 22 Căci Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata I-a dat-o Fiului, 23 pentru ca toți să-L onoreze pe Fiul așa cum Îl onorează pe Tatăl. Cel ce nu-L onorează pe Fiul nu-L onorează nici pe Tatăl, Care L-a trimis.

5:19, 24, 25 „Adevărat, adevărat” Literal aceasta este „Amin, amin”. Termenul „amin” este o transcriere din ebraică. Inițial însemna încredere. A ajuns să fie folosit pentru a afirma un adevăr. Isus este singurul despre care se știe că a folosit acest cuvânt la începutul unei afirmații. El l-a folosit pentru a introduce afirmații importante. Ioan este singurul care menționează dublarea acestui termen inițial. Vezi Subiectul Special: Amin la 1:51.

5:19 „Fiul” Există o repetiție importantă din punct de vedere teologic a cuvântului „Fiul” în următoarele câteva versete. Este folosit de opt ori în acest scurt context. Dovedește înțelegerea unică a lui Isus a relației Sale cu Tatăl și reflectă titlurile „Fiul Omului” și „Fiul lui Dumnezeu”.

- **„fiul nu poate face nimic de la Sine”** Ca în multe cazuri, NT Îl prezintă pe Isus prin expresii paradoxale. În unele texte

1. El este una cu Tatăl (cf. 1:1; 5:18; 10:30, 34-38; 14:9-10; 20:28)
2. El este separat de Tatăl (cf. 1:2, 14, 18; 5:19-23; 8:28; 10:25, 29; 14:10, 11, 12, 13, 16; 17:1-2)
3. El este chiar supus Lui (cf. 5:20, 30; 8:28; 12:49; 14:28; 15:10, 19-24; 17:8).

Aceasta probabil pentru a demonstra că Isus este pe deplin divin, dar o manifestare personală și veșnică separată, distinctă a divinității.

În comentariul editat de John Raymond E. Brown, *Comentariul biblic ieronimian*, se face o remarcă bună:

„Implicarea subordonării de aici nu ar trebui îndepărtată prin limitarea cuvintelor lui Isus ca referindu-se doar la natura Sa umană... Aceasta ar rata o idee interesantă a Cristologiei Ioanine. Mai degrabă Isus insistă asupra unei armonii absolute a activității dintre Tatăl și Fiul, care, desigur, presupune în mod radical o natură identică; același proces este folosit în 16:12ff. pentru a relaționa pe duhul Sfânt la Fiul. Dar pe parcursul Evangheliei nu găsim nicăieri Trinitatea tratată ca o teză de teologie abstractă; este totdeauna abordată din punctul de vedere al relevanței sale la soteriologie” (p. 434).

- **„ci doar ceea ce-L vede pe Tatăl făcând”** Omenirea nu a văzut niciodată pe tatăl (cf. v. 37 și 1:18), dar Fiul afirmă o cunoaștere intimă, personală, prezentă a Lui (cf. 1:1-3).

- **„ceea ce face Tatăl, face și Fiul întocmai”** În faptele și învățăturile lui Isus oamenii vedeau clar pe Dumnezeuul invizibil (cf. Col. 1:5; Evr. 1:3).

5:20 „Tatăl Îl iubește pe Fiul și-I arată tot ce face El” Acestea sunt ambele INDICATIVE PREZENTE ACTIVE, care vorbesc despre o acțiune continuă. Acesta este termenul grecesc pentru dragoste, *phileō*. Unii s-ar aștepta la *agapeō*, ca în 3:35. Aceste două cuvinte pentru dragoste aveau o suprapunere semantică largă în greaca koine (vezi D. A. Carson, *Erezii exegetice*, ed. a 2-a, pp. 32-33 și F. F. Bruce, *Răspunsuri la întrebări*, p. 73).

- **„lucrări mai mari”** În context se referă la învierea morților (vv. 21, 25-26) și la exercitarea judecății (vv. 22, 27).

- **„pentru ca voi să vă minunați”** Această PROPOZIȚIE CIRCUMSTANȚIONALĂ DE SCOP arată clar că scopul minunilor era ca iudeii (voi la PLURAL) să creadă în singurul Fiu (cf. v. 23; Fapte 13:41 [Hab. 1:5]).

5:21 „așa cum Tatăl învie morții...tot așa și Fiul” În Vechiul Testament YHWH este singurul care poate da viață (cf. Deut. 32:39). Faptul că Isus poate învia din morți este echivalent cu o declarație de egalitate cu YHWH (cf. v. 26).

Isus dă viață veșnică acum (cf. 2 Cor. 5:17; Col. 1:13), care este legată de o manifestare fizică a vieții în noul veac în v. 26 (cf. 1 Tes. 4:13-18). Contactul prelungit al lui Ioan cu Isus se pare că e la nivel personal, dar rămâne un eveniment colectiv viitor (atât judecata, cât și mântuirea).

- **„tot așa și Fiul dă viață oricui dorește El”** Cui alege Fiul să dea viață? În context aceasta nu este o dovadă pentru calvinism, ci o afirmare a faptului că credința în Isus aduce viață (cf. 1:12; 3:16). Tensiunea provine din 6:44, 65. Duhul îi alege pe „toți” sau pe „unii”? Cred că este evident că oamenii căzuți nu inițiază viața spirituală, dar pe baza Bibliei eu sunt loial faptului că ei trebuie să răspundă (și să continue să răspundă) stăruințelor Duhului prin pocăință, credință, ascultare și perseverență! Adevăratul mister este de ce unii care aud evanghelia spun „Nu”! eu numesc aceasta „misterul necredinței”. În realitate este atât „păcatul de neiertat” din Evanghelia, cât și „păcatul aducător de moarte” din 1 Ioan. Vezi Subiectul Special de la 1 Ioan 5:16.

SUBIECT SPECIAL: PROCEDURI EXEGETICE PENTRU INTERPRETAREA „PĂCATULUI DE NEIERTAT”

- A. Amintește-ți că Evangheliile reflectă un context evreiesc
1. Două tipuri de păcate (cf. Lev. 4:2, 22, 27; 5:15, 17-19; Num. 15:27-31; Deut. 1:43; 17:12-13)
 - a. Fără voie
 - b. Cu voie
 2. Contextul evreiesc pre-penticostal (i.e., împlinirea evangheliei și Duhul nu s-au manifestat încă)
- B. Observă contextul literar din Marcu 3:22-30
1. Necredința propriei familii a lui Isus (cf. 3:31-32)
 2. Necredința fariseilor (cf. 2:24; 3:1, 6, 22)
- C. Compară paralelele unde titlul „Fiul Omului” se schimbă în „fiii oamenilor”
1. Mat. 12:22-37 (i.e., 12:32, „un cuvânt împotriva Fiului omului”)
 2. Luca 11:14-26; 12:8-12; (i.e., 12:10, „un cuvânt împotriva Fiului Omului”)
 3. Marcu 3:28 (i.e., „Toate păcatele vor fi iertate fiilor oamenilor”)

5:22 NEGATIVUL DUBLU și VERBUL la TIMPUL PERFECT accentuează faptul că judecata a fost încredințată Fiului (cf. 5:27; 9:39; Fapte 10:42; 17:31; 2 Tim. 4:1; 1 Pet. 4:5). Paradoxul aparent dintre acest verset și Ioan 13:17 este explicat de faptul că Isus, în timpul acestor „zile de pe urmă”, nu judecă pe nimeni, ci oamenii se judecă singuri prin reacția lor la Isus Cristos. Judecata escatologică a lui Isus (a necredincioșilor) este bazată pe acceptarea sau primirea din partea lor a Lui.

Darea vieții veșnice vs. judecata a fost tema din 3:17-21, 36. Dragostea lui Dumnezeu în Cristos, atunci când este respinsă, devine mânia lui Dumnezeu! Sunt doar două opțiuni! Este doar un mod de a primi viața veșnică – credința în Cristos (cf. 10:1-18; 14:6; 1 Ioan 5:9-12)!

5:23 „ca toți să-L onoreze pe Fiul” Termenul cuprinzător „toți” se poate referi la scena unei judecăți escatologice (cf. Fil. 2:9-11).

TEXTUL NTR: 5:24-29

„24 Adevărat, adevărat vă spun că cine ascultă Cuvântul Meu și crede în Cel Ce M-a trimis are viață veșnică și nu vine la judecată, ci a trecut de la moarte la viață. 25 Adevărat, adevărat vă spun că vine ceasul, și acum a și venit, când cei morți vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei ce ascultă vor trăi. 26 Căci așa cum Tatăl are viața în Sine Însuși, tot așa I-a dat și Fiului să aibă viața în Sine Însuși 27 și I-a dat autoritate să facă judecată, pentru că este Fiul Omului. 28 Nu vă mirați de acest lucru, pentru că vine ceasul când toți cei din morminte vor auzi glasul Lui 29 și vor ieși afară – cei ce au făcut binele vor învia pentru viață, iar cei ce au înfăptuit răul vor învia pentru judecată.

- **„Cel ce nu-L onorează pe Fiul nu-L onorează nici pe Tatăl, Care L-a trimis”** Această afirmație este foarte asemănătoare cu 1 Ioan 5:12. Nimeni nu poate cunoaște pe Dumnezeu dacă nu cunoaște pe Fiul, și implicit, nimeni nu poate onora sau lăuda pe tatăl dacă nu onorează și nu laudă pe Fiul!

5:24 „Adevărat, adevărat” Dublarea unică a lui Ioan (cf. v. 25) a cuvintelor lui Isus este o introducere caracteristică a declarațiilor importante. Vezi Subiectul Special de la 1:51.

- **„cine ascultă Cuvântul Meu și crede în Cel Ce M-a trimis are viață veșnică”** Acestea sunt trei VERBE PREZENTE ACTIVE. Aceasta este o accentuare a credinței (vezi Subiectul Special la 2:23) în Tatăl care este manifestată prin credința în Fiul (cf. 1 Ioan 5:9-12). În Sinoptice, viața veșnică este adesea un eveniment viitor la care se spera prin credință, dar în Ioan ea este caracteristică unei realități prezente (i.e., 8:51; 11:25). Este posibil ca termenul „ascultă” să reflecte termenul ebraic *shema*, care însemna „a asculta pentru a împlini” (cf. Deut. 6:4).

- **„Cel Ce M-a trimis”** VERBUL *apostellō* (PARTICIPIU AORIST ACTIV) este rădăcina cuvântului „apostol” (cf. vv. 36-37). Era folosit de rabini ca „cineva trimis ca reprezentant oficial într-o misiune încredințată”. Acest termen este folosit adesea în Ioan pentru Tatăl care Îl trimite pe Fiul ca reprezentant al Său. Vezi observația de la 4:34.

SUBIECT SPECIAL: TRIMIS (*APOSTELLŌ*)

Acesta este un cuvânt grecesc obișnuit pentru „trimis” (i.e., *apostellō*). Acest termen are câteva întrebuniări teologice.

1. Rabinii îl foloseau pentru cineva chemat și trimis ca reprezentant oficial al altcuiva, ceva asemănător „ambasadorului” modern (cf. 2 Cor. 5:20)
2. Evangheliile folosesc adesea acest termen pentru Isus fiind trimis de Tatăl. În Ioan termenul ia conotații mesianice (cf. Mat. 10:40; 15:24; Marcu 9:37; Luca 9:48 și în special Ioan 4:34; 5:24, 30, 36, 37, 38; 6:29, 38, 39, 40, 57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3, 8, 18, 21, 23, 25; 20:21). Este folosit pentru Isus care trimite credincioșii (cf. Ioan 17:18; 20:21)
3. NT îl folosește pentru ucenici
 - a. Cercul intim inițial de doisprezece ucenici (cf. Luca 6:13; Fapte 1:21-22)
 - b. Un grup special de ajutoare și colaboratori apostolici
 - 1) Barnaba (cf. Fapte 14:4, 14)
 - 2) Andronic și Iunia (cf. Rom. 16:7)
 - 3) Apolo (cf. 1 Cor. 4:6-9)
 - 4) Iacov fratele Domnului (cf. Gal. 1:19)
 - 5) Silvan și Timotei (cf. 1 Tes. 2:6)
 - 6) Posibil Tit (cf. 2 Cor. 8:23)
 - 7) Posibil Epafrodit (cf. Fil. 2:25)
 - c. Un dar continuu în biserică (cf. 1 Cor. 12:28-29; Efes. 4:11)
4. Pavel folosește acest titlu pentru el însuși în cele mai multe dintre epistolele lui ca un mod de afirmare a autorității date de Dumnezeu ca reprezentant al lui Cristos (cf. Rom. 1:1; 1 Cor. 1:1; 2 Cor. 1:1; Gal. 1:1; Efes. 1:1; Col. 1:1; 1 Tim. 1:1; 2 Tim. 1:1; Tit 1:1).

- **„ci a trecut de la moarte la viață”** Acesta este un INDICATIV PERFECT ACTIV; ceva ce s-a întâmplat în trecut și a devenit o stare prezentă. Împărăția lui Dumnezeu este prezentă, dar și viitoare, deci la fel și viața veșnică (cf. vv. 25-26, 1 Ioan 3:14). Versetul 25 este o declarație fermă a prezenței actuale a Împărăției!

5:25 „vine ceasul, și acum a și venit” Acest tip de limbaj caracterizează scrierile lui Ioan. Cuvintele și propozițiile au adesea două sensuri. În acest caz, „ceas” înseamnă

1. Ceasul mântuirii
2. Ceasul judecății

Contextul temporal este atât prezent, cât și viitor (cf. v. 29; 6:39, 44, 54). Ce face cineva acum cu Isus va determina ce se va întâmpla cu el/ea în viitor. Mântuirea și judecata sunt atât o realitate prezentă, cât și o împlinire viitoare (cf. v. 28).

SUBIECT SPECIAL: CEASUL

Termenul „ceasul” este folosit în câteva moduri diferite în Evanghelii, ca

1. O referire la timp (cf. Mat. 8:13; Luca 7:21; Ioan 11:9)
2. O metaforă pentru un timp de încercare și necaz (cf. Mat. 10:19; Marcu 13:11; Luca 12:12)
3. O metaforă pentru începutul lucrării lui Isus (cf. Ioan 2:4; 4:23)
4. O metaforă pentru ziua judecății (i.e., A doua venire, cf. Mat. 24:36, 44; 25:13; Mc. 13:32; Ioan 5:25, 28)
5. O metaforă pentru suferințele lui Cristos (cf. Mat. 26:45; Mc. 14:35, 41; Ioan 7:30; 8:20; 12:23, 27; 13:1; 16:32; 17:1)

- **„când cei morți vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu”** Versetul 25 vorbește despre cei morți spiritual; v. 29 vorbește despre învierea tuturor celor morți fizic. Biblia vorbește despre trei tipuri de moarte.

1. Moartea spirituală (cf. Genesa 3)
2. Moartea fizică (cf. Genesa 5)
3. Moartea veșnică (cf. Efes. 2:2; Apoc. 2:11; 20:6, 14) sau iazul de foc, iadul (*Gehenna*).

Aceasta este o utilizare rară a expresiei „Fiul lui Dumnezeu”. Vezi Subiectul Special de la 1 Ioan 3:8. Un motiv pentru care această expresie nu a fost folosită mai des este datorită perspectivei religioase grecești a zeilor (Mt. Olimp) care luau femeii umane ca soții sau consoartă. Statutul lui Isus de Fiu al lui Dumnezeu nu reflectă o procreare sexuală sau o secvență cronologică, ci relația intimă. Este o metaforă evreiască familială. Isus Își declara divinitatea în fața acestor lideri evrei într-un mod foarte clar și specific, folosind categoriile VT (cf. 5:21, 26).

5:26 „Căci așa cum Tatăl are viața în Sine Însuși” În principal acesta este înțelesul termenului YHWH din Exod 3:14. Această formă a numelui de legământ a lui Dumnezeu provine din VERBUL ebraic „a fi”. Înseamnă cel veșnic viu, singurul viu. Vezi Subiectul Special: Numele Divinității la 6:20.

În VT numai YHWH avea „viață” (cf. 1 Tim. 1:17; 6:16) și numai el o putea da altora (i.e., Iov 10:12; 33:4; Ps. 36:9). Isus pretinde că YHWH I-a dat aceeași putere unică Lui!

- **„tot așa I-a dat și Fiului să aibă viața în Sine Însuși”** Aceasta este o afirmație fermă a divinității lui Isus (cf. 1:4; 1 Ioan 5:11).

5:27 Motivul pentru care Isus este capabil (*exousia*, are autoritate, cf. 10:18; 17:2; 19:11) să judece drept este pentru că El este pe deplin Dumnezeu, dar și pe deplin om. Nu este niciun ARTICOL HOTĂRÂT cu expresia „Fiu al Omului” (cf. Ezech. 2:1 și Ps. 8:4). El ne cunoaște pe deplin (cf. Evr. 4:15); El Îl cunoaște pe deplin pe Tatăl (cf. 1:18; 5:30).

Este surprinzător că într-un context în care Isus se numește pe Sine „Fiul” (cf. v. 19 [de două ori], 20, 21, 22, 23 [de două ori], 25, 26), se folosește titlul „fiu al omului” (dar fără obișnuitul ARTICOL HOTĂRÂT). Totuși, aceeași schimbare este și în (1) 3:13, 14 vs. 3:16, 17, 18, 35, 36; (2) 6:27, 53 vs. 6:40; și (3) 8:28 vs. 8:35, 36. Isus a folosit ambele titluri pentru Sine interschimbabil.

5:28 „Nu vă mirați de acest lucru” Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV cu o PARTICULĂ NEGATIVĂ, care de obicei însemna să oprești o acțiune care este deja în desfășurare. Oricât de șocante au fost cuvintele anterioare ale lui Isus pentru acești lideri evrei, următoarea Sa afirmație îi va șoca total.

- **„toți cei din morminte vor auzi glasul Lui”** Aceasta pare să reflecte strigătul lui Mesia la a doua venire (cf. 1 Tes. 4:16). Lazăr (cf. 11:43) este un exemplu al acestui eveniment. Aceasta nu neagă adevărul din 2 Cor. 5:6, 8. Afirmă judecata și autoritatea universală a Fiului.

O mare parte din acest context are de-a face cu realitatea vieții spirituale de acum și aici (realizată escatologic). Dar această frază de asemenea presupune un eveniment escatologic viitor. Această tensiune între deja și nu încă a Împărăției lui Dumnezeu caracterizează învățăturile lui Isus din Sinoptice, dar în special în Ioan.

5:29 Biblia vorbește despre învierea atât a celor răi, cât și a celor buni (cf. Dan. 12:2; Mat. 25:46; Fapte 24:15). Cele mai multe pasaje accentuează doar învierea celor neprihăniți (cf. Iov 19:23-29; Isa. 26:19; Ioan 6:39-40, 44, 54; 11:24-25; 1 Cor. 15:50-58).

Aceasta nu se referă la judecată pe baza faptelor, ci mai degrabă la judecată pe baza stilului de viață a credincioșilor (cf. Mat. 25:31-46; Gal. 5:16-21). Este un principiu general în Cuvântul lui Dumnezeu și în lume, acela că oamenii culeg ceea ce seamănă (cf. Prov. 11:24-25; Gal. 6:6). Sau ca să o punem într-un citat VT, „Dumnezeu răsplătește oamenii după faptele lor” (cf. Ps. 62:12; Iov 34:15; Prov. 24:12; Mat. 16:27; Rom. 2:6-8; 1 Cor. 3:8; 2 Cor. 5:10; Efes. 6:8 și Col. 3:25).

TEXTUL NTR: 5:30

30 Eu nu pot face nimic de la Mine; Eu judec după cum aud, și judecata Mea este dreaptă, pentru că nu caut să fac voia Mea, ci voia Celui Ce M-a trimis.

5:30 Isus, Logosul întrupat al lui Dumnezeu, era supus Tatălui. Acest accent puternic pus pe supunere apare și în v. 19 („Fiul nu poate face nimic”). Aceasta nu înseamnă că Fiul este inferior, ci că Trinitatea a delegat responsabilitățile răscumpărătoare între cele trei persoane distincte: Tatăl, Fiul și Duhul.

TEXTUL NTR: 5:31-47

31 Dacă Eu depun mărturie despre Mine Însumi, atunci mărturia Mea nu este adevărată. 32 Este un Altul Care depune mărturie despre Mine și știu că mărturia pe care o depune El despre Mine este adevărată. 33 Voi ați trimis la Ioan, și el a depus mărturie pentru adevăr. 34 Nu că Eu aș avea nevoie de mărturia unui om, ci spun acesteasta pentru ca voi să fiți mântuiți. 35 El era lampa aprinsă și strălucitoare și voi ați vrut să vă veseliți pentru un ceas la lumina lui. 36 Eu însă am o mărturie mai mare decât cea a lui Ioan. Căci lucrările pe care Mi le-a dat Tatăl să le împlinesc, tocmai lucrările acestea, pe care Eu le fac, depun mărturie despre Mine că Tatăl M-a trimis. 37 Și Tatăl,

Care M-a trimis, a depus El Însuși mărturie despre Mine. Voi nu I-ați auzit niciodată glasul și nici nu I-ați văzut înfățișarea, 38 iar Cuvântul Lui nu rămâne în voi, pentru că nu credeți în Acela pe Care L-a trimis El. 39 Voi cercetați Scripturile deoarece credeți că în ele aveți viață veșnică dar tocmai acestea sunt cele care depun mărturie despre Mine! 40 Și totuși nu vreți să veniți la Mine ca să aveți viață! 41 Eu nu caut slavă de la oameni, 42 dar vă știu: nu aveți în voi dragoste de Dumnezeu. 43 Eu am venit în Numele Tatălui Meu și nu Mă primiți; dacă însă vine altul, în numele lui însuși, pe acela îl veți primi. 44 Cum puteți crede voi, care căutați slavă unii de la alții și nu căutați slava care vine de la singurul Dumnezeu?! 45 Să nu credeți că Eu vă voi acuza înaintea Tatălui! Acuzatorul vostru este Moise, cel în care v-ați pus nădejdea. 46 Căci dacă l-ați crede pe Moise, M-ați crede și pe Mine, pentru că el a scris despre Mine. 47 Dar dacă nu credeți scrierile lui, cum veți crede cuvintele Mele?!

5:31 În VT era nevoie de doi martori ca să dovedească un lucru (cf. Num. 35:30; Deut. 19:15). În acest context Isus menționează cinci martori ai Săi.

1. Tatăl (vv. 32, 37)
2. Ioan Botezătorul (vv. 33, cf. 1:19-51)
3. Propriile cuvinte ale lui Isus (cf. v. 36)
4. Scriptura (cf. v. 39)
5. Moise (cf. v. 46) care reprezintă Deut. 18:15-22

Vezi Subiectul Special de la 1:8.

- **„Dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care vorbește despre o acțiune potențială.
- **„mărturia Mea nu este adevărată”** Aceasta pare să contrazică 8:14. Contextul arată că aceste afirmații au fost făcute în cadre diferite. Aici Isus arată cât de multe alte mărturii sunt, dar în 8:14 afirmă că doar a Lui este necesară!
Pentru „adevărată” vezi Subiectul Special: Adevărul în Ioan la 6:55.

5:32 „Este un Altul Care depune mărturie despre Mine” Aceasta se referă la Dumnezeu Tatăl (cf. 1 Ioan 5:9) datorită folosirii termenului *allos*, care înseamnă „altul de același fel”, în contradicție cu *heteros*, care înseamnă „altul de alt fel”, deși această diferențiere pălește în greaca koine. Vezi Subiectul Special: Mărturii cu privire la Isus la 1:8.

5:33 „Voi ați trimis la Ioan” Aceasta se referă la Ioan Botezătorul.

5:34 „spun aceasta pentru ca voi să fiți mântuiți” Acesta este un CONJUNCTIV AORIST PASIV. DIATEZA PASIVĂ implică acțiunea lui Dumnezeu sau Duhul (cf. 6:44, 65). Amintește-ți că Evangheliile sunt declarații evanghelistice (i.e. tractate), nu biografii istorice. Există un scop evanghelistic în tot ce este menționat (cf. 20:30-31).

5:35 „el era lampa” Aceasta este o altă accentuare a luminii, aici fiind mesajul pregător al lui Ioan (cf. 1:6-8).

5:36 „tocmai lucrările acestea, pe care Eu le fac, depun mărturie despre Mine” Acțiunile lui Isus erau împliniri ale profețiilor VT despre Mesia. Evreii din vremea Sa trebuie să au recunoscut aceste semne miraculoase – vindecarea orbilor, hrănirea săracilor, vindecarea ologilor (cf. Is. 29:18; 32:3-4; 35:5-6; 42:7). Puterea învățăturilor lui Isus, neprihănirea vieții,

compasiunea și minunile (cf. 2:23; 10:25, 38; 14:11; 15:24) depuneau o mărturie clară a Cine era el, de unde venea și Cine L-a trimis.

5:37 „a depus El Însuși mărturie despre Mine” „El” se referă la Tatăl. În context această propoziție pare să se refere la Scriptura VT (cf. Evr. 1:1-3). Aceasta ar include toate referințele mesianice din VT (cf. v. 39).

- **„Voi nu I-ați auzit niciodată glasul și nici nu I-ați văzut înfățișarea”** Isus afirma că deși evreii ar fi trebuit să-L cunoască pe Dumnezeu prin Scripturi și prin experiențele personale de închinare, ei nu Îl cunoșteau de fapt deloc (cf. 8:43; Is. 1:1-15; 6:9-10; 29:13; Ier. 5:21).

În VT, a vedea pe Dumnezeu se credea că aduce moartea. Singura persoană care vorbea lui YHWH față în față a fost Moise, și chiar și atunci întâlnirea a avut loc printr-un văl al Norului. Mulți au considerat că Exod 33:23 contrazice Ioan 1:18. Totuși, termenii ebraici din Exod înseamnă „slava ulterioară”, nu forma fizică.

5:38 „Cuvântul Lui nu rămâne în voi” Acestea sunt două metafore importante în scrierile lui Ioan. Cuvântul lui Dumnezeu (*logos*) trebuie primit; odată primit (cf. 1:27) trebuie să rămână (să locuiască, cf. Ioan 8:31; 15:4, 5, 6, 7, 10; 1 Ioan 2:6, 10, 14, 17, 24, 27, 28; 3:6, 14, 15, 24). Isus este revelația deplină a Tatălui (cf. Ioan 1:1-18; Fil. 2:6-11; Col. 1:15-17; Evr. 1:1-3). Mântuirea este confirmată printr-o relație continuă (înțelesul ebraic al lui „a cunoaște”, cf. Gen. 4:1; Ier. 1:5) și prin susținerea adevărurilor Evangheliei (înțelesul grecesc al lui „a cunoaște” cf. 2 Ioan 9).

Termenul acesta de „a locui” este folosit în sensul de relație intimă, personală cu perseverență. Rămânerea este o condiție a adevăratei mântuirii (cf. capitolul 15). Este folosit în câteva moduri în Ioan.

1. Fiul în Tatăl (cf. 10:38; 14:10, 11, 20, 21; 17:21)
2. Tatăl în Fiul (cf. 10:38; 14:10, 11, 21; 17:21, 23)
3. Credincioșii în Fiul (cf. 10:56; 14:20, 21; 15:5; 17:21)
4. Credincioșii în Fiul și în Tatăl (cf. 14:23)
5. Credincioșii în cuvânt (cf. 5:38; 8:31; 15:7; 1 Ioan 2:14).

Vezi Subiectul Special de la 1 Ioan 2:10.

5:39 „Voi cercetați Scripturile” Aceasta poate fi un INDICATIV PREZENT ACTIV sau un IMPERATIV PREZENT ACTIV. Din moment ce este în lista mărturiilor pe care le-au respins evreii, probabil că este un INDICATIV.

Aici este tragedia liderilor iudei: aveau Scripturile, le citeau, le studiau, le memorau, și totuși ratau persoana către care indicau acestea! Fără Duhul, chiar și Scripturile sunt ineficiente! Viața adevărată vine doar printr-o relație personală, de credință și ascultare (i.e., Deut. 4:1; 8:13; 30:15-20; 32:46-47).

- **„acestea sunt cele care depun mărturie despre Mine”** Aceasta se referă la Scripturile VT, pe care le împlinește Isus (i.e., 1:45; 2:22; 5:46; 12:16, 41; 19:28; 20:9). Cele mai multe dintre primele predici ale lui Petru (cf. Fapte 3:18; 10:43) și Pavel (cf. Fapte 13:27; 17:2-3; 26:22-23, 27) din Fapte folosesc împlinirea profetiei ca o dovadă a mesianității lui Isus. Toate, cu excepția unui pasaj (1 Pet. 3:15-16), unde se afirmă autoritatea Scripturii găsite în NT (cf. 1 Cor. 2:9-13; 1 Tes. 2:13; 2 Tim. 3:16; 1 Pet. 1:23-25; 2 Pet. 1:20-21), se referă la VT. În mod clar Isus S-a văzut pe Sine ca împlinirea și scopul (și exegetul corect, cf. Mat. 5:17-48) al VT.

SUBIECT SPECIAL: *KERIGMA* BISERICII TIMPURII

- A. Promisiunile făcute de Dumnezeu în Vechiul Testament erau acum împlinite prin venirea lui Mesia (Fapte 2:30; 3:19, 24; 10:43; 26:6-7, 22; Rom. 1:2-4; 1 Tim. 3:16; Evr. 1:1-2; 1 Pet. 1:10-12; 2 Pet. 1:18-19).
- B. Isus a fost uns ca Mesia de Dumnezeu la botezul Său (Fapte 10:38).
- C. Isus Și-a început lucrarea în Galileea după botezul Său (Fapte 10:37).
- D. Lucrarea Lui a fost caracterizată de înfăptuirea binelui și a lucrărilor mărețe prin puterea lui Dumnezeu (Marcu 10:45; Fapte 2:22; 10:38).
- E. Mesia a fost crucificat conform scopului veșnic al lui Dumnezeu (Marcu 10:45; Ioan 3:16; Fapte 2:23; 3:13-15, 18; 4:11; 10:39; 26:23; Rom. 8:34; 1 Cor. 1:17-18; 15:3; Gal. 1:4; Evr. 1:3; 1 Pet. 1:2, 19; 3:18; 1 Ioan 4:10).
- F. El a fost înviat din morți și a apărut în fața ucenicilor (Fapte 2:24, 31-32; 3:15, 26; 10:40-41; 17:31; 26:23; Rom. 8:34; 10:9; 1 Cor. 15:4-7, 12ff; 1 Tes. 1:10; 1 Tim. 3:16; 1 Pet. 1:2; 3:18, 21).
- G. Isus a fost înălțat de Dumnezeu și I s-a dat numele de „Domn” (Fapte 2:25-29, 33-36; 3:13; 10:36; Rom. 8:34; 10:9; 1 Tim. 3:16; Evr. 1:3; 1 Pet. 3:22).
- H. El a dat Duhul Sfânt să modeleze noua comunitate a lui Dumnezeu (Fapte 1:8; 2:14-18, 38-39; 10:44-47; 1 Pet. 1:12).
- I. El va reveni pentru judecată și pentru restaurarea tuturor lucrurilor (Fapte 3:20-21; 10:42; 17:31; 1 Cor. 15:20-28; 1 Tes. 1:10).
- J. Toți cei ce aud mesajul ar trebui să se pocăiască și să fie botezați (Fapte 2:21, 38; 3:19; 10:43, 47-48; 17:30; 26:20; Rom. 1:17; 10:9; 1 Pet. 3:21).

Această schemă a funcționat ca proclamare esențială a bisericii primare, deși diferiți autori ai NT pot scoate o porțiune sau pot accentua alte detalii în predicile lor. Întreaga Evanghelie a lui Marcu urmează îndeaproape aspectul Petrin de *kerygma*. Marcu este perceput în mod tradițional ca cel care structura predicile lui Petru din Roma, într-o Evanghelie scrisă. Atât Matei, cât și Luca urmează structura principală a lui Marcu.

5:41-44 Aceste versete par să reflecte faptul că liderii religioși evrei se bucurau de aplauzele semenilor lor. Ei se mândreau citându-i pe rabinii din trecut, dar datorită orbirii spirituale ei ratau pe cel mai mare dintre toți învățătorii, care era în mijlocul lor. Aceasta este una dintre acuzațiile ferme ale lui Isus cu privire la iudaismul rabinic din primul secol (observă și pilda din Mat. 21:33-46; Marcu 12:1-12; Luca 20:9-19).

5:41

NASB, NRSV

„Nu primesc slavă de la oameni”

NKJV

„Nu primesc onoare de la oameni”

TEV

„Nu caut lauda oamenilor”

NJB

„Slava omenească nu înseamnă nimic pentru mine”

Termenul „slavă”, *doxa*, este dificil de tradus în mod consecvent (vezi Subiectul Special de la 1:14). Reflectă ebraicul „slavă”, *kabodh*, care era folosit ca mod de exprimare a prezenței radioase, strălucitoare a lui Dumnezeu (cf. Exod 16:10; 24:17; 40:34; Fapte 7:2) și pentru a lăuda și onora pe Dumnezeu pentru caracterul și faptele Sale. Un verset bun care combină aceste conotații este 2 Pet. 1:17.

Acest aspect de strălucire a prezenței lui Dumnezeu și a caracterului Său este legat de

1. Îngeri (cf. Luca 2:9; 2 Pet. 2:10)

2. Supremația lui Isus (cf. Ioan 1:14; 8:54; 12:28; 13:31; 17:1-5, 22, 24; 1 Cor. 2:8; Fil. 3:17)
3. Prin extensie la credincioși (cf. Rom. 8:18, 21; 1 cor. 2:7; 15:43; 2 Cor. 4:17; Col. 3:4; 1 Tes. 2:12; 2 Tes. 2:10; Evr. 2:10; 1 Pet. 5:1, 4).

Este interesant de observat și faptul că Ioan se referă la răstignirea lui Isus ca El fiind glorificat (cf. 7:39; 12:16, 23; 13:31). Totuși poate fi tradus și prin „onoare” sau „mulțumire” (cf. Luca 17:18; Fapte 12:23; Rom. 4:20; 1 Cor. 10:31; 2 Cor. 4:15; Fil. 1:11; 2:11; Apoc. 11:13; 14:7; 16:9; 19:7). Așa este folosit în contextul acesta.

5:43 „nu Mă primiți” Pe parcursul Evangheliei lui Ioan, accentul pus pe credința în Isus nu e un crez teologic prescris, ci o întâlnire personală cu El (i.e., vv. 39-40). Credința începe cu decizia de a te încrede în El. Aceasta începe o relație personală crescândă de ucenicizare, care se sfârșește cu maturitatea doctrinală și trăirea asemenea lui Cristos.

- **„dacă însă vine altul, în numele lui însuși”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ.
- **„pe acela îl primiți”** Acesta era un joc al metodelor de studiu rabinice de comparare a învățătorilor din diferite școli rabinice din Talmud.

Michael Magill, *Interliniarul Noului Testament*, are un citat bun:

„Liderii evrei ar primi un învățător sau rabin uman care nu pretinde că este trimis de Dumnezeu. Cu un învățător uman ei sunt într-o relație reciprocă de egalitate, cinstindu-se de la același nivel. Cu un profet trimis de Dumnezeu ei ar trebui să fie într-o poziție de subordonare, auzind și împlinind. Aceasta a stat întotdeauna la baza motivului pentru care prorocii lui Dumnezeu au fost respinși” (p. 318).

5:44 Vezi observația de la 17:3.

5:45-47 Isus declară că scrierile lui Moise L-au revelat pe El. Probabil că este o referire la Deut. 18:15-22. În v. 45 Scriptura este personificată ca un acuzator. Era menită să fie un ghid (cf. Luca 16:31). Odată respins, ghidul devine adversar (cf. Gal. 3:8-14, 23-29).

5:46, 47 „dacă...dacă” Versetul 46 este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, numită „contrar adevărului”, ceea ce afirmă că liderii evrei nu credeau cu adevărat nici în scrierile lui Moise și că Isus (Moise cel escatologic [i.e., Profetul din Deut. 18:15-19]) va fi judecătorul lor în ziua de apoi. „Dacă” din v. 47 introduce o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, care este considerată adevărată (NIV are „din moment ce”).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce este omis versetul 4 din traduceri moderne?
2. De ce a vindecat Isus special pe acest om?
3. A fost implicată credința din partea acestui om la vindecare? Vindecarea fizică implică vindecare spirituală?

4. Boala lui era legată de păcatele personale? Este boala întotdeauna legată de păcatul personal?
5. De ce doreau iudeii să Îl omoare pe Isus?
6. Enumeră funcțiile lui Dumnezeu din Vechiul Testament care se aplică și lui Isus.
7. Viața veșnică este o realitate prezentă sau o nădejde viitoare?
8. Judecata finală este bazată pe fapte sau pe credință? De ce?

IOAN 6

ÎMPĂRTIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Hrănirea celor cinci mii 6:1-15	Hrănirea celor cinci mii 6:1-14	Hrănirea celor cinci mii 6:1-15	Isus hrănește cinci mii 6:1-6 6:7 6:8-9 6:10-13 6:14-15	Minunea pâinilor 6:1-4 6:5-15
Umblarea pe apă 6:16-21 Isus Pâinea vieții 6:22-33 6:34-40 6:41-51 6:52-59	Isus umblă pe mare 6:15-21 Pâinea din cer 6:22-40 Respins de ai Lui 6:41-59	Isus umblă pe mare 6:16-21 Isus, Pâinea vieții 6:22-24 6:25-40 6:41-51 6:52-59	Isus umblă pe apă 6:16-21 Oamenii Îl caută pe Isus 6:22-24 Isus Pâinea vieții 6:25 6:26-27 6:28 6:29 6:30-31 6:32-33 6:34 6:35-40 6:41-42 6:43-51 6:52 6:53-58 6:59	Isus vine la ucenici umblând pe ape 6:16-21 Discursul din sinagoga din Capernaum 6:22-27 6:28-40 6:52-58 6:59-63
Cuvintele vieții veșnice 6:60-65 6:66-71	Mulți ucenici pleacă 6:60-71	6:60-65 6:66-71	Cuvintele vieții veșnice 6:60 6:61-65 6:66-67	6:64-66 Mărturisirea de credință a lui Petru

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE

- A. Evanghelia lui Ioan nu menționează Cina Domnului în sine, deși capitolele 13-17 conțin dialogul și rugăciunea din camera de sus. Omiterea aceasta ar putea fi intenționată. Biserica secolului al doilea a început să privească actele de cult în sens sacramental. Le considerau canale ale harului. Ioan s-ar putea să fi reacționat la perspectiva sacramentală nementionând botezul lui Isus sau Cina Domnului.
- B. Ioan 6 este în contextul hrănirii celor cinci mii. Totuși mulți îl folosesc pentru a învăța perspectiva sacramentală a Euharistiei. Aceasta este sursa doctrinei Romano Catolice a transsubstanțierii (vv. 53-56).

Întrebarea legată de cum se relaționează capitolul 6 la Euharistie dovedește natura dublă a Evangheliilor. Evident, Evangheliile relatează cuvintele și viața lui Isus, dar totuși au fost scrise decenii mai târziu și exprimau confesiunea de credință a autorilor. Sunt deci trei nivele de intenție autorială.

1. Duhul
2. Isus și ascultătorii originali
3. Scriitorii Evangheliilor și cititorii lor

Cum trebuie cineva să interpreteze? Singura metodă verificabilă trebuie să fie o abordare contextuală, gramaticală, lexicală, informată de contextul istoric, și nu vice versa.

- C. Trebuie să ne amintim că audiența era evreiască și contextul cultural era așteptarea rabinică a lui Mesia ca fiind un super-Moise (cf. vv. 30-31), în special în ce privește experiențele din Exod de genul „maneî”. Rabinii foloseau Ps. 72:16 ca dovadă. Afirmările neobișnuite ale lui Isus (cf. vv. 60-62, 66) erau menite să combată așteptările false ale mulțimii cu privire la Mesia (cf. vv. 14-15).
- D. Părinții bisericii primare nu erau de acord că acest pasaj se referă la Cina Domnului. Clement din Alexandria, Origen și Eusebiu nu au menționat niciodată Cina Domnului în discuțiile lor despre acest pasaj.

- E. Metaforele din acest pasaj sunt foarte asemănătoare cuvintelor lui Isus folosite cu „femeia de la fântână” în Ioan 4. Apa și pâinea pământească sunt folosite ca metafore pentru viața veșnică și realitățile spirituale.
- F. Această înmulțire a pâinii este singura minune menționată în toate patru Evangheliile (Mat. 14:13-21; Marcu 6:32-44; Luca 9:10-17)!
- G. Michael Magill, *Transliniarul Noului Testament* (p. 325) face o observație interesantă cu privire la diferitele grupuri din Capernaum și la relația lor cu afirmațiile șocante ale lui Isus.
1. Mulțimea, v. 24
 2. Iudeii, vv. 41, 52
 3. Ucenicii, vv. 60, 66
 4. Cei doisprezece, v. 67
- Practic Isus
1. A oprit mulțimea de la a încerca să Îl facă împărat pentru că i-a hrănit (6:15)
 2. A provocat conducerea iudaică prin declarațiile Lui personale radicale
 3. A făcut ca mulți din cei ce-L urmau de departe să plece
 4. A făcut o afirmație de continuare și aprofundare a credinței pentru cei doisprezece (6:68-69)

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 6:1-14

1 După aceea, Isus a plecat pe celălalt mal al Mării Galileii, adică Marea Tiberiadei. 2 O mare mulțime de oameni Îl urma, pentru că vedea semnele pe care le făcea cu cei bolnavi. 3 Isus S-a suit pe munte și S-a așezat acolo cu ucenicii Lui. 4 Paștele, sărbătoarea iudeilor, era aproape. 5 Când Isus Și-a ridicat ochii și a văzut că vine la El o mare mulțime, l-a întrebat pe Filip: – De unde să cumpărăm pâini ca să mănânce oamenii aceștia? 6 Spunea lucrul acesta ca să-l încerce, însă El știa ce urmează să facă. 7 Filip l-a răspuns: – Pâinile pe care le-am putea cumpăra cu două sute de denari n-ar fi de ajuns ca fiecare să primească măcar câte puțin! 8 Unul dintre ucenicii Lui, Andrei, fratele lui Simon Petru, l-a zis: 9 – Este aici un băiețel care are cinci pâini de orz și doi pești. Dar ce sunt acestea la atâția?! 10 Isus a zis: – Puneți oamenii să se așeze! În locul acela era multă iarbă. Așa că bărbații s-au așezat; ei erau în număr de aproape cinci mii. 11 Isus a luat pâinile, a adus mulțumiri și le-a împărțit celor ce se așezaseră. De asemenea, le-a dat și din pești, cât au vrut. 12 Când s-au săturat, le-a zis ucenicilor Săi: – Adunați firimiturile rămase, ca să nu se piardă nimic! 13 Le-au adunat deci și au umplut douăsprezece coșuri cu firimiturile de la cea a celor cinci pâini de orz, firimituri pe care le lăseseră cei ce mâncaseră. 14 Când au văzut oamenii acest semn pe care l-a făcut El, au zis: „Într-adevăr, Acesta este Profetul Care urma să vină în lume!”

6:1 „Marea Galileii, adică Marea Tiberiadei” Acest ochi de apă era cunoscut prin câteva alte nume. În VT era numit Chineret, (cf. Num. 34:11). Era cunoscut și ca Lacul Ghenezaret în Luca 5:1 și pe numele roman, Marea Tiberiadei în Ioan 21:1. Paranteza este un alt comentariu editorial al autorului. Dovedește că Evanghelia lui Ioan a fost scrisă pentru oameni din afara Palestinei (cf. 6:4, 6, 64, 71).

6:2 Observă motivul pentru care Îl urma mulțimea.

6:3 Isus S-a folosit de amplificarea naturală a apei și a dealului lateral pentru a-Și proiecta vocea. Faptul că el „S-a așezat” arată că aceasta era o întâlnire oficială de învățare a ucenicilor Lui. Unii se întreabă dacă muntele era menit să le reamintească de cadrul mozaic, ca și Matei 5-7.

În aceste sesiuni extinse de predare, Isus se adresa adesea diferitelor grupuri din mulțime. În jurul picioarelor Lui erau ucenicii apropiați; dincolo de ei, curioșii, bogații și „oamenii din popor” obișnuiți; și în grupuri mici, liderii religioși (farisei, cărturari, saducheii, posibil chiar esenieni).

6:4 „Paștele, sărbătoarea iudeilor” Singurul mod de a determina lungimea lucrării publice a lui Isus sunt Paștele menționate în Evanghelia lui Ioan (primul, 2:13; al doilea, 6:4; al treilea, 11:55 & 13:1). Dacă Ioan 5:1 vorbește tot despre un Paște, atunci avem cel puțin trei ani și jumătate sau patru ani de lucrare publică. Sunt însă multe lucruri pe care nu le cunoaștem despre viața lui Isus (cf. 20:30; 21:25).

6:6 „Spunea lucrul acesta ca să-l încerce” Termenul grecesc de aici pentru „a testa” (*peirazō*) de obicei poartă o conotație negativă (vezi Subiectul Special la 1 Ioan 4:1, cf. Mat. 4:1). Acesta este un bun exemplu pentru a arăta că exegeții moderni încearcă să forțeze cuvintele NT ca să se potrivească definiției. Greaca koine a pierdut multe din detaliile gramaticale și lingvistice ale limbii grece clasice (cf. nota de la 5:20).

Isus îl încerca pe Filip, dar cum?

1. Credința lui în Isus că va purta de grijă?
2. Cunoștința sa din VT (cf. Num. 11:13, întrebarea lui Moise către Dumnezeu cu privire la asigurarea mâncării)?
3. Interesul și grija sa față de mulțime?

6:7

NASB, NKJV, JB „în valoare de două sute de denari”

NRSV „plata pe șase luni”

TEV „două sute de monede de argint”

Un denar era plata pe o zi pentru un muncitor (cf. Mat. 20:2) și pentru un soldat. Aceasta ar fi fost aproape două treimi din plata pe un an.

SUBIECT SPECIAL: MONEDE FOLOSITE ÎN PALESTINA ÎN TIMPUL LUI ISUS

I. Monede de aramă

- A. *Cherma* – valoare mică (cf. Ioan 2:15)
- B. *Chalchos* – valoare mică (cf. Mat. 10:9; Marcu 12:41)
- C. *Assarion* – o monedă romană de aramă ce valora cam 1/6 dintr-un *dēnarius* (cf. Mat. 10:29)
- D. *Kodrantēs* – o monedă romană de aramă în valoare de 1/64 dintr-un *dēnarius* (cf. Mat. 5:26)
- E. *Lepton* – o monedă evreiască de aramă în valoare cam de 1/128 dintr-un *dēnarius*
- F. *Quadrans/bănuț* - o monedă romană de aramă de valoare mică

II. Monede de argint

- A. *Arguros* („monedă de argint”) – mult mai valoroase decât monedele de aramă sau bronz (cf. Mat. 10:9; 26:15)
- B. *Dēnarius* – o monedă romană de argint ce valora o zi de muncă (cf. Mat. 18:28; Marcu 6:37)
- C. *Drachmē* – o monedă grecească de argint echivalentă ca valoare cu un *dēnarius* (cf. Luca 15:9)

- D. *Di-drachmon* – o *drachmas* dublă egală cu ½ de șechel evreiesc (cf. Mat. 17:24)
- E. *Statēr* – o monedă de argint ce valora aproximativ patru *dēnarii* (cf. Mat. 17:27)
- III. Monede de aur – *chrusos* („monede de aur”) – cele mai valoroase monede (cf. Mat. 10:9)
- IV. Termeni generali pentru greutatea metalelor
- A. *Mnaa* – în latină *mina*, o greutate a metalului echivalentă cu 100 *dēnarii* (cf. Luca 19:13)
- B. *Talanton* – o unitate de măsură grecească (cf. Mat. 18:24; 25:15, 16, 20, 24, 25, 28)
1. Argint în valoare de 6000 *dēnarii*
 2. Aur în valoare de 180000 *dēnarii*
- C. *Șechel* – greutatea evreiască VT pentru argint (cf. Gen. 23:15; 37:28; Exod 21:32)
1. *Pīm* – 2/3 din *șechel*
 2. *Beka* - ½ de *șechel*
 3. *Gerah* – 1/20 din *șechel*
- Unități mai mari
1. *Maneh* – 50 de *șecheli*
 2. *Kikkar* – 3000 de *șecheli*

6:8-9 „Andrei, fratele lui Simon Petru” Acest context conține o imagine așa de frumoasă a credinței simple a lui Andrei și a încrederii lui în puterea și persoana lui Isus.

6:9 „pâini de orz” Aceasta era considerată cea mai ieftină și cea mai puțin apreciată pâine. Era mâncarea săracilor. Isus nu și-a folosit puterile ca să asigure o mâncare scumpă!

6:10 „Puneți oamenii să se așeze” Oamenii din această cultură mâncau în mod normal așezați pe podea sau aplecați la o masă joasă în formă de „U”.

- **„în locul acela era multă iarbă”** Acesta este comentariul unui martor ocular apostolic (editorial).
- **„Așa că bărbații s-au așezat; ei erau în număr de aproape cinci mii”** Este impropriu să numim aceasta „hrănirea celor cinci mii”, fiindcă aparent au fost mai mulți oameni acolo în acea zi. Cinci mii este un număr rotund și se referă la bărbații adulți (i.e., de la 13 ani în sus) și nu include femeile și copiii (cf. Mat. 14:21).

6:11 „a adus mulțumiri și le-a împărțit” Minunea înmulțirii trebuie că a avut loc în mâinile lui Isus. În contextul speranței mesianice evreiești, acest eveniment ar fi semnul așteptat al lui Isus asigurând mâncare ca și Moise care a dat mană.

Termenul grecesc pentru „a aduce mulțumiri” (*eucharisteō*) a devenit mai târziu numele pentru Cina Domnului (cf. 1 cor. 11:23-24). L-a folosit oare Ioan cu această definiție viitoare, tehnică în vedere? Celelalte evanghelii care nu conțin aluziile la Euharistie folosesc un termen diferit (*eulogeō*, cf. Mat. 14:19; Marcu 6:41). Ei folosesc termenul *eucharisteō* (cf. Mat. 15:36; Marcu 8:6; Luca 17:16; 18:11), dar nu în mod consecvent în contextul Cinei Domnului. Ei folosesc același termen pentru a descrie mulțumirile aduse de Isus în rugăciune în camera de sus (cf. Mat. 26:27; Marcu 14:23; și Luca 22:17-19). Astfel, fiindcă utilizarea nu este uniformă, Ioan ar fi trebuit să facă aluzia sa mai specifică dacă cititorii de mai târziu trebuiau să interpreteze aceasta în cadrul Euharistiei!

6:12 „piardă” Vezi Subiectul Special: *Apollumi* la 10:10.

6:13 „Le-au adunat deci și au umplut douăsprezece coșuri” Termenul „coș” de aici se referă la un coș mare împletit. Este important că Isus nu a risipit nimic din mâncarea înmulțită, și nici nu a schimbat natura (sau tipul) de pâine.

Termenul „doisprezece” are oare o semnificație simbolică? Este dificil de stabilit în mod sigur. S-a interpretat ca fiind o referire la semințiile lui Israel (Isus împlinește VT) sau câte un coș pentru fiecare ucenic (Isus împlinește și poartă de grijă ucenicilor), dar s-ar putea să fie doar un detaliu al martorului ocular (ca v. 19).

SUBIECT SPECIAL: NUMĂRUL DOISPREZECE

Doisprezece a fost întotdeauna un număr simbolic pentru organizare

A. În afara Bibliei

1. Doisprezece semne ale Zodiacului
2. Doisprezece luni ale anului

B. În VT (BDB 1040 plus 797)

1. Fiii lui Iacov (semințiile evreiești)
2. Reflectat în
 - a. Doisprezece stâlpi la altar în Exod 24:4
 - b. Doisprezece pietre prețioase pe pieptarul marelui preot (care reprezentau semințiile) în Exod 28:21
 - c. Doisprezece pâini în Locul Sfânt din Cortul Întâlnirii în Lev. 24:5
 - d. Doisprezece iscoade trimise în Canaan în Num. 13 (unul din fiecare seminție)
 - e. Doisprezece toiege (drapelul seminției) la răzvrătirea lui Core în Num. 17:2
 - f. Doisprezece pietre ale lui Iosua în Iosua 4:3, 9, 20
 - g. Doisprezece districte administrative în administrarea lui Solomon în 1 Împ. 4:7
 - h. Doisprezece pietre în altarul lui Ilie pentru YHWH în 1 Împ. 18:31

C. În NT

1. Doisprezece ucenici aleși
2. Doisprezece coșuri cu pâini (unul pentru fiecare apostol) în Mat. 14:20
3. Doisprezece tronuri pe care stau ucenicii din NT (referindu-se la cele 12 seminții ale lui Israel) în Mat. 19:28
4. Doisprezece legiuni de îngeri să Îl scape pe Isus în Mat. 26:53
5. Simbolismul din Apocalipsa
 - a. 24 de bătrâni pe 24 de tronuri în 4:4
 - b. 144.000 (12x12.000) în 7:4; 14:1, 3
 - c. Doisprezece stele pe coroana femeii în 12:1
 - d. Doisprezece porți, doisprezece îngeri reprezentând cele 12 seminții în 21:12
 - e. Doisprezece pietre de temelie ale noului Ierusalim și pe ele numele celor doisprezece apostoli în 21:14
 - f. Doisprezece mii de stadioane în 21:16 (măsura noului oraș, noul Ierusalim)
 - g. Zidul de 144 de coți în 21:7
 - h. Doisprezece porți de mărgăritar în 21:21
 - i. Pomii din noul Ierusalim cu doisprezece tipuri de fructe (câte unul pentru fiecare lună) în 22:2

6:14 „Profetul” Aceasta este o aluzie la referința mesianică din Deut 18:15-22 (cf. Fapte 3:22; 7:37). Mulțimea a recunoscut puterea lui Isus, dar a înțeles greșit natura misiunii și semnelor Lui.

TEXTUL NTR: 6:15

15 Atunci Isus, știind că au de gând să vină să-L ia cu forța ca să-L facă rege, S-a retras din nou la munte, doar El singur.

6:15 Mulțimea era încântată de minunea mesianică a lui Isus de asigurare a hranei. Acest verset se poate referi la ispita celui rău din Mat. 4:3.

TEXTUL NTR: 6:16-21

16 Când s-a lăsat seara, ucenicii Lui au coborât la mare, 17 s-au urcat într-o barcă și s-au dus înspre partea cealaltă a mării, la Capernaum. Se făcuse deja întuneric și Isus încă nu venise la ei, 18 iar marea devenea agitată, pentru că sufla un vânt puternic. 19 După ce au vâslit cam douăzeci și cinci sau treizeci de stadii, L-au văzut pe Isus umblând pe mare și apropiindu-Se de barcă și li s-a făcut frică. 20 El însă le-a zis: „Eu sunt! Nu vă temeți!” 21 Atunci ei au fost gata să-L ia în barcă. Și barca a ajuns imediat la țărmul spre care se îndreptau.

6:17 „Capernaum” Acesta era sediul lui Isus în timpul lucrării Sale galileene datorită necredinței celor din orașul Lui natal, Nazaret (cf. Luca 4:28-29).

6:19 „au vâslit cam douăzeci și cinci sau treizeci de stadii” Ei erau cam la jumătatea traversării lacului când a venit Isus la ei umblând pe apă. Matei extinde această narațiune pentru a-l include și pe Petru mergând către El pe apă.

- **„li s-a făcut frică”** Acești ucenici încă Îl evaluau pe Isus după standarde pământești. Frica ucenicilor este descrisă în Marcu 6:49. Greutatea colectivă a acestor „semne” i-au forțat să reevalueze cine era El.

6:20 „Eu sunt” În mod literal aceasta este (*egō eimi*) „Eu sunt” (cf. 4:26; 8:24, 28, 54-59; 13:19; 18:5-6), care reflectă numele de legământ al lui Dumnezeu în VT, YHWH din Exod 3:12-15. Isus este „Eu sunt” Cel vizibil, auto-revelarea deplină a lui Dumnezeu, Logosul întrupat (cuvânt) al lui Dumnezeu, adevărul și singurul Fiu. Vezi D în Subiectul Special următor.

SUBIECT SPECIAL: NUMELE DIVINITĂȚII

A. *El* (BDB 42, KB 48)

1. Înțelesul original al termenului generic antic pentru divinitate este nesigur, deși mulți teologi cred că provine din rădăcina akkadiană, „a fi tare” sau „a fi puternic” (cf. Gen. 17:1; Num. 23:19; Deut. 7:21; Ps. 50:1).
2. În panteonul canaanit zeul cel mare este *El* (textele Ras Shamra)
3. În Biblie *El* de obicei nu este compus cu alți termeni. Aceste combinații au devenit un mod de a caracteriza pe Dumnezeu.
 - a. *El-Elyon* (Dumnezeu Preaînalt, BDB 42 & 751 II), Gen. 14:18-22; Deut. 32:8; Is. 14:14
 - b. *El-Roi* („Dumnezeu care vede” sau „Dumnezeul care Se revelează”, BDB 42 & 909), Gen. 16:13
 - c. *El-Shaddai* („Dumnezeu Atotputernic” sau „Dumnezeul îndurării” sau „Dumnezeul

- muntelui” , BDB 42 & 994), Gen. 17:1; 35:11; 43:14; 49:25; Exod 6:3
- d. *El-Olam* (Dumnezeul Veșnic, BDB 42 & 761), Gen. 21:33. Acest termen este asociat teologic cu promisiunea lui Dumnezeu pentru David, 2 Sam. 7:13, 16
 - e. *El-Berit* („Dumnezeul Legământului”, BDB 42 & 136), Jud. 9:46
4. *El* este pus pe picior de egalitate cu
- a. YHWH în Ps. 85:8; Is. 42:5
 - b. *Elohim* în Gen. 46:3; Iov 5:8; „Eu sunt *El*, *Elohim* al tatălui tău”
 - c. *Shaddai* în Gen. 49:25
 - d. „gelozie” în Exod 34:14; Deut. 4:24; 5:9; 6:15
 - e. „milă” în Deut. 4:31; Neem. 9:31
 - f. „măreț și atotputernic” în Deut. 7:21; 10:17; Neem. 1:5; 9:32; Dan. 9:4
 - g. „cunoaștere” în 1 Sam. 2:3
 - h. „scăparea mea tare” în 2 Sam. 22:33
 - i. „răzbunătorul meu” în 2 Sam. 22:48
 - j. „cel sfânt” în Is. 5:16
 - k. „măreț” în Is. 10:21
 - l. „mântuirea mea” în Is. 12:2
 - m. „mare și puternic” în Ier. 32:18
 - n. „răsplata” în Ier. 51:56
5. O combinație a tuturor numelor majore din VT pentru Dumnezeu se găsește în Iosua 22:22 (*El*, *Elohim*, *YHWH*, repetate)
- B. *Elyon* (BDB 751, KB 832)
1. Înțelesul principal este „mare”, „mărit” sau „înălțat” (cf. Gen. 40:17; 1 Împ. 9:8; 2 Împ. 18:17; Neem. 3:25; Ier. 20:2; 36:10; Ps. 18:13).
 2. Este folosit într-un sens asemănător la alte nume/titluri ale lui Dumnezeu.
 - a. *Elohim* – Ps. 47:1-2; 73:11; 107:11
 - b. *YHWH* – Gen. 14:22; 2 Sam. 22:14
 - c. *El-Shaddai* – Ps. 91:1, 9
 - d. *El* – Num. 24:16
 - e. *Elah* – folosit adesea în Daniel 2-6 și Ezra 4-7, asociat cu *illair* (aramaicul pentru „Dumnezeul Preaînalt”) în Dan. 3:26; 4:2; 5:18, 21
 3. Este folosit adesea de neevrei.
 - a. Melhisedec, Gen. 14:18-22
 - b. Balaam, Num. 24:16
 - c. Moise, vorbind despre popoare în Deut. 32:8
 - d. Evanghelia lui Luca în NT, scriind neamurilor, folosește de asemenea echivalentul grecesc *Hupsistos* (cf. 1:32, 35, 76; 6:35; 8:28; Fapte 7:48; 16:17)
- C. *Elohim* (PLURAL), *Eloah* (SINGULAR), folosit în special în poezie (BDB 43, KB 52)
1. Acest termen nu se găsește în afara Vechiului Testament.
 2. Acest cuvânt poate numi pe Dumnezeu lui Israel sau pe dumnezeii popoarelor (cf. Exod 12:12;

20:3). Familia lui Avraam era politeistă (cf. Iosua 24:2).

3. Se poate referi la judecătorii israeliți (cf. Exod 21:6; Ps. 82:6).
4. Termenul *elohim* este folosit și pentru alte ființe spirituale (îngerești, demonice) ca în Deut. 32:8 (LXX); Ps. 8:5; Iov 1:6; 38:7.
5. În Biblie este primul titlu/nume pentru Dumnezeu (cf. Gen. 1:1). Este folosit exclusiv până în Gen. 2:4, unde este combinat cu YHWH. În principal (teologic) se referă la Dumnezeu ca și creator, susținător și dătător al întregii vieți de pe această planetă (cf. Ps. 104).

Este sinonim cu *El* (cf. Deut. 32:15-19). Poate fi echivalat și cu YHWH, așa cum Ps. 14 (*Elohim*) este exact ca și Ps. 53 (YHWH), cu excepția schimbării numelor divine.
6. Deși PLURALUL se folosește și pentru alți dumnezei, acest termen de obicei descrie pe Dumnezeul lui Israel, dar de obicei are un VERB SINGULAR ca să denote utilizarea monoteistă.
7. Acest termen este regăsit în vorbele ne-evreilor ca nume pentru zeitatea lor.
 - a. Melhisedec, Gen. 14:18-22
 - b. Balaam, Num. 24:2
 - c. Moise, când vorbește despre popoare, Deut. 32:8
8. Este ciudat că un nume obișnuit pentru Dumnezeul monoteist al lui Israel este la PLURAL! Deși nu este certitudine, acestea sunt teoriile.
 - a. Ebraica are multe PLURALE, folosite adesea pentru accentuare. Strâns legată de aceasta este caracteristica gramaticală a ebraicii de mai târziu numită „pluralul maiestății”, în care se folosește PLURALUL pentru a amplifica un concept.
 - b. Acesta se poate referi la un conciliu îngeresc, cu care Se întâlnește Dumnezeu în cer și care împlinește porunca Lui (cf. 1 Împ. 22:19-23; Iov. 1:6; Ps. 82:1; 89:5, 7).
 - c. Este posibil chiar ca aceasta să reflecte revelația NT a unui singur Dumnezeu în trei persoane. În Gen. 1:1 Dumnezeu creează; Gen. 1:2 Duhul gândește, și din NT Isus este agentul lui Dumnezeu Tatăl în creație (cf. Ioan 1:3, 10; Rom. 11:36; 1 Cor. 8:6; Col. 1:15; Evr. 1:2; 2:10).

D. YHWH (BDB 217, KB 394)

1. Acesta este numele care reprezintă divinitatea ca Dumnezeu care face legământ; Dumnezeu ca mântuitor, răscumpărător! Oamenii încalcă legămintele, dar Dumnezeu este credincios Cuvântului Său, promisiunii și legământului (cf. Ps. 103).

Acest nume este menționat prima dată în combinație cu *Elohim* în Gen. 2:4. Nu sunt două menționări ale creației în Genesa 1-2, ci două accente: (1) Dumnezeu ca și creator al universului (fizic) și (2) Dumnezeu ca și creator special al umanității. Genesa 2:4-3:24 începe descoperirea specială a poziției și scopului privilegiat al omenirii, deopotrivă cu problema păcatului și răzvrătirii asociate cu poziția aceasta unică.
2. În Gen. 4:26 se spune „oamenii au început să cheme numele DOMNULUI” (YHWH). Totuși Exod 6:3 afirmă că oamenii legământului primar (Patriarhii și familiile lor) îl cunoșteau pe Dumnezeu doar ca *El-Shaddai*. Numele YHWH este explicat doar o dată în Exod 3:13-16, în sp. v. 14. Cu toate acestea, scrierile lui Moise interpretează adesea cuvintele prin jocuri de cuvinte populare, nu etimologiile (cf. Gen. 17:5; 27:36; 29:13-35). S-au formulat câteva teorii despre însemnătatea

acestui nume (luat din IDB, vol. 2, pp. 409-11).

- a. Dintr-o rădăcină arabă, „a arăta dragoste fierbinte”
 - b. Dintr-o rădăcină arabă, „a sufla” (YHWH ca Dumnezeu din furtună“)
 - c. Dintr-o rădăcină ugartică (canaanită), „a vorbi”
 - d. Urmând o inscripție feniciană, un PARTICIPIU CAUZAL însemnând „Cel care susține” sau „Cel care stabilește”
 - e. Din forma ebraică *Qal* „ Cel ce este” sau „Cel ce este prezent” (în sens viitor, „Cel ce va fi”)
 - f. Din forma ebraică *Hiphil* „Cel ce face să fie”
 - g. Din rădăcina ebraică „a trăi” (e.g., Gen. 3:20), însemnând „Cel veșnic, Singurul veșnic”
 - h. Din contextul din Exod 3:13-16 o schimbare a formei de IMPERFECT folosită în sens PREZENT, „Eu voi continua să fiu ceea ce am fost” sau „Eu voi continua să fiu ceea ce am fost dintotdeauna” (cf. J. Wash Watts, *O privire de ansamblu a sintaxei Vechiului Testament*, p. 67). Numele întreg YHWH este adesea folosit cu prescurtare sau posibil cu o formă originală.
 - (1) *Yah* (e.g., Hallelu-yah, BDB 219, cf. Exod 15:2; 17:16; Ps. 89:9; 104:35)
 - (2) *Yahu* – („ia” la sfârșitul numelor, e.g., Isaia)
 - (3) *Yo* – („Io” la începutul numelor, e.g., Iosua sau Ioel)
3. În iudaismul de mai târziu acest nume de legământ a devenit atât de sfânt (tetragrammaton), încât evreilor le era teamă să îl rostească ca să nu încalce porunca din Exod 20:7; Deut. 5:11; 6:13. Așa că ei au înlocuit termenul ebraic pentru „proprietar”, „stăpân”, „soț”, „domn” – *adon* sau *adonai* (domnul meu). Când ajungeau la YHWH în citirea lor din textele VT, pronunțau „domnul”. De aceea YHWH este scris DOMN în traduceri moderne.
4. Ca și cu *El*, YHWH este folosit adesea combinat cu alți termeni pentru a accentua anumite caracteristici ale Dumnezeului Legământului lui Israel. Sunt multe combinații posibile de termeni, dar acestea sunt câteva.
- a. YHWH – *Yireh* (YHWH va purta de grijă, BDB 217 & 906), Gen. 22:14
 - b. YHWH – *Rafa* (YHWH este vindecătorul tău, BDB 217 & 950, PARTICIPIUL *Qal*), Exod 15:26
 - c. YHWH – *Nissi* (YHWH e steagul meu, BDB 217 & 651), Exod 17:15
 - d. YHWH – *Megaddishkem* (YHWH Cel ce te sfințește, BDB 217 & 872, PARTICIPIUL *Piel*), Exod 31:13
 - e. YHWH – *Shalom* (YHWH e pace, BDB 217 & 1022), Jud. 6:24
 - f. YHWH – *Savaot* (YHWH oștirilor, BDB 217 & 878), 1 Sam. 1:3, 11; 4:4; 15:2; deseori în Profeti
 - g. YHWH - *Ro 'I* (YHWH este păstorul meu, BDB 217 & 944, PARTICIPIUL *Qal*), Ps. 23:1
 - h. YHWH – *Sidqenu* (YHWH este neprihănirea noastră, BDB 217 & 841), Ier. 23:6
 - i. YHWH – *Shammah* (YHWH este acolo, BDB 217 & 1027), Ezech. 48:35

6:21 „și barca a ajuns imediat la țărnul spre care se îndreptau” Aparent aceasta este o altă întâmplare miraculoasă (cf. 22-25) din moment ce Evanghelia lui Marcu menționează că vâlsiseră cam până la jumătatea lacului (cf. Marcu 6:47). Totuși nu este menționat în celelalte Evanghelii (i.e., Mat. 14:32 sau Marcu 6:51).

TEXTUL NTR: 6:22-25

22 În ziua următoare, mulțimea care stătuse pe celălalt mal al mării a văzut că acolo nu era decât o singură barcă și că Isus nu Se suise în barcă cu ucenicii Săi, ci că ucenicii plecaseră singuri. **23** De asemenea, și alte bărci din Tiberiada sosiseră aproape de locul unde mâncaseră pâinea, după ce Domnul adusese mulțumiri. **24** Când mulțimea a văzut că nici Isus, nici ucenicii Lui nu sunt acolo, s-au urcat ei înșiși în bărci și s-au dus la Capernaum, în căutarea lui Isus. **25** Când L-au găsit, de cealaltă parte a mării, I-au zis: – Rabbi, când ai venit aici?

6:23 „Tiberiada” Acest oraș a fost construit de Irod Antipa în 22 d.Hr. și a devenit capitala sa.

TEXTUL NTR: 6:26-34

26 Isus le-a răspuns: – Adevărat, adevărat vă spun că voi Mă căutați nu pentru că ați văzut semne, ci pentru că ați mâncat din pâini și v-ați săturat! **27** Lucrați nu pentru mâncarea care se strică, ci pentru mâncarea care rămâne pentru viața veșnică și pe care v-o va da Fiul Omului! Căci pe El Și-a pus Dumnezeu Tatăl pecetea! **28** Atunci ei L-au întrebat: – Ce să facem ca să înfăptuim lucrările lui Dumnezeu? **29** Isus le-a răspuns: – Lucrarea lui Dumnezeu este aceea: să credeți în Acela pe Care L-a trimis El! **30** Prin urmare, ei L-au întrebat: – Și ce semn faci Tu, ca să vedem și să credem în Tine? Ce lucrare faci Tu? **31** Strămoșii noștri au mâncat mană în pustie, așa cum este scris: „Le-a dat să mănânce pâine din cer.” **32** Atunci Isus le-a zis: – Adevărat, adevărat vă spun că nu Moise v-a dat pâinea din cer, ci Tatăl Meu vă dă adevărata pâine din cer! **33** Căci pâinea lui Dumnezeu este Cel Care coboară din cer și dă lumii viață. **34** Ei I-au zis: – Domnule, dă-ne întotdeauna această pâine!

6:26, 32, 53 „Adevărat, adevărat vă spun” „Amin”, „Amin”. Aceasta este o expresie ebraică ce are trei utilizări.

1. În VT cuvântul era folosit adesea pentru „încrede”. Sensul său figurat era acela de „a fi ferm” și era folosit pentru a descrie credința cuiva în YHWH.
2. Folosirea lui de către Isus reprezintă introducerea unei afirmații importante, semnificative. Nu mai avem o altă utilizare contemporană a lui „amin” în modul acesta.
3. În biserica primară, ca și în VT, a ajuns să fie un termen de afirmare și acord.

Vezi Subiectul Special: Amin la 1:51

- „ci pentru că ați mâncat din pâini” Motivațiile lor erau fizice și imediate, nu spirituale și veșnice.
- „și v-ați săturat” Acest termen însemna „a se îndopa” și era folosit adesea pentru animale (în special vaci).

6:27 „Nu lucrați” Acesta este un IMPERATIV PREZENT REFLEXIV cu o PARTICULĂ NEGATIVĂ, care de obicei înseamnă a înceta o acțiune aflată deja în desfășurare. Contextul VT pentru acest pasaj este Isaia 5. Conversația aceasta are multe asemănări cu cea cu femeia la fântână din Ioan 4.

- „piere” Vezi Subiectul Special: *Apollumi* la 10:10.

• **„Și-a pus El pecetea”** Aceasta înseamnă în mod literal „sigilat”. Era un semn de autenticitate, proprietate, autoritate și siguranță (cf. NEB și Mat. 28:18; Ioan 17:2). TEV și NIV traduc aceasta ca „aprobare” din moment ce este folosit ca să afirme aprobarea lui Dumnezeu Tatăl pentru lucrarea lui Isus. Vezi Subiectul Special: Pecete la 3:33, unde se poate referi la Duhul Sfânt.

6:28 „Ce să facem ca să înfăptuim lucrările lui Dumnezeu” Aceasta era întrebarea religioasă principală a iudaismului primului secol (cf. Luca 18:18). Iudeul religios presupunea că era într-o relație bună cu Dumnezeu pe baza (1) descendenței sale și (2) a ținerii legii mozaice așa cum era interpretată de Tradiția Orală (Talmud).

6:29 „să credeți în Acela pe Care L-a trimis El” Acesta este un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV urmat de un INDICATIV AORIST ACTIV. Cuvântul „crede” este esențial în înțelegerea învățaturii NT despre mântuire. Vezi Subiectul Special de la 2:23. Sensul primar al cuvântului era acela de încredere voită. Cuvântul grecesc *pistis* poate fi tradus prin „a crede”, „încredere” sau „credință”. Accentul credinței umane trebuie să fie „în El” (cf. 1:12; 3:16), nu pe sinceritatea omului, dedicare sau entuziasm. Orientarea imediată a acestui pasaj este spre o relație personală cu Isus Cristos, nu o teologie ortodoxă despre El, ritual religios prestabilit și nici măcar spre o trăire etică. Toate aceste lucruri sunt utile, dar nu primordiale. Observă că Isus schimbă PLURALUL „lucrări” din întrebarea lor în SINGULARUL „lucrare”.

Pentru „trimis” vezi Subiectul Special: Trimis (*Apostellō*) la 5:24.

6:30-33 Trebuie reamintit faptul că acest grup tocmai asistase la o hrănire miraculoasă a celor cinci mii. Deja aveau semnul! Iudaismul rabinic credea că Mesia va repeta anumite fapte din VT, ca și trimiterea manei (cf. 2 Baruh 29:8). Rabinii foloseau Ps. 72:16 ca dovadă pentru această perspectivă a unui Mesia de genul „super-Moise” (cf. 1 Cor. 1:22).

Este o caracteristică gramaticală importantă între „crede în El” din v. 29 și „credem în Tine” din v. 30. Primul se concentrează pe construcția uzuală a lui Ioan de a crede în Isus. Este un accent personal. Al doilea se concentrează pe a crede cuvintele sau declarațiile lui Isus, ceea ce este un accent pus pe conținut. Amintește-ți: Evanghelia este atât o persoană, cât și un mesaj. Vezi Subiectul Special de la 2:23.

6:31 „așa cum este scris” Acesta este un PARTICIPIU PERIFRATIC PERFECT PASIV. Era forma gramaticală standard pentru a introduce citate din Scriptură din VT. Era o expresie ce afirma inspirația și autoritatea VT. Acest citat se poate referi la unul sau la câteva texte din VT sau la o combinație: Ps. 78:24; 105:40; Exod 16:4, 15, sau Neem. 9:15.

6:32 Isus abordează teologia tradițională a evreilor. Ei presupuneau că Mesia trebuie să facă minuni ca Moise datorită Deut. 18:15, 18. Isus corectează presuposițiile lor în câteva ocazii.

1. Dumnezeu, nu Moise, a dat mana
2. Mana nu era de origine divină deși oamenii credeau că era (Ps. 78:23-25)
3. Adevărata pâine din cer era Isus, care nu era ceva din trecut, ci o realitate prezentă

6:33 „este Cel Care coboară din cer” Aceasta este o temă recurentă în Ioan (cf. 3:13). Este dualismul vertical al lui Ioan. În acest context se afirmă proveniența lui Isus de șapte ori (cf. 6:33, 38, 41, 42, 50, 51, 58). Demonstrează originea pre-existență, divină a lui Isus (cf. vv. 33, 38, 41, 42, 50, 51, 58 și 62). Este și un joc de cuvinte între „mana” care a venit din cer la fel ca Isus, adevărata Pâine, Pâinea vieții.

Literal aceasta este „pâinea lui Dumnezeu e cel ce vine din cer”. Aici PARTICIPIUL MASCULIN PREZENT ACTIV se referă la (1) „pâine” sau (2) un om, Isus. Adesea în Ioan aceste ambiguități sunt intenționate (cuvinte cu două sensuri).

- **„dă lumii viață”** Acesta este scopul pentru care a venit Isus (cf. 3:16; Marcu 10:45; 2 Cor. 5:21). Scopul este „noua viață”, „viața veșnică”, „viața noului veac”, „modul de viață al lui Dumnezeu” pentru o lume pierdută și răzvrătită, nu pentru vreun grup special (evreu/neevreu, ales/neales, conservator/liberal), ci pentru toți!

6:34

NASB, NKJV

„Doamne”

NRSV, TEV,

NJB, Biblia NET,

NIV, REB

„Domnule”

Amândoi acești termeni reflectă diferite utilizări semantice ale lui *kurios*. În acest context a doua opțiune pare mai bună. Mulțimea nu L-a înțeles pe Isus sau cuvintele Lui. Ei nu L-au perceput ca Mesia (observă și 4:14; 5:7).

- **„dă-ne întotdeauna această pâine”** Aceasta este asemănătoare cu afirmația femeii de la fântână din Ioan 4:14. Acești evrei nu înțelegeau nici metaforele spirituale ale lui Isus. Aceasta este un subiect recurent în Ioan.

TEXTUL NTR: 6:35-40

35 Isus le-a răspuns: – Eu sunt pâinea vieții. Cel ce vine la Mine nu va flămânzi niciodată și cel ce crede în Mine nu va înseta niciodată! 36 Dar v-am spus că M-ați văzut, și tot nu credeți! 37 Tot ce-Mi dă Tatăl va ajunge la Mine, iar pe cel ce vine la Mine nu-l voi izgoni niciodată afară. 38 Căci am coborât din cer nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui Ce M-a trimis. 39 Și voia Celui Ce M-a trimis este să nu pierd nimic din tot ce Mi-a dat El, ci să-l învii în ziua de pe urmă. 40 Căci voia Tatălui Meu este ca oricine Îl vede pe Fiul și crede în El să aibă viață veșnică, iar Eu Îl voi învia în ziua de pe urmă.

6:35 „Eu sunt pâinea vieții” Aceasta este una dintre afirmațiile cu „Eu sunt”, atât de caracteristice lui Ioan (cf. 6:35, 41, 48, 51; 8:12; 10:7, 9, 11, 14; 11:25; 14:6; 15:1, 5). Evanghelia lui Ioan se axează pe persoana lui Cristos. Aceasta are legătură cu așteptările mesianice ale evreilor despre mană și despre noul dătător al Legii, Cel care va aduce un nou exod (din păcat). Vezi observația de la 8:12.

- **„Cel ce vine la Mine nu va flămânzi niciodată și cel ce crede în Mine nu va înseta niciodată”** Acestea sunt două NEGATIVE DUBLE puternice în greacă, „niciodată nu niciodată nu va” (cf. v. 37).

Este o relație paralelă între „vine” și „crede” (cf. 7:37-38, asemănătoare cu „vede” și „aude”). Ambele sunt PARTICIPII PREZENTE. Venirea și credința convertiților nu sunt decizii unice, ci începutul unei vieți de părtășie, prietenie și urmare.

- **„foame...sete”** Foamea și setea erau folosite adesea pentru a descrie realitatea spirituală (cf. Ps. 42:1; Is. 55:1; Amos 8:11-12; Mat. 5:6).

6:36 „că M-ați văzut” Unii martori antici (MSS 8, A, și multe versiuni din latina veche, Vulgata și Siriace) omit „M-”, făcând afirmația lui Isus să se refere la semnul Lui (i.e., hrănirea mulțimii). PRNUMELE este inclus în atât de multe manuscrise și versiuni grecești, încât USB⁴ nu poate decide care a fost originalul.

6:37 „Tot ce-Mi dă Tatăl va ajunge la Mine” Accentul principal al acestui pasaj cade pe suveranitatea lui Dumnezeu. Cele două pasaje decisive pentru acest adevăr sunt Romani 9 și Efes. 1:3-14. Este interesant că în ambele contexte este necesar răspunsul omenirii. Romani 10 conține șapte fraze atotcuprinzătoare. La fel este și în cazul lui Efeseni 2, unde dezbateră harului lui Dumnezeu din vv. 1-7 continuă cu o chemare la credință în vv. 8, 9. Predestinarea este o doctrină pentru cei răscumpărați, nu o barieră pentru cei nemântuiți. Cheia înțelegerii acestei doctrine este dragostea și harul lui Dumnezeu, nu hotărârile veșnice. Observă că toți cei pe care Dumnezeu îi dă lui Isus „vin” de asemenea și la El. Dumnezeu ia întotdeauna inițiativa (cf. vv. 44, 65), dar oamenii trebuie să răspundă (cf. 1:12; 3:16). Vezi Subiectul Special de la 3:16.

• **„pe cel ce vine la Mine nu-l voi izgoni niciodată afară”** Aceasta este un alt NEGATIV DUBLU. Aceasta accentuează faptul că Dumnezeu cheamă și primește pe oricine la El prin Cristos (cf. Ezech. 18:21-23; 30-32; 1 Tim. 2:4; 2 Pet. 3:9). Dumnezeu ia întotdeauna inițiativa (cf. vv. 44, 65), dar oamenii trebuie să răspundă (cf. Marcu 1:15; Fapte 20:21). Ce pasaj minunat despre siguranță (cf. Rom. 8:31-39)!

SUBIECT SPECIAL: SIGURANȚA CREȘTINĂ

Siguranța este (1) un adevăr biblic, (2) experimentarea credinței creștinului și (3) un stil de viață.

- A. Temeiul biblic pentru siguranță este
1. Caracterul lui Dumnezeu Tatăl
 - a. Gen. 3:15; 12:3
 - b. Ps. 46:10
 - c. Ioan 3:16; 10:28-29
 - d. Rom. 8:38-39
 - e. Efes. 1:3-14; 2:5, 8-9
 - f. Fil. 1:6
 - g. 2 Tim. 1:12
 - h. 1 Petru 1:3-5
 2. Lucrarea lui Dumnezeu Fiul
 - a. rugăciunea preoțească a Lui, Ioan 17:9-24, în special v. 12
 - b. jertfa Lui înlocuitoare
 - (1) Rom. 8:31
 - (2) 2 Cor. 5:21
 - (3) 1 Ioan 4:9-10
 - c. mijlocirea Lui continuă
 - (1) Rom. 8:34
 - (2) Evrei 7:25
 - (3) 1 Ioan 2:1
 3. Împuternicirea lui Dumnezeu Duhul Sfânt
 - a. chemarea Lui, Ioan 6:44, 65

- b. pecetluirea Lui
 - (1) 2 Corinteni 1:22; 5:5
 - (2) Efes. 1:13-14; 4:30
- c. încredințarea Lui personală
 - (1) Rom. 8:16-17
 - (2) 1 Ioan 5:7-13

B. Răspunsul necesar al credinciosului pentru legământ

1. pocăință și credință inițială și continuă
 - a. Marcu 1:15
 - b. Ioan 1:12
 - c. Fapte 3:16; 20:21
 - d. Rom. 10:9-13
2. să nu uite că țelul mântuirii este asemănarea cu Cristos
 - a. Rom. 8:28-29
 - b. Efes. 1:4; 2:10; 4:13
3. să nu uite că siguranța mântuirii este confirmată de stilul de viață
 - a. Iacov
 - b. 1 Ioan
4. să nu uite că siguranța este confirmată de credința activă și de perseverență
 - a. Marcu 13:13
 - b. 1 Cor. 15:2
 - c. Evrei 3:14; 4:14
 - d. 2 Petru 1:10
 - e. Iuda 20-21
 - f. afirmațiile de încheiere ale scrisorilor către cele șapte biserici din Apoc. 2-3

6:38 „am coborât din cer” Acesta este TIMPUL PERFECT care se referă la Întrupare (cf. Ioan 1:1ff; Efes. 4:8-10), și ale cărei rezultate rămân. Demonstrează de asemenea și originea cerească a lui Isus (cf. vv. 41, 62).

- **„nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui Ce M-a trimis”** NT afirmă atât unitatea Trinității (vezi Subiectul Special de la 14:6), de exemplu în 14:8-9 și personalitatea celor trei persoane (cf. 14:8-9). Acest verset este parte a accentului continuu al lui Ioan pe supunerea lui Isus în fața Tatălui. Vezi notița completă de la 5:19. Vezi Subiectul Special: Trimis (*Apostellō*) la 5:24.

6:39 „să nu pierd nimic din tot ce Mi-a dat El” Există o relație evidentă între SINGULARUL NEUTRU „tot ce” din v. 37 și SINGULARUL NEUTRU din v. 39. Ioan folosește această formă neobișnuită de câteva ori (cf. 17:2, 24). Pare să accentueze întregul corporativ (cf. vv. 40, 45).

Aceasta este o promisiune extraordinară a puterii de păstrare a lui Dumnezeu, o sursă de siguranță creștină (cf. Ioan 10:28-29; 17:2, 24, vezi Subiectul Special de la 1 Ioan 5:13). Observă că TIMPUL VERBULUI din v. 37 este PREZENT, în timp ce în v. 39 este TIMPUL PERFECT. Darul lui Dumnezeu rămâne! De asemenea ultimele două afirmații din v. 39 sunt

ambele AORIST ACTIV; Isus nu pierde nimic din ceea ce I-a dat Tatăl (vv. 37 și 39) și El învie în ziua de apoi pe toți cei ce I-au fost dați (cf. v. 44). Acestea sunt promisiunile divine ale (1) alegerii și (2) menținerii!

Acest concept al unei zile a împlinirii (atât pozitive, cât și negative) este numită în câteva moduri.

1. **Zilele de pe urmă, 6:39, 40, 44, 54; 11:24; 12:48; 2 Tim. 3:1; 1 Pet. 1:5; 2 Pet. 3:3**
2. **Vremea de pe urmă, 1 Ioan 2:18; Iuda v. 8**
3. **Accea zi, Mat. 7:22; 2 Tim. 1:12, 18; 4:8**
4. **O zi, Fapte 17:31**
5. **O zi măreață, Iuda v. 6**
6. **Ziua, Luca 17:30; 1 Cor. 3:13; 1 Tes. 5:4; Evr. 10:25**
7. **Ziua Lui, Luca 17:24**
8. **Ziua Domnului, 1 Tes. 5:2; 2 Tes. 2:2**
9. **Ziua lui Cristos, Fil. 1:10; 2:16**
10. **Ziua Domnului Isus Cristos, 1 Cor. 1:8; 5:5**
11. **Ziua Domnului Isus, 2 Cor. 1:14**
12. **Ziua lui Cristos Isus, Fil. 1:16**
13. **Ziua Fiului omului, Luca 17:24 (vezi și #7)**
14. **Ziua judecății, Mat. 10:15; 11:22, 24; 12:36; 2 Pet. 2:9; 3:7; 1 Ioan 4:17**
15. **Ziua mâniei, Apoc. 6:17**
16. **Ziua măreață a lui Dumnezeu, Apoc. 16:14**

- **„ci să-l învii în ziua de pe urmă”** Aceasta se referă la ziua învierii pentru credincioși și la ziua judecății pentru necredincioși (cf. vv. 40, 44, 54; 5:25, 28; 11:24 și 1 Cor. 15). Frank Stagg are o afirmație utilă pe acest subiect în *O teologie a Noului Testament*:

„Evanghelia lui Ioan accentuează revenirea viitoare (14:3, 18 f., 28; 16:16, 22) și vorbește clar despre înviere și judecata finală „în ziua de pe urmă” (5:28 f., 6:39 f., 44, 53; 11:24; 12:48); totuși pe tot parcursul acestei a patra Evanghelii, viața veșnică, judecata și învierea sunt realități prezente (3:18 f.; 4:23; 5:25; 6:54; 11:23 ff.; 12:28, 31; 13:31 f.; 14:17; 17:26)” (p. 311).

6:40 „voia Tatălui Meu este” Acesta este răspunsul lui Isus la întrebarea din v. 28, „Ce să facem ca să înfăptuim lucrările lui Dumnezeu?” Vezi Subiectul Special: Voia lui Dumnezeu la 4:34.

- **„ca oricine Îl vede pe Fiul”** PARTICIPIILE PREZENTE ACTIVE „privind” și „crezând” sunt paralele (ca „vine” și „crede” din v. 355, ca și „vede” și „aude”). Acestea sunt acțiuni continue, nu evenimente singular. Termenul „privind” însemna „a privi intens” la ceva pentru a-l înțelege sau a-l cunoaște.

Îmi place termenul „oricine” (*pas*)

1. Ca toți care cred prin El, 1:7
2. Luminează orice om, 1:9
3. Oricine crede să aibă în El viață veșnică, 3:15
4. Ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică, 3:16
5. Ca toți să cinstească pe Fiul, 5:23
- 6.-9. Ioan 6:37, 39, 40, 45
10. Oricine Mă iubește și crede în Mine nu va muri niciodată, 11:26
11. Când voi fi înălțat de pe pământ, îi voi atrage la Mine pe toți, 12:32

12. Oricine crede în Mine să nu rămână în întuneric, 12:46

Acesta este misterul suveranității (cf. vv. 38-39; 17:2, 24) vs. liberal arbitru. Ambele sunt adevărate oarecum. Pentru mine conceptul teologic de „legământ” le unește cel mai bine!

- „**crede în El**” Amintește-ți că mântuirea este în principal o relație personală, nu un crez, o teologie corectă sau un stil de viață moral (cf. 3:16; 11:25-26). Accentul este pe obiectul credinței cuiva, nu pe intensitate. Vezi Subiectul Special la 2:23.
- „**să aibă viață veșnică**” Acesta este un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV; se cere un răspuns (cf. 1 Ioan 5:11). Observă și că v. 39 este corporativ, în timp ce v. 40 este individual. Acesta este paradoxul mântuirii.

TEXTUL NTR: 6:41-51

41 Atunci iudeii au început să murmure cu privire la El, pentru că spusese: „Eu sunt pâinea care a coborât din cer.” 42 Ei ziceau: „Nu este Acesta Isus, fiul lui Iosif, pe ai Cărui tată și mamă îi cunoaștem?! Așadar, cum de spune acum: «Am coborât din cer»?!“ 43 Isus le-a răspuns: „Nu murmurați între voi! 44 Nimeni nu poate veni la Mine dacă nu-l atrage Tatăl Care M-a trimis. Iar Eu îl voi învia în ziua de pe urmă. 45 Este scris în Profeți: «Toți vor fi învățați de Dumnezeu.» Oricine a auzit și a învățat de la Tatăl vine la Mine. 46 Nu că cineva L-a văzut pe Tatăl, în afară de Cel Care este de la Dumnezeu; El L-a văzut pe Tatăl. 47 Adevărat, adevărat vă spun că cel ce crede (în Mine) are viață veșnică. 48 Eu sunt pâinea vieții. 49 Strămoșii voștri au mâncat mană în pustie și totuși au murit. 50 Pâinea care coboară din cer este de așa fel, ca cineva să mănânce din ea și să nu moară. 51 Eu sunt pâinea vie care a coborât din cer. Dacă mănâncă cineva din pâinea aceasta va trăi în veac. Și pâinea pe care o voi da Eu pentru viața lumii este trupul Meu.”

6:41 „Atunci iudeii au început să murmure” Acesta este TIMPUL IMPERFECT, care implică faptul că ei au început să murmure sau au murmurat din nou și din nou. Asemănarea cu perioada de pribegie în pustie (cf. Exod și Num.) este izbitoare. Israelii de atunci l-au respins și pe Moise, reprezentantul lui Dumnezeu, care la rândul lui le dăduse mâncare.

6:42 Acest verset arată că iudeii au înțeles cuvintele lui Isus cu privire la Sine. El folosea în mod clar expresii evreiești pentru a pretinde că este pre-existent și divin! Cuvintele lui Isus erau șocante venind din partea unui tâmplar Galilean! Isus făcea afirmații atât de puternice despre Sine. El este deci

1. Fiul lui Dumnezeu întrupat care aduce viața veșnică prin cuvintele și faptele Lui
2. Un mincinos cu premeditare
3. Un lunatic (luat din Josh McDowell, *Dovezi care cer un verdict*)

Adevărul afirmațiilor lui Isus este esența creștinismului.

6:43 „Nu murmurați între voi” Acesta este un IMPERATIV PREZENT cu o PARTICULĂ NEGATIVĂ care de obicei înseamnă a opri o acțiune deja în desfășurare.

6:44 „Nimeni nu poate veni la Mine dacă nu-l atrage Tatăl Care M-a trimis” Dumnezeu ia întotdeauna inițiativa (cf. v. 65 și 15:16). Toate deciziile spirituale sunt rezultatul îndemnului Duhului, nu al religiozității omenirii (cf. Is. 53:6). Suveranitatea lui Dumnezeu și un răspuns uman necesar sunt legate împreună în mod inseparabil de voia și mila lui Dumnezeu. Acesta este conceptul VT de legământ.

Echilibrul acestei „atrageri a lui Dumnezeu” se găsește în 12:32, unde Isus „atrage pe toți la Sine”. Această atragere este opusul tiparului VT al poporului lui Dumnezeu nerăspunzând cuvântului Lui profetic (exemple: Is. 6:9-13; 29:13; Ieremia). Dumnezeu vorbește acum nu prin profeții lui Israel, ci prin Fiul Său, întregii omeniri (cf. Evr. 1:1-3). Vezi Subiectul Special: Trimis (*Apostellō*) la 5:24.

6:45 „ Este scris în Profeți” Acesta este un citat din Is. 54:13 sau Ier. 31:34, care descrie aspectul interior (o inimă nouă, o minte nouă) al „Noului Legământ”.

- **„Oricine a auzit și a învățat de la Tatăl vine la Mine”** Este imposibil să pretinzi că Îl cunoști pe Dumnezeu și să Îl respingi pe Isus (cf. 1 Ioan 5:1-12).

6:46 „Nu că cineva L-a văzut pe Tatăl” Afirmația lui Isus este că numai prin El poate cineva cu adevărat înțelege și cunoaște pe Dumnezeu (cf. Ioan 1:18; 14:6, 9). Nici măcar Moise nu L-a văzut cu adevărat niciodată pe YHWH (cf. observației de la 5:32).

6:47 Acest verset rezumă oferta lui Isus a unei mântuirii gratuite pentru toți oamenii („cine crede”, PARTICIPIU PREZENT ACTIV; „viața veșnică” cf. vv. 51, 58; 3:15, 16, 36; 5:24; 11:26; 20:31). Isus este singura revelație adevărată a lui Dumnezeu, singura ușă adevărată către Dumnezeu (exclusivismul evangheliei, cf. 10:1-6, 7-9; 14:6), dar aceasta este disponibilă pentru toți fiii și fiicele lui Adam (inclusivismul evangheliei împlinește 1:4, 7, 12; 3:16; Gen. 3:15; 12:3).

6:50 Acest verset, ca și 31-35, este un joc pe înțelesul pâinii, pâine fizică (mana) și pâine cerească (Isus). Una dă și menține viața fizică, dar trebuie repetată și în final nu poate opri moartea. Cealaltă dă și susține viața veșnică, dar trebuie acceptată și hrănită și care sfârșește imediat moartea spiritual (părțășia frântă cu Dumnezeu; părțășia intimă cu păcatul și cu sinele).

6:51 „Eu sunt pâinea vieții” Aceasta este una dintre renumitele declarații „Eu sunt” din Evanghelia lui Ioan (cf. 6:35, 48, 51). Era o tehnică literară a lui Isus de a îndrepta atenția spre persoana Lui. Mântuirea, ca și revelația, este în final o persoană.

- **„pentru viața lumii este trupul Meu”** Aceasta este o metaforă care subliniază faptul că Isus Însuși, nu vreo mâncare, este nevoia noastră principal. Această frază se referă evident la 1:14.

TEXTUL NTR: 6:52-59

52 Atunci iudeii au început să se certe unii cu alții și să zică: „Cum poate Acesta să ne dea să mâncăm trupul Lui?!“
53 Dar Isus le-a zis: „Adevărat, adevărat vă spun că, dacă nu mâncați trupul Fiului Omului și nu beți sângele Lui, nu aveți viață în voi înșivă! 54 Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, iar Eu îl voi învia în ziua de pe urmă. 55 Căci trupul Meu este o adevărată hrană, iar sângele Meu este o adevărată băutură. 56 Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne în Mine, iar Eu rămân în el. 57 Așa cum Tatăl cel viu M-a trimis, iar Eu trăiesc datorită Tatălui, tot astfel și cel ce Mă mănâncă pe Mine va trăi datorită Mie. 58 Această este pâinea care a coborât din cer, nu ca aceea pe care au mâncat-o strămoșii voștri, care totuși au murit: cel ce mănâncă această pâine va trăi în veac!” 59 Aceste lucruri le-a spus în timp ce dădea învățătură în sinagogă, în Capernaum.

6:52

NASB „certe”

NKJV „ciorovăiască”

NRSV „dispute”

TEV „o ceartă mâniaoasă”

NJB „certându-se”

TIMPUL IMPERFECT însemna începutul a ceva sau continuarea a ceva din trecut. Acesta este un termen puternic pentru ceartă (cf. Fapte 7:26; 2 Tim. 2:23-24; Tit 3:9) și este folosit metaforic în 2 Cor. 7:5 și Iacov 4:1-2.

- **„Cum poate Acesta să ne dea să mâncăm trupul Lui”** În Ioan Isus vorbește într-un limbaj metaforic care este în mod regulat înțeles greșit cu sensul literal: (1) Nicodim, 3:4; (2) femeia samariteană, 4:11; (3) mulțimea evreiască, 6:25; și (4) ucenicii, 11:11.

6:53-57 VERBELE din vv. 53 și 54 sunt foarte interesante. În v. 53, „mănâncă” și „bea” sunt CONJUNCTIVE AORISTE ACTIVE, care vorbesc despre o acțiune începută potențial voită. VERBELE din v. 54, „mănâncă” și „bea” sunt PARTICIPII PREZENTE ACTIVE care accentuează o acțiune continuă (cf. vv. 56, 57, 58). Aceasta pare să confirme faptul că cineva trebuie să răspundă inițial lui Isus și să continue să răspundă (cf. v. 44).

Trebuie amintit faptul că a lua acest pasaj în mod literal înseamnă a înțelege greșit oroarea evreilor la a bea sânge (cf. Lev. 17:10-14). A lua aluziile evidente ale lui Isus despre mana din pustie (cf. v. 58) și a le folosi ca afirmații literale legate de Euharistie este o manipulare a cadrului istoric și a contextului literar în scop liturgic.

6:54 „trup...sânge” Acesta este un metodă metaforică evreiască de referire la întreaga persoană, ca „inima”.

6:55 „adevărata hrană...adevărata băutură” Aceasta este folosirea caracteristică lui Ioan a termenului adevărat/adevăr (vezi Subiectul Special de mai jos). Scriind mai târziu decât ceilalți scriitori ai NT, Ioan a văzut dezvoltarea câtorva erezii (supraaccentuarea lui Ioan Botezătorul, supraaccentuarea sacramentalismului, supraaccentuarea cunoștinței umane – Gnosticism).

SUBIECT SPECIAL: „ADEVĂR” (CONCEPTUL) ÎN SCRIERILE LUI IOAN

Într-un fel Ioan combină contextul evreiesc și cel grecesc de *alētheia*, „adevăr” așa cum a făcut și în cazul lui *logos* (cf. 1:1-14). În ebraică *emeth* (BDB 53) denotă ceva ce e adevărat sau credibil (adesea asociat în Septuaginta cu *pisteuō*). În greacă era asociat cu realitate vs. irealitate, ceresc vs. pământesc al lui Platon. Aceaceasta se potrivește dualismului lui Ioan. Dumnezeu S-a descoperit în mod clar (etimologia lui *alētheia* este a expune, a descoperi, a manifesta clar) pe Sine în Fiul Lui. Acest lucru este exprimat în câteva feluri.

1. SUBSTANTIV, *alētheia*, adevăr
 - a. Isus este plin de har și de adevăr (cf. 1:14, 17 – termenii legământului VT)
 - b. Isus este centrul mărturiei lui Ioan Botezătorul (cf. 1:32-34; 18:37 – ultimul profet VT)
 - c. Isus vorbește adevărul (cf. 8:4, 44, 45, 46 – revelația este propozițională și personală)
 - d. Isus este calea, adevărul și viața (cf. 14:6)
 - e. Isus îi sfințește în adevăr
 - f. Isus (*Logosul*, 1:1-3) este adevărul (cf. 17:17)
2. ADJECTIV, *alēthēs*, adevărat, veridic
 - a. Mărturia lui Isus (cf. 5:31-32; 7:18; 8:13-14)
 - b. Judecata lui Isus (cf. 8:16)
3. ADJECTIV, *alēthinus*, real
 - a. Isus este adevărata lumină (cf. 1:9)
 - b. Isus este adevărata pâine (cf. 6:32)
 - c. Isus este adevărata viță (cf. 15:1)
 - d. Isus este adevărata mărturie (cf. 19:35)
4. ADVERB, *alēthōs*, cu adevărat
 - a. Mărturia samariteană despre Isus ca Mântuitor al lumii (cf. 4:42)
 - b. Isus este adevărata mâncare și băutură, în contrast cu mana din timpul lui Moise (cf. 6:55)

Cuvântul adevăr și derivatele lui exprimă și mărturia altora despre Isus, *alēthēs*

- a. Mărturia lui Ioan Botezătorul este adevărată (cf. 10:41)
- b. Mărturia lui Ioan (autorul Evangheliei) este adevărată (cf. 19:35; 21:24)
- c. Isus văzut ca un adevărat profet (cf. 6:14; 7:40)

Pentru o dezbateră bună a adevărului în VT și NT vezi George E. Ladd, *O teologie a Noului Testament*, pp. 263-269.

6:56 „rămâne în Mine și Eu în el” Același adevăr este afirmat și în Ioan 15:4-7; 1 Ioan 2:6, 27, 28; 3:6, 24, vezi Subiectul Special: Rămânerea la 1 Ioan 2:10. Acesta este accentul continuu al NT pus pe perseverența sfinților (cf. Gal. 6:9; Apoc. 2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21, vezi Subiectul Special de la 8:31). Răspunsul adevărat este validat de un răspuns continuu. Această accentuare a perseverenței este elementul lipsă din evangelicalismul american. Cineva trebuie nu numai să înceapă în credință, ci și să termine în credință (Evrei 11). Jonathan Edwards a spus: „Dovada sigură a alegerii este că cineva rezistă până la sfârșit.” W. T. Conner a spus: „Mânuirea unui om ales pentru mântuire este sigură din veșnicie în veșnicie în mintea și planul lui Dumnezeu, și totuși este condiționată de credință, și anume o credință care perseverează și biruiește.”

6:57 „Tatăl cel viu” Această expresie este unică, dar conceptul este folosit deseori în Biblie. Există câteva moduri diferite de interpretare a originii acestui titlu pentru Dumnezeu.

1. Numele de bază al Dumnezeului Legământului (cf. Exod 3:12, 14-16; 6:2-3, vezi Subiectul Special de la 6:20)
2. Jurămintele pe Dumnezeu, „viu sunt” sau în numele Domnului, „viu este Domnul” (cf. Num. 14:21, 28; Isa. 49:18; Ier. 4:2)
3. Ca o descriere a lui Dumnezeu (cf. Ps. 42:2; 84:2; Ios. 3:10; Ier. 10:10; Dan. 6:20, 26; Osea 1:10; Mat. 16:16; 26:63; Fapte 14:15; Rom. 9:26; 2 Cor. 3:3; 6:16; 1 Tes. 1:9; 1 Tim. 3:15; 4:19; Evr. 3:12; 9:14; 10:21; 12:22; Apoc. 7:2)
4. Afirmările din Ioan 5:26 că Tatăl are viața în El Însuși și a dat-o Fiului și din 5:21 unde Tatăl înviază morții și la fel face și Fiul.

6:58 Aceasta este o comparație a Vechiului și Noului Testament, Moise și Isus. (Vezi cartea Evrei, în special capitolele 3, 4).

- **„părinții au mâncat și au murit”** Aceasta s-ar putea să fi avut rolul teologic de a nega mântuirea prin descendență (cf. 8:33, 39) sau prin Legea Mozaică (Tora).

SUBIECT SPECIAL: PENTRU TOTDEAUNA ('OLAM)

Etimologia termenului ebraic *'olam*, עולם (BDB 761) nu este sigură (NIDOTTE, vol. 3, p. 345). Este folosit în câteva sensuri (de obicei în funcție de context). Următoarele sunt doar câteva exemple selectate.

1. lucruri străvechi
 - a. popoare, Gen. 6:4; 1 Sam. 27:8; Ier. 5:15; 28:8
 - b. locuri, Isaia 58:12; 61:4
 - c. Dumnezeu, Ps. 93:2; Prov. 8:23; Isaia 63:16
 - d. lucruri, Gen. 49:26; Iov 22:15; Ps. 24:7, 9; Isaia 46:9
 - e. timp, Deut. 32:7; Isaia 51:9; 63:9,11
2. lucruri viitoare
 - a. viața oamenilor, Exod 21:6; Deut. 15:17; 1 Sam. 1:22; 27:12
 - b. hiperbolă pentru rege, 1 Împ. 1:31; Ps. 61:7; Neem. 2:3
 - c. existența continuă
 - 1) pe pământ, Ps. 78:69; 104:5; Ecl. 1:4
 - 2) în cer, Ps. 148:6
 - d. existența lui Dumnezeu
 - 1) Gen. 21:33
 - 2) Exod 15:18

- 3) Deut. 32:40
 - 4) Ps. 93:2
 - 5) Isaia 40:28
 - 6) Ier. 10:10
 - 7) Dan. 12:7
- e. Legământul
- 1) Gen. 9:12,16; 17:7,13,19
 - 2) Exod 31:16
 - 3) Lev. 24:8
 - 4) Num. 18:19
 - 5) 2 Sam. 23:5
 - 6) Ps. 105:10
 - 7) Isaia 24:5; 55:3; 61:8
 - 8) Ier. 32:40; 50:5
- f. legământul special cu David
- 1) 2 Sam. 7:13,16,25,29; 22:51; 23:5
 - 2) 1 Regi 2:33,45; 9:5
 - 3) 2 Cron. 13:5
 - 4) Ps. 18:50; 89:4,28,36,37
 - 5) Isaia 9:7; 16:5; 37:35; 55:3
- g. Mesia al lui Dumnezeu
- 1) Ps. 45:2; 72:17; 89:35-36; 110:4
 - 2) Isaia 9:6
- h. legile lui Dumnezeu
- 1) Exod 29:28; 30:21
 - 2) Lev. 6:18,22; 7:34; 10:15; 24:9
 - 3) Num. 18:8,11,19
 - 4) Ps. 119:89,160
 - 5) Isaia 59:21
- i. Promisiunile lui Dumnezeu
- 1) 2 Sam. 7:13,16,25; 22:51
 - 2) 1 Regi 9:5
 - 3) Ps. 18:50
 - 4) Isaia 40:8
- j. Urmașii lui Avraam și Țara Făgăduinței
- 1) Gen. 13:15; 17:18; 48:4
 - 2) Exod 32:13
 - 3) 1 Cron. 16:17
- k. sărbătorile legământului
- 1) Exod 12:14; 12:14,17,24

2) Lev. 23:14,21,41

3) Num. 10:8

l. veșnicia fără sfârșit

1) 1 Regi 8:13

2) Ps. 61:7-8; 77:8; 90:2; 103:17; 145:13

3) Isaia 26:4; 45:17

4) Dan. 9:24

m. ce spun Psalmii că vor face credincioșii în veșnicie

1) aduc mulțumiri, Ps. 30:12; 79:13

2) rămân în prezența Lui, Ps. 41:12; 61:4,7

3) se încred în mila Lui, Ps. 52:8

4) Îl laudă pe Domnul, Ps. 52:9

5) cântă laude, Ps. 61:7; 89:1

6) vestesc dreptatea Lui, Ps. 75:9

7) slăvesc numele Lui, Ps. 86:12; 145:2

8) Îi binecuvântează numele, Ps. 145:1

3. înapoi și înainte în timp („din veșnicie în veșnicie”)

a. Ps. 41:13 (laudă lui Dumnezeu)

b. Ps. 90:2 (Dumnezeu Însuși)

c. Ps. 103:17 (dragostea și bunătatea Domnului)

Nu uita: contextul este cel care va determina întinderea sensului termenului. Legămintele și promisiunile veșnice sunt condiționate (Ieremia 7). Fii atent la citirea perspectivei tale moderne a timpului sau la teologia ta sistematică a NT la fiecare utilizare din VT a acestui cuvânt foarte variabil. NT a generalizat promisiunile din VT.

• „veșnic” Vezi Subiectul Special de mai jos.

6:59 Isus a practicat iudaismul din vremea Sa. A învățat într-o școală de sinagogă, S-a închinat într-o sinagogă și a învățat pe alții într-o sinagogă. El a împlinit toate așteptările Legii.

Practic sinagogile au început în timpul robiei babiloniene (605-538 î.Cr.). Iudeii au fondat locuri speciale de închinare și predare oriunde erau zece bărbați evrei. Acestea au devenit păstrătoarele culturii și obiceiurilor iudaice. Când evreii s-au întors în Iudeea și la slujbele din Templu, ei au menținut aceste centre locale.

Nu ni se spune în capitoulul 6 când a intrat Isus în sinagoga din Capernaum (cf. v. 24).

TEXTUL NTR: 6:60-65

60 Auzind acestea, mulți din ucenicii Lui au zis: „Vorbirea aceaceasta este prea de tot! Cine poate s-o asculte?!“ **61** Dar Isus, știind în Sine Însuși că ucenicii Lui murmurau cu privire la aceaceasta, le-a zis: „Vorbirea aceaceasta vă face să vă poticniți?! **62** Dar dacă L-ați vedea pe Fiul Omului înălțându-Se acolo unde era mai înainte?! **63** Duhul este Cel Ce dă viață; carnea nu folosește la nimic. Cuvintele pe care vi le-am spus sunt duh și viață. **64** Dar sunt unii dintre voi care nu cred.“ Căci Isus știa de la început cine sunt cei ce nu cred și cine este cel ce urma să-L trădeze. **65** Apoi a zis: „Tocmai de aceea v-am spus că nimeni nu poate să vină la Mine decât dacă i-a fost dat de către Tatăl.“

6:60 „Auzind acestea, mulți din ucenicii Lui” Folosirea aceasta a termenului „ucenic” are o conotație largă. În Ioan acest termen și „a crede” sunt folosite atât pentru (1) adevărații ucenici (v. 68) și (2) ucenicii temporari (v. 64, cf. 8:31-47).

- **„auzind... să asculte”** Este un joc de cuvinte pe „a auzi” (*akouō*). Ei au auzit cuvintele lui Isus, dar nu le-au înțeles și nu le-au aplicat. În acest sens cuvântul grecesc funcționează ca și ebraicul *shema* (cf. Deut. 4:1; 5:1; 6:3, 4; 27:9-10).

6:62 Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ INCOMPLETĂ, fără o concluzie. Se presupune că ei vor vedea lucrul acesta (cf. Fapte 1). După moartea/învierea/înălțarea lui Isus și venirea Duhului, o mare parte din învățătura și acțiunile lui Isus urmau să capete un sens pentru ei.

- **„înălțându-Se acolo unde era mai înainte”** Acesta este accentul continuu pus pe Isus ca „venind din cer”. Vorbește despre pre-existența Lui cu Tatăl în cer și despre părtășia Sa intimă cu Tatăl în cer (cf. 17:5, 24).

SUBIECT SPECIAL: ÎNĂLȚAREA

Există câteva cuvinte grecești folosite pentru a descrie înălțarea lui Isus înapoi la cer.

Fapte 1:2, 11, 22; *analambanō*, a ridica (cf. 1 Tim. 3:16), care este folosit și în Septuaginta în 2 Împ. 2:9, 11 pentru luarea lui Ilie la cer și în 1 Macabei 2:58.

1. Fapte 1:9, *epairō*, a ridica, a înălța
2. Luca 9:51, *analēpsis* (formă a #1)
3. *Diistēmi*, a depărta
4. Ioan 6:62, *anabainō*, a ridica

Acest eveniment nu este menționat în Evangheliile lui Matei și Marcu. Evanghelia lui Marcu se termină la 16:8, dar una dintre cele trei adăugări ulterioare ale scribilor descrie evenimentul în 16:19 (i.e., *analambanō*).

6:63 Acest verset, datorită contextului mai extins din capitolul 6, se poate referi la un contrast între vechiul legământ și noul legământ, Moise și Isus (cf. v. 58; 2 Cor. 3:6, vezi comparația dintre cele două legăminte în cartea Evrei).

- **„Duhul care dă viață”** Aceasta este una dintre multele expresii care sunt folosite atât despre Isus, cât și despre Duhul.

1. Duhul este apa dătătoare de viață (7:38-39)
2. Isus este apa vie (4:10-14)
3. Duhul Sfânt este Duhul adevărului (14:17; 15:26; 16:13)
4. Isus este adevărul (14:6)
5. Isus este paracletul (14:16, 26; 15:26; 16:7)
6. Isus este paraclet (1 Ioan 2:1)

Vezi Subiectul Special de la 14:16.

Observă că în acest verset „duhul” (*pneuma*) este folosit în două sensuri specifice.

1. Duhul Sfânt (cf. 1:32, 33; 3:34; 7:39; 14:17; 15:26; 16:13)
2. Spiritual (cf. 4:24; 11:33; 13:21)

În Ioan 3:5, 6, 8 este greu să ne dăm seama la care sens se referă. Fiind Ioan, posibil la ambele.

SUBIECT SPECIAL: DUHUL (*PNEUMA*) ÎN NT

Cuvântul grecesc pentru „duh” este folosit în câteva moduri în NT. Cele ce urmează sunt câteva clasificări și exemple reprezentative.

A. Despre Dumnezeu Triunic

1. Despre Tatăl (cf. Ioan 4:24)
2. Despre Fiul (cf. Rom. 8:9-10; 2 Cor. 3:17; Gal. 4:6; 1 Pet. 1:11)
3. Despre Duhul Sfânt (cf. Mc. 1:11; Mat. 3:16; 10:20; Ioan 3:5,6,8; 7:39; 14:17; Fapte 2:4; 5:9; 8:29,35; Rom. 1:4; 8:11,16; 1 Cor. 2:4,10,11,13,14; 12:7)

B. Despre puterea vieții umane

1. A lui Isus (cf. Mc. 8:12; Ioan 11:33, 38; 13:21)
2. **A omenirii (cf. Mat. 22:43; Fapte 7:59; 17:16; 20:22; Rom. 1:9; 8:16; 1 Cor. 2:11; 5:3-5; 7:34; 15:45; 16:18; 2 Cor. 2:13; 7:13; Fil. 4:23; Col. 2:5)**

C. Despre domeniul spiritual

1. Ființe spirituale
 - a. Bune (i.e., îngeri, cf. Fapte 23:8-9; Evr. 1:14)
 - b. Rele (i.e., demoni, cf. Mat. 8:16; 10:1; 12:43,45; Fapte 5:16; 8:7; 16:16; 19:12-21; Efes. 6:12)**
 - c. Duhuri (cf. Luca 24:37)
2. Discernământ spiritual (cf. Mat. 5:3; 26:41; Ioan 3:6; 4:23; Fapte 18:25; 19:21; Rom. 2:29; 7:6; 8:4,10; 12:11; 1 Cor. 14:37)
3. Lucruri spirituale (cf. Ioan 6:63; Rom. 2:29; 8:2,5,9,15; 15:27; 1 Cor. 9:11; 14:12)
4. Daruri spirituale (cf. 1 cor. 12:1; 14:1)
5. Inspirația Duhului Sfânt (cf. Mat. 22:43; Luca 2:27; Efes. 1:17)
6. Trupul spiritual (cf. 1 Cor. 15.44-45)

D. Caracterizează

1. Atitudinea lumii (cf. Rom. 8:15; 11:8; 1 Cor. 2:12)
2. Procesul cognitiv uman (cf. Fapte 6:10; Rom. 8:6; 1 Cor. 4:2)

E. Despre domeniul fizic

1. Vânt (cf. Mat. 7:25, 27; Ioan 3:8; Fapte 2:2)
2. Suflare (cf. Fapte 17:25; 2 Tes. 2:8)

Este evident că acest termen trebuie interpretat în lumina contextului imediat. Există diferite înțelesuri care se pot referi la (1) lumea fizică; (2) lumea nevăzută; (3) persoane din această lume fizică sau din domeniul spiritual.

Duhul Sfânt este cea parte a Dumnezeului Triunic care este cea mai activă în această etapă a istoriei. Noul veac al Duhului a venit. Tot ce este bun, sfânt, drept și adevărat are legătură cu El. Prezența, darurile și lucrarea Lui sunt esențiale în înaintarea evangheliei și în succesul Împărăției lui Dumnezeu (cf. Ioan 14 și 16). El nu atrage atenția spre Sine, ci spre Cristos (cf. Ioan 16:13-14). El condamnă, convinge, îndeamnă, botează și crește la maturitate pe toți credincioșii (cf. Ioan 16:8-11).

6:64 Acest grup de ucenici aparenti, dar falși este redus la ucenicul fals – Iuda (cf. vv. 70-71; 13:11). Cu siguranță există anumite mistere în nivelele credinței.

SUBIECT SPECIAL: APOSTAZIE (*APHISTĒMI*)

Termenul acesta grecesc *aphistēmi* are un câmp semantic larg. Totuși, cuvântul englezesc (și românesc, n.tr.) este derivat din acest termen și are o utilizare stabilă pentru cititorii moderni. Ca întotdeauna, contextul este cheia, nu o definiție prestabilită.

Acesta este un termen compus din prepoziția *apo*, care înseamnă „din” sau „afară din” și *histēmi*, „a șede”, „a sta” sau „a așeza”. Observă următoarele utilizări (ne-teologice):

1. A înlătura fizic
 - a. Din Templu, Luca 2:37
 - b. Dintr-o casă, Mc. 13:34
 - c. Dintr-o persoană, Mc. 12:12; 14:50; Fapte 5:38
 - d. Din toate lucrurile, Mat. 19:27, 29
2. A înlătura politic, Fapte 5:37
3. A înlătura relațional, Fapte 5:38; 15:38; 19:9; 22:29
4. A înlătura legal (divorț), Deut. 24:1, 3 (LXX) și NT, Mat. 5:31; 19:7; Mc. 10:4; 1 Cor. 7:11
5. A înlătura o îndoială, Mat. 18:24
6. A arăta dezinteres prin a pleca, mat. 4:20; 22:27; Ioan 4:28; 16:32
7. A arăta interes prin a nu pleca, Ioan 8:29; 14:18
8. A îngădui sau a permite, Mat. 13:30; 19:14; Mc. 14:6; Luca 13:8

În sens teologic VERBUL are de asemenea o utilizare largă:

1. A anula, a ierta, a îndepărta vina păcatului, Exod 32:32 (LXX); Num. 14:19; Iov 42:10 și NT, Mat. 6:12,14-15; Mc. 11:25-26
2. A se feri de păcat, 2 Tim. 2:19
3. A neglija prin a se îndepărta de
 - a. Lege, Mat. 23:23; Fapte 21:21
 - b. Credință, Ezech. 20:8 (LXX); Luca 8:13; 2 Tes. 2:3; 1 Tim. 4:1; Evr. 2:13

Credincioșii moderni pun multe întrebări teologice la care scriitorii NT nu s-ar fi gândit vreodată. Una dintre acestea s-ar referi la tendința modernă de a separa credința de credincioșie.

Există persoane în Biblie care sunt implicați în poporul lui Dumnezeu și se întâmplă ceva.

I. Vechiul Testament

- A. Cei ce au auzit raportul celor doisprezece (zece) iscoade, Numeri 14 (cf. Evr. 3:16-19)
- B. Core, Numeri 16
- C. Fiii lui Eli, 1 Samuel 2, 4
- D. Saul, 1 Samuel 11-31
- E. Prorocii falși (exemple)
 1. Deut. 13:1-5; 18:19-22 (modalități de a cunoaște un proroc fals)
 2. Ieremia 28
 3. Ezechiel 13:1-7
- F. Prorocițe false
 1. Ezechiel 13:17

2. Neemia 6:14
- G. Conducători răi ai lui Israel (exemple)
1. Ieremia 5:30-31; 8:1-2; 23:1-4
 2. Ezechiel 22:22-31
 3. Mica 3:5-12

II. Noul Testament

- A. Acest termen grecesc este literal *apostasize*. Vechiul și Noul Testament deopotrivă confirmă o intensificare a învățaturii rele și false înainte de a Doua Venire (cf. Mat. 24:24; Marcu 13:22; Fapte 20:29, 30; 2 Tes. 2:9-12; 2 Tim. 4:4). Acest termen grecesc poate reflecta cuvintele lui Isus din Pilda Semănătorului din Mat. 13; Marcu 4 și Luca 8. Acești învățători falși în mod evident nu sunt creștini, dar ieșeau dintre creștini (cf. Fapte 20:29-30; 1 Ioan 2:19); totuși ei erau capabili să amăgească și să îi prindă pe credincioșii imaturi (cf. Evr. 3:12).

Întrebarea teologică este dacă învățători falși au fost vreodată credincioși. este greu de răspuns, pentru că erau învățători falși în bisericile locale (cf. 1 Ioan 2:18-19). Adesea tradițiile noastre teologice și denominaționale răspund la această întrebare fără referire la texte biblice specifice (cu excepția metodei dovezii citării unui verset în afara contextului pentru a susține poziția cuiva).

- B. Credință aparentă
1. Iuda, Ioan 17:12
 2. Simon magul, Fapte 8
 3. Cei despre care se vorbește în Mat. 7:13-23
 4. Cei despre care se vorbește în Mat. 13; Mc. 4; Luca 8
 5. Iudeii din Ioan 8:31-59
 6. Alexandru și Imineu, 1 Tim. 1:19-20
 7. Cei din 1 Tim. 6:21
 8. Imineu și Filet, 2 Tim. 2:16-18
 9. Dima, 2 Tim. 4:10
 10. Învățători falși, 2 Pet. 2:19-22; Iuda vv. 12-19
 11. Anticriști, 1 Ioan 2:18-19
- C. Credința neroditoare
1. 1 Corinteni 3:10-15
 2. 2 Petru 1:8-11

Rareori ne gândim la aceste texte datorită teologiei noastre sistematice (calvinism, arminianism, etc.) ne dictează răspunsul așteptat. Te rog să nu mă judeci că am deschis acest subiect. Interesul meu este un procedeu exegetic adecvat. Trebuie să lăsăm Biblia să ne vorbească și să nu încercăm să o modelăm într-o teologie prestabilită. Acest lucru este adesea dureros și șocant, fiindcă o mare parte din teologia noastră este denominațională, culturală sau relațională (părinte, prieten, pastor), și nu biblică. Unii dintre cei ce sunt în Poporul lui Dumnezeu se dovedesc a nu fi în Poporul lui Dumnezeu (e.g., Rom. 9:6).

6:65 Acesta exprimă același adevăr ca și v. 44. Omenirea păcătoasă nu Îl caută pe Dumnezeu din propria inițiativă (cf. Rom. 3:9-18 pentru o serie de citate din VT care accentuează păcătoșenia și răzvrătirea omenirii).

TEXTUL NTR: 6:66-71

66 Din această cauză mulți dintre ucenicii Lui s-au întors și nu mai umblau cu El. **67** Atunci Isus le-a zis celor doisprezece: – Nu vreți să plecați și voi? **68** Simon Petru I-a răspuns: – Doamne, la cine să ne ducem?! Tu ai cuvintele vieții veșnice, **69** iar noi am ajuns să credem și să știm că Tu ești Sfântul lui Dumnezeu! **70** Isus le-a zis: – Nu v-am ales Eu pe voi, cei doisprezece? Și totuși unul dintre voi este un diavol. **71** Vorbea despre Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul, pentru că acesta, deși era unul dintre cei doisprezece, urma să-L trădeze.

6:67 „cei doisprezece” Aceasta este prima utilizare în Ioan a acestui termen colectiv pentru apostoli (cf. 6:70, 71; 20:24). Vezi Subiectul Special de la 6:13.

6:68 „Simon Petru I-a răspuns” Petru este purtătorul de cuvânt pentru cei doisprezece (cf. Mat. 16:16) Aceasta nu sugerează că ei l-ar fi privit ca pe lider al lor (cf. Mc. 9:34; Lc. 9:46; 22:24).

- „Tu ai cuvintele vieții veșnice” Creștinismul este atât (1) adevăr conținut într-un mesaj, „cuvintele vieții veșnice”, cât și (2) adevărul exprimat într-o persoană, Isus. Evanghelia este deci și un mesaj și o persoană. Cuvântul *pistis* se poate referi atât la (1) un mesaj (cf. Iuda 3, 20), cât și la (2) o persoană (cf. Ioan 1:12; 3:15-16). Vezi Subiectul Special de la 2:23.

6:69 „noi am ajuns să credem și să știm” Acestea sunt ambele INDICATIVE PERFECTE ACTIVE. Mântuirea din v. 53 este la TIMPUL AORIST, care înseamnă o acțiune trecută, completă, care a devenit o stare. Adevărata mântuire implică toate TIMPURILE VERBALE grecești. Vezi Subiectul Special: Timpurile verbale grecești folosite pentru mântuire la 9:7.

- NASB, NRSV,

NJB „Tu ești Sfântul lui Dumnezeu”

NKJV „Tu ești Cristosul, Fiul Dumnezeului celui viu”

TEV „Tu ești Sfântul care a venit de la Dumnezeu”

Există o problemă de manuscris aici. Textul mai scurt (NASB, NRSV, NJB) este susținut de manuscrise antice grecești P⁷⁵, 8, B, C*, D, L și W. Mai târziu scribii au adăugat în mod evident cuvintele adiționale din mărturia Martei din 11:17 sau din a lui Petru din 16:16. USB⁴ dă textului scurt calificativul „A” (sigur).

Expresia „Sfântul lui Dumnezeu” este un titlu mesianic din VT. Se face referire la el în Luca 1:35 și Fapte 3:14. Este titlul prin care I se adresează demonul lui Isus în Marcu 1:24; Luca 4:34. Vezi Subiectul Special de la 1 Ioan 2:20. Aceasta este o altă mărturisire a credinței din partea celor doisprezece, asemănătoare cu Matei 16.

6:70 „Nu v-am ales Eu pe voi” Aceasta este o nouă accentuare a alegerii divine a ucenicilor (cf. vv. 44 și 65). Observă întrebarea lui Isus din v. 67. Alegerea divină și voința umană trebuie să rămână într-un echilibru biblic. Ele sunt cele două fețe ale relației prin legământ.

- „Și totuși unul dintre voi este un diavol” Ce afirmație șocantă! Nu se referă la unul dintre ucenicii marginali care au plecat (cf. v. 66), ci la unul dintre cei doisprezece apostoli, care pretindeau că au credință în El. Mulți au legat aceasta de

13:2 sau 27. Există câteva întrebări legate de înțelegerea noastră a acestui verset: (1) de ce a ales Isus un diavol? și (2) ce înseamnă termenul în acest context?

Prima întrebare are de-a face cu profeția predictivă (cf. 17:12; Ps. 41:9). Isus știa ce urma să facă Iuda. Iuda este exemplul suprem al păcatului de neiertat. El L-a respins pe Isus după ce a văzut, auzit și a fost cu El timp de câțiva ani.

A doua întrebare are două sensuri posibile.

1. Unii leagă lucrul acesta de diavolul (folosit fără ARTICOL pentru Satan în Fapte 13:10 și Apoc. 20:2) care a intrat în Iuda (cf. 13:2, 27)
2. Probabil termenul este folosit în mod generic (fără ARTICOL, ca în 1 Tim. 3:11; 2 Tim. 3:3; Tit 2:3)

Iuda era un pârâș în sensul VT, așa cum era și Satan (vezi Subiectul Special de la 12:31). Termenul grecesc implică un defăimător sau un bârfitor. Termenul grecesc este unul compus, „a arunca dincolo”.

6:71 „Simon Iscarioteanul” Există câteva teorii cu privire la acest cuvânt (cuvântul este scris diferit în diferite manuscrise grecești). Se poate referi la

1. Un om din Cheriote, un oraș din Iuda
2. Un om din Cartan, un oraș din Galileea
3. Punga de piele folosită pentru a purta banii
4. Cuvântul ebraic pentru „strangulare”
5. Cuvântul grecesc pentru cuțitul ucigașului

Dacă #1 este adevărat, atunci el era singurul iudeu din cei doisprezece. Dacă #5 e adevărat, el era un zelot ca Simon.

Recent s-a scris o carte care îl prezintă pe Iuda într-o lumină pozitivă. Cartea este intitulată *Iuda, trădător sau prieten al lui Isus?* de William Klassen, Fortress Press, 1996. Problema mea cu această carte este că nu ia în serios comentariile din Evanghelia lui Ioan.

- **„trădeze”** Cuvântul acesta grecesc este tradus de cele mai multe ori și în cele mai multe ori ca neutru. Totuși, în legătură cu Iuda care L-a dat pe Isus în seama autorităților, acest cuvânt ia o conotație sinistră. Vezi observația de la 18:1.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Ioan 6 este o dezbatere a Cinei Domnului? De ce da sau de ce nu?
2. Ce pretindea Isus când a spus: „Eu sunt pâinea vieții“?
3. De ce a făcut Isus niște afirmații atât de șocante pentru mulțime?

IOAN 7

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Necredința fraților lui Isus	Necredința fraților lui Isus	Isus, Apa vieții	Isus și frații Lui	Isus se urcă la Ierusalim pentru Sărbătoare și învață acolo
7:1-9	7:1-9	7:1-9	7:1-9	7:1
Isus la Sărbătoarea Corturilor	Învățătorul ceresc		Isus la Sărbătoarea corturilor	7:2-9
7:10-13	7:10-24	7:10-13	7:10-11 7:12-13	7:10-13
7:14-24		7:14-18 7:19-24	7:14-15 7:16-19 7:20 7:21-24	7:14-24
Este Acesta Cristosul?	Ar putea fi Acesta Cristosul?		Este El Mesia?	Oamenii discută originea lui Mesia
7:25-31	7:25-31	7:25-31	7:25-27 7:28-29 7:30-31	7:25-27 7:28-29 7:30
Soldații trimiși să Îl aresteze pe Isus	Isus și liderii religioși		Soldații sunt trimiși să Îl aresteze pe Isus	Isus prezice plecarea Sa apropiată
7:32-36	7:32-36	7:32-36	7:32-34 7:35-36	7:31-34 7:35-36
Râuri de apă vie	Promisiunea Duhului Sfânt		Izvoare de apă dătătoare de viață	Promisiunea apei vii
7:37-39	7:37-39	7:37-39	7:37-39	7:37-38 7:39
Divergențe între oameni	Cine este El?		Divergențe între oameni	Descoperiri noi despre originea lui Mesia
7:40-44	7:40-44	7:40-44	7:40-44	7:40-44
Necredința autorităților	Respins de autorități		Necredința autorităților evreiești	
7:45-52	7:45-52	7:45-52	7:45	7:45-52

7:46

7:47-49

7:50-51

7:52

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 1-52

- A. Cadrul din capitolele 5 și 6 este Sărbătoarea Paștelui. Cadrul din 7:1 până la 10:21 este Sărbătoarea Corturilor (7:2ff).
- B. Sărbătoarea Corturilor era în principal o mulțumire adusă pentru seceriș (numită Sărbătoarea Snopilor, cf. Exod 23:16; 34:22). Era de asemenea și un timp de comemorare a experienței exodului (numită Sărbătoarea Corturilor, cf. Lev. 23:29-44 și Deut. 16:13-15). Avea loc în ziua a 15-a a lunii Tishri, care corespunde cu sfârșitul lui Septembrie sau începutul lui Octombrie.
- C. Capitolele 7 și 8 arată ostilitatea evreiască împotriva încălcării Sabatului de către Isus (5:16) și a afirmației Lui că este una cu YHWH (5:18). Observă de câte ori menționează textul încercările lor de
 1. A-L aresta, 7:30, 32, 44; 10:39
 2. A-L ucide, 7:1, 19, 25; 8:37, 40 (și 11:53)

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 7:1-9

1 După aceea, Isus a călătorit prin Galileea. Nu vroia să călătorească prin Iudeea, pentru că iudeii căutau să-L omoare. **2** Sărbătoarea iudeilor, cea a Corturilor, era aproape. **3** Prin urmare, frații Lui I-au zis: – Pleacă de aici și du-te în Iudeea, ca să vadă și ucenicii Tăi lucrările pe care le faci! **4** Căci nimeni nu face ceva pe ascuns când caută să devină cunoscut! Dacă faci aceste lucruri, arată-Te lumii! **5** Căci nici chiar frații Lui nu credeau în El. **6** Isus le-a răspuns: – Timpul Meu n-a sosit încă, dar vouă timpul vă este totdeauna favorabil! **7** Pe voi lumea nu vă poate urî, dar pe Mine Mă urăște, pentru că Eu depun mărturie despre ea că lucrările ei sunt rele. **8** Duceți-vă voi la sărbătoare;

Eu (încă) nu Mă duc la sărbătoarea aceea, pentru că timpul Meu încă n-a sosit pe deplin. 9 Și, spunând aceste lucruri, a rămas în Galileea.

7:1 „După aceea” Acesta este un procedeu literar de înaintare a acțiunii, nu de demarcare temporală (cf. 5:1; 6:1; 7:1; 21:1).

• **„iudeii căutau să-L omoare”** În Ioan „iudeii” are adesea o conotație sinistră (cf. 1:19; 2:18,20; 5:10,15,16; 6:41,52; 7:1,11,13,35; 8:22,52,57; 9:18,22; 10:24,31,33; 11:8; 19:7,12; 20:19). Ura lor și intențiile lor criminale sunt menționate de câteva ori (cf. 5:16-18; 7:19,30,44; 8:37,40,59; 10:31,33,39; 11:8,53).

7:2 „Sărbătoarea iudeilor, cea a Corturilor” Aceasta era numită Sărbătoarea Corturilor (cf. Lev. 23:34-44; Deut. 16:13-17) deoarece în timpul secerișului sătenii trăiau în adăposturi mici pe câmp, ceea ce le amintea evreilor de experiența exodului lor. Ritualul și liturgia acestei sărbători oferă un context pentru învățăturile lui Isus din 7:1-10:21, așa cum a făcut-o și Paștele în capitolele 5-6.

7:3 „frații Lui” Aceasta este prima menționare a familiei lui Isus din 2:12. Este evident că ei nu-I înțelegeau motivația, metoda sau scopul.

SUBIECT SPECIAL: ÎNDRĂZNEALA (*PARRĒSIA*)

Acest termen grecesc este compus din „tot” (*pan*) și „discurs” (*rhēsis*). Această libertate sau îndrăzneală în vorbire avea adesea conotația unei îndrăzneli în mijlocul opoziției sau a respingerii (Ioan 7:13; 1 Tes. 2:2).

În scrierile lui Ioan (folosit de 13 ori), denotă adesea o proclamare publică (Ioan 7:4, de asemenea în scrierile lui Pavel, Col. 2:15). Dar uneori înseamnă doar „simplu” (Ioan 10:24; 11:14; 16:25,29).

În Faptele apostolilor, apostolii transmit mesajul despre Isus în același mod în care Isus vorbea despre Tatăl (cu îndrăzneală), despre planul și despre promisiunile Sale (Fapte 2:29; 4:13,29,31; 9:27-28; 13:46; 14:3; 18:26; 19:8; 26:26; 28:31). De asemenea, Pavel a solicitat rugăciuni ca să poată predica Evanghelia cu îndrăzneală (Efes. 6:19; 1 Tes. 2:2) și să trăiască Evanghelia (Fil. 1:20).

Speranța escatologică a lui Pavel în Cristos i-a dat îndrăzneala și încrederea de a predica Evanghelia în această epocă rea (2 Cor. 3:11-12). El mai avea și încredințarea că adepții lui Isus se vor comporta în mod adecvat (2 Cor. 7:4).

Mai este un aspect al acestui termen. Evreii îl folosesc cu un sentiment unic de îndrăzneală în Cristos de a se apropia de Dumnezeu și de a-I vorbi (Evrei 3:6; 4:16; 10:19,35). Creștinii sunt acceptați pe deplin și primiți în intimitatea cu Tatăl prin Fiul!

Este folosit în NT în mai multe feluri:

1. a. încredere, îndrăzneală sau siguranță legată de:
 - b. oameni (Fapte 2:29; 4:13,31; 2 Cor. 3:12; Efes. 6:19)
 - c. Dumnezeu (1 Ioan 2:28; 3:21; 4:12; 5:14; Evrei 3:6; 4:16; 10:19)
2. a vorbi deschis, simplu, clar (Marcu 8:32; Ioan 7:13; 10:24; 11:14; 16:25; Fapte 28:31)
3. a vorbi în public (Ioan 7:26; 11:54; 18:20)
4. forma derivată (*parrhēsiazomai*) este folosită pentru predicarea cu îndrăzneală în mijlocul circumstanțelor dificile (Fapte 18:26; 19:8; Efes. 6:20; 1 Tes. 2:2)

În acest context se referă la o încredere escatologică. Credincioșii nu se tem de a doua venire a lui Cristos; ei o așteaptă cu încredere și cu entuziasm deoarece rămân în Cristos și duc vieți cristice.

- **„Pleacă de aici și du-te în Iudeea”** Aceasta se referă la caravana anuală de pelerini (cf. Luca 2:41-44) care părăsea Galileea și își croia drum spre Ierusalim. Amintește-ți că Evanghelia lui Ioan se concentrează pe lucrarea lui Isus în Ierusalim.

7:4 „public” Vezi Subiectul Special următor.

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, care este presupusă a fi adevărată din perspectiva autorului.
- **„arată-Te lumii”** Isus S-a legat de folosirea lor a termenului „lume” din v. 4 și a comentat-o în v. 7. Lumea nu Îl accepta și nu Îl îndrăgea, ci Îi era ostilă (cf. 15:18-19; 17:14; 1 Ioan 3:13) pentru că El îi dădea pe față răzvrătirea și păcatul (cf. 3:19-20).

Modalitatea fraților lui Isus ca El să se descopere (i.e., minuni) era foarte diferită de modalitatea lui Isus (crucea). Aici profeția din Is. 55:8-11 vine în prim plan!

7:5 „Căci nici chiar frații Lui nu credeau în El” Acesta este un alt comentariu editorial făcut de autor. Trebuie să fi fost foarte greu să Îl accepți pe Isus ca Mesia când ai crescut în aceeași casă (cf. Marcu 3:20-21). Lui Isus Îi păsa de frații și surorile Lui. Una dintre aparițiile Sale după înviere a avut ca scop să li se descopere lor. Ei au ajuns să creadă (cf. Fapte 1:14)! Iacov a devenit liderul bisericii din Ierusalim. Atât Iacov, cât și Iuda au scris cărți incluse în canonul NT.

7:6 „Timpul Meu n-a sosit încă” Cuvântul „timp” (*kairos*) se găsește doar aici (de două ori) și în v. 8 în Evanghelia și epistolele lui Ioan. BAGD oferă trei conotații principale.

1. - Un timp binevenit (i.e., 2 Cor. 6:2)
- Un timp oportun (i.e., Luca 4:13)
- Un timp stabilit (i.e., Marcu 13:33; Fapte 3:20; 1 Pet. 1:11)
2. Un timp potrivit sau favorabil
- timp potrivit (i.e., Mat. 24:45; Luca 1:20)
- timp fixat (i.e., Ioan 7:8; 2 Tim. 4:6)
3. Un timp escatologic (i.e., Mat. 8:9; Luca 21:8; Rom. 13:11; 1 Tes. 5:1; 2 Tes. 2:6)

Numeri 2 și 3 au o întrepătrundere semantică.

Isus Și-a înțeles misiunea (cf. 12:23; 13:1; 17:1-5). Exista un program divin pentru aceste evenimente din Evanghelie să se deruleze (cf. Luca 22:22; Ioan 7:30; Fapte 2:23; 3:18; 4:28).

7:7 „lumea” Vezi Subiectul Special: *Kosmos* la 14:17.

7:8

NASB	„Duceți-vă voi la sărbătoare; Eu nu mă duc la sărbătoarea aceasta”
NKJV	„Voi duceți-vă la această sărbătoare. Eu încă nu mă duc la această sărbătoare”
NRSV, NJB	„Duceți-vă voi la această sărbătoare. Eu nu mă duc la această sărbătoare”
TEV	„Voi mergeți la sărbătoare. Eu nu merg la această sărbătoare”

Câteva manuscrise grecești antice (Ⲁ, D și K) nu au ADVERBUL „încă”. Se pare că este o încercare timpurie a scribilor de a înlătura aparenta contradicție dintre vv. 8 și 10. ADVERBUL este inclus în MSS P⁶⁶, P⁷⁵, B, L, T și W (NKJV, Noul Testament al Secolului Douăzeci, NIV).

Această scurtă afirmație poate fi înțeleasă ca

1. Nu merg cu voi (nici pentru scopurile voastre)
2. Merg la mijlocul sărbătorii de opt zile (să se descopere prin simbolismele sărbătorii)

TEXTUL NTR: 7:10-13

10 Însă după ce frații Lui au plecat la sărbătoare, S-a dus și El, dar nu pe față, ci cam pe ascuns. 11 La sărbătoare, iudeii Îl căutau și se întrebau: „Unde este Acela?” 12 Erau multe șoapte în mulțime cu privire la El. Unii ziceau: „Este un om bun!” Alții ziceau: „Nu, ci duce în rătăcire mulțimea!” 13 Totuși, de frica iudeilor, nimeni nu vorbea deschis despre El.

7:11 „iudeii” În acest capitol sunt patru grupuri separate care interacționează cu Isus.

1. Frații Lui
2. „iudeii”, care se referă la liderii religioși
3. „mulțimea”, care se referă la călătorii în drum spre Sărbătoarea Corturilor
4. „oamenii din Ierusalim”, care erau localnici care cunoșteau Sinedriul și planurile lor de a-L ucide pe Isus.

7:12 „Erau multe șoapte în mulțime cu privire la El” Acest lucru este tipic pentru ceea ce face Evanghelia în orice mulțime. Dovedește diferitele abilități și niveluri spirituale ale înțelegerii prezentului în cadrul omenirii (cf. 7:40-44).

- **„duce în rătăcire mulțimea”** VERBUL *planaō* este folosit pentru
 1. Profeți falși (i.e., Mat. 24:11; 2 Tim. 3:13; 1 Ioan 1:8; 2:66; 3:7)
 2. Mesia falși (i.e., Mat. 24:4-5, 24; în Ioan despre cine credeau iudeii că este Isus (cf. Ioan 7:12, 47; Mat. 27:63)
 3. Oameni care se înșală pe ei înșiși (cf. 1 Cor. 3:18; 1 Ioan 1:8) sau
 4. A fi înșelat (cf. 1 Cor. 6:9; 15:33; Gal. 6:7; Iacov 1:16)

Cuvântul a fost folosit pentru planetele care nu urmau orbitele normale ale constelațiilor. Ele erau numite „rătăcitoarele”.

7:13 „iudeii” Întreaga mulțime era iudaică. Acest lucru arată utilizarea specializată a lui Ioan a acestui termen pentru a se referi la liderii religioși din Ierusalim. Vezi observația de la 7:1.

TEXTUL NTR: 7:14-18

14 Când sărbătoarea era deja la jumătate, Isus S-a dus în Templu și a început să dea învățătură. 15 Iudeii se mirau și se întrebau: „Cum de știe Acesta atâta învățătură fără să fi învățat?!” 16 Isus le-a zis: – Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui Ce M-a trimis. 17 Dacă vrea cineva să facă voia Lui, va cunoaște dacă învățătura este de la Dumnezeu sau dacă Eu vorbesc de la Mine. 18 Cel ce vorbește de la el caută slava lui însuși; dar cel ce caută slava celui ce l-a trimis, acela este adevărat și în el nu este falsitate.

7:14 „Când sărbătoarea era deja la jumătate” Motivul exact pentru care Isus a așteptat până în acel moment este neclar, dar cineva ar putea specula că aceasta ar fi dat timp călătorilor și localnicilor să vorbească despre El și lucrarea Lui. Dădea de asemenea timp liderilor iudei să își arate față ostilitatea (cf. v. 13).

- **„dea învățătură”** Ocaziile în care Isus vorbește sunt caracterizate de
 1. Învățare, Mat. 4:23; 5:2, 19; 7:29, etc.; Ioan 6:59; 7:14, 28, 35; 8:20, 28
 2. Predicare, Luca 4:18; 7:22; 9:6; 20:1

Acestea par să fie folosite în mod sinonim pentru a se referi la Isus care oferea adevărurile lui Dumnezeu creației Sale umane. Revelația a însemnat întotdeauna a informa și a reforma. A cerut o decizie însoțită de schimbarea priorităților în viață. Adevărul schimbă totul!

7:15 „Cum de știe Acesta atâta învățătură fără să fi învățat” Aceasta înseamnă pur și simplu că El nu urmărea una dintre școlile rabinice oficiale și nici nu fusese ucenicul vreunui dintre rabinii cunoscuți. Folosirea expresiei „acest om” are o conotație de lipsă de respect (cf. 18:17, 29).

Învățătura lui Isus i-a surprins pe ascultătorii Săi (cf. Marcu 1:21-22; Luca 4:22) datorită (1) conținutului și (2) formei. Ceilalți rabini se citau unul pe celălalt; Isus afirma că Îl citează pe Dumnezeu!

7:16 Isus a atras atenția din nou nu doar asupra supunerii Sale (vezi observația de la 5:19) față de Tatăl, dar și asupra cunoștinței Sale unice a Tatălui. Ei aveau învățători pământești; El avea Învățătorul ceresc.

7:17 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ care înseamnă o acțiune potențială sau posibilă. Acesta este paradoxul ofertei universale a Evangheliei (cf. 1:12; 3:16) și al suveranității lui Dumnezeu (cf. 6:44, 65). Duhul trebuie să deschidă inima (cf. 16:8-13).

7:18 Isus afirmă propria Sa unicitate în contrast cu omenirea căzută: (1) El nu caută slava Sa; (2) El caută slava Tatălui; (3) El este adevărat; și (4) El este fără păcat.

- **„slava Celui”** Vezi observația de la 1:14.

- **în el nu este falsitate”** Isus a putut muri în locul nostru pentru că El nu a avut nevoie să moară pentru propriul Lui păcat (2 Cor. 5:21). Lipsa de păcat a lui Isus este o chestiune teologică esențială. Ea este exprimată adesea și în diferite moduri.

1. Luca 23:41
2. Ioan 6:69; 7:18; 8:46; 14:30
3. Fil. 2:7-8
4. Evr. 4:15; 7:26; 9:14
5. 1 Pet. 1:19; 2:22 (Is. 53:9)
6. 1 Ioan 2:17; 3:5, 7

TEXTUL NTR: 7:19-24

19 Oare nu v-a dat Moise Legea? Și totuși nici unul dintre voi nu respectă Legea! De ce căutați să Mă omorâți? **20** Mulțimea I-a răspuns: – Ai demon! Cine caută să Te omoare?! **21** Isus le-a zis: – Am făcut o lucrare și toți vă mirați. **22** Moise v-a dat circumcizia – nu că ea este de la Moise, ci de la patriarhi – și voi îl circumcideți pe om în ziua de Sabat. **23** Dacă un om este circumcis în ziua de Sabat, ca să nu fie încălcată Legea lui Moise, atunci de ce sunteți

furioși pe Mine pentru că am însănătoșit un om întreg în ziua de Sabat? 24 Nu judecați după aparențe, ci judecați cu o judecată dreaptă!

7:19 Construcția gramaticală așteaptă ca răspuns „da”.

- **„totuși nici unul dintre voi nu respectă Legea”** Aceasta trebuie că a fost o afirmație șocantă pentru acești iudei care participau la o sărbătoare obligatorie în Ierusalim.

Legea lui Moise interzice în mod clar uciderea premeditată, și totuși exact aceasta plănuiau liderii. Localnicii cunoșteau aceasta, dar nu doreau să oprească planurile lor sau măcar să se plângă.

- **„De ce căutați să Mă omorâți”** Întrebarea din v. 20 nu vine de la liderii religioși, ci de la mulțimea de pelerini care nu știau nimic despre complotul de a-L omorî pe Isus. Mai târziu, în v. 25, oamenii din Ierusalim știau despre complotul de ucidere a lui Isus.

Liderii religioși L-au acuzat pe Isus și de a fi posedat de demoni cu scopul de a-I explica puterea și inspirația (cf. Mat. 9:34; 11:18; 12:24; Marcu 3:22-30; Ioan 8:48-52; 10:20-21).

7:20 „Ai demon” Era evident pentru oricine s-a întâlnit cu Isus că El avea putere spirituală. Întrebarea era de unde venea această putere a Lui? Liderii evrei nu puteau nega „semnele/minunile” lui Isus, așa că ei Îi atribuiau puterea lui Satan și demonilor (cf. 8:48-49, 52; 10:20).

În acest context mulțimea de pelerini care participa la Sărbătoarea Corturilor folosește aceeași sintagmă, dar cu un sens diferit. Ei presupun că Isus se comportă într-un mod irațional, nebunesc.

SUBIECT SPECIAL: DEMONUL (DUHUL NECURAT)

- A. Popoarele antice erau animiste. Ele atribuiau personalitate forțelor naturii, obiectelor din natură și caracteristicilor personalității umane. Viața este explicată prin interacțiunea dintre aceste entități spirituale și om.
- B. Personificarea a devenit politeism (mai mulți zei). De obicei demonii (*genii*) erau zei sau semizeii mai mici (buni sau răi) care afectau viețile persoanelor.
 1. Mesopotamia, haos și conflict
 2. Egipt, ordine și funcție
 3. Canaan, vezi *Arheologia și religia Israelului* de W. F. Albright, ediția a-V-a, pp. 67-92
- C. VT nu stă pe sau nu dezvoltă subiectul zeilor mai mici, îngeri sau demoni, probabil din cauza monoteismului său strict (Exod. 8:10; 9:14; 15:11; Deut. 4:35,39; 6:4; 33:26; Ps. 35:10; 71:19; 86:6; Isaia 46:9; Ier. 10:6-7; Mica 7:18). Menționează dumnezeii falși ai popoarelor păgâne (*Shedim*, Deut. 32:17) și îi numește pe unii dintre ei.
 1. *Se'im* (satiri sau demoni cu păr, Lev. 17:7; 2 Cron. 11:15)
 2. *Lilith* (femeie, un demon seducător, Is. 34:14)
 3. *Mavet* (ebraicul pentru „moarte”, folosit pentru zeul canaanit al lumii din adâncuri, *Mot*, Isaia 28:15, 18; Ier. 9:21 și posibil în Deut. 28:22)
 4. *Resheph* (plagă, Deut. 33:29; Ps. 78:48; Hab. 3:5)
 5. *Dever* (nenorocire, Ps. 91:5-6; Hab. 3:5)
 6. *Az'azel* (nume nesigur, dar probabil un demon din deșert sau numele unui loc, Lev. 16:8,10,26)

(Aceste exemple sunt luate din *Enciclopedia iudaică*, vol. 5, p. 1523).

În orice caz, nu există dualism sau independență angelică a lui YHWH în VT. Satan este un slujitor al lui YHWH (Iov 1-3; Zah. 3), nu un dușman (A. B. Davidson, *O teologie a Vechiului Testament*, pp. 300-306).

- D. Iudaismul s-a dezvoltat în timpul exilului babilonian (586-538 Î. Cr.) și a fost influențat din punct de vedere teologic de dualismul persan personificat al zoroastrismului, un mare zeu bun numit *Mazda* sau *Ormazd* și un dușman rău numit *Ahriman*. Aceasta a avantajat dualismul personificat între YHWH și îngerii Lui și între Satan și îngerii sau demonii lui în iudaismul post-exilic.

Teologia iudaismului despre răul personificat este explicată și bine argumentată în *Viața și vremurile lui Isus Mesia*, de Alfred Edersheim, vol. 2, apendicele XIII (pp. 749-863) și XVI (pp. 770-776). Iudaismul a personificat răul în trei feluri:

1. Satan sau Sammael
2. intenția rea (*yetzer hara*) a omului
3. Îngerul Morții

Edersheim îi caracterizează ca (1) Acuzator; (2) Ispititor și (3) Pedepsitor (vol. 2, p. 756). Există o diferență teologică însemnată între iudaismul post-exilic, prezentarea NT și explicația răului.

- E. NT, în special Evangheliile, afirmă existența ființelor spirituale rele și opoziția lor față de omenire și de YHWH (în iudaism, Satan era un dușman al omenirii, dar nu și al lui Dumnezeu). Ei se opun voii, domniei și Împărăției lui Dumnezeu.

Isus a înfruntat și a izgonit aceste ființe demonice numite și (1) duhuri necurate (Luca 4:36; 6:18) și (2) duhuri rele (Luca 7:21; 8:2) de către ființele umane. Isus a făcut o deosebire clară între boală (fizică sau mentală) și demoni. El și-a demonstrat puterea și înțelepciunea spirituală recunoscând și exorcizând aceste duhuri rele. Ele Îl recunoșteau adesea și încercau să I se adreseze, dar Isus le respingea pledoaria, cerându-le să tacă și scoțându-i.

- F. Demonii sunt reali, personali și prezenți. Nu este descoperită nici originea, nici scopul lor. Biblia le afirmă realitatea și se opune cu agresivitate influenței lor. Nu există niciun dualism suprem. Dumnezeu deține controlul total; răul este înfrânt și judecat și va fi îndepărtat din creație.

- G. Oamenii lui Dumnezeu trebuie să se opună răului (Iacov 4:7). Ei nu pot fi controlați de el (1 Ioan 5:18), dar pot fi ispitiți și mărturia și influența lor poate fi știrbită (Efes. 6:10.18). Răul este descoperit scriptural ca parte din viziunea creștinului asupra lumii. Creștinii moderni nu au dreptul să redefinească răul (demitologizarea lui Rudolf Baltmann), să îl depersonalizeze (structurile sociale ale lui Paul Tillich) sau să încerce să îl explice complet în termeni psihologici (Sigmund Freud), dar influența lui este penetrantă. Credincioșii trebuie să trăiască în biruința lui Cristos!

7:22

NASB, NKJV

„(nu pentru că este de la Moise, ci de la părinți)”

NRSV

„(sigur că este nu de la Moise, ci de la Patriarhi)”

TEV

„(deși nu a fost Moise, ci strămoșii voștri cei ce au început-o)”

NJB

„ – nu că a început cu el, ci este de la patriarhi –”

Obiceiul circumciziei nu a început cu Legea lui Moise (cf. Exod 12:48; Lev. 12:3), ci i-a fost dat lui Avraam ca semn al unui legământ special cu YHWH (cf. Gen. 7:9-14; 21:4; 34:22).

- **„și voi îl circumcideți pe om în ziua de Sabat”** Esența argumentului lui Isus era că ei erau gata să își pună deoparte regulile sabatice ca un bebeluș să fie circumcis (cf. *Shab* 132a; *Sabh.* 18:3; 19:1-6), dar nu erau gata să își lase deoparte regulile sabatice ca un om să poată fi vindecat. Este important să realizăm că Isus folosea logica și retorica iudaismului rabinic pe parcursul acestei secțiuni.

7:23 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, care se presupune a fi adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literare.

- **„de ce sunteți furioși pe Mine pentru că am însănătoșit un om întreg în ziua de Sabat”** Aceasta se referă fie la vindecarea făcută de Isus menționată în 5:1-9 sau la o vindecare nemenționată din timpul sărbătorii.

Termenul grecesc „furioși” (*cholaō*) este un cuvânt rar întâlnit doar aici în NT. Se găsește doar rareori în literatura greacă (BAGD, p. 883 și MM, p. 689). Este legat de cuvântul „fiere” (*cholē*, cf. Mat. 27:34). Motivul pentru care Isus folosește acest cuvânt (i.e., conotația lui) este neclar. Poate denota o „mânie sfântă” în sensul că ei credeau că apărau voia lui Dumnezeu și legile lui Dumnezeu, pe care Isus le încălca.

7:24 „Nu judecați după aparențe, ci judecați cu o judecată dreaptă” Acesta este un IMPERATIV PREZENT cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, ceea ce începe a opri o acțiune aflată deja în desfășurare. Este urmat de un IMPERATIV AORIST, care denotă urgență. Aceasta poate fi o aluzie la Is. 11:3.

TEXTUL NTR: 7:25-31

25 Atunci unii dintre locuitorii Ierusalimului au zis: „Nu este Acesta Cel pe Care caută ei să-L omoare? **26** Și iată că vorbește deschis, iar ei nu-I zic nimic! Nu cumva conducătorii au ajuns să cunoască într-adevăr că El este Cristosul? **27** Totuși noi știm de unde este Omul Acesta; însă când va veni Cristosul nimeni nu va ști de unde este!“ **28** Atunci Isus, în timp ce dădea învățătură în Templu, a strigat: „Mă cunoașteți și știți de unde sunt! N-am venit de la Mine Însumi, ci Cel Ce M-a trimis este adevărat, iar voi nu-L cunoașteți! **29** Eu Îl cunosc, pentru că Eu sunt de la El și El M-a trimis.“ **30** Ei încercau să-L prindă, dar nimeni n-a pus mâna pe El, căci încă nu-I venise ceasul. **31** Însă mulți din mulțime au crezut în El și ziceau: „Când va veni Cristosul, va face El mai multe semne decât a făcut Acesta?“

7:25 „Nu este Acesta Cel pe Care caută ei să-L omoare” Forma gramaticală a acestei întrebări așteaptă ca răspuns un „da” (cf. 5:17; 7:19). Aceasta este prima dintr-o serie de întrebări până la v. 36.

7:26

NASB, REV,

NET „El vorbește public”

NKJV „El vorbește cu îndrăzneală”

NRSV, NJB „El vorbește deschis”

Vezi Subiectul Special: Îndrăzneala (*parrhēsia*) la 7:4.

- **NASB** „Conducătorii nu știu cu adevărat că acesta este Cristosul, nu-i așa?”
NKJV „Știu conducătorii că acesta este cu adevărat Cristosul?”

NRSV „Oare autoritățile știu cu adevărat că El este Mesia?”
TEV „Oare ei știu cu adevărat că El e Mesia?”
NJB „Oare e adevărat că autoritățile au recunoscut că El e Mesia?”

Construcția aceasta gramaticală așteaptă un răspuns negativ. Totuși ea exprimă o posibilitate (cf. 1:31; 4:29).

7:27 „noi știm de unde este Omul Acesta; însă când va veni Cristosul nimeni nu va ști de unde este” Aceasta se referă la o tradiție rabinică mesianică bazată pe Mal. 3:1, că Mesia va apărea subit în templu. Aceasta se găsește în 1 Enoh 48:6 și 4 Ezra 13:51-52.

7:28 În acest verset Isus face două afirmații.

1. Că Dumnezeu L-a trimis (cf. 3:17,34; 5:36,38; 6:29; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3,18,21,23,25; 20:21)
2. Că ei nu Îl cunosc pe Dumnezeu (cf. 5:37,42; 8:19,27,54-55; 16:3)

Ioan menționează că Isus „a strigat” (cf. 7:37; 12:44; Mat. 8:29). Isus a ridicat vocea ca să fie auzit. Într-un fel, aceasta funcționează în sens literar ca folosirea din partea lui Isus a unui „Amin” sau „Amin, Amin” inițiale. A vrut ca aceste afirmații ironice să fie accentuate! Versetul 29 arată care este problema! Ei credeau că El este din Galileea (cf. v. 41), dar în realitate El este din cer!

• **„Cel Ce M-a trimis este adevărat”** Tatăl este adevărat (cf. 3:33; 8:26; 1 Ioan 5:20), și la fel este și Fiul (cf. 7:18; 8:16). Vezi Subiectul Special de la 6:55.

7:29 „Eu Îl cunosc, pentru că Eu sunt de la El și El M-a trimis” Acesta e un alt exemplu al dualismului vertical al lui Ioan. Această afirmație era considerată blasfemie de către liderii iudei și le întărea nevoia de a-L ucide pe Isus. Vezi Subiectul Special: Trimis (*Apostellō*) de la 5:24.

7:30 „Ei încercau să-L prindă” Acesta este un VERB la TIMPUL IMPERFECT, care arată că (1) ei au început să încerce să Îl prindă sau (2) au încercat din nou și din nou să Îl aresteze, dar nu vroiau să stârnească o răscoală printre pelerinii care credeau în El ca Mesia.

• **„căci încă nu-I venise ceasul”** Aceasta este o expresie profetică recurentă care afirmă un plan divin (cf. 2:4; 7:6,30; 8:20; 12:23,27; 13:1; 17:1)

7:31 „Însă mulți din mulțime au crezut în El” Aceasta era credință adevărată în Isus, deși era plină de înțelegeri greșite legate de sarcina Sa mesianică. Nimeni nu are credință „perfectă” (cf. Noe, Avraam, Moise, David, cei doisprezece). Vezi Subiectul Special de la 2:23.

Aceasta se întâmplă întotdeauna când este prezentată Evanghelia. Unii cred, alții se îndoiesc, iar alții se enervează. Acesta este intersectarea misterului

1. Alegerii divine
2. Păcătoșeniei umane

Există mister aici. Sunt întotdeauna șocat de necredință în prezența atâtei lumini. Probabil aceasta este originea cuvintelor lui Isus de întoarcere a membrilor familiei unul împotriva altuia. Evanghelia aduce pace unora și conflict altora!

- **„Când va veni Cristosul, va face El mai multe semne decât a făcut Acesta”** Această formă gramaticală grecească așteaptă un răspuns negativ.

În *O teologie a Noului Testament*, George E. Ladd face un comentariu interesant despre folosirea „semnelor” pentru a încuraja credința în Isus:

„Întrebarea despre relația dintre semne și credință nu este ușoară, fiindcă informațiile par să ducă în două direcții diferite. Câteodată semnele sunt menite să ducă la credință în Isus (2:23; 6:14; 7:31; 10:42). Pe de-altă parte, erau aceia care priveau semnele și nu credeau (6:27; 11:47; 12:37). Mai mult chiar, într-o ocazie Isus îi mustră pe iudei pentru că nu cred dacă nu văd semne (4:48; 6:30). Răspunsul trebuie găsit într-un echilibru între semne și credință. E nevoie de credință pentru a recunoaște adevărata semnificație a semnelor și mărturia lor cu privire la Isus; pentru cei ce nu au credință, semnele sunt pure întâmplări inexplicabile. Pentru cei receptivi, semnele sunt metode de confirmare și de aprofundare a credinței. Este clar că semnele lui Isus nu erau menite să oblige la credință. Pe de-altă parte, lucrările lui Isus sunt o mărturie suficientă pentru cei capabili să vadă ce se întâmpla în misiunea Lui. Lucrările lui Isus vor sluji ca metode de condamnare și de confirmare a celor orbi în păcătoșenia lor” (p. 274).

TEXTUL NTR: 7:32-36

32 Fariseii au auzit mulțimea murmurând aceste lucruri despre El și, ca urmare, conducătorii preoților și fariseii au trimis niște gărzi să-L aresteze. 33 Atunci, Isus a zis: „Mai sunt cu voi încă puțin timp, iar apoi plec la Cel Ce M-a trimis. 34 Mă veți căuta, dar nu Mă veți găsi, iar unde voi fi Eu, voi nu puteți veni.” 35 Iudeii se întrebau: „Unde urmează să se ducă Acesta, astfel încât noi să nu-L găsim?! Doar nu urmează să se ducă la cei împrăștiți printre greci și să-i învețe pe greci?! 36 Ce înseamnă cuvintele acestea pe care le-a zis: «Mă veți căuta, dar nu Mă veți găsi, iar unde voi fi Eu, voi nu veți putea veni.»?”

7:32 „conducătorii preoților și fariseii” Aceasta se referă la membrii Sinedriului (vezi Subiectul Special de la 3:1). Era un singur mare preot, dar din timpul ocupației romane, poziția a devenit o cremă politică negociată de câteva familii de evrei bogați și transmisă de la membru de familie la un alt membru al familiei.

- **„au trimis niște gărzi să-L aresteze”** Aceasta se referă la „Poliția Templului”, care ar fi fost leviți. Ei aveau autoritate limitată în afara zonei Templului (cf. 7:45, 46; 18:3, 12, 18, 22).

7:33 „Mai sunt cu voi încă puțin timp” Aceasta este o sintagmă obișnuită în Ioan (cf. 12:35; 13:33; 14:19; 16:16-19). Isus știa cine era, ce se va întâmpla cu El și când (cf. 12:23; 13:1; 17:1-5).

- **„plec la Cel Ce M-a trimis”** Aceasta se referă la evenimentele finale ale misiunii de răscumpărare a lui Isus: crucificarea, învierea, înălțarea și restaurarea la slava pre-existentă (cf. 17:1-5; Fapte 1).

7:34 Această frazeologie este foarte asemănătoare cu discuția lui Isus cu ucenicii în camera de sus (13:33; cf. 7:36 și 8:21). Totuși aici se referă la necredincioși (mulțimea, locuitorii Ierusalimului și conducerea evreiască).

7:35-36 „Doar nu urmează să se ducă la cei împrăștiți printre greci și să-i învețe pe greci” Construcția gramaticală grecească așteaptă ca răspuns un „nu”. Aceasta este o altă utilizare a ironiei. Aceasta a fost întotdeauna voia lui Dumnezeu

(cf. Gen. 3:15; 12:3; Is. 2:2-4). În timpul Sărbătorii Corturilor erau jertfiți șaptezeci de boi pentru popoarele lumii. Evreii erau obligați să se roage și să aducă lumină Neamurilor. Aceasta ar putea reflecta cadrul cultural al acestei afirmații. Termenul „greci” era folosit în sensul de „ne-evrei”. Cuvântul *disperia* se referea la iudeii care locuiau în ținuturi grecești (cf. Iacov 1:1; 1 Pet. 1:1). Acesta este un alt exemplu al înțelegerii greșite a mulțimii a limbajului metaforic al lui Isus.

Acesta este un alt exemplu al dualismului vertical al lui Isus. mulțimea L-a perceput greșit pentru că ei îi interpretau afirmațiile în mod literal în locul categoriilor de „sus” și „jos” ale învățăturilor Lui. El era de la Tatăl și urma să se întoarcă la Tatăl.

TEXTUL NTR: 7:37-39

37 În ultima zi a sărbătorii, ziua cea mare, Isus S-a ridicat și a strigat: „Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea! 38 Cel ce crede în Mine, din inima lui vor curge râuri de apă vie, așa cum zice Scriptura!“ 39 Spunea acesteasta despre Duhul pe Care urmau să-L primească cei ce cred în El. Căci Duhul nu fusese încă dat, pentru că Isus nu fusese încă proslăvit.

7:37 „În ultima zi a sărbătorii, ziua cea mare” Se pune întrebarea dacă aceasta era o sărbătoare de șapte zile sau de opt zile (cf. Lev. 23:36; Neem. 8:17; 2 Macab. 10:60 și Iosefus). Se pare că în vremea lui Isus era o sărbătoare, totuși în ultima zi nu se lua apă din scaldătoarea Siloam și turnată la baza altarului, așa cum era în celelalte șapte zile. Aflăm informații despre ceremonie din Secțiunea Sukkah din Talmud, care citează Is. 12:3. Aceasta s-ar putea să fi fost o rugăciune vizuală pentru ploaie peste holde.

- **„dacă”** Aceasta este o **CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ**, care înseamnă o acțiune potențială.
- **„însetează cineva”** Invitația universală la credința în Isus! vezi observația de la 7:17.
- **„să vină la Mine și să bea”** Isus folosește aceeași metaforă în 4:13-15. Aceasta s-ar putea referi la Isus ca Stânca Mesianică, cea care a dat apă (cf. 1 Cor. 10:4). Este legată în mod evident de invitația VT din Is. 55:1-3 și de oportunitatea culturală a turnării simbolice a apei în timpul sărbătorii.

Unele manuscrise grecești antice omit „la Mine” (cf. MSS P⁶⁶, κ^* și D). Este inclus în P^{66c}, P⁷⁵, κ^c , L, T, W și este implicat prin context. USB⁴ oferă acestei includeri calificativul „B” (aproape sigur). În Ioan oamenii sunt îndemnați să se încreadă în El. Evanghelia are un accent personal.

7:38 „Cel ce crede în Mine” Observă faptul că este **TIMPUL PREZENT**. Acest lucru dovedește accentul pe relația personală continuă implicată în a crede, ca și „a rămâne” din Ioan 15. Vezi Subiectul Special: Timpurile verbale grecești folosite pentru mântuire la 9:7.

- **„așa cum zice Scriptura”** Este greu de identificat un pasaj specific pentru acest citat. Ar putea fi Is. 12:3; 43:19-20; 44:3; 58:11; Ezech. 47:1; Ioel 3:18; Zah. 13:1 sau 14:8, care se referă în mod metaforic la apa escatologică ca un simbol al prezenței divine. În acest caz apa promisă a noului veac de binecuvântare agricolă este afectată de metafora naturii interne a noului legământ. Duhul va fi activ în inimă și minte (cf. Ezech. 36:27-38).
- **„din inima lui vor curge râuri de apă vie”** Au fost câteva teorii legate de antecedentul PRONUMELUI.

1. Isus Însuși (cf. părinților bisericii primare)
2. Credincioșii individual care s-au încrezut în Cristos
3. Ierusalim. În aramaică „lui” poate însemna și „ei” și se poate referi la oraș (aceasta este părerea rabinilor, cf. Ezech. 47:1-12 și Zah. 14:8)

Este o discuție bună, simplificată a celor două teorii bazate pe cum evidențiază unii vv. 37b și 38a în NIDOTTE, vol. 1, p. 683.

Isus S-a numit pe Sine apa vie (4:10). Acum, în acest context Duhul Sfânt (v. 39) este Cel ce asigură și produce apa vie în urmașii lui Isus. Aceasta este similară lucrării Duhului de modelare a lui Cristos în credincios (cf. Rom. 8:29; Gal. 4:19; Efes. 4:13).

7:39 „Căci Duhul nu fusese încă dat, pentru că Isus nu fusese încă proslăvit” Aparent aceasta reflectă gândurile ulterioare ale lui Ioan (un comentariu editorial) despre semnificația acestei afirmații (16:7). De asemenea demonstrează importanța Calvarului și a Cincizecimii, ambele fiind privite ca o „slavă” (Ioan 3:14; 12:16, 23; 17:1, 5). Sunt câteva variante ale scribilor pentru a încerca să explice la ce s-a referit Ioan prin această scurtă afirmație.

TEXTUL NTR: 7:40-44

40 Când au auzit aceste cuvinte, unii din mulțime ziceau: „Acesta este într-adevăr Profetul!” 41 Alții ziceau: „Acesta este Cristosul!”, iar alții ziceau: „Cum, din Galileea va veni Cristosul?! 42 Nu spune Scriptura că Cristosul va veni din sămânța lui David și din Betleem, satul de unde era David?” 43 Așa că s-a făcut dezbinare în mulțime din cauza Lui. 44 Unii dintre ei vroiau să-L prindă, însă nimeni n-a pus mâinile pe El.

7:40 „Acesta este într-adevăr Profetul” Aceasta este o referire la promisiunea mesianică a lui Moise găsită în Deut. 18:15, 18. Mulți L-au recunoscut pe Isus ca profet (cf. 4:19; 6:14; 9:17; Mat. 21:11). Ei recunoșteau puterea lui Isus, dar înțelegeau greșit persoana și lucrarea Lui. și Islamul folosește acest titlu pentru Isus, dar Îi înțelege greșit mesajul.

7:41 „Alții ziceau: „Acesta este Cristosul” Acest lucru arată că termenul „Cristos” este echivalent cu termenul ebraic „Mesia”, care înseamnă „unsul”. În VT împărații, preoții și profeții erau unși ca semn al chemării și împuternicirii lui Dumnezeu. vezi Subiectul Special: Ungerea în Biblie la 11:2.

- **„iar alții ziceau: „Cum, din Galileea va veni Cristosul?!”** Construcția gramaticală grecească așteaptă un răspuns negativ la această întrebare. Dar cum rămâne cu Is. 9:1?

7:42 Construcția gramaticală a acestei întrebări așteaptă un „da” ca răspuns.

- **„din sămânța lui David”** (2 Sam. 7; Mat. 21:9; 22:42).
- **„din Betleem, satul de unde era David”** Aceasta este o altă utilizare a ironiei (Mica 5:2-3 și Mat. 2:5-6).

7:43 Isus și mesajul Lui au cauzat întotdeauna diviziune (7:48-52; 9:16; 10:19; Mat. 10:34-39; Luca 12:51-53). Aceasta este taina pildei semănătorului (Mat. 13). Unii au urechi spirituale și alții nu (Mat. 10:27; 11:15; 13:9,15 (de două ori), 16,43; Marcu 4:9,23; 7:16; 8:18; Luca 8:8; 14:35).

TEXTUL NTR: 7:45-52

45 Gărzile s-au întors la conducătorii preoților și la farisei, iar aceștia le-au întrebat: – De ce nu L-ați adus? 46 Gărzile au răspuns: – Niciodată n-a vorbit cineva astfel! 47 Fariseii le-au zis: – Nu cumva ați fost duși și voi în rătăcire?! 48 A crezut în El vreunul dintre conducători sau dintre farisei?! 49 Însă mulțimea aceea care nu cunoaște Legea este blestemată! 50 Nicodim, cel care venise la Isus mai înainte și care era unul dintre ei, le-a zis: 51 – Oare condamnă Legea noastră un om înainte să-l asculte și să știe ce face? 52 Ei i-au răspuns: – Nu cumva ești și tu din Galileea? Cercetează și vei vedea că din Galileea nu se ridică niciodată vreun profet!

7:46 „Gărzile au răspuns: – Niciodată n-a vorbit cineva astfel” Din nou ironia lui Ioan! Aceasta e o mărturie șocantă.

1. Ei nu au menționat teama de mulțime, care ar fi putut fi o scuză bună pentru ei
2. Aceste gărzi ale Templului erau unanime în opinia lor despre Isus, în timp ce mulțimea era împărțită
3. Acești oameni erau învățați să execute ordine, nu să-și spună opiniile.

7:48 „A crezut în El vreunul dintre conducători sau dintre farisei” Construcția gramaticală grecească în vv. 47 și 48 așteaptă un răspuns negativ. Cuvântul „conducători” se referă la Sinedriu. Aici îi avem pe saduchei și farisei (întregul Sinedriu), care în mod normal erau foarte ostili unii față de alții, unindu-se în opoziția lor împotriva lui Isus (11:47, 57; 18:3).

7:49 „Însă mulțimea aceasta care nu cunoaște Legea este blestemată” Aceasta se referă la „oamenii din popor” (*‘am hā’āres*), la care se uitau de sus liderii religioși pentru că ei nu țineau Tradiția Orală (Deut. 27:26). Ironia lui Ioan continuă să fie văzută în v. 51, unde Nicodim le arată că și ei încalcă Legea prin modul în care îl tratau pe Isus.

Of, tragedia religiozității. Chiar cei care blestemă (*eparatos*, găsit doar aici în NT) pe oamenii de rând, sunt ei înșiși blestemați! Dacă lumina a devenit întuneric, cât de mare este întunericul! Sunteți avertizați, religioși moderni, conservatori, educați!

7:51 „Oare condamnă Legea noastră un om înainte să-l asculte și să știe ce face” Construcția gramaticală grecească așteaptă un „nu” ca răspuns (Exod 23:1; Deut. 1:16).

7:52 „Nu cumva ești și tu din Galileea” Aceasta arată opoziția emoțională a Sinedriului față de Isus.

- **„Cercetează și vei vedea”** Cercetarea avea conotația în cadrul iudaismului de studiere a Scripturilor (5:39). Din nou aceasta arată folosirea ironiei de către Ioan. Dar cum rămâne cu Ilie (1 Împ. 17:1) și Iona (2 Împ. 14:25), Osea și Naum? Trebuie că ei s-au referit la „profetul” din Deut. 18:15, 19; Gen. 49:10; 2 Sam. 7.

7:53-8:11 Vezi observația de la începutul capitolului 8.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Care este cadrul sărbătorii al cuvintelor lui Isus din capitolul 7?
2. Descrie și explică scopul „Sărbătorii Corturilor”.
3. De ce erau atât de ostili liderii religioși față de Isus?
4. Enumeră diferitele grupuri care au făcut comentarii despre Isus în acest capitol.

IOAN 8

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Femeia prinsă în adulter	O adulteră întâlnește Lumina Lumii	Femeia prinsă în adulter	Femeia prinsă în adulter	Femeia adulteră
7:53-8:11	7:53-8:12	7:53-8:11	7:53-8:11	7:53-8:11
Isus, Lumina Lumii	Isus Își apără mărturia	Isus, Lumina Lumii	Isus, Lumina Lumii	Isus, Lumina Lumii
8:12-20		8:12-20	8:12	8:12
				O discuție despre mărturia lui Isus despre Sine
	8:13-20		8:13	8:13-18
			8:14-18	
			8:19a	8:19a
			8:19b	8:19b
			8:20	8:20
Unde merg Eu voi nu puteți veni	Isus Își prezice plecarea		Voi nu puteți merge unde merg Eu	
8:21-30	8:21-29	8:21-30	8:21	8:21
			8:22	8:22-24
			8:23-24	
			8:25a	8:25a
			8:25b-26	8:25b-26
			8:27-29	8:27-29
	Adevărul vă va face liberi			
	8:30-36		8:30	8:30
Adevărul vă va face liberi			Adevărul vă va elibera	Isus și Avraam
8:31-38		8:31-33	8:31-32	8:31-32
			8:33	8:33-38
	Sămânța lui Avraam și Satan	8:34-38	8:34-38	
Diavolul e tatăl vostru	8:37-47			
8:39-47		8:39-47	8:39	8:39-41a
			8:39b-41a	
			8:41b	8:41b-47
			8:42-47	

Înainte de Avraam,	Înainte de Avraam,		Isus și Avraam	
Eu sunt	Eu sunt			
8:48-59	8:48-59	8:48-59	8:48	8:48-51
			8:49-51	
			8:52-53	8:52-56
			8:54-56	
			8:57	8:57-58
			8:58	
			8:59	8:59

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU 7:53-8:11

- A. Ioan 7:53-8:11 nu era parte a Evangheliei originale a lui Ioan.
- B. Dovezile pentru omisiunea acestui pasaj (o propoziție în greacă) din Evanghelie sunt
 1. Dovezi externe
 - a. Absent din cele mai vechi manuscrise grecești
 - 1) Papirusuri – P⁶⁵ (începutul secolului al treilea), P⁷⁵ (secolul al treilea)
 - 2) Unciale – κ (secolul al patrulea), B (secolul al patrulea), probabil absent din A și C. Acestea sunt degradate la acest punct din Ioan, dar când s-au măsurat bucățile de manuscris care au supraviețuit se observă că nu ar fi loc pentru acest pasaj.
 - b. Multe dintre manuscrisele grecești ulterioare care îl includ îl notează cu un anumit semn sau simbol, la un asterisc, pentru a arăta că nu era original
 - c. Se găsește în câteva locuri diferite în diferite manuscrise ulterioare
 - 1) După Ioan 7:36
 - 2) După Ioan 7:44
 - 3) După Ioan 7:25

- 4) În Luca după 21:38
 - 5) În Luca după 24:53
- d. Absent din traducerile antice
 - 1) Latina veche
 - 2) Siriaca veche
 - 3) Primele copii din Peshita (siriacă târzie)
 - e. Nu este niciun comentariu pe acest text făcut de vreunul din părinții grecești (până în secolul al doisprezecelea)
 - f. E prezent în codex D (Bezae), un manuscris vestic din secolul al șaselea, Latina Vulgata și în edițiile mai târzii ale Peshita.
2. Dovezi interne
 - a. Vocabularul și stilul sunt mai degrabă ale lui Luca decât ale lui Ioan. Este plasat în unele manuscrise grecești după Luca 21:38 și în altele după 24:53.
 - b. Nu se potrivește contextului discuției lui Isus cu liderii iudei după Sărbătoarea Corturilor, 7:1-52; 8:12-59.
 - c. Nu există un pasaj paralel în Evangheliile Sinoptice.
 3. Pentru o abordare tehnică completă vezi Bruce M. Metzger, *Un comentariu textual al Noului Testament grecesc*, pp. 219-221.
- C. Această relatare poate fi o tradiție orală adevărată din timpul vieții lui Isus. Totuși sunt multe întâmplări din viața lui Isus pe care scriitorii Evangheliilor au ales să nu le includă (Ioan 20:30-31). Scriitorii Evangheliilor au fost cei inspirați. Scribii de mai târziu nu aveau dreptul să includă o întâmplare din viața lui Isus, fie ea și autentică, dacă nu era inclusă de autorul original inspirat. Doar autorii originali aveau gândirea sub călăuzirea Duhului Sfânt pentru a selecta, aranja și adapta lucrările și cuvintele lui Isus. acest pasaj nu este original, deci nu este inspirat și nu ar trebui inclus în Bibliile noastre!
- D. Am ales să nu comentez acest pasaj pentru că nu cred că este scos de sub penița lui Ioan și nu este astfel parte a textului inspirat (chiar dacă este istoric).

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 8:12-20

12 Isus le-a vorbit din nou: – Eu sunt lumina lumii. Cel ce Mă urmează pe Mine nu va umbla niciodată în întuneric, ci va avea lumina vieții. 13 Fariseii i-au zis: – Tu depui mărturie despre Tine Însuți, deci mărturia Ta nu este adevărată. 14 Isus le-a răspuns: – Chiar dacă Eu depun mărturie despre Mine Însuși, totuși mărturia Mea este adevărată, pentru că Eu știu de unde vin și unde Mă duc, dar voi nu știți nici de unde vin și nici unde Mă duc. 15 Voi judecați după standarde omenești; Eu nu judec pe nimeni. 16 Și chiar dacă aș judeca, judecata Mea este adevărată, pentru că Eu nu sunt singur, ci sunt împreună cu Tatăl Care M-a trimis. 17 Chiar în Legea voastră este scris că mărturia a doi oameni este adevărată. 18 Sunt Eu Cel Ce depun mărturie despre Mine Însuși, și despre Mine depune mărturie și Tatăl Care M-a trimis. 19 Atunci I-au zis: – Unde este Tatăl Tău? Isus a răspuns: – Voi nu Mă cunoașteți nici pe Mine și nici pe Tatăl Meu. Dacă M-ați cunoaște pe Mine, L-ați cunoaște și pe Tatăl Meu. 20 Aceste cuvinte le-a spus în visterie, în timp ce dădea învățătură în Templu, dar nu L-a arestat nimeni, pentru că încă nu-I venise ceasul.

8:12 „Isus le-a vorbit din nou” „Mulțimea” nu este menționată în acest capitol. S-ar putea ca Sărbătoarea Corturilor să se fi terminat și Isus a rămas în zona Templului încercând să îi convingă și să mărturisească liderilor evrei.

Oricum, cum Isus a folosit ceremonia apei a acestei sărbători pentru a Se revela pe Sine. Cu siguranță este posibil ca 8:12-10:21 să se întâmple încă în ultima zi a Sărbătorii Corturilor.

- **„Eu sunt Lumina”** Capitolele 6, 7 și 8 par să fie legate de perioada de „priebeie în pustie” a istoriei Israelului, sursa metaforelor pe care le-a folosit Isus despre Sine.

1. capitolul 6 folosește „mana” și „pâinea vieții”
2. capitolul 7 folosește „apă” și „apa vieții”
3. capitolul 8 folosește „lumină” și „slava *Shekinah*”.

Această metaforă a luminii este repetată în Ioan (cf. 1:4-5, 8-9; 3:19-21; 9:5; 12:46).

Au existat dezbateri despre la ce exact se referă aceasta.

1. Frica antică de întuneric
2. Un titlu pentru Dumnezeu din VT (cf. Ps. 27:1; Is. 62:20; 1 Ioan 1:5)
3. Contextul Sărbătorii Corturilor, luminarea candelabrului din Curtea Femeilor
4. O aluzie la norul *Shekinah* al slavei în perioada priebeiei prin pustie, care simbolizează prezența lui Dumnezeu
5. Titlurile mesianice din VT (cf. Is. 42:6; 49:6; Luca 2:32).

Rabinii foloseau de asemenea „lumina” ca titlu pentru Mesia. Luminarea lămpilor enorme din Curtea Femeilor în timpul Sărbătorii Corturilor este contextul evident pentru afirmația lui Isus. Implicațiile mesianice ale luminii și referințele speciale din 1:4,8 coincid cu ceremonia din Templu pentru ca Isus să continue să-Și reveleze adevărata Sa origine.

Aceasta este una dintre cele șapte afirmații „Eu sunt” din Ioan (urmate de un predicat)

1. Eu sunt pâinea vieții (6:35, 41, 46, 51)
2. Eu sunt lumina lumii (8:12; 9:5; cf. 1:4, 9; 12:46)
3. Eu sunt ușa oilor (10:7, 9)
4. Eu sunt păstorul cel bun (10:11, 14)
5. Eu sunt învierea și viața (11:25)
6. Eu sunt calea, adevărul și viața (14:6)
7. Eu sunt adevărata viță (15:1, 5)

Aceste afirmații unice, găsite doar în Ioan, indică spre persoana lui Isus. Ioan se concentrează pe aceste aspecte personale ale mântuirii. Trebuie să ne încredem în El!

- **„lumii”** Acest termen (*kosmos*, vezi Subiectul Special la 14:17) arată sfera universală a evangheliei lui Isus Cristos (cf. 3:16).

- **„Cel ce Mă urmează pe Mine”** Aceste este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV. Trebuie reamintit: creștinismul nu este în principal un crez sau o teologie, ci mai degrabă o relație personală urmată de o viață de ucenicie (cf. Mat. 28:18-20; 1 Ioan 1:7).

- **„nu va umbla niciodată în întuneric”** Aceasta este o aluzie la conceptul teologic despre Satan care „orbește ochii celor necredincioși” (cf. 2 Cor. 4:4). Este o aluzie suplimentară la pasajele VT care vorbesc despre cuvântul lui Dumnezeu ca o „candelă pentru picioarele mele și o lumină pe cărarea mea” (cf. Ps. 119:105).

Cei care acceptă „Lumina” ar trebui să trăiască vieți diferite (cf. 1 Ioan 1:7)!

- **„lumina vieții”** Isus deține viața din Dumnezeu și o dă celor ce-L urmează (cf. Mat. 5:14), celor pe care i-a dat Tatăl Lui.

8:13 „Fariseii” Vezi Subiectul Special de la 1:24.

- **„mărturia Ta nu este adevărată”** Evreii pretindeau o tehnicitate legală a dovezii (necesitatea a doi martori, cf. Num. 35:30; Deut. 17:6; 19:15-21). Isus s-a adresat mai devreme chiar acestei obiecții (cf. Ioan 5:31ff) și a dat câțiva martori. În acest context martorul Său este Tatăl!

8:14, 16 „dacă...dacă” Acestea sunt ambele PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE, care înseamnă acțiune potențială. Cele mai multe dintre condiționalele din capitolul 8 sunt de acest tip.

- **„Eu știu de unde vin și unde Mă duc”** Din nou acesta este dualismul „sus și jos”. Isus are o memorie conștientă a pre-existenței Sale cu Tatăl, o înțelegere a misiunii Sale și o percepere a planului profetic (cf. Ioan1:1-4, 14-18; 7:28-29; 13:1; 17:5).

- **„dar voi nu știți nici de unde vin și nici unde Mă duc”** Aceasta trebuie că are legătură cu Ioan 7. Ei nu știau locul de naștere al lui Isus (cf. vv. 41-42) și nici unde mergea El (cf. 7:34-36; 8:21). Vezi Subiectul Special: Martori ai lui Isus la 1:8.

8:15 „Voi judecați după standarde omenești” Aceasta este de asemenea o aluzie la capitolul 7 (cf. v. 24). Vezi Subiectul Special: Firea (*sarx*) la 1:14.

- **„Eu nu judec pe nimeni”** Unii văd o contradicție aici între Ioan 3:17 și 9:39. Isus nu a venit să judece, ci să dea viață. Chiar prin venirea Sa, cei care Îl resping sunt judecați (cf. 3:18-21).

8:16-18 Din nou aceasta este chestiunea celor doi martori necesari într-un proces (cf. Num. 35:30; Deut. 17:6; 19:15). Isus, în termeni neclari, Își afirmă unicitatea cu Tatăl (cf. 7:29; 14:9). Vezi Subiectul Special: Martori ai lui Isus la 1:8.

8:16

NASB (1970),

NJB, REB „Cel ce M-a trimis”

NASB (1995),

NKJV, NRSV,
NIV „Tatăl, care M-a trimis”

Așa cum este dezacord între două ediții ale NASB, este dezacord și între USB^{3,4}.

1. USB³ acordă lui „Tatăl” calificativul „C” (MS P^{39,66,75}, κ², B, L, T, W)
2. USB⁴ acordă lui „Tatăl” calificativul „A” (MSS κ*, D și unele versiuni siricee îl omit)

Isus nu este niciodată singur! Tatăl este întotdeauna cu El (cf. vv. 16, 29; 16:32), posibil cu excepția crucii (cf. Marcu 15:34).

Bucuria și împlinirea părtășiei este esența mântuirii. Scopul creației a fost ca Dumnezeu să aibă pe cineva cu care să aibă părtășie, astfel încât El (Cristos, cf. Ioan 1:3; 1 Cor. 8:6; Col. 1:16; Evr. 1:2) i-a creat după chipul și asemănarea lui YHWH (cf. Gen. 1:26, 27). Pierderea acestei părtășii este pedeapsa pentru păcat. Restabilirea ei este scopul misiunii lui Isus!

8:19 „Unde este Tatăl Tău” Ei încă Îl înțelegeau pe Tatăl la un nivel fizic, literal. Mințile lor pline de prejudecăți și mândre erau închise la adevăr (cf. v. 27). Această înțelegere greșită este o caracteristică literară a Evangheliei lui Ioan.

- **„Dacă M-ați cunoaște pe Mine, L-ați cunoaște și pe Tatăl Meu”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ. Adesea este numită „contrar adevărului”. „Dacă M-ați cunoaște, și nu cunoașteți, L-ați cunoaște și pe Tatăl Meu, și nu cunoașteți”. această temă este repetată din 5:37, vezi observația completă de la 7:28. Este dificil de schițat Evanghelia lui Ioan, pentru că este ca un goblen cu modele repetate sau o simfonie cu melodii repetate.

8:20 „Aceste cuvinte le-a spus în vistierie” Aparent acest verset este un alt comentariu editorial al unui martor ocular. Vistieria nu era o clădire separată. Tradiția rabinică (*Shekalim* 6) spune că erau treisprezece containere sub formă de trompetă, fiecare marcat pentru un anumit scop, localizate în Curtea Femeilor (cf. Marcu 12:41), unde erau aprinse lămpile uriașe în timpul Sărbătorii Corturilor.

- **„pentru că încă nu-I venise ceasul”** Vezi observația de la 2:4.

TEXTUL NTR: 8:21-30

21 El le-a zis iarăși: – Eu Mă duc, iar voi Mă veți căuta, însă veți muri în păcatul vostru. Unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni. 22 Atunci iudeii au zis: „Doar n-o avea de gând să Se omoare, de zice: «Unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni.»“ 23 El le-a zis: – Voi sunteți de jos; Eu sunt de sus. Voi sunteți din lumea aceea; Eu nu sunt din lumea aceea. 24 Vă spun că veți muri în păcatele voastre. Căci dacă nu credeți că Eu sunt, veți muri în păcatele voastre. 25 Ei L-au întrebat: – Cine ești Tu? Isus le-a răspuns: – Ceea ce v-am spus de la început. 26 Eu am multe de zis și de condamnat cu privire la voi, însă Cel Ce M-a trimis este adevărat, iar Eu, ceea ce am auzit de la El, aceea spun lumii. 27 Ei nu și-au dat seama că le vorbea despre Tatăl. 28 Isus le-a zis: – Când Îl veți înălța pe Fiul Omului, atunci veți cunoaște că Eu sunt și că nu fac nimic de la Mine. Însumi, ci că spun aceste lucruri așa cum M-a învățat Tatăl. 29 Iar Cel Ce M-a trimis este cu Mine. El nu M-a lăsat singur, pentru că Eu fac întotdeauna ceea ce-I este plăcut. 30 În timp ce spunea aceste lucruri, mulți au crezut în El.

8:21-22 „Unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni...Doar n-o avea de gând să Se omoare” Întrebarea din v. 22 așteaptă un răspuns negativ. Este evident din context că deși ei I-au înțeles greșit afirmația (cf. 7:34-36), ei au legat-o de moartea Lui. Din Iosefus aflăm că sinuciderea îl condamnă pe cineva la cea mai de jos parte a Hadesului. Întrebarea lor aparent indică faptul că acolo credeau ei că ar trebui să fie Isus.

8:21 „însă veți muri în păcatul vostru” Literal aceasta este „în păcatul vostru, voi veți muri”. Cuvântul „păcat” este SINGULAR în v. 21 și PLURAL în v. 24. Aceasta se referă în principal la respingerea lor a lui Isus ca și Cristosul (cf. v. 24). Acesta este cu adevărat păcatul de neiertat din Evangheliile Sinoptice. Liderii Îl respingeau pe Isus în prezența extraordinarei lumini a cuvintelor și minunilor Lui.

Vezi următoarele notițe din comentariul meu pe Marcu.

Marcu 3:29 „oricine vorbește împotriva Duhului Sfânt” Aceasta trebuie înțeleasă în contextul său istoric pre-penticostal. Era folosită în sensul că adevărul lui Dumnezeu era respins. Învățătura din acest verset a fost numită în mod obișnuit „păcatul de neiertat”. El trebuie interpretat în lumina următoarelor criterii:

1. Distincția din VT dintre „păcate cu voia” și „fără voie” (cf. Num. 15:27-31)
2. Necredința propriei familii a lui Isus în contrast cu necredința fariseilor din acest context
3. Afirmațiile despre iertare din v. 28
4. Diferențele dintre paralelele Evangheliilor, în special schimbarea din „fiul omului” (cf. Mat. 12:32; Luca 12:10), în „fiii oamenilor”, (cf. Mat. 12:31; Marcu 3:28).

În lumina celor de mai sus, acest păcat este comis de cei ce, în prezența luminii și a înțelegerii, tot Îl resping pe Isus ca mijlocul lui Dumnezeu de revelație și mântuire. Ei schimbă lumina evangheliei în întunericul lui Satan (cf. Marcu 3:30). Ei resping atragerea și convingerea Duhului (cf. Ioan 6:44, 65). Păcatul de neiertat nu este o respingere a lui Dumnezeu datorită unei singure acțiuni sau unui cuvânt, ci respingerea continuă a lui Dumnezeu în Cristos prin necredință intenționată (i.e., căturarii și fariseii).

Acest păcat poate fi comis doar de aceia care au fost expuși la Evanghelie. Cei care au auzit clar mesajul despre Isus sunt cei mai răspunzători pentru respingerea lui. Acest lucru este adevărat în special pentru culturile moderne care au acces continuu la evanghelie, dar Îl resping pe Isus (i.e., America, cultura vestică).

8:23 „Voi sunteți de jos; Eu sunt de sus” Acesta este un alt exemplu al dualismului vertical al lui Ioan (i.e., sus și jos, cf. 7:35-36; 18:36).

Contrastul lui Ioan dintre Isus, care este de sus, și iudeii care sunt de jos, formează un dualism care este unic între Evangheliile Sinoptice (Matei, Marcu, Luca) prezintă contrastul dintre cele două veacuri evreiești, veacul prezent rău și veacul viitor al neprihănirii. Această diferență este descrisă prin termenii dualism orizontal și dualism vertical. Isus a învățat în ambele contexte? Probabil Sinopticele menționează învățăturile publice, în timp ce Ioan menționează învățăturile private ale lui Isus pentru ucenici.

- **„Voi sunteți din lumea aceasta”** Lumea zace în puterea celui rău (cf. 2 Cor. 4:4; Efes. 2:2 și 1 Ioan 5:19). Pentru lume (*kosmos*) vezi Subiectul Special de la 14:17.

8:24 „dacă nu” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă o acțiune potențială.

NASB, NKJV	„credeți că Eu sunt <i>Acela</i>”
NRSV, JB	„credeți că Eu sunt <i>acela</i>”
TEV	„credeți că „Eu sunt <i>Cel ce sunt</i>”
NJB	„credeți că Eu sunt”

Aceasta este una dintre cele mai ferme afirmații a auto-înțelegerii lui Isus a naturii Sale divine (sau e posibil ca în acest context „Mesia” este cel la care se referă). El folosește titlul VT pentru YHWH (cf. „Eu sunt” din Exod 3:14). Aceasta este diferită de renumitele afirmații „Eu sunt” din Ioan. Aceasta nu are predicat (cf. 4:26; 6:20; 8:24,25,58; 13:19; 18:5,6,8). Vezi subiectul Special: Utilizarea de către Ioan a verbului „a crede” la 2:23.

8:25 „Cine ești Tu” Autoritățile evreiești căutau motive legale să Îl acuze de blasfemie (cf. Mat. 26:57-68; Marcu 14:53-65)! Îl doreau mort. Ei nu căutau pentru informare, ci pentru condamnare.

Isus Se revelează în mod clar în Ioan (spre deosebire de Sinoptice)! Cuvintele Lui (i.e., v. 24) și faptele Lui (i.e., vindecarea în ziua de Sabat) arată în mod clar autoritatea Sa.

-

NASB	„Ce v-am spus de la început”
NKJV	„Chiar ce v-am spus de la început”
NRSV	„De ce vă vorbesc Eu”
TEV	„Ce v-am spus chiar de la început”
NJB	„Ce v-am spus de la plecare”

În original manuscrisul grecesc nu avea spații între cuvinte. Astfel, scrisorile grecești pot fi divizate în diferite locuri pentru a forma cuvinte care se potrivesc contextului. Divergența dintre traduceri nu este legată de variația unui manuscris, ci de împărțirea cuvintelor. Iată opțiunile:

1. *Hote* – v-am spus de la început (NASB, NKJV, TEV, NJB, NIV)
2. *Ho ti* – ca o expresie semitică de exclamație – că vă vorbesc (NRSV, TEV notă de subsol)

Este probabil unul dintre jocurile de cuvinte ale lui Ioan faptul că termenul „început” este folosit în traducerea Septuaginta din Gen. 1:1 (creația) și în 1 Ioan 1:1 (lucrarea Lui). Isus este de la „început” și le-a spus aceasta tot timpul prin cuvinte și fapte!

8:26-27 Aceste teme sunt repetate în Ioan pentru accentuare.

1. Tatăl M-a trimis (cf. 3:17,34; 4:34; 5:36,38; 6:29,44,47; 7:28-29; 8:16,26,42; 10:36; 11:42; 12:49; 14:24; 15:21; 17:3,18,21,23,25; 20:21)
2. Tatăl este adevărat (cf. 3:33; 7:28)
3. Învățăturile lui Isus sunt de la Tatăl (cf. 3:11; 7:16-17; 8:26,28,40; 12:49; 14:24; 15:15)
4. **Isus Îl revelează pe Tatăl (cf. 1:18; 8:26-29; 12:49-50; 14:7,9)**

- **„lumea”** Vezi observația de la 1:10.

8:27 Un alt comentariu editorial de la autor. Dacă ei ar fi înțeles limbajul lui clar metaforic și simbolic, ei, ca alți evrei, ar fi încercat să-L omoare (cf. 5:18; 8:59; 10:33). Afirmațiile Sale nu erau atât de ascunse!

8:28 „Când Îl veți înălța pe Fiul Omului” Aceasta este o aluzie VT la Num. 21:4-9, care este discutată în Ioan 3:14. Acest termen, ca mulți alți termeni din Ioan, are un dublu înțeles. Poate însemna „înălțat” ca pe o cruce (cf. 3:14; 12:32, 34), dar este folosit adesea în sensul de „preamărit”, ca în Fapte 2:33; 5:31; Fil. 2:9. Isus știa că venise să moară (cf. Marcu 10:45).

- **„Fiul Omului”** Acesta este titlul ales de Isus pentru Sine pentru că nu avea conotații militariste sau naționaliste în cadrul iudaismului rabinic. Isus a ales acest titlu pentru că reunește atât conceptul de umanitate (cf. Ezech. 2:1; Ps. 8:4), cât și divinitatea (cf. Dan. 7:13).

- **„atunci veți cunoaște că Eu sunt”** Nici chiar ucenicii (și familia Lui) nu au înțeles pe deplin până (cf. 7:39) după Cincizecime! Duhul a venit cu putere de deschidere a ochilor pentru toți cei ce aveau ochi și urechi spirituale!

Pentru afirmația gramaticală unică „Eu sunt Acela” vezi observația de la v. 24. Ei vor cunoaște

1. Cine este El (i.e., Mesia)
2. Că El revelează pe Tatăl (cf. 5:19-20)
3. Că El și Tatăl sunt una (v. 29)

8:29 „El nu M-a lăsat singur” Părtășia lui Isus cu Tatăl L-a susținut (cf. 8:16; 16:32). De aceea întreruperea părtășiei pe cruce a fost atât de dificilă pentru El (cf. Marcu 15:34).

8:30 „mulți au crezut în El” Este o sferă largă în folosirea termenului „a crede” în acest pasaj. Pare să se refere la o credință de suprafață din partea unor ascultători (cf. Mat. 13; Marcu 4). Ei erau gata să recunoască faptul că El era Mesia bazați pe înțelegerea lor a ceea ce însemna acest lucru. Contextul din 8:30-58 arată în mod clar că ei nu erau adevărați credincioși (cf. 2:23-25). În Ioan există câteva niveluri spre credință, nu toate duc la mântuire. Vezi Subiectul Special de la 2:23.

TEXTUL NTR: 8:31-33

31 Atunci Isus le-a zis iudeilor care crezuseră în El: – Dacă rămâneți în Cuvântul Meu, atunci sunteți într-adevăr ucenicii Mei. 32 Veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va elibera. 33 Ei I-au răspuns: – Suntem urmașii lui Avraam și n-am fost niciodată sclavii nimănui! Deci cum spui Tu: „Veți fi liberi“?!

8:31 „Dacă rămâneți” aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă acțiune potențială. Acest accent pe credința continuă este exprimat clar și în Ioan 15. Acesta este elementul lipsă din proclamarea evanghelică. Cuvântul trebuie crezut (cf. 5:24), ascultat și rămas în el. Vezi Subiectul Special: Rămânerea la 1 Ioan 2:10.

SUBIECT SPECIAL: NEVOIA DE PERSEVERENȚĂ

Doctrinile biblice despre viața creștină sunt greu de explicat, deoarece ele sunt prezentate în perechi dialectice orientale tipice. Aceste perechi sunt contradictorii, dar ambele sunt biblice. Creștinii occidentali au avut tendința de a alege un adevăr și de a-l ignora sau subestima pe cel opus. Lasă-mă să-ți dau un exemplu:

- A. Este mântuirea o decizie inițială de a te încrede în Cristos ori o dedicare pe viață uceniciei?
- B. Este mântuirea o alegere prin har făcută de un Dumnezeu suveran sau răspunsul omenirii de credință și pocăință la o ofertă divină?
- C. Odată primită, se poate pierde mântuirea, sau este nevoie de sânguință continuă?

Problema stăruinței a fost una discutabilă de-a lungul istoriei Bisericii. Problema începe cu pasajele aparent conflictuale din NT:

- A. texte despre siguranță
 1. afirmații făcute de Isus (Ioan 6:37; 10:28-29)
 2. afirmații făcute de Pavel (Rom. 8:35-39; Efes. 1:13; 2:5,8-9; Fil. 1:6; 2:13; 2 Tes. 3:3; 2 Tim. 1:12; 4:18)
 3. afirmații făcute de Petru (1 Petru 1:4-5)
- B. texte despre nevoia de perseverență
 1. afirmații făcute de Isus (Matei 10:22; 13:1-9,24-30; 24:13; Marcu 13:13; Ioan 8:31; 15:4-10; Apoc. 2:7,17,20; 3:5,12,21)

2. afirmații făcute de Pavel (Rom. 11:22; 1 Cor. 15:2; 2 Cor. 13:5; Gal. 1:6; 3:4; 5:4; 6:9; Fil. 2:12; 3:18-20; Col. 1:23)
3. afirmații făcute de autorul Evreilor (2:1; 3:6,14; 4:14; 6:11)
4. afirmații făcute de Ioan (1 Ioan 2:6; 2 Ioan 9)
5. afirmații făcute de Tatăl (Apoc. 21:7)

Mântuirea biblică vine din iubirea, mila și harul unui Dumnezeu Triunic suveran. Niciun om nu poate fi mântuit fără inițierea Duhului Sfânt (Ioan 6:44, 65). Mai întâi intervine divinitatea și stabilește planul, dar ea cere ca oamenii să răspundă cu credință și cu pocăință, la început și continuu. Dumnezeu lucrează cu omenirea într-o relație de legământ. Există privilegiu și responsabilități!

Mântuirea le este oferită tuturor oamenilor. Moartea lui Isus a rezolvat problema păcatului creației căzute. Dumnezeu a dat o cale și vrea ca toți cei creați după chipul Său să răspundă dragostei Sale și darului oferit în Isus.

Dacă vrei să citești mai mult pe acest subiect dintr-o perspectivă non-calvinistă, vezi:

1. Dale Moody, *Cuvântul adevărului*, Eerdmans, 1981 (pp. 348-365)
2. Howard Marshall, *Ținut de puterea lui Dumnezeu*, Bethany Fellowship, 1969
3. Robert Shank, *Viață în Fiul*, Westcott, 1961.

Biblia pune două probleme diferite în acest domeniu: (1) considerarea asigurării ca pe o permisiune de a duce o viață fără rod și egoistă și (2) încurajarea celor care luptă cu lucrarea și cu păcatul personal. Problema este că grupurile greșite iau mesajul greșit și construiesc sisteme teologice pe pasaje biblice limitate. Unii creștini au o nevoie disperată de mesajul siguranței, în timp ce alții au nevoie de avertismente severe! Tu în care grup ești?

- **„în Cuvântul Meu, atunci sunteți într-adevăr ucenicii Mei”** Isus accentuează o viață de ascultare (de poruncile Sale, cf. vv. 51, 52, 55; 14:15, 21, 23, 24; 15:10, 20; 17:6; Luca 6:46; 2 Ioan 9). Într-un fel acest verset reflectă *shema*, un cuvânt ebraic care înseamnă „a auzi astfel încât să împlinescă” (i.e., Deut. 6:4-6).

8:32 „veți cunoaște” Acesta este folosit în sensul VT de „a cunoaște”, care însemna „relație personală”, nu în sensul „adevărului cognitiv” (cf. Gen. 4:1; Ier. 1:5). Adevărul este o persoană! Acest verset, care se întâlnește adesea în instituții de învățământ, nu se referă la acumularea de cunoștințe umane. Acestea s-au dovedit că dezbină și leagă oamenii, nu îi eliberează. „Adevărul” despre care se vorbește aici este evanghelia și persoana lui Isus Cristos. Nu există adevăr, pace sau speranță despărțit de El!

8:32, 40, 44, 45, 46 „adevărul” Acesta este conceptul cheie al contextului. Acest termen are două conotații:

1. Veridicitate
2. Adevăr vs. falsitate

Ambele conotații sunt adevărate despre viața și lucrarea lui Isus. El este atât conținutul, cât și scopul evangheliei. Adevărul este în principal o persoană! Isus revelează un Tată personal. Acest verset este adesea scos din context și folosit în cadre educaționale. Informațiile, chiar și informații adevărate, chiar și multe informații adevărate, nu fac pe cineva liber (cf. Ecl. 1:18). Vezi Subiectul Special despre Adevăr la 6:55 și 17:3.

8:32 „vă va elibera” Credincioșii sunt liberi de legalism, ritualism și religiozitate umană, bazată pe fapte. Totuși credincioșii liberi se limitează pe ei înșiși de dragul evangheliei (cf. Rom. 14:1-15:6; 1 Cor. 8-10).

8:33 „Suntem urmașii lui Avraam și n-am fost niciodată sclavii nimănui” Este uimitor cât de oarbă poate fi mândria rasială. Cum rămâne cu Egipt, Siria, Babilon, Persia, Grecia, Siria și Roma?

TEXTUL NTR: 8:34-38

34 Isus le-a răspuns: – Adevărat, adevărat vă spun că oricine săvârșește păcatul este sclav al păcatului. **35** Și sclavul nu rămâne veșnic în casă, însă fiul rămâne veșnic. **36** Deci dacă Fiul vă eliberează, veți fi cu adevărat liberi. **37** Știu că sunteți urmașii lui Avraam, dar cu toate acestea căutați să Mă omorâți, pentru că nu pătrunde în voi Cuvântul Meu. **38** Eu spun ceea ce am văzut la Tatăl; iar voi faceți ceea ce ați auzit de la tatăl vostru.

8:34 „oricine săvârșește păcatul este sclav al păcatului” Isus încerca să-i îndrume spre realitatea spirituală de dincolo de expresia Sa anterioară „vă va elibera” din v. 32, pe care v. 33 ne arată că ei au înțeles-o greșit. Această afirmație este legată de acuzațiile grave ale lui Isus din vv. 21 și 24. Acuzațiile Lui față de acești ucenici de suprafață au apogeul în vv. 44-47.

Așa cum afirmă Frank Stagg în *Teologia Noului Testament*, „ironia necazului omului este că robia este rezultatul încercării lui de a fi liber” (p. 32).

VERBUL de aici este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV, „săvârșește”, care denotă un păcat continuu. Continuarea păcatului este o dovadă că cineva nu „cunoaște” adevărul (Isus). Același adevăr este exprimat și prin folosirea VERBELOR la TIMPUL PREZENT „păcătuiind” în 1 Ioan 3:6, 9!

Întrebarea este: „Credincioșii încă păcătuiesc?” Răspunsul trebuie să fie „da” (cf. Rom. 7; 1 Ioan). Creștinii se luptă cu păcatul, dar cei pierduți se complac în el și nu îl recunosc!

Biblia NET (p. 1921 #21) adaugă un comentariu bun că păcatul contextual din Ioan este „necredința” (păcatul de neiertat). Acesta nu este un context etic, ci un „context de a crede pentru a fi mântuit”. „Păcatul” din 1 Ioan este tot necredința (păcatul care duce la moarte)!

8:35 Aceste verset nu este legat în mod direct de v. 34, ci de v. 36. Isus, și nu Moise din iudaismul rabinic, este adevăratul fiu (cf. Evr. 1:2; 3:6; 5:8; 7:28). Doar credința în El, nu ținerea unor reguli și ritualuri fără sfârșit, pot elibera pe cineva (cf. v. 32).

- „veșnic” Vezi Subiectul Special de la 6:58.

8:36 „dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care vorbește despre o acțiune potențială.

8:37 „dar cu toate acestea căutați să Mă omorâți” (cf. 5:18; 7:1, 19; 8:37, 40; 11:53).

- „pentru că nu pătrunde în voi Cuvântul Meu” Această propoziție poate fi înțeleasă în câteva sensuri. Un studiu ajutător este *Biblia în douăzeci și șase de traduceri*.

1. „fiindcă Cuvântul Meu nu și-a croit drum în voi” – Versiunea Americană Standard
2. „nu a câștigat teren în voi” – *Noul Testament* de Henry Alford
3. „nu-și face drum printre voi” – *Noul Testament: O nouă traducere* de James Moffatt
4. „nu-și găsește loc în voi” – *Noul Testament cu sublinieri: O nouă traducere* de J. B. Rotherham
5. „pentru că cuvintele mele nu își găsesc loc în inimile voastre” – *Cele patru Evanghelii* de E. V. Rieu

Din nou, problema este aceea de a primi sau a nu primi Evanghelia. Este o chestiune de mântuire, nu de progres moral.

8:38 „ceea ce am văzut” Acesta e un INDICATIV PERFECT ACTIV, care are legătură cu pre-existența lui Isus și părtășia prezentă cu Tatăl (cf. v. 40, 42).

- **„iar voi faceți ceea ce ați auzit de la tatăl vostru”** Aceasta este prima menționare a lui „tatăl” care ar putea fi o referire la tradiția evreiască (cf. Is. 29:13). Totuși, în vv. 41-44 SUBIECTUL este calificat ca fiind Satan/Diavolul. Faptele, motivele și cuvintele lor, presupunând că îl susțineau pe „Moise”, arătau clar orientarea lor spirituală. Oamenii nu/nu pot să ia inițiativa în domeniul spiritual. Există două surse de influență (nu un dualism) – Dumnezeu/Cristos/Duhul sau Satan/ai lui! Felul în care cineva răspunde la Evanghelia (cf. 1:12; 3:16; 10:1-18; 14:6) arată orientarea spirituală!

Sunt unele opțiuni textuale cu privire la această frază:

1. Ambele referințe la „tatăl” se pot referi la YHWH (fără PRONUMELE „vostru”)
2. VERBUL este IMPERATIV, nu INDICATIV

(vezi Bruce M. Metzger, *Un Comentariu Textual al Noului Testament în greacă*, p. 225).

TEXTUL NTR: 8:39-47

39 Ei I-au răspuns: – Tatăl nostru este Avraam! Isus le-a zis: – Dacă ați fi copiii lui Avraam, ați face faptele lui Avraam. 40 Însă acum încercați să Mă omorâți, pe Mine, un Om Care v-am spus adevărul pe care l-am auzit de la Dumnezeu. Așa ceva Avraam n-a făcut! 41 Voi faceți deci faptele tatălui vostru! Atunci I-au zis: – Noi nu suntem născuți din adulter! Avem un singur Tată: pe Dumnezeu! 42 Isus le-a zis: – Dacă ar fi Dumnezeu Tatăl vostru, atunci M-ați iubi, pentru că Eu de la Dumnezeu am ieșit și am venit. Căci Eu n-am venit de la Mine Însuși, ci El M-a trimis. 43 De ce nu înțelegeți vorbirea Mea? Pentru că nu puteți asculta Cuvântul Meu! 44 Voi sunteți de la tatăl vostru, diavolul, și vreți să îndepliniți dorințele tatălui vostru! El de la început a fost ucigaș și n-a stat în adevăr, pentru că în el nu este adevăr. Ori de câte ori spune o minciună, el vorbește din ale lui, pentru că este mincinos și tatăl minciunii! 45 Iar pe Mine, pentru că spun adevărul, nu Mă credeți! 46 Care dintre voi Mă poate dovedi vinovat de păcat? Dacă spun adevărul, de ce nu Mă credeți? 47 Cel ce este din Dumnezeu ascultă cuvintele lui Dumnezeu. Voi de aceea nu ascultați, pentru că nu sunteți din Dumnezeu!

8:39 „Tatăl nostru este Avraam” Isus a recunoscut descendența lor fizică din Avraam, dar a arătat faptul că ei au caracteristicile familiale ale lui Satan (cf. vv. 38, 44). O relație personală de credință, și nu identitatea rasială, îi îndreptățește pe evrei în fața lui Dumnezeu (cf. Deut. 6:5, 13; Rom. 2:28-29; 9:6).

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ ca și formă (în protază – INDICATIV PREZENT ACTIV cu *ei*), dar poate funcționa ca o CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ (cf. vv. 19 și 42). Variantele de manuscrise grecești încearcă să înlăture această formă amestecată de condițională schimbând VERBUL în IMPERFECT. Dacă ar fi așa s-ar citi: „Dacă ați fi copiii lui Avraam, ceea ce nu sunteți, ați face faptele lui Avraam, dar nu le faceți”. USB⁴ conferă formei condiționale mixte calificativul „B” (aproape sigur).

8:40 „un Om” Isus nu doar că S-a înțeles pe Sine ca reprezentant al lui YHWH, egal în esența divină cu YHWH, ci și ca un om adevărat. Această conștientizare respingea afirmația învățătorilor falși gnostici al dualismului veșnic între duh și lucrurile spirituale (cf. 1 Ioan 1:1-4; 4:1-4).

SUBIECT SPECIAL: GnosticISM

- A. Cea mai mare parte a cunoașterii noastre despre această erezie provine din scrierile gnostice din secolul al doilea. Totuși, ideile ei erau prezente și în primul secol (sulturile de la Marea Moartă) și în scrierile Apostolului Ioan.
- B. Problema din Efes (1 Timotei), Creta (Tit) și Colose (Coloseni) era un hibrid al unui gnosticism incipient și al unui iudaism legalist.
- C. Unele dogme ale lui Valentinian și ale gnosticismului corintian din secolul al doilea.
1. Materia și spiritul sunt co-eterne (un dualism ontologic). Materia este rea, spiritul este bun. Dumnezeu, care este spirit, nu poate fi implicat direct în modelarea materiei rele.
 2. Există emanații (*eoni* sau nivele angelice) între Dumnezeu și materie. Ultima sau cea mai de jos a fost YHWH al Vechiului Testament, care a creat universul (*kosmos*).
 3. Isus era o emanație, ca și YHWH, dar aflată mai sus în ierarhie, mai aproape de Dumnezeul adevărat. Unii îl considerau cel mai înalt în rang, dar mai prejos decât Dumnezeu și cu siguranță nu divinitatea întrupată (cf. Ioan 1:14). Din moment ce materia este rea, Isus nu a putut avea un trup uman și să rămână divin. El părea să fie uman, dar în realitate era doar un spirit (cf. 1 Ioan 1:1-3; 4:1-6).
 4. Mântuirea era obținută prin credința în Isus și o cunoaștere specială, care este experimentată doar de unele persoane speciale. Cunoașterea (parolele) era necesară pentru a străbate sferile cerești. Legalismul evreiesc era de asemenea cerut pentru a putea ajunge la Dumnezeu.
- D. Învățătorii falși gnostici au militat pentru două sisteme etice opuse.
1. Pentru unii, stilul de viață nu avea nicio legătură cu mântuirea. Pentru ei, mântuirea și spiritualitatea erau încapsulate în cunoașterea secretă (parole) prin sferile angelice (*eoni*).
 2. Pentru alții, stilul de viață era esențial în mântuire. În această carte, învățătorii falși accentuează o viață ascetică drept dovadă a mântuirii (cf. 2:16-23).
- E. O carte de referință bună este *Biblioteca Nag Hammadi* de James M. Robinson și Richard Smith.

8:41

NASB, NKJV „Nu suntem născuți din adulter”

NRSV „Nu suntem copii nelegitimi”

TEV „Suntem copii adevărați”

NJB „Nu ne-am născut nelegitimi”

Aceasta ar putea avea legătură cu acuzațiile din v. 48 („ești samaritan”). Se pare că evreii presupuneau că Isus era un fiu ilegitim, nu un evreu pe deplin. Surse rabinice ulterioare spuneau că Isus avea ca tată un soldat roman.

- **„Avem un singur Tată: pe Dumnezeu”** Această afirmație reflectă monoteismul strict al VT (cf. Deut. 4:35, 39; 6:4-5) exprimat în termeni paternali (cf. Deut. 32:6; Is. 1:2; 63:16; 64:8). Aici era dilema: acești lideri evrei afirmau unicitatea lui Dumnezeu (cf. Deut. 6:4-5) și această ascultare de Legea Mozaică care a dus la o relație bună cu Dumnezeu (cf. Deut. 6:1-3, 17, 24-25). Isus a venit să pretindă că era una cu Dumnezeu! Isus afirma că această poziție bună înaintea lui Dumnezeu nu era bazată pe împlinirea Legii, ci pe credința personală în El. Confuzia și reticența lor este de înțeles, dar acesta este punctul în care inspirația Duhului și minunile extraordinare ale lui Isus produc credință!

8:42 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, numită „contrar adevărului”. „Dacă Dumnezeu vă era Tată, ceea ce nu vă e, M-ați iubi, ceea ce nu faceți” (cf. v. 47).

8:43 „Pentru că nu puteți asculta Cuvântul Meu” Aceasta se referă la receptivitatea și înțelegerea spirituală. Ei nu aveau urechi spirituale (cf. Is. 6:9-10; Mat. 11:15; 13:9,15-16,43; Marcu 4:9,23; 7:16; 8:18; Luca 8:8; 14:35; Fapte 7:51; 28:26-27).

8:44 „Voi sunteți de la tatăl vostru, diavolul” Ce afirmație șocantă pentru liderii religioși din vremea Lui (cf. v. 47). Acest concept de împărtășire a caracteristicilor familiale este exprimat în expresia ebraică „fiii lui...” (cf. Mat. 13:38; Fapte 13:10; I Ioan 3:8,10).

Pentru „diavol” vezi Subiectul Special de la 12:31.

- **„El de la început a fost ucigaș”** Această afirmație nu este menită să afirme veșnicia răului (i.e., dualism ca în Zoroastrism), ci reflectă conceptul de ispitire spirituală a lui Adam și Eva prin intermediul unui duh mincinos sălășluit într-un șarpe (cf. Gen. 3). Observă contrastul voit dintre Dumnezeu, care este adevărat, Adevărul, și diavol!

8:46 „Care dintre voi Mă poate dovedi vinovat de păcat” În context aceasta se referă la mărturia falsă. Satan minte, dar Isus vorbește adevărul. Isus îi invită pe acești lideri iudei să îi nege afirmațiile sau învățăturile, să dovedească dacă El e fals! În acest context afirmația nu pare să fie legată de lipsa de păcat a lui Isus ca o doctrină teologică.

În Ioan „păcatul” este mai degrabă un principiu al răului într-o lume căzută în răzvrătire împotriva lui Dumnezeu decât o acțiune de păcat specifică. Păcat este tot ceea ce nu este Isus! „Păcatul” suprem este necredința (cf. 16:9).

TEXTUL NTR: 8:48-59

48 Iudeii I-au răspuns: – Nu zicem noi bine că ești samaritean și că ai demon?! 49 Isus le-a zis: – Eu nu am demon, ci Îl onorez pe Tatăl Meu, iar voi Mă dezonorați pe Mine. 50 Totuși Eu nu caut slavă pentru Mine; este Unul Care o caută și Care judecă. 51 Adevărat, adevărat vă spun că, dacă păzește cineva Cuvântul Meu în veac nu va vedea moartea. 52 Atunci iudeii I-au zis: – Acum știm că ai demon! Avraam a murit, profeții – de asemenea, și Tu zici: „Dacă păzește cineva Cuvântul Meu, în veac nu va gusta moartea!” 53 Doar nu ești Tu mai mare decât tatăl nostru Avraam, care a murit?! Și profeții au murit! Cine Te crezi Tu că ești?! 54 Isus le-a răspuns: – Dacă Eu Mă slăvesc pe Mine Însuși, slava Mea nu înseamnă nimic. Tatăl Meu este Cel Care Mă slăvește, Cel despre Care voi spuneți: „Este Dumnezeul nostru!”, 55 deși nu-L cunoașteți. Eu însă Îl cunosc, iar dacă aș spune că nu-L cunosc, aș fi și Eu un mincinos ca voi. Dar Îl cunosc și păzesc Cuvântul Lui. 56 Avraam, tatăl vostru, s-a bucurat nespun de mult că are să vadă ziua Mea; a văzut-o și s-a bucurat. 57 Atunci iudeii I-au zis: – N-ai nici cincizeci de ani și l-ai văzut pe Avraam?! 58 Isus le-a răspuns: – Adevărat, adevărat vă spun că, mai înainte să se fi născut Avraam, Eu sunt! 59 Atunci au luat pietre ca să arunce în El. Dar Isus S-a ascuns și a ieșit din Templu.

8:48 „ești samaritean și ai demon” Există posibilitatea ca adevăratul înțeles contextual să fie reflectat în cuvântul aramaic tradus prin termenul grecesc „samaritean”, care însemna „căpetenia demonilor”. Isus vorbea aramaică. Dacă acest lucru este adevărat, se potrivește acuzațiilor constante ale liderilor evrei că puterea lui Isus venea dintr-o sursă supranaturală rea. Este posibil de asemenea ca a spune cuiva că are demon să fi însemnat că minte (cf. v. 52). A spune că Isus era samaritean (cf. 4:9) sau că avea demon (7:20; 8:48,49,52; 10:20,21, vezi Subiectul Special de la 12:31) era un mod de a spune că nu ar trebui ca cineva să-L asculte sau să răspundă mesajului Său. Atunci aceasta, ca și „Avraam este tatăl nostru”, era o altă scuză pentru că nu răspundeau lui Isus sau mesajului Lui.

8:49 Nimeni nu poate crede în Tatăl, dar în Fiul nu (cf. 1 Ioan 5:9-12); nimeni nu poate cunoaște pe Tatăl și să nu-L cinstească pe Fiul (cf. 5:23). Deși sunt două persoane externe separate, ele sunt una (cf. 10:30; 17:21-23).

8:50 „slavă pentru Mine” Vezi observația de la 1:14.

8:51, 52 „dacă... Dacă” Acestea sunt amândouă PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE, care înseamnă acțiune potențială. Observă că ascultarea este legată de credință (vezi lista de texte din v. 48).

- **„în veac nu va gusta moartea”** Aceasta este o NEGAȚIE DUBLĂ puternică. Se referă în mod evident la moartea spirituală (cf. vv. 21, 24), nu la moartea fizică (cf. 5:24; 6:40, 47; 11:25-26). S-ar putea referi la frica morții (cf. 1 Cor. 15:54-57).

Conceptul de „moarte” (*thanatos*) este exprimat în Biblie în trei etape:

1. Moartea spirituală, Gen. 2:17; 3:1-24; Is. 59:2; Rom. 7:10-11; Iacov 1:15 (relația cu Dumnezeu este ruptă)
2. Moartea fizică, Gen. 3:4-5; 5 (relația cu planeta este ruptă)
3. Moartea veșnică, „a doua moarte”, Apoc. 2:11; 20:6, 14; 21:8 (relația ruptă cu Dumnezeu este făcută permanentă).

Moartea este opusul voii lui Dumnezeu pentru coroana creației Sale (cf. Gen. 1:26-27).

8:52 Aceasta dovedește că ei au înțeles greșit afirmația lui Isus (cf. v. 51). Ei au înțeles-o ca referindu-se la viața fizică a lui Avraam și a profeților.

8:53 Această întrebare așteaptă un răspuns negativ. Ce afirmație șocantă! Dar exact acest lucru îl pretindea Isus.

1. El era mai mare ca Avraam, v. 53
2. El era mai mare ca Iacov, 4:12
3. El era mai mare ca Iona, Mat. 12:41; Luca 11:32
4. El era mai mare ca Ioan Botezătorul, 5:36; Luca 7:28
5. El era mai mare ca Solomon, Mat. 12:42; Luca 11:31

Întreaga carte Evrei dovedește superioritatea lui Isus față de Moise, a noului legământ față de vechiul legământ (vezi comentariul meu pe Evrei gratis pe www.freebiblecommentary.org).

- **„Cine Te crezi Tu că ești”** Exact aceasta era ideea! Isus trage concluzia în mod clar în vv. 54 și 58 și ei încearcă să Îl omoare cu pietre pentru blasfemie (cf. v. 59).

8:54 „Dacă” O altă PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ care însemna o acțiune potențială.

- **„slăvește”** Este folosit aici cu sensul de a onora (cf. Rom. 1:21; 1 Cor. 12:26).

8:55 „cunoașteți...cunosc” Termenul englezesc traduce două cuvinte grecești din acest verset, *ginōskō* și *oida*, care în acest context par să fie sinonime (cf. 7:28-29). Isus cunoaște pe Tatăl și Îl descoperă ucenicilor. Lumea (chiar și evreii) nu cunoaște pe Tatăl (cf. 1:10; 8:51; 10:3; 17:25).

8:56 „Avraam, tatăl vostru” Aceasta este o afirmație uimitoare. Isus se detașează de „evrei”, „Lege” (cf. 8:17), „Templu”, și chiar de patriarhul Avraam. Aceasta este o detașare clară de Vechiul Legământ!

- **„s-a bucurat nespus de mult că are să vadă ziua Mea”** Acesta este un INDICATIV AORIST REFLEXIV. Cât de multe a înțeles Avraam despre Mesia? Câteva traduceri traduc aceasta în sens de viitor. Aceste opțiuni sunt luate din *Biblia în douăzeci și șase de traduceri*.

1. „a jubilat că va vedea” – *Noul Testament cu sublinieri: O nouă traducere* de J. B. Rotherham
2. „s-a bucurat că va vedea ziua mea” – *Versiunea Standard Revizuită*
3. „a fost extrem de fericit la perspectiva că va vedea” – *Versiunea Berkley a Noului Testament* de Gerrit Verkuyl
4. „de vederea venirii mele” – *Noul Testament: O traducere americană* de Edgar J. Goodspeed
5. „a fost încântat să știe despre ziua Mea” – *Noul Testament în limbajul contemporan* de William F. Beck

De asemenea, *Lexiconul analitic grecesc revizuit* editat de Harold K. Moulton enumeră VERBELE însemnând „a dori cu ardoare” din utilizarea Septuagintei (p. 2).

- **„a văzut-o și s-a bucurat”** Aceasta se referă la unul din două lucruri.

1. Că Avraam a avut o viziune a lui Mesia în timpul vieții lui (cf. 2 Esdra 3:14)
2. Că Avraam era viu (în cer) și conștient de lucrarea lui Mesia pe pământ (cf. Evr. 11:13)

Întreaga idee a afirmației lui Isus este că Tatăl națiunii evreiești abia aștepta era mesianică, plin de bucurie, dar „sămânța” (generația) curentă a refuzat să creadă și să se bucure! Avraam este tatăl credincioșilor (cf. Rom. 2:28-29), nu al necredincioșilor!

8:57 Din nou ascultătorii lui Isus au înțeles greșit cuvintele Lui datorită literalismului lor! Această confuzie se poate să fi fost intenționată! Ei nu vedeau fiindcă nu vroiau să vadă sau posibil nu puteau să vadă!

8:58 „mai înainte să se fi născut Avraam, Eu sunt” Pentru evrei aceasta era blasfemie și au încercat să Îl omoare cu pietre pe Isus (cf. Exod 3:12, 14). Ei înțelegeau pe deplin ce spunea El, anume că El era Dumnezeirea pre-existentă (cf. 4:26; 6:20; 8:24,28,54-59; 13:19; 18:5,6,8).

8:59 „Atunci au luat pietre ca să arunce în El” Cuvintele lui Isus erau foarte simple. El era Mesia și era una cu Tatăl. Acești evrei, despre care în v. 31 se spune că „au crezut în El”, erau acum gata să-L lapideze pentru blasfemie (cf. Lev. 24:16). Era așa greu pentru evrei să accepte noul mesaj radical al lui Isus.

1. El nu acționa cum s-ar fi așteptat ei să acționeze Mesia
2. El le pune la îndoială tradițiile lor orale sacre
3. Le deruta monoteismul lor strict
4. El a afirmat că Satan, și nu YHWH, era tatăl lor

Trebuie fie să-L „lapidezi”, fie să-L „primești”! Nu este cale de mijloc!

- **„Isus S-a ascuns și a ieșit din Templu”** Acesta este unul dintre acele versete care au făcut exegeții să speculeze (și să adauge propoziții la textul grecesc) dacă

1. Aceasta a fost o minune (cf. Luca 4:30 și adăugările textuale de aici)
2. Isus a dispărut în mulțime fiindcă arăta ca toți ceilalți evreii care participau

Exista un orar divin. Isus știa că a venit să moară și știa cum, când și unde. „Cesul nu sosise încă”!

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Ioan 7:53-8:11 este o parte originală a Evangheliei lui Ioan? De ce da sau de ce nu?
2. Care este contextul afirmației lui Isus „Eu sunt lumina lumii”?
3. De ce erau fariseii atât de împotriviți față de Isus?
4. Explică folosirea termenului „a crede” în v. 30 în lumina contextului care urmează.

IOAN 9

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Vindecarea orbului din naștere 9:1-12	Un orb din naștere primește vedere 9:1-12	Isus se arată ca lumina vieții 9:1-12	Isus vindecă un orb din naștere 9:1-2 9:3-5 9:6-7 9:8 9:9a 9:9b 9:10 9:11 9:12a 9:12b	Vindecare orbului din naștere 9:1-5 9:6-7 9:8-12
Fariseii investighează vindecarea 9:13-17	Fariseii excomunică pe omul vindecat 9:13-34	9:13-17	Fariseii investighează vindecarea 9:13-15 9:16a 9:16b 9:17a 9:17b	9:13-17
9:18-23		9:18-23	9:18-19 9:20-23	9:18-23
9:24-34		9:24-34	9:24 9:25 9:26 9:27 9:28-29 9:30-33 9:34	9:24-34
Orbirea spirituală 9:35-39	Adevărata vedere și adevărata orbire 9:35-41	9:35-41	Orbirea spirituală 9:35 9:36 9:37 9:38 9:39	9:35-39

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 1-41

- A. Vindecarea orbului, o minune foarte frecventă în lucrarea lui Isus, este în mod surprinzător însoțită de câteva metode diferite.
- B. Vindecarea orbului era un semn mesianic (cf. Is. 29:18; 35:5; 42:7; Mat. 11:5). Importanța acestor vindecări este văzută în contextul imediat al afirmației lui Isus că El este Lumina lumii (cf. 8:12 & 9:5). Evreii doreau un semn; și aveau câteva! Doar YHWH poate deschide ochii!
- C. Acest capitol este o pildă ilustrată practic despre orbirea fizică a unui om și despre orbirea spirituală a fariseilor (cf. vv. 39-41; Mat. 6:23).

STUDIUL CUVINTELOR ȘI AL EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 9:1-12

1 În timp ce trecea, Isus a văzut un orb din naștere. **2** Ucenicii Lui L-au întrebat: – Rabbi, cine a păcătuit de s-a născut orb: el sau părinții lui? **3** Isus le-a răspuns: – Nu este nici pentru că a păcătuit el, nici pentru că au păcătuit părinții lui, ci s-a născut așa ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu. **4** Cât este zi, trebuie să lucrăm lucrările Celui Ce M-a trimis. Vine noaptea, când nimeni nu mai poate să lucreze. **5** Cât sunt în lume, sunt lumina lumii. **6** Și zicând aceaceasta, a scuiat pe pământ, a făcut niște noroi din salivă și l-a pus pe ochii orbului. **7** Apoi i-a zis: „Du-te și spală-te în bazinul Siloamului!“ Tradus, Siloam înseamnă «Trimis» El s-a dus, s-a spălat și s-a întors văzând bine. **8** Vecinii și cei care-l văzuseră mai înainte, pe când era cerșetor, se întrebau: „Nu este acesta cel ce ședea și cerșea?!“ **9** Unii ziceau: „El este!“ Alții ziceau: „Nu, dar seamănă cu el!“ Iar el zicea: „Eu sunt!“ **10** Prin urmare, l-au întrebat: – Cum atunci ți-au fost deschise ochii? **11** El a răspuns: – Omul Acela, Căruia I se zice Isus, a făcut noroi, mi-a uns ochii și mi-a zis: „Du-te la Siloam și spală-te!“ Așa că m-am dus, m-am spălat și apoi am putut vedea. **12** Ei l-au întrebat: – Unde este El? – Nu știu! a răspuns el.

9:1 „orb din naștere” Acesta este singurul exemplu al unei vindecări de felul acesta. Nu exista posibilitatea unei înșelăciuni.

9:2 „ucenicii Lui” Aceasta este prima menționare a ucenicilor Lui după capitolul 6. Aceasta s-ar putea referi la (1) ucenicii iudei menționați în capitolul 7:3 sau (2) la cei doisprezece.

• **„cine a păcătuit de s-a născut orb: el sau părinții lui”** Această întrebare a generat multe dispute teologice. Trebuie să o interpretăm în termenii iudaismului antic, nu ai religiilor estice. Sunt câteva posibilități:

1. Aceasta se referă la păcatele prenatale despre care au făcut rabinii o teorie din Gen. 25:22
2. Aceasta se referă la păcatele părinților sau a înaintașilor apropiați, care au afectat copilul nenăscut (cf. Exod 20:5; Deut. 5:9)
3. Aceasta se referă la relația dintre păcat și boală, atât de comună în teologia rabinică (cf. Iacov 5:15-16; Ioan 5:14)

Aceasta nu are nimic de-a face cu teologia ciclică estică a reîncarnării sau a roții *karma*. Acesta este un cadru evreiesc. Pentru o bună abordare a acestei chestiuni vezi James W. Sire, *Răstălmăcirea Scripturii*, pp. 127-144.

9:3 Acest verset dă răspunsul lui Isus la întrebarea ucenicilor din v. 2. Se afirmă câteva adevăruri: (1) păcatul și boala nu sunt legat în mod automat și (2) problemele adesea oferă oportunitatea binecuvântării din partea lui Dumnezeu.

9:4 „noi...eu” Aceste PRONUME este clar că nu se acordă. Câteva manuscrise grecești au schimbat pe unul sau pe celălalt pentru a duce la acord gramatical. Ele par să reflecte poziția teologică că așa cum Isus este lumina lumii, și noi trebuie să reflectăm această lumină în timpul nostru (cf. Mat. 5:14).

• **„Vine noaptea”** O comparație cu v. 5 dovedește că aceasta este evident metaforică. Noaptea poate reprezenta:

1. Judecata viitoare
2. O perioadă a închiderii oportunității
3. Respingerea și crucificarea lui Isus

9:5 „Cât sunt în lume” Aceasta pare să se refere la perioada întrupării, timpul dintre Betleem și Calvar/Muntele Măslinilor. Isus era aici pentru o perioadă limitată de timp. Ascultătorii Lui trebuie să răspundă acum mesajului Lui. Această expresie este sinonimă teologic cu v. 4.

E de mirare cât de mult înseamnă „Eu sunt” într-un context ca acesta!

• **„sunt lumina lumii”** Ioan folosește adesea „lumină” și „întuneric” ca metafore ale realităților spirituale. Isus ca „lumina lumii” (cf. 1:4-5, 8-9; 3:17-21; 8:12; 9:5; 12:46) ar putea reflecta implicațiile mesianice din VT (cf. Is. 42:6; 49:6; 51:4; 60:1,3). Vezi observația de la 8:12.

9:6 „a făcut niște noroi din salivă” Saliva era un remediu medical casnic pentru evrei. Nu era permis să fie folosită în ziua de Sabat (cf. v. 14). Evangheliile menționează trei exemple în care Isus folosește saliva (cf. Marcu 7:33; 8:23; și aici). Prin folosirea acestei metode de vindecare acceptate, chiar așteptate, Isus încuraja în mod fizic credința acestui om, dar de asemenea provoca în mod deliberat tradițiile și regulile fariseilor!

9:7 „bazinul Siloamului” Siloam înseamnă „Cel ce a fost trimis”. Acest bazin are folosit în ritualul de la Sărbătoarea Corturilor.

- **„Tradus, Siloam înseamnă «Trimis»”** Termenul „trimis” era legat de faptul că apa bazinului era pompată din izvoarele Ghihonului, care erau în afara zidurilor cetății Ierusalim. Rabinii dădeau cuvântului „trimis” implicații mesianice. Acesta este un alt comentariu editorial al autorului.

- **„s-a spălat”** Acesta era actul său de credință. El a acționat pe baza cuvintelor lui Isus! și totuși aceasta nu era „credință mântuitoare” (cf. vv. 11, 17, 36, 38). Era o credință aplicată. Dintre toate Evangheliile, Ioan vorbește despre „nivele” de credință. Capitolul 8 arată un grup care „a crezut”, dar nu spre mântuire (cf. Mat. 4; Marcu 13; pilda semănătorului).

SUBIECT SPECIAL: TIMPURILE VERBALE GRECEȘTI FOLOSITE PENTRU MÂNTUIRE

Mântuirea nu este un produs, ci o relație. Nu ia sfârșit când o persoană se încrede în Cristos, ci abia a început! Nu este o poliță de asigurare în caz de incendiu sau un bilet spre cer, ci o viață de asemănare tot mai mare cu Cristos. Avem un proverb în America, ce spune că cu cât mai mult locuiește un cuplu împreună, cu atât încep să semene mai mult. Acesta este scopul mântuirii!

MÂNTUIREA CA ACȚIUNE ÎNCHEIATĂ (AORIST)

- Fapte 15:11
- Rom. 8:24
- 2 Tim. 1:9
- Tit 3:5
- Rom. 13:11 (combină AORISTUL cu o orientare spre VIITOR)

MÂNTUIREA CA STARE (TRECUT)

- Efes. 2:5,8

MÂNTUIREA CA PROCES CONTINUU (PREZENT)

- 1 Cor. 1:18; 15:2
- 2 Cor. 2:15

MÂNTUIREA CA ACȚIUNE VIITOARE (VIITOR în TIMPUL VERBULUI sau în context)

- Rom. 5:9,10; 10:9,13 (dedusă din Matei 10:22, 24:13; Marcu 13:13)
- 1 Cor. 3:15; 5:5
- Fil. 1:28; 1 Tes. 5:8-9
- Evrei 1:14; 9:28
- 1 Petru 1:5,9

Așadar, mântuirea începe cu o decizie inițială de credință (Ioan 1:12; 3:16; Rom. 10:9-13), dar ea trebuie să devină un proces de credință ca stil de viață (Rom. 8:29; Gal. 3:19; Efes. 1:4; 2:10) care într-o zi va fi împlinită la vedere (1 Ioan 3:2). Această stare finală este numită „glorificare”. Ea poate fi ilustrată ca:

1. mântuirea inițială – justificare (mântuit de pedeapsa păcatului)
2. mântuirea progresivă – sfințire (mântuit de puterea păcatului)
3. mântuirea finală – glorificare (mântuit de prezența păcatului).

9:8 „vecinii” Sunt menționate trei grupuri în acest capitol care mărturiseau despre această minune: (1) vecinii lui (v.8); (2) omul însuși (v. 11); și (3) părinții lui (v. 18). Era neînțelegere între vecini, așa cum era și între farisei, cu privire la această vindecare.

- **„Nu este acesta cel ce ședea și cerșea”** Această întrebare grecească așteaptă un „da” ca răspuns.

9:9 „Eu sunt” Este aceeași expresie grecească pe care o folosește Isus în 4:26; 6:20; 8:24,28,58; 13:19; 18:5,6,8. Acest context arată că această formă de exprimare nu avea automat conotații divine. La fel de multă ambiguitate de genul acesta este și în termenul *kurios* folosit în versetele 36 (domnule) și 38 (Doamne) din acest capitol.

9:11-12 Această conversație arată că vindecarea acestui om nu a implicat imediat mântuirea spirituală. Credința acestui om se dezvoltă pe parcursul întâlnirii lui cu Isus (cf. v. 35).

9:13 „ei” Aceasta trebuie să se referă la vecini.

- **„farisei”** Liderii evrei sunt cunoscuți prin doi termeni diferiți în Ioan. De obicei se face referire la ei ca fiind „iudeii” (cf. vv. 18, 22). Totuși, în acest capitol ei sunt numiți farisei în vv. 13, 15, 16 și 40. Vezi Subiectul Special de la 1:24.

9:14 „Ziua în care Isus făcuse noroi și-i deschisese ochii era o zi de Sabat” Regulile tradiționale ale liderilor evrei (Tradițiile Orale codificate în Talmud) erau prioritare față de nevoia acestei persoane (cf. 5:9; 9:16; Mat. 23:24). E aproape ca și cum Isus a acționat în mod intenționat de Sabat cu scopul de a intra într-un dialog teologic cu acești lideri. Vezi observația de la 5:9.

9:16 Fariseii probabil își bazau critica lor la adresa lui Isus pe Deut. 13:1-5.

- **„era dezbinare între ei”** Isus a cauzat întotdeauna aceasta (cf. 6:52; 7:43; 10:19; Mat. 10:34-39).

9:17 „Este un profet” Acest capitol arată dezvoltarea credinței acestui om (cf. vv. 36, 38). Pentru „profet” vezi Subiectul Special de la 4:19.

TEXTUL NTR: 9:18-23

18 Iudeii însă n-au crezut că fusese orb și că își căpătase vederea, până când nu i-au chemat pe părinții lui. 19 Ei i-au întrebat: – Acesta este fiul vostru, despre care spuneți că s-a născut orb? Atunci cum de vede acum? 20 Părinții lui au răspuns: – Știm că acesta este fiul nostru și că s-a născut orb, 21 însă cum de vede acum sau Cine i-a deschis ochii, nu știm. Întrebați-l pe el! Este în vârstă și va vorbi el cu privire la sine! 22 Părinții lui au spus aceste lucruri fiindcă le era frică de iudei. Căci iudeii hotărâseră deja că dacă va mărturisi cineva că Isus este Cristosul, să fie dat afară din sinagogă. 23 De aceea au zis părinții lui: „Este în vârstă; întrebați-l pe el!”

9:22-23 „dacă va mărturisi cineva că Isus este Cristosul” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă acțiune potențială. Părinților le era teamă de acești lideri iudei. Erau câțiva martori care validau această vindecare: (1) vecinii (vv. 8-10); (2) omul însuși (vv. 11-17, 24-33); și (3) părinții lui (vv. 18-23).

SUBIECT SPECIAL: MĂRTURISIREA

- A. Există două forme ale aceleiași rădăcini grecești folosită pentru mărturisire sau mărturie, *homologeō* și *exomologeō*. Cuvântul compus folosit în Iacov vine de la *homo* – același, *legō* – a vorbi și *ex* – în afară. Sensul de bază este „a spune același lucru” sau „a fi de acord”. Particula *ex* trimite la ideea de declarație publică.
- B. Traducerile în limba engleză ale acestui grup de cuvinte sunt:
1. a lăuda
 2. a fi de acord
 3. a declara
 4. a declara
 5. a mărturisi
- C. Acesta grup de cuvinte a avut două întrebări aparent contrare:
1. a lăuda (pe Dumnezeu)
 2. a recunoaște păcatul
- Este posibil ca ele să se fi născut din percepția omului asupra sfințeniei lui Dumnezeu și din păcătoșenia proprie. A recunoaște un adevăr înseamnă a le recunoaște pe amândouă.
- D. Utilizările din NT ale grupului de cuvinte sunt:
1. a promite (Matei 14:7; Fapte 7:17)
 2. a fi de acord sau a consimți la ceva (Ioan 1:20; Luca 22:6; Fapte 24:14; Evrei 11:13)
 3. a lăuda (Matei 11:25; Luca 10:21; Rom. 14:11; 15:9)
 4. a fi de acord cu:
 - a. o persoană (Matei 10:32; Luca 12:8; Ioan 9:22; 12:42; Rom. 10:9; Fil. 2:11; 1 Ioan 2:23; Apoc. 3:5)
 - b. un adevăr (Fapte 23:8; 2 Cor. 11:13; 1 Ioan 4:2)
 5. a face o declarație publică (simțul juridic transformat în afirmare religioasă, Fapte 24:14; 1 Tim. 6:13)
 - a. fără recunoașterea vinei (1 Tim. 6:12; Evrei 10:23)
 - b. cu recunoașterea vinei (Matei 3:6; Fapte 19:18; Evrei 4:14; Iacov 5:16; 1 Ioan 1:9).

9:22 „să fie dat afară din sinagogă” Evident părinților le era teamă să nu fie excomunicați (cf. 12:42; 16:2). Această procedură se poate să fi fost din vremea lui Ezra (cf. 10:8). Știm din literatura rabinică faptul că erau trei tipuri de excluderi: (1) pentru o săptămână; (2) pentru o lună; sau (3) pe viață.

Ioan, scriind spre finalul primului secol, cunoștea bine excomunicarea din sinagogă datorită mărturisirii lui Isus ca Cristos. Aceste „formule de blestem” istorice au fost dezvoltate de farisei după renașterea iudaică din 70 d.Hr. de la Iamnia.

- **„să fie dat afară din sinagogă”** Acesta era un act grav de excludere de la părășie (cf. 12:42; 16:2).

TEXTUL NTR: 9:24-34

24 L-au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și i-au zis: – Dă slavă lui Dumnezeu! Noi știm că Omul Acesta este păcătos. 25 El le-a răspuns: – Dacă este păcătos, nu știu. Eu una știu: eram orb, iar acum văd! 26 Ei l-au întrebat:

– Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii? 27 El le-a răspuns: – V-am spus deja, dar n-ați ascultat. De ce vreți să auziți din nou? Doar nu vreți și voi să deveniți ucenicii Lui?! 28 Ei l-au insultat și i-au zis: – Tu ești ucenicul Aceluia! Noi însă suntem ucenicii lui Moise! 29 Noi știm că lui Moise i-a vorbit Dumnezeu, dar Acesta nu știm de unde este! 30 Omul le-a răspuns: – Dar tocmai acesta este lucrul de mirare, că voi nu știți de unde este și totuși El mi-a deschis ochii! 31 Știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși, dar dacă cineva este temător de Dumnezeu și face voia Lui, pe acela îl ascultă. 32 De când este lumea nu s-a auzit ca cineva să deschidă ochii unuia care s-a născut orb. 33 Dacă Acesta nu era de la Dumnezeu, n-ar fi putut face nimic. 34 Ei i-au zis: – Tu ai fost născut cu totul în păcat și tu ne înveți pe noi?! Și l-au dat afară.

9:24 „Dă slavă lui Dumnezeu” Aceasta era o formulă de jurământ pentru a asigura veridicitatea (cf. Iosua 7:19).

9:25 Acest răspuns trebuie să se refere la v. 16. Omul nu vroia să se argumenteze teologic, dar afirmă rezultatele întâlnirii sale cu Isus.

9:27 „Doar nu vreți și voi să deveniți ucenicii Lui” Forma gramaticală grecească așteaptă un răspuns negativ, dar chiar punerea întrebării era o ironie tăioasă și dovedește logica acestui cerșetor orb.

9:28a „Tu ești ucenicul Aceluia” Este o întrebare reală despre în ce moment din acest capitol omul devine un credincios. Inițial se pare că vindecarea lui Isus nu avea legătură cu credința omului în El ca Mesia; doar mai târziu l-a confruntat Isus cu afirmațiile Sale mesianice (cf. vv. 36-38). Acest episod dovedește că vindecarea fizică nu aduce neapărat mântuirea.

9:28a-29 Aceasta dovedește dificultatea în care se aflau liderii religioși. Ei încercau să pună pe picior de egalitate interpretările detaliate, specifice ale Tradiției Orale (Talmud) cu revelația inspirată a lui Moise. Ochii lor erau orbiți de prejudecățile lor teologice (cf. Mat. 6:23). Ei erau ucenicii tradițiilor omenești (cf. Is. 29:13).

9:29 „Acesta nu știm de unde este” Acesta este un alt exemplu al ironiei lui Ioan (cf. 7:27-28; 8:14). Isus a venit de la Tatăl (cf. 8:42; 15:3; 16:28) dar în orbirea lor ucenicii nu știau

1. Originea Lui
2. Locul nașterii Lui

9:30 „Dar tocmai acesta este lucrul de mirare, că voi nu știți de unde este și totuși El mi-a deschis ochii” Acesta este un alt exemplu al logicii ascuțite și a ironiei înțepătoare a acestui cerșetor orb când combate logica fariseilor.

9:31-33 Acest orb needucat avea o teologie mai bună, mai consecventă decât liderii religioși!

9:33 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, numită „contrar adevărului”. Ar trebui înțeleasă ca „Dacă acest om nu ar fi venit de la Dumnezeu, ceea ce El a făcut, atunci nu ar fi putut face nimic din toate acestea, dar El a făcut”.

9:34 „Tu ai fost născut cu totul în păcat” Este interesant de observat că iudaismul rabinic nu avea conceptul de „păcat originar” (cf. Iov 14:1,4; Ps. 51:5). Căderea din Genesa 3 nu era accentuată în iudaismul rabinic. Evreii afirmă că exista o

intenție bună și una rea (*yetzer*) în fiecare om. Acești farisei afirmau că mărturia și logica acestui om vindecat nu erau valabile pentru că sigur era un păcătos dovedit prin faptul că s-a născut orb.

- **„I-au dat afară”** În mod literal aceasta este „I-au izgonit afară”. Se face referire la (1) membralitatea și participarea la sinagoga locală sau (2) izgonire de la întâlnire. În context #2 pare cea mai bună variantă.

TEXTUL NTR: 9:35-41

35 Isus a auzit că I-au dat afară și când I-a găsit I-a întrebat: – Tu crezi în Fiul Omului? 36 El I-a răspuns: – Și Cine este, Domnule, ca să cred în El? 37 Isus i-a zis: – L-ai și văzut; Cel Ce vorbește cu tine este Acela! 38 (El a răspuns: – Cred, Doamne! Și I s-a închinat. 39 Isus i-a zis:) – Eu am venit în lumea aceea pentru judecată, pentru ca cei ce nu văd, să vadă, iar cei ce văd, să devină orbi. 40 Unii dintre fariseii care erau cu El, când au auzit acestea, I-au zis: – Doar nu suntem și noi orbi?! 41 Isus le-a răspuns: – Dacă ați fi orbi, n-ați avea păcat; dar acum, pentru că ziceți: „Vedem!”, păcatul vostru rămâne!

9:35

NASB, NRSV,

TEV, NJB „Crezi în Fiul Omului?”

NKJV „Crezi în Fiul lui Dumnezeu?”

Manuscrisele unciale grecești antice A și L au „Fiul lui Dumnezeu”, dar P⁶⁶, P⁷⁵, ⋈, B, D și W au „Fiul Omului”. Din utilizarea lui Ioan și din dovezile manuscrisice „Fiul Omului” este mult mai potrivită și probabil originală. USB⁴ dă „omului” calificativul „A” (sigur). Gramatical întrebarea așteaptă ca răspuns „da”.

9:36

NASB, NKJV, „Doamne”

NRSV, TEV,

NJB „Domnule”

Putem vedea dezvoltarea teologică a credinței acestui om pe parcursul capitolului, pe măsură ce omul trece de la a-L numi pe Isus

1. Un om (v. 11)
2. La un profet (v. 17)
3. La titlul onorific de „Domnule” (v. 36)
4. La „Doamne”, în sensul teologic deplin al termenului (v. 38)

Cuvântul grecesc este același atât în vv. 36 și 38. Doar contextul poate determina conotația. Vezi Subiectul Special: Numele Divinității la 6:20. Grecesul *Kurios* poate reflecta ebraicul *Adon*, care a devenit un substitut oral pentru YHWH.

9:38 Acesta este punctul culminant al povestirii, în ceea ce privește mântuirea acestui om vindecat. Este surprinzător că acest verset lipsește din câteva manuscrise antice grecești (P⁷⁵, ⋈ și W) și din Diatesaron (o armonizare timpurie a celor patru Evanghelii). El conține doi termeni rari: (1) expresia „a răspuns” se întâlnește doar aici și în 1:23 și (2) termenul „S-a închinat” se întâlnește doar aici în Ioan. Este inclus în cele mai multe traduceri moderne.

9:39 „Eu am venit în lumea aceasta pentru judecată” Aceasta pare să fie în armonie cu 5:22, 27, care vorbește despre o judecată din ziua de apoi (escatologică). Totuși, aceasta pare să contrazică 3:17-21 și 12:47, 48. Acest lucru poate fi

armonizat prin faptul că Isus a venit cu scopul răscumpărării, dar oamenii care au respins oferta Lui se judecă automat pe ei înșiși.

• **„pentru ca cei ce nu văd, să vadă, iar cei ce văd, să devină orbi”** Aceasta era o împlinire dublă a profeției în special din Isaia.

1. Israelitul mândru nu va înțelege mesajul lui Dumnezeu (cf. Isa. 6:10, 42:18-19; 43:8; Ier. 5:21; Ezech. 12:2)
2. **Săracii, cei disprețuiți, cei afectați fizic care se pocăiesc și se smeresc vor înțelege (cf. Isa. 29:18; 32:3-4; 35:5; 42:7, 16)**

Isus este lumina lumii pentru toți cei care aleg să vadă (cf. 1:4-5, 8-9).

9:40 „Doar nu suntem și noi orbi” Sintaxa grecească așteptă un „nu” ca răspuns (cf. Mat. 15:14; 23-24). Aceste ultime versete dovedesc că acest capitol era o pildă pusă în practică despre orbirea spirituală care nu poate fi vindecată (păcatul de neiertat al necredinței, vezi Subiectul Special de la 5:21) și despre orbirea fizică, care poate fi vindecată!

9:41 Acest verset exprimă un adevăr general (cf. 15:22, 24; Rom. 3:20; 4:15; 5:13; 7:7, 9). Oamenii sunt făcuți responsabili pentru lumina pe care o au sau la care au fost expuși!

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Capitolul acesta abordează în principal vindecarea fizică sau spirituală?
2. Cum ar fi putut păcătui acest om înainte de a se naște?
3. La ce moment din acest capitol primește acest om mântuirea?
4. Isus a venit în lume ca să judece lumea sau ca să mântuiască lumea?
5. Explică contextul termenului „Fiului Omului”.
6. Enumeră punctele ironice din răspunsurile orbului la liderii evrei.

IOAN 10

ÎMPĂRȚIREA PE PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	JB
Pilda staulului	Isus adevăratul păstor	Isus, Păstorul care Își dă viața	Pilda păstorului	Păstorul cel bun
10:1-6	10:1-6	10:1-6	10:1-5 10:6	10:1-5 10:6
Isus Păstorul cel bun	Isus Păstorul cel bun		Isus Păstorul cel bun	
10:7-18	10:7-21	10:7-10 10:11-18	10:7-10 10:11-16 10:17-18	10:7-8
10:19-21		10:19-21	10:19-20 10:21	10:19-21
Isus respins de evrei	Păstorul Își cunoaște oile		Isus e respins	Isus pretinde că este Fiul lui Dumnezeu
10:22-30	10:22-30 Noi încercări de a lapida pe Isus	10:22-30	10:22-24 10:25-30	10:22-30
10:31-39	10:31-39	10:31-39	10:31-32 10:33 10:34-38 10:39	10:31-38 10:39
	Credincioșii dincolo de Iordan			Isus se retrage de cealaltă parte a Iordanului
10:40-42	10:40-42	10:40-42	10:40-42	10:40-42

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 10:1-6

1 Adevărat, adevărat vă spun că cel care nu intră pe poartă în staulul oilor, ci sare prin altă parte, este hoț și tâlhar. 2 Însă cel care intră pe poartă este păstorul oilor. 3 Portarul îi deschide, iar oile îi aud glasul; el își cheamă oile pe nume și le duce afară. 4 După ce le-a scos afară pe toate care sunt ale lui, merge înaintea lor, iar oile îl urmează, pentru că îi cunosc glasul. 5 Ele nu urmează nicidecum un străin, ci fug de el, pentru că nu cunosc glasul străinilor. 6 Isus le-a vorbit în chip figurat, dar ei n-au înțeles ce le spunea.

10:1 „Adevărat, adevărat” Vezi observația de la 1:49.

- **„sare prin altă parte, este hoț și tâlhar”** Observă faptul că sunt unii în staul care nu aparțin păstorului cel bun (cf. 7:21-23 și „Pilda grâului și neghinei”, Mat. 12:24-30). Problema de aici este că unii încearcă să obțină prin efort personal ceea ce Dumnezeu oferă fără plată prin Cristos (cf. 3:14-16). Fariseii din capitolul 9 sunt un bun exemplu.

10:2 „Însă cel care intră pe poartă este păstorul oilor” Există un amestec foarte evident de metafore în acest capitol. Isus ca poartă a oilor, v. 7, și de asemenea Păstorul oilor (vv. 11 și 14). Totuși acest amestec de metafore nu este neobișnuit în Ioan și NT.

1. Isus este pâinea și dătătorul pâinii (cf. 6:35, 51)
2. Isus este adevărul și cel ce rostește adevărul (cf. vv. 8:45-46 și 14:6)
3. Isus este calea și El arată calea (14:6)
4. Isus este jertfa și cel ce aduce jertfa (cf. cărții Evrei)

Titlul „Păstor” era un titlu obișnuit în VT atât pentru Dumnezeu, cât și pentru Mesia (cf. Ps. 23; 80:1; Is. 40:10-11; 1 Pet. 5:1-4). Liderii evrei sunt numiți „păstori falși” în Ieremia 23; Ezechiel 34 și Is. 56:9-12. Termenul „păstor” este legat de termenul „pastor” (cf. Efes. 4:11; Tit 1:5,7).

10:3 „oile îi aud glasul” Recunoașterea și ascultarea sunt bazate pe relație. În Ioan atât „a auzi” (cf. 4:42; 5:24,25,28-29; 8:47; 10:16,27; 18:37), cât și „a vedea” (cf. 3:3; 12:40; 20:8) sunt folosite despre a crede /încrede în Isus ca Cristosul.

- **„el își cheamă oile pe nume”** Isus îi cunoaște pe ai Săi în mod personal și individual (așa cum o face și YHWH, cf. 10:29-31). Păstorii aveau adesea porecle pentru animalele lor, chiar și în turme mari.

Este șocant din punct de vedere teologic că Isus își cheamă adevăratele oi dintre oile false ale națiunii lui Iuda. Poporul de legământ nu era cu adevărat poporul lui Dumnezeu. Aceasta este afirmația radicală a Noului Legământ. Credința unei persoane, și nu descendența, îi determină viitorul! Credința este personală, nu națională.

Liderii evrei care se împotriveau lui Isus nu erau parte a poporului lui Dumnezeu (cf. v. 26)!

- **„și le duce afară”** Aceasta se referă nu doar la mântuire, ci și la călăuzirea zilnică (cf. vv. 4 și 9).

10:4 Aceasta poate fi o referire la obiceiul ținerii a câtorva turme diferite într-un adăpost peste noapte. Dimineața păstorul le chema și oile lui veneau la el.

10:5 Biserica a avut întotdeauna de-a face cu păstori falși (cf. 1 Tim. 4:1-3, 2 Tim. 4:3-4; 1 Ioan 4:5-6; 2 Petru 2).

10:6 „Isus le-a vorbit în chip figurat” Acesta nu este cuvântul normal tradus prin „pildă” (*parabolē*), dar provine din aceeași rădăcină (*paroimian*). Această formă se găsește doar aici și în 16:25, 29 și 2 Pet. 2:22. Deși e o formă diferită, pare să fie sinonimă cu termenul mai obișnuit „pildă” (folosit în Evangheliile Sinoptice). Termenul „pildă” de obicei înseamnă a pune o întâmplare culturală obișnuită în spatele unui adevăr spiritual pentru a ajuta la înțelegere. Poate totuși să se refere la ascunderea adevărului de ochii orbi spiritual (cf. 16:29; Mc. 4:11-12).

- **„dar ei n-au înțeles ce le spunea”** În cazul în care capitolul 10 are legătură în timp cu cap. 9, „ei” s-ar referi la farisei. Ei pretindeau că văd (cf. 9:41), dar nu vedeau (cf. 10:20). Religia poate fi o barieră, nu un pod.

TEXTUL NTR: 10:7-10

7 Isus le-a vorbit din nou: – Adevărat, adevărat vă spun că Eu sunt poarta oilor. 8 Toți cei ce au venit înaintea Mea sunt hoți și tâlhari; dar oile nu i-au ascultat. 9 Eu sunt poarta! Dacă intră cineva prin Mine va fi mântuit; va intra, va ieși și va găsi pășune. 10 Hoțul nu vine decât ca să fure, să înjunghie și să distrugă. Eu am venit ca ele să aibă viață și s-o aibă din abundență.

10:7 „Eu sunt poarta oilor” Aceasta este una dintre cele șapte afirmații renumite ale lui Ioan cu „Eu sunt”. Această metaforă subliniază adevărul că Isus este singura cale adevărată (cf. 8, 10; 14:6). Acest lucru este adesea numit problema exclusivismului evangheliei. Dacă Biblia este revelația de Sine a lui Dumnezeu, atunci există un singur mod de a fi în relație bună cu Dumnezeu – credința în Cristos (cf. Fapte 4:12; 1 Tim. 2:5). Vezi observația de la 8:12.

10:8 „Toți cei ce au venit înaintea Mea sunt hoți și tâlhari” Datorită contextului capitolelor 9 și 10, Sărbătoarea Dedicării, Hanukkah (cf. 10:22), e posibil ca aceasta să se refere la pretențiile mesianice ale macabeilor și a descendenților lor în timpul perioadei inter-testamentare. Totuși, probabil că se referă la pasajele VT despre păstori falși (cf. Is. 59:9-12; Ier. 23; Ezech. 34; și Zah. 11).

Acest limbaj cu o puternică încărcătură figurată și antecedente ambigue au făcut ca scribii timpurii să modifice sau să extindă textul în încercarea de a explica înțelesul. Un manuscris (MS D) pur și simplu a omis termenul inclusiv „toți”, iar câteva manuscrise vechi (P⁴⁵, P⁷⁵, κ^{*}) au omis sintagma „înaintea Mea”.

10:9 „Dacă intră cineva prin Mine va fi mântuit” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ cu un VERB la VIITOR PASIV. Isus este singura cale spre Tatăl (cf. 14:6). VERBUL „(va fi) mântuit” probabil că în acest context se referă la conotația VT a eliberării fizice (i.e., oile sunt în siguranță). Totuși Ioan alege adesea cuvinte care au două înțelesuri suprapuse. Conceptul mântuirii spirituale nu lipsește nici el din acest context (cf. v. 42).

10:10 „Hoțul” Aceasta arată motivațiile ulterioare ale păstorilor falși. Și de asemenea reflectă scopul celui rău! Această atitudine de nepăsare a lucrătorilor angajați poate fi văzută în vv. 1-13.

- **„distrugă”** Vezi Subiectul Special următor.

SUBIECT SPECIAL: DISTRUGERE (APOLLUMI)

Acest termen are un câmp semantic larg, ceea ce a cauzat multă confuzie cu privire la conceptele teologice de judecată veșnică vs. anihilare. Înțelesul literal de bază este de la *apo plus ollumi*, a ruina, a distruge.

Problema intervine din utilizările figurate ale acestui termen. Acest lucru poate fi văzut clar în Luow și Nida, *Lexiconul grec-englez al Noului Testament, bazat pe câmpurile semantice*, vol. 2, p. 30. Acesta enumeră câteva înțelesuri ale acestui termen:

1. A distruge (e.g., Mat. 10:28; Luca 5:37; Ioan 10:10; 17:12; Fapte 5:37; Rom. 9:22 din vol. 1, p. 232)
2. A eșua să obțină (e.g., Mat. 10:42, vol. 1, p. 566)
3. A pierde (e.g., Luca 15:8, vol. 1, p. 566)
4. Inconștient de locație (e.g., Luca 15:4, vol. 1, p. 330)
5. A muri (e.g., Mat. 10:39, vol. 1, p. 266)

Gerhard Kittel, în *Dicționar Teologic al Noului Testament*, vol. 1, p. 394, încearcă să schițeze diferitele utilizări enumerând patru înțelesuri:

1. A distruge sau a ucide (e.g., Mat. 2:13; 27:20; Marcu 3:6; 9:22; Luca 6:9; 1 Cor. 1:19)
2. A pierde sau a se pierde din (e.g., Marcu 9:41; Luca 15:4,8)
3. A pieri (e.g., Mat. 26:52; Marcu 4:38; Luca 11:51; 13:3,5,33; 15:17; Ioan 6:12,27; 1 Cor. 10:9-10)
4. A fi pierdut (e.g., Mat. 5:29-30; Marcu 2:22; Luca 15: 4,6,24,32; 21:18; Fapte 27:34)

Apoi Kittel spune: „în general putem spune că #2 și #4 susțin afirmații legate de această lume ca în Evangheliile Sinoptice, în timp ce #1 și #3 susțin pe acelea legate de lumea viitoare, ca în Pavel și Ioan” (p. 394).

Așadar aici rămâne confuzia. Termenul are un câmp semantic atât de larg, încât diferiți autori ai NT îl folosesc într-o varietate de feluri. Mie îmi place Robert B. Girdlestone, *Sinonime ale Vechiului Testament*, pp. 275-277. El asociază termenul cu acei oameni care sunt distruși moral și care așteaptă separarea veșnică de Dumnezeu spre deosebire de acei oameni care Îl cunosc pe Cristos și au viața veșnică în El. Grupul de pe urmă este „mântuit”, în timp ce primul grup este distrus.

Eu personal nu cred că acest termen denotă anihilare (cf. E. Fudge, *Focul care mistuie*). Termenul „veșnic” este folosit atât despre pedeapsa veșnică, cât și despre viața veșnică în Mat. 25:46. A subaprecia una din ele înseamnă a subaprecia pe amândouă!

- **„Eu am venit ca ele să aibă viață și s-o aibă din abundență”** Această propoziție este citată atât de des ca o promisiune a lucrurilor materiale, dar în context are legătură cu a-L cunoaște pe Isus personal și cu promisiunile spirituale, nu cu prosperitatea materială, pe care El le aduce (este paralel cu 4:14 și 7:38). Nu are de-a face cu a avea mult mai mult în această viață, ci cu a cunoaște și a deține adevărata viață!

În timp ce Sinopticele menționează accentul lui Isus pe Împărăția lui Dumnezeu, Ioan scrie despre accentul lui Isus pe viața veșnică. Oricine o poate avea acum! Împărăția a fost inaugurată!

TEXTUL NTR: 10:11-18

11 Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun își dă viața pentru oi. **12** Cel plătit, care nu este păstor, iar oile nu sunt ale lui, când vede lupul venind, lasă oile și fuge, iar lupul le prinde și le împrăștie. **13** Cel plătit fuge pentru că este plătit și nu-i pasă de oi. **14** Eu sunt păstorul cel bun și le cunosc pe cele ce sunt ale Mele, iar cele ce sunt ale Mele Mă cunosc pe Mine, **15** tot așa cum Tatăl Mă cunoaște pe Mine, iar Eu Îl cunosc pe Tatăl. Iar Eu Îmi dau viața pentru oi. **16** Mai am și alte oi, care nu sunt din staulul acesta; și pe acelea trebuie să le aduc. Ele vor asculta glasul Meu și vor fi o turmă și un Păstor. **17** De aceea Mă iubește Tatăl, pentru că Eu Îmi dau viața ca s-o iau din nou. **18** Nimeni nu o ia de la Mine, ci Eu o dau de la Mine Însumi. Am autoritate s-o dau și am autoritate s-o iau din nou. Am primit această poruncă de la Tatăl Meu.

10:11, 14 „Eu sunt păstorul cel bun” Acesta era un titlu din VT pentru Mesia (cf. Ezech. 34:23; Zah. 11; 1 Pet. 5:4) și pentru YHWH (cf. Ps. 23:1; 28:9; 77:20; 78:52; 80:1; 95:7; 100:3; Isa. 40:11; Ier. 23:1; 31:10; Ezech. 34:11-16).

Există doi termeni grecești care pot fi traduși prin „bun”: (1) *agathos*, care este folosit de obicei în Ioan pentru lucruri, și (2) *kalos*, care a fost folosit în Septuaginta pentru a se referi la bun ca opus răului. În NT are semnificațiile de „frumos”, „nobil”, „moral” și „vrednic”. Acești doi termeni sunt folosiți împreună în Luca 8:15. Vezi observația de la 8:12.

10:11 „Păstorul cel bun își dă viața pentru oi” Aceasta se referă la jertfa înlocuitoare a lui Cristos (cf. vv. 11, 15, 17, 18). El Și-a dat viața de bunăvoie pentru omenirea păcătoasă (cf. Is. 52:13-53:12; Marcu 10:45; 2 Cor. 5:21). Viața adevărată, viața din abundență vine doar prin moartea Lui.

Bruce M. Metzger, în *Un comentariu textual pe Noul Testament în greacă*, are o idee interesantă despre acest verset:

„În locul expresiei „a-și așterne viața”, care este caracteristic ioanină (10:15, 17; 13:37, 38; 15:13; 1 Ioan 3:16), câțiva martori (P⁴⁵, N*, D) înlocuiesc cu expresia „a-și da viața”, care se întâlnește în Evangheliile Sinoptice (Mat. 20:28; Marcu 10:45)” (p. 230).

10:14 „le cunosc pe cele ce sunt ale Mele, iar cele ce sunt ale Mele Mă cunosc pe Mine” Acesta este sensul ebraic al cuvântului „a cunoaște” (vezi Subiectul Special de la 1:10). Așa cum cunoaște Fiul pe Tatăl și Tatăl pe Fiul, la fel Isus îi cunoaște pe cei care se încred în El și ei Îl cunosc pe El. Ei au „văzut” și au „auzit” (cf. v. 4) și au răspuns (cf. 1:12; 3:16). Creștinismul este o relație personală (cf. 17:20-26).

10:15 „tot așa cum Tatăl Mă cunoaște pe Mine, iar Eu Îl cunosc pe Tatăl” Aceasta este o temă recurentă în Ioan. Isus acționează și vorbește despre relația Sa apropiată cu Tatăl.

Analogia surprinzătoare din vv. 14-15 este că intimitatea dintre Fiul și Tatăl este comparată cu intimitatea dintre Fiul și credincioși (cf. 14:23). Ioan se concentrează pe conotațiile evreiești ale lui „a cunoaște” ca părtășie intimă, nu informații cognitive. Isus Îl cunoaște pe Tatăl; cei care Îl cunosc pe Isus, Îl cunosc pe Dumnezeu!

10:16 „Mai am și alte oi, care nu sunt din staulul acesta” Aceasta este o aluzie la Is. 56:6-8. Contextul pare să impună ca aceasta să se refere la (1) samariteni (cf. 4:1-42) sau (2) biserica dintre neamuri (cf. 4:43-54). Aceasta vorbește despre unitatea dintre toți cei ce manifestă credință în Cristos. Noul legământ unește evrei și neevrei (cf. Efes. 2:11-3:13; observă de asemenea 1 Cor. 12:13; Gal. 3:28; Col. 3:11)! Genesa 3:15 și Ioan 3:16 se contopesc!

- **„vor fi o turmă și un Păstor”** Acesta a fost întotdeauna scopul lui Dumnezeu (cf. Gen. 3:15, 12:3; Exod 19:5-6). Aspectele teologice ale acestei unități este discutată în Efes. 2:11-3:13 și 4:1-6.

10:17 „De aceea Mă iubește Tatăl” Așa cum Fiul nu a fost obligat să-Și dea viața, Tatăl nu a fost obligat să dea pe Fiul Său. Aceasta nu ar trebui interpretată cum că Dumnezeu L-a răsplătit pe omul Isus pentru ascultarea Lui (această erezie este numită adesea adopționism, vezi Glosar).

- **„Eu Îmi dau viața ca s-o iau din nou”** Aceasta implică învierea. De obicei în NT Tatăl este Cel care Îl înviază pe Fiul (cf. 18b) pentru a dovedi acceptarea jertfei Lui. Dar aici puterea lui Isus Însuși este folosită în înviere.

Această sintagmă este o oportunitate excelentă de a dovedi că NT atribuie adesea lucrarea răscumpărării tuturor celor trei persoane ale Dumnezeirii.

1. Dumnezeu Tatăl L-a înviat pe Isus (cf. Fapte 2:24; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33,34,37; 17:31; Rom. 6:4,9; 10:9; 1 Cor. 6:14; 2 Cor. 4:14; Gal. 1:1; Efes. 1:20; Col. 2:12; 1 Tes. 1:10)
2. Dumnezeu Fiul S-a înviat pe Sine (cf. Ioan 2:19-22; 10:17-18)
3. **Dumnezeu Duhul L-a înviat pe Isus (cf. Rom. 8:11)**

10:18 „Am autoritate” Acesta este același termen folosit în 1:12. Poate fi tradus prin „autoritate”, „drept legal” sau „putere”. Acest verset dovedește puterea și autoritatea lui Isus.

TEXTUL NTR: 10:19-21

19 Din cauza acestor cuvinte s-a făcut din nou dezbinare între iudei. 20 Mulți dintre ei spuneau: „Are demon și este nebun! De ce-L ascultați?!” 21 Alții ziceau: „Cuvintele acestea nu sunt cuvinte de demoniac. Poate un demon să deschidă ochii unui orb?!”

10:19 Așa cum erau păreri împărțite cu privire la Isus în 6:52; 7:12,25,43; 9:8-9, 16; 10:19-21; 11:36-37, această temă continuă în Ioan. Misterul unora care primesc evanghelia și a altora care o resping este echilibrul dintre predestinare și voința umană liberă!

10:20 „Are demon și este nebun” Aceasta era o acuzație obișnuită adusă la adresa lui Isus din două perspective:

1. În acest verset, ca în 7:20, era folosită pentru a spune că Isus suferea de o boală mintală
2. Aceeași acuzație este folosită de farisei pentru a încerca să explice sursa puterii lui Isus (cf. 8:48, 52).

10:21 Există două întrebări în v. 21.

1. v. 21a are *ouk*, care așteaptă ca răspuns „da”
2. v. 21b are *mē*, care așteaptă ca răspuns „nu”

Vezi James Hewett, *Greaca Noului Testament*, p. 171. Acest verset demonstrează totuși cât de dificile sunt regulile stricte și solide din greaca koine. Contextul, și nu forma gramaticală, este determinantul final.

Vindecarea orbului era un semn mesianic (cf. Exod 4:11; Ps. 146:8; Isa. 29:18; 35:5; 42:7). Într-un fel orbirea lui Israel (cf. Isa. 42:19) este dovedită aici ca în capitolul 9.

TEXTUL NTR: 10:22-30

22 În Ierusalim avea loc atunci Sărbătoarea Dedicării Templului. Era iarnă. 23 Isus se plimba prin Templu, în

porticul lui Solomon. 24 Iudeii L-au înconjurat și I-au zis: – Până când ne mai ții sufletul în încordare? Dacă Tu ești Cristosul, spune-ne-o deschis! 25 Isus le-a răspuns: – V-am spus, dar nu credeți! Lucrările pe care le fac Eu în Numele Tatălui Meu, ele depun mărturie despre Mine. 26 Însă voi nu credeți, pentru că nu sunteți din oile Mele. 27 Oile Mele ascultă glasul Meu; Eu le cunosc, iar ele Mă urmează. 28 Eu le dau viață veșnică și în veac nu vor pieri; și nimeni nu le va smulge din mâna Mea. 29 Tatăl Meu, Care Mi le-a dat, este mai mare decât toți; și nimeni nu le poate smulge din mâna Tatălui. 30 Eu și Tatăl una suntem.

10:22 „Sărbătoarea Dedicării” Iosefus numește aceasta „Sărbătoarea Luminilor”. Este cunoscută în zilele noastre ca Hanukkah. Era o sărbătoare ce dura opt zile și care avea loc undeva pe la mijlocul lui Decembrie. Ea sărbătorea rededicarea Templului din Ierusalim după victoria militară a lui Iuda Macabeul în 164 î.Hr. În 168 î.Hr., Antiohus IV Epifane, care era un lider seleucid, a încercat să oblige evreii să țină obiceiurile eleniste (cf. Dan. 8:9-14). El a transformat Templul din Ierusalim într-un sanctuar păgân, chiar cu altarul lui Zeus în Locul Preasfânt. Iuda Macabeul, unul dintre cei câțiva fii ai preotului Modin, l-a înfrânt pe suzeranul sirian și a curățit și rededicat Templul (cf. 1 Mac. 4:36-59; 2 Mac. 1:18).

Ioan folosește sărbătorile din iudaism ca ocazii pentru Isus să utilizeze simbolismul lor pentru a Se revela conducerii evreiești, cetățenilor din Ierusalim și mulțimilor de pelerini (cf. cap. 7-11).

- **„era iarnă”** Acesta este detaliul unui martor ocular.

10:23 „porticul lui Solomon” Aceasta era o zonă acoperită de-a lungul părții de est a Curții Femeilor unde a învățat Isus. Iosefus a spus că a supraviețuit distrugerii babiloniene din 586 î.Hr.

10:24 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, care se presupune că este adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literare. Sunt câteva PROPOZIȚII CONDIȚIONALE PRIMARE în acest context (cf. vv. 24, 35, 37 și 38). Utilizarea aceasta din v. 24 arată cum poate fi folosită această construcție în scop literar. Acești farisei nu credeau cu adevărat că Isus era Mesia; ei Îl ispiteau numai.

- **„spune-ne-o deschis”** Sunt câteva lucruri de discutat în acest verset. În primul rând Isus a învățat în pilde, limbaj figurat și afirmații dualiste ambigue. Mulțimea aceasta din Templu dorea ca El să se exprime clar. Vezi Subiectul Special: *Parrhēsia* la 7:4.

În al doilea rând, evreii din timpul lui Isus nu se așteptau ca Mesia să fie Dumnezeu întrupată. Se pare că Isus făcuse aluzie la unicitatea sa cu Tatăl în câteva ocazii (cf. 8:56-59), dar în acest context ei întreabă specific despre Mesia. Evreii se așteptau ca acest Uns să acționeze ca Moise (cf. Deut. 18:15, 19). Isus a făcut exact acest lucru în capitolul 6. Lucrările Lui au împlinit profețiile VT, în special vindecare orbului (cap. 9). Ei aveau toate dovezile necesare. Problema era că Isus nu se încadra în așteptările lor tradiționale militare și naționaliste cu privire la Mesia.

10:25 „Lucrările pe care le fac Eu în Numele Tatălui Meu, ele depun mărturie despre Mine” Isus a afirmat că acțiunile Sale dovedeau declarațiile Lui (cf. 2:23; 5:36; 10:25,38; 14:11; 15:24).

10:26 Ce afirmație șocantă!

10:28 „Eu le dau viață veșnică” Viața veșnică este caracterizată atât de cantitate, cât și de calitate. Este viața noului veac. Este disponibilă acum prin credința în Cristos (cf. 3:36; 11:24-26).

- **„în veac nu vor pieri; și nimeni nu le va smulge din mâna Mea”** Aceasta este un NEGATIV DUBLU cu un CONJUNCTIV AORIST REFLEXIV. Acesta este unul dintre cele mai puternice pasaje despre siguranța credinciosului din tot NT (cf. 6:39). Este evident că singurul care ne poate despărți de dragostea lui Dumnezeu suntem noi înșine (cf. Rom. 8:38-39; Gal. 5:2-4). Siguranța (vezi Subiectul Special la 1 Ioan 5:13) trebuie echilibrată cu perseverența (vezi Subiectul Special la 8:31). Siguranța trebuie să fie bazată pe caracterul și acțiunile Dumnezeului Triunic.

Evanghelia lui Ioan afirmă siguranța celor care continuă să își pună credința în Cristos. Începe cu o decizie inițială de pocăință și credință și continuă cu o viață de credință. Problema teologică apare când relația personală este pervertită într-un produs pe care îl deținem („odată mântuit, totdeauna mântuit”). Credința continuă este dovada adevăratei mântuirii (cf. Evrei, Iacov și 1 Ioan).

10:29

NASB, NKJV „Tatăl Meu, care Mi le-a dat, este mai mare decât toți”

NRSV „Ce Mi-a dat Tatăl este mai mare decât orice altceva“

TEV „Ceea ce Tatăl Mi-a dat e mai mare ca orice altceva”

NJB „Tatăl, pentru ceea ce Mi-a dat, e mai mare ca oricine”

Întrebarea se pune care este COMPLEMENTUL frazei, „mai mare decât”: (1) oamenii pe care Dumnezeu I-a dat lui Isus (NRSV, TEV) sau (2) Dumnezeu Însuși (NASB, NKJV, NJB). A doua parte a acestui verset sugerează că cineva ar încerca să îi smulgă pe ucenicii lui Isus. din punct de vedere teologic a doua opțiune pare cea mai bună. Vezi Subiectul Special pe Siguranță de la 6:37.

Acesta este un pasaj minunat despre siguranța credinciosului bazată pe puterea Tatălui! Siguranța credinciosului, ca toate adevărurile biblice, este prezentată într-un tipar echilibrat, bazat pe legământ. Speranța și siguranța credincioșilor este în caracterul Dumnezeului Triunic, mila și harul Lui. Totuși credinciosul trebuie să rămână în credință. Mântuirea începe cu o decizie inițială de pocăință și credință călăuzită de Duhul. Trebuie de asemenea să continue în pocăință, credință, ascultare și perseverență continue! Mântuirea nu este un produs (asigurare de viață, bilet spre cer), ci o relație personală crescândă cu Dumnezeu prin Cristos.

Dovada conclusivă a unei relații corecte cu Dumnezeu este o viață schimbată și în schimbare de credință și slujire (cf. Mat. 7). Este atât de puțină dovadă biblică pentru creștini carnali (cf. 1 Cor. 2-3). Norma este asemănarea cu Cristos acum, nu doar în cer când murim. Siguranța și asigurarea biblică nu lipsesc pentru cei care cresc și slujesc, chiar dacă se luptă cu păcatul. Dar lipsa roadelor înseamnă lipsa rădăcinii! Mântuirea este doar prin har, doar prin credință, dar adevărata mântuire va continua în „fapte bune” (cf. Efes. 2:10; Iacov 2:14-26).

10:30-33 „Eu și Tatăl una suntem... Iudeii au luat din nou pietre ca să arunce în El” Aceasta este doar una dintre afirmațiile ferme ale mesianității și divinității lui Isus (cf. 1:1-14; 8:58; 14:8-10, în sp. 17:21-26, care folosește de asemenea cuvântul „una”). Evreii au înțeles pe deplin ce a spus El și au considerat blasfemie (cf. vv. 33; 8:59). Ei urmau să Îl omoare cu pietre conform Lev. 24:16.

În controversa timpurie cu privire la persoana lui Cristos (i.e., *Arius* – primul născut; *Atanasie* – pe deplin Dumnezeu) v. 30 și 14:9 erau folosite adesea de Atanasie (vezi *Istoria Cambridge a Bibliei*, vol. 1, p. 444). Pentru „Arianism” vezi Glosarul.

TEXTUL NTR: 10:31-39

31 Iudeii au luat din nou pietre ca să arunce în El. 32 Isus le-a zis: – V-am arătat multe lucrări bune de la Tatăl; pentru care din aceste lucrări aruncați cu pietre în Mine? 33 Iudeii I-au răspuns: – Nu pentru o lucrare bună aruncăm cu pietre în Tine, ci pentru o blasfemie, pentru că Tu, Care ești om, Te faci Dumnezeu! 34 Isus le-a zis: – Nu este scris în Legea voastră: „Eu am zis: «Sunteți dumnezei!»“? 35 Dacă pe aceia la care a venit Cuvântul lui Dumnezeu El i-a numit „dumnezei“, și Scriptura nu poate fi anulată, 36 puteți spune voi despre Cel pe Care Tatăl L-a sfințit și L-a trimis în lume că rostește blasfemii, și aceeașta pentru că am zis: „Sunt Fiul lui Dumnezeu!“?! 37 Dacă nu fac lucrările Tatălui Meu, să nu Mă credeți! 38 Dar dacă le fac, chiar dacă nu Mă credeți pe Mine, credeți lucrările acestea, ca să cunoașteți și să înțelegeți că Tatăl este în Mine și Eu în Tatăl! 39 Atunci au încercat din nou să-L prindă, dar El a scăpat din mâinile lor.

10:31 Acest verset are legătură cu afirmațiile lui Isus din v. 30. Isus răspunde acuzațiilor lor cu un argument rabinic neobișnuit. Practic este un joc de cuvinte pe *Elohim*, care este termenul VT pentru Dumnezeu (cf. Gen. 1), dar ca formă este PLURAL și adesea folosit atât pentru conducătorii îngerilor, cât și pentru ai demonilor (judecători). Vezi Subiectul Special: Numele Divinității la 6:20.

10:32 Bunul (*kalos*) păstor face lucruri bune (*kalos*) de la Tatăl.

10:33 „pentru blasfemie” Isus știa că ei au înțeles corect declarațiile Sale de a fi una cu Tatăl.

10:34 „în Legea voastră” Isus citează din Psalmi, dar îi numește „Legea” (i.e., Tora înseamnă „învățăături”, cf. 12:34; 15:25; Rom. 3:9-19). Termenul Lege se referea de obicei la scrierile lui Moise (Tora), Genesa-Deuteronom. Aceasta dovedește utilizarea mai vastă a termenului pentru a acoperi întregul VT.

- **„Sunteți dumnezei”** Isus a folosit un citat din Ps. 82:6. El folosea *elohim* pentru a se referi la judecătorii umani (vezi *Elohim* în Subiectul Special de la 6:20). Acești judecători (deși răi) sunt numiți „fii ai Celui Preaînalt”. Acești evrei Îl atacau pe Isus fiindcă deși era om El pretindea că este: (1) Fiul lui Dumnezeu și (2) una cu Dumnezeu. și totuși alți oameni (cf. Exod 4:16; 7:1; 22:8,9; Ps. 82:6; 138:1) erau numiți „dumnezei”.

Argumentul rabinic al lui Isus pare să urmeze această linie: Scripturile sunt adevărate, oamenii sunt numiți *elohim*, astfel, de ce Mă numiți blasfemiator pentru că susțin că sunt Fiul lui Dumnezeu? Termenul *Elohim* este la PLURAL în ebraică, dar tradus SINGULAR și folosit ca VERB SINGULAR când se referă la Dumnezeul VT. Vezi Subiectul Special: Numele Divinității la 6:20. Acesta poate fi un joc de cuvinte tipic ioinin: (1) un cuvânt care are două conotații și (2) o întrebare grecească ce așteaptă ca răspuns „da”.

10:35 „și Scriptura nu poate fi anulată” Ioan a comentat adesea dialogurile lui Isus. Este nesigur dacă aceasta este o afirmație a lui Isus sau a lui Ioan. Totuși, din moment ce ambii erau inspirați în aceeași măsură, nu contează. Ideea citatului este credibilitatea Scripturii. Isus și apostolii au considerat VT și interpretările lor cu privire la el ca fiind chiar cuvintele lui Dumnezeu (cf. Mat. 5:17-19; 1 Cor. 2:9-13; 1 Tes. 2:13; 2 Tim. 3:16; 1 Pet. 1:23-25; 2 Pet. 1:20-21; 3:15-16).

Episcopul H. C. G. Moule spune în *Viața episcopului*:

„El [Cristos] avea încredere deplină în Biblie, și deși sunt în ea lucruri inexplicabile și complicate care m-au nedumerit așa de mult, am de gând, nu orbește, ci cu reverență, să am încredere în Carte datorită Lui” (p. 138).

10:36 În acest verset Isus pretinde că Tatăl L-a ales (sau „consacrat” sau „sfințit”) pe El și L-a trimis (ca Mesia). Atunci cu siguranță are dreptul să fie numit „fiu de Dumnezeu”. Așa cum judecătorii lui Israel Îl reprezentau pe Dumnezeu (cf. Ps. 82:6), El Îl reprezenta pe Tatăl în cuvânt și faptă. Vezi Subiectul Special: Trimis (*Apostellō*) la 5:24.

10:37 Aceste lucru este exact ce spun vv. 19-21. Minunile lui Isus reflectau activitatea lui Dumnezeu.

10:37, 38 „Dacă...dacă” Acestea sunt PROPOZIȚII CONDIȚIONALE PRIMARE. Isus făcea lucrările Tatălui. Dacă așa era, atunci ei ar fi trebuit să creadă în El, să fie încrezători că El și Tatăl erau una (cf. vv. 30, 38). Vezi Subiectul Special: Rămânerea la 1 Ioan 2:10.

10:39 Aceasta este una dintre cele câteva dați în care Isus se ferește de cei care încearcă să-I facă rău (cf. Luca 4:29-30; Ioan 8:59). Este nesigur dacă aceste scăpări erau datorate (1) unui eveniment miraculos sau (2) asemănării fizice a lui Isus cu toți ceilalți, ceea ce I-a permis să se piardă în mulțime.

TEXTUL NTR: 10:40-42

40 Apoi S-a dus din nou dincolo de Iordan, în locul unde botezase Ioan mai înainte, și a rămas acolo. **41** Mulți veneau la El și ziceau: „Ioan n-a făcut nici un semn, dar tot ce a spus Ioan despre Acesta era adevărat!” **42** Și mulți au crezut în El acolo.

10:40 Aceasta se referă la zona de dincolo de Iordan, vizavi de Ierihon, aproape de un oraș numit Betania.

10:41 Ioan menționează din nou afirmația lui Ioan Botezătorul despre Isus (cf. 1:6-8,19-42; 3:22-30; 5:33)! Probabil a făcut aceasta pentru a combate unele erezii care se dezvoltaseră despre Ioan Botezătorul.

10:42 Așa cum mulți lideri evrei L-au respins pe Isus, la fel și mulți oameni obișnuiți (oameni din popor) I-au răspuns în credință (cf. 2:23; 7:31; 8:30). Vezi Subiectul special de la 2:23.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce amestecă Ioan metaforele sale atât de des (Exemplu: „Isus este atât ușa oilor, cât și bunul păstor”)?
2. Care este contextul VT pentru Ioan 10?
3. Care este semnificația faptului că Isus „Și-a dat viața”?
4. De ce au continuat să Îl acuze evreii pe Isus că este posedat demonic?
5. De ce sunt lucrările lui Isus atât de importante?
6. Cum legăm „siguranța credinciosului” de „perseverența sfinților”

IOAN 11

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

USB ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Moartea lui Lazăr 11:1-16	Moartea lui Lazăr 11:1-16	Învierea lui Lazăr 11:1-6 11:7-16	Moartea lui Lazăr 11:1-4 11:5-7 11:8 1:9-11 11:12 11:13-15 11:16	Învierea lui Lazăr 11:1-4 11:5-10 11:11-16
Isus – Învierea și Viața 11:17-27	Eu sunt Învierea și Viața 11:17-27	11:17-27	Isus – Învierea și Viața 11:17-19 11:20-22 11:23 11:24 11:25-26 11:27	11:17-27
Isus plânge 11:28-37	Isus și moartea, ultimul dușman 11:28-37	11:28-37	Isus plânge 11:28-31 11:32 11:33-34a 11:34b 11:35-36 11:37	11:28-31 11:32-42
Lazăr adus la viață 11:38-44	Lazăr înviat din morți 11:38-44	11:38-44	Lazăr e adus la viață 11:38-39a 11:39b 11:40-44	11:43-44
Complotul de a-L ucide pe Isus 11:45-53	Complotul de a-L ucide pe Isus 11:45-57	11:45-53	Complotul împotriva lui Isus 11:45-48 11:49-52	Liderii evrei decid moartea lui Isus 11:45-54

11:54

11:54

11:53-54

Paștele se apropie

11:55-57

11:55-57

11:55-57

11:55-57

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

REZUMAT TEOLOGIC

Importanța teologică a capitolului 11 este:

1. Arătarea puterii și autorității lui Isus continuă.
2. Moartea lui Lazăr este în planul lui Dumnezeu pentru a oferi oportunitatea lui Isus de a fi glorificat (cf. 9:3).
3. Dialogul lui Marta cu Isus dă ocazia depunerii mărturiei ei și revelării ulterioare a lui Isus cu privire la Sine (i.e., învierea și viața, v. 25).
4. Isus dă viața veșnică acum (escatologie împlinită). Aceasta este simbolizată în învierea lui Lazăr. Isus deține controlul asupra morții!
5. Chiar și în fața acestei minuni extraordinare, necredința continuă (i.e., păcatul de neiertat, vezi Subiectul Special la 5:21)!

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 11:1-16

1 Un oarecare Lazăr din Betania, satul Mariei și al Martei, sora ei, era bolnav. 2 Maria era cea care L-a uns pe Domnul cu parfum și I-a șters picioarele cu părul ei; fratele ei, Lazăr, era bolnav. 3 Surorile au trimis la Isus să-I spună: „Doamne, iată că cel pe care-l iubești este bolnav!” 4 Dar Isus, când a auzit, a zis: „Boala aceea nu este spre moarte, ci spre slava lui Dumnezeu, pentru ca Fiul lui Dumnezeu să fie slăvit prin ea.” 5 Isus îi iubea pe Marta, pe sora ei și pe Lazăr. 6 Totuși, când a auzit că Lazăr este bolnav, a mai rămas în locul unde era încă două zile. 7 După aceea le-a zis ucenicilor: – Să ne ducem din nou în Iudeea! 8 Ucenicii I-au răspuns: – Rabbî, până acum iudeii căutau să arunce cu pietre în Tine și Tu Te duci din nou acolo?! 9 Isus le-a răspuns: – Nu sunt douăsprezece ore de lumină în zi? Dacă cineva umblă ziua, nu se împiedică, pentru că vede lumina acestei lumi, 10 dar dacă cineva umblă

noaptea, se împiedică, pentru că lumina nu este în el. 11 După ce a spus acestea, le-a zis: – Lazăr, prietenul nostru, doarme, dar Mă duc să-l trezesc. 12 Ucenicii I-au zis: – Doamne, dacă doarme, atunci se va face bine! 13 Isus vorbise însă despre moartea Lui, dar ei credeau că vorbește despre somnul obișnuit. 14 Atunci Isus le-a spus deschis: – Lazăr a murit. 15 Și mă bucur pentru voi că n-am fost acolo, ca să credeți. Dar să mergem la el! 16 Atunci Toma, căruia i se zicea „Didimus“, le-a zis celorlalți ucenici: „Să mergem și noi să murim împreună cu El!“

11:1 „Un oarecare...era bolnav” Aceasta este TIMPUL IMPERFECT. Aceasta denotă că el fusese bolnav o perioadă lungă de timp. Totuși TIMPUL IMPERFECT poate fi interpretat ca „a început să fie bolnav”.

- **„Lazăr”** Acesta este numele ebraic „Eleazar”, care înseamnă „Dumnezeu ajută” sau „Dumnezeu e ajutorul”. Ioan presupune că cititorii știau de prietenia lui Isus cu Maria, Marta și Lazăr (cf. Luca 10:38-42, care este singura menționare a lor în Evangheliile Sinoptice).
- **„Betania”** Aceasta este o locație diferită de Betania menționată în 1:28 și 10:40, care era aproape de Ierihon lângă Râul Iordan. Această Betania era cam la 3 kilometri nord-est de Ierusalim, pe aceeași creastă ca și Muntele Măslinilor. Era locul de poposire preferat al lui Isus când era la Ierusalim.
- **„Maria”** Acesta este numele ebraic „Miriam”.
- **„Marta”** Acesta este termenul aramaic pentru „iubită”. Este neobișnuit că Marta, cea mai mare, nu este menționată prima; poate avea legătură cu Luca 10:38-42.

11:2 „Maria era cea care L-a uns pe Domnul cu parfum și I-a șters picioarele cu părul ei” Versetul 2 e o altă adăugare editorială a lui Ioan (i.e., TEV, NET). Această menționare a devotamentului Mariei (cf. 12:2-8) este paralelă atât în Matei (cf. 26:6-13), cât și în Marcu (cf. 14:3-9). Femeia menționată într-o ungere similară în Luca 7:36ff este o altă femeie.

Acest verset descrie un eveniment care nu fusese încă menționat în Evanghelie. Este menționat în cap. 12. Mulți presupun că aceasta denotă că Ioan se aștepta ca cititorii lui să știe de această familie din alte surse.

11:3 „Surorile au trimis la Isus să-I spună” Ele au trimis un mesaj lui Isus, care era în Perea, dincolo de Iordan.

SUBIECT SPECIAL: UNGEREA ÎN BIBLIE (BDB 603)

- A. Folosită pentru înfrumusețare (Deut. 28:40; Rut 3:3; 2 Sam. 12:20; 14:2; 2 Cron. 28:1-5; Daniel 10:3; Amos 6:6; Mica 6:15)
- B. Folosită pentru oaspeți (Ps. 23:5; Luca 7:38,46; Ioan 11:2)
- C. Folosită pentru vindecare (Isaia 6:1; Ier. 51:8; Marcu 6:13; Luca 10:34; Iacov 5:14) [folosită cu scop igienic în Ezech. 16:9]
- D. Folosită la pregătirea pentru înmormântare (Gen. 50:2; 2 Cron. 16:14; Marcu 16:1; Ioan 12:3,7; 19:39-40)
- E. Folosită în scopuri religioase (ungerea unui obiect, Gen. 28:18,20; 31:13 [un stâlp]; Exod 29:36 [altarul]; Exod 30:36; 40:9-16; Lev. 8:10-13; Num. 7:1 [cortul])
- F. Folosită pentru a investi lideri în funcție:
 1. Preoți:

- a. Aaron (Exod 28:41; 29:7; 30:30)
- b. Fiii lui Aaron (Exod 40:15; Lev. 7:36)
- c. Sintagmă sau titlu standard (Num. 3:3; Lev. 16:32)
2. Regi
 - a. de Dumnezeu (1 Sam. 2:10; 2 Sam. 12:7; 2 Regi. 9:3,6,12; Ps. 45:7; 89:20)
 - b. de proroci (1 Sam. 9:16; 10:1; 15:1,17; 16:3,12-13; 1 Regi 1:45; 19:15-16)
 - c. de preoți (1 Regi 1:34,39; 2 Regi 11:12)
 - d. de bătrâni (Jud. 9:8,15; 2 Sam. 2:7; 5:3; 2 Regi 23:30)
 - e. pentru Isus ca rege mesianic (Ps. 2:2; Luca 4:18 [Isaia 61:1]; Fapte 4:27; 10:38; Evrei 1:9 [Ps. 45:7])
 - f. ucenicii lui Isus (2 Cor. 1:21; 1 Ioan 2:20,27 [*chrisma*])
3. posibil pentru proroci (Isaia 61:1)
4. instrumente necredincioase ale izbăvirii divine
 - a. Cir (Isaia 45:1)
 - b. Regele Tirului (Ezec. 28:14, unde folosește metafore pentru Edom)
5. termenul sau titlul „Mesia” înseamnă „Unsul” (BDB 603)

- **„cel pe care-l iubești este bolnav”** Aceasta arată relația unică a lui Isus cu această familie. Acesta este termenul grecesc *phileō*. Oricum, în greaca koine, termenii *phileō* și *agapaō* sunt interschimbabili (cf. v. 5; 3:35; 5:20).

11:4 „Boala aceasta nu este spre moarte, ci spre slava lui Dumnezeu” Aceasta arată că Isus știa că Lazăr era bolnav. El a lăsat ca el să moară astfel încât Tatăl să-Și arate puterea prin El prin învierea lui din morți. Boala și suferința sunt câteodată în voia lui Dumnezeu (cf. 9:3; cartea Iov; 2 Cor. 12:7-10).

- **„slava lui Dumnezeu”** Lucrările lui Isus descoperă „slava lui Dumnezeu”. Vezi observația de la 1:14.
- **„pentru ca Fiul lui Dumnezeu să fie slăvit prin ea”** GENITIVUL „lui Dumnezeu” nu apare în manuscrisele papirusuri grecești antice P⁴⁵ sau P⁶⁶. Boala va aduce slavă atât Tatălui, cât și Fiului. Slava lui Isus în acest context este foarte diferită de ce ar aștepta cineva. De-a lungul Evangheliei lui Ioan termenul s-a referit la crucificarea și glorificarea lui Isus. Reînvierea lui Lazăr va face ca liderii evrei să ceară moartea lui Isus.

11:5 Un alt comentariu editorial al lui Ioan (cf. v. 36).

11:6 „a mai rămas în locul unde era încă două zile” Isus a amânat până când a murit Lazăr! Isus nu acționa la întâmplare. Era un scop divin în această boală (cf. v. 15; 9:3).

11:7 „După aceea le-a zis ucenicilor: – Să ne ducem din nou în Iudeea” Discuția care urmează arată că ucenicii erau conștienți că evreii doreau să-L omoare cu pietre pe Isus (cf. v. 8; 8:54; 10:31,39). Ucenicii dovedesc un amestec ciudat de credință și teamă (cf. v. 16). Toma este considerat adesea ucenicul îndoielnic, dar aici el e gata să moară cu Isus (cf. v. 16).

Michael Magill, *Transliniarul NT* (p. 345#43) face o observație bună că „să ne ducem” din v. 7 este modificat în „dar Eu mă duc” în v. 11. Ucenicii erau temători și îndoielnici, dar Isus era încrezător. Toma este cel ce se alătură lui Isus (să mergem) în v. 16!

11:9-10 Acesta poate fi un mod de legare a capitolului cu 8:12 și 9:4-5 (cf. 12:35). Versetul 9a așteaptă un răspuns pozitiv.

Există un conflict evident între cei care urmează voia lui Dumnezeu (i.e., Isus) și cei care nu (v. 10, evreii). Isus nu greșește mergând acolo unde Îl călăuzește Dumnezeu, pentru că El este lumina lumii!

Acest contrast dintre lumină și întuneric este caracteristic Literaturii de Înțelepciune Evreiască și scrierilor de la Qumran (i.e., „Sulul fiilor luminii contra fiilor întunericului” sau „Războiul fiilor luminii împotriva fiilor întunericului”).

- **„Dacă...dacă”** Acestea sunt PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE, care înseamnă acțiune potențială.

11:11 „Lazăr, prietenul nostru, doarme” VERBUL este un INDICATIV PERFECT PASIV. Ucenicii L-au înțeles adesea greșit pe Isus fiindcă ei Îl luau prea literal (cf. v. 13). Utilizarea lui Isus a acestei metafore pentru moarte reflectă utilizarea lui în VT (cf. Deut. 31:16; 2 Sam. 7:12; 1 Împ. 1:21; 2:10; 11:21,43; 14:20, etc.). Termenul englezesc „cimitir” vine din aceeași rădăcină ca și termenul grecesc „sogn”.

11:12 „dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, care este considerată a fi adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literare.

- **„se va face bine”** Literal acesta este termenul „mântuit” în utilizarea lui VT ca „eliberare fizică” (cf. Iacov 5:15). Din nou ucenicii L-au înțeles greșit pe Isus fiindcă ei luau limbajul lui metaforic (i.e., doarme) în mod literal. Această înțelegere greșită a lui Isus de către ascultătorii Lui este o caracteristică a Evangheliei lui Ioan (i.e., vv. 23-24). El este de sus – ei sunt de jos. Fără ajutorul Duhului (i.e., Cincizecime), ei nu pot înțelege!

11:13 Acesta e un alt comentariu editorial al lui Ioan.

11:14 „Atunci Isus le-a spus deschis” vezi Subiectul Special: *Parrhēsia* la 7:4.

11:15 „Și mă bucur pentru voi că n-am fost acolo, ca să credeți” Isus afirmă că învierea lui Lazăr nu era datorită prieteniei Lui cu Lazăr sau datorită jalei Mariei și Martei, ci pentru (1) a întări credința ucenicilor (v. 14) și (2) a încuraja credința mulțimii de evrei (v. 42). Credința este un proces în Ioan. Câteodată se dezvoltă (i.e., ucenicii, cf. 2:11), câteodată nu (i.e., privitorii, cf. 8:31-59).

11:16 Acest verset arată în mod clar credința lui Toma. El era gata să moară cu Isus. Ucenicii aveau nevoie să li se arate puterea lui Isus asupra morții, marea frică a omenirii.

Numele Toma reflectă cuvântul aramaic pentru „geomăn” (un alt comentariu editorial), așa cum este Didimus în greacă. Evangheliile Sinoptice îl enumeră ca și apostol (cf. Mat. 10:3; Marcu 3:18; Luca 6:15); Evanghelia lui Ioan vorbește adesea despre el (cf. 11:16; 14:5; 20:24-29; 21:2). Vezi Subiectul Special: Tabelul Numelor Apostolilor la 1:45.

TEXTUL NTR: 11:17-27

17 Când a ajuns Isus, a aflat că Lazăr era deja de patru zile în mormânt. 18 Betania era aproape de Ierusalim, cam la cincisprezece stadii, 19 și mulți dintre iudei veniseră la Marta și la Maria ca să le consoleze pentru moartea fratelui lor. 20 Când a auzit Marta că vine Isus, s-a dus să-L întâmpine. Maria însă ședea în casă. 21 Marta I-a zis lui Isus: – Doamne, dacă ai fi fost aici, n-ar fi murit fratele meu! 22 Dar și acum știu că orice-I vei cere lui Dumnezeu, Dumnezeu Îți va da! 23 Isus i-a zis: – Fratele tău va învia! 24 Marta I-a răspuns: – Știu că va învia la învierea din ziua de pe urmă. 25 Isus i-a zis: – Eu sunt învierea și viața. Cel ce crede în Mine va trăi chiar dacă moare. 26 Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri niciodată. Crezi lucrul acesta? 27 Ea I-a răspuns: – Da, Doamne, cred că Tu ești Cristosul, Fiul lui Dumnezeu, Cel Care urma să vină în lume!

11:17 „era deja de patru zile în mormânt” Rabinii spuneau că spiritul uman a rămas aproape de trupul fizic timp de trei zile. Isus a așteptat să treacă patru zile pentru a se asigura că Lazăr era cu adevărat mort și dincolo de orice speranță rabinică.

11:18 „cam la cincisprezece stadii” Versetul 18 e un alt comentariu editorial al lui Ioan. Aceasta înseamnă cam două mile.

11:19 „mulți dintre iudei veniseră la Marta și la Maria” Aceasta este o utilizare neutră necaracteristică a termenului „iudei”, care de obicei în Ioan se referă la dușmanii lui Isus. Totuși în acest context se referă pur și simplu la locuitorii din Ierusalim care cunoșteau această familie (cf. vv. 31, 33, 45).

11:20 „Maria însă ședea în casă” Poziția obișnuită de jale evreiască era stând pe podea.

SUBIECT SPECIAL: OBICEIURI DE JALE

Israelii își exprimau tristețea pentru moartea cuiva iubit sau de pocăință personală, deopotrivă cu păcatele comune, în câteva moduri:

1. Își rupeau haina exterioară, Gen. 37:29,34; 44:13; Jud. 11:35; 2 Sam. 1:11; 3:31; 1 Împ. 21:27; Iov 1:20
2. Se îmbrăcau în sac, Gen. 37:34; 2 Sam. 3:31; 1 Împ. 21:27; Ier. 48:37
3. Se descălțau, 2 Sam. 15:30; Isa. 20:3
4. Își puneau mâinile pe cap, 2 Sam. 13:9; Ier. 2:37
5. Își puneau țărână pe cap, Ios. 7:6; 1 Sam. 4:12; Neem. 9:1
6. Stăteau pe podea, Plâng. 2:10; Ezech. 26:16 (culcat pe podea, 2 Sam. 12:16); Isa. 47:1
7. Se băteau pe piept, 1 Sam. 25:1; 2 Sam. 11:26; Naum 2:7
8. Se tăiau pe corp, Deut. 14:1; Ier. 16:6; 48:37
9. Posteau, 2 Sam. 1:16,22; 1 Împ. 21:27
10. Incantau bocete, 2 Sam. 1:17; 3:31; 2 Cron. 35:25
11. Se cheleau (părul smuls sau ras), Ier. 48:37
12. Își tăiau bărbile scurt, Ier. 48:37
13. Acopereau capul și fața, 2 Sam. 15:30; 19:4

11:21, 32 „Marta I-a zis ... dacă ai fi fost aici, n-ar fi murit fratele meu” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, care este numită „contrar adevărului”. Ar fi așadar înțeleasă ca „Dacă ai fi fost aici cu noi, și nu ai fost, fratele meu nu ar fi murit, ceea ce a făcut”. Afirmările Martei și Mariei (cf. v. 32) față de Isus sunt identice. Ele trebuie că

discutaseră acest subiect adesea în timpul acelor patru zile de jale. Aceste două femei se simțeau suficient de libere cu Isus pentru a exprima față de El dezamăgirea lor voalată că El n-a venit mai repede.

11:22 „Dar și acum știu că orice-I vei cere lui Dumnezeu, Dumnezeu Îți va da” Este nesigur exact ce cerea Marta lui Isus să facă, fiindcă în v. 39 ea a fost surprinsă de reînvierea lui Lazăr.

11:23-24 „Fratele tău va învia” Marta avea aceeași perspectivă teologică a unei vieți viitoare ca și fariseii, care credeau într-o înviere în trup în ziua de pe urmă. Există puține dovezi scripturale în VT pentru această perspectivă (cf. Dan. 12:2; Iov 14:14; 19:25-27). Isus schimbă această înțelegere evreiască într-o afirmare a puterii și autorității Sale (cf. v. 25; 14:6)

11:24 „ziua de pe urmă” Deși e adevărat că Ioan accentuează caracterul imediat al mântuirii (escatologie împlinită), el totuși așteaptă o împlinire la sfârșitul vremurilor. Aceasta este exprimată în câteva moduri:

1. O zi de judecată/înviere (cf. 5:28-29; 6:39-40,44,54; 11:24; 12:48)
2. „Ceasul” (cf. 4:23; 5:25,28; 16:32)
3. O a doua venire a lui Cristos (cf. 14:3; e posibil ca 14:18-19,28 și 16:16,22 să se refere la aparițiile de după înviere ale lui Isus și nu la o venire escatologică)

11:25 „Isus i-a zis: – Eu sunt învierea și viața” Aceasta este una dintre cele șapte afirmații cu „Eu sunt” ale lui Isus. În fața morții lui Lazăr, Marta a fost încurajată să creadă că el va trăi. Această speranță are rădăcinile în persoana și puterea Tatălui și ale lui Isus (cf. 5:21). Vezi observația de la 8:12.

Surprinzător, un manuscris papirus timpuriu (i.e., P⁴⁵) și unele versiuni din Latina Veche, Siriene și Diatesaron omit cuvintele „și viața”. USB³ oferă includerii lor calificativul „B”, dar USB⁴ dă calificativul „A” (sigur).

11:26 „oricine trăiește și crede în Mine nu va muri niciodată” Sunt câteva trăsături sintactice importante ale acestui text.

1. PRONUMELE universal „toți”
2. PARTICIPIILE PREZENTE, care arată necesitatea credinței continue (vv. 25 & 26)
3. Negația dublă puternică asociată cu moartea, „niciodată, nu niciodată nu va muri”, care în mod evident se referă la moartea spirituală. În Ioan viața veșnică este o realitate prezentă pentru credincioși, nu doar niște evenimente viitoare. Lazăr era menit să propage cuvintele lui Isus! Pentru Ioan, viața veșnică este o realitate prezentă.

11:27 „Da, Doamne, cred că Tu ești Cristosul, Fiul lui Dumnezeu, Cel Care urma să vină în lume” Aceasta este exprimat în TIMPUL PERFECT. Este o mărturie puternică a credinței ei personale în Isus ca Mesia cel promis. Este echivalentă teologic cu mărturia lui Petru la Cezareea (cf. Mat. 16).

Ea a folosit câteva titluri diferite pentru a-și exprima credința:

1. Cristosul (care era traducerea grecească a lui Mesia, Unsul)
2. Fiul lui Dumnezeu (un titlu VT pentru Mesia)
3. Cel ce vine (un alt titlu VT al celui promis de Dumnezeu să aducă noul veac al neprihăririi, cf. 6:14)

Ioan folosește acest dialog ca o tehnică literară de a transmite adevărul. Există câteva mărturisiri de credință în Isus în Evanghelia lui Ioan (cf. 1:29,34,41,49; 4:42; 6:44,69; 9:35-38; 11:27). Vezi Subiectul Special: Utilizarea în Ioan a lui „a crede” la 2:23.

TEXTUL NTR: 11:28-29

28 Și spunând aceasta, s-a dus și a chemat-o pe Maria, sora ei, zicându-i în șoaptă: „A sosit Învățătorul și te cheamă!”

29 Cum a auzit acesteasta, Maria s-a ridicat repede și s-a dus la El.

11:28 „Învățătorul” Biblia de Studiu NASB (p. 1540) conține un comentariu extraordinar: „o descriere importantă dată de o femeie. Rabinii nu le învățau pe femei (cf. 4:27), dar Isus le predă în mod frecvent.”

SUBIECT SPECIAL: FEMEILE ÎN BIBLIE

I. În Vechiul Testament:

- A. Din punct de vedere cultural, femeile erau considerate o proprietate
 - 1. erau incluse în lista proprietăților (Exod 20:17)
 - 2. tratarea sclavelor (Exod 21:7-11)
 - 3. jurămintele femeilor puteau fi anulate de bărbați responsabili din punct de vedere social (Num. 30)
 - 4. femeii ca pradă de război (Deut. 20:10-14; 21:10-14)
- B. Practic exista o reciprocitate
 - 1. bărbații și femeile – făcuți după chipul lui Dumnezeu (Gen. 1:26-27)
 - 2. cinstește pe tatăl tău și pe mama ta (Exod 20:12 [Deut. 5:16])
 - 3. respectarea mamei și a tatălui (Lev. 19:3; 20:9)
 - 4. bărbații și femeile puteau fi nazirești (Num. 6:1-2)
 - 5. fiicele au dreptul la moștenire (Num. 27:1-11)
 - 6. fac parte dintre oamenii legământului (Deut. 29:10-12)
 - 7. țin învățăturile tatălui și ale mamei (Proverbe 1:8; 6:20)
 - 8. fiii și fiicele lui Heman (familie de leviți) conduceau muzica în Templu (1 Cron. 25:5-6)
 - 9. fiii și fiicele vor profeti în noua epocă (Ioel 2:28-29)
- C. Femeile aveau funcții de conducere
 - 1. sora lui Moise, Miriam, numită prorociță (Exod 15:20-21)
 - 2. femei înzestrate de Dumnezeu să țasă materialul pentru Cort (Exod 35:25-26)
 - 3. o femeie, Debora, de asemenea prorociță, a condus toate semințiile (Jud. 4:4-5; 5:7)
 - 4. Hulda era o prorociță căreia regele Iosia i-a cerut să citească și să explice „Cartea Legii,” proaspăt găsită (2 Regi 22:14; 2 Cron. 34:22-27)
 - 5. regina Estera, o femeie evlavioasă, i-a salvat pe evrei în Persia

II. În Noul Testament:

- A. Din punct de vedere cultural, femeile din lumea iudaică și greco-romană erau cetățeni inferiori, cu puține drepturi sau privilegii (cu excepția Macedoniei).
- B. Femeii în funcții de conducere:
 - 1. Elisabeta și Maria, femei evlavioase disponibile pentru Dumnezeu (Luca 1-2)
 - 2. Ana, femeie evlavioasă care slujea la Templu (Luca 2:36)
 - 3. Lidia, creștină și conducătoare a unei biserici în casa ei (Fapte 16:14, 40)
 - 4. cele patru fiice fecioare ale lui Filip erau prorocițe (Fapte 21:8-9)
 - 5. Fivi, diaconița bisericii din Chencrea (Rom. 16:1)

6. Prisca (Priscila), colega de slujbă a lui Pavel și învățătoare a lui Apolo (Fapte 18:26; Rom. 16:3)
7. Maria, Trifena, Trifosa, Persida, Uilia, sora lui Nereu, câteva tovarășe ale lui Pavel (Rom. 16:6-16)
8. Iunia (KJV), probabil o apostoliță (Rom. 16:7)
9. Evodia și Sintichia, tovarășe ale lui Pavel (Fil. 4:2-3)

III. Cum cântărește un creștin modern exemplele biblice divergente?

A. Cum află o persoană adevăruri istorice sau culturale, valabile doar pentru contextul original, din adevăruri eterne, valabile pentru toate bisericile, pentru toți creștinii din toate timpurile?

1. Trebuie să luăm foarte în serios intenția autorului original inspirat. Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu și singura sursă pentru credință și trăire.
2. Trebuie să analizăm textele inspirate condiționate de istorie
 - a. cultele (ritualurile și liturgiile) Israelului (Fapte 15; Gal. 3)
 - b. iudaismul primului secol
 - c. afirmațiile lui Pavel evident condiționate istoric din 1 Cor.
 - (1) sistemul legislativ al Romei păgâne (1 Cor. 6)
 - (2) faptul de a rămâne sclav (1 Cor. 7:20-24)
 - (3) celibatul (1 Cor. 7:1-35)
 - (4) fecioarele (1 Cor. 7:36-38)
 - (5) mângăierea închinată unui idol (1 Cor. 10:23-33)
 - (6) fapte nepermise la Cina Domnului (1 Cor. 11)
3. Dumnezeu S-a revelat în mod clar și pe deplin unei anumite culturi într-un anumit timp. Trebuie să luăm în serios revelația, dar nu și fiecare aspect al adaptării ei istorice. Cuvântul lui Dumnezeu a fost scris cu cuvinte omenești, adresat unei anumite culturi într-un anumit timp.

B. Exegeza biblică trebuie să caute intenția autorului original. Ce spunea el pentru vremea lui? Acest lucru este fundamental și crucial pentru exegeza corectă. Dar apoi trebuie să aplicăm aceste lucruri vremurilor noastre. Această este problema cu femeile în funcții de conducere (adevărată problemă de interpretare poate defini termenul. Existau mai multe funcții decât pastorii văzute ca conducere? Erau văzute diaconițele și prorocițele ca lideri?) Este destul de clar că Pavel, în 1 Cor. 14:34-35 și în 1 Tim. 2:9-15 afirmă că femeile nu ar trebui să preia conducerea în închinarea publică! Dar cum pun în practică acest lucru astăzi? Nu vreau ca cultura lui Pavel sau a mea să pună sub tăcere Cuvântul și voia lui Dumnezeu. Poate vremurile lui Pavel erau prea restrictive, dar vremurile mele ar putea fi prea libere. E stânjenitor să spun că cuvintele și învățăturile lui Pavel sunt adevăruri limitate, locale, condiționale, ale primului secol. Cine sunt eu ca să îmi las mintea sau cultura să nege un autor inspirat?

Dar ce fac cu exemplele biblice de femei lideri (chiar și în scrierile lui Pavel, Rom. 16)? Un exemplu bun al acestui lucru este discuția lui Pavel despre închinarea publică din 1 Cor. 11-14. În 11:5 el pare să le permită femeilor să predice și să se roage în închinarea publică cu capul acoperit, dar totuși în 14:34-35 le cere să tacă! Existau diaconițe (Rom. 16:1) și prorocițe (Fapte 21:9)! Această diversitate îmi dă libertatea de a spune despre comentariile lui Pavel (în legătură cu restricțiile impuse femeilor) că sunt limitate la Corintul și la Efesul primului secol. În ambele biserici erau probleme cu femeile care își practicau libertatea proaspăt-găsită (Bruce Winter, *Corintul după plecarea lui Pavel*), ceea ce ar fi putut provoca bisericii lor dificultăți în atingerea societății pentru Cristos. Libertatea lor trebuia limitată pentru ca Evanghelia să fie mai eficientă.

Zilele mele sunt opusul zilelor lui Pavel. În zilele mele, Evanghelia ar putea fi limitată dacă femeilor

instruite, care se exprimă clar, nu li se permite să împărtășească Evanghelia și nu li se permite să conducă! Care este scopul suprem al închinării publice? Nu este evanghelizarea și ucenicia? Poate fi Dumnezeu onorat și mulțumit de femeile care conduc? Biblia privită în ansamblu pare să spună „da”!

Vreau să cedez în fața lui Pavel. Teologia mea este în primul rând paulină. Nu vreau să fiu influențat sau manipulat prea mult de feminismul modern! Dar simt că Biserica a reacționat încet la adevăruri biblice evidente, precum caracterul impropriu al sclaviei, al rasismului, al bigotismului și al discriminării genului. De asemenea, a întârziat să răspundă în mod adecvat abuzului femeii în lumea modernă. Dumnezeu a eliberat în Cristos sclavii și femeile. Nu îndrăznesc să las un text limitat de cultură să îi încătușeze din nou.

Încă o idee: ca exeget, știu că biserica din Corint era una foarte tulburată. Darurile carismatice erau apreciate și etalate. Este posibil ca femeile să fi fost prinse în aceasta. Eu cred și că Efesul era afectat de învățători falși care profitau de femei și le foloseau ca oratori înlocuitori în bisericile din case din Efes.

C. Sugestii pentru o citire mai aprofundată:

Cum să citești Biblia la adevărata ei valoare, de Gordon Fee și Doug Stuart (pp. 61-77)

Evanghelia și Duhul Sfânt: chestiuni de hermeneutică din Noul Testament, de Gordon Fee

Cuvinte dure din Biblie, de Walter C. Keiser, Peter H. Davis, F. F. Bruce și Manfred T. Branch (pp. 613-616; 665-667)

11:30 Acesta este un alt detaliu de martor ocular al autorului apostolic.

11:33

NASB „Era profund mișcat în duhul lui și era tulburat”

NKJV „El suspina în duh și era tulburat”

NRSV „El era puternic tulburat în duh și profund mișcat”

TEV „Inima lui era atinsă, și era profund mișcat”

NJB „Isus era în mare durere și suspina profund”

Literal aceasta este „a gemut în duh”. Este o expresie folosită de obicei pentru mânie (cf. Dan. 11:30 [LXX]; Marcu 1:43; 14:5). Dar în acest context e de preferat o traducere care să arate emoția puternică e de preferat (cf. v. 38). Deși unii exegeți văd această emoție puternică, posibil mânie, direcționată împotriva morții, Isus avea emoții umane reale (cf. vv. 33, 35, 36, 38) și le arată aici pentru prietenii Lui.

TEXTUL NTR: 11:30-37

30 Isus încă nu intrase în sat, ci era tot în locul unde-L întâmpinase Marta. **31** Iudeii care erau cu ea în casă și o consolau, când au văzut că Maria se ridică repede și iese, au urmat-o, crezând că se duce la mormânt, ca să plângă acolo. **32** Maria, când a ajuns unde era Isus și L-a văzut, a căzut la picioarele Lui și I-a zis: „Doamne, dacă ai fi fost aici, n-ar fi murit fratele meu!” **33** Isus, când a văzut-o plângând, pe ea și pe iudeii care veniseră cu ea, s-a înfiorat în duh și s-a tulburat. **34** A întrebat: – Unde l-ați pus? Ei I-au răspuns: – Doamne, vino și vezi! **35** Isus a început să plângă. **36** Atunci iudeii au zis: „Iată cât de mult îl iubea!” **37** Însă unii dintre ei ziceau: „El, Care a deschis ochii orbului, nu putea face ca nici omul acesta să nu moară?”

11:35 „Isus a început să plângă” Acesta este cel mai scurt verset din Biblie. Moartea nu era voia lui Dumnezeu pentru această planetă. Este rezultatul răzvrătirii umane. Isus simte durerea pierderii cuiva iubit. El ia parte la experiențele din viața tuturor celor care Îl urmează!

Plânsul lui Isus era unul tăcut, personal, nu bocetul public menționat în v. 33.

11:37 Această întrebare așteaptă ca răspuns „da”. Aceasta era opinia Martei din v. 21 și a Mariei din v. 32.

TEXTUL NTR: 11:38-44

38 Isus s-a înfiorat din nou în Sine și S-a dus la mormânt, care era o peșteră la intrarea căreia fusese pusă o piatră. **39** Isus a zis: „Dați la o parte piatra!” Marta, sora celui mort, I-a zis: – Doamne, deja miroase urât, căci este mort de patru zile! **40** Isus i-a zis: – Nu ți-am spus că, dacă crezi, vei vedea slava lui Dumnezeu? **41** Au dat deci piatra la o parte. Isus Și-a ridicat ochii și a zis: „Tată, Îți mulțumesc că M-ai ascultat! **42** Știam că întotdeauna Mă ascuți, dar am spus acesteasta din pricina mulțimii care stă împrejur, pentru ca ei să creadă că Tu M-ai trimis.” **43** După ce a spus acestea, a strigat cu glas tare: „Lazăr, vino afară!” **44** Mortul a ieșit cu picioarele și mâinile legate cu fâșii de pânză și cu fața înfășurată într-un giulgiu. Isus le-a zis: „Dezlegați-l și lăsați-l să meargă!”

11:38 „o peșteră” În timpul acelei perioade în Palestina mormintele erau fie

1. Peșteri naturale (*Baba Bathra* 6:8)
2. Peșteri săpate în stânci și sigilate cu pietre circulare și rostogolite în șanțuri
3. Gropi săpate în pământ și acoperite cu pietre mari

Din studiile arheologice din zona Ierusalimului opțiunea 1 se potrivește cel mai bine.

11:39 „Dați la o parte piatra” O piatră mare fixată într-o nișă era metoda folosită pentru a sigila mormintele împotriva tâlharilor și animalelor.

- „este mort de patru zile” Aceasta este o expresie grecească, literal „om de patru zile”.

11:40 „dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ care înseamnă că acțiunea este posibilă. Acest verset este o întrebare care așteaptă ca răspuns „da”.

- „slava lui Dumnezeu” Slava lui Dumnezeu a fost descoperită în acțiunile lui Isus (cf. v. 4). Vezi o notă mai amplă la 1:14.

11:41 „Isus Și-a ridicat ochii” Poziția normală a rugăciunii evreiești era cu mâinile și ochii (deschiși) ridicate spre cer. Aceasta este o expresie pentru rugăciune (cf. 17:1).

- „că M-ai ascultat” Isus „aude” pe Tatăl (cf. 8:20, 40; 15:15) și Tatăl Îl „aude”. Cei care „aud” pe Isus au viața veșnică. Acesta este jocul continuu de cuvinte pe „a vedea” și „a auzi”, similar cu „a primi” (1:12) și „a crede” (3:16). Lazăr „a auzit” vocea lui Isus și s-a întors la viață.

11:42 Aceasta enunță scopul rugăciunii și minunii lui Isus. Isus a făcut adesea minuni care să încurajeze credința ucenicilor, și în acest caz, să inițieze credință în evreii din Ierusalim.

Din punct de vedere teologic, Isus mărește autoritatea și prioritatea Tatălui în lucrările Sale (cf. 5:19,30; 8:28; 12:49; 14:10). Această minune revelează relația intimă a lui Isus cu Tatăl. Vezi Subiectul Special: Trimis (*Apostellō*) la 5:24.

11:43 „a strigat cu glas tare: „Lazăr, vino afară!“ S-a spus că dacă Isus nu ar fi menționat specific pe Lazăr, întregul cimitir ar fi înviat.

11:44 Trupurile erau pregătite pentru înviere prin spălarea în apă, apoi împachetarea cu fâșii de pânză umezite în condimente care ajutau la miros. Cadavrele trebuiau să fie îngropate în douăzeci și patru de ore, fiindcă iudeii nu-și îmbălsămau morții.

SUBIECT SPECIAL: OBICEIURI DE ÎNMORMÂNTARE

- I. În Mesopotamia:
 - A. Înmormântarea adecvată era foarte importantă pentru o viață de apoi fericită
 - B. Un exemplu de blestem mesopotamian este „Să nu-ți primească pământul cadavrul!”
- II. În Vechiul Testament:
 - A. Înmormântarea adecvată era foarte importantă (Ecl. 6:3)
 - B. Era făcută foarte repede (Sara în Gen. 23, Rahela în Gen. 35:19 și observă Deut. 21:23)
 - C. Înmormântarea necorespunzătoare era un semn de respingere și păcat:
 1. Deut. 28:26
 2. Isaia 14:2
 3. Ieremia 8:2; 22:19
 - D. Dacă era posibil, înmormântarea se făcea în caverne sau peșteri ale familiei în apropierea casei
 - E. Nu se făcea îmbălsămarea, ca în Egipt. Omul a venit din țărână și trebuie să se întoarcă în țărână (Gen. 3:19; Ps. 103:14; 104:29)
 - F. În iudaismul rabinic, era greu să echilibrezi respectul cuvenit și mânia cadavrului cu necurăția ceremonială legată de cadavre
- III. În NT:
 - A. Înmormântarea urma imediat după moarte, de obicei în mai puțin de 24 de ore. Adesea evreii supravegheau mormântul trei zile, crezând că sufletul se poate întoarce în trup în acel timp (Ioan 11:39)
 - B. Înmormântarea implica spălarea și împachetarea cadavrului cu mirodenii (Ioan 11:44; 19:39-40)
 - C. În Palestina primului secol nu existau anumite proceduri creștine sau evreiești de înmormântare sau obiecte puse în mormânt

TEXTUL NTR: 11:45-46

45 Mulți dintre iudeii care au venit la Maria și care au văzut ce a făcut Isus, au crezut în El. 46 Dar unii dintre ei s-au dus la farisei și le-au spus ce făcuse Isus.

11:45 „Mulți dintre iudei... au crezut în El” Aceasta este tema declarată a Evangheliei (cf. 20:30-31). Această frază devine un tipar (cf. 2:23; 7:31; 8:30; 10:42; 11:45; 12:11,42). Totuși trebuie reamintit că în Evanghelia lui Ioan credința are câteva nivele și nu este întotdeauna credință mântuitoare (cf. 2:23-25; 8:30ff). Vezi Subiectul Special de la 2:23.

11:46 „unii dintre ei s-au dus la farisei și le-au spus ce făcuse Isus” Este uimitoare măsura de orbire spirituală în fața unor învățători și minuni atât de extraordinare. Oricum, Isus împarte toate grupurile în cei care vin să se încreadă în El și cei care resping adevărul despre El. Chiar și o minune puternică, ca aceasta, nu aduce credință (cf. Luca 16:30-31).

TEXTUL NTR: 11:47-53

47 Conducătorii preoților și fariseii au adunat Sinedriul și au zis: – Ce să facem? Omul Acesta face multe semne. 48 Dacă-L lăsăm să continue așa, toți vor crede în El și vor veni romanii și ne vor nimici atât locul, cât și neamul! 49 Însă unul dintre ei, Caiafa, care era mare preot în anul acela, le-a zis: – Voi nu știți nimic! 50 Nu vă dați seama că este mai de folos pentru voi să moară un singur om pentru popor și să nu piară întregul neam?! 51 Dar nu a spus lucrul acesta de la el, ci, fiind mare preot în anul acela, a profetit că Isus urma să moară pentru neam 52 și nu numai pentru neam, ci și ca să-i adune laolaltă pe copiii lui Dumnezeu cei risipiți. 53 Așadar, din ziua aceea au plănuit să-L omoare.

11:47 „Conducătorii preoților și fariseii au adunat Sinedriul” Aceasta se referă la Sanhedrin, curtea supremă a iudeilor din Ierusalim. Avea 70 de membri locali. Marii preoți erau cunoscuți din convingeri politice și religioase ca saducheii, care acceptau numai scrierile lui Moise și negau învierea. Fariseii erau un grup mai popular, legalist, care susținea (1) întregul VT; (2) lucrarea îngerilor; și (3) viața viitoare. Este de mirare ca aceste două grupuri antagonice să se unească pentru vreun scop. Vezi Subiectul Special: Fariseii la 1:24. Vezi Subiectul Special: Sanhedrinul la 3:1.

- **„Omul Acesta face multe semne”** Referirea la Isus ca „Omul Acesta” este un mod derogatoriu de a nu-I menționa numele. Este de asemenea uimitor că în prezența atâtor minuni extraordinare, ca învierea lui Lazăr, prejudecățile lor le-au orbit ochii complet (cf. 2 Cor. 4:4).

11:48 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă acțiune potențială.

- **„toți vor crede în El”** Gelozia, deopotrivă cu dezacordul teologic, era sursa de neîncredere și teamă de Isus. „Toți” s-ar putea referi chiar și la samariteni și neevrei (cf. 10:16). Era și un aspect politic în teama lor (i.e., controlul roman).

- **„vor veni romanii și ne vor nimici atât locul, cât și neamul”** Aceasta este una dintre profețiile ironice din Evanghelia lui Ioan, pentru că aceasta s-a împlinit literal în 70 d.Hr. sub generalul (ulterior împăratul) Titus.

Realitatea politică a dominației romane era o parte integrantă a speranței finale (escatologice) a evreilor. Ei credeau că Dumnezeu va trimite un personaj religios/militar, ca judecătorii din VT, pentru a-i elibera fizic de Roma. Câțiva pretendenți mesianici au început răscoale în Palestina pentru a împlini exact această așteptare.

Isus a afirmat că Împărăția Lui nu era o domnie temporală/politică (cf. 18:36), ci o domnie spirituală care va fi desăvârșită global în viitor (i.e., apocalipsa). El a pretins că a împlinit profețiile VT, dar nu în sensul literal, evreiesc, naționalist. Pentru aceasta El a fost respins de cei mai mulți evrei din perioada Lui.

11:49 „Caiafa, care era mare preot în anul acela” Poziția de mare preot era menită să fie o poziție pe viață moștenită apoi de copiii persoanei (cf. Exod 28), dar după ce romanii au devenit cuceritori, era vândută celui care oferea cel mai mult datorită comerțului profitabil de pe Muntele Măslinilor și din zona templului. Caiafa a fost mare preot din 18-36 d.Hr. (ginere al lui Ana, mare preot din 6-15 d.Hr.).

11:50-52 Acesta este un alt exemplu al ironiei lui Ioan. Caiafa predică evanghelia!

11:50 „să moară un singur om pentru popor” Contextul VT pentru aceasta este perspectiva evreiască despre „corporalitate”. O persoană (bună sau rea) putea să influențeze întregul (i.e., Adam/Eva; Acan). Acest concept a ajuns să fie la baza sistemului sacrificial, în special Ziua Ispășirii (Levitic 16), în care un animal nevinovat purta păcatul națiunii. Acesta devine conceptul mesianic din Isaia 53. În NT tipologia Adam/Cristos din Rom. 5:12-21 reflectă acest concept.

11:51

NASB, REV,

NET „că Isus urma să moară”

NKJV, NIV,

REB „că Isus va muri”

NRSV „că Isus era gata să moară”

NJB „că Isus trebuia să moară”

NIDOTTE, vol. 1, p. 326, conține un comentariu bun despre utilizarea teologică a VERBULUI *mellō* („trebuie”, „a fi nevoit”, „a fi sigur”) atunci când este folosit pentru voia lui Dumnezeu pentru lucrarea răscumpărătoare a lui Cristos.

1. Marcu 10:32
2. Matei 17:22
3. Luca 9:31,44; 24:21; Fapte 26:23
4. Ioan 7:39; 11:51; 12:33; 14:22; 18:32

Este folosit de asemenea pentru necesitatea trădării lui Iuda

1. Luca 22:23
2. Ioan 6:71; 12:4

În Fapte, Luca îl folosește pentru împlinirea profetică (i.e., Fapte 11:28; 24:15; 26:22). Toate evenimentele răscumpărării erau în mâinile lui Dumnezeu (cf. Fapte 2:23; 3:18; 4:28; 13:29)!

11:52 „ci și ca să-i adune laolaltă pe copiii lui Dumnezeu” Acesta pare să fie un comentariu editorial al lui Ioan, care ar putea fi paralel cu 10:16. S-ar putea referi la:

1. Evreii care locuiau în afara Palestinei
2. Cei pe jumătate evrei, ca samaritenii
3. Neevreii

Opțiunea 3 pare cea mai bună. Oricare ar fi, moartea lui Isus va aduce unitate omenirii „care crede” (cf. cf. 1:29; 3:16; 4:42; 10:16).

11:53 „Așadar, din ziua aceea au plănuit să-L omoare” Aceasta este o temă recurentă în Ioan (cf. 5:18; 7:19; 8:59; 10:39; 11:8).

TEXTUL NTR: 11:54

54 Ca urmare, Isus nu mai umbla pe față printre iudei, ci a plecat de acolo în regiunea din apropierea pustiei, într-o cetate numită Efraim, și a rămas acolo cu ucenicii.

11:54 „Ca urmare, Isus nu mai umbla pe față printre iudei” Ioan 12 este ultima încercare a lui Isus de a aborda liderii religioși.

Termenul tradus în Ioan prin „public” (cf. 7:26; 11:54; 18:20) înseamnă de obicei „cu îndrăzneală”. Vezi Subiectul Special la 7:4.

- „o cetate numită Efraim” Acest oraș s-ar putea să fi fost așezat aproape de Betel în Samaria (cf. 2 Cron. 13:19).

TEXTUL NTR: 11:55-57

55 Paștele iudeilor era aproape și mulți din ținutul acela se suiau la Ierusalim înainte de Paște ca să se curățească. 56 Ei îl căutau pe Isus și-și spuneau unii altora, în timp ce stăteau în Templu: „Ce credeți? Nu va veni la sărbătoare?” 57 Dar conducătorii preoților și fariseii dăduseră poruncă ca, dacă cineva știe unde este, să le dea de știre, astfel încât să-L poată aresta.

11:55-57 Aceste versete leagă capitolele 11 și 12 împreună.

11:55 „ca să se curățească” Aceasta se referă la obiceiurile de curățire ca pregătire pentru Paște. Încă există controverse despre cât de mult a învățat, predicat și slujit Isus în Palestina. Sinopticele sunt structurate astfel încât e posibil să fi fost unul sau doi ani. Totuși Ioan menționează câteva Paște (o sărbătoare anuală). Cu siguranța sunt menționate trei (cf. 2:13; 6:4 și 11:55), cu cel puțin ul al patrulea dedus din „o sărbătoare” în 5:1.

11:57 Acesta este un alt comentariu editorial al lui Ioan.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce a permis Isus ca Lazăr să moară?
2. Spre cine era direcționată minunea?
3. Care este diferența dintre o înviere și o reînviere?
4. De ce erau așa de îngroziți liderii iudei de Învierea lui Lazăr?

IOAN 12

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Ungerea la Betania	Ungerea la Betania	Ungerea la Betania	Isus e uns la Betania	Ungerea la Betania
12:1-8	12:1-8	12:1-8	12:1-6 12:7-8	12:1-8
Complotul împotriva lui Lazăr	Complotul de a-l ucide pe Lazăr		Complotul împotriva lui Lazăr	
12:9-11	12:9-11	12:9-11	12:9-11	12:9-11
Intrarea triumfală în Ierusalim	Intrarea triumfală	Duminica palmierilor	Intrarea triumfală în Ierusalim	Mesia intră în Ierusalim
12:12-19	12:12-19	12:12-19	12:12-13 12:14 12:15 12:16 12:17 12:18-19	12:12-19
Unii greci Îl caută pe Isus	Bobul de grâu roditor	Lucrarea public a lui Isus se încheie	Unii greci Îl caută pe Isus	Isus prezice moartea Sa și gloriificarea ulterioară
12:20-26	12:20-26	12:20-26	12:20-21 12:22-26	12:20-28a
Fiul Omului trebuie înălțat	Isus prezice moartea și crucea Sa		Isus vorbește despre moartea Lui	
12:27-36a	12:27-36	12:27-36a	12:27-28a 12:28b 12:29 12:30-33	12:28b 12:29-32

				12:33-36a
			12:34	
			12:35-36a	
Necredința evreilor	Cine a crezut mărturia noastră?		Necredința poporului	
12:36b-43		12:36b-43	12:36b-38	12:36b
				Concluzie: necredința evreilor
	12:37-41			12:37-38
			12:39-40	12:39-40
			12:41	12:41
	Umblarea în lumină		12:42-43	12:42-50
Judecata pe baza cuvintelor lui Isus	12:42-50		Judecata după cuvintele lui Isus	
12:44-50		12:44-50	12:44-50	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 1-50

- A. Toate cele patru Evanghelii menționează ungerea lui Isus de către o femeie. Astfel, acest eveniment trebuie că a avut importanță pentru scriitorii Evangheliei. Totuși, Marcu 14:3-9, Mat. 26:6-13 și Ioan 12:2-8 o identifică ca fiind Maria din Betania, sora lui Lazăr, în timp ce Luca o identifică cu o femeie păcătoasă din Galileea.
- B. Capitolul 12 încheie lucrarea publică a lui Isus (cf. v. 29). El a încercat în mod repetat să aducă liderii evrei la credință. Capitolul 11 este încercarea Lui de a aduce locuitorii din Ierusalim la credință.
- C. Sunt cinci grupuri de oameni menționate în acest capitol:
1. Mulțimea care a asistat la reînvierea lui Lazăr, v. 17
 2. O mulțime din Ierusalim, v. 9
 3. Mulțimea de pelerini veniți pentru Paște, vv. 12, 18, 29, 34
 4. Posibil o mulțime de neevrei, v. 20
 5. Posibil o mulțime de lideri evrei care au crezut în El, v. 42.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 12:1-8

1 Cu șase zile înainte de Paște, Isus a venit în Betania, unde era Lazăr, cel pe care Isus îl înviase dintre cei morți. **2** Au dat acolo o cină pentru El. Marta slujea, iar Lazăr era unul dintre cei ce mâncau la masă cu El. **3** Maria a luat o litră de parfum de nard pur, foarte scump, a uns picioarele lui Isus și I-a șters picioarele cu părul ei. Casa s-a umplut de mirosul parfumului. **4** Dar Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii Lui, cel care urma să-L trădeze, a zis: **5** – De ce nu s-a vândut acest parfum cu trei sute de denari, iar banii să fie dați săracilor? **6** Spunea însă lucrul acesta nu pentru că-i păsa de cei săraci, ci pentru că era un hoț și, fiind cel care ținea punga, fura el ce se punea în ea. **7** Isus i-a zis: – Las-o în pace, pentru că ea l-a păstrat pentru ziua îngropării Mele! **8** Căci pe săraci îi aveți întotdeauna cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți întotdeauna.

12:1 „Cu șase zile înainte de Paște” Aceasta este o secvență cronologică diferită de Mat. 26:2. Trebuie reamintit că accentul principal al Evangheliilor nu este cronologia, ci acțiunile reprezentative ale lui Isus, care reflectă adevărul despre persoana și lucrarea Lui. Evangheliile nu sunt biografii, ci tractate evanghelistice adresate unor grupuri țintă.

12:2 „ei” Aceasta pare să se refere la locuitorii din Betania, care au pregătit masa pentru Isus și ucenicii Lui în cinstea învierii lui Lazăr. Totuși în Mat. 26:6, aceasta are loc în casa lui Simon leprosul.

12:3 „litră” Acesta era un termen latin care se referea la litra romană, care cântărea cam 340 grame. Această mirodenie scumpă s-ar putea să fi fost zestrea de nuntă a Mariei. Multe femei nemăritate purtau acest tip de parfum în sticlute la gâtul lor.

-
NASB	„o litră de parfum foarte costisitor de nard pur”
NKJV	„o litră de ulei foarte costisitor de nard”
NRSV	„o litră de parfum costisitor făcut din nard pur”
TEV	„o litră întregă de parfum foarte scump făcut din nard pur”
NJB	„o litră de alifie foarte costisitoare, nard pur”

Au fost multe ipoteze cu privire la semnificația ADJECTIVULUI: (1) pur; (2) lichid; sau (3) numele unui loc. Parfumul în sine era dintr-o rădăcină aromatică din Himalaya, care era foarte scumpă. Vezi James M. Freeman, *Stiluri și obiceiuri din Biblie*, pp. 379-380.

- **„a uns picioarele lui Isus”** Alte menționări din Evanghelii ale aceluiași eveniment (posibil recunoștința Mariei pentru învierea lui Lazăr, v. 2) vorbesc despre femeie că I-a uns capul. Aparent Maria I-a uns tot trupul, începând cu capul Lui și până la picioare. Motivul pentru care picioarele lui Isus erau expuse este că El se rezema pe cotul stâng la o masă joasă.

Acesta este unul dintre cuvintele cu două sensuri ale lui Ioan. Această mirodenie era folosită la pregătirea unui trup pentru îngropare (cf. 19:40). Maria se poate să fi înțeles mai mult din mesajul lui Isus despre moartea Sa iminentă decât au făcut-o ucenicii Lui (cf. v. 7). Vezi Subiectul Special: Ungerea la 11:2.

- **„Casa s-a umplut de mirosul parfumului”** Ce detaliu grafic al unui martor ocular (editorial). Ioan cu siguranță își amintea momentul!

12:4 „Iuda Iscarioteanul” Termenul „Iscariotean” are două etimologii posibile: (1) un oraș din Iuda (Keriot, cf. Ios. 15:25) sau (2) termenul pentru „cuțitul asasinului”. Dintre toți scriitorii Evangheliilor, Ioan are cele mai dure afirmații despre Iuda (cf. v. 6). Vezi observația completă de la 6:70-71.

- **„trădeze”** Acesta e un alt comentariu editorial. Cuvântul acesta de obicei nu are această conotație. Literal înseamnă „a da în seama” sau „a preda” în sens judiciar sau de a încredința ceva altcuiva. Vezi observația de la 18:2.

12:5 „trei sute de denari” Un denar era plata pe o zi pentru un soldat sau un muncitor, și astfel înseamnă plata pe aproape un an.

12:6 Acest verset e un alt comentariu editorial. Mai mult ca oricare altă Evanghelie, Ioan îl condamnă pe Iuda.

-

NASB, NKJV	„cutia de bani”
NRSV	„punga comună”
TEV	„punga cu bani”
NJB	„fondurile comune”

Acest cuvânt înseamnă „o cutiuță”. Inițial era folosită de muzicieni să-și ducă piesele de la gură.

- **„fura el ce se punea în ea”** Termenul grecesc este „a căra”. Este folosit în două sensuri diferite: (1) el ducea cutia dar (2) de asemenea el lua conținutul cutiei. Această afirmație s-ar putea să fi fost inclusă pentru a arăta că interesul lui Iuda pentru săraci din v. 5 era de fapt un pretext pentru ca el să fure.

12:7 Acesta este un verset ciudat. În mod evident face legătura dintre acest act de generozitate și devotament cu o procedură similară făcută la înmormântarea cuiva (cf. 19:40). Aceasta este altă afirmație profetică a lui Ioan.

12:8 „Căci pe săraci îi aveți întotdeauna cu voi” Aceasta are legătură cu Deut. 15:4, 11. Nu era o remarcă de subapreciere a săracilor, ci o accentuare a prezenței mesianice a lui Isus (cf. v. 35; 7:33; 9:4). VT este unic în literatura Orientului Apropiat antic în ceea ce privește drepturile și grija obligatorie față de cei săraci.

TEXTUL NTR: 12:9-11

9 O mare mulțime dintre iudei a aflat că El este acolo și a venit nu numai pentru Isus, ci și ca să-l vadă pe Lazăr, pe care El îl înviase dintre cei morți. **10** Însă conducătorii preoților au plănuit să-l omoare și pe Lazăr, **11** pentru că mulți dintre iudei îi părăseau din cauza lui și credeau în Isus.

12:9 „O mare mulțime dintre iudei a aflat că El este acolo” Aceasta este o utilizare neobișnuită a termenului „iudei” în Ioan. De obicei se referă la liderii religioși aflați în opoziție cu Isus. Totuși, în 11:19, 45; 12:17 pare să se refere la locuitorii din Ierusalim care erau prieteni cu Lazăr și care au venit la înmormântarea lui.

12:10 „conducătorii preoților au plănuit să-l omoare și pe Lazăr” Ei doreau să înlăture dovada! Motivațiile lor erau teama (cf. 18:48) și gelozia (cf. 11:48; 12:11).

Ei trebuie că au crezut că fapta lui Isus de înviere era un eveniment izolat, rar. Orbirea și prejudecățile acestor lideri iudei reflectă întunecimea omenirii căzute.

12:11 Aceasta face referire la 11:45. Vezi Subiectul Special: Utilizarea lui Ioan a VERBULUI „a crede” la 2:23.

TEXTUL NTR: 12:12-19

12 În ziua următoare, marea mulțime care venise la sărbătoare, auzind că Isus vine la Ierusalim, **13** a luat ramuri de palmieri și I-a ieșit în întâmpinare. Ei strigau: „Osana! Binecuvântat este Cel Ce vine în Numele Domnului, Împăratul lui Israel!” **14** Isus a găsit un măgăruș și a încălecat pe el, așa cum este scris: **15** „Nu te teme, fiică a Sionului! Iată că Împăratul tău vine, călare pe mânzul unei măgărițe!” **16** Ucenicii Lui n-au înțeles aceste lucruri la început, dar când Isus a fost proslăvit și-au adus aminte că aceste lucruri erau scrise despre El și că ei le-au împlinit cu privire la El. **17** Mulțimea care fusese cu El când îl chemase pe Lazăr din mormânt și-l înviase dintre cei morți depunea mărturie în continuare. **18** Mulțimile L-au întâmpinat, pentru că auziseră că făcuse acest semn. **19** Fariseii au zis deci între ei: „Vedeți că nu câștigați nimic! Iată că lumea se duce după El!”

12:12-19 Aceasta este versiunea lui Ioan pentru intrarea triumfală a lui Isus în Ierusalim (cf. Mat. 21:1-11; Marcu 11:1-11; Luca 19:29-38).

12:12 „marea mulțime care venise la sărbătoare” Erau trei sărbători obligatorii pentru bărbații evrei (cf. Exod 23:14-17; Levitic 23; Deut. 16:16). Dorința vieții evreilor care locuiau în afara Palestinei (Diaspora) era să participe la o sărbătoare în Ierusalim. În timpul acestor sărbători stabilite, Ierusalimul creștea la o populație de trei până la de cinci ori față de normal. Această frază se referă la numărul mare de pelerini curioși care au auzit de Isus și vroiau să-l vadă (cf. 11:56).

12:13 „ramuri de palmieri” Aceasta este o expresie neobișnuită pentru ramuri de palmier. Unii cred că la un moment dat palmierii creșteau pe coastele Muntelui Măslinilor (i.e., Iosefus), în timp ce alții cred că erau importați din Ierihon. Ele par să fi fost un simbol al victoriei sau triumfului (cf. Apoc. 7:9). Erau folosite în fiecare an în ritualul Sărbătorii Corturilor (cf. Lev. 23:40) și Paștelui (tradiție din perioada macabeană).

- **„strigau”** Acesta este TIMPUL IMPERFECT care reprezintă (1) o acțiune repetată în timpul trecut sau (2) începutul unei acțiuni în trecut.

- **„Osana”** Acest termen înseamnă „mântuiește acum” sau „mântuiește te rog” (cf. Ps. 118:25-26). În timpul Paștelui ritualul recitării Psalmilor Hillel (cf. Ps. 113-118) avea loc în timp ce pelerinii mășăluiau către Templu. Multe dintre aceste acțiuni și expresii erau repetate în fiecare an în timpul sărbătorii Paștelui. Dar în acest an ei și-au găsit semnificația supremă în Isus! Mulțimea a simțit aceasta. Fariseii au recunoscut aceasta.

- **„Cel Ce vine în Numele Domnului”** Aceasta era exact ce pretindea Isus. El era Cel trimis! El reprezenta pe YHWH.

-

NASB **„chiar Împăratul lui Israel”**

NKJV, NRSV,

TEV, NJB **„Împăratul lui Israel”**

Această sintagmă nu era parte din Psalm, dar a fost adăugată de mulțime. Pare să fie o referire directă la Isus ca Împăratul mesianic promis în 2 Sam. 7 (cf. 1:49; 19:19).

12:14 „un măgaruș” Măgarii erau animalul militar regal al împăraților israeliți (cf. 1 Împ. 1:33, 38, 44). Doar regele călărea pe măgarul lui, astfel că a fost foarte important că Isus a călărit un măgar care nu fusese călărit înainte (cf. Marcu 11:2).

12:14-15 „așa cum este scris” Acesta este un citat din Zah. 9:9. Mânzul unui măgar vorbește nu numai despre regalitatea lui Mesia, ci și despre umilința Sa. Isus nu a venit ca un personaj militar cuceritor conform așteptării evreiești, ci ca Slujitorul care suferă din Isaia 53 călărind pe mânzul unei măgărițe.

12:16 „Ucenicii Lui n-au înțeles aceste lucruri la început” Aceasta este o altă amintire dureroasă, de martor ocular a lui Ioan. Este o temă recurentă (cf. 2:22; 10:6; 16:18; Marcu 9:32; Luca 2:50; 9:45; 18:34). Doar după Înălțare și Cincizecime se deschid ochii lor spiritual în mod complet.

- **„dar când Isus a fost proslăvit și-au adus aminte”** Aceasta a fost una dintre lucrările Duhului Sfânt (cf. 14:26 și 2:22).

Acest verset dovedește și că scriitorii Evangheliei și-au structurat Evangheliile din experiența personală a Cristosului înviat. Sinopticele prezintă pe Isus în dezvoltarea istorică și Îi ascund slava până la punctul culminant al prezentărilor lor, dar Ioan scrie întreaga sa Evanghelie în lumina lui Mesia cel proslăvit. Evangheliile reflectă amintirile ulterioare și nevoile comunității de credincioși ale acestor oameni inspirați.

- **„proslăvit”** Vezi observația de la 1:14.

12:17 Vezi Subiectul Special: Martori ai lui Isus la 1:8. Vezi Delimitările Contextuale, C.

12:19 „Fariseii au zis deci între ei” Aceasta este o altă prefigurare profetică. Are legătură cu (1) iudeii, 11:48; 12:11 și (2) neevreii, vv. 20-23. Reflectă două contexte istorice: viața lui Isus și biserica primară.

TEXTUL NTR: 12:20-26

20 Erau și niște greci printre cei care se duseseră la sărbătoare ca să se închine. **21** Aceștia s-au dus la Filip, care era din Betsaida Galileii, și l-au rugat zicând: „Domnule, dorim să-L vedem pe Isus!” **22** Filip s-a dus și i-a spus lui Andrei; apoi Andrei și Filip s-au dus și l-au spus lui Isus. **23** Isus le-a răspuns: „A venit ceasul ca Fiul Omului să fie proslăvit. **24** Adevărat, adevărat vă spun că, dacă bobul de grâu care cade în pământ nu moare, rămâne singur, dar dacă moare, aduce mult rod. **25** Cel ce-și iubește viața, o va pierde, dar cel ce-și urăște viața în lumea aceasta, o va păstra pentru viața veșnică. **26** Dacă Îmi slujește cineva, să Mă urmeze; și unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu. Dacă-Mi slujește cineva, Tatăl îl va onora.

12:20 „niște greci” Acesta era folosit în sensul de neevrei, nu în mod specific despre etnici greci.

- **„printre cei care se duseseră la sărbătoare”** TIMPUL PREZENT denotă că ei aveau obiceiul să meargă la sărbătoare. Erau fie (1) temători de Dumnezeu, fie (2) prozeliți din Gat. Primii erau închinători obișnuiți la sinagogă, iar ceilalți au devenit în mod oficial convertiți la credința iudaică.

12:21 „și l-au rugat” Acesta este TIMPUL IMPERFECT, care înseamnă (1) au cerut în mod repetat sau (2) au început să roage. Doreau o discuție privată cu Isus. Aparent aceasta era ultima bătaie pe ceasul profetic înainte de moartea lui Isus (cf. v. 23).

12:22 Filip (iubitor de cai) și Andrei (bărbătesc) sunt singurii doi apostoli care au nume grecești. Probabil aceasta le-a permis acestor greci (i.e., neevrei) să simtă că îi pot aborda.

12:23 „A venit ceasul” Acesta este TIMPUL PERFECT. Ioan a folosit adesea termenul „ceasul” pentru a se referi la crucificare și înviere ca evenimente culminante ale misiunii lui Isus (cf. 12:27; 13:1, 32; 17:1). Isus a afirmat că El a venit la oile pierdute ale lui Israel (cf. Mat. 15:24). Acum mesajul Lui atinge neevreii!

- **„Fiul Omului”** Aceasta este o expresie aramaică ce înseamnă pur și simplu „ființa umană” (cf. Ps. 8:4; Ezech. 2:1). Totuși, este folosit în Dan. 7:13 cu o conotație adițională la Divinitate. Acesta este titlul auto-atribuit al lui Isus, care combină cele două naturi ale Lui, umană și divină (cf. 1 Ioan 4:1-3).
- **„să fie proslăvit”** Moartea lui Isus este menționată întotdeauna ca „slava Lui”. Termenul „slavă” este folosit de câteva ori în acest context (cf. vv. 28 [de două ori]; 32 și 33). Este folosit adesea pentru a indica moartea și învierea lui Isus (cf. 13:1,32; 17:1). Vezi observația de la 1:14.

12:24 „dacă bobul de grâu care cade în pământ nu moare” Acesta este un limbaj fenomenologic sau descriptiv, lucrurile așa cum par ele pentru cea a celor cinci simțuri. O sămânță poate produce multe semințe (cf. 15:2,4,5,8,16; 1 Cor. 15:36). Moartea Lui a adus pe mulți la adevărata viață (cf. Marcu 10:45).

- **„dacă”** Este o serie de PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE în acest context, care înseamnă acțiune potențială (cf. vv. 24, 26, 32, 47).

12:25 „Cel ce-și iubește viața, o va pierde” Acesta este un joc de cuvinte pe termenul grecesc *psychē*, care se referă la esența personalității umane sau forța vieții (cf. Mat. 10:39; 16:24-25; Marcu 8:34-35; Luca 9:23-24). Odată ce își pune cineva încrederea în Isus, îi este dată o viață nouă. Această viață nouă este un dar de la Dumnezeu pentru slujire, nu pentru folosul personal. Credincioșii sunt administrator ai acestei noi vieți. suntem eliberați de sclavia păcatului pentru a deveni slujitorii lui Dumnezeu (cf. Rom. 6:1-7:6).

Păstorii falși din cap. 10 au încercat să-și „scape” viețile prin fugă. Dar Isus Și-a dat viața, și la fel trebuie să facă credincioșii (cf. 2 Cor. 5:12-15; Gal. 2:20).

- **„o va pierde”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Termenul (vezi Subiectul Special la 10:10) înseamnă „a distruge”, un alt cuvânt cu două conotații. Acesta este opusul „vieții veșnice”. Dacă cineva nu are credința în Cristos, aceasta este singura alternativă. Această distrugere nu este anihilare, ci lipsa relației personale cu Dumnezeu (care este esența iadului).

„urăște” Aceasta este o expresie ebraică de comparație. Dumnezeu trebuie să fie prioritate (soțiile lui Iacov, Gen. 29:30,31; Deut. 21:15; Esau și Iacov, Mal. 1:2-3; Romani 10-13; familia cuiva, Luca 14:26).

- **„viața”** Acesta este termenul grecesc *zoē*. Este folosit consecvent în Ioan pentru a se referi la (1) viața spirituală; (2) viața veșnică; (3) viața noului veac; și (4) viața după înviere. Adevărata viață este o libertate de tirania „eului”, ceea ce este esența căderii.

12:26 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă o acțiune potențială.

„să Mă urmeze” Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV care vorbește despre o relație continuă (cf. Ioan 15). Aceasta este chestiunea biblică neglijată a perseverenței (vezi Subiectul Special: Nevoia de perseverență la 8:31). Aceasta este adesea confuză datorită tensiunii teologice dintre un Dumnezeu Suveran și voința umană. Oricum, este bine să considerăm mântuirea ca o experiență prin legământ. Dumnezeu ia întotdeauna inițiativa (cf. 6:44, 65) și stabilește cursul lucrurilor, dar El cere de asemenea ca omenirea să răspundă ofertei Lui cu pocăință și credință (cf. Marcu 1:15; Fapte 20:21), atât ca o decizie inițială, cât și ca ucenicie de o viață. Perseverența este dovada că Îl cunoaștem (cf. Mat. 10:22; 13:20-21; Gal. 6:9; 1 Ioan 2:19; Apoc. 2:7,11,17,26; 3:5,12,21).

Doctrina creștină, fiind bazată pe Biblie, este exprimată adesea în perechi paradoxale, antagonice. Literatura orientală este caracterizată de tipare de gândire figurative, contraceastante. Adesea cititorii vestici moderni forțează paradoxurile în opțiuni fie/fie când ele sunt menite să fie adevăruri de tipul ambele/și.

Pentru a ilustra comentariile mele, am inclus o secțiune din seminarul meu de Exegeză Biblică intitulat Paradoxuri biblice:

„Paradoxuri biblice

1. Acest gând mi-a fost foarte util personal ca unul care iubește și are încredere în Biblie ca și Cuvântul lui Dumnezeu. În încercarea de a lua Biblia în serios a ajuns evident că diferite texte descoperă adevărul în moduri selectate, nu sistematice. Un text inspirat nu poate anula sau subaprecia un alt text inspirat! Adevărul vine din cunoașterea întregii Scripturi (toată Scriptura, nu doar o parte, este inspirată, cf. 2 Tim. 3:16-17), nu din citarea unui singur pasaj (spicuirea)!
2. Cele mai multe adevăruri biblice (literatură orientală) sunt prezentate în perechi dialectice sau paradoxale (amintește-ți că scriitorii NT, cu excepția lui Luca, sunt gânditori evrei, scriind în greaca obișnuită). Literatura Sapiențială și Literatura Poetică prezintă adevărul în versuri paralele. Paralelismul antitetice funcționează ca paradoxul. Acest paralelism sintetic funcționează ca pasajele paralele. Cumva ambele sunt la fel de adevărate! Aceste paradoxuri sunt dureroase pentru tradițiile noastre îndrăgite, simpliste!
 - a. Predestinarea vs. liberul arbitru uman
 - b. Siguranța credinciosului vs. nevoia de perseverență
 - c. Păcatul originar vs. păcatul volițional
 - d. Isus ca Dumnezeu vs. Isus ca om

- e. Isus ca egal cu Tatăl vs. Isus ca supus Tatălui
- f. Biblia ca și Cuvânt al lui Dumnezeu vs. scrierea de către autori umani
- g. Lipsa de păcat (perfecționism, cf. Romani 6) vs. a păcătui mai puțin
- h. Justificare și sfințire instantanee inițială vs. sfințire progresivă
- i. Justificare prin credință (Romani 4) vs. justificare confirmată de fapte (cf. Iacov 2:14-26)
- j. Libertate creștină (cf. Rom. 14:1-23; 1 Cor. 8:1-13; 10:23-33) vs. responsabilitate creștină (cf. Gal. 5:16-21; Efes. 4:1)
- k. Transcendența lui Dumnezeu vs. imanența Lui
- l. Dumnezeu ca incognoscibil vs. cunoscut prin Scriptură și Cristos
- m. Multe metafore ale lui Pavel pentru mântuire
 - 1) Adoptare
 - 2) Sfințire
 - 3) Justificare
 - 4) Răscumpărare
 - 5) Proslăvire
 - 6) Predestinare
 - 7) Reîmpăcare
- n. Împărăția Lui Dumnezeu ca prezentă vs. împlinire viitoare
- o. Pocăință ca dar de la Dumnezeu vs. pocăință ca un răspuns necesar pentru mântuire (cf. Marcu 1:15; Fapte 20:21)
- p. VT este permanent vs. VT a fost depășit și e nul și zadarnic (cf. Mat. 3:17-19 vs. 5:21-48; Romani 7 vs. Galateni 3)
- q. Credincioșii sunt slujitori/robi sau copiii/moștenitori

• **„unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu”** Această temă este repetată în 14:3; 17:24; 2 Cor. 5:8; Fil. 1:23; 1 Tes. 4:17! Creștinismul este în principal o relație personal cu Dumnezeu! Scopul este relațional: prezența Lui, părtășia Lui!

Am fost creați pentru părtășia cu Dumnezeu (cf. Gen. 1:26-27). Mântuirea este restaurarea părtășiei întrerupte din grădina Eden. Ioan accentuează că această părtășie e restabilită acum!

TEXTUL NTR: 12:27-36a

27 Acum, sufletul Meu este tulburat. Și ce-ar trebui să spun? «Tată, salvează-Mă din ceasul acesta!»? Dar tocmai de aceea am venit până în ceasul acesta! 28 Tată, proslăvește-Ți Numele!“ Atunci a venit din cer un glas care a zis: „L-am proslăvit și-l voi proslăvi din nou!“ 29 Mulțimea care stătea acolo și care a auzit glasul, a zis că a fost un tunet. Alții ziceau: „I-a vorbit un înger!“ 30 Isus a zis: – Nu pentru Mine s-a auzit glasul acesta, ci pentru voi! 31 Acum are loc judecata acestei lumi; acum va fi aruncat afară conducătorul acestei lumi. 32 Și când voi fi înălțat de pe pământ, îi voi atrage la Mine pe toți. 33 Spunea lucrul acesta pentru a arăta cu ce fel de moarte urma să moară. 34 Mulțimea l-a răspuns: – Noi am auzit din Lege că Cristosul rămâne în veac; cum de spui Tu că Fiul Omului trebuie să fie înălțat?! Cine este Acest Fiu al Omului? 35 Isus le-a zis: – Lumina mai este încă puțină vreme în mijlocul vostru. Umblați cât timp aveți Lumina, pentru ca nu cumva să vă cuprindă întunericul! Cel ce umblă în întuneric nu știe unde se duce. 36 Cât timp aveți Lumina, credeți în Lumină, ca să deveniți fii ai Luminii!

12:27 „sufletul Meu este tulburat” Acesta este un INDICATIV PERFECT PASIV. Agentul (Tatăl, Satan, circumstanțe, etc.) nu este exprimat. Este un termen dur folosit în câteva moduri în NT.

1. Teama lui Irod (Mat. 2:3)
2. Teama ucenicilor (Mat. 14:26)
3. Neliniștea lui Isus (Ioan 12:26; 13:21)
4. Biserica din Ierusalim (Fapte 15:24)
5. Dezbinarea învățătorilor falși în bisericile din Galatia (Gal. 1:7)

Acesta era modul lui Ioan de a lega tulburarea umană a lui Isus de trauma ce urma a crucificării Lui (cf. Marcu 14:32ff). Ioan nu menționează agonia lui Isus din Ghetsimani, dar aceasta e aceeași ocazie.

- **„salvează-Mă din ceasul acesta”** Sunt multe controverse despre însemnătatea exactă a acestei afirmații. Este oare o rugăciune (i.e., Mat. 26:39)? Sau este o reacție de surpriză la ce nu ar trebui făcut (Biblia NET)?
- **„tocmai de aceea am venit până în ceasul acesta”** Viața lui Isus s-a desfășurat conform unui plan divin (cf. Luca 22:22; Fapte 2:23; 3:18; 4:28) pe care Isus l-a înțeles deplin (cf. Mat. 20:28; Marcu 10:45).

12:28 „proslăvește-Ți Numele” Tatăl răspunde în v. 28b. Acest termen „a proslăvi” este foarte fluid. Se poate referi la

1. Slava pre-existentă (cf. 17:5)
2. Revelarea Tatălui de către Isus (cf. 17:4)
3. Crucificarea și învierea lui Isus (cf. 17:1)

Vezi observația de la 1:14.

- **„din cer un glas”** Rabini numeau aceasta un *bath-kol*. Din timpul lui Maleahinu mai fusese niciun glas profetic în Israel. Dacă voia lui Dumnezeu trebuia confirmată, ar fi fost printr-o voce din cer. Evangheliile menționează că Dumnezeu a vorbit de trei ori în timpul vieții lui Isus.

1. La botezul lui Isus, Mat. 3:17
2. La schimbarea la față, Mat. 17:5
3. Aici în acest verset

12:29 „Mulțimea care stătea acolo și care a auzit glasul, a zis” Există două interpretări a ceea ce s-a întâmplat: (1) a fost un tunet. Acesta a fost folosit de Dumnezeu ca să vorbească în VT (cf. 2 Sam. 22:14; Iov 37:4; Ps. 29:3; 18:13; 104:7) sau (2) un înger l-a vorbit. Aceasta este asemănătoare confuziei privitoare la experiența lui Pavel din Fapte 9:7; 22:9.

12:30 „Isus a zis: – Nu pentru Mine s-a auzit glasul acesta, ci pentru voi” Această frază este o comparație semită. Aceasta însemna că nu era doar pentru ei, ci în principal pentru ei (cf. 11:42).

12:31 „Acum are loc judecata acestei lumi” Aceasta este o structură asemănătoare cu următoarea frază („conducătorul acestei lumi va fi aruncat afară”). Timpul când s-a întâmplat acest lucru nu este specificat (vezi Subiectul Special următor).

Sigur sunt de acord cu F. F. Bruce, *Răspunsuri la întrebări* (p. 198), că v. 31 e un alt exemplu a ceea ce C. H. Dodd a numit „escatologie împlinită”. Pentru Ioan, Isus deja a adus atât mântuirea pentru credincioși, cât și judecata pentru necredincioși. Într-un fel aceasta este similară cu forma gramaticală numită „PERFECT PROFETIC”. Ceva viitor este atât de sigur, încât este exprimat ca și cum deja se întâmplă!

- **„conducătorul acestei lumi”** Aceasta se referă la o forță malefică personală (cf. 14:30; 16:11) cunoscută în ebraică drept „Satan” sau „vrășmașul” (cf. Iov 1-2) sau în greacă drept „diavolul” sau „pârâșul” (cf. Mat. 4:1,5,8,11; 13:39; 25:41; Ioan 6:70; 8:44; 13:2; 2 Cor. 4:4; Efes. 2:2). Aceste două nume sunt sinonime în Mat. 4:1-11 și Ioan 13:2, 27. El este alungat din cer, așa că el nu mai poate continua să acuze/pârască pe urmașii lui Isus.
- **„va fi aruncat afară”** Acesta este un INDICATIV VIITOR PASIV. Scriptura nu indică timpul exact al căderii lui Satan din cer. Satan este discutat în Isaia 14 și Ezech. 28 în sens secundar. Pasajele profetice au de-a face cu regii mândri ai

Babilonului și Tirului. Aroganța lor păcătoasă o reflectă pe a lui Satan (cf. Is. 14:12, 15; Ezech. 28:16). Dar Isus a spus că El l-a văzut pe Satan căzând în timpul misiunii celor șaptezeci (cf. Luca 10:18).

SUBIECT SPECIAL: RĂUL PERSONAL

Acesta este un subiect foarte dificil din câteva motive:

1. VT nu prezintă un mare inamic al binelui, ci un slujitor al lui YHWH care oferă omenirii o alternativă și acuză omenirea de lipsă de neprihănire (A. B. Davidson, *Teologia Noului Testament*, pp. 300-306).
2. Conceptul unui mare inamic al lui Dumnezeu s-a dezvoltat în literatura inter-biblică (necanonică) sub influența religiei persane (*zoroastrism*). În schimb, acest lucru a influențat mult iudaismul rabinic.
3. NT dezvoltă temele din VT în categorii surprinzător de clare, dar selective.

Dacă cineva abordează studiul răului din perspectiva teologiei biblice (fiecare carte, autor sau gen studiat și schițat separat), sunt descoperite puncte de vedere foarte diferite.

Dar dacă studiul răului este abordat dintr-o perspectivă ne-biblică sau extra-biblică a religiilor mondiale sau a religiilor orientale, atunci o mare parte din dezvoltarea NT este umbră de dualismul persan și de spiritismul greco-roman.

Dacă presupunem că o persoană este dedicată autorității divine a Scripturii, atunci dezvoltarea NT trebuie văzută ca o revelație progresivă. Creștinii trebuie să se ferească să permită folclorului ebraic și literaturii englezești (Dante, Milton) să definească conceptele biblice. Cu siguranță există mister și ambiguitate în acest domeniu al revelației. Dumnezeu a ales să nu dezvăluie toate aspectele răului, originea și scopul lui, dar i-a dezvăluit înfrângerea!

În VT, termenul „Satan” (BDB 966) și „pârâș” pare să aibă legătură cu trei grupuri separate:

1. Pârâșii umani (1 Sam. 29:4; 2 Sam. 19:22; 1 Regi 11:14,23,25; Ps. 109:6)
2. Pârâșii angelici (Num. 22:22-23; Zah. 3:1)
3. Pârâșii demonici (1 Cron. 21:1; 1 Regi 22:21; Zah. 13:2)

Doar mai târziu, în perioada intertestamentară, șarpele din Gen. 3 este numit „Satan” (Cartea Întelepaciunii, 2:23-24; 2 Enoh 31:3), iar aceasta devine o opțiune rabinică până mai târziu (*Sot* 9b și *Sanh.* 29a). „Fiii lui Dumnezeu” din Gen. 6 devin îngeri căzuți în 1 Enoh 54:6. În teologia rabinică ei devin originea răului. Menționez aceasta nu pentru a-i afirma acuratețea teologică, ci pentru a-i prezenta dezvoltarea. În NT, aceste activități din VT sunt atribuite răului angelic, personificat (Satan) în 2 Cor. 11:3; Apoc. 12:9.

Originea răului personificat este greu sau imposibil de aflat din VT (în funcție de punctul tău de vedere). Un motiv pentru acest lucru este monoteismul accentuat al Israelului (1 Regi 22:20-22; Ecl. 7:14; Isaia 45:7; Amos 3:6). Lui YHWH i-a fost atribuită toată cauzalitatea pentru a demonstra unicitatea și importanța Lui (Isaia 43:11; 44:6,8,24; 45:5-6,14,18,21,22).

Cu siguranță în NT există revelație progresivă cu privire la dezvoltarea răului, dar nu atât de elaborată cum afirmă rabinii. Un exemplu bun al acestei diferențe este „războiul din cer.” Căderea lui Satan este o necesitate logică, dar nu sunt date împrejurările. Chiar și ce este dat este învăluit în genul apocaliptic (Apoc. 12:4,7,12-13). Deși Satan este învins și exilat pe Pământ, încă este un slujitor al lui YHWH (Matei 4:1; Luca 22:31-32; 1 Cor. 5:5; 1 Tim. 1:20).

Trebuie să ne stăpânim curiozitatea în acest domeniu. Există o forță personală de ispitire și rău, dar există un singur Dumnezeu și omenirea este încă responsabilă pentru acțiunile ei. Există o bătălie spirituală, și înainte și după mântuire. Victoria poate veni și rămâne doar în și printr-un Dumnezeu Triunic. Răul a fost înfrânt și va fi îndepărtat!

Există o dezvoltare a lui Satan pe parcursul VT. Inițial el era un înger slujitor, dar prin mândrie, a devenit un dușman al lui Dumnezeu. cea mai bună dezbateră a acestui subiect controversat este în A. B. Davidson, *Teologia Vechiului Testament*, pp. 300-306.

SUBIECT SPECIAL: RĂZBOI ÎN CER

Au fost multe dezbateri despre data acestei confruntări. Isus pare să menționeze aceeași dată în Luca 10:18 și Ioan 12:31. Dar a încerca să atribuie o dată cronologică evenimentului este extrem de dificil.

1. Înainte de Genesa 1:1 (înainte de creație)
2. Între Genesa 1:1 și 1:2 (teoria prăpastiei)
3. În VT după Iov 1-2 (Satan în cer)
4. În VT după 1 Regi 22:21 (Satan în consiliul ceresc)
5. În VT după Zaharia 3 (Satan în cer)
6. În VT ca în Is. 14:12; Ezech. 28:15 și 2 Enoh 29:4-5 (împărații orientali condamnați)
7. În NT după ispitirea lui Isus (cf. Mat. 4)
8. În NT în timpul misiunii celor șaptezeci (vezi Satan cade din cer, cf. Luca 10:18)
9. În NT după intrarea triumfală în Ierusalim (conducătorul acestei lumi e alungat, cf. Ioan 12:31)
10. În NT după învierea și înălțarea lui Isus (cf. Efes. 4:8; Col. 2:15)
11. La sfârșitul veacurilor (cf. Apoc. 12:7, posibil Satan a răscolit cerul în căutarea Odraslei)

Ar trebui să privim aceeași dată pur și simplu ca războiul veșnic dintre Dumnezeu și oștirea răului; acest conflict se va încheia în înfrângerea completă a fiarei și oastei lui. În Apoc. 20 ei sunt îndepărtați și izolați!

12:32 „când voi fi înălțat” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă o acțiune potențială. Acest termen poate însemna:

1. Ridicat (cf. 3:14)
2. Crucificat (cf. 8:28)
3. Înălțat (cf. Fapte 2:33; 5:31)
4. Preamărit (cf. Fil. 2:9)

Conotațiile multiple ale termenilor (cuvinte polisemantice) sunt caracteristice Evangheliei lui Ioan.

• **„îi voi atrage la Mine pe toți”** Aceasta ar putea fi o aluzie la dragostea asigurată prin legământ a lui YHWH pentru Israel din Ier. 31:3 care, desigur, este pasajul despre „noul legământ” (cf. Ier. 31:31-34). Dumnezeu îi îndeamnă pe oameni prin dragostea Lui pentru ei și prin acțiunile Lui către ei. Aceeași utilizare metaforică a acestui termen e și în Ioan 6:44 și explicată în 6:65.

Aici „toți” este invitația și promisiunea universală de răscumpărare (cf. Gen. 3:15; 12:3; Exod 19:5; Is. 2:2-4; Ioan 1:9,12,29; 3:16; 4:42; 10:16; 1 Tim. 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2 Pet. 3:9; 1 Ioan 2:2; 4:14)!

Este o variantă importantă în această frază. „Toți” poate fi MASCULIN, ceea ce s-ar traduce „toți oamenii” și se găsește în manuscrisele grecești antice P⁷⁵ (V¹⁰), κ^2 , B, L și W, în timp ce NEUTRUL, care s-ar traduce prin „toate lucrurile”, se găsește în P⁶⁶ și κ . Dacă este NEUTRUL, atunci ar vorbi despre răscumpărarea cosmică a lui Cristos, asemănătoare cu Col. 1:16-17, care ar reflecta probabil erezia gnostică atât de evidentă în 1 Ioan. USB⁴ oferă MASCULINULUI calificativul „B” (aproape sigur).

12:33 „Spunea lucrul acesta pentru a arăta cu ce fel de moarte urma să moară” Acesta e un alt comentariu editorial al lui Ioan. E legat de Deut. 21:23, unde atârănarea de un lemn era denumită „blestemat de Dumnezeu”. De aceea doreau liderii religioși ca Isus să fi crucificat, nu omorât cu pietre. Isus a purtat blestemul Legii pentru noi (cf. Gal. 3:13).

12:34 „Mulțimea I-a răspuns...Cristosul rămâne în veac” Aceasta ar putea fi o aluzie la Ps. 89:4, 29, 35-37. VT aștepta o singură venire a lui Mesia și stabilirea de către El a unei împărății palestiniene de pace mondială (cf. Ps. 110:4; Isa. 9:7; Ezec. 37:25 și Dan. 7:14). Pentru „în veac” vezi Subiectul Special de la 6:58.

- **„Fiul Omului”** Mulțimea (vezi Delimitările Contextuale, C) trebuie că Îl auzise pe Isus învățând/predicând (posibil în vv. 23-24 pentru titlu și vv. 30-32 pentru VERBUL „a înălța”) pentru că ei folosesc această auto-denumire unică a Sa. Acesta este singurul loc în care este folosit titlul acesta de către alții. Nu era un titlu obișnuit sau o denumire mesianică în cadrul iudaismului.

TEXTUL NTR: 12:36b-43

După ce a spus aceste lucruri, Isus a plecat și S-a ascuns de ei. 37 Dar, cu toate că făcuse atâtea semne înaintea lor, tot nu credeau în El, 38 ca să se împlinească cuvântul lui Isaia, profetul, care zice: „Doamne, cine a crezut mesajul nostru? Cui i-a fost descoperit brațul Domnului?” 39 De aceea nu puteau crede, pentru că Isaia a mai zis: 40 „Le-a orbit ochii și le-a împietrit inima, ca nu cumva să vadă cu ochii, să înțeleagă cu inima, să se întoarcă la Mine și să-i vindec!” 41 Isaia a spus aceste lucruri pentru că a văzut slava Lui și a vorbit despre El. 42 Totuși, chiar și dintre conducători, mulți au crezut în El, dar, din cauza fariseilor, nu mărturiseau acesteasta, ca să nu fie dați afară din sinagogă. 43 Căci au iubit mai mult slava oamenilor decât slava lui Dumnezeu.

12:35 „Umblați cât timp aveți Lumina” Isus îi îndeamnă pe cei care Îl aud să răspundă imediat cuvintelor Lui. Timpul Său pe pământ era limitat. Urma să înceapă ultima Sa săptămână pe pământ. Ceasul Său predestinat sosise (v. 23).

Într-un fel această frază (ca o mare parte din Ioan) are o referință istorică și o referință existențială. Ce spunea Isus este valabil pentru oricine aude Evanghelia (i.e., Pilda semănătorului).

Aceasta este utilizarea metaforică a lui „a umbla” ca stil de viață (cf. Efes. 4:1,17; 5:2,15). Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV, care continuă accentual lui Isus pe credință ca o relație și ucenicie continuă, nu doar o decizie inițială (cf. vv. 44-46).

12:36 Această temă a lui Isus ca lumina lumii era un accent recurent major în Ioan (cf. 1:4,5,7,8,9; 3:19,20,21; 5:35; 8:12; 9:5; 11:9,10;12:35,36,46). Întunericul și lumina erau de asemenea realități spirituale contraceastante în Literatura sapiențială evreiască și în Sulurile de la Marea Moartă.

12:37 Ce comentariu trist. Orbirea spirituală este groaznică (cf. 2 Cor. 4:4). Acest verset caracterizează păcatul de neiertat (vezi Subiectul Special la 5:21).

12:38 „cuvântul lui Isaia, profetul” Acesta este un citat din pasajul slujitorului care suferă din Is. 53:1.

12:39-40 Acestea sunt versete dificile. Întărește oare Dumnezeu inima oamenilor astfel încât să nu poată răspunde? Am introdus comentariile mele din Isaia 6:9-10 și Romani 11:7 (vezi www.freebiblecommentary.org).

Isaia 6:9-10 Așa cum YHWH descoperă planul lui pentru lucrarea lui Isaia, El descoperă de asemenea lui Isaia și răspunsul pe care îl va avea mesajul său din partea lui Iuda.

2. Spune, v. 9, BDB 55, KB, PERFECT *Qal*
3. Veți auzi, v. 9, IMPERATIV *Qal* și INFINITIV ABSOLUT *Qal* din BDB 1033, KB 1570
4. Și nu veți înțelege, v. 9, BDB 106, KB 122, IMPERFECT *Qal* folosit în sens IMPERATIV, cf. 1:3; 5:21; 10:13; 29:14
5. Veți vedea, IMPERATIV *Qal* și INFINITIV ABSOLUT *Qal* din BDB906, KB 1157
6. Și nu veți pricepe, v. 9, BDB 393, KB 380, IMPERFECT *Qal* folosit în sens IMPERATIV
7. Împietrește inimile acestui popor (lit. „gras”), v. 10, BDB 1031, KB 1566, IMPERATIV *Hiphil*
8. Fă-l tare de urechi, v. 10, BDB 457, KB 455, IMPERATIV *Hiphil*
9. Astupă-i ochii, v. 10, BDB 1044, KB 1612, IMPERATIV *Hiphil*

Aceste IMPERATIVE sunt urmate de consecințe (trei IMPERFECTE ale VERBELOR folosite anterior, „a vedea”, „a auzi” și „a înțelege”). Dumnezeu știe (fie prin precunoștința Sa, fie prin împietrirea inimilor/minților deja nesupuse) că ei nu vor răspunde ca să fie mântuiți.

1. Ca să nu se pocăiască, BDB 996, KB 1427, PERFECT *Qal* negat
2. Ca să nu fie vindecați, BDB 950, KB 1272, PERFECT *Qal* negat

Isaia va predica și deși unii răspund, marea majoritate a poporului/societății lui nu o va face (cf. Rom. 1:24, 26, 28; Efes. 4:19) sau nu poate răspunde (cf. 29:9,10; Deut. 29:4; Mat. 13:13; Rom. 11:8)! Isaia nu este un evanghelist aici, ci un profet al neascultării/consecințelor legământului (cf. Mat. 13:13; Mc. 4:12; Luca 8:10). Mesajul său de speranță este pentru o zi viitoare, nu pentru zilele lui!

Romani 11:7 „ceialți au fost împietriți” Acesta este un INDICATIV AORIST PASIV (cf. 2 Cor. 3:14). Deducția este că Dumnezeu i-a împietrit (cf. vv. 8-10). Agentul împietririi este cel rău (cf. 2 Cor. 4:4). „Împietrit” (*pōroō*) este un termen medical pentru bătătură sau orbire (cf. Rom. 11:25; 2 Cor. 3:14; Efes. 4:18). Este același termen folosit despre apostoli în Marcu 6:52. Este un termen grecesc diferit de 9:18 (*sklērunō*), care este opusul milei (cf. Evr. 3:8, 15; 4:7).

Acest verset este foarte clar și este un rezumat al lui 11:1-6. Unii care au fost aleși au crezut, iar alții care nu au fost aleși au fost împietriți. dar acest verset nu a fost scris izolat, ca un slogan teologic. Era parte a unui argument teologic susținut. Există tensiune între adevărul afirmat atât de clar în acest verset și invitația universală din capitoul 10. Este un mister. Dar soluția nu este să negăm sau să minimalizăm vreuna dintre alternativele dilemei, ai polilor paradoxali.

12:39 „De aceea nu puteau crede” Acestea sunt un INDICATIV IMPERFECT REFLEXIV (deponent) și un IMOERATIV PREZENT ACTIV. Erau incapabili să continue o relație de credință cu Isus. Minunile Lui îi atrăgeau, dar nu-i ducea la o credință/încredere mântuitoare în Isus ca Mesia. În Ioan „credința” are nivele. Nu toate au ca rezultat mântuirea. Vezi observațiile de la 8:31-59.

SUBIECT SPECIAL: INIMA

Grecescul *kardia* este folosit în LXX și în NT pentru a reflecta ebraicul *lēb* (BDB 523). Este folosit în mai multe feluri (Bauer, Arndt, Gingrich și Danker, *Lexiconul grec-englez*, pp. 403-404).

1. centrul vieții fizice, o metaforă pentru persoană (Fapte 14:17, 2 Cor. 3:2-3; Iacov 5:5)
2. centrul vieții spirituale (morale)
 - a. Dumnezeu cunoaște inima (Luca 16:15; Rom. 8:27; 1 Cor. 14:25; 1 Tes. 2:4; Apoc. 2:23)
 - b. Folosită în viața spirituală a oamenilor (Matei 15:18-19; 18:35; Rom. 6:17; 1 Tim. 1:5; 2 Tim. 2:22; 1 Petru

3. centrul gândurilor (intelectul - Matei 13:15; 24:48; Fapte 7:23; 16:14; 28:27; Rom. 1:21; 10:6; 16:18; 2 Cor. 4:6; Efes. 1:18; 4:18; Iacov 1:26; 2 Petru 1:19; Apoc. 18:7; „inimă” este sinonim cu „minte” în 2 Cor. 3:14-15 și Fil. 4:7)
4. centrul voinței (Fapte 5:4; 11:23; 1 Cor. 4:5; 7:37; 2 Cor. 9:7)
5. centrul sentimentelor (Matei 5:28; Fapte 2:26,37; 7:54; 21:13; Rom. 1:24; 2 Cor. 2:4; 7:3; Efes. 6:22; Fil. 1:7)
6. un loc unic al activității Duhului Sfânt (Rom. 5:5; 2 Cor. 1:22; Gal. 4:6 [Cristos în inimile noastre, Efes. 3:17])
7. inima este o metaforă pentru întreaga persoană (Matei 22:37, citând Deut. 6:5). Gândurile, motivele și acțiunile atribuite inimii dezvăluie pe deplin caracterul individului. VT conține câteva întrebări izbitoare ale termenilor:
 - a. Gen. 6:6; 8:21, „S-a mâhnit în inima Lui” (observă de asemenea Osea 11:8-9)
 - b. Deut. 4:29; 6:5, „din toată inima ta și din tot sufletul tău”
 - c. Deut. 10:16, „să vă tăiați dar inima împrejur” și Romani 2:29
 - d. Ezechiel 18:31-32, „o inimă nouă”
 - e. Ezechiel 36:26 „o inimă nouă” vs. „inima de piatră”

- **„pentru că Isaia a mai zis”** Isaia 6:10; 43:8 se referă la împietrirea inimilor evreilor în ceea ce privește mesajul lui Dumnezeu prin Isaia (cf. Ier 5:21; Ezech. 12:2; Deut. 29:2-4).

12:40 „inima” Vezi Subiectul Special următor.

12:41 „Isaia a spus aceste lucruri pentru că a văzut slava Lui” Aceasta afirmă că profeții VT erau informați cu privire la Mesia (cf. Luca 24:27). Vezi observația pe „slavă” la 1:14.

12:42 „Totuși, chiar și dintre conducători, mulți au crezut în El” Mesajul lui Isus a adus roade (cf. v. 11; Fapte 6:7). Vezi Subiectul Special de la 2:23.

- **„nu mărturiseau aceasta”** Vezi Subiectul Special: Mărturie la 9:22-23.
- **„ca să nu fie dați afară din sinagogă”** (cf. 9:22; 16:2).

12:43 Aceasta denotă că adevărata credință poate fi slabă și temătoare, chiar și nedeclarată! Evanghelia lui Ioan folosește „a crede” (*pisteuō*) în câteva moduri, de la atracția inițială la răspunsul emoțional și la adevărata credință mântuitoare.

TEXTUL NTR: 12:44-50

44 Isus a strigat: „Cel ce crede în Mine, nu crede doar în Mine, ci în Cel Ce M-a trimis pe Mine, **45** iar cel ce Mă vede pe Mine Îl vede pe Cel Ce M-a trimis pe Mine! **46** Eu am venit ca lumină în lume, pentru ca oricine crede în Mine să nu rămână în întuneric. **47** Iar dacă aude cineva cuvintele Mele și nu le păzește, nu Eu îl judec. Căci Eu n-am venit să judec lumea, ci să mântuiesc lumea. **48** Pe cel ce Mă respinge și nu primește cuvintele Mele are cine să-l judece: Cuvântul pe care l-am spus Eu, acela îl va judeca în ziua de pe urmă. **49** Căci Eu n-am vorbit de la Mine Însumi, ci Cel Ce M-a trimis, Tatăl Însuși, Mi-a dat poruncă ce să vorbesc și ce să spun. **50** Și știu că porunca Lui este viață veșnică. Prin urmare, lucrurile pe care Eu le spun, le spun așa cum Mi le-a spus Tatăl.“

12:44 „Cel ce crede în Mine, nu crede doar în Mine, ci în Cel Ce M-a trimis pe Mine” Scopul credinței este în final în tatăl (cf. 1 Cor. 15:25-27). Aceasta este o temă recurentă (cf. Mat. 10:40; 5:24). A cunoaște pe Fiul înseamnă a cunoaște pe Tatăl (cf. 1 Ioan 5.10-12).

12:45 Cum este Dumnezeu? A vedea pe Isus înseamnă a vedea pe Dumnezeu (cf. 14:7-10)!

12:46 Lumea este în întuneric din Genesa 3 (cf. 6:5,11-12; 8:21; Ps. 14:3; Isa. 53:6; Rom. 3:9-23).

12:47 „dacă aude cineva cuvintele Mele și nu le păzește” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care vorbește despre o acțiune potențială. Ascultarea continuă este un semn al relației noastre personale continue prin credință! Siguranța (vezi Subiectul Special la 1 Ioan 5:13) este bazată pe o viață schimbată și în schimbare de ascultare și perseverență (vezi Subiectul Special de la 8:31, cf. cărților Iacov și 1 Ioan).

12:47-48 „Căci Eu n-am venit să judec lumea, ci să mântuiesc lumea” Isus a venit în principal să răscumpere lumea, dar însăși venirea Lui îi obligă pe oameni să decidă. Dacă Îl resping, se judecă singuri (vezi Subiectul Special la 8:31, cf. Ioan 3:17-21)

12:49-50 Isus a vorbit cu autoritatea Tatălui, nu a Sa.

12:50

NASB, NKJV	„porunca Lui este viață veșnică”
NRSV, TEV,	
NET	„porunca Lui aduce viață veșnică”
NJB	„porunca Lui înseamnă viață veșnică”
REB	„poruncile Lui sunt viață veșnică”
NIV	„porunca Lui duce la viață veșnică”
NET (notă)	„porunca Lui rezultă în viață veșnică”

Prima opțiune este textul grecesc literal. Celelalte încearcă să îi interpreteze înțelesul.

NASB are Ioan 6:68 ca pasaj paralel, în timp ce *Translînariul NT* al lui Michael Magill are 17:8. Comentariul biblic al lui Ieronim (p. 451) are Ioan 10:18 ca text paralel. Evident fraza este ambiguă.

În Ioan este o fluctuație între SINGULAR și PLURAL la „poruncă”, fără vreo semnificație exegetică.

SUBIECT SPECIAL: UTILIZAREA „PORUNCII” ÎN SCRIERILE LUI IOAN

1. Folosit o dată în Legea Mozaică, Ioan 8:5
2. De la Tatăl pentru Isus
 - a. Control asupra propriei Sale jertfe mântuitoare, Ioan 10:18; 12:49-50; 14:31
 - b. Lumea va cunoaște dragostea lui Isus pentru Tatăl, Ioan 14:31
 - c. Isus a ascultat porunca Tatălui, Ioan 15:10
3. De la Isus pentru credincioși
 - a. Să rămână în dragostea Lui, Ioan 14:15; 15:10
 - b. Să se iubească unul pe altul așa cum i-a iubit El, Ioan 13:34; 15:12,17; 1 Ioan 2:7-8; 3:11,23; 4:7,21; 2 Ioan

- c. Să păzească porunca Lui (i.e., b.), Ioan 14:15; 15:10,14; 1 Ioan 2:3,4; 3:22,24; 5:1-3; 2 Ioan 6
4. De la Tatăl pentru credincioși
- a. Să creadă în Isus, 1 Ioan 3:23 (cf. Ioan 6:29)
 - b. Să se iubească unul pe altul, 1 Ioan 3:23.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce a uns Maria, sora lui Lazăr, picioarele lui Isus?
2. De ce sunt Matei, Marcu și Luca puțin diferiți în menționarea acestui incident?
3. Care era semnificația faptului că mulțimea L-a întâmpinat pe Isus cu ramuri de palmier și citatul din Ps. 118?
4. De ce a fost Isus așa mișcat de cerința grecilor de a vorbi cu El?
5. De ce a fost sufletul lui Isus atât de profund tulburat?
6. Explică de ce folosește Ioan „a crede” în câteva sensuri.

IOAN 13

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS4	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Spălarea picioarelor ucenicilor	Stăpânul devine slujitor	Cina cea de taină	Isus spală picioarele ucenicilor	Spălarea picioarelor ucenicilor
13:1-11	13:1-11	13:1-11	13:1 13:2-6 13:7 13:8a 13:8b 13:9 13:10-11	13:1 13:2-5 13:6-11
13:12-20	Și noi trebuie să slujim 13:12-30	13:12-20	13:12-17 13:18-20	13:12-16 13:17-20
Isus prezice trădarea Sa		13:21-30	Isus prezice trădarea Sa 13:21 13:22-24 13:25 13:26-29 13:30	Trădarea lui Iuda este prezisă 13:21-30
Noua poruncă	Noua poruncă		Noua poruncă	Discursul de rămas bun
13:31-35	13:31-35	13:31-35	13:31-35	13:31-35
Lepădarea lui Petru	Isus prezice		Isus prezice	

este prezisă	lepădarea lui Petru		lepădarea lui Petru	
13:36-38	13:36-38	13:36-38	13:36a	13:36-38
			13:36b	
			13:37	
			13:38	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU 13:1-38

- A. Evanghelia lui Ioan încheie semnele lui Isus în capitolul 12. Capitolul 13 începe cu ultima săptămână, a patimilor.
- B. Biblia de studiu NASB face la nota de subsol un comentariu interesant: „substantivul grecesc *agapē* („dragoste”) și verbul *agapaō* („a iubi”) se întâlnește doar de opt ori în cap. 1-12, dar de 31 de ori în cap. 13-17.”
- C. Ioan nu menționează Cina Domnului (Euharistia) așa cum o fac Sinopticele. El menționează doar dialogul din Camera de sus din acea noapte (cap. 13-17, care reprezintă un procentaj mare din Evanghelia lui Ioan. Trebuie așadar să revelează persoana și lucrarea lui Isus în moduri noi și puternice). Unii văd această omisiune ca o încercare deliberată de a scădea accentul crescând al bisericii primare pe sacramentalism. Ioan nu elaborează niciodată botezul lui Isus sau Cina Domnului.
- D. Contextul istoric din Ioan 13 poate fi văzut în Luca 22:24. Ucenicii încă se certau care era cel mai mare.
- E. Cadrul fizic al cap. 13-17 este o cameră de sus din Ierusalim (sau posibil cap. 15-17 pe drum spre Ghetsimani, cf. 14:31), posibil în casa lui Ioan Marcu, în noaptea în care a fost trădat Isus de Iuda.
- F. Par să fie două scopuri distincte în acțiunea lui Isus de spălare a picioarelor:
 1. Vv. 6-11 prezic lucrarea Sa pentru noi pe cruce
 2. Vv. 12-20 sunt o lecție grafică despre umilință (în contextul lui Luca 22:24).

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 13:1-11

1 Înainte de Sărbătoarea Paștelui, Isus, știind că I-a venit ceasul să plece din lumea aceasta la Tatăl, pentru că îi iubea pe ai Săi care erau în lume, i-a iubit până la capăt. 2 În timpul cinei, diavolul pusese deja în inima lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul, gândul să-L trădeze. 3 Isus, știind că Tatăl I-a dat toate lucrurile în mâini, că de la Dumnezeu a ieșit și la Dumnezeu Se duce, 4 S-a ridicat de la masă, Și-a pus deoparte hainele, a luat un ștergar și S-a încins cu el. 5 Apoi a turnat apă într-un lighean și a început să spele picioarele ucenicilor și să le ștergă cu ștergarul cu care era încins. 6 Când a ajuns la Simon Petru, acesta I-a zis: – Doamne, Tu să-mi speli picioarele?! 7 Isus i-a răspuns: – Tu nu pricepi acum ce fac Eu, dar vei înțelege după aceea. 8 Petru I-a zis: – Niciodată nu-mi vei spăla picioarele! Isus i-a răspuns: – Dacă nu te spăl, nu vei avea parte cu Mine! 9 Simon Petru I-a zis: – Doamne, nu doar picioarele, ci și mâinile și capul! 10 Isus i-a zis: – Cel ce s-a îmbăiat nu are nevoie să se spele decât pe picioare, apoi este curat în întregime. Și voi sunteți curați, dar nu toți. 11 Căci El îl știa pe cel ce urma să-L trădeze; de aceea a spus: „Nu toți sunteți curați.“

13:1 „Înainte de Sărbătoarea Paștelui” Ioan și Evangheliile Sinoptice nu corespund dacă aceasta era ziua dinaintea mesei de Paște sau dacă era Paștele însuși. Ambele pun masa joi și crucificarea vineri (cf. 19:31; Marcu 15:43; Luca 23:54). Această masă de Paște comemora eliberarea din Egipt (cf. Exod 12). Ioan afirmă că era ziua dinaintea mesei normale de Paște (cf. 18:28; 19:14,31,42).

E posibil ca comunitatea eseniană să fi folosit un calendar diferit (i.e., calendarul solar din cărțile Jubileuri și Enoh, ca un mod de a dovedi respingerea lor a preoției curente), ceea ce ar fi pus Paștele cu o zi înainte.

Comentariul Biblic al lui Ieronim rezumă învățătura curentă (p. 451) și afirmă că „o zi înainte” a lui Ioan este corectă și că Evangheliile Sinoptice caută simbolismul mesei de Paște. Trebuie să ne amintim întotdeauna că Evangheliile nu sunt occidentale, cauză și efect, cronologii istorice. Istoria este scrisă în multe moduri, nu bun sau rău, nu adevărat sau fals. Istoria este o explicație a trecutului pentru a sluji problemelor/nevoilor/perspectivelor contemporane. Adevărata chestiune este cine/de ce a scris istoria. Cea mai bună dezbateră pe genul de narațiune istorică și Evangheliile este în Gordon Fee și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*, pp. 89-126.

- **„Isus, știind că I-a venit ceasul”** „Știind” e un PARTICIPIU PERFECT ACTIV (ca v. 3). Isus Și-a înțeles relația unică cu Tatăl cel puțin de la vârsta de doisprezece ani (Luca 2:41-51). Venirea grecilor să Îl vadă în 12:20-23 I-a demonstrat lui Isus că ceasul morții și proslăvirii Lui a sosit (cf. 2:4; 7:6,8,30; 8:20;12:23,27; 17:1).

- **„să plece din lumea aceasta la Tatăl”** Evanghelia lui Ioan continuă să accentueze un dualism vertical, sus vs. jos (cf. v. 3). Isus a fost trimis (cf. 8:42) de către Tatăl și acum urma să se întoarcă. Evangheliile Sinoptice Îl portretizează pe Isus ca învățând un dualism orizontal al celor două veacuri evreiești, tensiunea dintre deja și nu încă a Împărăției lui Dumnezeu.

Sunt multe întrebări despre Evangheliile cărora trebuie să le răspundă cititorii moderni, dar când totul s-a spus și s-a făcut, aceste scrieri sfinte revelează o perspectivă biblică consecventă.

1. Este un Dumnezeu sfânt
2. Creația Lui specială, omenirea, a căzut în păcat și răzvrătire
3. Dumnezeu a trimis un Răscumpărător întrupat (i.e., Mesia)
4. Oamenii trebuie să răspundă prin credință, pocăință, ascultare și perseverență

5. Există o forță personală a răului în opoziție cu Dumnezeu și voia Lui
6. Toată creaturile conștiente vor da socoteală cu privire la viețile lor înaintea lui Dumnezeu

VERBUL „a pleca” (*metabainō*) are în scrierile lui Ioan conotația de trecere de la existența fizică păcătoasă (i.e., vechiul veac al păcatului și răzvrătirii) în noul veac al Duhului și vieții veșnice (cf. 5:24; 13:1; 1 Ioan 3:14; cu excepția folosirii lui din 7:3).

- **„pentru că îi iubea pe ai Săi”** Această sintagmă grecească a fost folosită în papirusurile egiptene (Moulton, Milligan, *Vocabularul Noului Testament grecesc*) pentru „rudă apropiată” (cf. Luca 8:19-21).

- **„care erau în lume”** Ioan folosește termenul lume (*kosmos*) în câteva sensuri diferite.

1. Această planetă (cf. 1:10; 11:9; 16:21; 17:5,11,24; 21:25)
2. Rasa umană (cf. 3:16; 7:4; 11:27; 12:19; 14:22; 18:20,37)
3. Omenirea răzvrătită (cf. 1:10,29; 3:16-21; 4:42; 6:33; 7:7; 9:39; 12:31; 15:18; 17:25)

Vezi Subiectul Special: Utilizarea de către Pavel a cuvântului *Kosmos* la 14:17.

- **„i-a iubit până la capăt”** Acesta este cuvântul grecesc „*telos*”, care înseamnă un scop împlinit. Acesta se referă la lucrarea lui Isus de răscumpărare pentru omenire pe cruce. O variantă a aceluiași cuvânt a fost folosită de Isus pe cruce (cf. 19:30), „S-a terminat”, despre care aflăm din papirusurile egiptene că are conotația de „plătit pe deplin”!

13:2 „În timpul cinei” Există o variantă de manuscris grecesc la acest punct. Varianta implică doar o literă dintr-un cuvânt grecesc.

1. *Ginomenou*, PARTICIPIU PREZENT (i.e., în timpul cinei), MSS α , B, L, W
2. *Genomenou*, PARTICIPIU AORIST (i.e., după cină), MSS P⁶⁶, κ^2 , A, D

USB⁴ dă opțiunii 1 calificativul „B” (aproape sigur).

Aceasta e posibil să însemne

1. după cină
2. după primul Pahar al Binecuvântării, când procedura cerea spălarea mâinilor
3. după al treilea Pahar al Binecuvântării

SUBIECT SPECIAL: ORDINEA SERVICIULUI DE PAȘTE ÎN IUDAISMUL PRIMULUI SECOL

- A. Rugăciune
- B. Pahar de vin
- C. Spălarea mâinilor de către gazdă și trecerea ligheanului pe la toți
- D. Înmuiera ierburilor amare și sosul
- E. Mielul și mâncarea principală
- F. Rugăciune și a doua înmuieră a ierburilor amare și sos
- G. Al doilea pahar de vin cu un timp de întrebări și răspunsuri pentru copii (cf. Exod 12:26-27)
- H. Cântarea Psalmilor Hallel 113-114 și rugăciune
- I. Conducătorul slujbei face îmbucături înmuiate pentru fiecare după ce își spală mâinile
- J. Toți mănâncă până se satură; termină cu o bucată de miel

K. Al treilea pahar de vin după spălarea mâinilor

L. Cântarea Psalmilor Hallel 115-118

M. Al patrulea pahar de vin, care denotă venirea Împărăției

Muți cred că instituirea Cinei Domnului a avut loc la „K”.

- **„pusese deja în inima lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul”** Acesta este un PARTICIPIU PERFECT ACTIV. Isus știa de Iuda de la început (cf. 6:70). Cel rău (vezi Subiectul Special de la 12:31) l-a ispitit pe Iuda o perioadă lungă de timp, dar în v. 27 diavolul a câștigat control total asupra lui. Vezi Subiectul Special: Inima la 12:40. Vezi observația completă despre Iuda la 18:1.

13:3 „Isus, știind că Tatăl I-a dat toate lucrurile în mâini” Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV, ca v. 1, urmat de un INDICATIV AORIST ACTIV. Aceasta este una dintre afirmațiile uimitoare ale lui Isus despre înțelegerea de Sine și autoritatea Lui (cf. 3:35; 17:2; Mat. 28:18). TIMPUL AORIST este important. Tatăl I-a dat lui Isus „toate lucrurile” înainte de crucificare. Ele nu i-au fost date doar ca o răsplată pentru ascultarea Lui, ci datorită a Cine era El. El știa cine este și a spălat picioarele celor ce se certaseră care dintre ei este mai mare!

- **„că de la Dumnezeu a ieșit”** Aceasta este al doilea din cele trei lucruri menționate în v. 3 că le știa Isus
 1. Tatăl I-a dat toate lucrurile în mâinile Lui
 2. El a venit de la Dumnezeu
 3. El se întorcea la Dumnezeu (cf. 7:33; 14:12,28; 16:5,10,17,28; 20:17)

Ultimele două sunt parte a dualismului sus vs. jos, atât de obișnuit în Ioan.

Lucrul #2 este o sintagmă unică în Ioan (cf. 8:42; 13:3; 16:28,30; 17:8). Din ea se deduce atât originea, cât și locul (i.e., Dumnezeu din cer).

13:4 „S-a ridicat de la masă” Amintește-ți că ei stăteau întinși pe cotul stâng cu picioarele în spatele lor, nu ședeau pe scaune.

- **„Și-a pus deoparte hainele”** PLURALUL se referă la haina exterioară a lui Isus (cf. 19:23; Fapte 8:16). Este interesant că același VERB este folosit în 10:11,15,17,18 pentru Isus care Își dă viața (cf. v. 37). Acesta ar putea fi un alt cuvânt polisemantic al lui Ioan. Pare posibil ca spălarea picioarelor să fi fost mai mult decât o simplă lecție ilustrativă despre smerenie (cf. vv. 6-10).

13:5 „să spele picioarele ucenicilor” Acest cuvânt grecesc era folosit pentru „spălarea doar unei părți a corpului”. Cuvântul din v. 10 era folosit pentru o baie completă. Spălarea picioarelor era slujba unui sclav. Nici măcar rabinii nu așteptau aceasta de la ucenicii lor. Isus, cunoscându-și dumnezeirea, era gata să spele picioarele acestor ucenici geloși și ambițioși (chiar și lui Iuda)!

13:6 Întrebarea lui Petru era un mod retoric de a refuza gestul lui Isus. Petru credea adesea că știa ce trebuia și ce nu trebuia să facă Isus (cf. Mat. 16:22).

13:7 Apostolii, care stăteau cu Isus, nu-I înțelegeau întotdeauna acțiunile și învățăturile Lui (cf. 2:22; 10:6; 12:16; 14:26; 16:18). Această înțelegere greșită este un mod de exprimare a dualismului vertical.

13:8 „Niciodată nu-mi vei spăla picioarele” Acesta este un NEGATIV DUBLU, care înseamnă „niciodată, nu niciodată în nicio circumstanță”. Pentru „niciodată” vezi Subiectul Special de la 6:58.

- **„Dacă nu te spăl, nu vei avea parte cu Mine”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ. Acest verset denotă că aici se întâmplă mai mult decât o simplă lecție practică ilustrativă. Versetele 6-10 par să aibă legătură cu lucrarea lui Isus pe cruce de iertarea păcatelor.

A doua parte a frazei ar putea reflecta o sintagmă VT legată de moștenire (cf. Deut. 12:12; 2 Sam. 20:1; 1 Împ. 12:12). Aceasta este o sintagmă foarte puternică de exclusivism.

13:9 PARTICULA NEGATIVĂ grecească „nu” (*MĒ*) indică un IMPERATIV, „a spăla”.

13:10 „Cel ce s-a îmbăiat” Isus vorbește metaforic despre răscumpărare. Petru a fost spălat (mântuit, cf. 15:3; Tit 3:5), dar trebuie să continue să se pocăiască (cf. 1 Ioan 1:9) pentru a menține părtășia intimă.

Cealaltă posibilitate contextuală este ca Isus să vorbească despre trădarea lui Iuda (cf. vv. 11 & 18). Deci metafora îmbăierii se referă fie la (1) trupul lui Petru sau (2) grupul apostolic.

- **„Și voi sunteți curați, dar nu toți”** „Voi” este PLURAL, referindu-se la cercul apropiat de ucenici, cu excepția lui Iuda (cf. vv. 11, 18; 6:70).

„Curați” se referă la mesajul lui Isus pe care ei l-au acceptat (cf. 15:3). Ei sunt „curați” pentru că au crezut/încrezut/primit pe Cel ce este curat, Isus.

Pentru expresia „nu toți”, vezi Subiectul Special: Apostazia la 6:64.

13:11 Bibliile TEV și NET pun acest verset în paranteză, interpretându-l ca unul dintre multele comentarii editoriale ale autorului.

TEXTUL NTR: 13:12-20

12 După ce le-a spălat picioarele, Și-a luat haina și S-a așezat să mănânce din nou. El le-a zis: „Înțelegeți ce v-am făcut? **13** Voi Mă numiți «Învățătorul» și «Domnul» și bine ziceți, pentru că sunt. **14** Deci dacă Eu – Domnul și Învățătorul – v-am spălat picioarele, atunci și voi sunteți datori să vă spălați picioarele unii altora. **15** Căci Eu v-am dat un exemplu, ca să faceți și voi așa cum v-am făcut Eu vouă. **16** Adevărat, adevărat vă spun că nici un sclav nu este mai mare decât stăpânul lui și nici un apostol nu este mai mare decât cel ce l-a trimis. **17** Dacă știți aceste lucruri, sunteți fericiți dacă le faceți. **18** Nu vorbesc despre voi toți; Eu îi cunosc pe cei pe care i-am ales. Dar trebuie să se împlinescă Scriptura care zice: «Cel ce mănâncă pâinea Mea și-a ridicat călcâiul împotriva Mea!» **19** Vă spun lucrul acesta de acum, înainte să se întâmple, pentru ca atunci când se va întâmpla, să credeți că Eu sunt. **20** Adevărat, adevărat vă spun că cine-l primește pe cel pe care-l trimit Eu, pe Mine Mă primește, iar cel ce Mă primește pe Mine Îl primește pe Cel Ce M-a trimis pe Mine.”

13:12-20 În contrast cu vv. 6-10, aici Isus Își descrie acțiunea ca un exemplu de smerenie. Apostolii se certau care era mai mare (cf. Luca 22:24). În acest context face acțiunea unui sclav și apoi le explică ce înseamnă și cum să o aplice.

13:14 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, care este considerată adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui.

- **„Domnul și Învățătorul”** Observă ARTICOLUL HOTĂRÂT din vv. 13 și 14. Ia aminte că și titlurile sunt inversate. El este Cel care vorbește cu autoritate. El revelează pe Tatăl și așteaptă ascultare și supunere! Ei trebuiau să imite ceea ce făcea El (v. 15).

13:14-15 „și voi sunteți datori să vă spălați picioarele unii altora” Înseamnă oare această afirmație că acest act de smerenie e menit să fie un al treilea act de cult? Cele mai multe grupuri creștine au spus că nu, fiindcă

1. Nu este nicio menționare a practicării lui de către vreo biserică în Fapte
2. Nu este susținut niciodată în epistolele NT
3. Nu se spune niciodată specific că ar fi o poruncă continuă, cum e botezul (cf. Mat. 28:19) și Cina Domnului (cf. 1 Cor. 11:17-34)

Aceasta nu înseamnă că acesta nu poate fi un act de închinare important.

„Pilda“ pe care a dat-o Isus nu era doar smerenia, ci și slujirea sacrificială (cf. 15:12-13). 1 Ioan 3:16 o formulează bine! Isus iubește până la capăt (cf. v. 1), așa că și ei trebuie să iubească din toate puterile (i.e., o viață de auto-jertfire, reversul căderii).

13:16 „Adevărat, adevărat vă spun” Literal aceasta este „Amin, amin” (ca în v. 20). Aceasta este o formă a termenului VT pentru „credință” (cf. Hab. 2:4). Isus era singurul (în orice literatură grecească) care să o folosească în poziția aceasta de început. De obicei era spusă la sfârșit pentru (1) acord cu ceva sau (2) a confirma o afirmație sau o acțiune. Când este folosită la început și dublată, este un mijloc de atragere a atenției plin de autoritate. Vezi Subiectul Special: Amin la 1:51.

- **„nici un sclav nu este mai mare decât stăpânul lui”** Aceasta este o frază introductivă care comunică un adevăr.

1. Ioan 13:16, nici cel trimis nu e mai mare decât cel ce l-a trimis
2. Ioan 15:20
 - a. Dacă ei Mă persecută pe Mine, vă vor persecuta și pe voi
 - b. Dacă au păzit cuvântul Meu, îl vor păzi și pe al vostru
3. Luca 6:40 (similar), dar oricine, după ce a fost învățat pe deplin, va fi ca învățătorul lui (cf. Mat. 10:24)
4. Luca 22:27 (similar), dar sunt între voi ca unul care slujește

13:17 „Dacă știți aceste lucruri, sunteți fericiți dacă le faceți” Primul „dacă” este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, care este considerată adevărată din perspectiva autorului. Al doilea „dacă” din acest verset este o CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă o acțiune potențială. Dacă știm, ar trebui facem (cf. Mat. 7:24-27; Luca 6:46-49; Rom. 2:13; Iac. 1:22-25; 4:11)! Nu cunoștințele sunt scopul, ci trăirea asemenea lui Cristos. Aceasta reflect VERBUL ebraic *shema*, „a auzi cu scopul de a împlini” (cf. Deut. 6:4).

13:18 „trebuie să se împlinească Scriptura” Aceasta se referă la Iuda. Acesta este misterul intersectării predestinării și liberului arbitru uman.

Isus și ucenicii Lui credeau în veridicitatea Scripturii! Când era rostită, trebuia crezută (cf. Mat. 5:17-19). De câteva ori face Ioan comentariul „ca să se împlinească Scriptura” (cf. 12:14; 13:18; 15:25; 17:12; 19:24,36). Adesea textul VT nu este pe deplin înțeles până la un anumit eveniment din viața lui Isus (i.e., tipologia, i.e., Osea 11:1) sau un eveniment din NT este o împlinire multiplă (i.e., Isa. 7:14 sau Dan. 9:27; 11:31; 12:11).

- **„ȘI-A RIDICAT CĂLCĂIUL ÎMPOTRIVA MEA”** Acesta este un citat din Psalmul 41:9. Obiceiul oriental de a mânca împreună ca semn al prieteniei și legământului adâncește ofensa adusă de Iuda. În Orientul Apropiat a arăta talpa piciorului cuiva era un semn de dispreț.

13:19 Acest verset demonstrează scopul minunilor și prezicerilor lui Isus (cf. 20:31). În Ioan credința este o experiență crescândă și continuă. Isus dezvoltă în continuu încrederea/credința/încredințarea ucenicilor. Vezi Subiectul Special la 9:7.

Isus le mărește credința prin

1. Cuvintele Lui
2. Faptele Lui
3. Precunoștința Lui

Isus a adus o cale „nouă” radicală de a te împăca cu Dumnezeu. Ea tăia tradițiile și credințele evreilor.

1. El, și nu Moise, era centrul
2. Harul, nu faptele

- **„că Eu sunt”** Aceasta e o referire la numele lui Dumnezeu, „YHWH”, care provine din VERBUL ebraic „a fi” (cf. „Eu sunt” din Exod 3:14). Isus afirmă în mod clar că este Mesia cel promis, având conotații divine aici (cf. 4:26; 8:24,28,58; 13:19 și 18:5,6,8; observă Mat. 24:5 și Marcu 13:6; Luca 21:8).

Vezi Subiectul Special: Numele Divinității la 6:20.

13:20 De obicei Ioan folosește termenul „a crede” (*pisteuō*), „a crede în” (*pisteuō eis*) sau „a crede că” (*pisteuō hoti*) pentru a descrie creștinii (vezi Subiectul Special: Utilizarea lui Ioan a lui „a crede” la 2:23), dar el folosește și alți termeni ca „a primi” sau „a întâmpina” (cf. 1:12; 5:43; 13:20). Evanghelia este atât primirea unei persoane, cât și acceptarea adevărilor biblice despre acea persoană, deopotrivă cu a trăi o viață care să copieze pe a acelei persoane.

- **„cine-l primește pe cel pe care-l trimit Eu, pe Mine Mă primește”** Ce afirmație fermă despre autoritatea delegată de Isus ucenicilor. Poate funcționa la câteva nivele:

1. Călătoriile misionare ale celor doisprezece (Luca 10:16) și a celor șaptezeci (Mat. 10:40)
2. Mărturia bisericii (cf. 17:20)

Mesajul despre Isus are puterea de a schimba viața indiferent cine îl proclamă. Autoritatea este în mesaj (i.e., evanghelia), nu în mesajul pământesc.

TEXTUL NTR: 14:21-30

21 După ce a spus aceste lucruri, Isus a fost tulburat în duhul Său și a mărturisit zicând: – Adevărat, adevărat vă spun că unul dintre voi Mă va trăda. 22 Ucenicii se uitau unii la alții, fiind nedumeriți despre cine vorbește. 23 Unul

dintre ucenicii Lui, cel pe care-l iubea Isus, stătea la masă sprijinit de pieptul lui Isus. 24 Simon Petru i-a făcut semn să-L întrebe pe Isus cine este cel despre care vorbește. 25 Ca urmare, în timp ce stătea la masă sprijinit de pieptul lui Isus, el L-a întrebat: – Doamne, cine este? 26 Isus i-a răspuns: – Este acela căruia îi voi înmuia bucățica de pâine și i-o voi da. A înmuat o bucățică de pâine și i-a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul. 27 De îndată ce a primit bucățica de pâine, Satan a intrat în el. Atunci Isus i-a zis: „Ce ai să faci, fă repede!“ 28 Dar nici unul dintre cei ce mâncau la masă n-a înțeles de ce îi spusese acesteasta. 29 Unii credeau că, de vreme ce Iuda ținea punga, Isus îi spusese: „Cumpără ceea ce avem nevoie pentru sărbătoare!“ sau îi spusese să dea ceva celor săraci. 30 După ce a luat bucățica de pâine, Iuda a ieșit afară imediat. Era noapte.

13:21 „a fost tulburat în duhul Său” Trădarea lui Iuda L-a întristat cu adevărat pe Isus (același cuvânt folosit pentru Isus în 12:27). Isus l-a ales pe Iuda datorită potențialului său spiritual, dar care nu s-a fructificat niciodată (cf. v. 18).

- **„Adevărat, adevărat”** Vezi observația de la 1:51.

13:22 Acesta este un verset surprinzător. Ucenicilor din cercul apropiat le era teamă că un plan predeterminat i-ar putea face pe ei să fie trădătorul (cf. Marcu 14:19). Aceasta este problema cu determinismul. Acțiunile lui Dumnezeu nu încalcă liberul arbitru uman, ci îl accentuează și finalizează consecințele!

13:23 „cel pe care-l iubea Isus” Aceasta pare să se refere la Ioan însuși (cf. 13:23,25; 19:26-27,34-35; 20:2-5,8; 21:7,20-24). Capitolul 19, v. 26 confirmă aceasta. Numele lui Ioan nu apare niciodată în această Evanghelie. Avea Isus favoriți? El a avut cel puțin un cerc apropiat (Petru, Iacov și Ioan) și o familie specială (Lazăr, Maria, Marta).

13:25 Contextul acesta reflectă aranjamentele tipice de mâncat din Palestina primului secol. Ucenicii stăteau la o masă joasă, în formă de potcoavă, rezemându-se pe cotul stâng cu picioarele în spate, mâncând cu mâna dreaptă. Ioan era la dreapta lui Isus, Iuda la stânga Lui (locul de onoare). Motivul pentru aranjarea aceasta la masă nu este menționat în Scriptură. Ioan s-a lăsat în spate și l-a pus lui Isus o întrebare.

13:26 „acela căruia îi voi înmuia bucățica de pâine și i-o voi da” Acesta era un semn de onoare (cf. Rut 2:14). Iuda stătea la stânga lui Isus, care era de asemenea locul de onoare. Isus încă încerca să-l câștige pe Iuda!

Bucățica era un fel de mâncare din ierburi amare și sos (vezi Subiectul Special la 13:2). Paralela din Marcu (14:20) afirmă „cu mine”. Aceasta este un martor ocular ce nu lasă loc de confuzie.

- **„Iscarioteanul”** Vezi Subiectul Special de mai jos și observațiile de la 6:71 și 18:2.

SUBIECT SPECIAL: ISCARIOTEANUL

Iuda a auzit, observat și a avut părtășie cu Domnul Isus la nivel apropiat timp de câțiva ani, dar se pare că nu avea încă o relație personală cu El prin credință (cf. Mat. 7:21-23). Petru trece prin aceeași intensitate a ispitei ca și Iuda, dar cu rezultate rezultate drastic diferite. S-au purtat multe discuții despre motivul trădării lui Iuda:

1. Era în principal monetar (cf. Ioan 12:6)
2. Era în principal politic (cf. William Klanssen, *Iuda – Trădător sau prieten al lui Isus?*)

3. Era spiritual (cf. Ioan 13:27)

Pe subiectul influenței satanice sau a posesiunii demonice există câteva cărți bune (enumerare în ordinea celor în care am încredere)

1. Merill F. Unger, *Demonologie biblică, Demoni în lumea de azi*
2. Clinton E. Arnold, *Trei întrebări esențiale despre războiul spiritual*
3. Kurt Koch, *Consiliere creștină și Ocultismul, demonologia în trecut și prezent*
4. C. Fred Dickason, *Posesiunea demonică și creștinul*
5. John P. Newport, *Demoni, demoni, demoni*
6. John Warwick Montgomery, *Domnii și puteri*

Fii atent la miturile și superstițiile culturale. Satan îl afectează pe Petru în Mat. 16:23 să Îl ispitească pe Isus exact în același fel – moartea Sa înlocuitoare. Satan e consecvent. El încearcă orice cale posibilă de a opri lucrarea răscumpărătoare a lui Isus în numele nostru.

1. Ispitirea lui Isus, Luca 4
2. Îl folosește pe Petru
3. Îl folosește pe Iuda și Sinedriul

Isus chiar îl descrie pe Iuda ca pe un diavol în Ioan 6:70. Biblia nu discută subiectul posesiei și influenței demonice în ceea ce privește pe credincioși. dar este evident că și credincioșii sunt afectați de alegerile personale și de răul personal!

Etimologia acestui este oarecum obscură, dar sunt totuși câteva posibilități.

1. *Kerioth*, un oraș din Iuda (cf. Ios. 15:25)
2. *Kartan*, un oraș din Galileea (cf. Ios. 21:32)
3. *Karōides*, o pădurice de palmieri în Ierusalim sau Ierihon
4. *Scortea*, un șorț sau o pungă de piele (cf. Ioan 13:29)
5. *Ascara*, spânzurare (ebraică) din Mat. 27:5
6. Cuțitul unui asasin (greacă), însemnând că era un zețot, ca și Simon (cf. Luca 6:15).

13:27 „Satan a intrat în el” Aceasta este singura utilizare a termenului „Satan” din Evanghelia lui Ioan. Înseamnă „dușman” în ebraică (cf. Luca 22:3 și Ioan 13:2). Vezi Subiectul Special de la 12:31. Oare Iuda nu este responsabil fiindcă Satan a intrat în el? Există tensiune în Biblie între acțiunile domeniului spiritual (Dumnezeu i-a împietrit inima lui Faraon) și responsabilitatea umană din domeniul fizic. Oamenii cu siguranță nu sunt atât de liberi în alegerile lor precum cred. Noi toți suntem condiționați istoric, experiențial și genetic. Pe lângă aceste determinante fizice este și domeniul spiritual (Dumnezeu, Duhul, îngeri, Satan și demoni). Aceasta este taina! Dar oamenii nu sunt roboți; suntem responsabili pentru acțiunile, alegerile noastre și de consecințele lor. Iuda a acționat! El nu a acționat de unul singur! Dar el este responsabil moral pentru acțiunile lui. Trădarea lui Iuda a fost prezisă (v. 18). Satan era instigatorul (vezi Subiectul Special: Răul personal la 12:31). E tragic că Iuda nu a ajuns niciodată să-L „cunoască” sau să se încreadă pe deplin în Isus.

13:29 „Iuda ținea pungă” Iuda era responsabil de banii grupului (cf. 12:6). Vezi observația completă la 18:1.

13:30 „Era noapte” Este acesta un element temporal sau o evaluare spirituală? Ioan folosește adesea fraze ambigue, care pot fi înțelese în câteva feluri (i.e., Nicodim, cf. 3:2; 19:39).

TEXTUL NTR: 13:31-35

31 După ce acesta a ieșit afară, Isus a zis: – Acum Fiul Omului este proslăvit și Dumnezeu este proslăvit în El. 32 Dacă Dumnezeu este proslăvit în El, atunci și Dumnezeu Îl va proslăvi în Sine Însuși și-L va proslăvi îndată. 33 Copilași, mai sunt puțin cu voi. Mă veți căuta și, așa cum le-am spus iudeilor că „Unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni.“, tot așa vă spun și vouă acum. 34 Vă dau o poruncă nouă: să vă iubiți unii pe alții! Așa cum v-am iubit Eu, tot așa să vă iubiți și voi unii pe alții. 35 Prin acesteasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii pentru alții.

13:31-38 Aceste versete formează o parte a unui context mai amplu de serii de întrebări din partea ucenicilor (cf. 13:36; 14:5,8,22; 16:17-19) puse în dialogul din Camera de sus în noaptea Cinei Domnului. Este evident că afirmațiile lui Isus despre plecarea i-au făcut pe apostolic să aibă multe întrebări bazate pe înțelegerea lor greșită a cuvintelor lui Isus.

1. Petru (13:36)
2. Toma (14:5)
3. Filip (14:8)
4. Iuda (nu Iscarioteanul) (14:22)
5. Unii din ucenicii Lui (16:17-19)

13:31 „Fiul Omului” Aceasta era autointitularea lui Isus. Contextul este din Ezech. 2:1 și Dan. 7:13. Ea implică caracteristici umane și divine. Isus a folosit-o fiindcă termenul era nefolosit în iudaismul rabinic, și astfel nu avea implicații naționaliste sau militariste și combina cele două naturi ale Sale (cf. 1 Ioan 4:1-3).

13:32 Există o variantă de manuscris grecesc în acest verset. Textul mai lung se găsește în NASB, NKJV, NRSV, TEV și NJB. Este susținut de manuscrisele κ^c , A, C², K și Textus Receptus. El („Dacă Dumnezeu este proslăvit în El”) este lăsat pe dinafară în MSS P⁶⁶, κ^* , B, C*, D, L, W și X. Acestea par să fie un set mai bun de manuscrise. Dar e posibil ca scribii să fi fost derutați de paralelism și să fi omis doar prima frază.

- **„proslăvit”** Termenul este folosit de patru sau cinci ori în vv. 31 și 32 – de două sau trei ori la TIMPUL AORIST și de două ori la TIMPUL VIITOR. Se referă la planul lui Dumnezeu de răscumpărare prin moartea și învierea lui Isus (cf. 7:39; 12:16,23; 17:1,5). Aici se referă la evenimentele viitoare din viața lui Isus. Ele sunt așa de sigur că se vor întâmpla, încât sunt exprimate ca și cum ar fi evenimente trecute (AORISTE). Vezi observația de la 1:14.

13:33 „Copilași” Ioan, scriind ca un bătrân din orașul sau zona Efesului, folosește același titlu pentru a se adresa ascultătorilor/cititorilor lui în 1 Ioan 2:1,12,28; 3:7,18; 4:4; 5:21. Aici metafora lui Isus este un alt mod de a-L identifica cu Tatăl. El este tată, frate, Mântuitor, prieten și Domn. Sau altfel spus, El este atât Dumnezeu transcendent, cât și însoțitor immanent.

- **„mai sunt puțin cu voi... și, așa cum le-am spus iudeilor”** Isus a spus aceasta liderilor evrei câteva luni mai înainte (cf. 7:33); acum El o spune apostolilor (cf. 12:35; 14:9; 16:16-19). Deci e evident că elementul temporal este oarecum ambiguu.

- **„Unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni”** Liderii evrei nu puteau veni deloc (cf. 7:34,36; 8:21). Ucenicii nu vor fi cu El până mureau. Moartea sau răpirea va uni pe urmașii Lui cu El (cf. 2 Cor. 5:8; 1 Tes. 4:13-18).

13:34 „Vă dau o poruncă nouă: să vă iubiți unii pe alții” „A se iubi unul pe altul” nu era o poruncă nouă (cf. Luca 19:18; pentru „poruncă” vezi Subiectul Special la 12:50). Ce era nou era că credincioșii trebuiau să se iubească unul pe altul cum i-a iubit Isus (cf. 15:12,17; 1 Ioan 2:7-8; 3:11,16,23; 4:7-8,10-12,19-20; 2 Ioan 5).

Evanghelia este o persoană ce trebuie acceptată, un set de adevăruri ce trebuie crezut și o viață ce trebuie trăită (cf. 14:15,21,23; 15:10,12; 1 Ioan 5:3; 2 Ioan 5,6; Luca 6:46). Evanghelia este primită, crezută și trăită! Este trăită în dragoste sau nu este trăită deloc!

Îmi place afirmația lui Bruce Corley din articolul său „Teologia biblică a Noului Testament” din cartea de hermeneutică *Bazele exegezei biblice*: „Poporul lui Dumnezeu este caracterizat de etica dragostei, așadar prezența harului este legată de obligația dragostei prin lucrarea Duhului (cf. Gal. 5:6,25; 6:2; Iacov 3:17-18; Ioan 13:34-35; 1 Ioan 4:7)” (p. 562).

13:35 „Prin aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei” Dragostea este o caracteristică pe care Satan nu o poate falsifica. Credincioșii trebuie să fie caracterizați de dragoste (cf. 1 Ioan 3:14; 4:7-21).

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă o acțiune potențială. Acțiunile noastre față de alți creștini confirmă relația noastră cu Isus (cf. 1 Ioan 2:9-11; 4:20-21).

TEXTUL NTR: 13:36-38

36 Simon Petru L-a întrebat: – Doamne, unde Te duci? Isus i-a răspuns: – Acum tu nu poți să Mă urmezi acolo unde Mă duc Eu, dar mai târziu Mă vei urma. 37 Petru I-a zis: – Doamne, de ce nu pot să Te urmez acum? Îmi voi da viața pentru Tine! 38 Isus i-a răspuns: – Îți vei da viața pentru Mine? Adevărat, adevărat îți spun că nu va cânta cocoșul până când nu te vei lepăda de Mine de trei ori!

13:36 „Simon Petru L-a întrebat” Aceasta este prima dintr-o serie de întrebări ale ucenicilor despre afirmațiile lui Isus din vv. 31-35 (cf. 13:36; 14:5,8,22; 16:17-19). Mă bucur foarte mult că ucenicii au pus aceste întrebări și că Ioan și-a amintit de ele și le-a menționat!

13:37 „Îmi voi da viața pentru Tine” Petru vorbea serios! Dar aceasta demonstrează cât de slabă este omenirea păcătoasă și cât de credincios este Domnul nostru, care exact aceasta a făcut.

13:38 „Adevărat, adevărat” Vezi observația de la 1:51.

- **„nu va cânta cocoșul până când nu te vei lepăda de Mine de trei ori”** Acesta trebuie că era un cocoș roman. Evreii nu permiteau accesul animalelor în oraș fiindcă era un loc sfânt. De aceea cei mai bogați aveau grădini (care aveau nevoie de îngrășămintele) în afara zidurilor orașului pe Muntele Măslinilor. Grădina Ghetsimani era o astfel de grădină.

Isus folosește predicția pentru a mări credința în El. Chiar și ceva atât de negativ demonstrează precunoașterea și controlul Lui asupra evenimentelor viitoare (cf. 18:17-18, 25-27; Mat. 26:31-35; Marcu 14:27-31; Luca 22:31-34).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce nu menționează Ioan ritualul propriu-zis al Cinei Domnului?
2. De ce a spălat Isus picioarele ucenicilor? Ar trebui să ne spălăm și noi picioarele unii altora?
3. De ce l-a ales Isus pe Iuda să fie ucenicul Lui?
4. Cum poate ști cineva că este cu adevărat creștin?

IOAN 14

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Isus, calea către Tatăl	Calea, adevărul și viața	Relația credincioșilor cu Cristosul glorificat	Isus, calea către Tatăl	Discursurile de rămas-bun (13:31-14:31)
14:1-14	14:1-6	14:1-7	14:1-4 14:5 14:6-7	14:1-4 14:5-7
	Tatăl revelat		14:6-7	
	14:7-11	14:8-14	14:8	14:8-21
	Rugăciunea ascultată		14:9-14	
	14:12-14			
Promisiunea Duhului Sfânt	Isus promite un alt ajutor		Promisiunea Duhului Sfânt	
14:15-24	14:15-18	14:15-17	14:15-17	
	Locuirea în Tatăl și Fiul	14:18-24	14:18-20	
	14:19-24		14:21	
			14:22	14:22-31
	Darul păcii Lui		14:23-24	
14:25-31	14:25-31	14:25-31	14:25-26 14:27-31a 14:31b	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

CONTEXTUL DIN IOAN 14:1-31

A. Nu ar trebui să fie delimitare a capitolelor din Ioan 13 până la 17 pentru că acesta este un singur ansamblu literar, dialogul din Camera de sus din noaptea Cinei Domnului. Este evident că afirmațiile lui Isus despre plecare au făcut ca ucenicii să aibă multe întrebări. Acest context este clădit pe o serie dintre aceste întrebări bazate pe înțelegerea greșită a ucenicilor a cuvintelor lui Isus.

1. Petru (13:36)
2. Toma (14:5)
3. Filip (14:8)
4. Iuda (nu Iscarioteanul) (14:22)
5. Unii dintre ucenicii Lui (16:17-19)

Amintește-ți, Ioan folosește dialogul pentru a comunica adevărul!

B. Aceste întrebări încă îi ajută pe credincioși

1. Ele arată că nici măcar apostolii, care erau fizic cu Isus, nu Îl înțelegeau întotdeauna.
2. Unele dintre cele mai valoroase și profunde cuvinte ale lui Isus sunt rostite ca răspuns la aceste întrebări sincere pornite din perceperea greșită.

C. Capitolul 14 începe cu discuția lui Isus despre venirea „ajutorului”.

1. Referirile lui Isus la Duhul Sfânt în aceste discursuri din Camera de sus sunt legate (și limitate) direct de teama și neliniștea ucenicilor cu privire la plecarea lui Isus (cf. 13:33,36).

Michael Magill, în *Transliniarul Noului Testament* (p. 355) are o schiță perspicace a răspunsurilor contextuale ale lui Isus la aceste temeri.

- a. „într-o zi veți fi cu Mine unde mă duc”, vv. 1-11
 - b. „e spre binele vostru să mă duc”, vv. 12-17
 - c. „voi veni unde sunteți și mă voi descoperi vouă”, vv. 18-26
 - d. „acum vă las pacea Mea”, vv. 27-31
2. Această discuție a lucrării Duhului Sfânt este limitată ca întindere. Sunt atât de multe aspecte esențiale ale lucrării Lui care nu sunt discutate deloc în acest context.
 3. Slujba Duhului ca

- a. Descoperitor al adevărului și
- b. Mângâietor personal sunt accentuate.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 14:1-7

1 Să nu vi se tulbure inima! Credeți în Dumnezeu și credeți în Mine! 2 În casa Tatălui Meu sunt multe locuințe. Dacă n-ar fi așa, v-aș fi spus. Eu Mă duc să vă pregătesc un loc. 3 Iar dacă Mă voi duce și vă voi pregăti un loc, Mă voi întoarce și vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sunt Eu, să fiți și voi. 4 Știți calea spre locul unde Mă duc Eu. 5 Toma I-a zis: – Doamne, nu știm unde Te duci; cum putem să știm calea?! 6 Isus i-a răspuns: – Eu sunt calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine. 7 Dacă M-ați cunoscut pe Mine, Îl veți cunoaște și pe Tatăl Meu. Și de acum Îl cunoașteți și L-ați văzut.

14:1 „Să nu” Acesta este un IMPERATIV PREZENT PASIV cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, care de obicei înseamnă a opri o acțiune aflată deja în proces. „Încetați să lăsați inima să vi se tulbure”. Comentariile lui Isus despre plecare au cauzat p mare tulburare.

- **„inimile”** Observă PLURALUL. Isus vorbea la toți cei unsprezece. Utilizarea ebraică a „inimii” denotă întreaga persoană: minte, voință și emoții (cf. Deut. 6:5; Mat. 22:37). Vezi Subiectul Special la 12:40.

- **„Credeți în Dumnezeu și credeți în Mine”** Acestea sunt fie două IMPERATIVE PREZENTE ACTIVE (NASB, REB) sau două INDICATIVE PREZENTE ACTIVE sau o combinație a ambelor tipuri (NKJV, NJB și Biblia NET spun că primul este INDICATIV și al doilea e IMPERATIV). Credința este continuă și habituală. Structura echilibrată gramatical a acestui verset arată că Isus afirmă egalitatea Lui cu Dumnezeu. Amintește-ți de asemenea că aceștia erau evrei devotați monoteismului (cf. Deut. 6:4-6) și totuși recunoșteau implicațiile afirmației lui Isus (vezi Subiectul Special: Trinitatea la 14:26). E un lucru să crezi într-o Ființă Supremă și cu totul alt lucru să fii creștin. Această frază se concentrează nu pe un crez doctrinar, ci pe persoana lui Isus Cristos.

14:2 „În casa Tatălui Meu” „Casa” este folosit în VT pentru Cortul Întâlnirii sau Templu (cf. 2 Sam. 7), dar în acest context în mod evident denotă centrul familial al lui Dumnezeu în cer sau locuirea cu El în Templul Lui (cf. Ps. 23:6; 27:4-6).

-

NASB, NRSV	„locuințe”
NKJV	„palate”
TEV	„camere”
NJB	„multe locuri”

Traducerea KJV, „palate”, e înșelătoare. Termenul grecesc însemna „locuințe permanente” (cf. 14:23) fără ideea de exagerare. Ilustrarea este că toți credincioșii vor avea propria cameră în casa Tatălui (cf. NEV, NJB), mai asemănătoare cu o pensiune unde toți mănâncă împreună zilnic.

E interesant și faptul că aceasta e din aceeași rădăcină grecească cu „a rămâne”, care este un concept cheie (cf. cap. 15) în Ioan. Rămânerea noastră cu Tatăl se desăvârșește cu rămânerea în Fiul.

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, numită „contrar adevărului”. Sunt mai multe opțiuni disponibile. Această frază e greu de tradus.

NASB, REB, NIV	„dacă nu era așa, v-aș fi spus”
NKJV	„dacă nu ar fi fost așa, v-aș fi spus”
TEV	„v-aș fi spus aceasta dacă nu era așa”
NJB, NET	„altfel v-aș fi spus”
Traducerea literală Young	„și dacă nu, v-aș fi spus”
Versiunea New Berkley	„dacă nu era așa, vă spuneam”
Traducerea Williams	„dacă nu, v-aș fi spus”

- **„Mă duc să vă pregătesc un loc”** Aceasta nu intenționează să implice că cerul, în sensul fizic, nu era pregătit înainte de aceasta, ci că viața, învățăturile și moartea lui Isus dă ocazia omenirii păcătoase să Îl abordeze și să rămână cu un Dumnezeu sfânt. Isus merge înaintea credincioșilor ca ghid sau antemergător al lor (cf. Evr. 6:20).

14:3 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă o acțiune potențială. Isus le-a spus că se întoarce în curând la Tatăl (i.e., 7:33; 16:5,10,17,28) și că El va pregăti un loc pentru ei.

Ajutorul traducătorului de la Societatea Biblică Unită pe Ioan de Newman și Wider spune că această propoziție ar trebui înțeleasă în sensul temporal de „după ce Mă duc” sau „când Mă duc” sau „de când Mă duc” (p. 456).

- **„Mă voi întoarce și vă voi lua cu Mine”** Aceasta se referă la a doua venire sau la moarte (cf. 2 Cor. 5:8; 1 Tes. 4:13-18). Această părtășie față în față cu Isus reflectă părtășia lui Isus și a Tatălui (cf. 1:1,2). Creștinii vor lua parte la intimitatea dintre Isus și Tatăl (14:23; 17:1ff).

Verbul folosit aici, „a primi” (*paralambanō*), denotă „a primi o persoană”. Cerul este o părtășie personală cu Tatăl. Este diferit de 1:12 (*lamabanō*). E dificil de stabilit întrepătrunderea semantică exactă a acestor doi termeni; adesea sunt sinonime.

- **„ca acolo unde sunt Eu, să fiți și voi”** Cerul este unde este Isus (cf. 17:24)! De fapt cerul este o părtășie față în față cu Dumnezeu Triunic! NT este neclar cu privire la când exact are loc părtășia completă.

1. La moarte, 2 Cor. 5:8

2. La a doua venire, 1 Tes. 4:13-18

Biblia este surprinzător de tăcută despre viața de după. A cânticică bună este cea a lui William Hendricksen, *Ce spune Biblia despre viața de apoi*.

SUBIECT SPECIAL: UNDE SUNT CEI MORȚI?

I. În Vechiul Testament:

A. Toți oamenii merg în *She'ol* (etimologie nesigură), un mod de a vorbi despre moarte sau despre mormânt, cel mai adesea în Proverbe și în Isaia. În VT era o existență întunecată, conștientă, dar fără bucurie (Iov 10:21-22; 38:17; Ps. 107:10,14).

B. Caracterizarea *She'ol*-ului:

1. asociat cu judecata lui Dumnezeu (focul), Deut. 32:22
2. asociat cu pedeapsa chiar înainte de Ziua Judecării, Ps. 18:4-5
3. asociat cu *abaddon* (distrugere), dar și în care Dumnezeu e prezent, Iov 26:6; Ps. 139:8; Amos 9:2
4. asociat cu “Groapa” (mormântul), Ps. 16:10; Isaia 14:15; Ezechiel 31:15-17
5. cei răi coboară vii în *She’ol*, Num. 16:30,33; Ps. 55:15
6. adesea personificat ca un animal cu gura mare, Num. 16:30; Isaia 5:14; 14:9; Hab. 2:5
7. oamenii de acolo sunt numiți Umbre (*Repha’im*), Isaia 14:9-11

II. În Noul Testament:

A. Ebraicul *She’ol* este tradus prin grecescul *Hades* (lumea nevăzută)

B. Caracterizarea lui *Hades*:

1. se referă la moarte, Matei 16:18
2. legat de moarte, Apoc. 1:18; 6:8; 20:13-14
3. adesea analog locului de pedeapsă veșnică (*Gheena*), Matei 11:23 (citată din VT); Luca 10:15; 16:23-24
4. adesea analog mormântului, Luca 16:23

C. Posibil împărțit (rabinii)

1. partea neprihănită numită „paradis” (o altă denumire pentru „rai”, 2 Cor. 12:4; Apoc 2:7), Luca 23:43
2. partea rea, numită „*Adâncul*,” 2 Petru 2:4, unde este locuința îngerilor răi (Gen. 6, 1 Enoh)

D. *Gheena*

1. Reflectă expresia din VT „valea fiilor lui Hinom” (sudul Ierusalimului). Era locul în care zeul fenician al focului, *Molech* (BDB 574), era venerat jertfindu-i-se copii (2 Regi 16:3; 21:6; 2 Cron. 28:3; 33:6), lucru interzis în Lev. 18:21; 20:2-5.
2. Ieremia l-a schimbat dintr-un loc păgân de închinare într-un loc al judecării lui YHWH (Ier. 7:23; 19:6-7). A devenit locul judecării înfricoșătoare și veșnice în Enoh 90:26-27 și în Sib. 1:103.
3. Evreii din zilele lui Isus erau atât de îngroziți de participarea strămoșilor lor în închinarea păgână prin jertfirea copiilor încât au transformat această zonă în groapa de gunoi a Ierusalimului. Multe dintre metaforele lui Isus pentru judecata veșnică au venit din această groapă de gunoi (foc, fum, viermi, duhoare, Marcu 9:44,46). Termenul *Gheena* este folosit doar de Isus (excepție – Iacov 3:6).
4. Folosirea *Gheenei* de către Isus:
 - a. foc, Matei 5:22; 18:9; Marcu 9:43
 - b. permanentă, Marcu 9:48 (Matei 25:46)
 - c. loc al distrugerii (a sufletului și a trupului), Matei 10:28
 - d. în paralel cu *She’ol*-ul, Matei 5:29-30; 18:9
 - e. îi caracterizează pe cei răi ca „fiii iadului”, Matei 23:15
 - f. rezultatul condamnării imparțiale, Matei 23:33; Luca 12:5
 - g. conceptul *Gheenei* este paralel cu a doua moarte (Apoc. 2:11; 20:6,14) sau cu iazul de foc (Matei 13:42,50; Apoc. 19:20; 20:10,14-15; 21:8). Este posibil ca iazul de foc să devină locuința permanentă a oamenilor (din *She’ol*) și a îngerilor răi (din *Adânc*, 2 Petru 2:4, Jud. 6 sau abisul, Luca 8:31; Apoc. 9:1-10; 20:1,3)

h. nu a fost creat pentru oameni, ci pentru Satan și pentru îngerii lui, Matei 25:41

E. Din cauza suprapunerii *She'ol*-ului, a *Hades*-ului și a *Gheenei* e posibil ca:

1. la început oamenii să fi mers în *She'ol/Hades*
2. experiența lor acolo (bună sau rea) să fie exacerbată după Ziua Judecării, dar locul celor răi să rămână același (de aceea a tradus KJV *hades* (mormânt) ca *gheena* (iad))
3. doar NT menționează chinurile înainte de judecată în pilda din Luca 16:19-31 (Pilda bogatului nemilostiv). *She'ol* mai este descris și ca loc de pedeapsă prezentă (Deut. 32:22; Ps. 18:1-5). Dar nu putem înființa o doctrină pe baza unei pilde.

III. Starea intermediară dintre moarte și înviere:

A. NT nu ne învață „imortalitatea sufletului”, care este una dintre cele câteva concepții în legătură cu viața de apoi.

1. sufletele oamenilor există înainte de a exista viața lor fizică
2. sufletele oamenilor sunt veșnice înainte și după moartea fizică
3. adesea trupul fizic este văzut ca o închisoare, iar moartea ca o eliberare înapoi la starea pre-existentă

B. NT face aluzie la o stare în afara trupului între moarte și înviere

1. Isus vorbește de o separare între trup și suflet, Matei 10:28
2. este posibil ca Avraam să aibă un trup acum, Marcu 12:26-27; Luca 16:23
3. Moise și Ilie aveau un trup fizic la Schimbarea la față, Matei 17
4. Pavel afirmă că la a doua venire sufletele care vor fi cu Cristos vor fi primele care își vor primi noile trupuri, 2 Tes. 4:13-18
5. Pavel afirmă că creștinii își vor primi noile trupuri spirituale în ziua Învierii, 1 Cor. 15:23,52
6. Pavel afirmă că creștinii nu merg în Hades, ci la moarte sunt cu Isus, 2 Cor. 5:6,8; Fil. 1:23. Isus a biruit moartea și i-a luat pe cei neprihăniți cu El în Rai, 1 Petru 3:18-22

IV. Cerul

A. Acest termen este folosit cu trei sensuri în Biblie

1. atmosferă deasupra pământului, Gen. 1:1,8; Isaia 42:5; 45:18
2. cerurile înstelate, Gen. 1:14; Deut. 10:14; Ps. 148:4; Evr. 4:14; 7:26
3. locul în care este tronul lui Dumnezeu (Deut. 10:14; I Regi 8:27; Ps. 148:4; Efes. 4:10; Evrei. 9:24 (al treilea cer, 2 Cor. 12:2).

B. Biblia nu ne descoperă multe lucruri despre viața de apoi, probabil deoarece oamenii căzuți nu au cum sau nu au capacitatea să înțeleagă (1 Cor. 2:9)

C. Cerul este și un loc (Ioan 14:2-3) și o persoană (2 Cor. 5:6,8). Cerul ar putea fi Grădina Eden refăcută (Gen. 1-2; Apoc. 21-22). Pământul va fi curățit și refăcut (Fapte 3:21; Rom. 8:21; 2 Petru 3:10). Chipul lui Dumnezeu (Gen. 1:26-27) este refăcut în Cristos. Acum părtășia personală din Grădina Edenului este posibilă din nou.

Dar acesta ar putea fi metaforic (raiul ca oraș uriaș, pătrat din Apoc. 21:9-27), nu propriu-zis. 1 Cor 15 descrie diferența dintre un trup fizic și unul spiritual ca pe cea dintre sămânță și planta matură. Din nou, 1 Cor. 2:9 (un citat din Isaia 64:4 și 65:17) este o mare promisiune și speranță! Știu că atunci când Îl vom vedea, vom fi ca El (1 Ioan 3:2).

V. Resurse utile:

A. William Hendriksen, *Ce spune Biblia despre viața de apoi*

B. Maurice Rawlings, *Dincolo de ușa morții*

14:4 „Știți calea” Afirmația lui Isus l-a făcut pe Toma să-și exprime îndoiala cu privire la cunoașterea căii. Răspunsul lui Isus este formulat în trei termeni folosiți adesea în VT.

14:6 „Eu sunt calea” În VT, credința biblică era numită cărarea vieții (cf. Deut. 5:32-33; 31:29; Ps. 27:11; Isa. 35:8). Numele bisericii primare era „Calea” (cf. Fapte 9:2; 19:9,23; 24:14,22). Isus accentua faptul că El a fost și este singura cale către Dumnezeu. Aceasta este esența teologică a Evangheliei lui Ioan! Faptele bune din viață sunt o dovadă a credinței personale (cf. Efes. 2:8-9,10), nu un mijloc spre neprihănire. Vezi Subiectul Special de la 8:12.

- **„adevărul”** Termenul „adevăr” avea în filozofia grecească conotația de „adevăr” versus „falsitate” sau „realitate” versus „iluzie”. Oricum, aceștia erau ucenici vorbitori de aramaică, înțelegându-L pe Isus ca vorbind în sensul VT al adevărului, care era „credincioșie” sau „loialitate” (cf. Ps. 26:3; 86:11; 119:30). Atât „adevărul”, cât și „viața” caracterizează „calea”. Termenul „adevăr” este folosit deseori în Ioan pentru a descrie activitatea divină (cf. 1:14; 4:23-24; 8:32; 14:17; 15:26; 16:13; 17:17,19). cf. 1:14; 4:23-24; 8:32; 14:17; 15:26; 16:13; 17:17,19). Vezi Subiectele Speciale de la 6:55 și 17:3.

- **„viața”** „Viața” e *zoā*, folosit de Ioan pentru a descrie viața noului veac. În VT se vorbește despre credința din viața unui credincios ca despre o cale spre viață (cf. Ps. 16:11; Prov. 6:23; 10:17). Toți acești trei termeni sunt legați de credința continuă, care se găsește doar în relația personală cu Isus Cristos.

- **„Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine”** Ce afirmație șocantă! E foarte restrictivă, dar este evident și că Isus credea că doar printr-o relație personală cu El poate cineva să Îl cunoască pe Dumnezeu (cf. 1 Ioan 5:10-12). Aceasta era numită adesea latura exclusivistă a creștinismului. Nu există cale de mijloc. Această afirmație este adevărată, altfel întreg creștinismul e fals! În câteva moduri aceasta e similară cu Ioan 10.

14:7 „Dacă” Există o variantă manuscrisică legată de tipul de PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ. Textul grecesc al Societății Biblice Unite susține PROPOZIȚIA CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, la fel ca manuscrisele grecești P⁶⁶, κ și D. atunci aceasta s-ar traduce „dacă M-ați cunoscut pe Mine, ceea ce ați făcut, L-ați cunoscut și pe Tatăl Meu, ceea ce faceți”.

Ar putea fi o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, numită „contrar adevărului”. Atunci traducerea ar fi „dacă M-ați cunoscut pe Mine, și nu M-ați cunoscut, L-ați cunoscut și pe Tatăl, ceea ce nu faceți”. aceasta este susținută de manuscrisele A, B, C, D^b, K, L și X. este o afirmație dificilă, pentru că noi presupunem că apostolii déjà crezuseră în mântuirea în Isus ca Mesia trimis de YHWH. Acest adevăr nou și complet exclusiv trebuie că a fost foarte greu pentru ei de înțeles. Evanghelia lui Ioan pare să vorbească despre nivele de credință. Contextul pare să susțină CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ. Mai observă aceeași condiție în vv. 2 și 28.

- **„M-ați cunoscut pe Mine”** Isus se adresează din nou întregului grup apostolic (cf. v. 9). Termenul „a cunoaște” e folosit în sensul VT, care vorbește despre o relație intimă personală, nu doar cunoaștere cognitivă (cf. Gen. 4:1; Ier. 1:5).

- **„Îl veți cunoaște și pe Tatăl Meu”** A vedea pe Isus înseamnă a-L vedea pe Dumnezeu (cf. Ioan 1:14-18; 5:24; 12:44-45; 2 Cor. 4:4; Col. 1:15; Evr. 1:3)! Isus este revelarea perfectă a Dumnezeului invizibil. Nimeni nu poate respinge pe Isus și să pretindă că Îl cunoaște pe Dumnezeu (cf. 1 Ioan 5:9-12).

TEXTUL NTR: 14:8-14

8 Filip I-a zis: – Doamne, arată-ni-L pe Tatăl și ne este de ajuns! 9 Isus i-a răspuns: – De atâta timp sunt cu voi și nu M-ai cunoscut, Filip? Cel ce M-a văzut pe Mine L-a văzut pe Tatăl. Cum de spui: „Arată-ni-L pe Tatăl!“?! 10 Nu crezi că Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine? Cuvintele pe care vi le spun nu le spun de la Mine, ci Tatăl, Care locuiește în Mine, Își face lucrările Lui. 11 Credeți-Mă că Eu sunt în Tatăl și Tatăl în Mine! Dacă nu, credeți măcar datorită lucrărilor înseși! 12 Adevărat, adevărat vă spun că cel ce crede în Mine va face și el lucrările pe care le fac Eu, ba încă va face lucrări mai mari decât acestea, pentru că Eu Mă duc la Tatăl; 13 și orice veți cere în Numele Meu, voi face, pentru ca Tatăl să fie proslăvit în Fiul. 14 Dacă veți cere ceva în Numele Meu, voi face.

14:8 „Filip I-a zis” Aparent Filip (1) a dorit o viziune a lui Dumnezeu (teofanie) ceva ca și Moise, Isaia sau Ezechiel sau (2) a înțeles complet greșit cuvintele lui Isus. Isus îi răspunde afirmând că atunci când Filip L-a văzut și L-a cunoscut pe El, L-a văzut și cunoscut pe Dumnezeu (cf. Col. 1:15; Evr. 1:3)!

•	
NASB	„ne este de ajuns”
NKJV	„ne este suficient”
NRSV	„vom fi mulțumiți”
TEV	„aceasta e tot ce avem nevoie”
NJB	„atunci noi vom fi mulțumiți”

Acești ucenici doreau vreun fel de confirmare, la fel ca fariseii. Dar credincioșii trebuie să meargă prin credință, să nu depindă de vedere (cf. 2 Cor. 4:18; 5:7) în chestiunile spirituale. Încrederea este cheia!

14:9 „De atâta timp sunt cu voi” Observă că aceasta este la PLURAL. Filip a rostit întrebarea la care se gândeau toți.

- **„Cel ce M-a văzut pe Mine L-a văzut pe Tatăl”** Acesta e un PARTICIPIU PERFECT ACTIV și un VERB PERFECT ACTIV, care înseamnă „a văzut și continuă să vadă”. Isus revelează pe deplin Dumnezeirea (cf. Col. 1:15; Evr. 1:3).

14:10 Întrebarea lui Isus din greacă așteaptă ca răspuns „da”. Vezi Subiectul Special: „Rămânerea” în Scrierile lui Ioan la 1 Ioan 2:10.

- **„tu...voi”** Primul este singular, referindu-se la Filip. Al doilea este plural, referindu-se la grupul apostolic (cf. vv. 7, 10). Vezi Subiectul Special: „Rămânerea” în Scrierile lui Ioan la 1 Ioan 2:10.
- **„Cuvintele pe care vi le spun nu le spun de la Mine”** Isus acționa în Numele Tatălui în toate lucrurile (cf. v. 24; 5:19,30; 7:16-18; 8:28; 10:38; 12:49). Învățăturile lui Isus sunt exact cuvintele Tatălui (cf. v. 24).

- **„ci Tatăl, Care locuiește în Mine, Își face lucrările Lui”** Această părtășie dintre Tatăl și Fiul (i.e., 7:6; 8:28; 10:38), accentuată în rugăciunea de Mare Preot din capitolul 17, devine baza „rămânerii” credincioșilor în Cristos în cap. 15. Evanghelia lui Ioan revelează mântuirea ca (1) doctrină; (2) părtășie; (3) ascultare și (4) perseverență.

14:11 „Credeți-Mă” Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV sau un INDICATIV PREZENT ACTIV (cf. 14:1).

Este o variantă manuscritică cu o anumită importanță în fraza de început a acestui verset. Unele texte grecești vechi (P⁶⁶, P⁷⁵, κ, D, L și W) au doar VERBUL „a crede” urmat de (*hoti*) „că”, ceea ce denotă că ei trebuiau să accepte adevărul despre unitatea lui Isus și a tatălui. Alte texte antice (MSS A și B) adaugă DATIVUL „în Mine”, arătând subiectul personal al credinței. Exegeții din greacă ai Societății Biblice Unite cred că prima opțiune era original (cf. Bruce M. Metzger, *Un comentariu textual pe Noul Testament grecesc*, care dă acestei opțiuni calificativul „B” [aproape sigur], p. 244). Cele mai multe traduceri modern păstrează „în Mine”, dar adaugă „că” (care arată conținutul a ceea ce trebuie crezut).

- **„Dacă nu, credeți măcar datorită lucrărilor înseși”** Isus le spune să creadă în lucrările Lui (cf. Ioan 5:36; 10:25,38). Lucrările Lui au împlinit prorocia VT. Lucrările Lui revelează Cine este El! Apostolii, ca noi toți, trebuiau să crească în credință.

14:12 „Adevărat, adevărat” Vezi observația de la 1:51.

- **„crede...va face”** A crede nu este doar o activitate mentală, ci e un cuvânt orientat spre acțiune. Propoziția „va putea face lucrări chiar mai mari” este INDICATIV VIITOR ACTIV, care ar trebui tradus „va face lucrări mai mari”. Probabil aceasta se referă la

1. Întinderea geografică (cf. Mat. 28:18-20)
2. Misiunea printre neevrei
3. Duhul care este cu orice credincios
4. Rugăciunea mijlocitoare a lui Isus (cf. Evr. 7:25; 9:24)

Vezi Subiectul Special: Rugăciunea, fără încetare, totuși limitată la 1 Ioan 3:22

Ultima frază, „va face”, este esențială pentru creștinismul biblic. Așa cum Tatăl L-a trimis pe Fiul, Fiul Își trimite uceniciei! A fi „în Cristos”, a avea „viața veșnică” înseamnă o inimă și minte active din punct de vedere al Marii Trimiteri. Creștinismul nu este un crez sau ceva ce primim pentru o zi ploioasă. Este o nouă orientare a vieții, o nouă perspectivă! El schimbă totul! Trebuie să devină o viață intențională, zilnică, orientată pe Împărăție, jertfitoare.

Biserica trebuie să reînțeleagă

1. Lucrarea fiecărui credincios
2. Prioritatea Marii Trimiteri
3. Slujirea altruistă intenționată zilnică
4. Asemănarea prezentă cu Cristos!

14:13-14 „orice veți cere în Numele Meu, voi face” Observă că Isus a afirmat că El va răspunde rugăciunilor noastre pe baza caracterului Său. În Fapte 7:59 Ștefan se roagă lui Isus. În 2 Cor. 12:8 Pavel se roagă lui Isus. În 15:16 și în 16:23 credincioșii trebuie să se adreseze Tatălui. A te ruga în Numele lui Isus nu înseamnă o formulă magică rostită la finalul rugăciunilor noastre, ci a te ruga în voia și caracterul lui Isus.

Acesta e un bun exemplu al nevoii consultării pasajelor paralele înainte de a face afirmații dogmatice cu privire la subiecte biblice. Trebuie să echilibrăm „orice cerem” cu

1. „în Numele Meu” (Ioan 14:13-14; 15:7,16; 16:23)
2. „continuați să cereți” (Mat. 7:7-8; Luca 11:5-13; 18:1-8)
3. „doi se învoiesc” (Mat. 18:19)
4. „cu credință” (Mat. 21:22)
5. „fără să se îndoiască” (Marcu 11:22-24; Iacov 1:6-7)
6. „nu pentru sine” (Iacov 4:2-3)
7. „păzește poruncile Lui” (1 Ioan 3:22)
8. „după voia Lui” (Mat. 6:10; 1 Ioan 5:14-15)

Numele lui Isus reprezintă caracterul Său. Este un alt mod de a se referi la gândul și inima lui Isus. Această frază apare adesea în Ioan (cf. 14:13-14,26; 15:16; 16:23-26). Cu cât mai asemănător cu Cristos este cineva, cu atât este mai posibil ca rugăciunilor lui să i se răspundă afirmativ. Cel mai rău lucru pe care l-ar putea face Dumnezeu pentru cei mai mulți credincioși ar fi să răspundă rugăciunilor lor egoiste, materialiste. Vezi observația de la 1 Ioan 3:22.

SUBIECT SPECIAL: RUGĂCIUNEA EFICIENTĂ

A. Legată de relația personală a cuiva cu Dumnezeu Triunic

1. Legată de voia Tatălui
 - a. Mat. 6:10
 - b. 1 Ioan 3:22
 - c. 1 Ioan 5:14-15
2. Rămânerea în Isus
 - a. Ioan 15:7
3. Rugăciunea în Numele lui Isus
 - a. Ioan 14:13, 14
 - b. Ioan 15:16
 - c. Ioan 16:23-24
4. Rugăciunea în Duhul
 - a. Efes. 6:18
 - b. Iuda 20

B. Legată de motivele personale

1. Fără șovăire
 - a. Mat. 21:22
 - b. Iacov 1:6-7
2. A cere cu gând rău
 - a. Iacov 4:3
3. A cere din egoism
 - a. Iacov 4:2-3

C. Legată de alegerile personale

1. Perseverență
 - a. Luca 18:1-8

- b. Coloseni 4:2
- c. Iacov 5:16
- 2. Conflict acasă
 - a. 1 Petru 3:7
- 3. Păcat
 - a. Ps. 66:18
 - b. Is. 59:1-2
 - c. Is. 64:7

Toate rugăciunile primesc răspuns, dar nu toate rugăciunile sunt eficiente. Rugăciunea este o relație bidirecțională. Cel mai rău lucru pe care l-ar putea face Dumnezeu ar fi să împlinească credincioșilor cererile nepotrivite. Vezi Subiectul Special: Rugăciunea de mijlocire la 1 Ioan 5:14.

SUBIECT SPECIAL: NUMELE DOMNULUI

Aceasta era o expresie obișnuită în NT care indica prezența personală și puterea activă a Dumnezeului Triunic în Biserică. Nu era o formulă magică, ci o apelare la caracterul lui Dumnezeu.

Această expresie se referă adesea la Isus ca Domn (Fil. 2:11)

1. la mărturisirea credinței cuiva în Isus la botez (Rom. 10:9-13; Fapte 2:38; 8:12,16; 10:48; 19:5; 22:16; 1 Cor. 1:13,15; Iacov 2:7)
2. la exorcizare (Matei 7:22; Marcu 9:38; Luca 9:49; 10:17; Fapte 19:13)
3. în vindecări (Fapte 3:6,16; 4:10; 9:34; Iacov 5:14)
4. în acte de slujire (Matei 10:42; 18:5; Luca 9:48)
5. la disciplinarea bisericii (Matei 18:15-20)
6. în timpul predicilor adresate neamurilor (Luca 24:47; Fapte 9:15; 15:17; Rom. 1:5)
7. în rugăciune (Ioan 14:13-14; 15:2,16; 16:23; 1 Cor. 1:2)
8. un mod de referire la creștinism (Fapte 26:9; 1 Cor. 1:10; 2 Tim. 2:19; Iacov 2:7; I Pet. 4:14)

Orice facem ca propovăduitori, slujitori, ajutoare, vindecători, exorcști, etc., facem în caracterul Lui, în puterea Lui, cu mijloacele Lui – în Numele Lui!

„cereți-Mi orice” De obicei credincioșii sunt încurajați să se roage în Duhul, prin Fiul, Tatălui. Acest verset este singurul din Evanghelia lui Ioan unde Isus direcționează rugăciunea spre El Însuși.

Acesta ar putea fi motivul pentru care unele manuscrise grecești omit „Mie” (i.e., MSS A, D, L și unele din latina veche, Vulgata, Coptice, Etiopiene și versiunile Slave). USB⁴ evaluează includerea lui prin calificativul „B” (aproape sigur). Este inclus în MSS P⁶⁶, P⁷⁵, x, B, W, și unele din latina veche, Vulgata și versiuni Siriene.

14:15 „Dacă Mă iubiți, veți păzi poruncile Mele” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care vorbește despre o acțiune potențială. Dragostea pentru Dumnezeu în Cristos este exprimată prin ascultare. „A păzi” este un INDICATIV VIITOR ACTIV folosit ca un IMPERATIV PREZENT (Friberg, *Noul Testament analitic*, p. 337). Ascultarea este extrem de importantă (cf. 8:51; 14:21,23-24; 15:10; 1 Ioan 2:3-5; 3:22,24; 5:3; 2 Ioan 6; Luca 6:46). Versetele 21, 23 și 24 accentuează același adevăr. Ascultarea este dovada convertirii adevărate (cf. Iacov și 1 Ioan).

NKJV are IMPERATIVUL „păziți poruncile Mele”, care este susținut de MSS A, D, W, Vulgata și mulți din Părinții Bisericii. USB⁴ dă INDICATIVULUI VIITOR ACTIV calificativul „C” (dificil de hotărât), care este susținut de MSS B, L și de Versiunea Coptică, împreună cu alți câțiva dintre Părinții Bisericii.

14:16 „El vă va da” Vezi observația de la 14:26.

•

NASB, NKJV,

TEV „alt Ajutor”

NRSV „alt Apărător”

NJB „alt Paraclet”

Termenul „alt” traduce un cuvânt grecesc (*allos*), care înseamnă „altul de același fel”. Duhul Sfânt a fost numit „celălalt Isus” (g. Campbell Morgan, vezi Subiectul Special de mai jos).

Al doilea termen este cuvântul grecesc *paraklētos*, care se folosește adesea despre Isus în 1 Ioan 2:1 (ca mijlocitor) și despre Duhul Sfânt în Ioan 14:26 și 16:7-14. Etimologia lui este „cel chemat să ajute”, în sensul legal. Astfel, termenul „Apărător” traduce cu acuratețe acest cuvânt. O formă a aceleiași rădăcini grecești, „a mângâia” (*parakalēo*), este folosită despre Tatăl în 2 Cor. 1:3-11.

Traducerea SUBSTANTIVULUI „apărător” (*paraklētos*) vine din sistemul legal roman. Traducerea „Mângâietor” a fost folosită prima dată de Wycliffe și reflectă folosirea formei VERBALE (*parakalēo*) din Septuaginta (i.e., Isa. 33:7; 35:4; 61:1-2; 66:10-19, vezi NIDOTTE, vol. 1, p. 570). Poate fi ANTONIMUL lui Satan (acuzatorul).

Atât Philo, cât și Iosefus au folosit cuvântul în sensul de „mijlocitor” sau „sfătuitor”.

SUBIECT SPECIAL: ISUS ȘI DUHUL SFÂNT

Există o continuitate între lucrarea Duhului Sfânt și a Fiului. G. Campbell Morgan a spus că cel mai bun nume pentru Duhul Sfânt este „celălalt Isus.” Urmează o schiță comparativă a lucrării și numelor Fiului și Duhului Sfânt.

1. Duhul Sfânt este numit „Duhul lui Isus” sau cu expresii similare (Rom. 8:9; 2 Cor. 3:17; Gal. 4:6; 1 Petru 1:11)
2. Ambii sunt numiți la fel
 - a. „adevăru”
 - 1) Isus (Ioan 14:6)
 - 2) Duhul Sfânt (Ioan 14:17; 16:13)
 - b. „mijlocitor”
 - 1) Isus (1 Ioan 2:1)
 - 2) Duhul Sfânt (Ioan 14:16,26; 15:26; 16:7)
 - c. „Sfânt”
 - 1) Isus (Luca 1:35; 14:26)
 - 2) Duhul Sfânt (Luca 1:35)
3. Ambii locuiesc în interiorul credincioșilor
 - a. Isus (Matei 28:20; Ioan 14:20,23; 15:4-5; Rom. 8:10; 2 Cor. 13:5; Gal. 2:20; Efes. 3:17; Col. 1:27)
 - b. Duhul Sfânt (Ioan 14:16-17; Rom. 8:9,11; 1 Cor. 3:16; 6:19; 2 Tim. 1:14)
 - c. Tatăl (Ioan 14:23; 2 Cor. 6:16)

- **„Care să fie cu voi în veac”** Sunt folosite trei prepoziții diferite în legătură cu Duhul Sfânt.

1. „*meta*” (v. 16), „cu”
2. „*para*” (v. 17), „de”
3. „*en*” (v. 17), „în”

Observă că Duhul Sfânt este cu noi, de partea noastră și în noi. Slujba Lui este să arate viața lui Isus în credincioși. el va rămâne cu ei până la sfârșitul veacurilor (cf. v. 18; Mat. 28:20).

Observă că Duhul este numit „El”. Aceasta denotă că Duhul e persoană. În KJV Duhul e menționat adesea ca „el”, aceasta fiindcă termenul „duh” în greacă este NEUTRU (cf. Ioan 14:17,26; 15:26). El este a treia persoană a Trinității (vezi Subiectul Special la 14:26). Cuvântul Trinitate nu este un termen biblic, dar dacă Isus e Dumnezeu și Duhul este o persoană, atunci este implicată o tr-unitate. Dumnezeu este o singură esență divină, dar trei manifestări personale permanente (vezi Subiectul Special la 14:26, cf. Mat. 3:16-17; 28:19; Fapte 2:33-34; Rom. 8:9-10; 1 Cor. 12:4-6; 2 Cor. 1:21-22; 13:14; Efes. 1:3-14; 2:18; 4:4-6; Tit 3:4-6; 1 Pet. 1:2).

Pentru „în veac” vezi Subiectul Special de la 6:58.

14:17 „Duhul adevărului” „Adevărul” aici are aceleași conotații ca și v. 6 (cf. 15:26; 16:13; 1 Ioan 4:6). Vezi Subiectul Special despre Adevăr la 6:55 și 17:3. Ele este opusul lui Satan, tatăl minciunii (cf. 8:44).

- **„pe Care”** „Acesta” e NEUTRU pentru a se acorda cu termenul „duh” (*pneuma*). Dar în celelalte locuri în greacă se folosește un PRONUME MASCULIN (cf. vv. 26; 15:26; 16:7,8,13,14). Duhul Sfânt în realitate nu este masculine sau feminin; El e duh. E important să ne amintim și că El este și o personalitate distinctă (vezi Subiectul Special la 14:26).

- **„lumea nu-L poate primi”** Duhul Sfânt poate fi însușit doar de cei care au credință în Cristos (cf. 1:10-12). El asigură tot ce are nevoie credinciosul (cf. Rom. 8:1-11). Lumea necredincioasă (*kosmos* vezi Subiectul Special de mai jos) nu poate înțelege sau aprecia lucrurile spirituale (cf. 1 Cor. 2:14; 2 Cor. 4:4).

SUBIECT SPECIAL: UTILIZAREA DE CĂTRE PAVEL A CUVÂNTULUI *KOSMOS* (LUME)

Pavel folosește termenul *kosmos* în câteva sensuri:

1. Toată creațiunea (cf. Rom. 1:20; Efes. 1:4; I Cor. 3:22; 8:4,5)
2. Această planetă (cf. 2 Cor. 1:17; Efes. 1:10; Col. 1:20; 1 Tim. 1:15; 3:16; 6:7)
3. Oamenii (cf. 1:27-28; 4:9,13; Rom. 3:6,19; 11:15; 2 Cor. 5:19; Col. 1:6)
4. Oamenii organizați și funcționând separați de Dumnezeu (cf. 1:20-21; 2:12; 3:19; 11:32; Gal. 4:3; Efes. 2:2,12; Fil. 2:15; Col. 2:8,20-24). Este foarte similară cu utilizarea ioinică (i.e., 1 Ioan 2:15-17)
5. Structurile lumii prezente (cf. 7:29-31; Gal. 6:14, asemănător cu Fil. 3:4-9, unde Pavel descrie structurile evreiești)

Într-un fel acestea se întrepătrund și e greu de categorisit fiecare utilizare. Acest termen, ca atât de mulți din învățătura lui Pavel, trebuie decis de contextul imediat și nu de o definiție prestabilită. Terminologia lui Pavel era fluidă (cf. James Stewart, *Omul în Cristos*). El nu încerca să stabilească o teologie sistematică, ci să Îl proclame pe Cristos. El schimbă totul!

- **„cunoaște...cunoașteți”** Probabil acesta e un alt cuvânt polisemantic al lui Ioan. Conotația ebraică ar fi aceea de relație intimă, personală (cf. Gen. 4:1, Ier. 1:5). Conotația grecească ar fi de cunoștință. Evanghelia este atât personală, cât și cognitivă.

- **„rămâne cu voi”** Rămânerea este un concept cheie în scrierile lui Ioan (i.e., cap. 15, vezi Subiectul Special la 1 Ioan 2:10). Tatăl rămâne în Fiul, Duhul rămâne în credincioși și credincioșii rămân în Fiul. Această rămânere este la TIMPUL PREZENT, nu o decizie izolată sau un răspuns emoțional.

- **„și va fi în voi”** Aceasta poate fi înțeleasă ca „între voi” (PLURAL, cf. nota de subsol NRSV) sau „în voi” (PLURAL, cf. NASB, NKJV, NRSV, TEV & NJB). Locuirea credincioșilor de către Dumnezeu este o promisiune extraordinară. NT afirmă că toate trei Persoanele Trinității îi locuiesc pe credincioși.

1. Isus (Mat. 28:20; Ioan 14:20,23; 15:4-5; Rom. 8:10; 2 Cor. 13:5; Gal. 2:20; Efes. 3:17; Col. 1:27)

2. Duhul (Ioan 14:16-17; Rom. 8:11; 1 Cor. 3:16; 6:19; 2 Tim.1:14)

3. Tatăl (Ioan 14:23; 2 Cor. 6:16)

TEXTUL NTR: 14:18-24

18 Nu vă voi lăsa orfani; voi veni iarăși la voi. 19 Încă puțin, și lumea nu Mă va mai vedea, însă voi Mă veți vedea; pentru că Eu trăiesc, și voi veți trăi. 20 În ziua aceea veți cunoaște că Eu sunt în Tatăl Meu, voi în Mine și Eu în voi. 21 Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este cel ce Mă iubește. Și cel ce Mă iubește va fi iubit de Tatăl Meu, iar Eu îl voi iubi și Mă voi arăta lui. 22 Iuda, nu Iscarioteanul, L-a întrebat: – Doamne, cum se face că urmează să Te arăți nouă și nu lumii? 23 Isus i-a răspuns: – Dacă Mă iubește cineva, va păzi Cuvântul Meu; și Tatăl Meu îl va iubi, iar Noi vom veni la el și vom locui împreună cu el. 24 Cine nu Mă iubește nu păzește cuvintele Mele; și cuvântul pe care-l auziți nu este al Meu, ci al Tatălui, Care M-a trimis.

14:18 „Nu vă voi lăsa orfani; voi veni iarăși la voi” Isus a împlinit fiecare promisiune pe care a făcut-o ucenicilor în duminica intrării în Ierusalim după Paște în prima Lui apariție după înviere înaintea lor în Camera de sus (cf. 20:19-31). Unii exegeți însă văd contextul ca referindu-se la venirea Duhului la Cincizecime (Fapte 2) sau la a doua venire (cf. v. 3).

14:19 „Încă puțin, și lumea nu Mă va mai vedea, însă voi Mă veți vedea” Versetul 20 demonstrează că aceasta se referă la aparițiile de după înviere ale lui Isus. aceasta este afirmația pe care o preia Iuda în v. 22 pentru a-I pune lui Isus altă întrebare. Ucenicii încă se așteptau ca El să stabilească o Împărăție Mesianică pământească (i.e., Mat. 20:20-28; Marcu 10:35-45) și erau foarte confuzi când El a spus „lumea nu Mă va vedea”. Răspunsul lui Isus pentru Iuda (nu Iscarioteanul) în vv. 23 și 24 a fost că El se va arăta în viața creștinilor și astfel lumea Îl va vedea din nou prin ei!

- **„pentru că Eu trăiesc, și voi veți trăi”** Învierea lui Isus era demonstrația lui Dumnezeu a puterii și dorinței Lui de a da viață (cf. Rom. 8:9-11; 1 Cor. 15:20-23,50-58).

14:20 „În ziua aceea” Această expresie este folosită de obicei în sens escatologic (vezi Subiectul Special de mai jos), dar aici s-ar putea referi la aparițiile după înviere ale lui Isus sau la venirea plinătății Duhului la Cincizecime.

SUBIECT SPECIAL: ZIUA ACEEA

Această expresie, „în ziua aceea”, este modul profeților din secolul al optulea de a vorbi despre vizita (prezența) lui Dumnezeu, atât pentru judecată, cât și pentru restaurare.

Osea		Amos		Mica	
<u>pozitiv</u>	<u>negativ</u>	<u>pozitiv</u>	<u>negativ</u>	<u>pozitiv</u>	<u>negativ</u>
1:11	1:5		1:14(2)		2:4
	2:3		2:16		3:6
2:15			3:14	4:6	
2:16			3:18(2)		5:10
2:21			3:20		7:4
	5:9		6:3		7:11(2)
	7:5		8:3		7:12
	9:5		8:9(2)		
10:14			8:10		
		9:11	8:13		

Acest tipar este tipic profeților. În timp Dumnezeu va acționa împotriva păcatului, dar El oferă și o zi a pocăinței și iertării pentru cei care își schimbă inimile și faptele! Scopul lui Dumnezeu de răscumpărare și restaurare va fi împlinit! El va avea un popor care să-I reflecte caracterul. Scopul creației (părtășia dintre Dumnezeu și omenire) va fi îndeplinit!

- **„veți cunoaște”** „A cunoaște” are adesea conotația ebraică de părtășie personală, relație intimă, dar aici e urmat de „că” (*hoti*), care clarifică conținutul cognitiv. Acest cuvânt, ca și „a crede”, are dublu înțeles. Ioan alege astfel de cuvinte pentru a expune evanghelia. Credincioșii Îl cunosc (cred în El), dar cunosc și adevărul despre El (cred că). Vezi Subiectul Special la 2:23.

- **„Eu sunt în Tatăl Meu, voi în Mine și Eu în voi”** Ioan accentuează adesea unitatea lui Isus cu Tatăl (cf. 10:38; 14:10-11; 17:21-23). El adaugă adevărul că așa cum Tatăl și Isus sunt legați intim, la fel Isus și urmașii Lui (cf Ioan 17)!

14:21 „Cel ce are poruncile Mele și le păzește” Acestea sunt două PARTICIPII PREZENTE. Ascultarea e esențială (vezi observația de la v. 15). Este dovada adevăratei întoarceri (cf. v. 23).

Apostolii erau evrei și adesea foloseau expresii semitice în scrierile lor. Rugăciunea evreiască ce începea fiecare timp de închinare era Deut. 6:4-5, numită *shema*, care înseamnă „a auzi pentru a îndeplini”! Aceasta este ideea comentariului lui Ioan (cf. Iacov 2:14-26).

- **„Mă voi arăta lui”** Aceasta se referă fie la (1) aparițiile de după înviere (cf. Fapte 10:40-41), fie la (2) trimiterea Duhului Sfânt să descopere și să modeleze pe Cristos în credincioși (cf. v. 26; Rom. 8:29; Gal. 4:19).

- Isus a crezut și a afirmat că El (1) reprezenta; (2) vorbea în numele; și (3) revela pe Tatăl. Pentru credincioși acest cuvânt autoritar rostit de Isus, menționat de scriitorii apostolici este singura sursă de informație clară despre Dumnezeu și scopurile Lui. Credincioșii afirmă că autoritatea lui Isus și a Scripturii (interpretată corect) sunt autoritatea supremă; rațiunea, experiența și tradiția sunt utile, dar nu supreme.

Este continuitate între lucrarea Duhului și cea a Fiului. G. Campbell Morgan a spus că cel mai bun nume pentru Duhul este „celălalt Isus”. Vezi Subiectul Special la 14:16.

14:22 Vezi observația de la versetul 19.

- **„Iuda (nu Iscarioteanul)”** Acesta era un alt nume al lui Tadeu (cf. Mat. 10:3; Marcu 3:18). Vezi Subiectul Special la 1:45.

14:23 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care vorbește despre o acțiune potențială. Dragostea ucenicilor pentru Isus va fi văzută în dragostea lor unul pentru celălalt (cf. vv. 15, 21).

14:24 „voi” Întrebarea exegetică este „La cine se referă acest „voi”?” Din punct de vedere gramatical PRONUMELE este în VERB, „auziți” (INDICATIV PREZENT ACTIV, PERSOANA A DOUA PLURAL). S-ar putea referi la:

1. Oamenii din lume care resping mesajul lui Isus
2. Ucenicii care acceptă cuvintele lui Isus ca fiind exact cuvintele Tatălui (cf. vv. 10-11)

TEXTUL NTR: 14:25-31

25 V-am spus aceste lucruri cât sunt încă cu voi. 26 Dar Apărătorul, adică Duhul Sfânt, pe Care Tatăl Îl va trimite în Numele Meu, vă va învăța toate lucrurile și vă va reaminti tot ce v-am spus. 27 Vă las pace, vă dau pacea Mea. Nu v-o dau așa cum o dă lumea. Să nu vi se tulbure inima, nici să nu se înspăimânte! 28 Ați auzit că v-am spus: „Mă duc și voi veni iarăși la voi.” Dacă Mă iubeați, v-ați fi bucurat că Mă duc la Tatăl, pentru că Tatăl este mai mare decât Mine. 29 Și v-am spus acum, înainte să se întâmple, pentru ca, atunci când se va întâmpla, să credeți. 30 Nu voi mai vorbi mult cu voi, pentru că vine domnitorul lumii acesteia. El nu are nimic în Mine, 31 dar trebuie ca lumea să cunoască că Eu Îl iubesc pe Tatăl și că fac așa cum mi-a poruncit Tatăl. Ridicați-vă, să plecăm de aici!

14:25 „aceste lucruri” Acestea trebuie să se referă la învățăturile din Camera de sus (cap. 13-17, dar sunt formulate specific în vv. 15:11; 16:1,4,6,25,33).

14:26 „Duhul Sfânt” Acest titlu pentru a treia persoană a Trinității se întâlnește doar în 1:33, 20:22 și aici în Ioan (vezi Subiectul Special: Sfântul la 1 Ioan 2:20). Dar El este numit în câteva moduri în Evanghelia lui Ioan (Paraclet, Duhul Adevărului, Duhul).

Sunt câteva pasaje în NT care se referă la Duhul Sfânt în termeni personali (cf. Marcu 3:29; Luca 12:12; Ioan 14:26; 15:26; 16:7-15, vezi Subiectul Special de mai jos). Sunt alte texte în care este folosit PRONUMELE NEUTRU pentru Duhul Sfânt datorită cuvântului grecesc pentru duh (*pneuma*), care e NEUTRU (cf. 14:17; Rom. 8:26).

Încă o idee despre conceptul Trinității. Termenul „trinitate” nu e un cuvânt biblic, dar în mai multe texte cele trei manifestări personale ale singurului Dumnezeu adevărat sunt văzute împreună (vezi Subiectul Special de mai jos). Dacă Isus e Dumnezeu și Duhul e persoană, atunci din punct de vedere ca monoteiști (cf. Deut. 6:4-6) suntem îndreptați spre o tri-unitate – nu manifestări progresive, ci persoane veșnice!

SUBIECT SPECIAL: TRINITATEA

Observă activitatea tuturor celor trei Persoane ale Trinității. Termenul „trinitate”, folosit pentru prima dată de Tertulian, nu este un cuvânt biblic, ci un concept universal.

- A. Evangheliile
 - 1. Matei 3:16-17; 28:19
 - 2. Ioan 14:26
- B. Faptele apostolilor – Fapte 2:32-33, 38-39
- C. Pavel
 - 1. Rom. 1:4-5; 5:1,5; 8:1-4,8-10
 - 2. 1 Cor. 2:8-10; 12:4-6
 - 3. 2 Cor. 1:21; 13:14
 - 4. Gal. 4:4-6
 - 5. Efes. 1:3-14,17; 2:18; 3:14-17; 4:4-6
 - 6. 1 Tes. 1:2-5
 - 7. 2 Tes. 2:13
 - 8. Tit 3:4-6
- D. Petru – 1 Petru 1:2
- E. Iuda – v. 20-21

În VT se face aluzie la pluralismul lui Dumnezeu:

- A. Folosirea PLURALELOR pentru „Dumnezeu”
 - 1. Numele *Elohim* este la plural, dar când este folosit pentru „Dumnezeu” are mereu un VERB LA SINGULAR
 - 2. „Noi” din Gen. 1:26-27; 3:22; 11:7
- B. Îngerul Domnului este un reprezentant vizibil al divinității
 - 1. Gen. 16:7-13; 22:11-15; 31:11,13; 48:15-16
 - 2. Exod 3:2,4; 13:21; 14:19
 - 3. Jud. 2:1; 6:22-23; 13:3-22
 - 4. Zaharia 3:1-2
- C. Dumnezeu și Duhul Său sunt diferiți, Gen. 1:1-2; Ps. 104:30; Isaia 63:9-11; Ezechiel 37:13-14
- D. Dumnezeu (YHWH) și Mesia (*Adon*) sunt diferiți, Ps. 45:6-7; 110:1; Zaharia 2:8-11; 10:9-12
- E. Mesia și Duhul Sfânt sunt diferiți, Zaharia 12:10
- F. Toți trei menționați în Isaia 48:16; 61:1

Dumnezeirea lui Isus și caracterul de persoană al Duhului Sfânt le-au făcut probleme primilor creștini stricți, monoteiști:

- 1. Tertulian – L-a subordonat pe Fiu Tatălui
- 2. Origen – a subordonat esența divină a Fiului și a Duhului Sfânt

3. Arius – a negat dumnezeirea Fiului și a Duhului Sfânt
 4. Monarhismul – a crezut într-o manifestare succesivă a lui Dumnezeu ca Tată, Fiul, apoi Duh Sfânt
- Trinitatea este o formulare care S-a dezvoltat de-a lungul istoriei, documentată de materialul biblic
1. Dumnezeirea deplină a lui Isus, care este egal cu Tatăl, afirmată în 325 d.Hr. de Conciliul de la Niceea
 2. Personalitatea deplină și Dumnezeirea Duhului Sfânt, egal cu Tatăl și cu Fiul, au fost afirmate de Conciliul de la Constantinopol (381 d.Hr.)
 3. Doctrina trinității este exprimată complet în lucrarea lui Augustin *De Trinitate*
- Aici este cu adevărat un mister. Dar NT pare să afirme o esență divină cu trei manifestări personale veșnice.

- **„pe Care Tatăl Îl va trimite”** Au fost discuții aprinse în biserica primară (secolul al patrulea) dacă Duhul a venit de la Tatăl (cf. Ioan 3:34; 14:16; 16:26) sau de la Fiul (cf. Ioan 15:26; 16:7; Luca 24:49; Fapte 2:33). Chestiunea teologică din dezbaterile dintre Arius și Atanasie era divinitatea deplină și veșnică și egalitatea dintre Dumnezeu Tatăl și Isus Fiul.
- **„vă va învăța toate lucrurile”** Acest lucru trebuie clarificat. Duhul nu îi învață pe credincioși în toate domeniile cunoașterii, ci în ce privește adevărul spiritual, în special în relație cu persoana și lucrarea lui Isus, Evanghelia (cf. 16:13-14; 1 Ioan 2:20,27).

SUBIECT SPECIAL: PERSONALITATEA DUHULUI SFÂNT

În VT „Duhul lui Dumnezeu” (i.e., *ruach*) era o forță ce aducea la îndeplinire scopurile lui YHWH, dar nu este nici un indiciu că ar fi fost persoană (i.e., monoteismul VT). Dar în NT este dovedită personalitatea deplină a Duhului.

1. Poate fi blasfemiât (cf. Mat. 12:31; Marcu 3:29)
2. Dă învățătură (cf. Luca 12:12; Ioan 14:26)
3. Depune mărturie (cf. Ioan 15:26)
4. Convinge, călăuzește (cf. Ioan 16:7-15)
5. Este numit „cel ce” (i.e., *hos*, cf. Efes. 1:14)
6. Poate fi întristat (cf. Efes. 4:30)
7. Poate fi împiedicat (cf. 1 Tes. 5:19)

Pasajele trinitariene vorbesc de asemenea despre trei persoane.

1. Mat. 28:19
2. 2 Cor. 13:14
3. 1 Pet. 1:2

Duhul este legat de activitatea umană.

1. Fapte 15:28
2. Rom. 8:26
3. 1 Cor. 12:11
4. Efes. 4:30

Chiar de la începutul cărții Faptele Apostolilor este accentuat rolul Duhului. Cincizecimea nu a fost începutul lucrării Duhului, ci un nou capitol. Isus a avut întotdeauna Duhul Sfânt. Botezul Lui nu a fost începutul lucrării Duhului, ci

un nou capitol. Luca pregătește biserica pentru un nou capitol de slujire eficientă. Isus continuă să fie punctul central, Duhul continuă să fie mijlocul eficient, iar dragostea, iertarea lui Dumnezeu și restaurarea tuturor oamenilor după chipul Lui este scopul!

- **„și vă va reaminti tot ce v-am spus”** Scopul Duhului este
 1. Să convingă oamenii de păcat
 2. Să îi aducă la Cristos
 3. Să îi boteze în Cristos
 4. Să modeleze pe Cristos în ei (cf. 16:7-15)
 5. Să îi ajute pe apostoli să își amintească toate lucrurile pe care le-a spus Isus și să le clarifice înțelesul, astfel încât să le poată scrie în Scripturi (cf. 2:22; 15:26; 16:13).

Isus Însuși i-a instruit pe apostoli după învierea Sa, în special despre modul în care VT indică spre El și este împlinit în El (cf. Luca 24:13ff).

14:27 „Vă las pace, vă dau pacea Mea” Pacea credincioșilor nu depinde de circumstanțe, ci este o liniște bazată pe promisiunile și prezența lui Isus (cf. 16:33; Fil. 4:7; Col. 3:15).

„Pacea” este folosită atât în sens obiectiv, de împăcare cu Dumnezeu, cât și în sens subiectiv, acela de sentiment de siguranță sau stabilitate în mijlocul circumstanțelor dificile. Reflecta un salut evreiesc, *Shalom*, care însemna absența problemelor, dar și prezența mulțumirii (cf. 20:19,21,26; 3 Ioan 14; Efes. 2:14; Num. 6:26; Ps. 29:11; Isa. 9:6). Ea caracterizează noul veac!

SUBIECT SPECIAL: CREȘTINUL ȘI PACEA

Cuvântul grecesc însemna inițial „a îmbina ceva ce a fost rupt”. Sunt trei moduri în care vorbește NT despre pace:

1. Ca aspect obiectiv al păcii noastre cu Dumnezeu prin Cristos (cf. Col. 1:20)
2. Ca aspect subiectiv al relației noastre bune cu Dumnezeu (cf. Ioan 14:27; 16:33; Fil. 4:7)
3. Că Dumnezeu a unit într-un singur trup, prin Cristos, pe cei care cred atât dintre evrei, cât și neevrei (cf. Efes. 2:14-17; Col. 3:15).

Newman și Nida au un comentariu bun despre „pace” în *Ghidul traducătorului pe Epistola lui Pavel către Romani*, p. 92:

„Atât în Vechiul Testament, cât și în Noul Testament termenul pace are un spectru semantic larg. În principal descrie starea de bine general a vieții unei persoane; a fost chiar adoptată printre evrei ca o formulă de salut. Acest cuvânt avea semnificații atât de profunde, încât putea fi folosită de evrei și ca descriere a izbăvirii mesianice. Datorită acestui lucru, sunt dați când este folosit aproape ca sinonim al termenului asociat cu „a fi într-o relație bună cu Dumnezeu”. Aici cuvântul pare să fie folosit ca o descriere a relației armonioase stabilite între om și Dumnezeu pe baza faptului că Dumnezeu l-a împăcat pe om cu Sine” (p. 92).

- **„las”** Grant Osborne, în *Spirala hermeneutică* (p. 21) face un comentariu excelent despre prioritatea contextului în determinarea sensului cuvântului.

„Contextul Logic

Într-un sens foarte real, contextul logic este factorul cel mai de bază în exegeză. Eu spun cursanților mei că dacă cineva e pe jumătate adormit și nu aude întrebarea pe care o pun, sunt cincizeci la sută șanse să răspundă corect dacă răspunde „contextul”. Termenul în sine acoperă o paletă vastă de influențe asupra textului. Acestea pot fi descrise ca o serie de cercuri concentrice care ies din pasajul în sine.

Apropiindu-ne de centru, influența asupra înțelesului pasajului crește. Genul, de exemplu, identifică tipul de literatură și ajută exegetul să identifice paralelele, dar acestea nu sunt atât de influente asupra pasajului ca restul Scripturii. Putem de exemplu identifica Apocalipsa ca literatură apocaliptică, dar deși literatura apocaliptică intertestamentară și cea elenistă au asemănări importante, cele mai multe simboluri sunt luate din Vechiul Testament. De cealaltă parte, contextul imediat este arbitru final pentru toate deciziile privitoare la înțelesul unui termen sau al unui concept. Nu există nicio garanție că Pavel folosește un termen în Filipeni 1 la fel ca în Filipeni 2. Limbajul pur și simplu nu funcționează astfel, pentru că fiecare cuvânt are multe înțelesuri și utilizarea de către un autor depinde mai mult de contextul aferent decât de utilizarea lui în contexte anterioare. Un exemplu bun ar fi folosirea lui *aphiemi* în Ioan 14:27, „Vă las pace”, și în 16:28, „acum las lumea”. Cu greu am putea interpreta pe unul în funcție de celălalt, pentru că utilizarea lor este exact opusă. În primul text Isus lasă ceva ucenicilor, în al doilea El ia ceva (pe Sine) de la ei. Chiar mai puțin am înțelege din termenul folosit de obicei (ca în 1 Ioan 1:9) pentru „iertare”. Celelalte pasaje ne ajută să stabilim câmpul semantic (diferitele lucruri pe care poate însemna un cuvânt), dar numai contextul imediat poate reduce posibilitățile la semnificația specifică pasajului” (p. 21).

- **„Să nu vi se tulbure inima”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT PASIV cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, care de obicei înseamnă „a opri o acțiune aflată în desfășurare”, o repetare a v. 1.

14:28 „Dacă Mă iubeați” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, ca și v. 7, care este numită „contrar adevărului”. Era mai bine ca Isus să meargă la Tatăl și să trimită Duhul, dar sigur că ei nu realizau acest lucru atunci.

- **„pentru că Tatăl este mai mare decât Mine”** Aceasta nu este o afirmație care se concentrează pe inegalitatea Fiului, ci o afirmație care are de-a face cu funcțiile din cadrul Trinității care privesc mântuirea omenirii (cf. 10:29-30). Această supunere a Fiului era doar pentru o perioadă de timp, pe perioada șederii Lui pe pământ pentru a împlini planul Dumnezeului Triunic de revelare și răscumpărare (cf. 17:4-5; Fil. 2:6-11). Totuși se percepe ideea că Tatăl, fiind Cel care trimite, este primordial (cf. 13:16; 1 Cor. 15:27-28; Efes. 1:3-14).

14:29 „v-am spus acum, înainte să se întâmple” Acest lucru se întâmpla ca să li se întărească credința (cf. 13:19; 16:4).

14:30

NASB „conducătorul lumii“

NKJV, NRSV

TEV „conducătorul acestei lumi“

NJB „prințul acestei lumi“

Aceasta se referă la Satan, al cărui domeniu de activitate este acum pe pământ (cf. 12:31; 16:11; 2 Cor. 4:4, “dumnezeul acestui veac”; Efes. 2:2, “prințul puterii văzduhului”). Probabil Isus a perceput plecarea lui Iuda ca venirea lui Satan (cf. 13:27). Vezi Subiectul Special la 12:31.

•

NASB, NKJV „el nu are nimic în Mine”

NRSV, TEV,

NJB „el nu are putere asupra Mea“

Înțelesul acestui lucru este că Satan nu are nici un motiv de acuzare, nicio putere asupra Lui sau nimic în comun cu Isus (cf. Evr. 4:15).

1. James Moffat a tradus această propoziție ca „nu are nicio influență asupra Mea”
2. William F. Beck ca „nu are nimic de revendicat în Mine”
3. Biblia în engleza contemporană ca „nici un drept asupra Mea”
4. Noul Testament al secolului douăzeci ca „nimic în comun cu Mine”

14:31 „dar trebuie ca lumea să cunoască” Satan se încadrează în voia lui Dumnezeu și este manipulat de scopul suprem al lui Dumnezeu în răscumpărarea omenirii. Vezi A. B. Davidson, *Teologia Vechiului Testament*, pp. 300-306.

• **„fac așa cum mi-a poruncit Tatăl”** Era voia Tatălui ca Isus să moară (cf. Isa. 53:10a,b; Marcu 10:45; 2 Cor. 5:21). Vezi Subiectul Special: Utilizarea „Poruncii” în scrierile lui Ioan la 12:50.

• **„Ridicați-vă, să plecăm de aici”** Acesta este un IMPERATIVPREZENT REFLEXIV. Este o propoziție foarte dificilă pentru că apare în Matei și Marcu în Grădina Ghetsimani când Iuda și grupul de soldați se apropie de Isus. este neclar de ce este folosit în acest context al Camerei de sus (cap. 13-17). Posibil Isus plecase din Camera de sus și îi învăța pe drum spre Ghetsimani (cf. 18:1).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Explică diferența dintre Teism, Deism și Creștinism pe baza versetului 1.
2. Explică contextul VT pentru cele trei substantive găsite în versetul 6.
3. Poate cineva să construiască o teologie despre rugăciune doar pe baza versetului 13?
4. Care este scopul primordial al Duhului Sfânt? (atât pentru cei pierduși, cât și pentru cei mântuiți)
5. Satan se încadrează în voia lui Dumnezeu?

IOAN 15

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Isus – adevărata viță	Adevărata viță	Tiparul vieții credinciosului	Isus – vița adevărată	Adevărata viță
15:1-10	15:1-8	15:1-11	15:1-4	15:1-17
	Dragostea și bucuria desăvârșite		15:5-10	
	15:9-17			
15:11-17			15:11-17	
		15:12-17		
Ura lumii	Ura lumii		Ura lumii	Ucenicii și lumea
15:18-16:4a				15:18-16:4a
15:18-25	15:18-25	15:18-25	15:18-25	
	Respingerea viitoare			
15:26-16:4a	15:26-16:4	15:26-27	15:26-16:4a	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cele ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU IOAN 15:1-27

A. Acesta este un pasaj minunat și tulburător! Îi încurajează pe ucenici cu dragostea lui Dumnezeu și promisiunea eficienței, dar conține și avertizări cumplite! Tradițiile teologice sunt greu de luat în discuție în acest domeniu; voi cita unul dintre exegeții mei favoriți, F. F. Bruce, din cartea lui *Răspunsuri la întrebări*.

„Ioan 15:4,6. „Ce înseamnă expresiile „dacă nu rămâneți” sau „dacă un om nu rămâne” din Ioan 15:4,6? E posibil să nu rămâi în Cristos?”

Pasaje ca acesta nu sunt dificile în sine; dificultatea apare când încercăm să le facem pe ele și alte pasaje să se încadreze în teologia noastră, în loc să le folosim ca baza teologie noastre. Exact în timpul în care Domnul vorbea aceste lucruri era exemplul grăitor al unuia care a eșuat să rămână în El – Iuda Iscarioteanul, care tocmai îi părăsise. Iuda a fost ales la fel ca ceilalți unsprezece colegi ai lui (Luca 6:13; Ioan 6:70); asocierea lor cu Domnul nu le-a adus privilegiile care să nu fie în mod egal disponibile lui. Pasajele clare din Scriptură care învață despre perseverența până la final a sfinților nu ar trebui să fie folosite ca scuză pentru a lăsa în umbră pasajele la fel de clare care vorbesc despre pericolul apostaziei” (pp. 71-72).

- B. Este uimitor cât de multe AORISTE sunt folosite în acest context, în care ar fi mai degrabă de așteptat verbe la PREZENT. AORISTELE par să fie folosite în sensul de rezumare a vieții cuiva și privirii ei ca și întreg.
- C. Împărțirile pe paragrafe din capitolul 15 sunt. Ioan, ca și 1 Ioan, este un goblen cu diferite culori. Tiparele apar din nou și din nou.
- D. Termenul „a rămâne” (*menō*) e folosit în NT de vreo 112 ori. Patruzeci dintre acestea apar în Evanghelia lui Ioan și de 26 de ori în epistolele lui. Este un termen teologic major pentru Ioan. Deși capitolul 15 este expresia clasică a poruncii lui Isus să rămânem în El, termenul are o țintă mai largă în Ioan.
1. Legea rămâne veșnic (Mat. 5:17-18) și la fel Cristos (12:34)
 2. Cartea Evrei arată spre un nou mijloc de revelare, nu printr-un slujitor, ci printr-un Fiu veșnic (Evr. 1:1-3, la fel și Ioan 8:35)
 3. Despre Isus se spune că dă mâncare care rămâne (6:27) și aduce roade care rămân (15:16). Ambele metafore exprimă același adevăr, nevoia noastră de Cristos atât (1) inițial, cât și (2) continuu (cf. 6:53; 15:3)
 4. Ioan Botezătorul a văzut Duhul coborându-se și așezându-se asupra lui Isus la botezul Lui (1:32)
- E. Vezi Subiectul Special: Rămânerea la 1 Ioan 2:10.
- F. În versetele 11-16 ucenicilor le este promisă bucuria lui Isus, în timp ce în versetele 17-27 ucenicilor le este fâgăduită persecuția lui Isus. Contextul persecuției continuă până la 16:4a. În final însă ucenicii trebuie să se iubească unul pe altul cum i-a iubit El!

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 15:1-11

1 Eu sunt adevărata viță, iar Tatăl Meu este vierul. **2** El taie din Mine orice mlădiță care nu aduce rod și curăță orice mlădiță care aduce rod, ca să aducă și mai mult rod. **3** Acum, voi sunteți curați, din pricina cuvântului pe care vi l-am spus. **4** Rămâneți în Mine și Eu voi rămâne în voi! Așa cum mlădița nu poate aduce rod de la sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa nici voi nu puteți, dacă nu rămâneți în Mine. **5** Eu sunt vița, iar voi sunteți mlădițele. Cel care rămâne în Mine și în care rămân Eu aduce mult rod, pentru că despărțiți de Mine nu puteți face nimic. **6** Dacă cineva nu rămâne în Mine, este aruncat afară, ca o mlădiță, și se usucă; acestea sunt adunate, aruncate în foc și arse. **7** Dacă rămâneți în Mine și dacă rămân în voi cuvintele Mele, atunci cereți orice doriți și vi se va da. **8** Tatăl Meu este proslăvit prin

aceaceasta: prin faptul că voi aduceți mult rod și deveniți ucenicii Mei. 9 Așa cum M-a iubit pe Mine Tatăl, așa v-am iubit și Eu pe voi. Rămâneți în dragostea Mea! 10 Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne în dragostea Mea, așa cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân în dragostea Lui. 11 V-am spus aceste lucruri pentru ca bucuria Mea să fie în voi, iar bucuria voastră să fie deplină.

15:1 „Eu sunt adevărata viță” Aceasta este una dintre afirmațiile renumite ale lui Isus cu „Eu sunt” din Evanghelia lui Ioan (cf. 4:26; 6:35; 8:12; 10:7,9,10,11,14; 11:25; 14:6). În VT vița era un simbol al lui Israel (Ps. 80:8-16; Isa. 5:1-7; Ier. 2:21; Ezec. 15; 19:10; Osea 10:1; Mat. 21:33ff; Marcu 12:1-12, Rom. 11:17ff). În VT aceste exemple aveau întotdeauna conotație negativă. Isus afirmă că El este Israelitul Ideal (cf. Isaia 53). Așa cum Pavel a folosit trupul lui Cristos, mireasa lui Cristos și templul lui Dumnezeu ca metafore pentru biserică, așa a folosit Ioan vița. Aceasta denotă că biserica este adevăratul Israel datorită relației ei cu Isus, adevărata viță (cf. Gal. 6:16; 1 Pet. 2:5,9; Apoc. 1:6). Vezi Subiectul Special la 6:55 și 17:3. Vezi observația de la 8:12.

Unii exegeți au presupus că discursul din Camera de sus se termină cu 14:31, „Ridicați-vă, să plecăm de aici”. Dacă e așa, atunci capitolele 15-17 au fost rostite în drum spre Ghetsimani. Din nou, dacă e așa, atunci e posibil ca ilustrația cu „vița” să fi fost un simbol vizual luat din viile aurii de pe clădirile Templului, când Isus și cei unsprezece mergeau prin curțile lui în acea noapte.

- **„iar Tatăl Meu este vierul”** Din nou Isus Își afirmă relația apropiată cu Tatăl și în același timp supunerea Lui în fața voii Tatălui.

15:2 „El taie din Mine orice mlădiță care nu aduce rod...care aduce rod” PARTICIPIUL PREZENT PASIV se întâlnește de două ori în acest verset. Aducerea de roadă, nu germinarea, este dovada mântuirii (cf. Mat. 7:16,20; 13:18ff; 21:18-22; Luca 6:43-45). Contextual implică faptul că Isus vorbea despre (1) trădarea lui Iuda (cf. vv. 6; 13:10; 17:12) sau (2) ucenicii falși (cf. 2:23-25; 8:30-47; 1 Ioan 2:19; 2 Petru 2).

- **„curăță”** Cuvântul acesta a fost folosit de Philo pentru a tăia crengile viei (BDBD 386). Se găsește doar aici în NT. Este un alt cuvânt ales de Ioan pentru dubla lui conotație (i.e., tăiere și curățare, cf. v. 3; 13:10). Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Suferința are un scop în viața credincioșilor (cf. vv. 17-22). Crește rodnicia, expune falsurile și îi ține dependenți de Dumnezeu (cf. Mat. 13:20-23; Rom. 8:17; 1 Pet. 4:12-16). Pentru două cărți bune pe acest subiect dificil vezi (1) *Principii de creștere spirituală* de Miles Stanford și (2) *Secretul creștinului pentru o viață fericită* de Hannah Whithall Smith.

E posibil ca datorită contextului unit al capitolelor 13-17 această curățire să fie legată de spălarea picioarelor din cap. 13. Ei erau deja îmbăiați (mântuiți), dar picioarele lor trebuiau spălate (iertare continuă). Acest VERB la TIMPUL PREZENT se adresează ucenicilor, după cum pare să confirme 1 Ioan 1:9. Nu doar ascultarea este necesară pentru „rămânere”, ci și pocăința continuă!

Scopul suferinței în viața credinciosului poate avea câteva aspecte:

1. Să dezvolte asemănarea cu Cristos (cf. Evr. 5:8)
2. Pedepsă temporală pentru păcat
3. Viața normală într-o lume căzută

Întotdeauna e greu să identifiți scopul lui Dumnezeu, dar #1 este mereu un rezultat posibil.

15:3 „voi sunteți curați” Termenul „a curăța” (*kathairō*) din v. 2 are aceeași rădăcină grecească ca și „curat” (*katharos*). Întregul context conține dovezi ale adevăratei ucenicii. Termenul „deja” este accentuat în textul grecesc, ceea ce dădea celor unsprezece încredere în ceea ce privește poziția lor sigură în Cristos (comparat cu aceeași rădăcină folosită pentru Iuda Iscarioteanul în 13:10).

- **„din pricina cuvântului pe care vi l-am spus”** (cf. 17:17; Efes. 5:26; 1 Pet. 1:23).

15:4

NASB, NKJV „Rămâneți în Mine, și Eu în voi“
NRSV „Rămâneți în Mine, și Eu rămân în voi“
TEV „Rămâneți uniți în Mine, și Eu rămân unit în voi“
NJB „Rămâneți în Mine, și Eu în voi“

Acesta este un IMPERATIV AORIST ACTIV PLURAL (cf. Ioan 6:56; 1 Ioan 2:6). Chestiunea gramaticală este dacă a doua frază este o descriere sau o comparație. De multe ori în acest pasaj este evidențiat accentul teologic doctrinar despre perseverența sfinților (cf. vv. 4,5,6,7,9,10,14; Marcu 13:13; 1 Cor. 15:2; Gal. 6:9; Apoc. 2:7,11,17,26; 3:5,12,21; 21:7, vezi Subiectul Special de la 8:31). Adevărata mântuire este atât un răspuns inițial, cât și unul continuu. Acest adevăr teologic este ignorat adesea în entuziasmul nostru pentru siguranța personală a mântuirii. Siguranța biblică este legată de:

1. Perseverența în credință
2. O viață de pocăință
3. Ascultare continuă (cf. Iacov și 1 Ioan)
4. Rodnicie (cf. Mat. 13:23)

Vezi Subiectul Special despre „Rămânere” la 1 Ioan 2:10.

- **„mlădița nu poate aduce rod”** Aceasta dovedește prioritatea purtării de grijă divine. Pentru „rod” vezi observația de la v. 5.

- **„dacă nu rămâne...dacă nu rămâneți”** Acestea sunt ambele PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE, care înseamnă o acțiune potențială. Eficiența noastră spirituală este legată de relația noastră continuă cu Isus.

15:5 „Cel care rămâne în Mine și în care rămân Eu aduce mult rod” Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV urmat de un INDICATIV PREZENT ACTIV. Părtășia continuă (i.e., relația bazată pe credință personală) este sursa rodului continuu. Roada se poate referi la atitudinile credincioșilor, dar și la acțiunile lor (cf. Mat. 7:15-23; Gal. 5:22-23; 1 Corinteni 13). Credincioșilor le sunt promise roade eficiente, veșnice dacă rămân în El (cf. v. 16).

- **„pentru că despărțiți de Mine nu puteți face nimic”** Aceasta este o NEGAȚIE DUBLĂ puternică. Este o formulare negativă a adevărului pozitiv din v. 5 și Fil. 4:13.

15:6 „Dacă cineva nu rămâne în Mine, este aruncat afară” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ. Lemnul de viță era nefolositor pentru scopurile casnice (pentru foc) FIINDCĂ ARDEA FOARTE REPEDE ȘI PEA

PUTERNIC (CF. Ezec. 15). Aceasta pare să fie o referire la Iuda și posibil la Israel. Dacă nu, se referă la credința falsă (cf. Mat. 13:41-42,50; și 1 Ioan 2:19, vezi Subiectul Special la 17:12).

Aceasta este în mod sigur ilustrație escatologică! Va fi o „zi a adunării” și o „zi a arderii”. Felul în care trăim arată sursa vieților noastre (i.e., Dumnezeu sau Satan). Oamenii sunt cunoscuți după roadele lor (cf. Mat. 7; Gal. 6:7).

- „foc” Vezi Subiectul Special de mai jos.

SUBIECT SPECIAL: FOCUL

În Scriptură focul are conotații pozitive și negative.

A. Pozitive:

1. încălzește (Isaia 44:15; Ioan 18:18)
2. luminează (Isaia 50:11; Matei 25:1-13)
3. coace (Exod 12:8; Isaia 44:15-16; Ioan 21:9)
4. purifică (Num. 31:22-23; Prov. 17:3; Isaia 1:25; 6:6-8; Ier. 6:29; Mal. 3:2-3)
5. sfințenie (Gen. 15:17; Exod 3:2; 19:18; Ezec. 1:27; Evrei 12:29)
6. călăuzirea lui Dumnezeu (Exod. 13:21; Num. 14:14; 1 Regi 18:24)
7. împuternicirea dată de Dumnezeu (Fapte 2:3)
8. protecție (Zah. 2:5)

B. Negative

1. arde (Iosua 6:24; 8:8; 11:11; Matei 22:7)
2. distruge (Gen. 19:24; Lev. 10:1-2)
3. furie (Num. 21:28; Isaia 10:16; Zah. 12:6)
4. pedeapsă (Gen. 38:24; Lev. 20:14; 21:9; Iosua 7:15)
5. fals semn escatologic (Apoc. 13:13)

C. Mânia lui Dumnezeu împotriva păcatului este exprimată în metafore care conțin foc

1. mânia Lui arde (Osea 8:5; ȚEfes. 3:8)
2. El toarnă foc (Naum 1:6)
3. foc veșnic (Ier. 15:14; 17:4)
4. judecata escatologică (Matei 3:10; 13:40; Ioan 15:6; 2 Tes. 1:7; 2 Petru 3:7-10; Apoc. 8:7; 16:8)

D. La fel ca multe metafore din Biblie (drojdia, leul), focul poate fi o binecuvântare sau un blestem, în funcție de context.

15:7 „Dacă rămâneți în Mine și dacă rămân în voi cuvintele Mele” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă acțiune potențială. Rugăciunii nu i se răspunde în mod automat! Isus schimbă metaforele de la El care rămâne în ucenici la cuvintele Lui care rămân. Isus revelează pe Tatăl și la fel și învățăturile Lui. Ele sunt surse interschimbabile de revelație. Evanghelia este o persoană și un mesaj.

- „cereți orice doriți și vi se va da” Acesta e un IMPERATIV AORIST REFLEXIV (cf. v. 16). Această frază a fost scoasă din context în mod eronat. Fii atent să cauți învățătura întregii Scripturi, nu doar să accentuezi texte separate (cf. nota de la 14:13). Vezi Subiectul Special: Rugăciunea, fără încetare, dar limitată și 1 Ioan 3:22.

15:8 „Tatăl Meu este proslăvit” Asemănarea cu Cristos a credincioșilor Îi aduce slavă lui Dumnezeu și dovedește că ei sunt cu adevărat ucenici. În Ioan 13:31-32; 14:13; 17:4; și Mat. 9:8; 15:31 Tatăl este glorificat în lucrarea Fiului și acum în lucrarea credinciosului (cf. Mat. 5:16). Vezi observația de la 1.14.

-

NASB	„așa dovediți că sunteți ucenicii Mei“
NKJV	„așa veți fi ucenicii Mei“
NRSV, TEV	„deveniți ucenicii Mei“
REB	„așa că fiți ucenicii Mei“
NIV, Goodspeed	„vă arătați că sunteți ucenicii Mei“
Biblia NET	„arătați că sunteți ucenicii Mei“
JB	„atunci veți fi ucenicii Mei“

Diferențele sunt cauzate de TIMPUL VERBAL variabil.

1. CONJUNCTIV AORIST, MSS P⁶⁶, B, D, L
2. INDICATIV VIITOR, MSS κ , A

Viețile (roada) credincioșilor arată cine sunt ei! TIMPUL VERBAL nu este atât de important ca realitatea unei vieți schimbate și eficiente de dragoste, ascultare și slujire. Acestea sunt semnele unui adevărat credincios! Nu suntem mântuiți prin dragostea, ascultarea sau slujirea noastră (cf. Efes. 2:8,9), dar ele sunt dovada că suntem credincioși (cf. Efes. 2:10).

Termenul de „ucenici” este folosit în Evanghelia lui Ioan pentru a denota acei credincioși adevărați și ucenici care fac voia lui Dumnezeu și reflectă caracterul Lui. Ioan nu folosește termenul „biserica” (*ekklēsia*) niciodată, și astfel „ucenicii” devine modul în care se referă el la părtășia și adunările Creștine. Ucenicia este viața noului veac trăită în vechiul veac. Este caracterizată în mod ultim de dragoste, lumină, ascultare și slujire! Prin acestea îi vor cunoaște ceilalți că sunt ucenicii lui Isus.

15:9 „Așa cum M-a iubit pe Mine Tatăl, așa v-am iubit și Eu pe voi” Acest lanț al relației de dragoste caracterizează familia lui Dumnezeu; Tatăl iubește pe Fiul, Fiul iubește pe ucenicii Săi, iar ucenicii se iubesc unul pe altul.

- **„Rămâneți în dragostea Mea”** Acesta este un IMPERATIV AORIST ACTIV. Credincioșilor li se poruncește să rămână în:

1. Rugăciune (cf. v. 7)
2. Ascultare (v.10,20; 14:15,21,23,24)
3. Bucurie (v. 11)
4. Dragoste (v. 12; 14:21,22,24)

Toate acestea sunt dovezi ale unei relații personale cu Dumnezeu. vezi Subiectul Special „Rămânerea” la 1 Ioan 2:10.

15:10 „Dacă păziți poruncile Mele” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă acțiune potențială. Ascultarea este dovada unei adevărate ucenicii (cf. 8:31; 14:15-21, 23-24; Luca 6:46). Isus o folosește ca exemplu a loialității Lui față de Tatăl.

- **„dragoste”** Acest cuvânt grecesc pentru „dragoste” (*agapē*) nu a fost folosit prea mult în literatura greacă koine sau clasică până când biserica a început să îl folosească într-un mod specific. A început să fie folosit ca dragoste altruistă,

jertfitoare, loială și activă. Dragostea este o acțiune, nu o emoție (cf. 3:16). În NT termenul *agapē* este comparativ teologic cu termenul VT *hesed*, care însemna dragoste și credincioșie prin legământ.

- **„așa cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu”** Acesta este un INDICATIV PERFECT ACTIV. Așa cum se raportează Tatăl la Fiul, așa trebuie să se raporteze și ucenicii la El. Există o unitate între Tatăl și Fiul care este menită să fie reprodusă între credincioși (cf. 14:23).

15:11 „bucuria voastră să fie deplină” Credincioșii trebuie să aibă bucuria lui Isus (cf. 17:3). Bucuria este o altă dovadă a adevăratei ucenicii (cf. 15:11[de două ori]; 16:20,21,22,24; 17:13). În această lume este durere și criză; în Cristos e bucurie, bucurie deplină, bucuria Lui.

NIDOTTE, vol. 1, p. 471, face un comentariu bun despre modul în care „bucuria“ și „deplină“ sunt folosite împreună în scrierile lui Ioan.

„În Ioan și epistolele Ioanine este o legătură frecventă între →bucurie (*chera*) ca subiect și verbul *plēroō* la diateza pasivă, a fi umplut. Această bucurie este bucuria lui Isus (Ioan 15:11; 17:13), pe care El o aduce prin venirea Lui (3:29), cuvintele Lui (15:11; 17:13) și revenirea Lui (16:22) ucenicilor Lui (15:11; 17:13). Ea înlocuiește tristețea care le umplea inimile (16:16,20). Astfel bucuria lui Cristos devine bucuria lor (15:11; 16:24; cf. 1 Ioan. 1:4). Această bucurie caracterizează viața ucenicilor în umblarea lor cu Isus; ea devine deplină (Ioan. 3:29; 15:11; 16:24; 17:13; 1 Ioan. 1:4; 2 Ioan. 12). Diateza pasivă susține faptul că Dumnezeu este cel care face această bucurie deplină.”

15:12 „Aceasta este porunca Mea” Isus a repetat adesea lucrul acesta (cf. 13:34; 15:17; 1 Ioan 3:11,23; 4:7-8, 11-12, 19-21; 2 Ioan 2:5).

TEXTUL NTR: 15:12-17

12 Aceaceasta este porunca Mea: să vă iubiți unii pe alții așa cum v-am iubit Eu! 13 Nimeni nu are o dragoste mai mare decât aceaceasta, și anume să-și dea viața pentru prietenii lui. 14 Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ce vă poruncesc Eu. 15 Nu vă mai numesc sclavi, pentru că sclavul nu știe ce face stăpânul lui, ci v-am numit prieteni, pentru că v-am făcut cunoscut tot ceea ce am auzit de la Tatăl Meu. 16 Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am pus să mergeți și să aduceți rod, iar rodul vostru să rămână, pentru ca orice-I veți cere Tatălui în Numele Meu să vă dea. 17 Vă poruncesc aceste lucruri ca să vă iubiți unii pe alții!

- **„să vă iubiți unii pe alții”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV, o poruncă continuă. Dragostea este roada Duhului (cf. Gal. 5:22). Dragostea nu este un sentiment, ci o acțiune. Ea este definită în termeni practici (cf. Gal. 5:22-23; 1 Cor. 13).

- **„așa cum v-am iubit Eu”** Acesta e un INDICATIV PREZENT ACTIV. Probabil era o referire figurativă la cruce (cf. v. 13). Din nou, era tipul special de dragoste jertfitoare pe care credincioșii trebuiau să o manifeste (cf. 2 Cor. 5:14-15; Gal. 2:20; 1 Ioan 3:16).

15:13 „să-și dea viața pentru prietenii lui” Aceasta se referă la ispășirea substituțională a lui Isus (cf. 10:11,15,17,18; Marcu 10:45; Rom. 5:7-8; 2 Cor. 5:21; Isaia 53). Aceasta era dragostea în practică! La aceasta sunt chemați ucenicii să facă (cf. 1 Ioan 3:16).

15:14 „Voi sunteți prietenii Mei” Acesta este SUBSTANTIVUL grecesc *philos*, care este asociat adesea cu dragostea prietenească (*phileō*). În greaca koine „*agapaō*” și „*phileō*” sunt deseori VERBE sinonime pentru dragostea divină (compară 11:3 [*phileō*] și 5 [*agapaō*]; *phileō* este folosit pentru dragostea lui Dumnezeu și în 5:20).

• **„dacă faceți ce vă poruncesc Eu”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care înseamnă acțiune potențială. Ea enunță condiția pentru prietenie, care este ascultarea (cf. 14:15, 23-24; 15:10; Luca 6:46). Așa cum Isus a rămas în Tatăl și în dragostea Lui, la fel trebuie să facă ucenicii Lui!

15:15 Isus îi înștiințează pe ucenici despre (1) adevărurile despre Dumnezeu și (2) evenimente viitoare. El Își demonstrează puterea ca ucenicii Lui să crească în credință și încredere. Isus a împărțit cu ucenicii Lui ceea ce a auzit de la Tatăl (cf. 3:32; 8:26,40; 12:49; 15:15); ei trebuiau să dea mai departe aceste lucruri altora (cf. Mat. 28:20).

15:16 „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi” Sunt câteva lucruri gramaticale esențiale:

1. Ambele VERBE sunt INDICATIVE AORISTE REFLEXIVE – Isus Însuși i-a ales odată pentru totdeauna (cf. 6:70; 13:18; 15:16,19)
2. ADVERSATIVUL puternic „*alla*” (dar)
3. Afirmarea emfatică „*ego*” sau „Eu”

Aici intervine echilibrul între răspunsul uman și alegere. Ambele sunt învățături biblice. Dumnezeu ia inițiativa întotdeauna (cf. 6:44,65; 15:16,19), dar oamenii trebuie să răspundă (cf. 1:12; 3:16; 15:4,7,9). Abordarea omienirii de către Dumnezeu este întotdeauna o relație de legământ („dacă...atunci”). Vezi Subiectul Special la 3:16.

VERBUL „a ales” se referă în acest context la cei doisprezece. Termenul „ales” are conotația de „ales pentru o slujbă” în VT și doar în NT intervine în câmpul semantic și „ales pentru mântuire”. Credincioșii NT sunt aleși pentru asemănarea cu Cristos, care înseamnă slujire, altruism și jertfă pentru Împărăția lui Dumnezeu, trupul lui Cristos, binele comun. Este o demonstrație clară că egocentrismul căderii a fost înfrânt.

Este caracteristic lui Ioan ca ceea ce spune Isus referitor la cei doisprezece să aibă implicații și aplicații pentru toți credincioșii. Ei reprezintă primele roade ale uceniciei, dar relația lor este

1. Unică în mărturia lor oculară (i.e., inspirația)
2. Aplicabilă tuturor credincioșilor în faptul că voia lui Isus pentru ei e voia Lui pentru toți cei ce cred și Îl urmează

• **„v-am pus să mergeți și să aduceți rod, iar rodul vostru să rămână”** Acestea sunt trei CONJUNCTIVE PREZENTE ACTIVE: (1) a merge; (2) a aduce roadă; și (3) roada să rămână. Credincioșii au o misiune (cf. Mat. 28:19-20; Luca 24:46-47; Fapte 1:8). Aspectul teologic al termenului „pus” poate fi văzut în Fapte 20:28; 1 Cor. 12:28; 2 Tim. 1:11. Era folosit și despre moartea lui Cristos în numele credincioșilor (cf. 10:11,15,17-18; 15:13).

- **„în Numele Meu”** Credincioșii trebuie să reproducă caracterul lui Isus. Această expresie e sinonimă cu „voia lui Dumnezeu” în 1 Ioan 5:14. Dragostea și rugăciunea ascultată sunt asociate aici ca în 14:13-15. Vezi Subiectul Special: Numele Domnului la Ioan 14:14.

TEXTUL NTR: 15:18-25

18 Dacă lumea vă urăște, știți că pe Mine M-a urât înaintea voastră! 19 Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al ei. Dar lumea vă urăște pentru că voi nu sunteți din lume, ci Eu v-am ales din lume. 20 Aduceți-vă aminte de vorba pe care v-am spus-o: „Un sclav nu este mai mare decât stăpânul lui.” Dacă pe Mine M-au persecutat, vă vor persecuta și pe voi! Dacă au păzit cuvântul Meu, îl vor păzi și pe al vostru! 21 Dar vă vor face toate aceste lucruri din pricina Numelui Meu, pentru că ei nu-L cunosc pe Cel Ce M-a trimis. 22 Dacă n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, n-ar avea păcat, dar acum n-au nici o scuză pentru păcatul lor. 23 Cine Mă urăște pe Mine Îl urăște și pe Tatăl Meu. 24 Dacă n-aș fi făcut între ei lucrări pe care nimeni altul nu le-a făcut, n-ar avea păcat. Dar acum au văzut și M-au urât și pe Mine, și pe Tatăl Meu. 25 Însă aceaceasta s-a întâmplat ca să se împlinescă cuvântul care este scris în Legea lor: „M-au urât fără motiv.”

15:17 „Vă poruncesc aceste lucruri ca să vă iubiți unii pe alții” Vezi observația de la versetul 12. Rugăciunea ascultată este legată de dragoste și misiune!

15:18 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, care este percepută ca fiind adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopul lui literar. Lumea, un sistem uman decăzut, urăște pe urmașii lui Isus.

- **„lumea”** Ioan folosește acest termen în câteva moduri: (1) planeta, ca metaforă a întregii omeniri (cf. 3:16) și (2) ca societate umană organizată și care funcționează despărțită de Dumnezeu (cf. 10:8; 1 Ioan 2:15-17). Vezi Subiectul Special de la 14:17.

- **„vă urăște”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV; lumea continuă să urască (cf. v. 20).

- **„știți”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV. Cunoașterea credincioșilor a adevărilor NT îi va ajuta să facă față persecuției unei lumi căzute.

- **„că pe Mine M-a urât înaintea voastră”** Acesta e un INDICATIV PERFECT ACTIV. PRONUMELE „Eu” este emfatic (cf. 7:7). Aceasta arată opoziția lumii față de Dumnezeu, Mesia și poporul Lui (cf. 17:14; 1 Ioan 3:13).

Credincioșii sunt una în dragostea lui Cristos și una în persecuția lui Cristos (cf. Rom. 8:17; 2 Cor. 1:5,7; Fil. 3:10; 1 Pet. 4:13). Identificarea cu Cristos aduce pace, bucurie și persecuție, chiar moarte!

15:19 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, care este numită „contrar adevărului”. Aceasta ar trebui tradus „dacă erați din lume, ceea ce nu sunteți, lumea v-ar iubi, ceea ce nu face”.

15:20 „Aduceți-vă aminte” Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV, ca și v. 18, sau un INDICATIV PREZENT ACTIV, posibil o întrebare (LB).

- **„Un sclav nu este mai mare decât stăpânul lui”** Când e comparat acest verset cu 13:16, devine evident că Isus a folosit proverbele în moduri diferite.

- **„Dacă pe Mine M-au persecutat...dacă au păzit cuvântul Meu”** Acestea sunt două PROPOZIȚII CONDIȚIONALE PRIMARE, considerate adevărate din perspectiva autorului. Termenul „persecutat” înseamnă a urmări ca un animal sălbatic. Persecuția este o normalitate pentru urmașii lui Cristos într-o lume căzută (Mat. 5:10-12; Ioan 16:1-3; 17:14; Fapte 14:22; Rom. 5:3-4; 8:17; 2 Cor. 4:16-18; 6:3-10; 11:23-30; Fil. 1:29; 1 Tes. 3:3; 2 Tim. 3:12; Iacov 1:2-4; 1 Pet. 4:12-16).

Dar observă că deși unii vor respinge cuvintele apostolilor și chiar îi vor persecuta, vor fi alții care vor auzi și vor răspunde! Ei înșiși sunt dovada acestei realități!

15:21 „ei nu-L cunosc pe Cel Ce M-a trimis” Aceasta se referă în mod evident la Tatăl. Denotă faptul că evreii deopotrivă cu neevreii nu Îl cunosc pe Dumnezeu. „A cunoaște” e folosit în sensul lui semitic (VT) de relație personală (cf. Gen. 4:1; Ier. 1:5). Lumea pierdută îi persecută pe credincioși pentru că (1) aparțin lui Isus, pe care L-au persecutat și (2) nu Îl cunosc pe Dumnezeu!

15:22 „Dacă n-aș fi venit” Aceasta e o altă PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, care înseamnă „contrar adevărului”. Ar trebui tradusă „Dacă nu aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, ceea ce am făcut, atunci nu ar avea păcat, ceea ce au”. Responsabilitatea este legată de cunoaștere (vezi Subiectul Special: Păcatul de neiertat la 5:21). În acest context mlădițele fără rod (i.e., Iuda și evreii) au avut o mare șansă de cunoaștere, mult mai mare decât cei care au avut doar revelația naturală (i.e., neevreii, cf. Ps. 19:1-6; Rom. 1:18-20 sau 2:14-15).

15:23 Opoziția continuă față de Isus este opoziție continuă față de Dumnezeu (cf. v. 24; 1 Ioan 5:1).

15:24 „Dacă” Aceasta e o altă PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, care înseamnă „contrar adevărului”. Ar trebui tradusă „Dacă n-aș fi făcut între ei lucrări pe care nimeni altul nu le-a făcut, ceea ce am făcut, n-ar avea păcat, ceea ce au”.

Lumina aduce responsabilitate (cf. 1:5; 8:12; 12:35,46; 1 Ioan 1:5; 2:8,9,11; Mat. 6:23).

- **„au văzut și M-au urât și pe Mine, și pe Tatăl Meu”** Acestea sunt ambele INDICATIVE PERFECTE ACTIVE, care arată o atitudine stabilită. A-L respinge pe Isus înseamnă a-L respinge pe Tatăl (cf. 1 Ioan 5:9-13).

15:25 Este surprinzător că termenul „Lege” sau „Tora” este folosit pentru a descrie un citat din Ps. 35:19; 69:4. De obicei termenul e utilizat cu privire la scrierile lui Moise, de la Genesa la Deuteronom.

Misterul respingerii evreiești a lui Isus în fața unei revelații atât de clare a fost atribuită unei necredințe intenționate (cf. Isa. 6:9-13; Ier. 5:21; Rom. 3:9-18).

TEXTUL NTR: 15:26-27

26 Când va veni Apărătorul pe Care vi-L voi trimite de la Tatăl, adică Duhul adevărului, Care iese de la Tatăl, El va depune mărturie despre Mine. 27 De asemenea, și voi veți depune mărturie, pentru că ați fost cu Mine de la început.

15:26 „Când va veni Apărătorul pe Care vi-L voi trimite” Atât Tatăl, cât și Fiul Îl trimit pe Duhul (cf. 14:15, 26; 15:26; 16:7). Lucrarea de răscumpărare implică toate cele trei persoane ale Trinității.

- **„Duhul adevărului”** Această expresie e folosită în sensul Duhului Sfânt ca revelator al Tatălui (cf. 14:17,26; 15:26; 16:13). Vezi Subiectul Special despre Adevăr la 6:55 și 17:3.

- **„El va depune mărturie despre Mine”** Slujba Duhului este de a depune mărturie despre Isus și învățăturile Lui (cf. 14:26; 16:13-15; 1 Ioan 5:7).

15:27 „De asemenea, și voi veți depune mărturie” „De asemenea...voi” este emfatic. Este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Trebuie să se refere la inspirația autorilor NT (i.e., apostoli și prieteni ai lor) care au fost cu Isus în timpul vieții Lui pământești (cf. Luca 24:48). Vezi Subiectele Speciale: Martori ai lui Isus la 1:8 și Personalitatea Duhului Sfânt la 14:26.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Ce implică „rămânerea”?
2. Ce se întâmplă dacă un credincios încetează să „rămână”?
3. Enumeră dovezile adevăratei ucenicii.
4. Dacă suferința e o normalitate pentru creștini, ce ne spune nouă acest lucru?
5. Explică v. 16 în propriile cuvinte.

IOAN 16

ÎMPĂRȚIREA PE PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Ura lumii (15:18-16:4a)	Respingerea viitoare (15:26-16:4)	Relația creștinului cu lumea	(15:18-16:4a)	Ucenicii și lumea (15:18-16:4a)
Lucrarea Duhului 16:4b-11	Lucrarea Duhului Sfânt 16:5-15	16:1-4a 16:4b-11	Lucrarea Duhului Sfânt 16:4b-11	Venirea Paracletului 16:4b-15
16:12-15		16:12-15	16:12-15	
Tristețea se va schimba în bucurie 16:16-24	Tristețea se va schimba în bucurie 16:16-24	16:16-24	Tristețea și bucuria 16:16 16:17-18 16:19-22 16:23-24	Isus se va întoarce curând 16:16 16:17-28
Eu am biruit 16:25-33	Isus Cristos a biruit lumea 16:25-33	16:25-28 16:29-33	Biruința asupra lumii 16:25-28 16:29-30 16:31-33	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției original a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU IOAN 16:1-33

- A. Contextul literar este de la 15:8-16:4a. Împărțirile pe capitole nu sunt inspirate și sunt adăugate mult mai târziu, ca și împărțirea pe paragrafe, adăugarea majusculilor, punctuația și împărțirea pe versete.
- B. Slujba Duhului Sfânt pentru cei pierduți spiritual este definită în vv. 8-11, iar slujba Sa pentru cei mântuiți în vv. 12-15. Samuel J. Mikolaski are un rezumat interesant a activității Duhului Sfânt în NT în articolul său „Teologia Noului Testament” din *Comentariu Biblic Expozitiv*, Vol. 1:
„Doctrina NT a sfințirii, deși strâns legată de justificare, este totuși distinctă de ea. Ca în VT, sfințenia indică în primul rând spre o separare – transcendența sfântă a lui Dumnezeu - și în al doilea rând, spre o calitate morală și o relație de asemănare cu Cristos. Sfințenia este lucrarea Duhului Sfânt, care unește o persoană cu Cristos și îi înnoiește viața spirituală. Limbajul NT include botezul în Duhul (1 Cor. 12:13); pecetea Duhului (Efes. 1:13,14; 4:30), locuirea Duhului în om (Ioan 14:17; Rom. 5:4; 8:9-11; 1 Cor. 3:16; 6:19; 2 Tim. 1:14), învățătura dată de Duhul (Ioan 14:26; 16:12-15), umplerea Duhului (Efes. 5:18) și roada Duhului (Gal. 5:22,23). Sfințirea este legată de justificare, care înseamnă a sta înaintea lui Dumnezeu (Evr. 10:10) și poate fi percepută ca dezvoltare după un nou ideal” (p. 474).
- C. Versetul 17, ca și 13:36; 14:5,8 și 22, este o altă întrebare pusă de apostoli.
- D. Mulți cred că „să mergem de aici” din 14:31 combinat cu 18:1 dovedesc că Isus a rostit capitolele 15-17 pe drum spre Ghetsimani prin templul și pe străzile din Ierusalim, și nu în Camera de sus.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 16:1-4

1 V-am spus aceste lucruri ca să nu fie pentru voi un prilej de poticnire. 2 Vă vor da afară din sinagogi; mai mult, vine vremea când oricine vă va omorî va crede că-I aduce închinare lui Dumnezeu! 3 Vor face aceste lucruri pentru că nu L-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine. 4 V-am spus însă aceste lucruri pentru ca atunci când va veni timpul lor să vă amintiți că Eu vi le-am spus. Nu v-am spus aceste lucruri de la început, pentru că eram cu voi.

16:1

NASB	„ca să fiți păziți de poticnire”
NKJV	„ca să nu vă poticniți”
NRSV	„să vă păzesc de poticnire”
TEV	„ca să nu renunțați la credință”
NJB	„ca să nu cădeți”

Acesta este un CONJUNCTIV AORIST PASIV. Acest termen grecesc (CONJUNCTIV AORIST PASIV al verbului *skandalizō*, BAGD 752) a fost folosit inițial pentru o capcană de prins animale. Este tradus adesea ca „a cădea” (cf. Mat. 13:21; 24:10; Marcu 4:17; 14:27,29). Utilizarea sa metaforică în acest context se referă la credincioși care nu trebuie să fie surprinși de acțiunile pine de ură ale conaționaliilor evrei, chiar și ale liderilor religioși.

16:2 „Vă vor da afară din sinagogi” Aceasta se referă la excomunicarea din iudaism (cf. 9:22,34; 12:42). Sunt multe lucruri necunoscute cu privire la aceste proceduri de excludere de la părtășia evreiască. Era vorba despre o excludere temporară sau permanent de la serviciile sinagogii. Mai târziu, după căderea Ierusalimului în 70 d.Hr., la Iamnia în Palestina, rabinii au dezvoltat un „blestem” legat de Cristos prin care doreau să îi excludă pe creștini de la serviciile sinagogii. Aceasta a dus în final la o separare între urmașii lui Cristos și sinagogile evreiești locale.

- **„oricine vă va omorî va crede că-I aduce închinare lui Dumnezeu”** Exact aceasta era ceea ce gândeau liderii evrei (cf. Isa. 66:5; Mat. 5:10-12; 10:32). Saul din Tars (Pavel) este un bun exemplu de râvnă religioasă greșit direcționată (cf. Fapte 26:9-11; Gal. 1:13-14).

16:3 „Vor face aceste lucruri” Sinceritatea și dedicarea față de o Ființă Supremă nu este suficientă. Răul, greșeala și fanatismul au loc frecvent în numele lui Dumnezeu.

- **„pentru că nu L-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine”** Termenul „a cunoaște” se referă la conotația VT de relație intimă, personală (cf. Gen. 4:1; Ier. 1:5). Aceasta este o afirmație fermă a faptului că respingerea lui Isus înseamnă respingerea lui Dumnezeu (cf. 8:19; 15:21; 1 Ioan 5:9-12).

Ioan afirmă adesea orbirea spirituală și ignoranța lumii (cf. 1:10; 8:19,55; 15:21; 16:3; 17:25). Însă scopul venirii Fiului era să mântuiască lumea (cf. 3:16) și să reveleze pe Tatăl astfel încât lumea să Îl cunoască (cf. 17:23) prin Cristos.

16:4 Predicțiile lui Isus erau date ca mijloc de încurajare a credinței/încrederii ucenicilor în mijlocul persecuției și respingerii (cf. 13:19; 14:29).

„De la început” se referă la începutul lucrării publice a lui Isus și a chemării speciale a celor doisprezece.

TEXTUL NTR: 16:5-11

5 Dar acum Mă duc la Cel Ce M-a trimis și nici unul dintre voi nu Mă întreabă: „Unde Te duci?” 6 Însă pentru că v-am spus aceste lucruri, întristarea v-a umplut inima. 7 Totuși vă spun adevărul: vă este de folos să plec, pentru că dacă nu plec, Apărătorul nu va veni la voi, dar dacă Mă duc, Îl voi trimite la voi. 8 Și când va veni El, va dovedi lumea vinovată cu privire la păcat, la dreptate și la judecată. 9 Cu privire la păcat: pentru că ei nu cred în Mine; 10 cu privire la dreptate: pentru că Eu Mă duc la Tatăl și nu Mă mai vedeți; 11 cu privire la judecată: pentru că domnitorul lumii acesteia a fost judecat.

16:5 „nici unul dintre voi nu Mă întreabă: „Unde Te duci?” Se pare că Petru a pus exact această întrebare în cap. 13:36, dar mintea lui a fost imediat distrasă la agonia lui Isus pentru părăsirea lor și apoi de întrebarea despre ce se va întâmpla cu ei (cf. v. 6). Ioan 14:1-3 se adresează ridicării lui Isus la cer (cf. Fapte 1:9-11).

Este un moment bun să ne reamintim că Evangheliile nu sunt transcrieri cuvânt cu cuvânt ale conversațiilor lui Isus. Ele sunt rezumate făcute ani mai târziu cu scopuri teologice. Scriitorii Evangheliilor, aflați sub inspirație, au avut opțiunea

selectării, aranjării și adaptării cuvintelor lui Isus (vezi Gordon Fee și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*). Nu cred că au avut dreptul să inventeze cuvinte pe care să le dea drept ale lui Isus. Această structurare teologică a cuvintelor, a învățăturilor și a faptelor lui Isus pentru evanghelizarea unor anumiți destinatari, probabil explică multe dintre diferențele dintre relatările Evangheliilor!

16:6 „întristarea v-a umplut inima” Acesta este un INDICATIV PERFECT ACTIV. Experiența din Camera de sus era una de tristețe (cf. 14:1; 16:6,22). Termenul „inima” este folosit în sensul evreiesc al întregii persoane – minte, emoții și voință. vezi Subiectul Special: Inima la 12:40.

16:7 „vă este de folos să plec” Trupul fizic al lui Isus putea fi într-un singur loc odată, ceea ce limita capacitatea Lui de a învăța și de a sluji tuturor ucenicilor Lui. De asemenea, în timpul vieții Lui pământești El S-a concentrat în principal pe Israel (cf. Mat. 10:6; 15:24). Venirea Duhului Sfânt urma să deschidă o nouă eră care se va continua într-o slujire extinsă (cf. Efes. 2:11-3:13).

Termenul „avantaj” însemna „util” și este folosit și în 11:50 și 18:14 în legătură cu moartea lui Isus. Expresia „să plec” ar putea denota toate evenimentele din ultima săptămână a lui Isus.

- **„pentru că dacă nu plec, Apărătorul nu va veni la voi”** Sunt două PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE în acest verset, care implică o acțiune potențială. Isus trebuia să plece pentru ca plinătatea Duhului să vină! Termenul *paracletos* poate fi tradus prin „apărător”, „mângâietor” sau „ajutor” (cf. 14:16, 26; 15:26, vezi observația completă de la 14:16). Acest termen apare doar în scrierile lui Ioan. Era folosit în literatura grecească pentru un avocat al apărării chemat să dea ajutor. În vv. 8-11 Duhul a acționat ca un procuror pentru lume, dar în vv. 12-15 intervenția Duhului este în favoarea credincioșilor.

Același termen de *paracletos* este folosit pentru Fiul în 1 Ioan 2:1. Rădăcina evreiască poate fi tradusă prin „a mângâia”. Este folosit în acest sens pentru Tatăl în 2 Cor. 1:3-11.

- **„Îl voi trimite la voi”** Duhul a venit atât de la Tatăl, cât și de la Fiul (cf. 14:26).

16:8 „Și când va veni El, va dovedi lumea vinovată” Observă că toate cele trei domenii (păcatul, dreptatea, judecata) ale mărturiei Duhului au legătură cu nevoia omnirii și de lucrarea răscumpărătoare a lui Isus Cristos. Termenul „a dovedi vinovat” era un termen legal pentru „interogatoriu”.

G. B. Caird, *Limbajul și ilustrațiile Bibliei*, p. 159, are o înțelegere interesantă a acestor trei domenii. A dovedi lumii că

1. A greșit când L-a dat pe Isus să fie judecat și executat
2. A greșit în ce privește semnificația păcatului
3. A greșit în ce privește semnificația dreptății
4. A greșit în ce privește semnificația judecății

Dacă e așa, atunci Duhul revelează pe deplin evanghelia prin persoana lui Isus. religiozitatea lor nu îi poate mântui. Îi așteaptă judecata pe toți cei care Îl resping pe Isus! „Păcatul” este necredința! Isus este singura cale spre viața cu Dumnezeu!

Termenul „lume” se referă la societatea umană păcătoasă, care este organizată și funcționează despărțită de Dumnezeu. Vezi Subiectul Special la 14:17.

16:9 „Cu privire la păcat: pentru că ei nu cred în Mine” Evanghelia începe cu o recunoaștere a păcătoșeniei umane și a nevoii de neprihănire a lui Dumnezeu (cf. Rom. 3:9-18,23; 6:23; Efes. 2:1-3). Păcatul nu este piatra de poticnire principală în calea mântuirii de partea aceasta a Calvarului, ci necredința omenirii în lucrarea și persoana lui Isus Cristos (cf. John 3:6-21; 8:24,26). Termenul „credință” are elemente cognitive și emoționale, dar este în principal volițională (vezi Subiectul Special la 2:23). Ce concentrează nu pe vrednicia sau faptele credinciosului, ci pe răspunsul lui de credință și pocăință la promisiunile lui Dumnezeu în Cristos (cf. Rom. 3:21-30).

16:10 „cu privire la dreptate” Aceasta s-ar putea referi la:

1. Lucrarea răscumpărătoare a lui Cristos ce urma să aibă loc la Calvar și învierea văzute ca un ansamblu
2. Cei care cred că sunt în relație bună cu Dumnezeu fără Cristos, când în realitate Cristos este Singurul care este într-o relație bună cu Dumnezeu, acest lucru fiind văzut la Înălțare

16:11 „cu privire la judecată: pentru că domnitorul lumii acesteia a fost judecat” Urmează să vină o zi când îngerii căzuți și omenirea păcătoasă vor sta înaintea Dumnezeului neprihănit (cf. Fil. 2:9-11). Satan, deși încă e o putere în această lume (cf. 12:31; 14:30; 2 Cor. 4:4; Efes. 2:2; 1 Ioan 5:19), este déjà un dușman înfrânt (INDICATIV PERFECT PASIV). Copiii săi (cf. 8:44; Mat. 13:38; 1 Ioan 3:8-10) culeg mania lui Dumnezeu!

TEXTUL NTR: 16:12-15

12 Mai am să vă spun multe lucruri, dar acum nu le puteți purta. 13 Însă când va veni El, Duhul adevărului, vă va călăuzi în tot adevărul. Căci El nu va vorbi de la Sine, ci va vorbi tot ceea ce va auzi și vă va anunța lucrurile ce urmează să vină. 14 El Mă va proslăvi pe Mine, pentru că va lua din ce este al Meu și vă va face cunoscut. 15 Tot ce are Tatăl este al Meu; de aceea am spus că va lua din ce este al Meu și vă va face cunoscut.

16:12 „dar acum nu le puteți purta” Termenul „a purta” e folosit pentru un animal care cară o povară. Unele dintre lucrurile pe care ei nu le puteau înțelege erau:

1. Suferința lui Cristos
2. Învierea lui Cristos
3. Misiunea mondială a bisericii

Cititorii moderni trebuie să-și amintească faptul că viața creștină reprezintă în mai multe moduri o perioadă de tranziție. Apostolii nu au înțeles multe lucruri până la aparițiile de după înviere și până la venirea plinătății Duhului la Cincizecime.

Dar trebuie să ne amintim și că Evangheliile au fost scrise ani mai târziu cu scop evanghelistic pentru anumite audiențe țintă. Astfel, ele reprezintă o teologie ulterioară, matură.

16:13 „Duhul adevărului” Adevărul (*alētheia*) e folosit pentru conotația sa VT de caracter demn de încredere și doar pe plan secundar în sensul de veridicitate. Isus a spus că El este adevărul în 14:6. Acest titlu pentru Duhul Sfânt accentuează rolul Său ca revelator al lui Isus (cf. 14:17,26; 15:26; 16:13-14; 1 Ioan 4:6; 5:7). Vezi observația de la Ioan 6:55.

• **„vă va călăuzi în tot adevărul”** Aceasta nu se referă la adevărul absolut în fiecare domeniu, ci doar în domeniul adevărului spiritual și al învățăturilor lui Isus. Se referă în principal la inspirația autorilor Scripturilor NT. Duhul i-a călăuzit în moduri unice, autoritative (inspirate). Pe plan secundar se referă la lucrarea Duhului de iluminare a cititorilor de mai târziu

în ce privește adevărurile Evangheliei. Vezi Subiectele Speciale despre Adevăr la 6:55 și despre Personalitatea Duhului Sfânt la 14:26.

SUBIECT SPECIAL: ILUMINAREA

În trecut, Dumnezeu S-a auto-revelat în mod clar omenirii. În teologie aceea se numește „revelare”. Dumnezeu a ales anumiți oameni pentru a relata și a explica această auto-revelare. În teologie aceea se numește „inspirație”. El a trimis Duhul Său cel Sfânt pentru a-i ajuta pe cititori să înțeleagă Cuvântul Său. În teologie aceea se numește „iluminare”. Problema apare atunci când afirmăm că Duhul Sfânt este implicat în înțelegerea Cuvântului – atunci de ce sunt atât de multe interpretări ale Bibliei?

O parte din problemă stă în înțelegerea de dinainte sau în experiențele personale ale cititorului. Adesea este abordată o concepție personală folosind versete scoase din context sau separate. Adesea peste Biblie este pus un filtru teologic, lăsând-o să vorbească numai în anumite domenii și în anumite feluri. Iluminarea nu poate fi egalată cu inspirația, deși Duhul Sfânt este implicat în ambele.

Cea mai bună abordare ar putea fi încercarea de a afirma ideea centrală a paragrafului, fără interpretarea fiecărui detaliu din text. Gândul cheie este cel care exprimă adevărul central al autorului original. Planul cărții sau al capitolului literar ajută la urmărirea intenției autorului original inspirat. Niciun exeget nu este inspirat. Nu putem reproduce metoda de interpretare a scriitorului biblic. Noi putem și trebuie să încercăm să înțelegem ce spuneau ei pentru zilele lor și să comunicăm acel adevăr aplicat zilelor noastre. Unele fragmente din Biblie sunt ambigue sau ascunse (până la un anumit timp sau perioadă). Mereu vor fi controverse în privința unor texte și subiecte, dar trebuie să afirmăm clar adevărurile centrale și să permitem libertate pentru exegeza individuală în limitele intenției autorului original. Exegeții trebuie să meargă în lumina pe care o au, fiind mereu deschiși pentru mai multă lumină din Biblie și de la Duhul Sfânt. Dumnezeu ne va judeca bazat pe nivelul înțelegerii noastre și după felul în care punem în practică ce înțelegem.

- **„Căci El nu va vorbi de la Sine, ci va vorbi tot ceea ce va auzi și vă va anunța lucrurile ce urmează să vină”** Lucrurile care urmau să vină erau evenimentele răscumpărătoare imediate: Calvarul, Învierea, Înălțarea și Cincizecimea. Aceasta nu se referă la o lucrare profetică de prezicere a viitorului (i.e, Agab, Fapte 21:10, vezi Subiectul Special: Profeția la 4:19).

Duhul va primi adevărul de la Tatăl, așa cum L-a primit Isus, și îl va da mai departe ucenicilor, așa cum a făcut Isus. Nu doar conținutul mesajului Duhului este de la Tatăl, ci și metodologia (i.e, personală, vezi Subiectul Special la 14:26). Tatăl are poziția supremă din punct de vedere funcțional (cf. 1 Cor. 15:27-28).

16:14-15 „El Mă va proslăvi pe Mine, pentru că va lua din ce este al Meu și vă va face cunoscut” Lucrarea principală a Duhului este înălțarea și explicarea lui Isus ca Mesia (cf. v. 15). Duhul niciodată nu atrage atenția spre Sine, ci întotdeauna spre Isus (cf. 14:26).

- **„Tot ce are Tatăl este al Meu”** Ce afirmație extraordinară (cf. 3:35; 5:20; 13:3; 12:10; Mat. 11:27). Aceasta este analogă cu Mat. 28:18; Efes. 1:20-22; Col. 2:10; 1 Pet. 3:22.

Este o ordine funcțională, nu inegalitate în cadrul Trinității. Așa cum Isus reflectă pe Tatăl, Duhul reflectă pe Isus.

TEXTUL NTR: 16:16-24

16 Încă puțin și nu Mă veți mai vedea; apoi iarăși, încă puțin și Mă veți vedea, (pentru că Mă duc la Tatăl). **17** Unii dintre ucenicii Lui și-au zis unul altuia: „Ce vrea să ne spună prin: «Încă puțin și nu Mă veți mai vedea; apoi iarăși, încă puțin și Mă veți vedea.»? Și prin: «Pentru că Mă duc la Tatăl.»?“ **18** Ei au zis: „Ce vrea să spună prin: «Încă puțin»? Nu știm despre ce vorbește!“ **19** Isus a înțeles că voiau să-L întrebe și le-a zis: –Vă întrebați unii pe alții ce am vrut să spun prin: „Încă puțin și nu Mă veți mai vedea; apoi iarăși, încă puțin și Mă veți vedea.“? **20** Adevărat, adevărat vă spun că voi veți plânge și vă veți jeli, dar lumea se va bucura. Voi veți fi întristați, dar întristarea voastră se va preface în bucurie. **21** Femeia, când naște, se întristează, pentru că i-a venit timpul, dar după ce s-a născut copilul, nu-și mai aduce aminte de necaz, din cauza bucuriei că s-a născut un om pe lume. **22** Și voi sunteți triști acum, dar vă voi vedea din nou și inima voastră se va bucura; și nimeni nu vă va lua bucuria! **23** În ziua aceea nu Mă veți ruga nimic. Adevărat, adevărat vă spun că orice-I veți cere Tatălui în Numele Meu vă va da. **24** Până acum n-ați cerut nimic în Numele Meu; cereți și veți primi, pentru ca bucuria voastră să fie deplină.

16:16 „Încă puțin” Această expresie apare adesea în Ioan (cf. 7:33; 12:35; 13:33; 14:19). Au fost formulate câteva teorii despre ce înseamnă această expresie:

1. Aparițiile după înviere
2. A doua venire
3. Venirea lui Isus în și prin Duhul Sfânt

În lumina contextului, opțiunea 1 e singura posibilitate (cf. v. 22). Ucenicii erau derutați de această afirmație (cf. vv. 17-18).

16:17 „Unii dintre ucenicii Lui și-au zis unul altuia” Aceasta e o altă întrebare ca 13:36; 14:5,8,22. Isus folosește aceste întrebări pentru a-i reasigura și a Se revela pe Sine. E caracteristic lui Ioan să folosească dialogul pentru a descoperi un adevăr. În Ioan sunt douăzeci și șapte de conversații cu sau despre Isus. Este caracteristic lui Ioan și faptul că ascultătorii lui Isus nu au înțeles ce spunea El. el este de sus; ei sunt de jos.

- **„Și prin: Pentru că Mă duc la Tatăl”** Isus a afirmat aceasta în 16:5, așa cum a făcut-o și prin „încă puțină vreme” din 16:10. Într-un fel aceasta este o referire mesianică foarte specifică (cf. 13:1,3; 16:28; 17:24).

- **„nu veți vedea...veți vedea”** Sunt două cuvinte diferite pentru „a vedea” în vv. 16 și 17. Ele par sinonime. Dacă e așa, se face referire la o singură perioadă de timp și aceasta probabil că era timpul dintre moartea lui Isus pe cruce și dimineața învierii.

Alții au presupus că cele două VERBE și FRAZE se referă la vederea „fizică” și vederea „spirituală” și astfel se referă la (1) timpul dintre Calvar și duminică dimineața sau (2) timpul dintre Înălțare și a doua venire.

Faptul că primul VERB (*theōreō*) e la TIMPUL PREZENT în vv. 16 și 17 și al doilea (*horaō*) este la TIMPUL VIITOR în ambele versete pare să susțină teoria sinonimelor.

16:18 „Ei au zis” Acesta este un VERB IMPERFECT care poate însemna (1) că ei spuneau în mod repetat sau (2) au început să spună.

- **„Ce vrea să spună”** Cei care erau cu El, care L-au auzit și I-au văzut minunile, nu au înțeles întotdeauna (cf. 8:27,43; 10:6; 12:16; 18:4). Aceasta urma să fie înlesnită de lucrarea Duhului.

16:19 „Isus a înțeles că voiau să-L întrebe” Isus știa adesea gândurile oamenilor (cf. 2:25; 6:61,64; 13:11). E greu de știut sigur dacă aceasta era (1) natura Sa divină; (2) cunoașterea oamenilor și situațiilor; sau (3) ambele.

16:20 „Adevărat, adevărat vă spun” Literal aceasta este „Amin, Amin” (vezi Subiectul Special de la 1:51). „Amin” era termenul VT (*aman, emeth, emunah*) pentru „credință” (cf. Hab. 2:4). Etimologia sa principală era de „a fi ferm” sau „a fi sigur”. A ajuns să fie folosit figurat pentru credințioșia lui Dumnezeu, care este contextul pentru conceptul biblic de credință/credințioșie. Isus este singurul care a început vreodată o afirmație cu acest termen. Pare să aibă conotația de „aceasta este o afirmație importantă și adevărată, ascultați cu atenție”.

- **„voi veți plânge și vă veți jeli”** Aceasta însemna o tristețe cu voce tare și expresivă, caracteristică practicilor de jelire evreiești (cf. 11:31,33; 20:11). Isus a folosit PLURALUL emfatic „voi” de trei ori când a vorbit despre tristețea ucenicilor (v. 20[de două ori] și v. 22). Conducere înseamnă:

1. Slujire
2. Respingere din partea lumii
3. Persecuție ca a Stăpânului

- **„Voi veți fi întristați, dar întristarea voastră se va preface în bucurie”** Ce promisiune extraordinară pentru ucenici în mijlocul confuziei lor și a lipsei de înțelegere. Tot ce a promis Isus acestui grup apropiat de ucenici a fost împlinit la prima apariție a lui Isus după înviere duminică seara în Camera de sus.

1. Nu îi va părăsi (cf. 14:18; 16:16,19; 20:19)
2. Se va întoarce la ei (cf. 14:18; 16:16,19; 20:19)
3. Le va da pace (cf. 16:22; 20:19)
4. Le va da Duhul Sfânt (cf. 15:26; 20:22)

16:21 „Femeia, când naște” Metafora femeii aflate la naștere este obișnuită în Vechiul și Noul Testament. De obicei e folosită pentru a accentua faptul că nașterea e subită și inevitabilă, dar aici accentul cade pe atitudinea mamei, înainte și după naștere. Această metaforă e adesea legată de „durerile nașterii” Noului Veac (cf. Isa. 26:17-18; 66:7-14; Marcu 13:8). Exact la aceasta se referea Isus și de aceea ucenicii, care încă erau de partea cealaltă a crucii, învierii și înălțării, nu au înțeles cuvintele lui Isus!

16:23 „În ziua aceea” Aceasta e o altă sintagmă evreiască (ca și nașterea cf. v. 21), care este asociată în mod obișnuit cu venirea Noului Veac (cf. 14:20; 16:25,26).

- **„nu Mă veți ruga nimic”** Sunt două cuvinte diferite pentru „a întreba” și „a cere” în acest verset (cf. v. 26). Primul înseamnă „a pune o întrebare” (cf. 16:5,19,30). Dacă aceasta este traducerea corectă, Isus se referea la toate întrebările lor exprimate în contextual capitolelor 13-17 (cf. 13:36; 14:5,8,22; 16:17-18). Atunci al doilea termen s-ar referi la venirea Duhului Sfânt (cf. 14:16-31; 15:26-27; 16:1-15), care va răspunde tuturor întrebărilor lor.

Această frază îmi amintește oarecum de promisiunea „noului legământ” din Ier. 31:31-34, când venirea noului veac va aduce o cunoaștere deplină tuturor credincioșilor.

- **NASB** „dacă cereți Tatălui ceva în Numele Meu“
NKJV „orice cereți Tatălui în Numele Meu“
NRSV „dacă cereți ceva Tatălui în Numele Meu“
TEV „Tatăl vă va da orice îi veți cere în Numele Meu“
NJB „orice cereți de la Tatăl, El vă va da în Numele Meu“

Aceasta este o PROPOZIȚIE NEHOTĂRĂTĂ RELATIVĂ, nu o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ. Trebuie înțeleasă ca cerând ceva în Numele lui Isus nu înseamnă pur și simplu să încheiem rugăciunile cu o formulă ritualică, ci a ne ruga în voia, gândul și caracterul lui Isus Cristos (cf. 1 Ioan 5:13). Vezi observația de la 15:16. Vezi Subiectul Special: Rugăciunea, fără încetare dar limitată la 1 Ioan 3:22.

Există o variere în manuscrise legată de expresia „în Numele Meu”. Ar trebui asociată cu „a cere” sau „a da” sau cu ambele? Contextul este rugăciunea, și deci probabil ar trebui să meargă cu „a cere”, deși în realitate tot ce vine de la Tatăl vine prin Isus („Numele Meu” cf. 14:13,14; 16:15,24,26). Vezi Subiectul Special: Numele Domnului la Ioan 14:14.

16:24 „cereți și veți primi” „Cereți” e un IMPERATIV PREZENT ACTIV. Acesta se concentrează pe rugăciunile credincioșilor ca fiind stăruitoare și continue. Într-un fel e suficient ca credincioșii să ceară o dată, cu credință, dar pe de-altă parte rugăciunea este o părtășie continuă și încredere în Dumnezeu, continuați să cereți (cf. Mat. 7:7-8; Luca 11:5-13; 18:1-8).

- „pentru ca bucuria voastră să fie deplină” Acesta e un PARTICIPIU PERIFRASTIC PERFECT PASIV (cf. 1 Ioan 1:4). Rugăciunea ascultată este un motiv de bucurie pentru noi! Bucuria e caracteristică ucenicilor lui Isus (cf. 15:11; 16:20,21,24; 17:13).

TEXTUL NTR: 16:25-28

25 V-am spus aceste lucruri în chip figurat. Vine ceasul când nu vă voi mai vorbi în chip figurat, ci vă voi vorbi deschis despre Tatăl. 26 În ziua aceea veți cere în Numele Meu și nu vă spun că Eu Îl voi ruga pe Tatăl pentru voi, 27 căci Tatăl Însuși vă iubește, pentru că M-ați iubit și ați crezut că Eu am ieșit de la Dumnezeu. 28 Am ieșit de la Tatăl și am venit în lume; acum las lumea și Mă duc la Tatăl.

16:25 „chip figurat” Învățăturile lui Isus aveau un efect dublu: (1) ajutau la înțelegere și (2) împiedicau înțelegerea (cf. Marcu 4:10-11; Isa. 6:9-10; Ier. 5:21). Inima ascultătorului este cheia spre o înțelegere reală. Totuși erau adevăruri pe care nici măcar cei mântuiți nu le-au putut înțelege până după evenimentele din Săptămâna Patimilor (crucificare, înviere, apariții după înviere, înălțare) și Cincizecime.

Apariția după înviere în fața celor doi pe drumul spre Emaus (cf. Luca 24:13-35) ar putea da un indiciu despre cum i-a învățat Isus pe apostolic (cf. vv. 25-27,32). El Însuși în aparițiile de după înviere a demonstrat cum s-a împlinit VT și cum i-a prezis aceasta lucrarea Lui. Aceasta pune baza prediciei lui Petru din Fapte (*kerygma*, vezi Subiectul Special la 5:39).

- „vă voi vorbi deschis” Vezi Subiectul Special: Îndrăzneala (*Parrhēsia*) la 7:4.

16:26 „În ziua aceea veți cere în Numele Meu și nu vă spun că Eu Îl voi ruga pe Tatăl pentru voi” Acest verset exprimă un adevăr important. Mulți creștini moderni simt că nu Îl pot aborda pe Dumnezeu în mod direct! Dar Biblia învață că:

1. Duhul se roagă pentru credincioși (cf. Rom. 8:26-27)
2. Fiul mijlocește pentru credincioși în 1 Ioan 2:1
3. Credincioșii Îl pot aborda pe Dumnezeu direct în rugăciune datorită lui Cristos

16:27 „căci Tatăl Însuși vă iubește” Acest termen pentru „dragoste” este *phileō*, care este folosit și în 5:20 pentru dragostea Tatălui pentru Isus. Ce afirmație uimitoare, care întărește pe cea din Ioan 3:16 (care folosește *agapaō*). Nu e vorba de un Dumnezeu șovăielnic pe care Isus trebuie să-L convingă, ci un Tată iubitor cu care lucrează Isus pentru îndeplinirea scopurilor lor de răscumpărare!

•
NASB „de la Tatăl”

NKJV, NRSV,

TEV, NJB „de la Dumnezeu”

Sunt două variante de manuscrise grecești: (1) „Dumnezeu” sau „Tatăl” și (2) prezența sau absența ARTICOLULUI. „Dumnezeu” apare în MSS P⁵, κ², A, și N, în timp ce „Dumnezeul” apare în MSS C³ și W. Aceasta pare să fie o exprimare mai dificilă și neobișnuită. Este una dintre afirmațiile Criticismului Textual (vezi Anexe), că textul cel mai dificil sau neobișnuit este probabil original, pe care scribii au tins să îl modifice. Noul Testament grecesc al Societății Biblice Unite oferă calificativul „C” (dificil de decis).

„Tată” apare în κ¹ și „Tatăl” în B, C*, D, și L. Se potrivește cel mai bine contextului.

• „**pentru că M-ați iubit și ați crezut că Eu am ieșit de la Dumnezeu”** Acestea sunt două INDICATIVE PERFECT ACTIVE. Dragostea și credința în Isus pun baza părtășiei cu Tatăl. Afirmația din *Manualul traducătorului pe Evanghelia lui Ioan* de Barclay Newman și Eugene Nida e foarte interesantă:

„Aceste afirmații indică faptul că pentru Ioan conceptele de dragoste, ascultare și credință sunt pur și simplu diferite moduri de a exprima relația cuiva cu Fiul” (p. 518).

Pentru „ați crezut” vezi Subiectul Special: Utilizarea de către Ioan a lui „A crede” la 2:23.

16:28 „Am ieșit...și am venit” Acestea este TIMPUL AORIST urmat de TIMPUL PERFECT. Isus S-a născut la Betleem (întrupare) și rezultatele venirii Lui rămân (i.e., „Sunt cu voi întotdeauna”, cf. Mat. 28:20).

Faptul că Isus „a ieșit de la Tatăl” (cf. vv. 27,30; 8:42; 13:3; 17:8) susține:

1. Pre-existența Lui
2. Divinitatea Lui
3. Revelația Sa deplină a Tatălui

• „**acum las lumea și Mă duc la Tatăl”** Aceasta se referă la înălțarea iminentă și la începutul lucrării „Ajutorului” și la lucrarea de mijlocire a lui Isus (cf. Evr. 7:25; 9:24; 1 Ioan 2:1). Așa cum pre-existența a fost susținută în Ioan 1:1, la fel reînțoarcerea lui Isus în slavă și putere este susținută de acest verset (cf. 17:5,24).

TEXTUL NTR: 16:29-33

29 Ucenicii Lui I-au zis: – Iată că acum vorbești deschis și nu mai spui nici o pildă! **30** Acum cunoaștem că Tu știi toate lucrurile și că n-ai nevoie să Te întrebe nimeni! De aceea credem că ai ieșit de la Dumnezeu! **31** Isus le-a răspuns: – Acum credeți? **32** Iată că vine ceasul, și a și venit, să fiți risipiți fiecare la ale lui, iar pe Mine să Mă lăsați singur. Și totuși nu sunt singur, pentru că Tatăl este cu Mine. **33** V-am spus aceste lucruri ca să aveți pace în Mine. În lume veți avea neazuri; dar curaj, Eu am învins lumea!

16:29 „vorbești deschis” Vezi Subiectul Special: Îndrăzneala (*Parrhēsia*) la 7:4.

16:30 Această afirmație trebuie înțeleasă în lumina faptului că Isus cunoștea întrebarea ucenicilor din v. 19. Venită din partea lor această afirmație reflectă credința lor crescândă, dar încă incompletă. Au văzut și au auzit atât de mult; oare acest eveniment (cf. v. 19) chiar a slujit ca un punct de cotitură important în înțelegerea lor? Mie îmi sună ca una din afirmațiile bine-intenționate, dar exagerate ale lui Petru (vezi Comentariul Biblic al lui Ieronim, p. 456).

16:31 „Acum credeți” Aceasta poate fi o întrebare sau o afirmație. Cele mai multe traduceri moderne o percep ca pe o întrebare. Chiar și în această perioadă critică, credința apostolilor nu era deplină. Credința inițială, dar slabă a credincioșilor moderni e și ea acceptată de Dumnezeu când Îi răspund lui Isus pe baza luminii pe care o au. Lipsa de credință a ucenicilor va fi dovedită în părăsirea lui Isus în timpul judecării și crucificării Lui.

16:32 „să fiți risipiți fiecare la ale lui, iar pe Mine să Mă lăsați singur” Aparent numai Ioan era prezent la judecare și răstignire (cf. Mat. 26:31, din Zah. 13:7). Ioan 21:1-3 sugerează că unii apostolici se întorseseră la pescuit ca și meserie.

Isus a fost lipsit de tovarășia umană (cf. Mat. 26:38,40-41, 43,45), dar niciodată de cea divină (cf. 8:16,29) până la crucificare, când El a purtat păcatul întregii lumi (cf. Mat. 27:45-46).

-

NASB	„la casa lui”
NKJV	„la ale lui”
NRSV	„la casa lui”
NJB	„la calea lui”
TEV	„la casa voastră”
REB, NET,	
NIV	„la propria casă”

NKJV e literală. Cele mai multe traduceri englezești susțin că se referă la casa cuiva. Bultmann susține că se referă la „proprietate” sau „posesiuni” (NIDOTTE, vol. 2, p. 839), referindu-se la Isus ca și Creatorul (i.e., 1:3; 1 Cor. 8:6; Col. 1:16; Evr. 1:2).

16:33 „ca să aveți pace în Mine” Acesta este un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV (cf. 14:27). Pacea, atât obiectivă, cât și subiectivă, este găsită și păstrată în Cristos. Vezi Subiectul Special: Pace la 14:27.

- **„lume”** Ioan folosește cuvântul „lume” în acest context pentru societatea umană organizată și funcționând separată de Dumnezeu. Vezi Subiectul Special: *Kosmos* la 14:17.

- **„veți avea necazuri”** Persecuția pe care a întâmpinat-o Isus, o vor întâmpina și ei (cf. 15:18-25; Mat. 5:10-12; Fapte 14:22; 1 Tes. 3:3). Persecuția (i.e., *thlipsis*) e un mod de a arăta adevărații ucenici ai lui Isus.

În Apocalipsa este o distincție teologică între „mânie” și „persecuție”. Mânia lui Dumnezeu nu se abate niciodată asupra credincioșilor, ci mânia necredincioșilor se abate asupra credincioșilor. Lumea se dovedește că este formată din copii ai lui Satan prin atacurile lor împotriva „luminii lumii” (cf. 1:1-18; 3:17-21)!

- **„dar curaj”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV (cf. Mat. 9:2,22; 14:27; Marcu 6:50; 10:49; Fapte 23:11). Sună ca și cuvintele lui YHWH pentru Iosua (cf. Iosua 1:6,9,18; 10:25).

- **„Eu am învins lumea”** Acesta e un INDICATIV PERFECT ACTIV. Victoria e asigurată chiar și înainte de Ghetsimani, înainte de Calvar, înainte de mormântul gol (cf. Rom. 8:37; I Cor. 15:57; 2 Cor. 2:14; 4:7-15)! Nu există un dualism suprem. Dumnezeu e în control.

Așa cum a biruit Isus lumea prin dragoste și ascultare față de Tatăl, credincioșii trebuie să fie biruitori prin El (cf. 1 Ioan 2:13-14; 4:4; 5:4-5; Apoc. 3:21; 12:11).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Care este legătura dintre capitolul 15 și capitolul 16?
2. În funcție de v. 5, cum înțelegem 13:36?
3. Care este lucrarea Duhului Sfânt pentru lumea pierdută?
4. Care este lucrarea Duhului Sfânt pentru credincioși?
5. De ce sunt versetele 26-27 un adevăr atât de important, necesar în contextul tendințelor denominaționale moderne?

IOAN 17

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Rugăciunea lui Isus	Isus se roagă pentru El Însuși	Rugăciunea de Mare Preot a lui Isus	Isus se roagă pentru ucenicii Lui	Rugăciunea lui Isus
17:1-5	17:1-5	17:1-5	17:1-5	17:1-23
	Isus se roagă pentru ucenicii Lui			
17:6-19	17:6-19	17:6-19	17:6-8	
	Isus se roagă pentru toți credincioșii		17:9-19	
17:20-26	17:20-26	17:20-24	17:20-23	
			17:24-26	17:24-26
		17:25-26		

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 1-26

A. Contextul istoric

1. Acest capitol este rugăciunea de Mare Preot a lui Isus pentru

- a. El Însuși (vv. 1-5)
- b. Ucenicii Lui (vv. 6-19)
- c. Ucenicii viitori (vv. 20-26)

A fost rostită într-o atmosferă de încredere, nu de resemnare (cf. 16:33).

2. Aceasta e cea mai lungă rugăciune redată a lui Isus.
3. Acest capitol e greu de împărțit în subiecte pentru că aceleași motive sunt menționate în mod repetat, ceea ce e caracteristic scrierilor lui Ioan. E ca un goblen de tipare repetate. Cuvintele cheie sunt „slavă”, „a da”, „a cunoaște”, „trimis”, „nume”, „lumea” și „una”.
4. Nu e nicio menționare a Duhului Sfânt în acest capitol. Este neobișnuit, având în vedere proeminența Sa în capitolele 14-16.

B. Caracteristici ale ucenicilor în versetele 6-19

1. Sunt aleși
2. Sunt ascultători
3. Îl cunosc pe Dumnezeu și pe Cristos
4. Acceptă adevărul
5. Pentru ei se roagă Isus
6. Stau în lume
7. Sunt păziți prin puterea Lui
8. Sunt una așa cum Tatăl și Isus sunt una
9. Au bucuria Lui
10. Nu sunt ai lumii acesteia
11. Sunt sfințiți de adevăr
12. Sunt trimiși așa cum a fost trimis El
13. Sunt iubiți așa cum Tatăl L-a iubit pe Isus

C. Termenul „slavă” în Ioan

1. Sunt peste 25 de cuvinte ebraice traduse în greacă prin termenul *doxa* în Septuaginta (LXX). Termenul principal din VT este *kabod*, care însemna „diferit”, „greutate”, „valoare”, „reputație”, „onoare” sau „strălucire/splendoare”.
2. Termenul grecesc *doxa* provine din VERBUL „a gândi” în sensul reputației.
3. Sunt multe conotații diferite ale acestui cuvânt în Ioan
 - a. Slavă divină (cf. vv. 5,24; 1:14; 12:40; 12:16)
 - b. Revelarea Tatălui prin minunile și învățăturile lui Isus și prin lucrările din Săptămâna Patimilor (cf. vv. 4,10,22; 1:14; 2:11; 7:18; 11:4,40)
 - c. Crucea în mod specific (cf. vv. 1,4; 7:39; 12:123; 13:31-32)

În mod evident există o continuitate între aceste utilizări. Adevărul principal este că Dumnezeu invizibil e revelat într-un om (i.e., Isus Cristos) prin cuvintele și faptele Sale.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 17:1-5

1 După ce a spus aceste lucruri, Isus și-a ridicat ochii spre cer și a zis: „Tată, a venit ceasul! Proslăvește-Ți Fiul, pentru ca și Fiul să Te proslăvească pe Tine, 2 de vreme ce I-ai dat autoritate peste orice făptură, ca să le dea viață

veșnică tuturor celor pe care I i-ai dat Tu. 3 Și viața veșnică este aceea: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Isus Cristos, pe Care L-ai trimis Tu. 4 Eu Te-am proslăvit pe pământ, terminând lucrarea pe care Mi-ai dat-o s-o fac. 5 Acum, proslăvește-Mă Tu, Tată, în prezența Ta, cu slava pe care o aveam în prezența Ta înainte de a fi lumea!

17:1 „După ce a spus aceste lucruri, Isus” Aceasta trebuie să se refere la unul dintre discursurile din Camera de sus din capitolele 13-16.

- **„Și-a ridicat ochii spre cer”** Aceasta era poziția evreiască obișnuită pentru rugăciune: mâinile, capul și ochii deschiși ridicate spre cer ca într-o conversație cu Dumnezeu (cf. 11:41; Marcu 7:34; Luca 18:13; Ps. 123:1). Isus se ruga deseori. Acest lucru poate fi dovedit clar din Evanghelia lui Luca 3:21; 5:16; 6:12; 9:18, 28; 11:1; 22:41-45; 23:34.

- **„Tată”** Isus se adresa în mod obișnuit lui Dumnezeu cu acest termen (cf. 11:41; 12:27,28; Mat. 11:25-27; Luca 22:42; 23:34). Isus vorbea aramaică. Termenul Aramaic era *Abba*, pe care îl folosea un copil pentru tatăl său acasă, „Tăticule” (cf. Marcu 14:36). Aceasta trebuie că i-a șocat și i-a jignit pe cei care nu erau ucenici ai lui Isus!

- **„a venit ceasul”** Aceasta dovedește că Isus știa scopul și orarul lucrării Sale (cf. 2:4; 7:6,8,30; 8:20; 12:23; 13:1). El nu era luat prin surprindere de circumstanțe necunoscute.

- **„Proslăvește-Ți Fiul”** Acesta este un IMPERATIV AORIST ACTIV. Isus se referă mereu la moartea Sa în termeni similari în Ioan (cf. v. 4; 7:39; 12:23; 13:31-32). Acest termen are legătură și cu divinitatea pre-existentă a lui Isus (cf. 1:14 și vv. 5,24). Faptele lui Isus proslăveau pe Tatăl. Era o reciprocitate! Vezi observația de la 1:14 și Delimitări contextuale, C.

Pentru „Fiu” vezi Subiectul Special la 1 Ioan 3:8.

Este o variație manuscriptică legată de „Fiu”.

1. Fiu cu ARTICOL apare în MSS P⁶⁰, 8, B, C*, W
2. Fiu cu PRONUME GENITIV apare în MSS A, D, C²

USB⁴ conferă formei #1 calificativul „B” (aproape sigur).

17:2 „autoritate peste orice făptură” Aceasta este o afirmație extraordinară venită din partea unui tâmplar de la țară (cf. Ioan 5:27; Mat. 11:27; 28:18; Luca 10:22). Termenul „autoritate” (*exousia*) este același folosit în 1:12; 5:27; 19:10,11. Poate fi tradus prin „drept legal”, „autoritate” sau „putere”.

Expresia „orice făptură” este SINGULAR (o expresie ebraică referitoare la omenire, . Gen. 6:12; Ps. 65:2; 145:21; Isa. 40:5; 66:23; Ioel 2:28).

- **„tuturor celor pe care I i-ai dat Tu”** Termenul „tuturor celor” este NEUTRU și SINGULAR (cf. 7, 24), care se axează pe ucenici, trupul lui Cristos, nu pe indivizi! VERBUL este INDICATIV PERFECT ACTIV, care vorbește despre un dar care durează! Această frază afirmă precunoașterea și alegerea (cf. vv. 6, 9, 12; 6:37, 39; Rom. 8:29-30; Efes. 1:3-14). În VT alegerea era pentru slujire, în timp ce în NT este pentru mântuirea spirituală, sigură și veșnică. Credincioșii sunt de asemenea chemați la slujire. Alegerea nu este doar un act divin, ci trebuie legată prin legământ cu responsabilitatea umană.

Nu este centrată pe moarte, ci pe viață! Credincioșii sunt aleși pentru „sfințenie” (cf. Efes. 1:4), nu pentru o poziție privilegiată. Această propoziție nu ar trebui înțeleasă că Tatăl dă pe unii oameni lui Isus și pe alții nu.

SUBIECT SPECIAL: ALEGEREA

Alegerea este o doctrină minunată. Dar nu este o chemare la favoritism, ci chemarea de a fi un canal, o unealtă sau o modalitate de mântuire a altora. În VT, termenul era folosit în principal pentru slujire; în NT, este folosit în principal pentru mântuirea din care rezultă slujirea. Biblia nu rezolvă contradicția aparentă dintre suveranitatea lui Dumnezeu și liberul arbitru al omului, ci le susține pe ambele! Un exemplu relevant de echilibru biblic ar fi Rom. 9 despre alegerea suverană a lui Dumnezeu și Rom. 10 despre răspunsul necesar al omului (10:11,13).

Cheia spre acest echilibru teologic poate fi găsită în Efes. 1:4. Isus este omul ales de Dumnezeu și toți pot fi aleși în El (Karl Barth). Isus este „da”-ul pe care Dumnezeu l-a spus nevoii omenirii căzute (Karl Barth). Și Efes. 1:4 ne ajută să clarificăm problema, afirmând că țelul predestinării nu este raiul, ci sfințenia (asemănarea cu Cristos). Adesea suntem atrași de beneficiile Evangheliei și îi ignorăm responsabilitățile! Chemarea lui Dumnezeu (alegerea) este pentru timp și pentru eternitate!

Doctrinile vin în legătură cu alte adevăruri, nu ca adevăruri izolate, de sine stătătoare. O analogie relevantă ar fi o constelație versus o stea izolată. Dumnezeu prezintă adevărul în genuri estice, nu vestice. Nu trebuie să îndepărtăm tensiunea provocată de perechi dialectice (paradoxale) de adevăruri doctrinare (Dumnezeu ca transcendent versus Dumnezeu ca immanent, siguranță versus perseverență; Isus ca egal Tatălui versus Isus ca subordonat Tatălui; libertatea creștină versus responsabilitatea creștină în fața unui partener de legământ; etc.).

Conceptul teologic de „legământ” unește suveranitatea lui Dumnezeu (care ia mereu inițiativă și stabilește planul) cu un răspuns obligatoriu de credință inițială și pocăință continuă din partea oamenilor (Marcu 1:15; Fapte 3:16,19; 20:21). Fii atent la versetele scoase din context care susțin o parte a paradoxului și o subestimează pe cealaltă! Fii atent la susținerea doar a doctrinei tale preferate sau a sistemului tău preferat de teologie!

- **„ca să le dea viață veșnică”** Viața veșnică este un dar de la Dumnezeu prin Cristos (cf. 5:21,26; 6:40,47; 10:28; 1 Ioan 2:25; 5:11). Înseamnă „viața lui Dumnezeu”, „viața noului veac” sau „viața învierii”. Principalul nu e cantitatea, ci calitatea (cf. 10:10).

17:3 „Și viața veșnică este aceasta” Aceasta este o definiție a „vieții veșnice” inclusă de Ioan. Acest verset demonstrează două adevăruri majore ale creștinismului: (1) monoteismul (cf. Deut. 6:4-6) și (2) Isus ca Mesia divin, davidic (cf. 2 Sam. 7). Această „viață veșnică” nu este ceva rezervat pentru viitor, ci e disponibilă acum în Isus Cristos.

- **„Te cunoască pe Tine”** Acesta e un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV. Aceasta nu se referă doar la cunoaștere cognitivă despre Dumnezeu, deși adevărul trebuie susținut, dar este folosit în sens semitic al relației personale. Adevărul este că Isus este Mesia, revelația deplină a singurului Dumnezeu adevărat (cf. 1:12,14; Col. 1:15; Evr. 1:3), și că oamenii trebuie să creadă, să primească, să se pocăiască, să asculte și să persevereze în El.

- **„singurul Dumnezeu adevărat”** VT era unic în susținerea existenței unui singur Dumnezeu (cf. Exod. 8:10; 9:14; Deut. 4:35,39; 6:4; 33:26; 1 Sam. 2:2; 2 Sam. 7:22; 1 Împ. 8:23; Isa. 37:20; 44:6,8; 45:6-7,14,18,21,22; 46:9; Ioan 5:44; 1 Cor. 8:4,6; 1 Tim. 1:17; 2:5; Iuda v. 25). Trebuie spus clar că prezentarea VT a unicității și singularității lui Dumnezeu este

contrară perspective Orientului Apropiat antic cu multe ființe spirituale. Există un singur Dumnezeu, dar sunt și alte ființe spirituale (cf. Exod 15:11; Deut. 3:24; Ps. 86:8; 89:6).

Într-un fel unele pasaje din VT reflectă henoteismul (mai mulți dumnezei [*elohim*], dar un singur Dumnezeu pentru Israel). Moise a recunoscut prezența altor ființe spirituale. Aceasta nu trebuie să însemne că idolii popoarelor erau reali, ci că erau demoni în spatele idolilor fizici (cf. 1 Cor. 10:19-20).

Celălalt ADJECTIV este „adevărat” (*alēthinos*). Acest termen și cei asociați lui (*alēthēs*) este folosit foarte des în scrierile lui Ioan, și totuși e greu să le fie stabilit exact înțelesul. Au conotații extinse (câmp semantic). Contextul metaforic VT ar fi acela de ceva credibil, credincios, loial (de la *emeth*). Contextul grecesc e acela de descoperit, manifestat clar. Într-un sens adevărul este opusul minciunii (cf. Tit 1:2). Terminația *inos* a unui termen grecesc (*alēthinos*) denotă din ce e făcut ceva. Probabil următoarele utilizări vor oferi o imagine generală a termenilor.

SUBIECT SPECIAL: ADEVĂRAT (TERMENUL) ÎN SCRIERILE LUI IOAN

II. Dumnezeu Tatăl

- A. Dumnezeu e adevărat/demn de încredere (cf. Ioan 3:33; 7:18,28; 8:26; 17:3; Rom. 3:4; 1 Tes. 1:9; 1 Ioan 5:20; Apoc. 6:10)
- B. Căile lui Dumnezeu sunt adevărate (cf. Apoc. 15:3)
- C. Judecățile lui Dumnezeu sunt adevărate (cf. Apoc. 16:7; 19:2)
- D. Afirmațiile lui Dumnezeu sunt adevărate (cf. Apoc. 19:11)

III. Dumnezeu Fiul

- A. Fiul este adevărat/adevărul
 - 1. Adevărata lumină (cf. Ioan 1:9; 1 Ioan 2:8)
 - 2. Adevărata viță (cf. Ioan 15:1)
 - 3. Plin de har și de adevăr (cf. Ioan 1:14,17)
 - 4. El este adevărul (cf. Ioan 14:6; 8:32)
 - 5. El este adevărat (cf. Apoc. 3:7,14; 19:11)
- B. Mărturia Fiului este adevărată (cf. Ioan 18:37)

IV. Poate avea sens comparativ

- A. Legea lui Moise versus harul și adevărul lui Isus (cf. Ioan 1:17)
- B. Cortul din pustie versus cortul ceresc (cf. Evr. 8:2; 9:1)

V. Ca de multe ori în Ioan, acest cuvânt are câteva conotații (ebraică și greacă). Ioan le folosește pe toate pentru a-L descrie pe Tatăl și pe Fiul, ca persoane, ca vorbitori și al căror mesaj trebuie transmis ucenicilor lor (cf. Ioan 4:13; 19:35; Evr. 10:22; Apoc. 22:6).

VI. Pentru Ioan aceste două adjective Îl descriu pe Tatăl ca pe singurul și adevăratul Dumnezeu (cf. 5:44; 1 Ioan 5:20) și pe Isus ca revelația Lui adevărată și deplină cu scopul răscumpărării, nu doar al informațiilor cognitive!

- „și pe Isus Cristos, pe Care L-ai trimis Tu” Acesta ar putea fi un comentariu editorial al lui Ioan. Acest accent pe Isus ca „trimis” de la Tatăl este un dualism vertical repetat în Ioan (cf. 3:17,34; 5:36,38; 6:29,38,57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3,8,18,21,23,25; 20:21). Rabinii foloseau termenul *apostellō* pentru a se referi la cineva trimis ca reprezentant oficial. Vezi Subiectul Special: Trimis (*Apostellō*) la 5:24.

17:4 „Eu Te-am proslăvit pe pământ” (Vezi observația de la 13:31-32). Termenul „slavă” poate fi folosit în sensul de (1) „a da slavă lui” sau (2) „a descoperi slava lui”. Versetul 6 denotă #2. Una dintre responsabilitățile principale ale lui Isus era să reveleze pe Tatăl (cf. 1:14,18).

• **„terminând lucrarea”** Rădăcina grecească, *telos*, denotă „a completa pe deplin” (cf. 4:34; 5:36; 19:30). Lucrarea a fost întreită.

1. Revelarea Tatălui (cf. 1:14,18)
2. Răscumpărarea omenirii căzute (cf. Marcu 10:45; 2 Cor. 5:21)
3. Un exemplu de adevărată umanitate (cf. 13:31; 1 Pet. 2:21)
4. De asemenea, lucrarea lui Isus de mijlocire continuă (cf. 1 Ioan 2:1; Evr. 7:25; 9:24).

17:5 „proslăvește...slava” Acest verset accentuează pre-existența lui Cristos (cf. 1:1,15; 6:62; 8:58; 16:28; 17:11,13,24; 2 Cor. 8:9; Fil. 2:6-11; Col. 1:17; Evr. 1:3; 10:5-8). Isus a revelat „slava” ucenicilor Săi prin semnele și minunile Lui (cf. 1:14; 2:11; 11:4,40; 12:28). Acum „slava” supremă va fi moartea, învierea și înălțarea Lui la slava cerului (cf. v. 24; Fil. 2:5-6,17). VERBUL este un IMPERATIV AORIST ACTIV folosit ca o cerere către Tatăl. Vezi observația completă despre „slavă” la 1:14.

TEXTUL NTR: 17:6-19

6 Le-am făcut cunoscut Numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat din lume. Erau ai Tăi și Tu Mi i-ai dat, iar ei au păzit Cuvântul Tău. 7 Acum au cunoscut că tot ce Mi-ai dat Tu este de la Tine. 8 Căci le-am dat cuvintele pe care Mi le-ai dat Tu, iar ei le-au primit și au cunoscut că într-adevăr am ieșit de la Tine și au crezut că Tu M-ai trimis. 9 Pentru ei mă rog; nu mă rog pentru lume, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat Tu, pentru că sunt ai Tăi. 10 Tot ce este al Meu este al Tău și tot ce este al Tău este al Meu. Și Eu am fost proslăvit în ei. 11 Eu nu mai sunt în lume, dar ei sunt în lume, iar Eu vin la Tine. Sfinte Tată, păzește-i, în Numele Tău, pe care Mi L-ai dat, pentru ca ei să fie una, așa cum suntem Noi! 12 Când eram cu ei, îi păzeam Eu în Numele Tău, pe care Mi L-ai dat. I-am păzit și nici unul din ei n-a pierit, în afară de fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura. 13 Acum însă, Eu vin la Tine; și spun aceste lucruri pe când sunt încă în lume pentru ca să aibă în ei bucuria mea deplină. 14 Eu le-am dat Cuvântul Tău și lumea i-a urât, pentru că ei nu sunt din lume, la fel cum nici Eu nu sunt din lume. 15 Nu Te rog să-i iei din lume, ci să-i păzești de cel rău! 16 Ei nu sunt din lume, așa cum nici Eu nu sunt din lume. 17 Sfințește-i prin adevăr! Cuvântul Tău este adevărul. 18 Așa cum Tu M-ai trimis pe Mine în lume, tot așa i-am trimis și Eu pe ei în lume. 19 Eu Însumi M-am sfințit pentru ei, ca și ei să fie sfințiți prin adevăr.

17:6 „am făcut cunoscut Numele Tău” Numele evreiești erau menite să reflecte caracterul (cf. vv. 11,12,25-26; Ps. 9:10). Această frază susține și teologic faptul că a-L vedea pe Isus înseamnă a-L vedea pe Dumnezeu (cf. Ioan 1:18; 12:45; 14:8-11; Col. 1:15; Evr. 1:3).

„Numele” joacă un rol teologic important în dialogurile din Camera de sus (cf. 14:13,14,26; 15:16,21; 16:23,24,26; 17:6, 11,12,26). În capitolul 17 sunt folosite două titluri unice pentru Dumnezeu:

1. Sfinte Tată, v. 11
2. Neprihănitule Tată, v. 25.

- **„oamenilor pe care Mi i-ai dat”** Din punct de vedere teologic aceasta vorbește despre alegere (cf. vv. 2,9,24; 6:37,39). Nimeni nu poate veni dacă nu

1. E dat de Tatăl
2. E atras de Duhul (6:44,65)
3. Primește (1:12); crede (3:16)

- **„ei au păzit Cuvântul Tău”** Ascultarea este esențială (cf. 8:51,55; 14:23; 15:10,20). Aceasta e folosită în sens asemănător cu „neprihănit” din VT (cf. Noe, Gen. 6:9; Avraam, Gen 17:1; Israel, Deut. 18:13; Iov, Iov 1:1). Nu denotă ascultare perfectă sau lipsa păcatului, ci o dorință de a auzi și de a face tot ce este revelat; până aici se referă la credința ucenicilor în Isus, rămânerea în Isus și iubirea celui alt așa cum i-a iubit Isus.

17:7 „au cunoscut” Acesta este un INDICATIV PERFECT ACTIV urmat de „că” (*hoti*), care se referă la conținutul unui mesaj. Pentru utilizarea lui Ioan a lui „*hoti*” vezi Subiectul Special la 2:23, #4.

- **„că tot ce Mi-ai dat Tu este de la Tine”** Isus a vorbit ce I S-a revelat de către Tatăl (cf. v. 8; 7:16; 12:48-49).

17:8 „ei le-au primit” Ei au primit mesajul lui Isus despre Dumnezeu. Nu este menționat nici un COMPLEMENT DIRECT. În 1:12 COMPLEMENTUL DIRECT al acceptării/primirii se referă la Isus însuși; aici Isus a adus mesajul despre Dumnezeu (cf. v. 4). Aceasta subliniază aspectul îngemănat al Evangheliei ca (1) persoană și (2) mesaj.

- **„au primit...au crezut”** Acestea sunt INDICATIVE AORISTE ACTIVE. Aceste adevăruri se referă la originea divină și mesajul lui Isus (cf. 5:19; 6:68-69; 12:48-49; 16:30; 17:18,21,23,25).

17:9 „Pentru ei mă rog” Isus este Mijlocitorul nostru (cf. 1 Tim. 2:5; Evr. 8:6; 9:15; 12:24) și Apărătorul (cf. 1 Ioan 2:1). Tatăl este de asemenea implicat în aceste activități (cf. 16:26-27), și la fel Duhul (cf. Rom. 8:26-27). Toate cele trei Persoane ale Trinității sunt implicate în toate aspectele răscumpărării.

- **„lume”** *Kosmos* e folosit de optsprezece ori în acest capitol. Lui Isus îi pasă de (1) planetă (cf. 17:5,24) și (2) relația credincioșilor cu păcătoșenia ei (cf. 1:10; 17:6,9,11,13,14, 15,16,17,18,21,23). În Ioan acest termen are înțelesul unic de „societate umană organizată și funcționând separată de Dumnezeu”. Câteodată denotă (1) planeta; (2) toată viața de pe planet; sau (3) viața fără Dumnezeu. Vezi Subiectul Special la 14:17.

17:10 „Tot ce este al Meu este al Tău și tot ce este al Tău este al Meu” Aceasta arată unitatea Trinității (cf. vv. 11, 21-23; 16:15). Pentru Trinitate vezi Subiectul Special la 14:26.

- **„Eu am fost proslăvit în ei”** Acesta este un INDICATIV PERFECT PASIV. Viața unui ucenic trebuie să dea slavă lui Isus, așa cum El a dat slavă Tatălui. Ce responsabilitate extraordinară!

17:11 „Eu nu mai sunt în lume” Aceasta se referă la (1) viitorul apropiat (înălțarea), când Isus se va întoarce la Tatăl (cf. Fapte 1:9-10) sau (2) lucrarea publică a lui Isus.

- **„Sfinte Tată”** Acest termen „Sfinte” este folosit despre Tatăl doar aici în NT (i.e., „Sfântul”, 1 Pet. 1:16), așa cum este folosit în VT. Acest ADJECTIV (*hagios*) este atribuit adesea și Duhului (cf. 1:33; 14:26; 20:22). Aceeași rădăcină grecească e folosită pentru ucenici în v. 17 (*hagiasmos*) și Isus în v. 19 (*hagiazō*).

Etimologia principală a acestei rădăcini este „a pune deoparte pentru slujirea lui Dumnezeu” (cf. vv. 17,19). Este folosit pentru persoane, locuri și lucruri date în exclusivitate pentru Dumnezeu. El descrie caracterul transcendent al lui Dumnezeu (Sfântul lui Israel) și o diferențiere de lucrurile fizice, pământești, căzute. Isus a fost sfânt; devenind mai asemănători cu El, ucenicii reflectă și ei „sfințenie”. Rădăcina cuvântului „sfânt” este din grecescul „sfânt”. Credincioșii sunt sfinți pentru că sunt în Cristos, dar trebuie să devină sfinți trăind pentru El, ca El și în El.

SUBIECT SPECIAL: SFÂNT

I. Vechiul Testament

A. Etimologia termenului *kadosh* (BDB 872) este nesigură, probabil fiind canaanită. E posibil ca o parte a rădăcinii semantice (i.e., *kd*) să însemne „a separa”. Aceaceasta este sursa definiției populare „separat (de cultura canaanită, cf. Deut. 7:6; 14:2,21; 26:19) pentru Dumnezeu”.

B. Este legat de prezența lui Dumnezeu în lucruri, locuri, timp și persoane. Nu este folosit în Genesa, dar e obișnuit în Exod, Levitic și Numeri.

C. În literatura profetică (în sp. Isaia și Osea) elementul personal prezent anterior, dar neaccentuat, iese în evidență. devine un mod de a descrie esența lui Dumnezeu (cf. Is. 6:3). Dumnezeu este Sfânt. Numele Lui, care reprezintă caracterul Lui e Sfânt. Poporul Lui, care trebuie să reveleze caracterul Lui unei lumi în nevoie este sfânt (dacă ascultă de legământ în credință).

D. Mila și dragostea lui Dumnezeu sunt inseparabile de conceptele teologice de legăminte, dreptate și caracter esențial. Așadar e tensiunea din Dumnezeu față de o umanitate nesfântă, căzută, răzvrătită. Este un articol foarte interesant despre relația dintre Dumnezeu ca „milos” și Dumnezeu ca „sfânt” în *Sinonime ale Vechiului Testament* de Robert B. Girdlestone, pp. 112-113.

II. Noul Testament

A. Scriitorii NT (cu excepția lui Luca) gândesc evreiește, dar sunt influențați de greaca koine (i.e., Septuaginta). Totuși traducerea grecească a VT, nu literatura sau religia grecească clasică este cea care le controlează vocabularul.

B. Isus e sfânt pentru că El e Dumnezeu și ca Dumnezeu (cf. Luca 1:35; 4:34; Fapte 3:14; 4:27,30). El este Sfântul și Neprihănitul (cf. Fapte 3:14; 22:14). Isus e sfânt pentru că este fără păcat (cf. Ioan 8:46; 2 Cor. 5:21; Evr. 4:15; 7:26; 1 Pet. 1:19; 2:22; 1 Ioan 3:5).

C. Fiindcă Dumnezeu e sfânt, și copiii Lui trebuie să fie sfinți (cf. Lev. 11:44-45; 19:2; 20:7,26; Mat. 5:48; 1 Pet. 1:16). Fiindcă Isus e sfânt, și ucenicii Lui trebuie să fie sfinți (cf. Rom. 8:28-29; 2 Cor. 3:18; Gal. 4:19; Efes. 1:4; 1 Tes. 3:13; 4:3; 1 Pet. 1:15). Creștinii sunt mântuiți ca să slujească în asemănare cu Cristos (sfințenie).

- **„păzește-i, în Numele Tău”** Isus se roagă (IMPERATIV AORIST ACTIV) pentru protecție, împuternicire și prezența personală pe care YHWH i le-a dat (INDICATIV PERFECT ACTIV) să fie oferite ucenicilor Lui (cf. v. 12). Aceasta îi va face capabili să slujească într-o lume căzută așa cum a slujit El lumii păcătoase (cf. v. 18). Acesta este unul dintre beneficiile unității (cf. v. 21) dintre

1. Tatăl
2. Fiul

3. Ucenicii.

- **„pentru ca ei să fie una, așa cum suntem Noi”** Acesta e un CONJUNCTIV PREZENT. Se referă la o unitate relațională a Dumnezeului Triunic (cf. vv. 21,22,23; 10:30; 14:10). E de asemenea o cerere și responsabilitate extraordinară pentru creștini! Această chemare la unitate lipsește în zilele noastre (cf. Efes. 4:1-6). Unitatea, nu uniformitatea, este modul de a reuni biserica dezbinată a lui Dumnezeu.

17:12 „păzeam...am păzit” Primul VERB e la TIMPUL IMPERFECT, iar al doilea la TIMPUL AORIST. Aceste VERBE sunt sinonime. Ideea pasajului este protecția continuă a lui Isus (cf. 1 Pet. 1:3-9).

În *Studiul cuvintelor din Noul Testament*, Vol. 1, M. R. Vincent face o distincție între acești doi termeni. El spune că primul (*tēreō*) înseamnă a păstra și al doilea (*phulassō*) însemna a păzi (p. 496).

- **„nici unul din ei n-a pierit”** Aceasta demonstrează puterea de protecție a lui Isus (cf. 6:37,39; 10:28-29).

Acest termen (*apollumi*) e greu de tradus, fiindcă e folosit în două sensuri diferite. În cartea sa, *Dicționar Biblic al Noului Testament*, Vol. 1, Gerhard Kittel spune despre acest cuvânt: „În general putem spune că 2 și 4 susțin afirmațiile legate de lumea aceasta ca în Sinoptice, în timp ce 1 și 3 susțin pe acelea legate de lumea viitoare, ca în Pavel și Ioan” p. 394.

Definițiile pe care le dă el sunt:â

1. „a distruge sau a ucide”
2. „a pierde sau a suferi după o pierdere”
3. „a pieri”
4. „a fi pierdut”

Acest termen a fost folosit adesea pentru a susține doctrina anihilării, conform căreia oamenii nemântuiți încetează să existe după judecată. Aceasta pare să încalce Dan. 12:2. De asemenea pierde distincția dintre conotațiile folosite în Evangheliile Sinoptice versus Ioan și Pavel, care îl folosesc metaforic despre a fi pierdut spiritual, nu despre distrugerea fizică. Vezi Subiectul Special la 10:10.

- **„în afară de fiul pierzării”** Aceasta se referă evident la Iuda Iscarioteanul. Aceași frază e folosită în 2 Tes. 2:3 despre „Omul Fărădelegii” (Anticristul de la final). Aceasta este o expresie ebraică însemnând „cel destinat să fie pierdut”. Este un joc de cuvinte pe „pierdut” folosit mai devreme în verset: „nici unul din ei n-a pierit, în afară de cel destinat să fie pierdut”.

Vezi Subiectul Special: Apostazie la Ioan 6:64.

- **„ca să se îplinească Scriptura”** Aceasta se referă la Ps. 41:9, citat în Ioan 13:18; 6:70-71.

17:13 „Acum însă, Eu vin la Tine” Aceasta s-ar putea referi la:

1. Rugăciunea lui Isus (Ioan 17)
2. Înălțarea lui Isus (v. 11; Fapte 1).

- **„și spun aceste lucruri pe când sunt încă în lume”** Această frază s-ar putea referi la

1. 11:42, Isus vorbește tare ca să-L poată auzi ceilalți
2. 15:11, cuvintele lui Isus sunt legate direct de „bucuria” ucenicilor

- **„pentru ca să aibă în ei bucuria mea deplină”** Acesta e un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV și PARTICIPIU PERFECT PASIV. Ce promisiune minunată (cf. 15:11; 16:24). Ioan folosește din nou exact această frază (cf. 1 Ioan 1:4; 2 Ioan 12).

17:14 „Eu le-am dat Cuvântul Tău” Termenul pentru „cuvânt” aici e *logos*. Sinonimul grecesc *rhēma* e folosit în v. 8. Aceasta e o afirmare a revelației divine prin persoana, învățăturile și exemplul lui Isus. Isus a dat Cuvântul și El este Cuvântul. Termenul e atât persoană, cât și conținut cognitiv. Primim Persoana Evangheliei și credem mesajul Evangheliei!

- **„lumea i-a urât”** Respingerea din partea lumii e un semn de acceptare din partea lui Cristos (cf. Ioan 15:18-20; 1 Ioan 3:13).
- **„pentru că ei nu sunt din lume”** Credincioșii sunt în lume, dar nu aparțin lumii (cf. v. 16; 1 Ioan 2:15-17).
- **„la fel cum nici Eu nu sunt din lume”** „Lumea” se referă la această perioadă a răzvrătirii umane și îngeresti (cf. 8:23). Acesta e un alt exemplu al dualismului vertical al lui Ioan.

17:15 „Nu Te rog să-i iei din lume” Creștinii au o misiune în lume (cf. v. 18; Mat. 28:19-20; Luca 24:47; Fapte 1:8). Nu e timp pentru ei să meargă acasă!

•

NASB, NKJV	„cel rău”
NRSV	„cel rău”
TEV, NJB	„Cel Rău”

Acest termen e fie NEUTRU, fie MASCULIN. Acest paragraf literar menționează adesea forța personală a răului (cf. 12:31; 13:27; 14:30; 16:11), și astfel, acest verset, ca și Mat. 5:5:37; 6:13; 13:19,38, ar trebui să conțină „cel rău” (cf. 2 Tes. 3:3; 1 Ioan 2:13-14; 3:12; 5:18-19). Vezi Subiectul Special la 12:31.

17:17 „Sfințește” Acesta e un IMPERATIV AORIST ACTIV provenit din rădăcina „sfânt” (*hagios*). Poate însemna:

1. Credincioșii sunt chemați la asemănarea cu Cristos (cf. v. 19; Rom. 8:24; Gal. 4:19; Efes. 1:4; 1 Tes. 5:23). Acest lucru se poate întâmpla doar prin cunoașterea adevărului, care este atât un adevăr viu (Isus cf. 10:36), cât și un cuvânt scris (Biblia, cf. 15:3).

2. „A sfinți” în sensul VT înseamnă în principal „a pune deoparte pentru slujirea lui Dumnezeu”. Versetul 18 clarifică scopul ca ei să fie „sfințiți”.

Chestiunea nu e dacă #1 sau #2 e adevărat. Ambele sunt adevărate. Viața lui Isus a demonstrat necesitatea ambelor (cf. v. 19).

E probabil ca Ioan să se refere la ucenici „sfințiți” pentru slujirea lui Dumnezeu ca analogie pentru preoții VT puși deoparte pentru slujba lui Dumnezeu. ei slujeau ca mijlocitori ai slujbelor VT, dar ucenicii slujeau ca revelatori ai jertfei NT perfecte, valabilă pentru toți, Cristos (vezi cartea Evrei, care compară VT și NT).

- **„prin adevăr! Cuvântul Tău este adevărul”** Adevărul se referă la mesajul lui Isus despre Dumnezeu (cf. 8:31-32). Isus este numit atât mesajul (*Logos*, cf. 1:1,14), cât și adevărul (cf. 14:6) lui Dumnezeu. La Duhul se face adesea referire ca

Duhul Adevărului (cf. 14:17; 15:26; 16:13). Observă că și credincioșii sunt sfințiți prin adevăr (cf. v. 19, PARTICIPIU PERFECT PASIV) și prin Duhul (cf. I Pet. 1:2). Pentru o abordare mai amplă a rădăcinii grecești „adevărat, adevăr” vezi Subiectele Speciale despre Adevăr la 6:55 și 17:3.

Probabil „Cuvântul Tău este adevărul” este o aluzie la citatul din LXX din Ps. 119:142, „Dreptatea Ta este o dreptate veșnică, și Legea Ta este adevărul”. Cu siguranță e posibil ca Isus să fi fost perceput ca

1. Noul Moise (Deut. 18:15)
2. Ucenicii Lui ca noii preoți (utilizarea VERBULUI „a sfinți”)
3. Viața Lui ca adevărata revelație a singurului Dumnezeu adevărat
4. Unitatea Dumnezeului Triunic și a ucenicilor ca scopul împlinit al creației (i.e., Gen. 1:26-27)
5. Isus ca împlinirea lui gen. 3:15.

17:18 „Așa cum Tu M-ai trimis pe Mine în lume” Viața de ascultare și slujire a lui Isus, chiar până la punctul de a muri (2 Cor. 5:14-15; Gal. 2:20; 1 Ioan 3:16), stabilește tiparul pentru ucenicii Lui (cf. v. 19). El îi va trimite în misiune în lumea păcătoasă așa cum a fost trimis El în 20:21. Ei trebuie să câștige lumea, nu să se izoleze de ea. Vezi Subiectul Special: Trimis (*Apostellō*) la 5:24.

17:19 „Eu Însuși M-am sfințit” Aceasta trebuie să se refere în acest context la Calvar! Isus S-a concentrat pe a face voia tatălui (i.e., Marcu 10:45).

- **„ca și ei să fie sfințiți prin adevăr”** Aceasta este o propoziție *hina* (propoziție de scop) cu un PARTICIPIU PERIFRATIC PERFECT PASIV, care denotă că rezultatele au avut deja loc și continuă în forță. Însă e un element de continuitate bazat pe

1. Lucrarea viitoare a lui Cristos pe cruce, învierea și înălțarea
2. Răspunsul lor continuu de credință și pocăință față de Isus și învățăturile Lui

Vezi Subiectele Speciale despre Adevăr la 6:55 și 17:3.

TEXTUL NTR: 17:20-24

20 Și mă rog nu numai pentru aceștia, ci și pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvântul lor, 21 ca toți să fie una, așa cum Tu, Tată, ești în Mine, iar Eu în Tine; mă rog ca și ei să fie în Noi, pentru ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis. 22 Eu le-am dat slava pe care Mi-ai dat-o Tu, pentru ca ei să fie una, așa cum și Noi suntem una; 23 Eu în ei și Tu în Mine – pentru ca ei să fie pe deplin una, astfel încât lumea să cunoască faptul că Tu M-ai trimis și că i-ai iubit așa cum M-ai iubit pe Mine. 24 Tată, doresc ca acolo unde sunt Eu, să fie cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat Tu, ca să vadă slava Mea, slavă pe care Mi-ai dat-o Tu, fiindcă Tu M-ai iubit înainte de întemeierea lumii!

17:20 „ci și pentru cei ce vor crede în Mine” Acesta este TIMPUL PERFECT, funcționând ca TIMPUL VIITOR. Acesta se referă la toți credincioșii care urmau și în 10:16 chiar și la ne-evrei. Vezi Subiectul Special la 2:23.

- **„prin cuvântul lor”** Acesta este termenul *logos*. Datorită folosirii lui din v. 14 și a sinonimului lui *rhēma* din v. 8, trebuie să se refere la ucenicii care transmit mesajul revelator al lui Isus.

17:21 „ca toți să fie una” Această unitate nu e nimic altceva decât unitatea Trinității (cf. v. 11, 22,23; Efes. 4:1-6). Acesta e un aspect al învățaturii lui Isus pe care ucenicii Lui nu l-au urmat.

- **„pentru ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis”** Acesta e un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV. Scopul unității e evanghelizarea. Versetul 23 are aproape exact aceeași structură și accent!

Există o anumită tensiune în rugăciunea lui Isus. El nu se roagă pentru lume (cf. v. 9), și totuși Își trimite ucenicii în lume cu mesajul Lui care va duce la persecutarea lor, pentru că Dumnezeu iubește lumea (cf. vv. 21,23; 3:16). Dumnezeu vrea ca toată lumea să creadă (cf. 1 Tim. 2:4; Tit 2:11; 2 Pet. 3:9). Dumnezeu îi iubește pe toți cei creați după chipul și asemănarea Lui. Isus a murit pentru păcatele întregii lumi. Vezi Subiectul Special: Trimis (*Apostellō*) la 5:24.

17:22 „Eu le-am dat slava pe care Mi-ai dat-o Tu” Acestea sunt ambele INDICATIVE PERFECTE ACTIVE. Slava trebuie să se refere la mesajul revelator. Ei vor purta cuvântul Său în lume așa cum Isus a purtat cuvântul Tatălui. Aceasta va rezulta și în purtarea respingerii Lui! A. T. Robertson spune în *Dicționar pictografic al Noului Testament*, Vol. V: „Slava Cuvântului Întrupat (cf. 1:14 și 2:11), și nu slava Cuvântului Veșnic, este menționată în 17:24” (p. 280). Vezi observația completă despre „slavă” la 1:14.

17:23 „pentru ca ei să fie pe deplin una” Aceasta e o propoziție *hina* cu un PASIV PERIFRATIC PERFECT, ca și v. 19, dar ca și în v. 19, există un element de contingență bazat pe (1) lucrarea viitoare a lui Isus sau (2) credința lor continuă. Implicația este că ei deja au fost uniți prin Isus și că aceasta va rămâne! Scopul unității este evanghelizarea.

- **„și că i-ai iubit așa cum M-ai iubit pe Mine”** Aceasta e o promisiune (cf. 16:27 și 14:21,23), dar are o condiție. Dumnezeu abordează oamenii prin legăminte („dacă...atunci”).

Dragostea (*agapeō*) se întâlnește de opt ori în Ioan 1-12, și de 31 de ori în Ioan 13-17. Dialogurile din Camera de sus accentuau caracterul revelat al lui Dumnezeu Tatăl prin cuvintele și faptele Fiului și curând după, învierea, și în special Cincizecimea, prin ucenici. Dumnezeu e dragoste (cf. 1 Ioan 4:7-21).

17:24 „acolo unde sunt Eu, să fie cu Mine” Isus se întoarce în slavă să pregătească un loc pentru ucenicii Lui (cf. 14:1-3). Această lume nu e căminul nostru, așa cum nu a fost nici al Lui! Este creație Sa (Genesa 1-2) și va fi restaurată (Apoc. 21-22).

- **„ca să vadă slava Mea, slavă pe care Mi-ai dat-o Tu”** Evident că în acest verset termenul „slavă” nu poate însemna ce înseamnă în v. 22. Aici pare să denote splendoarea dumnezeirii prezente a lui Isus.

- **„înainte de întemeierea lumii”** Dumnezeul Triunic era activ în răscumpărare chiar înainte de creație. Această expresie e folosită de câteva ori în NT (cf. Mat. 25:34; Luca 11:50; Efes. 1:4; Evr. 4:3; 9:26; 1 Pet. 1:20; Apoc. 13:8; 17:8).

TEXTUL NTR: 17:25-26

25 Neprihănitule Tată, lumea nu Te cunoaște, dar Eu Te cunosc și aceștia știu că Tu M-ai trimis. 26 Eu le-am făcut cunoscut Numele Tău și li-L voi mai face cunoscut, pentru ca dragostea cu care M-ai iubit să fie în ei și Eu să fiu în ei.

17:25 „Neprihănitule Tată” Acest titlu apare doar aici în NT. Este sinonim cu „Sfinte Tată” din v. 11. Provine dintr-un cuvânt ebraic pentru „sfoară de măsurat”. Dumnezeu este standardul judecății! Vezi Subiectul Special la 1 Ioan 2:29.

- **„lumea nu Te cunoaște”** Lumea, societatea umană organizată și care funcționează separat de Dumnezeu (utilizarea unică a lui Ioan), nu Îl cunoaște pe Dumnezeu (cf. 17:25) și nici pe Fiul Său (cf. 1:10). Este rea și păcătoasă (cf. 3:19-20; 7:7).
- **„dar Eu Te cunosc”** Isus este cea mai înaltă și cea mai pură sursă de informații despre Dumnezeu (cf. 1:18; 3:11).

17:26 „Eu le-am făcut cunoscut Numele Tău” Aceasta se referă la revelarea de către Isus a caracterului Tatălui și a planului de mântuire pentru omenire (cf. vv. 6,11,12; Fapte 2:23; 3:18; 4:28). Termenul „a cunoaște” e folosit de cinci ori în vv. 25-26.

- **„și li-L voi mai face cunoscut”** Aceasta se referă fie (1) la revelarea continuă a lui Isus prin Duhul care clarifică învățăturile Lui sau (2) la evenimentele mântuirii (Săptămâna Patimilor) care urmau să aibă loc. contextul pasajului denotă #1. Mântuirea implică o persoană și un mesaj, o decizie și o viață, o credință inițială și o credință continuă. Implică atât conotația grecească de „a cunoaște”, cât și conotația ebraică.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce este această rugăciune atât de importantă teologic?
2. Iuda a fost un credincios care a căzut din har?
3. Care este scopul unității noastre?
4. De ce este importantă pre-existența lui Isus?
5. Definește în contextul acesta termenii cheie:
 - a. „proslăvit”
 - b. „a da”
 - c. „a cunoaște”
 - d. „trimis”
 - e. „nume”
 - f. „lume”

IOAN 18

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Trădarea și arestarea lui Isus 18:1-11	Trădarea și arestarea din Ghetsimani 18:1-11	Arestarea, procesul, crucificarea și îngroparea lui Isus (18:1-19:42) 18:1-11	Arestarea lui Isus 18:1-4 18:5a 18:5b 18:5c-7a 18:7b 18:8-9 18:10-11	Arestarea lui Isus 18:1-9 18:10-11
Isus în fața Marelui Preot 18:12-14 Petru se leapădă de Isus 18:15-18	În fața Marelui Preot 18:12-14 Petru se leapădă de Isus 18:15-18	18:12-14 18:15-18	Isus în fața lui Ana 18:12-14 Petru se leapădă de Isus 18:15-17a 18:17b 18:18	Isus în fața lui Ana și a lui Caiafa, Petru se leapădă de El 18:12-14 18:15-18
Marele Preot Îl interoghează pe Isus 18:19-24	Isus interogată de Marele Preot 18:19-24	18:19-24	Marele Preot Îl interoghează pe Isus 18:19-21 18:22 18:23 18:24	18:19-24
Petru Îl neagă pe Isus din nou 18:25-27	Petru Îl neagă pe Isus încă de două ori 18:25-27	18:25-27	Petru Îl neagă pe Isus din nou 18:25a 18:25b 18:26 18:27	18:25-27
Isus în fața lui Pilat	La tribunalul lui		Isus în fața lui Pilat	Isus în fața lui Pilat

	Pilat			
18:28-38a	18:28-38	18:28-32	18:28-29 18:30 18:31a 18:31b-32	18:28-32
		18:33-38a	18:33 18:34 18:35 18:36 18:37a 18:37b 18:38a	18:33-19:3
Isus condamnat la moarte (18:38b-19:16c)	În locul lui Barnaba		Isus este condamnat la moarte (18:38b-19:16a)	
18:38b-19:7		18:38b-19:7	18:38b-39	
	18:39-40		18:40-19:3	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU 18:1-40

- A. Ioan omite agonia din Ghetsimani a lui Isus (deși capitolul 17 ar putea fi paralel). Cauza aparentă a acestui fapt este accentuarea caracterului dinamic al lui Isus, care deținea controlul tuturor circumstanțelor. El Însuși Și-a dat viața (10:11,15,17,18).
- B. Ordinea evenimentelor din acest capitol este oarecum diferită de Evangheliile Sinoptice. Se pare că această discrepanță poate fi atribuită:

1. naturii relatărilor de martor ocular
 2. scopurilor teologice ale autorului
- C. Cartea Ioan este foarte diferită de Evangheliile Sinoptice. Cercetătorii nu pot spune de ce și cum. Cea mai bună dezbateră pe care am văzut-o cu privire la acest subiect se află în Gordon Fee, Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*, unde sunt prezentate câteva teorii. Aparent, autorii Evangheliilor, sub inspirație, au avut libertatea de a:
1. selecta
 2. adapta
 3. rearanja
- cuvintele și lucrările lui Isus. Nu cred că puteau inventa multe cuvinte, dar le puteau adapta scopurilor lor evanghelice pentru a ajuta la revelarea lui Isus diferitor grupuri de oameni. Nu uitați că Evangheliile nu sunt istorii occidentale (unde cauza și efectul sunt cronologice), ci istorii orientale. Ele nu sunt biografii, ci tractate de evanghelizare.
- D. O carte relevantă de referință despre acest capitol, în ceea ce privește legalitatea proceselor lui Isus (Sanhedrin, 4:1) este A. N. Sherwin-White, *Legea și societatea romană în Noul Testament*.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 18:1-11

1 După ce a spus aceste lucruri, Isus a plecat împreună cu ucenicii Lui dincolo de uedul Chidron, unde era o grădină, în care a intrat El și ucenicii Lui. 2 Iuda, cel care L-a trădat, cunoștea și el acel loc, pentru că de multe ori Isus se strânsese acolo cu ucenicii Lui. 3 Prin urmare, Iuda a luat o cohortă și niște gărzi, trimise de conducătorii preoților și de farisei, și au venit acolo cu lămpi, făclii și arme. 4 Isus, știind tot ce urmează să I se întâmple, a ieșit și i-a întrebat: – Pe Cine căutați? 5 Ei I-au răspuns: – Pe Isus din Nazaret! El le-a zis: – Eu sunt! Iuda, cel care L-a trădat, stătea și el împreună cu ei. 6 Când Isus le-a zis: „Eu sunt!“, ei s-au dat înapoi și au căzut la pământ. 7 El i-a întrebat din nou: – Pe Cine căutați? Ei I-au zis: – Pe Isus din Nazaret! 8 Isus a răspuns: – V-am spus că Eu sunt. Deci, dacă pe Mine Mă căutați, lăsați-i pe aceștia să se ducă! 9 Aceaceasta s-a întâmplat ca să se împlinească cuvântul pe care-l spusese: „N-am pierdut pe nici unul din cei pe care Mi i-ai dat.“ 10 Atunci Simon Petru, care avea o sabie, a scos-o și l-a lovit pe robul marelui preot, tăindu-i urechea dreaptă. Numele acelui rob era Malchus. 11 Însă Isus i-a zis lui Petru: „Bagă-ți sabia în teacă! Nu voi bea oare paharul pe care Mi l-a dat Tatăl?“

18:1 „uedul Chidron” Termenul „ued” însemna „pârâu sezonier” sau „oază”. „Kidron” (BDB 871) însemna (1) de cedri sau (2) negru. Aceasta era o oază complet uscată vara, dar plină cu apă iarna. Era locul în care se scurgea sângele jertfelor de pe muntele Moria. Aceasta ar putea fi sursa adjectivului „negru”. Era între muntele Templului și muntele Măslinilor (LXX, 2 Samuel 15:23; 2 Regi 23:4,6,12; 2 Cron. 15:16; 29:16; 30:14; Ier. 31:40).

Există o diferență în manuscrisul grecesc cu privire la acest subiect:

1. „din cedri” (*kedrōn*) în manuscrisele κ^c , B, C, L și în alte câteva manuscrise unciale
2. „din cedru” (*kedrou*) în manuscrisele κ^* , D și W
3. „Chedronului” (*kedrōn*) în manuscrisele A și S

UBS⁴ folosește varianta a treia.

- **„o grădină”** Acest capitol omite complet agonia lui Isus din Ghetsimani, dar precizează locul arestării în grădină. Acesta era unul dintre locurile de odihnă preferate ale lui Isus (v. 2; Luca 22:39). Se pare că Isus a dormit aici în ultima săptămână din viață (Luca 21:37).

În Ierusalim nu existau grădini, deoarece îngrășământul necesar le făcea necurate. Așadar, multe persoane bogate aveau vii, livezi, etc. pe muntele Măslinilor.

18:2 Acesta este încă un comentariu editorial al lui Ioan.

- **„Iuda”** Există multe speculații în privința lui Iuda și a motivelor lui. El este menționat și calomniat adesea în Evanghelia lui Ioan (6:70-71; 12:4; 13:2,26,39; 18:2,3,5). Piesa de teatru modernă „Isus Cristos superstar” îl prezintă ca fiind loial, dar deziluzionat, apostolul care a încercat să-L forțeze pe Isus să-și îndeplinească rolul de Mesia evreu din VT – adică să răstoarne guvernul roman, să-i pedepsească pe cei răi și să facă Ierusalimul capitala lumii. Dar Ioan îi descrie motivele ca fiind lacome inspirate de Satana.

Problema principală este chestiunea teologică a suveranității lui Dumnezeu și a liberului arbitru al omului. Pe Iuda l-a manipulat Dumnezeu sau Isus? Este Iuda responsabil pentru faptele lui dacă Satana l-a stăpânit sau dacă Dumnezeu l-a predestinat și l-a făcut să-L trădeze pe Isus? Biblia nu abordează direct aceste întrebări. Dumnezeu deține controlul istoriei; El cunoaște viitorul, dar omul este responsabil pentru alegeri și fapte. Dumnezeu este drept, nu manipulează.

O nouă carte încearcă să-i ia apărarea lui Iuda – „*Juda, trădător sau prieten al lui Isus?*” scrisă de William Klassen, Fortress Press, 1996. Personal, nu sunt de acord cu această carte, deoarece subestimează mărturia lui Ioan despre Iuda, dar este foarte interesantă și provocatoare.

SUBIECT SPECIAL: ALEGEREA/PREDESTINAREA ȘI NEVOIA DE ECHILIBRU TEOLOGIC

Alegerea este o doctrină minunată. Dar nu este o chemare la favoritism, ci chemarea de a fi un canal, o unealtă sau o modalitate de mântuire a altora! În VT, termenul era folosit în principal pentru slujire; în NT, este folosit în principal pentru mântuirea din care rezultă slujirea. Biblia nu rezolvă contradicția aparentă dintre suveranitatea lui Dumnezeu și liberul arbitru al omului, ci le susține pe ambele! Un exemplu relevant de tensiune biblică ar fi Rom. 9 despre alegerea suverană a lui Dumnezeu și Rom. 10 despre răspunsul necesar al omului (10:11,13).

Cheia spre această tensiune teologică poate fi găsită în Efes. 1:4. Isus este omul ales de Dumnezeu și toți pot fi aleși în El (Karl Barth). Isus este „da”-ul pe care Dumnezeu l-a spus nevoii omenirii căzute (Karl Barth). Și Efes. 1:4 ne ajută să clarificăm problema, afirmând că țelul predestinării nu este raiul, ci sfințenia (asemănarea cu Cristos). Adesea suntem atrași de beneficiile Evangheliei și îi ignorăm responsabilitățile! Chemarea lui Dumnezeu (alegerea) este pentru timp și pentru eternitate!

Doctrinile vin în relație cu alte adevăruri, nu ca adevăruri izolate, de sine stătătoare. O analogie relevantă ar fi o constelație versus o stea izolată. Dumnezeu prezintă adevărul în genuri estice, nu vestice. Nu trebuie să îndepărtăm tensiunea provocată de perechi dialectice (paradoxale) de adevăruri doctrinare:

1. predestinarea vs. liberul arbitru al omului
2. siguranța mântuirii vs. nevoia de perseverență
3. păcatul original vs. păcatul intenționat
4. inocența (perfecționismul) vs. a păcătui mai puțin
5. justificarea și sfințirea inițială instantanee vs. sfințirea progresivă

6. libertatea creștină vs. responsabilitatea creștină
7. transcendența vs. imanența lui Dumnezeu
8. Dumnezeu ca total necunoscut vs. Dumnezeu cunoscut prin Scriptură
9. Împărăția lui Dumnezeu ca desăvârșire prezentă vs. desăvârșire viitoare
10. Pocăința ca dar de la Dumnezeu vs. pocăința necesară al omului la legământ
11. Isus ca divinitate vs. Isus ca om
12. Isus este egal cu Tatăl vs. Isus supus Tatălui

Conceptul teologic de „legământ” unește suveranitatea lui Dumnezeu (care ia mereu inițiativa și stabilește programul) cu un răspuns de pocăință și credință obligatorie inițială și continuă. Fii atent la versetele scoase din context care susțin o parte a paradoxului și o subestimează pe cealaltă! Fii atent la afirmarea doar a doctrinei tale preferate sau a sistemului tău preferat de teologie!

18:3

NASB	„o cohortă”
NKJV	„un detașament de trupe”
NRSV	„un detașament de soldați”
TEV	„un grup de soldați romani”
NJB	„ceata”

Aici este vorba despre un grup militar care cuprindea o zecime de legiune și putea avea până la 600 de bărbați care stăteau în Fortăreața Antonio, de lângă Templu (Fapte 21:31,33). Este improbabil să fi fost chemat acest grup mare. În timpul festivalurilor, romanii erau pregătiți pentru revolte în Ierusalim. Ei și-ar fi luat măsurile de precauție necesare transferând trupe din Cezareea lângă mare. Romanii erau implicați în procesul lui Isus deoarece evreii voiau ca Isus să fie crucificat. De obicei, aceasta dura câteva zile; ei puteau face aceasta numai cu permisiunea și cooperarea guvernului roman.

- **„și niște gărzi, trimise de conducătorii preoților”** Păzitorii leviți ai Templului însoțeau garnizoana romană. Ei eșuaseră deja o dată să-l aresteze pe Isus (7:32,45).
- **„arme”** Ostașii romani aveau săbii (6:64; 13:1,11), iar păzitorii Templului aveau bâte (Mat. 26:43; Marcu 14:43; Luca 22:52).

18:4 „Isus, știind tot” Aceasta este o accentuare puternică a cunoștințelor și controlului deținut de Isus asupra arestării, proceselor și crucificării Lui (10:11,15,17,18). Crucificarea lui Isus nu a fost accidentală (Marcu 10:45; Fapte 2:23; 3:18; 14:29). Această temă este caracteristică Evangheliei lui Ioan și ar putea fi motivul pentru care el nu prezintă conflictul lui Isus din Ghetsimani.

18:5

NASB, NJB, NKJV, NRSV	„Isus nazarineanul”
TEV	„Isus din Nazaret”

Au existat câteva discuții în legătură cu etimologia termenului „nazarinean”. El ar putea însemna (1) nazarinean; (2) nazireat (Num. 6) sau (3) Nazaret. Utilizarea din NT (Mat. 2:23) confirmă ultima variantă. Unii au legat chiar consoanele *nzr* de titlul mesianic „vlăstar” (*nezer*, Isa. 11:1; 14:19; 60:21).

SUBIECT SPECIAL: ISUS NAZARINEANUL

Există câteva cuvinte grecești diferite pe care le folosește NT pentru a vorbi despre Isus.

A. Termeni din NT

1. Nazaret – oraș din Galileea (cf. Luca 1:26; 2:4, 39, 51; 4:16; Fapte 10:38). Acest oraș nu este menționat în sursele contemporane, dar a fost regăsit în inscripții ulterioare.

Faptul că Isus era din Nazaret nu era un compliment (cf. Ioan 1:46). Semnul de deasupra crucii lui Isus care includea numele acestui loc era o dovadă a disprețului evreiesc.

2. *Nazarēnos* – pare să se refere de asemenea la o locație geografică (cf. Luca 4:34; 24:19).
3. *Nazōraios* – se poate referi la un oraș, dar poate fi de asemenea o piesă a termenului ebraic mesianic „Mlădiță” (*netzer*, cf. Is. 4:2; 11:1; 53:2; Ier. 23:5; 33:15; Zah. 3:8; 6:12; în NT, Apoc. 22:16). Luca folosește acest termen pentru Isus în 18:37 și Fapte 2:22; 3:6; 4:10; 6:14; 22:8; 24:5; 26:9.
4. Înrudit cu #3 *nāzir*, care înseamnă „unul consacrat prin legământ”.

B. Utilizarea istorică în afara NT

1. Denotă un grup (pre-creștin) eretic evreiesc (Aramaică *nāsōrayyā*).
2. Era folosit în cercurile evreiești pentru a-i descrie pe credincioșii în Cristos (cf. Fapte 24:5, 14; 28:22, *nosri*).
3. A devenit termenul obișnuit care denota credincioșii din bisericile Siriene (Aramaice). „Creștini” era folosit în bisericile grecești pentru a denota credincioșii.
4. Cândva după căderea Ierusalimului, Fariseii s-au reorganizat la Iamnia și au instigat o separare formală între sinagogă și biserică. Un exemplu al formulei blestemului împotriva creștinilor se găsește în „Cele optsprezece benedictii” din *Berakoth* 28b-29a, care îi numește pe credincioși „nazarineni”.
„Fie ca Nazarinenii și ereticii să dispară într-o clipă; ei vor fi șterși din cartea vieții și nu vor fi scriși cu cei credincioși.”
5. A fost folosit de Iustin Martirul, *Dial.* 126:1, care a folosit termenul lui Isaia *netzer* pentru Isus.

C. Opinia autorului

Sunt surprins de atât de multe moduri de scriere a termenului, deși știu că nu este ceva de care nemiîntâlnit în VT ca „Iosua”, care are câteva feluri diferite de scriere în ebraică. Următoarele lucruri mă fac să rămân nesigur cu privire la înțelesul său precis:

1. Asocierea strânsă cu termenul mesianic „Mlădiță” (*netzer*) sau cu termenul similar *nāzir* (cineva consacrat prin legământ)
2. Conotația negativă a Galileii
3. O atestare slabă sau inexistentă a orașului Nazaret din Galileea
4. Rostirea lui din gura unui demon în sens escatologic (i.e., „Ai venit să ne distrugi?”).

Pentru o bibliografie completă a studiilor pe acest grup de cuvinte, vezi Colin Brown (ed.), *New International Dictionary of New Testament Theology*, vol. 2, p. 346 sau Raymond E. Brown, *Nașterea*, pp. 209-213, 223-225.

- **„Eu sunt [acela]”** Literal înseamnă „Eu sunt”, VERBUL ebraic „a fi” (vezi Subiectul Special de la 6:20), pe care evreii îl legau de YHWH, numele convenit pentru Dumnezeu (Exod 3:14; Isa 41:1). Isus face această declarație uimitoare a divinității Lui în același mod desăvârșit din punct de vedere gramatical (*ego eimi*) în 4:26; 8:24, 28, 58 și 13:19. În acest context se repetă de trei ori pentru accentuare (v. 6,8). Această structură gramaticală este diferită de cunoscutele declarații ale lui Isus care încep cu „Eu sunt”.

- **„Iuda, cel care L-a trădat, stătea și el împreună cu ei”** Acesta este încă un comentariu editorial făcut de Ioan, autorul martor ocular al Evangheliei.

18:6 „ei s-au dat înapoi și au căzut jos la pământ” Ioan a atestat acest lucru pentru a accentua caracterul și prezența dinamică a lui Isus. Aceasta nu implică respect (înclinarea în fața cuiva), ci frică.

18:7 „El i-a întrebat din nou” Probabil că Isus atrăgea atenția asupra Lui și de la ucenici. Acest lucru pare să se potrivească contextului imediat din v. 8.

18:8 „dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ; ei Îl căutau.

- **„lăsați-i pe aceștia să se ducă”** Acesta este un AORIST IMPERATIV ACTIV. Este împlinirea unei profeții din Zah. 13:7 (Mat. 26:31; Ioan 16:32).

18:9 „ca să se îplinească cuvântul pe care-l spusese” Aceasta pare a fi o referire la 16:32, dar este citat 17:12.

18:10 „Simon Petru, care avea o sabie, a scos-o și l-a lovit pe robul marelui preot, tăindu-i urechea dreaptă” Ținta lui Petru nu era urechea, ci capul! Acest lucru demonstrează faptul că Petru era dispus să moară pentru Isus. Este posibil ca fapta lui Petru să vină dintr-o înțelegere greșită a declarației lui Isus din Luca 22:36-38. Luca 22:51 ne spune că Isus a vindecat urechea bărbatului printr-o atingere.

- **„Robul acela se numea Malchus”** Ioan este singurul care menționează numele bărbatului în acest comentariu editorial. Aceasta este relatarea unui martor ocular. Autorul cărții Ioan era în grădină!

18:11 „paharul” Aceasta este o metaforă folosită în VT ca simbol al destinului, de obicei cu sens negativ (Ps. 11:6; 60:3; 75:8; Isa. 51:17, 22; Ier. 25:15,16,27-28).

Forma gramaticală a întrebării lui Isus cere răspunsul „da”. Din nou, Petru se comportă ca o persoană care știe ce e mai bine să facă (Mat. 16:22; Ioan 13:8).

Folosirea în acest context a „paharului” este foarte diferită de utilizarea „paharului” din relatările Sinoptice ale agoniei lui Isus din Ghetsimani. Pentru Ioan, Isus deține controlul total al întâmplărilor! Ioan Îl prezintă pe Isus încrezător, nu înfricoșat (v. 4; 13:1,11)!

TEXTUL NTR: 18:12-14

12 Atunci cohorta, comandantul ei și gărzile iudeilor L-au prins pe Isus, L-au legat 13 și L-au dus mai întâi la Ana. Căci acesta era socrul lui Caiafa, care era mare preot în anul acela. 14 Iar Caiafa era cel care-i sfătuisse pe iudei că este mai de folos să moară un singur om pentru popor.

18:12

NASB „cohorta, comandantul ei”
NKJV „detașamentul de trupe și căpitanul”
NRSV „soldații, căpitanul”
TEV „soldații romani și căpitanul lor”
NJB „ceata și căpitanul ei”

Numele grupurilor militare vin de la numărul de trupe implicate.

1. ceata – se referă la un grup de până la 600 de bărbați (v. 3)
2. căpitanul – vine de la numărul 1.000 (*chiliarh*, Fapte 21:31; 22:24; 23:10; 24:7)

Aceste funcții nu spun nimic despre dimensiunea grupului militar care L-a arestat pe Isus. În Palestina, căpitanul era conducătorul unui grup mic de soldați.

- „L-au legat” Aceasta nu înseamnă că le era frică de Isus, ci pare să fi fost procedura obișnuită (v. 24).

18:13 „L-au dus mai întâi la Ana” Există multe controverse în privința ordinii acestor procese în fața lui Ana și a lui Caiafa. Evangheliile Sinoptice nu menționează nicăieri o întâlnire cu Ana. V. 24 pare a fi o notă de subsol în Ioan, dar este parte integrantă a proceselor lui Isus în Evangheliile Sinoptice (Mat. 26:57; Marcu 14:53).

În VT, Marele Preot era un titlu deținut pe viață și persoana trebuia să fie din neamul lui Aaron. Romanii au transformat această funcție într-una politică, cumpărată de o familie de leviți. Marele preot controla și opera comerțul din Curtea Femeilor. Curățarea Templului de către Isus a infuriat această familie.

Conform lui Flavius Iosefus, Ana a fost Mare Preot între anii 6-15 d.Hr. El a fost numit în funcție de Quirinius, guvernatorul Siriei și destituit de Valerius Gratus. Rudele lui (cinci fii și un nepot) i-au preluat funcția. Caiafa (18-36 D.Hr.), ginerele lui (Ioan 18:13), a fost succesorul imediat următor. Ana era adevărata putere din spatele funcției. Ioan îl prezintă ca prima persoană la care a fost dus Isus (18:13,19-22).

18:14 Acesta este un alt comentariu editorial al lui Ioan, la fel ca versetele 15 și 18.

- „Caiafa” Preocuparea majoră a lui Ioan în legătură cu Caiafa este aceea că el a prorocit fără să știe despre moartea lui Isus (11:50). El a fost ginerele lui Ana și a fost Mare Preot între anii 18-36 D.Hr. Vezi observația de la 11:49.

TEXTUL NTR: 18:15-18

15 Simon Petru împreună cu un alt ucenic L-au urmat pe Isus. Acel ucenic era cunoscut marelui preot și a intrat cu Isus în curtea marelui preot. 16 Petru însă stătea afară, la poartă. Celălalt ucenic, care era cunoscut marelui preot, a ieșit afară, a vorbit cu portăreasa și l-a adus pe Petru înăuntru. 17 Atunci slujnica, portăreasa, i-a zis lui Petru: – Nu cumva ești și tu dintre ucenicii Acestui Om? El i-a răspuns: – Nu sunt. 18 Sclavii și gărzile făcuseră un foc, pentru că era frig, și se încălzeau. Petru stătea și el cu ei și se încălzea.

18:15 „Simon Petru împreună cu un alt ucenic L-au urmat pe Isus” Au existat multe discuții în privința identității celui alt ucenic.

1. Tradiția spunea că era apostolul Ioan, datorită unei sintagme similare despre el din 20:2, 3, 4, și 8. De asemenea, este posibilă o legătură cu Ioan 19:25, care o numește pe mama lui Ioan, care ar putea fi o soră a Mariei, ceea ce înseamnă că este posibil ca el să fi fost levit, deci dintr-o familie de preoți (mărturia lui Policarp).
2. Ar putea fi un ucenic al cărui nume nu este dat, precum Nicodim sau Iosif din Arimateea, datorită asocierii lui cu Marele Preot și cu familia acestuia (v. 15-16).

- **„Acel ucenic era cunoscut de marele preot”** Acesta este un termen foarte puternic pentru „cunoscut” și pare să însemne „prieten apropiat” (Luca 2:44; 23:49). Dacă este vorba despre Ioan, ar putea avea legătură cu afacerea lui cu pescuitul, care i-ar fi implicat familia în transportul regulat de pește la Ierusalim.

18:17 „Atunci slujnica, portăreasa, i-a zis lui Petru: - Nu cumva și tu ești unul din ucenicii Acestui Om?” Această formă gramaticală, la fel ca cea din v. 25, cere răspunsul „nu”. Nefolosind numele lui Isus, arată disprețul celor implicați. Este posibil ca ea să fi întrebat aceasta datorită (1) legăturii lui Petru cu Ioan sau (2) accentului galileean al lui Petru.

- **„- Nu sunt”** Poate că Petru era gata să moară pentru Isus, dar nu era gata să răspundă la întrebarea unei slujnice! În Evangheliile Sinoptice, cele trei lepădări sunt puse laolaltă, dar în Ioan sunt separate de interogarea lui Isus de către Ana (v. 24).

Propoziția declarativă a lui Petru este total opusă propoziției declarative a lui Isus (v. 5).

18:18 Această poveste este spusă cu detalii foarte vii, demne de un martor ocular. V. 18 și 25 conțin două IMPERFECTE PERIFRASTICE.

TEXTUL NTR: 18:19-24

19 Marele preot L-a întrebat pe Isus despre ucenicii Lui și despre învățătura Lui. 20 Isus i-a răspuns: „Eu am vorbit lumii deschis; întotdeauna am dat învățătură în sinagogă și în Templu, unde se adună toți iudeii, și n-am spus nimic în ascuns. 21 De ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă-i pe cei care au auzit ce le-am vorbit! Iată că ei știu ce am vorbit!” 22 După ce a spus acestea, una dintre gărzile care stăteau acolo L-a lovit cu palma, spunându-i: – Așa-i răspunzi marelui preot?! 23 Isus i-a răspuns: –Dacă am vorbit rău, depune mărturie cu privire la ceea ce am spus rău, dar dacă am vorbit bine, de ce Mă bați? 24 Ana L-a trimis legat la Caiafa, marele preot.

18:19 „Marele preot L-a întrebat pe Isus despre ucenicii și despre învățătura Lui” Se referă la Ana, nu la Caiafa. Ana era puterea din spatele tronului. El a fost Mare Preot între anii 6-15 d.Hr. A fost urmat imediat de ginerele lui și de cei cinci fii și un nepot. Ana, care deținea drepturile comerciale în zona Templului, probabil era nerăbdător să-L interogheze pe cel care a curățit Templul (posibil de două ori). Este interesant că Ana era preocupat de ucenicii și de învățăturile Lui.

18:20 Cu siguranță este adevărat că Isus a dat învățătură public. Dar este adevărat și că multe dintre învățăturile Lui erau ascunse publicului (Marcu 4:10-12). Adevărata chestiune era orbirea spirituală a auditoriului Său.

Cuvintele și metodele de învățare ale lui Isus sunt atestate diferit în Evangheliile Sinoptice și în Ioan. Evangheliile Sinoptice nu conțin afirmații cu „Eu sunt...”. Isus învață în pilde; Ioan nu atestă pilde. Mie mi se pare că diferențele ar putea fi explicate prin faptul că Evangheliile Sinoptice atestă învățăturile publice ale lui Isus, în timp ce Ioan atestă sesiuni private.

18:21 „De ce Mă întrebi pe Mine?” În v. 20 Isus afirmă natura publică a învățaturii Lui. Isus îi spunea lui Ana că întrebările lui erau ilegale, conform legii ebraice și că erau informații publice.

18:22 „una dintre gărzile care stăteau acolo L-a lovit cu palma, spunându-i” Termenul însemna la început „a plesni” sau „a bate cu o nuia”. A ajuns să însemne „a plesni cu mâna deschisă”. Aceasta este o aluzie la Isa 50:6. Isus afirma că putea fi acuzat dacă făcea ceva rău; dacă nu a făcut nimic rău, de ce era lovit?

18:23 „dacă...dacă” Acestea sunt două PROPOZIȚII CONDIȚIONALE PRIMARE, presupuse a fi adevărate din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literare. Prima este aici o modalitate literară de a accentua o realitate falsă. Isus îl provoacă pe Ana să Îi arate dovezile.

18:24 Ordinea acestor procese este inversată în Evangheliile Sinoptice.

TEXTUL NTR: 18:25-27

25 Simon Petru stătea acolo și se încălzea. I-au zis: – Nu cumva ești și tu dintre ucenicii Lui? Dar el s-a lepădat și a zis: – Nu sunt. 26 Unul dintre robii marelui preot, rudă cu cel căruia Petru îi tăiasse urechea, a zis: – Nu te-am văzut eu în grădină cu El?! 27 Petru s-a lepădat din nou; și imediat a cântat cocoșul.

18:26 „Unul dintre robii marelui preot, rudă cu cel căruia Petru îi tăiasse urechea, a zis” Există câteva discrepanțe între cele patru Evanghelii în privința celui care îi pune întrebările lui Petru.

1. în Marcu, prima întrebare a fost pusă de o slujnică (Marcu 14:69)
2. în Matei a fost pusă de o altă slujnică (Mat.26:71)
3. în Luca 22:58 a fost adresată de un bărbat
4. în Ioan – un sclav/slujitor al marelui preot

Din contextul istoric este evident că o persoană a adresat întrebarea în jurul focului, iar ceilalți i s-au alăturat (v.18).

18:26 „Nu te-am văzut eu în grădină cu El?” Spre deosebire de primele două întrebări din v. 17 și 25, această formă gramaticală cere răspunsul „da”.

18:27 „Petru iar s-a lepădat” Din Marcu14:71 și Matei 26:74 înțelegem că Petru s-a lepădat blestemând și înjurând.

- **„Și imediat a cântat cocoșul”** Cronologia evenimentelor din toate cele patru Evanghelii implică faptul că aceasta s-a întâmplat între orele 12:00 și 3:00 dimineața. Evreii nu acceptau puii în interiorul granițelor Ierusalimului, deci trebuie să fii fost un cocoș de-al romanilor.

Luca 22:61 afirmă că în acest moment Luca s-a uitat la Petru. Se presupune că Ana și Caiafa locuiau în aceeași casă și că ostașii îl mutau pe Isus de la întâlnirea cu Ana la întâlnirea cu Caiafa și Sanhedrinul. Isus s-a uitat la Petru în timpul acestei mutări. Toate acestea sunt presupuneri, deoarece nu avem destule informații istorice pentru a fii dogmatici în legătură cu ordinea întâmplărilor acestor procese nocturne.

TEXTUL NTR: 18:28-32

28 Atunci L-au dus pe Isus de la Caiafa la pretoriu. Era în zori. Ei n-au intrat în pretoriu, ca să nu se pângărească și să poată mânca Paștele. 29 Așadar, Pilat a ieșit afară la ei și le-a zis: – Ce acuzație aduceți împotriva Acestui Om?

30 Ei i-au răspuns: – Dacă n-ar fi fost un răufăcător, nu L-am fi dat în seama ta! 31 Atunci Pilat le-a zis: – Luați-L voi și judecați-L potrivit cu Legea voastră! Iudeii i-au răspuns: – Nouă nu ne este permis să omorâm pe nimeni! 32 Aceasta s-a întâmplat ca să se împlinescă cele spuse de Isus, când a arătat prin ce fel de moarte urma să moară.

18:28

NASB, NKJV, JB

„pretoriu”

NRSV

„cartierul general al lui Pilat”

TEV

„palatul guvernatorului”

Acesta este un termen latin care se referă la reședința oficială a guvernatorului roman când se afla în Ierusalim. Aceasta ar putea fi cetatea Antonio, care era lângă templu, sau marele palat al lui Irod.

SUBIECT SPECIAL: GARDA PRETORIANĂ

La origine, termenul „pretorian” se referă la cortul generalului roman (*praetor*), dar după cucerirea romană a ajuns să fie folosit pentru a denota cartierul general sau rezidența administrației politice/militare (Mat. 27:27; Ioan 18:28,33; 19:9 Fapte 23:35).

În lumea romană din primul secol, era folosit pentru ofițerii care formau Garda Imperială specială. Acest grup de soldați de elită a fost înființat de Augustus, dar în cele din urmă a fost concentrat în Roma de Tiberiu. Ei:

1. toți aveau același rang – ostași
2. primeau salariu dublu
3. aveau privilegii speciale
4. au devenit atât de puternici încât votul lor pentru împărat era respectat de fiecare dată

Această elită, acest grup puternic din punct de vedere politic nu a fost desființat până la domnia lui Constantin.

- **„era în zori”** Știm din documentele romane că oficialii romani din Palestina se întâlneau pentru a judeca la răsărit. Se pare că exact la răsărit se întâlnea sanhedrinul pentru a da o anumită aparență de credibilitate și legalitate proceselor nocturne ilegale. Imediat ei l-au dus pe Isus la Pilat.

- **„Ei n-au intrat în pretoriu, ca să nu se pângărească”** Intrând în casa unuia dintre neamuri, s-ar fi întinat pentru masa de Paști. Este ironic faptul că ei erau atât de pretențioși în legătură cu chestiunile ceremoniale, dar nu îi deranja condamnarea ilegală la moarte a unui om.

Acest verset este miezul unei controverse în privința unei discrepante istorice aparente între Evangheliile Sinoptice, care afirmă că Isus a mâncat Paștele cu ucenicii Lui (Mat. 26:17; Marcu 14:12; Luca 22:1) și Ioan, care afirmă că aceasta s-a întâmplat în ziua precedentă (Joi), ziua de pregătire a sărbătorii tradiționale de Paști. Renumitul cercetător Romano Catholic Raymond Brown face următoarele comentarii în Comentariul Biblic Ieronim:

„Dacă ordinea întâmplărilor prezentate de tradiția Evangheliilor Sinoptice este preferabilă ivariabil în locul celei a lui Ioan din punctul de vedere al „istoricității”, următorul pasaj – relatarea unui martor care cunoștea cu siguranță tradiția sinoptică – prezintă niște dificultăți imposibil de rezolvat. Pe de altă parte, dacă recunoaștem că mărturia martolului ocular de la care a plecat Ioan este adesea mai aproape de evenimentele efective decât de subiectul schematic al Sinopticeilor, pasajul poate fi înțeles mult mai bine.” (p. 458)

De asemenea este posibilitatea a două date diferite ale Paștelui, Joi și Vineri. Se mai adaugă problema că termenul „paști” poate desemna sărbătoarea care durează o zi sau festivalul care durează opt zile. (Paștile combinat cu sărbătoarea azimilor, Exod 12).

• **„să poată mânca Paștile”** Încă există probleme în privința datei exacte a Cinei cea de taină. Evangheliile Sinoptice par să spună că era masa de Paște, dar Ioan afirmă că era ziua de dinaintea mesei oficiale de Paști (Ioan 19:14 și acest verset). Răspunsul ar putea fi în:

1. faptul că termenul „Paști” se poate referi la săptămână, masă, sau la Sabatul special
2. faptul că unele grupuri de evrei separatiști (esenienii) urmau un calendar lunar din cartea intertestamentară Jubileu
3. faptul că „sensurile duble” ale lui Ioan îl prezintă pe Isus ca Mielul de Paști (1:29), care era ucis în ajunul Paștelui.

18:29 Dumnezeu a folosit personalitatea lui Pilat foarte asemănător cu felul în care a folosit-o pe cea a lui Faraon în Exod. El a fost numit guvernator al Iudeii în anul 26 d.Hr. de către împăratul Tiberiu. El a luat locul lui Valerius Gratus (care l-a îndepărtat pe Ana ca mare preot). Ponțiu Pilat a fost al cincilea guvernator roman. El administra împărăția lui Arhelaus (fiul lui Irod cel mare), care cuprindea Samaria și Iudeea, Gaza și Marea Moartă. Majoritatea informațiilor despre Pilat vin din scrierile lui Flavius Iosefus.

SUBIECT SPECIAL: PILAT DIN PONT

Omul:

1. Locul și data nașterii – necunoscute
2. Făcea parte din Ordinul Ecvestru (clasa de mijloc superioară din societatea romană)
3. Căsătorit, fără copii
4. Funcții administrative anterioare necunoscute (trebuie să fi fost câteva)

Personalitatea:

A. Două puncte de vedere diferite:

1. Philo (*Legatio și Gaium*, 299-305) și Iosefus (*Antichitatea* 18.3.1 și *Războaiele evreilor* 2.9.2-4) îl descriu ca fiind un dictator crud și nemilos
2. NT – (Evangheliile, Faptele apostolilor) – prezintă un judecător roman ticălos, ușor de manipulat

B. Paul Barnett, *Isus și apariția creștinismului timpuriu*, pp. 143-148 dă o explicație plauzibilă a acestor două puncte de vedere.

1. Pilat nu a fost numit judecător în anul 26 d.Hr. sub Tiberiu, care era de partea evreilor (Philo, *Legatio și Gaium*, 160-161), la sfatul lui Sejanus, consilierul șef al lui Tiberiu care era contra evreilor.
2. Tiberiu a suferit pierderea puterii politice în fața lui L. Aelius Sejanus, guvernator lui perfect care a devenit adevărata putere din spatele tronului și care îi ura pe evrei (Philo, *Legatio și Gaium*, 159-160).
3. Pilat era un protejat al lui Sejanus și a încercat să-l impresioneze prin:
 - a. aducerea standardelor romane la Ierusalim (26 d.Hr.), ceea ce alți judecători nu au făcut. Aceste simboluri ale zeilor romani aprins pe evrei (Iosefus, *Antichitatea* 18.31; *Războaiele evreilor* 2.9.2-3).
 - b. baterea monedelor (29-31 d.Hr.) care aveau gravate pe ele zei romani. Iosefus spune că încerca intenționat să răstoarne legile și obiceiurile evreilor (Iosefus, *Antichitatea*, 18.4.1-2)
 - c. luând bani din visteria Templului pentru a construi un apeduct în Ierusalim (Iosefus, *Antichitatea* 18.3.2; *Războaiele evreilor* 2.9.3)

- d. ucigând câțiva galileeni în timpul unei jertfe de Paște la Ierusalim (Luca 13:12)
- e. Aducând apărători romani la Ierusalim în anul 31 d.Hr. Fiul lui Irod cel Mare i-a cerut să îi scoată, dar el a refuzat, așa că i-au scris lui Tiberiu, care a cerut să fie duși înapoi în Cezareea, lângă mare (Philo, *Legatio și Gaium*, 299-305).
- f. Înjunghiind mulți samariteni pe muntele Gerizim (36-37 D.Hr.) în timpul căutării obiectelor sfinte ale religiei lor, care fuseseră pierdute. Acest lucru l-a făcut pe superiorul local al lui Pilat (Vitellius, guvernatorul Siriei) să-l elibereze din funcție și să-l trimită la Roma (Iosefus, *Antichitatea* 18.4.1-2)

4. Sejanus a fost executat în anul 31 d.Hr. și toată puterea politică i s-a dat din nou lui Tiberiu; așadar, primele patru puncte prezentate au fost făcute de Pilat probabil pentru a câștiga încrederea lui Sejanus. Punctele 5 și 6 ar putea fi tentative de a câștiga încrederea lui Tiberiu, dar este posibil ca ele să fi eșuat.

5. Cu un împărat de partea evreilor care a venit din nou la tron și cu o scrisoare oficială către judecători de la Tiberiu în care le cere să fie buni cu evreii (Philo, *Legatio și Gaium*, 160-161), este posibil ca conducătorii evrei din Ierusalim să fi profitat de vulnerabilitatea politică a lui Pilat cu Tiberiu pentru a-l manipula să-l crucifice pe Isus. Această teorie a lui Barnett unește cele două puncte de vedere asupra lui Pilat într-un mod plauzibil.

Soarta lui:

- i. A fost destituit și a ajuns în Roma chiar după moartea lui Tiberiu (37 d.Hr.)
- ii. Nu a fost numit din nou în funcție
- iii. Viața lui este necunoscută după aceasta. Există câteva teorii ulterioare, dar nu și fapte sigure.

18:30 „Dacă n-ar fi fost un răufăcător, nu L-am fi dat în seama ta” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, numită adesea „contrară adevărului”. Isus nu era un făcător de rele. Aceasta este o remarcă sarcastică a lui Pilat, care a refuzat să facă pe placul acuzațiilor religioase „pedante” ale evreilor.

VERBUL „a da” este tradus de obicei „a trăda” când este folosit în legătură cu Iuda (6:68,71; 12:4; 13:2,11,21; 18:2,5). Sensul literal al termenului este „a da pe cineva unei autorități” sau „a respecta tradiția”. Când este legat de Iuda, semnificația termenului este intensificată de traducătorii englezi.

18:31 „Nouă nu ne este permis să omorâm pe nimeni” Conducătorii evreilor Îl acuzaseră pe Isus de blasfemie, dar au folosit acuzația de răzvrătire pentru ca Isus să fie executat de către romani. Pentru evrei era foarte important ca Isus să fie crucificat datorită Deut. 21:23 (crucificarea era înțeleasă de rabinii din primul secol ca blestem al lui Dumnezeu). Isus prezisese aceasta în v. 32; 3:14; 8:28; 12:32,33 și în Gal. 3:13.

18:32 „arătase Isus prin ce moarte avea să moară” De ce Îl voiau conducătorii evreilor crucificat pe Isus? Din Faptele Apostolilor 7 este evident că pentru blasfemie ei executau oamenii omorându-i imediat cu pietre. Ar putea avea legătură cu blestemul divin din Deut. 21:22-23. La început, se referea la tragerea în țepă în public, dar rabinii din acele vremuri interpretau acest verset în lumina crucificării romane. Ei voiau ca Isus, care se pretindea a fi Mesia, să fie blestemat de Dumnezeu. Acesta era planul lui Dumnezeu de mântuire a omenirii căzute. Isus, Mielul lui Dumnezeu (1:29), S-a jertfit ca înlocuitor (Isa. 53; 2 Cor. 5:21). Isus a devenit „blestem” pentru noi (Gal. 3:13).

TEXTUL NTR: 18:33-38a

33 Atunci Pilat a intrat din nou în pretoriu, L-a chemat pe Isus și L-a întrebat: – Ești Tu Împăratul iudeilor? 34 Isus i-a răspuns: – De la tine spui lucrul acesta sau ți l-au spus alții despre Mine? 35 Pilat I-a răspuns: – Sunt eu cumva

iudeu?! Neamul Tău și conducătorii preoților Te-au dat în seama mea! Ce-ai făcut? 36 Isus i-a zis: – Împărăția Mea nu este din lumea aceasta. Dacă Împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar lupta ca să nu fiu dat în seama iudeilor; dar Împărăția Mea nu este de aici. 37 Pilat L-a întrebat: – Deci un Împărat tot ești. Isus i-a răspuns: – Este așa cum ai spus: sunt Împărat! Eu pentru aceasta m-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să depun mărturie despre adevăr. Oricine este din adevăr ascultă de glasul Meu. 38 Pilat L-a întrebat: – Ce este adevărul?

18:33 „pretoriu” Vezi subiectul special de la 18:28.

- **„Ești Tu Împăratul iudeilor”** Isus a fost acuzat de trădare (Mat. 27:1; Marcu 15:2; Luca 23:2; Ioan 19:3,12,15,19-22).

18:34 „Isus i-a răspuns: - De la tine spui lucrul acesta sau ți l-au spus alții despre Mine?” Dacă Isus ar fi pus această întrebare cu referire la un împărat politic, Isus ar fi negat. Dacă evreii ar fi sugerat aceasta, s-ar fi referit la calitatea de Mesia a lui Isus, iar El ar fi afirmat-o. Evident, Pilat nu era pregătit să discute complicațiile gândirii religioase a evreilor (v. 35).

18:35 Prima întrebare cere răspunsul „nu”. Pilat sfidează religia evreilor.

18:36 „Dacă Împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar lupta” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, numită „contrară adevărului”. Ar trebui tradusă „Dacă ar fi Împărăția Mea din lumea aceasta – ceea ce nu este, slujitorii Mei s-ar fi luptat – ceea ce nu fac.” Sintagma „slujitorii Mei” s-ar putea referi la (1) ucenici sau la (2) îngerii (Mat. 26:53).

18:37 „Pilat L-a întrebat: - Deci un Împărat tot ești!” Aceasta era ironie extremă pe buzele acestui simbol al puterii pământești (Roma), care se confrunța cu Isus și cu împărăția Sa spirituală. Această întrebare cere răspunsul „da”.

- **„Este așa cum ai spus: sunt Împărat! Eu pentru aceasta m-am născut și pentru aceasta am venit”** Prima sintagmă este dificil de tradus din cauza ambiguității ei. Este o afirmație cu calități (Mat. 27:11; Marcu 15:2; Luca 23:3). Isus știa cine este (două VERBE la TIMPUL TRECUT) și de ce a venit (Ioan 13:1,3; Marcu 10:35; Luca 2:49; Mat. 16:22 și următoarele). Pilat nu ar fi înțeles!

- **„pentru aceasta M-am născut”** Isus Se referă la scopul Lui de a-L revela pe Tatăl (să mărturisesc despre adevăr). Există trei motive importante ale venirii lui Isus:

1. pentru a revela în mod complet și desăvârșit caracterul și scopul lui Dumnezeu (1:18; 3:32)
2. să moară ca Mielul nevinovat al lui Dumnezeu pentru a lua păcatul omenirii (1:29)
3. pentru ale arăta credincioșilor cum să trăiască și să-I placă lui Dumnezeu

- **„Oricine este din adevăr ascultă de glasul Meu”** Mereu sunt profund mișcat de „oricine” și „toți”! YHWH împlinește Gen. 3:15 în Cristos. Isus reface chipul lui Dumnezeu „șifonat” la căderea în păcat. Părtașia intimă, personală este posibilă din nou! Acum părtașia este restaurată (realizată din punct de vedere escatologic).

Numai cei cu urechi și ochi spirituali (10:3,16,27; 18:37) pot înțelege adevărul (Mat. 11:15; 13:9,16,43; Marcu 4:9,23; Luca 8:8; 10:23,24; 14:35; Apoc. 2:7,11,17,29; 3:6,13,22). Isus este adevărul (14:6)! Când vorbește el, cine îl urmează aude (10:1-5). În Ioan, „a vedea” sau „a auzi” adevărul este echivalent din punct de vedere teologic cu a primi viață veșnică.

TEXTUL NTR: 18:38b-40

38 Și, spunând aceasta, a ieșit din nou la iudei și le-a zis: – Eu nu găsesc nici o vină în El! 39 Dar este în obiceiul vostru ca de Paște să vă eliberez un deținut; vreți deci să vi-L eliberez pe „Împăratul iudeilor”? 40 Ei au strigat din nou: – Nu pe El, ci pe Baraba! Baraba era un răsculat.

18:38 „Pilat L-a întrebat: - Ce este adevărul?” Pilat a pus această întrebare, dar, aparent, a plecat înainte să fi primit răspunsul. Pilat a vrut să se asigure că Isus nu reprezenta o amenințare pentru guvernul roman. S-a asigurat. Apoi a încercat să-L elibereze pe Isus, după obiceiul de Paște al evreilor din acele vremuri (v. 39; Mat. 27:15). Ioan, la fel ca Luca, scrie pentru a demonstra că creștinismul nu era o amenințare pentru Imperiul Roman (18:38b; 19:4; Luca 23:4,14,22).

18:39 „este în obiceiul vostru” Acest obicei este prezentat în Mat. 27:15 și Luca 23:17 (dar necunoscut din documente istorice în afara NT).

18:40 „Ei au strigat din nou: «Nu pe El, ci pe Baraba!» Este ironic faptul că, aparent, Baraba era un membru al partidei zeloților și, așadar, vinovat chiar de acuzația pentru care a fost condamnat Isus (Marcu 15:7; Luca 23:19,25). Se pare că această mulțime stătea acolo pentru a-și susține eroul popular local. Autoritățile evreiești au profitat de această ocazie pentru a se asigura de condamnarea lui Isus (Marcu 15:11).

Ironic este și faptul că „Baraba” înseamnă „fiu al unui tată”. Ioan folosește aceste jocuri de cuvinte peste tot în Evanghelia lui. Mulțimea l-a vrut pe „fiul tatălui” eliberat în schimbul „Fiului Tatălui”. Întunecimea a venit pe deplin!

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce a mers Isus într-un loc în care știa că Iuda îl va găsi?
2. De ce omite Ioan agonia lui Isus din Ghetsimani?
3. De ce L-a dus Sanhedrinul pe Isus la Pilat?
4. De ce este atât de confuză ordinea evenimentelor între Ioan și Evangheliile Sinoptice?
5. De ce îl prezintă Ioan pe Pilat încercând să-L elibereze pe Isus?

IOAN 19

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS4	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Isus condamnat la moarte (18:38b-19:16a) 18:38b-19:7	Soldații își bat joc de Isus 19:1-4 Decizia lui Pilat 19:5-16	(18:38b-19:7) 18:38b-19:7	Isus este condamnat la moarte (18:38b-19:16) 18:40-19:3 19:4-5 19:6a 19:6b 19:7	Isus în fața lui Pilat (18:28-19:11) 18:33-19:3
19:8-12		19:8-12	19:8-9a 19:9b-10 19:11 19:12	19:8-11 Isus este condamnat la moarte 19:12-16a
19:13-16a		19:13-16a	19:13-14 19:15a 19:15b 19:15c 19:16a	
Crucificarea lui Isus 19:16b-22	Regele pe cruce 19:17-24	19:16b-25a	Isus este crucificat 19:16b-21 19:22	Crucificarea 19:16b-22 Împărțirea veșmintelor lui Isus
19:23-27	Iată mama ta 19:25-27	19:25b-27	19:23-24 19:25-26 19:27	19:23-24 Isus și mama Sa 19:25-27
Moartea lui Isus 19:28-30	S-a terminat 19:28-30	19:28-30	Moartea lui Isus 19:28 19:29-30a 19:30b	Moartea lui Isus 19:28 19:29-30

Străpungerea coastei lui Isus	Coasta lui Isus este străpunsă		Coasta lui Isus este străpunsă	Coasta străpunsă
19:31-37	19:31-37	19:31-37	19:31-37	19:31-37
Îngroparea lui Isus	Isus îngropat în mormântul lui Iosif		Îngroparea lui Isus	Îngroparea
19:38-42	19:38-42	19:38-42	19:38-42	19:38-42

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției original a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 19:1-7

1 Atunci Pilat l-a luat pe Isus și a pus să-L biciuiască. 2 Soldații au împletit o coroană de spini, l-au așezat-o pe cap și l-au îmbrăcat într-o mantie purpurie. 3 Ei veneau la El și-I ziceau: „Salutare, Împărate al iudeilor!“ Și-I dădeau palme. 4 Pilat a ieșit iarăși afară și le-a zis: – Iată, vi-L aduc afară, ca să știți că nu găesc nici o vină în El! 5 Isus a ieșit deci afară, purtând cununa de spini și mantia purpurie. Pilat le-a zis: – Iată Omul! 6 Când l-au văzut, conducătorii preoților și gărzile au strigat: – Răstignește-L! Răstignește-L! Pilat le-a zis: – Luați-L voi și răstigniți-L, pentru că eu nu găesc nici o vină în El! 7 Iudeii i-au răspuns: – Noi avem o Lege și potrivit cu Legea aceasta El trebuie să moară, pentru că S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu.

19:1 „Atunci Pilat a luat pe Isus și a pus să-L biciuiască” Nu se cunoaște cu siguranță durata și numărul loviturilor. Toți prizonierii condamnați la crucificare erau bătuți. Era o experiență atât de brutală încât multe persoane mureau din cauza ei. Dar în context se pare că Pilat l-a bătut pe Isus pentru a câștiga simpatia, cu scopul de a-L elibera (Luca 23:16,22; Ioan 19:12). Aceasta ar putea fi o împlinire profetică a lui Isa. 53:5.

Bătaia romană era o pedeapsă brutală, teribil de dureroasă, rezervată pentru toți cei care nu erau romani. Pentru bătaie era folosit un bici din curele de piele cu bucăți de os sau de metal legate la capete, iar persoana stătea aplecată, legată de un prion jos. Nu era ordonat numărul loviturilor. De obicei avea loc înainte de crucificare (Livy XXXIII:36).

Evangheliile folosesc cuvinte diferite pentru a descrie bătăile romanilor:

1. Mat. 27:26; Marcu 15:15 – *phragelloō*, a biciui
2. Luca 23:16,22 – *paideuō*, însemna la început pedepsirea unui copil (Evrei 12:6-7,10), dar aici la fel ca în 2 Cor. 6:9, este vorba despre bătaie
3. Ioan 19:1 – *mastigoō*, la început numele unui bici, Mat. 10:17; 20:19; 23:34; Fapte 22:24-25; Evrei 11:33

Toate acestea ar putea fi sinonime sau ar putea denota două bătăi

- a. o bătaie mai mică, administrată de Pilat
- b. o biciuire înainte de crucificare

19:2 „Soldații au împletit o coroană de spini, I-au așezat-o pe cap” Aceasta era o metodă de tortură prin care spinii erau apăsați pe fruntea lui Isus. Dar este posibil și să fi reprezentat o coroană strălucitoare făcută din frunze de palmier – o altă modalitate de a-și bătea joc de Isus ca rege (Mat. 27:27-31; Marcu 15:15-20).

Termenul grecesc „coroană” (*stephanos*) era folosit pentru ghirlanda de sportiv învingător sau laurii purtați de împărat.

- **„L-au îmbrăcat într-o mantie purpurie”** Purpura (*porphyros*) era un semn al regalității, vopseaua era foarte scumpă, fiind făcută dintr-o cochilie de moluscă. Robele ofițerilor romani erau de culoare stacojie (Marcu 15:17,20). Culoarea stacojie era făcută dintr-o insectă care se găsea pe stejari. Această haină era o aluzie la robele purpurii regale, dar în realitate era probabil mantaua de un stacojiu șters a unui ofițer roman (Mat. 27:18).

19:3

NASB	„și au început să se ridice la El spunând”
NKJV	„atunci ei au spus”
NRSV	„se ridicau la El, spunând”
TEV	„s-au apropiat de El și ziceau”
NJB	„se ridicau la El, spunând”

Acestea sunt TIMPURI VERBALE IMPERFECTE. Se pare că soldații au făcut aceasta pe rând. Această batjocură exprima mai mult dispreț pentru evrei în general decât pentru Isus în particular. Probabil Pilat a vrut ca aceasta să atragă simpatie pentru Isus, dar nu a funcționat.

Repet, în scrierile lui Ioan, afirmațiile profetice sunt puse adesea în gurile dușmanilor. Acești soldați au spus mai mult decât și-au dat seama.

- **„Și-I dădeau palme”** Această sintagmă însemna la început „a bate cu nuiele”, dar a ajuns să fie folosită pentru „a lovi cu mâna deschisă”. Este posibil ca acesta să fi fost un gest batjocoritor al unui salut regal, nu doar o pălmuire.

19:4

NASB	„nu găsesc nicio vină în El”
NKJV	„nu găsesc nicio vină în El”
NRSV	„nu găsesc nicio probă împotriva Lui”
TEV	„nu găsesc nici un motiv pentru care să-L condamnm”
NJB	„nu găsesc nicio probă împotriva Lui”

Unul dintre scopurile lui Ioan era acela de a demonstra că creștinismul nu reprezenta o amenințare la adresa guvernului roman sau a oficialilor lui. Ioan atestă că Pilat a încercat de câteva ori să-L elibereze pe Isus (18:38; 19:6; Luca 23:4,14,22).

19:5

NASB, NKJV „Iată Omul!”
TEV, NET „Priviți! Acesta este Omul!”
NRSV, NJB, REB „Acesta este Omul!”

Există câteva modalități de înțelegere a acestei sintagme:

1. Isus îmbrăcat în batjocură în haine de rege
2. Isus bătut pentru a câștiga simpatie
3. o aluzie la Zah. 6:12 (numele mesianic „vlăstar”)
4. o afirmare ulterioară a caracterului uman al lui Isus (contrar gnosticismului din zilele lui Ioan)
5. legat de aramaicul „fiul omului” *bar nashā* (un alt nume mesianic ascuns)

19:6 „au strigat: - Răstignește-L! Răstignește-L!” Liderii evrei doreau crucificarea lui Isus pentru împlinirea blestemului din Deut. 21:23. Acesta ar putea fi unul dintre motivele pentru care Pavel avea îndoieli atât de mari în privința faptului că Isus din Nazaret este Mesia al lui Dumnezeu, dar aflăm din Gal. 3:13 că Isus a purtat blestemul nostru pe cruce (Col. 2:14).

- „eu nu găsesc nicio vină în El” Pilat spune aceasta de trei ori (18:38; 19:4).

19:7 „El trebuie să moară, pentru că S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu” Isus a pretins că este una cu Dumnezeu, chiar Fiul Său. Evreii, care au auzit afirmațiile Lui și I-au înțeles intențiile, nu s-au îndoit că El pretinde că este divin (5:18; 8:53-59; 10:33). Adevărata acuzație a evreilor împotriva lui Isus era blasfemia (Mat. 20:6,65). Pedepsa pentru blasfemie era moarte cu pietre (Lev. 24:16). Dacă Isus nu este divinitate întrupată, preexistentă, ar trebui omorât cu pietre!

TEXTUL NTR: 19:8-12

8 Când Pilat a auzit aceste cuvinte, s-a temut și mai tare. 9 A intrat din nou în pretoriu și L-a întrebat pe Isus: – De unde ești? Dar Isus nu i-a dat nici un răspuns. 10 Atunci Pilat I-a zis: – Nu vorbești cu mine? Nu știi că am autoritate să Te eliberez și am autoritate să Te răstignesc? 11 Isus i-a răspuns: – N-ai avea nici o autoritate asupra Mea dacă nu ți-ar fi fost dată de sus. De aceea cel ce Mă dă în seama ta are un mai mare păcat. 12 De atunci Pilat căuta să-L elibereze, însă iudeii strigau: – Dacă-L eliberezi, nu ești prieten al Cezarului! Oricine se face pe sine împărat este împotriva Cezarului!

19:8 „Când a auzit Pilat aceste cuvinte, i-a fost și mai mare frică” Soția lui Pilat îl avertizase deja în privința lui Isus (Mat. 27:19), iar acum liderii evreilor pretindeau că El a afirmat că este Fiul lui Dumnezeu. Lui Pilat, fiind superstițios, a înțeles să-i fie frică. Era ceva destul de obișnuit ca zeii panteonului grec și roman să viziteze omenirea în formă umană.

19:9

NASB, NKJV, NRSV „De unde ești Tu?”
TEV, NJB, NIV „De unde vii Tu?”

Pilat nu-L întrebă pe Isus în ce oraș S-a născut, ci originea. Pilat începe să simtă importanța persoanei care-i stătea în față. Isus știa din comentariile lui de la 18:38 că pe Pilat nu-l interesa adevărul, ci mai degrabă utilitatea politică, așa că nu i-a răspuns.

Pilat se alătură câtorva persoane care se miră de Isus, dar nu-l înțeleg originea (4:12; 6:42; 7:27-28,41-42; 8:14; 9:29-30). Aceasta face parte din dualismul vertical al lui Ioan. Isus este de sus și nimeni de pe pământ nu poate cunoaște/înțelege/vedea/auzi fără atingerea Tatălui (6:44,65; 10:29).

- **„Isus nu i-a dat niciun răspuns”** Pilat trebuie să-și fi amintit răspunsul lui Isus (18:37)! Unii consideră că aceasta este o împlinire a lui Isa. 53:7.

19:10 „am autoritate să Te răstignesc” Pilat afirmă că are autoritatea politică de viață și de moarte, dar în fața unei mulțimi nesupuse a renunțat la acest drept în favoarea voii lor. Din punct de vedere gramatical, întrebarea lui Pilat cerea răspunsul „da”.

19:11 „N-ai avea nicio autoritate asupra Mea...dacă nu ți-ar fi fost dată de sus” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, numită „contrară adevărului”. Isus nu a fost intimidat de Pilat. El știa cine este și de ce venise! Biblia afirmă în spatele întregii autorități a oamenilor se află Dumnezeu (Rom. 13:1-7).

- **„cel ce Mă dă în seama ta are un mai mare păcat”** La prima vedere, pare să se refere la Iuda Iscarioteanul (6:64,71; 13:11), dar cei mai mulți exegeți cred că se referă la Caiafa, dare L-a dat oficial pe Isus în seama romanilor. Această sintagmă ar putea fi înțeleasă colectiv, ca referire la (1) liderii evrei în afara legii sau la (2) poporul evreu ca întreg (Mat. 21:33-46; Marcu 12:1-12; Luca 20:9-19; Rom. 9-11).

19:12 „Pilat căuta să-L elibereze” Acesta este un TIMP IMPERFECT care presupune acțiune repetată în trecut. El încercase de câteva ori.

- **„Dacă-L eliberezi, nu ești prieten al Cezarului”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupunea acțiune potențială. Liderii evrei amenințau să-l pârască pe Pilat superiorilor lui din Roma dacă nu le îndeplinea dorințele și nu-L condamna pe Isus la moarte. Sintagma „prieten cu Cezarul” era o expresie care reflecta un titlu onorific dat de împăratul roman (începând cu Augustus sau cu Vespasian).

Cezar era un titlu pentru împăratul roman. Venea de la Iuliu Cezar și a fost adoptat de Augustus.

TEXTUL NTR: 19:13-16

13 Când a auzit Pilat aceste cuvinte, L-a dus afară pe Isus și s-a așezat pe scaunul de judecată, în locul numit „Pavajul de piatră”, iar în aramaică: „Gabbatha”. 14 Era Ziua Pregătirii Paștelui, cam pe la ceasul al șaselea. Pilat le-a zis iudeilor: – Iată-L pe Împăratul vostru! 15 Ei au strigat: – Ia-L, ia-L, răstignește-L! Pilat i-a întrebat: – Să-L răstignesc pe Împăratul vostru? Conducătorii preoților au răspuns: – Noi n-avem alt împărat decât pe Cezar! 16 Atunci Pilat L-a dat în seama lor ca să fie răstignit. L-au luat deci pe Isus

19:13 „Când a auzit Pilat aceste cuvinte, a dus afară pe Isus și s-a așezat pe scaunul de judecată” Textul este ambiguu în privința persoanei care a stat pe scaunul de judecător. Traducerile Williams și Goodspeed afirmă că Isus însuși a fost pus acolo în batjocură ca rege al evreilor. Dar contextul spune că pe scaunul de judecată a stat Pilat, care urma să judece.

•

NASB, NKJV, NJB „Pardosit cu pietre”, dar evreiește: „Gabata.””
NRSV „Pardosit cu pietre”, sau evreiește: „Gabata.””
TEV „Pardosit cu pietre”, (în evreiește numele este „Gabata.”)”

Utilizarea cuvintelor ebraice/aramaice cu definițiile lor demonstrează că audiența Evangheliei lui Ioan erau neamurile (v.17). Pavajul din piatră era locul decretelor legale romane. Termenul aramaic „Gabata” înseamnă „pietre ridicate” sau „loc înălțat”.

19:14 „Era Ziua Pregătirii Paștilor” Există o discrepanță evidentă între data din Evangheliile Sinoptice și data din Ioan. În Evangheliile Sinoptice Isus a luat masa de Paște cu ucenicii Lui înainte de a fi arestat (Marcu 15:42), dar în Ioan masa a avut loc în ziua de pregătire înainte de sărbătoare. Vezi observația completă de la 18.28.

• „cam pe la ceasul al șaselea” Cronologia procesului lui Isus în fața lui Pilat și a crucificării Lui este următoarea:

	Matei	Marcu	Luca	Ioan
Verdictul lui Pilat				Ceasul al șaselea 19:14
Crucificarea		Ceasul al treilea 15:25		
Căderea întunericului	Ceasul al șaselea – ceasul al nouălea 27:45	Ceasul al șaselea – ceasul al nouălea 15:33	Ceasul al șaselea – ceasul al nouălea 23:44	
Strigătul lui Isus	Ceasul al nouălea 27:46	Ceasul al nouălea 15:34		

Comparând aceste momente menționate apar două opțiuni de interpretare:

1. ele sunt aceleași. Ioan folosește timpul roman numărând de la ora 12:00 a.m. (Gleason L. Archer, *Enciclopedia dificultăților din Biblie*, p. 364), iar Evangheliile Sinoptice folosesc timpul ebraic, numărând de la 6:00 a.m.
2. Ioan afirmă un timp ulterior pentru crucificare lui Isus, care este un alt exemplu de diferență dintre Evangheliile Sinoptice și Ioan.

Din Ioan 1:39 și 4:6 se pare că el folosește ceasul ebraic, nu cel roman (M. R. Vincent, *Studiul cuvintelor*, Vol. 1, p. 403).

S-ar putea ca orele desemnate să fie simbolice în toate Evangheliile, deoarece ele au legătură cu:

1. timpul jertfelor zilnice la Templu (9 a.m. și 3 p.m., Fapte 2:15; 3:1)
2. imediat după prânz era timpul tradițional pentru uciderea mielului de Paști în după-amiaza zilei de 14 Nisan.

Biblia, fiind o carte occidentală străveche, nu se axează pe cronologie, la fel ca atestările istorice moderne occidentale.

- **„Iată-L pe Împăratul vostru!”** Așa cum v. 5 ar putea fi o aluzie la Zah. 6:12, această sintagmă ar putea fi o aluzie la Zah. 9:9 (F. F. Bruce, *Răspunsuri la întrebări*, p. 72).

19:14 Prima propoziție este un alt comentariu editorial.

19:15 „Ia-L, ia-L, răstignește-L!” Această sintagmă conține trei IMPERATIVE AORISTE ACTIVE. Rădăcina cuvântului „a crucifica” însemna „a ridica” sau „a înălța”; acesta ar putea fi unul dintre cuvintele cu două sensuri folosite de Ioan (3:14; 8:28; 12:32).

- **„Conducătorii preoților au răspuns: - Noi n-avem alt împărat decât pe cezarul!”** Ironia este uimitoare. Acești conducători evrei erau vinovați de blasfemie, însăși acuzația pe care i-o aduceau lui Isus. În VT, Dumnezeu este singurul împărat al poporului Său (1 Sam. 6).

19:16 „Ior” În Mat. 27:26-27 și în Marcu 15:15-16, PRONUMELE se referă la soldații romani. În Ioan, s-ar putea subînțelege că Pilat L-a dat pe Isus la dorința liderilor evreilor și a mulțimii.

TEXTUL NTR: 19:17-22

17 iar El, ducându-Și crucea, S-a îndreptat spre locul numit „al Craniului”, care în aramaică se numește „Golgota”.
18 L-au răstignit acolo și cu El au răstignit alți doi, unul într-o parte și unul în cealaltă parte, cu Isus la mijloc.
19 Pilat a scris o însemnare și a pus-o pe cruce. Pe ea era scris: „Isus din Nazaret, Împăratul iudeilor”. **20 Mulți dintre iudei au citit această inscripție, pentru că locul unde fusese răstignit Isus era aproape de cetate; era scrisă în aramaică, latină și greacă.** **21 Atunci conducătorii preoților iudeilor i-au zis lui Pilat: – Nu scrie: „Împăratul iudeilor”, ci: „El a zis: «Eu sunt Împăratul iudeilor!»”** **22 Pilat le-a răspuns: – Ce-am scris, am scris!**

19:17 „ducându-Și crucea” Nu se cunoaște cu siguranță forma crucii în Palestina primului secol; este posibil să fi fost un „T” mare, un „t” mic sau un „x”. Uneori, anumiți prizonieri era crucificați pe o estradă. Indiferent de formă, prizonierul, care tocmai a fost bătut, trebuia să care o parte din instrumentul din lemn până la locul crucificării (Mat. 27:22; Marcu 15:21; Luca 14:27; 23:26).

- **„locul numit «al Craniului», care în aramaică se numește «Golgota»** Nu se cunoaște cu siguranță sensul acestei sintagme. Termenul ebraic/aramaic nu se referea la un deal care arăta ca un craniu, ci la un deal mic și sterp situat pe o arteră principală spre Ierusalim. Crucificarea romană era o pedeapsă pentru răzvrătire. Arheologia modernă nu cunoaște cu siguranță așezarea exactă a zidurilor antice ale orașului. Isus a fost ucis în afara orașului, într-un loc public pentru execuții bine-cunoscut!

19:18 „L-au răstignit acolo” Niciuna dintre Evangheliile nu prezintă detaliile fizice ale crucificării. Romanii au luat crucificarea de la catargieni, care au luat-o de la persani. Nu se cunoaște nici măcar forma exactă a crucii. Dar știm că era o moarte brutală și lentă! A fost inventată pentru a ține persoana în viață și în suferință câteva zile. De obicei, ea murea prin asfixiere. Era menită a fi un exemplu de pedeapsă pentru răzvrătirea împotriva Romei.

- **„alți doi”** Aceasta este împlinirea profeției din Isa. 53:9, atestată în Mat. 27:38; Marcu 15:27; Luca 23:33.

19:19 „Pilat a scris o însemnare” Este posibil ca Pilat să fi scris de mână acest titlu (*titlon*), pe care altcineva l-a scris pe o pancardă din lemn. Matei o numește „vina” (*aitian*, Mat. 27:37), iar Marcu și Luca îi spun „înscripție” (*epigraphē*, Marcu 15:26; Luca 23:28).

19:20 „și era scrisă în aramaică[evreiește], latină și greacă” „Evreiește” se referă la aramaică (cf. 5:2; 19:13,17; 20:16; Iosefus, *Antich.* 2.13.1). Este interesant de observat diferența dintre Evangheliile în ceea ce privește cuvântul exact folosit pentru acuzația pusă pe cruce deasupra capului lui Isus.

1. Mat. 27:37 – „Acesta este Isus, Împăratul iudeilor”
2. Marcu 15:26 – „Împăratul iudeilor”
3. Luca 23:38 – „Acesta este Împăratul iudeilor”
4. Ioan 19:19 – „Isus din Nazaret, Împăratul iudeilor”

Fiecare este diferită, dar aceeași în esență. Acest lucru este valabil pentru cele mai multe dintre diferențele de detalii istorice dintre Evangheliile. Fiecare scriitor își scrie amintirile în moduri puțin diferite, dar sunt aceleași relatări ale martorilor oculari.

Pilat a intenționat să îi irite pe liderii evreilor punând pe crucea lui Isus chiar titlul de care se temeau (v. 21-22).

19:22 „Ce-am scris, am scris” Acestea sunt două VERBE LA TIMPUL TRECUT, care accentuează caracterul complet și final a ceea ce fusese scris.

TEXTUL NTR: 19:23-25a

23 Când soldații L-au răstignit pe Isus, I-au luat hainele și le-au împărțit în patru părți, câte o parte pentru fiecare soldat. De asemenea, I-au luat și tunica. Tunica era fără nici o cusătură, fiind țesută dintr-o singură bucată de sus până jos. 24 Atunci și-au zis unii altora: „Să n-o sfășiem, ci să tragem la sorți a cui să fie!” Aceasta s-a întâmplat ca să se îplinească Scriptura care zice: „Și-au împărțit veșmintele Mele între ei și au tras la sorți pentru cămașa Mea.” Soldații sunt deci cei ce au făcut aceste lucruri.

19:23 „le-au împărțit patru părți, câte o parte pentru fiecare ostaș” Ostașii au tras la sorți hainele lui Isus. Se referă doar la hainele de deasupra. Nu se știe sigur cum puteau fi împărțite în patru hainele lui Isus. Probabil se referă la încălțăminte, șalul de rugăciune (*tallith*), brâu și veșmintele exterioare. Nu se știe sigur dacă Isus purta turban. Evreii ar fi fost ofenșați de goliciunea totală. Aceasta este încă o împlinire a profeției citate în v. 24 (Ps. 22:18).

- **„tunica”** Haina de deasupra a lui Isus este desemnată prin termenul PLURAL *himatia*. Tunica (*chiton*) era haina lungă, purtată pe piele. Diferența dintre acestea două se poate vedea în Mat. 5:40 și Luca 6:29. Dorca le-a făcut pe amândouă (Fapte 9:39). Se pare că evreii din primul secol purtau și o lenjerie numită „haina din spate”. Isus nu a fost dezbrăcat complet.

Ultima propoziție a versetului 23 este tot un comentariu editorial al cuiva care a conviețuit cu Isus.

- **„Tunica era fără nici o cusătură, fiind țesută dintr-o singură bucată”** Acest lucru ar putea avea importanță teologică. O asemenea cămașă era neobișnuită și probabil a fost scumpă. Pare contrar firii lui Isus să aibă o haină neobișnuit de scumpă. Știm de la Iosefus (*Antich.* 3.7.4) că Marele Preot avea o asemenea cămașă, cum susține tradiția că a avut Moise. Aceasta ar putea fi o referire la Isus ca:

1. Mare Preot (Evrei)
2. Noul dătător al legii

Înțelesurile duble sunt posibile oriunde în Evanghelia lui Ioan, dar exegeții trebuie să fie atenți să nu alegorizeze toate detaliile!

19:24 „Aceasta s-a întâmplat ca să se îplinească Scriptura” Ps. 22 era fondul VT pentru crucificare.

1. Psalmul 22:1-2 – Mat. 27:64; Marcu 15:34
2. Psalmul 22:7-8 – Mat. 27:39,43; Marcu 15:29; Luca 23:35
3. Psalmul 22:15 – Mat. 27:48; Marcu 15:36; Luca 23:36; Ioan 19:28,29
4. Psalmul 22:16 – Mat. 27:35; Marcu 15:24; Ioan 20:25
5. Psalmul 22:18 – Mat. 27:35; Marcu 15:24; Luca 23:34; Ioan 19:24
6. Psalmul 22:27-28 – Mat. 27:54; Marcu 15:39; Luca 23:47; (Ioan 20:31; Mat. 28:18-20; Luca 24:46-47; Fapte 1:8)

TEXTUL NTR: 19:25b-27

25 Lângă crucea lui Isus stăteau mama Lui, sora mamei Lui, Maria – soția lui Clopa – și Maria Magdalena. 26 Când Isus a văzut-o pe mama Lui și, lângă ea, pe ucenicul pe care-l iubea, i-a zis mamei Sale: „Femeie, iată-l pe fiul tău!”. 27 Apoi i-a zis ucenicului: „Iat-o pe mama ta!” Și din ceasul acela ucenicul a luat-o acasă la el.

19:25 „Lângă crucea lui Isus, stăteau mama Lui și sora mamei Lui, Maria – nevasta lui Clopa, și Maria Magdalena”

Există multe controverse în privința existenței a trei sau patru nume aici. Probabil sunt patru nume, deoarece nu pot fi două surori cu numele Maria. Sora Mariei, Salome, apare în Marcu 15:40 și Mat. 27:56. Dacă acest lucru este adevărat, înseamnă că Iacov, Ioan și Isus erau veri. O tradiție din secolul al II-lea (*Hegesipus*) spune că Clopa era fratele lui Iosif. Maria Magdalena este femeia din care Isus a scos șapte demoni și prima căreia a ales să i se arate după Înviere (20:1-2; 11-18; Marcu 16:1; Luca 24:1-10).

SUBIECT SPECIAL: FEMEILE CARE L-AU URMAT PE ISUS

A. Prima mențiune a femeilor care l-au urmat pe Isus și l-au ajutat pe El și pe grupul de apostoli se află în Luca 8:1-3.

1. Maria, numită Magdalena (v. 2)
 - a. Mat. 27:56,61; 28:1
 - b. Marcu 15:40,47; 16:1,9
 - c. Luca 8:2; 24:10
 - d. Ioan 19:25; 20:1,11,16,18
2. Ioana, nevasta lui Cuza (slujitorul lui Irod, v. 3) este enumerată și în Luca 24:10
3. Susana (v. 3)
4. “și multe altele care-L ajutau cu ce aveau” (v. 3)

B. Un grup de femei este menționat ca fiind prezent la crucificare

1. lista lui Matei
 - a. Maria Magdalena (27:56)
 - b. Maria, mama lui Iacov și a lui Iosif (27:56)
 - c. mama fiilor lui Zebedei (27:56)

2. lista lui Marcu
 - a. Maria Magdalena (25:40)
 - b. Maria, mama lui Iacov Tadeu și a lui Iose (15:40)
 - c. Salome (15:40)
 3. Luca spune doar „femeile care-L însoțiseră din Galileea” (23:49)
 4. lista lui Ioan
 - a. Maria, mama lui Isus (19:25)
 - b. sora mamei Lui (19:25)
 - c. Maria a lui Clopa [KJ Cleopa, care ar putea însemna soția lui Clopa sau fiica lui Clopa] (19:25)
 - d. Maria Magdalena (19:25)
- C. este menționat un grup de femei care supravegheau locul îngropării lui Isus
1. lista lui Matei
 - a. Maria Magdalena (27:61)
 - b. cealaltă Maria (27:61)
 2. lista lui Marcu
 - a. Maria Magdalena (15:47)
 - b. Maria mama lui Iose (15:47)
 3. Luca spune doar „femeile care-L însoțiseră din Galileea” (23:55)
 4. Ioan nu atestă femeile care păzeau mormântul
- D. un grup de femei au venit la mormânt Duminică în zori
1. lista lui Matei
 - a. Maria Magdalena (28:1)
 - b. cealaltă Maria (28:1)
 2. lista lui Marcu
 - a. Maria Magdalena (16:1)
 - b. Maria mama lui Iacov (16:1)
 - c. Salome (16:1)
 3. lista lui Luca
 - a. „au venit la mormânt” (24:1-5,24)
 - 1) Maria Magdalena (24:10)
 - 2) Ioana (24:10)
 - 3) Maria mama lui Iacov (24:10)
 4. Ioan spune doar despre Maria Magdalena (20:1,11)
- E. Femeile sunt menționate ca fiind prezente în odaia de sus (Fapte 1:14)
1. „femeile” (1:14)
 2. Maria mama lui Isus (1:14)
- F. Nu se cunoaște cu siguranță relația dintre diferitele femei din aceste liste diferite. Evident, Maria Magdalena avea un rol predominant. Un articol de calitate despre femeile din viața și lucrarea lui Isus se află în *Dicționarul lui Isus și al Evangheliilor*, publicat de IVP, pp. 880-886.

19:26 „ucenicul pe care-l iubea” Deoarece Ioan nu este menționat pe nume în Evanghelie, mulți presupun că acesta era modul lui de a se identifica (13:23; 19:26; 21:7,20). În toate aceste expresii el folosește termenul *agapaō*, dar în 20:2 folosește aceeași expresie, dar cu *phileō*. Acești termeni sunt sinonimi în Ioan; compară 3:35 – *agapaō* cu 5:20 – *phileō*, unde ambele se referă la iubirea Tatălui pentru Fiul.

19:27 „din ceasul acela ucenicul a luat-o la el acasă” Aceasta nu înseamnă neapărat că Ioan a luat-o imediat pe Maria acasă la el, deși acest lucru ar putea fi dedus din faptul că ea nu este enumerată cu celelalte femei în Mat. 27:56 și Marcu 15:40. Tradiția spune că Ioan a avut grijă de Maria până la moartea ei, apoi a plecat în Asia Mică (în Efes), unde a făcut o lucrare lungă și de succes. La cererea bătrânilor din Efes, bătrân fiind, Ioan a scris amintirile vieții lui cu Isus (Evanghelia lui Ioan).

TEXTUL NTR: 19:28-30

28 După aceea, Isus, Care știa că acum totul s-a sfârșit, ca să se îplinească Scriptura, a zis: „Mi-e sete!” 29 Acolo era pus un vas plin cu vin acru. Au pus într-o ramură de isop un burete plin cu vin acru și I l-au dus la gură. 30 Când a primit vinul, Isus a zis: „S-a terminat!”. Apoi Și-a plecat capul și Și-a dat duhul.

19:28 „Isus, care știa că acum totul s-a sfârșit, ca să se îplinească Scriptura, a zis: «Mi-e sete!»” Din punct de vedere sintactic, este ambiguu dacă versetul menționat se referă la sintagma „mi-e sete” sau „s-a isprăvit”. Dacă este privit tradițional, „mi-e sete” este o referință la Ps. 69:21.

19:29 „Acolo era un vas plin cu vin acru” Este vorba despre un vin ieftin, acru. Era și pentru ostași, și pentru cei crucificați. Celor din urmă li se dădeau cantități mici de lichide pentru a lungi perioada crucificării.

- **„vin acru”** Cuvântul „vin acru” este la propriu. Aceasta era băutura celor săraci. Observă că Isus nu a luat vinul amestecat cu smirnă pe care I l-au dat femeile din Ierusalim (Marcu 15:23; Mat. 27:34). Motivul probabil pentru care a luat acest vin a fost împlinirea Ps. 22:15. El era prea extenuat pentru a vorbi și mai avea ceva de spus.
- **„într-o ramură de isop”** Unii consideră că aceasta este o utilizare simbolică a plantei speciale folosite la slujba de Paști (Exod. 12:22). Alții cred că scribii de demult au schimbat termenul și că la început însemna „săgeată”, „suliță” sau „băț” (cf. NEB, dar REB schimbă în „isop”), Mat. 27:48 și Marcu 15:36 au „trestie”.

Motivul pentru care mulți văd aici o schimbare a scribilor este faptul că isopul nu avea tulpina lungă (5-10 cm), dar nu trebuie să uităm că crucile nu erau foarte înalte. Imaginile noastre tradiționale cu crucile înalte ar putea fi doar înțelegerea greșită a v. 3:14. Este posibil ca picioarele lui Isus să fi fost la 3-5 cm de la pământ.

19:30 „S-a terminat!” Acesta este un INDICATIV TRECUT PASIV. Am aflat din Evangheliile Sinoptice că Isus a spus aceasta strigând (Marcu 15:37; Luca 23:46; Mat. 27:50). Se referă la lucrarea încheiată de mântuire. În papirusurile egiptene (Moulton și Milligan) această formă a termenului (*telos*) era o expresie comercială care însemna „plătit în întregime”.

- **„Și-a plecat capul și Și-a dat duhul”** Sintagma „Și-a plecat capul” era idiomă, cu sensul de „a merge la culcare”. Pentru Isus, momentul morții a fost unul calm. Concluzia este că în momentul morții, latura spirituală a omului este separată de cea fizică. Acest lucru pare să necesite o stare imaterială a credincioșilor între moarte și ziua învierii (2 Cor. 5; 1 Tes. 4:13-18, vezi William Hendriksen, *Biblia și viața de apoi*).

Versetele paralele din Marcu 15:37 și Luca 23:46 au „Și-a dat duhul”. În ebraică se folosește același cuvânt pentru „duh” și „suflare”. Ultima suflare era considerată părăsirea trupului de către duh (Gen. 2:7).

TEXTUL NASB (ACTUALIZAT): 19: 31-37

31 Pentru că era Ziua Pregătirii, iudeii, ca să nu rămână trupurile pe cruce în timpul Sabatului, pentru că acel Sabat era o zi mare, i-au cerut lui Pilat să fie zdrobite picioarele celor răstigniți și să fie luați de pe cruce. 32 Soldații au venit deci și i-au zdrobit picioarele primului, apoi și ale celui alt care fusese răstignit împreună cu El. 33 Însă, când au venit la Isus, au văzut că deja murise și nu l-au mai zdrobit picioarele, 34 ci unul dintre soldați l-a străpuns coasta cu sulița; și imediat a ieșit sânge și apă. 35 Cel ce a văzut lucrul acesta a depus mărturie și mărturia lui este adevărată. Și el știe că spune adevărul, pentru ca și voi să credeți. 36 Căci aceste lucruri s-au întâmplat ca să se îplinească Scriptura care zice: „Nici unul din oasele Lui nu va fi rupt.” 37 Și în altă parte, Scriptura mai zice: „Vor privi la Cel pe Care L-au străpuns.”

19:31 „ca să nu rămână trupurile pe cruce în timpul Sabatului” Evreii considerau cadavrele o metodă de spurgere ceremonială a pământului (Deut. 21:23), în special de Sabatul Preasfânt al Paștelui.

- **„pentru că acel Sabat era o zi mare”** Această sintagmă a fost interpretată în două moduri:

1. masa de Paște și Sabatul coincideau în anul respectiv (evreii foloseau un calendar lunar)
2. sărbătoarea Azimilor coincidea cu Sabatul în anul respectiv

Sărbătoarea Paștelui și a Azimilor (Exod 12) dura acum opt zile.

- **„să fie zdrobite picioarele celor răstigniți și să fie luați de pe cruce”** Se pare că se mai întâmplaseră acest lucru. Era folosit un ciocan mare pentru a zdrobi picioarele celor crucificați. De obicei crucificarea provoca moarte prin asfixiere. Zdrobirea picioarelor provoca asfixierea aproape imediată, deoarece persoana nu-și putea ridica picioarele pentru a respira.

19:33 „au văzut că deja murise și nu l-au mai zdrobit fluierile picioarelor” Aceasta ar putea fi împlinirea prorociei din Exod 12:46, Num. 9:12 și Ps. 34:20.

19:34 „unul dintre ostași l-a străpuns coasta cu sulița; și îndată a ieșit din ea sânge și apă” Acesta este un detaliu medical al unui martor ocular, care arată că era mort cu adevărat, afirmând astfel caracterul uman al lui Isus ca Mesia. Evanghelia lui Ioan și 1 Ioan au fost scrise în vremea dezvoltării gnosticizmului, care susținea divinitatea lui Isus, dar Îi nega caracterul uman.

19:35 Acest verset este un comentariu al lui Ioan, el fiind singurul martor ocular la (1) procesele nocturne; (2) procesul roman și la (3) crucificare. Acest comentariu despre moartea lui Isus este paralel cu 20:30-31, care demonstrează scopul de evanghelizare al Evangheliei (21:24). Vezi Subiectul Special „Martori ai lui Isus” de la 1:8.

Există o diferență în manuscrisul grecesc în ceea ce privește VERBUL ultimei subordonate. Textele au TIMPUL PREZENT și unele au TIMPUL AORIST. Dacă la început era un AORIST, se concentrează asupra necredincioșilor, la fel ca 20:30-31. Dar dacă era PREZENT, se concentrează asupra continuării și creșterii în credință. Evanghelia lui Ioan pare a fi adresată ambelor grupuri.

- **„adevărată...adevărul”** Vezi subiectele speciale de la 6:55 și 17:3.

19:36 Aceasta ar putea fi o aluzie la Mielul de Paști din Exod12:46, Num. 9:12 sau Ps. 34:20. Depinde la ce se referă: (1) străpuns sau (2) zdrobit. Isus Însuși a arătat aceste versete Bisericii primare în timpul celor 40 de zile petrecute pe pământ după Înviere (Luca 24:27; Fapte 1:2-3). Predicarea Bisericii primare (din Faptele apostolilor) reflectă aceste profeții împlinite din VT pe care le-a indicat Isus.

19:37 Acesta este un citat din Zah. 12:10 care reprezintă una dintre cele mai mari promisiuni:

1. Israelul se va întoarce într-o zi la Isus Mesia, cu credință (Apoc. 1:7)
2. mulți evrei care crezuseră erau acolo, îndurerați de moartea lui Isus
3. se referă la soldații romani (Mat. 27:54), care reprezentau neamurile (12:32)

Este interesant că acest text este, evident, din textul masoretic ebraic, iar nu din LXX – citată de obicei de scriitorii Evangheliilor. LXX are „batjocorit”, dar textul masoretic are „străpuns”.

TEXTUL NTR: 19:38-42

38 După aceea, Iosif din Arimateea, care era ucenic al lui Isus, dar în secret, de frica iudeilor, i-a cerut lui Pilat să-l lase să ia trupul lui Isus. Pilat i-a dat voie. Prin urmare, el a venit și a luat trupul lui Isus. 39 A venit și Nicodim, cel care la început se dusese la Isus noaptea, și a adus un amestec de aproape o sută de litre de smirnă și aloec. 40 Au luat trupul lui Isus și L-au înfășurat în fâșii de pânză de in, cu miresme, așa cum este obiceiul de înmormântare la iudei. 41 În locul unde fusese răstignit era o grădină, iar în grădină era un mormânt nou, în care nu mai fusese pus nimeni. 42 Pentru că era Ziua Pregătirii Iudeilor și pentru că mormântul era aproape, L-au pus pe Isus acolo.

19:38-39 „Iosif...Nicodim” Acești doi membri bogați și influenți ai Sanhedrinului erau în secret ucenici ai lui Isus, care au încetat să se mai scundă în acest moment critic și periculos.

19:39 „a adus un amestec de aproape o sută de litri de smirnă și aloec” Acestea erau niște miresme de înmormântare tradiționale ale evreilor din primul secol. Cantitatea este cam exagerată; mulți o consideră simbolică pentru înmormântarea lui Isus ca a unui rege (2 Cron. 16:14). Vezi subiectul special despre ungere de la 11:2.

Surprinzător, grecescul pentru „amestec” (*migma*), care se găsește în MSS P⁶⁶, κ², A, D, L, și în cele mai multe versiuni ale patriarhilor Bisericii, este schimbat în „pachet” (*eligma*) în MSS κ^{*}, B, W și în câteva versiuni în limba coptă. UBS⁴ este aproape sigură de „amestec”.

19:40 „Au luat trupul lui Isus și L-au înfășurat în fâșii de pânză de in, cu miresme” Aromele aveau două scopuri: (1) să îndepărteze mirosul și (2) să lipească materialul pentru înmormântare.

SUBIECT SPECIAL: MIRESME PENTRU ÎNMORMÂNTARE

A. Mirul, o rășină aromată din pomii din Arabia

1. această mirodenie este menționată de doisprezece ori în VT, de cele mai multe ori în literatura sapiențială ca parfum
2. a fost unul dintre darurile aduse de magi copilului Isus (Mat. 2:11)

3. simbolistica lui este frapantă:
 - a. folosit la „untdelemnul pentru ungerea sfântă” (Exod 30:23-25)
 - b. dar pentru regi (Mat. 2:11)
 - c. folosit pentru ungerea lui Isus la înmormântare (Ioan 19:39, simbolic în Ioan 11:2). Acesta era un obicei ebraic prezentat în Talmud (Berachot 53a)

B. Aloe, un lemn mirositor

1. legat de parfum (Num. 24:6; Ps. 45:8; Prov. 7:17; Cântarea cântărilor 4:14)
2. amestecat cu mir, era folosit de egipteni în procesul de îmbalsămare
3. Nicodim a adus o cantitate mare la înmormântarea lui Isus și L-a uns cu el (Ioan 19:39). Acesta era un obicei al evreilor, descris în Talmud (Betsa 6a).

19:41 „În locul unde fusese răstignit era o grădină” Este foarte important să înțelegem râvna cu care au lucrat Iosif și Nicodim. Isus a murit la ora 3:00 p.m. și trebuia să fie îngropat până la ora 6:00 p.m., când începea Sabatul de Paști la evrei.

- **„un mormânt nou, în care nu mai fusese pus nimeni”** Acesta este un PARTICIPIU TRECUT PERIFRATIC PASIV. Aflăm din Mat. 27:6 că acesta este mormântul propriu al lui Iosif. Aceasta este o împlinire a lui Isaia 53:9 citat în Mat. 27:57.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce L-au plesnit soldații pe Isus și și-au bătut joc de El?
2. Care este semnificația încercării repetate a lui Pilat de a-L elibera pe Isus?
3. De ce este atât de uimitoare declarația Marelui Preot din v. 15?
4. De ce diferă detaliile crucificării de la evanghelie la evanghelie?
5. Care este legătura dintre Deuteronom 21:23 și crucificarea lui Isus?

IOAN 20

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Învierea lui Isus 20:1-10	Mormântul gol 20:1-10	Învierea 20:1-10	Mormântul gol 20:1-10	Mormântul gol 20:1-2 20:3-10
Isus Se arată Mariei Magdalena 20:11-18	Maria Magdalena Îl vede pe Domnul înviat 20:11-18	20:11-18	Isus Se arată Mariei Magdalena 20:11-13a 20:13b 20:14-15a 20:15b 20:16a 20:16b 20:17 20:18	Apariția în fața Mariei Magdalena 20:11-18
Isus Se arată ucenicilor 20:19-23	Apostolii trimiși 20:19-23	20:19-23	Isus Se arată ucenicilor Lui 20:19-23	Apariția în fața ucenicilor 20:19-23
Isus și Toma 20:24-29	Vederea și credința 20:24-29	20:24-29	Isus și Toma 20:24-25a 20:25b 20:26-27 20:28 20:29	20:24-29
Scopul cărții 20:30-31	Pentru ca să credeți 20:30-31	20:30-31	Scopul cărții 20:30-31	Prima concluzie 20:30-31

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 1-29

- A. Toate promisiunile pe care Isus le-a făcut apostolilor în capitolele 14-17 au fost împlinite în seara primei învieri, Duminică. Vezi observația de la 16:20.
- B. Povestirile Evangheliei diferă în detaliile privind învierea deoarece:
 1. sunt relatări ale martorilor oculari
 2. anii au trecut
 3. fiecare a scris unui grup-țintă și a accentuat idei diferite (Mat. 28; Marcu 16; Luca 24)

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 20:1-10

1 În prima zi a săptămânii, Maria Magdalena a venit la mormânt dis-de-diminează, când încă era întuneric, și a văzut că piatra fusese luată de pe mormânt. **2** A alergat și a venit la Simon Petru și la celălalt ucenic, cel pe care-l iubea Isus, și le-a zis: „L-au luat pe Domnul din mormânt și nu știm unde L-au pus!“ **3** Atunci Petru și celălalt ucenic au ieșit și s-au dus la mormânt. **4** Cei doi au început să alerge împreună, dar celălalt ucenic a alergat mai repede decât Petru și a ajuns primul la mormânt. **5** Când s-a aplecat să se uite înăuntru, a văzut fâșiile de pânză întinse pe jos, dar n-a intrat. **6** Simon Petru, care îl urma, a ajuns și el; a intrat în mormânt și a văzut fâșiile de pânză întinse pe jos, **7** dar ștergarul care fusese pe capul lui Isus nu era pus împreună cu fâșiile de pânză, ci era împăturit și așezat într-un loc separat. **8** Atunci celălalt ucenic, care ajunsese primul la mormânt, a intrat și el, a văzut și a crezut. **9** Căci tot nu înțeleseseră Scriptura, potrivit căreia El trebuia să învie dintre cei morți. **10** Apoi ucenicii s-au întors acasă.

20:1 „În prima zi a săptămânii” Aceasta era Duminica, prima zi lucrătoare de după Sabatul cel mare din săptămâna Paștelui, când se jertfeau primele roade la templu. Isus a fost primul rod al celor morți (1 Cor.15:23). Aparițiile lui Isus în trei seri succesive de Duminică a inițiat închinarea de Duminică a credincioșilor (v. 19, 26; Luca 24:36 și următoarele; Fapte 20:7; I Cor. 16:2).

- „**Maria Magdalena**” Ea este una dintre cele câteva femei care Îl însoțeau pe Isus și pe apostoli. În Galileea, Isus scosese din ea câțiva demoni (Marcu 16:9 și Luca 8:2). Ea a fost prezentă la crucificare. Vezi observațiile de la 19:25.

Deși Evanghelia lui Ioan nu prezintă scopul vizitei Mariei, Marcu 16:1 și Luca 23:6 menționează că dimineața devreme câteva femei (v.2) au venit să unșă trupul lui Isus cu mirodenii. Se pare că ele nu știau despre ungerea făcută de Iosif și Nicodim sau că trebuia să fie continuată.

- „**când încă era întuneric**” Se pare că ea și alte persoane plecaseră de acasă când era încă întuneric, dar când au ajuns se făcuse dimineață (Matei 28:1; Marcu 16:2).

- **„piatra fusese luată de pe mormânt”** Literal este „scoasă afară” (PARTICIPIU TRECUT PASIV) din peșteră (Mat. 28:2). Nu uita că piatra a fost dată la o parte pentru a le permite accesul martorilor oculari în mormânt, nu pe al lui Isus afară. Noul Lui trup de după Înviere nu avea limitele fizice ale trupului Său pământesc (20:19,26).

20:2 „A alergat” – se pare că ea a plecat devreme de la mormânt pentru a le spune ucenicilor că Isus nu era acolo (Mat. 28:5).

- **„celălalt ucenic, cel pe care-l iubea Isus”** Cuvântul grecesc pentru „iubire” este *phileō*, care are conotație de iubire frățească. Dar în greaca koine (300 î.Hr.-300 d.Hr.) era sinonim cu *agapaō*. Se pare că ucenicul menționat era Ioan, autorul Evangheliei (v.4-8 și 13:23). Aici El este împreună cu Petru.

- **„L-au luat pe Domnul”** Acesta este un INDICATIV AORIST ACTIV (acțiune încheiată). Isus nu mai era. În mintea Mariei, „ei” (subînțeles) se referă la conducătorii evreilor. Aparent, apostolii și ucenicii prezenți în observația de mai sus au fost surprinși de Înviere.

- **„noi (subînțeles)”** Acest pronume le include pe Maria din Magdala, Maria mama lui Iacov, Salome, Ioana și alte femei (Matei 28:1; Marcu 16:1; Luca 24:10)

20:4 „celălalt ucenic a alergat mai repede decât Petru și a ajuns primul la mormânt” Probabil Ioan era cel mai tânăr dintre apostoli (tradiția).

20:5 „s-a aplecat” Mormintele din acea perioadă aveau intrarea joasă, de aproximativ 90-120 cm. Oamenii trebuiau să se aplece (v. 11) pentru a intra în peșteră/buncăr.

- **„să se uite înăuntru”** Sensul literal al acestei sintagme este „a se concentra pentru a vedea”. Acest lucru se datora contrastului dintre lumina dimineții și mormântul întunecat.

- **„a văzut fâșiile de pânză întinse pe jos”** În textul din limba greacă nu se specifică unde și cum erau puse bandajele. Dacă trupul a fost furat ar fi fost luate și bandajele, deoarece mirodeniile acționau ca un lipici!

20:6 „Simon Petru” – Simon (*Cefa*) era numele ebraic (aramaic), iar Petru (*Petros*) era numele grecesc dat lui de către Isus. În limba greacă, însemna „piatră separată” sau „bolovan” (Mat. 16:18). În aramaică, nu există distincție între *Petros* și *Petra*.

20:7 „ștergarul care fusese pe capul lui Isus” Fața era înfășurată cu un material separat (11:44). Este posibil ca acest ștergar să fi fost folosit pentru (1) a acoperi fața; (2) a înfășura fața (NJB) sau (3) a lega ușor maxilarul la loc (TEV).

- **„împăturit și așezat într-un loc separat”** Acesta este încă un PARTICIPIU TRECUT PASIV, care spune că cineva l-a împăturit cu grijă. Aparent acest lucru i-a atras atenția lui Ioan și l-a făcut să creadă (v. 8).

20:8 „a văzut și a crezut” Ioan a văzut dovada fizică și a crezut că Isus era viu! Sau poate nu (v. 11, 9)? Credința în înviere a devenit o chestiune teologică foarte importantă.

1. Romani 10:9-13

2. I Corinteni 15

I Cor. 15:12-19 este un rezumat bun al consecințelor care ar fi existat dacă Isus nu ar fi înviat! Învierea a devenit un adevăr central al primelor predici ale apostolilor din Faptele apostolilor, numit *kerigma*. Vezi Subiectul Special de la 5:39.

20:9 „**tot nu înțeleseseră Scriptura**” Acesta este un alt comentariu editorial al autorului. S-ar putea referi la Ps. 16:10, pe care Petru îl citează la Rusalii, în Faptele Apostolilor 2:27, sau s-ar putea referi la Isa. 53:10-12 sau Osea 6:2. Sanhedrinul a înțeles prezicerea făcută de Isus în privința învierii Lui (Mat. 27:62-66), dar nu și apostolii. Ce ironie!

Din punct de vedere teologic, este posibil ca acest verset să fi întărit adevărul că Duhul Sfânt nu coborâse peste apostoli în plinătatea Lui. Duhul Sfânt, odată dat, îi ajută pe credincioși să înțeleagă cuvintele și faptele lui Isus (2:22; 14:26).

20:10 Aceasta ar putea însemna că ei (1) s-au întors în Galileea (Mat. 20:37; 28:7,10,16; Ioan 21 îi găsește pe Marea Galileii) sau (2) au mers în grupurile lor din Ierusalim. Deoarece întâmplările de după înviere au avut loc în odaia de sus, varianta a doua este mai probabilă.

TEXTUL NTR: 20:11-18

11 Maria însă stătea afară, lângă mormânt, și plângea. În timp ce plângea, s-a aplecat să se uite în mormânt **12** și a văzut doi îngeri îmbrăcați în alb, șezând unul la cap și unul la picioare în locul unde fusese pus trupul lui Isus. **13** Ei au întrebat-o: – Femeie, de ce plângi? Ea le-a răspuns: – Pentru că L-au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus! **14** După ce a spus acestea, s-a întors și L-a văzut pe Isus stând acolo, dar nu știa că este Isus. **15** Isus a întrebat-o: – Femeie, de ce plângi? Pe Cine cauți? Crezând că este grădinarul, ea I-a zis: – Domnule, dacă Tu L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus și eu Îl voi lua! **16** – Maria! i-a zis Isus. Ea s-a întors și I-a zis în aramaică: – Rabbuni! – care înseamnă: „Învățătorule!”. **17** Isus i-a zis: – Nu Mă ține, pentru că încă nu M-am suit la Tatăl! Du-te însă la frații Mei și spune-le: „Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru, la Dumnezeu Meu și Dumnezeu vostru!” **18** Maria Magdalena s-a dus și i-a anunțat pe ucenici: „L-am văzut pe Domnul!” și că El i-a spus aceste lucruri.

20:11 „**plângea**” Sensul literal al cuvântului este „bocea” (11:31). Este la TIMPUL IMPERFECT, care vorbește despre acțiune în desfășurare în trecut. Obiceiurile occidentale de înmormântare sunt foarte emoționale.

20:12 „**doi îngeri**” Ioan și Luca (24:23) sunt de acord că au fost doi îngeri. Matei care de obicei folosește perechi (8:28; 9:27; 20:30), scrie despre un singur înger! Acesta este un exemplu de diferență inexplicabilă între Evanghelii.

Evangheliști sunt martori oculari care selectează, adaptează și combină lucrările și cuvintele lui Isus pentru scopurile lor teologice (inspirate) și pentru grupul țintă. Cititorii moderni pun adesea întrebări precum (1) care dintre Evanghelii are acuratețe istorică sau (2) caută mai multe detalii istorice în legătură cu un eveniment sau o învățătură decât atestă scriitorul inspirat al Evangheliei. Exegeții trebuie să caute în primul rând intenția autorului original exprimată într-o Evanghelie. Nu avem nevoie de mai multe detalii istorice pentru a înțelege Evangheliile.

- „**în alb**” Tărâmul spiritual sau ființele spirituale sunt descrise în haine albe.
 1. Hainele lui Isus la schimbarea la față – Matei 17:2; Marcu 9:3; Luca 9:29
 2. Îngerii de la mormânt – Matei 28:3; Marcu 16:5; Luca 24:4; Ioan 20:12
 3. Îngerii de la înălțarea la cer – Fapte 1:10
 4. Sfinții cu Cristos glorificat – Apoc. 3:4-5,18

5. Bătrânii (îngerii) din jurul tronului lui Dumnezeu – Apoc. 4:4
6. Martirii de sub tronul lui Dumnezeu – Apoc. 6:11
7. Toți cei mântuiți – Apoc. 7:9,13-14 (Dan. 12:10)
8. Oștirile de îngeri din cer – Apoc. 19:14
9. Imaginea de sfințire în VT – Ps. 51:7; Isa. 1:18 (simbolizând puritatea lui Dumnezeu, Dan. 7:9)

20:14 „nu știa că este Isus” Maria Magdalena nu l-a recunoscut pe Isus. Motivele posibile sunt:

1. avea lacrimi în ochi.
2. privea de la întuneric la lumină
3. înfățișarea lui Isus era diferită dintr-un anumit punct de vedere. (Mat. 28:17 și Luca 24:16, 37)

20:15 „Domnule” Este folosit grecescul *kurios*. Aici nu are înțeles teologic (12:21). Ar putea însemna „domn”, „stăpân”, „proprietar”, „soț” sau „Domn”. Maria credea că vorbește cu (1) un grădinar sau (2) proprietarul grădinii.

Observă însă utilizarea lui cu sens teologic la 20:28!

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, presupusă a fi adevărată din perspectiva vorbitorului. Ea credea că cineva furase trupul.

20:16 „Maria... Rabbuni” Numele „Maria” este literal „Miriam”. Ambii termeni sunt în aramaică („ebraică” înseamnă „aramaică”, 5:2; 19:13,17, 20). Se pare că Isus i-a rostit numele într-o manieră caracteristică. El trebuie să fi făcut același lucru când s-a rugat cu cei doi pe drumul spre Emaus (Luca 24:30-31). „I” de la „Rabuni” ar putea însemna „Rabinul meu”, „Stăpânul meu”, sau „învățătorul meu”.

SUBIECT SPECIAL: APARIȚIILE LUI ISUS DE DUPĂ ÎNVIERE

Isus S-a arătat câtorva persoane pentru a demonstra că a înviat:

1. femeilor la mormânt,
2. celor unsprezece apostoli
3. lui Simon
4. la doi bărbați
5. apostolilor
6. Mariei Magdalena
7. la zece ucenici
8. la unsprezece ucenici
9. la șapte ucenici
10. lui Cefa (Petru)
11. celor doisprezece (apostoli)
12. la 500 de frați
13. lui Iacov (ruda lui pământească)
14. tuturor apostolilor
15. Pavel.

Evident, unele dintre acestea se referă la aceeași apariție. Isus a vrut ca ei să fie siguri că El e viu!

20:17

NASB „nu Mă ține”

NKJV „nu Mă ține”

NRSV „nu te ține de Mine”

TEV „nu te ține de Mine”

NJB „nu Mă ține”

KJV are „nu mă ating”. Acesta este un IMPERATIV PREZENT REFLEXIV cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, care de obicei presupune încetarea unei acțiuni în desfășurare. Maria s-a apucat și se ținea de El! Acest lucru nu are implicații teologice în ceea ce privește atingerea trupului lui Isus înainte de înălțare. În Ioan 20:26, Isus îi dă voie lui Toma Să-l atingă și în Matei 28:9 le dă voie femeilor Să-i cuprindă picioarele.

- **„încă nu M-am suit la Tatăl”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV. Isus nu se va urca la cer decât la 40 de zile după înviere (Fapte 1:9).
- **„Du-te însă la frații Mei”** Domnul înviat și glorificat îi numește „frați” pe acești lași (Matei 12:50).
- **„Mă sui”** Această sintagmă este la TIMPUL PREZENT. Aceasta nu s-a întâmplat de fapt decât după 40 de zile, când era în prezența lor (Luca 24:50-52; Fapte 1:2-3). Ioan folosește mereu dualismul vertical sus – jos. Isus vine de la Tatăl (preexistență) și Se întoarce la Tatăl (glorificare).
- **„la Tatăl Meu și Tatăl vostru”** Ce declarație minunată! Dar trebuie să spun că aceasta nu implică egalitatea dintre calitatea de fii a credincioșilor și calitatea de Fiu a lui Isus. El este singurul Fiul al Tatălui (3:16), pe deplin Dumnezeu și pe deplin om. Credincioșii devin membri ai familiei doar prin El. El este Domn, Mântuitor și frate!

20:18 Și Maria este martor!

TEXTUL NTR: 20:19-23

19 În seara acelei zile, prima zi a săptămânii, în timp ce acolo unde se aflau ucenicii ușile erau încuiate de frica iudeilor, Isus a venit, a stat în mijlocul lor și le-a zis: „Pace vouă!” **20** Și spunând aceasta, le-a arătat mâinile și coasta Lui. Ucenicii s-au bucurat când L-au văzut pe Domnul. **21** Isus le-a zis din nou: „Pace vouă! Așa cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi!” **22** Și spunând aceasta, a suflat peste ei și le-a zis: „Luați Duh Sfânt! **23** Celor ce le veți ierta păcatele, vor fi iertate, iar celor ce le veți ține, vor fi ținute.”

20:19 „În seara acelei zile” La evrei ziua începe și se termină la asfințit (Gen 1:5); aici este aproximativ ora 18:00, Duminică.

- **„prima zi a săptămânii”** Duminica era prima zi de lucru, ca Luni la noi. Această zi a devenit ziua de întâlnire a Bisericii pentru a sărbători învierea lui Isus. El Însuși a înființat acest obicei, apărând în odaia de sus trei Duminici consecutive, seara (19,26; Luca 24:36 și următoarele; Fapte 20:7; 1 Cor. 16:2)

Prima generație de credincioși a continuat să se întâlnească de Sabat la sinagogile locale și la Templu în zilele de sărbătoare stabilite. Dar rabinii au instituit un „jurământ de blestem” care le cerea membrilor sinagogii să nu-L recunoască pe Isus ca Mesia (după anul 70 d.Hr.). În acest moment, ei au renunțat la slujbele de Sabat, dar au continuat să se întâlnească cu alți credincioși Duminica, ziua învierii, pentru a sărbători învierea lui Isus.

- **„ușile erau încuiate”** Acesta este un PARTICIPIU TRECUT PASIV. PLURALUL ne spune că erau încuiate și ușile de sus, și ușile de jos. Acest lucru este menționat (1) pentru a sublinia apariția lui Isus sau (2) pentru a arăta frica lor de a nu fi arestați.
- **„ucenicii”** Toma nu era prezent. Erau prezenți alți ucenici, în afară de cei unsprezece apostoli (Luca 24:33).
- **„Pace vouă!”** Aceasta arată cât erau de surprinși și posibil înfricoșați. Isus le promisese pacea (14:27; 16:33). Probabil această urare reflectă salutul ebraic *shalom*. Isus o repetă de trei ori (v. 19, 21, 26).

20:20 „le-a arătat mâinile și coasta Lui” Se pare că Ioan se axează mai mult decât alte Evanghelii pe coasta străpunsă a lui Isus (19:37; 20:25). Picioarele Lui nu sunt menționate decât în Luca 24:39 și Ps. 22:16. Trupul de slavă al lui Isus păstrează semnele crucificării (I Cor. 1:23; Gal. 3:1).

- **„Domnul”** Acest titlu este folosit aici cu întreaga lui semnificație teologică, care se leagă de YHWH din VT (Exod 3:14). Folosind un titlu din VT a lui Dumnezeu Tatăl pentru a-L desemna pe Isus, autorii NT afirmă întregul caracter divin al lui Isus. Vezi Subiectul Special de la 3:19.

20:21 „Așa cum M-a trimis pe Mine Tatăl” Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV (17:18). Biserica are un mandat divin (Mat. 28:18-20; Luca 24:47; Fapte 1:8). De asemenea, credincioșii au fost trimiși într-o misiune a sacrificiului (2 Cor. 5:14-15; 1 Ioan 3:16).

Isus folosește doi termeni diferiți pentru „a trimite”. În Ioan, ei sunt sinonimi. Acest lucru se vede clar în capitolul 8, unde *pempō* este folosit pentru trimiterea lui Isus de către Tatăl (8:16,18,26,29), dar în 8:42 este folosit *apostellō*. Același lucru este valabil și pentru capitolele 5-6. Vezi subiectul special „Trimis” (*Apostellō*) de la 5:24.

20:22 „a suflat peste ei” Acesta este un joc de cuvinte cu termenul „a sufla”. Ebraicul *ruach* și grecescul *pneuma* pot însemna „a sufla”, „vânt” sau „duh”. În LXX, același VERB a fost folosit în VT pentru activitatea de creare a lui Dumnezeu în Gen 2:7 și învierea lui Israel în Ezec. 37:5, 9. PRONUMELE „ei” se referă la un grup mai mare, nu doar la apostoli (Luca 24:33).

- **„Luați Duh Sfânt!”** Acesta este un IMPERATIV AORIST ACTIV. Nu se cunoaște cu siguranță legătura dintre acest lucru și venirea Duhului Sfânt de la Rusalii. Când s-a arătat, Isus a îndeplinit toate promisiunile făcute ucenicilor. Duhul Sfânt este legat de înzestrarea lor de către Isus pentru noua lor lucrare, așa cum L-a înzestrat Duhul Sfânt pe Isus la botezul Lui.

Acest verset a fost folosit de Biserica primară în disputa pe tema venirii Duhului Sfânt de la Tatăl sau de la Tatăl și de la Fiul. În realitate, toate cele trei Persoane ale Trinității sunt implicate în toate acțiunile de mântuire.

În cartea *O teologie a Noului Testament*, George Ladd rezumă interpretările posibile ale acestui pasaj:

„Acest pasaj ridică dificultăți în lumina venirii Duhului Sfânt la Rusalii, care pot fi rezolvate în unul din cele trei moduri. Ori Ioan nu a știut despre Rusalii și înlocuiește această poveste și pune în practică „Rusaliile lui Ioan”; ori Duhul Sfânt a fost dat de fapt de două ori; ori faptul că Isus a suflat peste ucenici a fost o pildă practică care a promis și a anticipat venirea reală a Duhului Sfânt la Rusalii” (p.289).

Nota de subsol 24 (p.1965) în Biblia NET afirmă că acest lucru amintește de Gen 2:7 (LXX). În Geneza a fost dată viața fizică, iar în NT este dată viața veșnică. Această accentuare a „sufărării din Dumnezeu” este paralelă cu Ezechiel 37, unde YHWH dă o nouă viață poporului său suflând Duh Sfânt.

20:23 „Celor ce le veți ierta păcatele” Aici sunt două PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE, cu o particulă folosită de obicei pentru PROPOZIȚIILE CONDIȚIONALE SECUNDARE. Acest amestec crește contingenta în legătură cu cei care răspândesc Evanghelia și cu cei care răspund prin credință. O persoană care cunoaște Evanghelia alege să o împărtășească și o persoană care o aude alege să o primească. Ambele aspecte sunt necesare. Acest verset nu dă autoritate arbitrară clerului, ci putere minunată dătătoare de viață martorilor care cred! Această autoritate a fost evidențiată în călătoria misionară a celor 70 în timpul vieții lui Isus.

- **„vor fi iertate”** Această construcție gramaticală este un INDICATIV TRECUT PASIV. DIATEZA PASIVĂ implică iertarea lui Dumnezeu, disponibilă în întregime prin proclamarea Evangheliei. Credincioșii au cheile împărăției (Mat 16:19) și le pot folosi. Această promisiune este făcută Bisericii, nu persoanelor individuale. Din punct de vedere teologic ea este similară cu „legate și dezlegate” din Mat 18:18.

TEXTUL NTR: 20:24-25

24 Însă Toma, unul dintre cei doisprezece, cel numit „Didimus“, nu era cu ei când a venit Isus. 25 Ceilalți ucenici i-au zis: – L-am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: – Dacă nu văd semnul cuielor în mâinile Lui, dacă nu pun degetul meu în semnul cuielor și dacă nu pun mâna mea în coasta Lui, nu voi crede!

20:24 „Însă Toma, unul dintre cei doisprezece, cel numit „Didimus“, nu era cu ei când a venit Isus” În limba greacă, „Didimus” înseamnă „geamăn” (11:16). Oamenii au folosit adesea acest pasaj pentru a-l numi pe Toma „necredincios”, dar nu uitați de 11:16. Toma apare mult mai des în Evanghelia lui Ioan decât în orice altă Evanghelie (11:16; 14:5; 20:24, 26, 27, 28, 29; 21:21).

20:25 „Dacă nu... nu voi crede” „Dacă nu” introduce o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ și o NEGAȚIE DUBLĂ: „nu voi crede niciodată, în nici un caz” până nu văd și nu ating. Isus i-a onorat această cerere. Isus a lucrat la credința ucenicilor prin (1) minunile Lui și (2) prezicerile Lui. Mesajul lui Isus era atât de nou și de radical încât El le-a dat timp să înțeleagă și să asimileze afirmațiile și implicațiile Evangheliei.

- **„semnul”** Vezi Subiectul Special de mai jos.

SUBIECT SPECIAL: FORMA (TUPOS)

Problema este cuvântul *tupos*, care are o varietate de sensuri.

1. Moulton și Milligan, *Vocabularul Noului Testament grecesc*, p. 645

A. model

- B. plan
 - C. formă sau stil de scriere
 - D. decret sau edict
 - E. sentință sau decizie
 - F. model de trup de om ca jertfe pentru zeul vindecării
 - G. VERB folosit cu sensul de aplicare a preceptelor legii
2. Louw și Nida, *Dicționar grec-englez*, vol. 2, p. 249
- A. cicatrice (Ioan 20:25)
 - B. chip (Fapte 7:43)
 - C. model (Evrei 8:5)
 - D. exemplu (1 Cor. 10:6; Fil. 3:17)
 - E. arhetip (Rom. 5:14)
 - F. fel (Fapte 23:25)
 - G. conținut (Fapte 23:25)
3. Harold K. Moulton, *Dicționar analitic revizuit grecesc*, p. 411
- A. lovitură, imprimare, semn (Ioan 20:25)
 - B. contur
 - C. chip (Fapte 7:43)
 - D. formulă, schemă (Rom. 6:17)
 - E. formă, semnificație (Fapte 23:25)
 - F. chip, duplicat (1 Cor. 10:6)
 - G. formă anticipativă, tip (Rom. 5:14; 1 Cor. 10:11)
 - H. model (Fapte 7:44; Evrei 8:5)
 - I. model moral (Fil. 3:17; 1 Tes. 1:7; 2 Tes. 3:9; 1 Tim. 4:12; 1 Petru 5:3)

Cel mai bun pentru acest context pare a fi punctul i. de mai sus. Evanghelia vorbește și despre doctrină, și despre viață. Darul fără plată al mântuirii în Cristos cere și o viață ca a lui Cristos!

TEXTUL NTR: 20:26-29

26 După opt zile, ucenicii erau din nou înăuntru, iar Toma era cu ei. Pe când ușile erau încuiate, a venit Isus, a stat în mijlocul lor și le-a zis: „Pace vouă!” 27 Apoi i-a zis lui Toma: – Adu-ți degetul aici și privește-Mi mâinile! Adu-ți mâna și pune-o în coasta Mea! Și nu fi necredincios, ci credincios! 28 Toma I-a răspuns: – Domnul meu și Dumnezeuul meu! 29 Isus i-a zis: – Ai crezut pentru că M-ai văzut? Ferice de cei ce n-au văzut și au crezut!

20:26 „După opt zile” Aceasta este o expresie în limba greacă însemnând „o săptămână”. Aceasta este o altă Duminică seara. Isus li s-a arătat ucenicilor în camera de sus (posibil în casa lui Ioan Marcu) în trei seri consecutive de Duminică, stabilind astfel precedentul pentru închinarea creștinilor. Vezi observația de la v. 19.

20:27 „**Și nu fi necredincios, ci credincios**” Acesta este un IMPERATIV PREZENT REFLEXIV (deponent) cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, care de obicei presupune încetarea unei acțiuni în desfășurare. Toți credincioșii sunt un amestec ciudat de îndoială și credință!

20:28 Mărturia lui Toma ar putea fi legată din punct de vedere teologic de v. 17. Este posibil ca mărturia lui Toma să fii avut un precedent în VT în faptul că atunci când titlurile YHWH *Elohim* (Gen 2:4) apăreau împreună, numele era tradus „Domnul Dumnezeu”. Isus acceptă pe deplin această afirmație șocantă a caracterului său divin. Din 1:1 Evanghelia lui Ioan afirmă caracterul divin al lui Isus din Nazaret. Isus și-a afirmat caracterul divin de câteva ori în Ioan (8:58; 10:30; 14:9; 20:28), iar autorul Îi afirmă caracterul divin în 1:1,14-18; 5:18. Și alți autori ai Bibliei afirmă clar că Isus este divin (Fapte 20:28; Rom. 9:5; Fil. 2:6-7; Col. 1:15-17; 2 Tes. 1:12; Tit 2:13; Evrei. 1:8; 2 Petru. 1:1,11; I Ioan 5:20).

20:29 Această propoziție incipientă poate să fie o afirmației sau o întrebare care cere răspunsul „da”. Structura gramaticală este ambiguă. Ea este similară binecuvântării din 17:20 (1 Petru 1:8).

TEXTUL NTR: 20:30-31

30 Isus a mai făcut multe alte semne înaintea ucenicilor Săi, semne care nu sunt scrise în această carte. 31 Însă acestea au fost scrise pentru ca voi să ajungeți să credeți că Isus este Cristosul, Fiul lui Dumnezeu, și crezând, să aveți viață în Numele Lui.

20:30 Este evident în versetele 30-31 că reprezintă tema și scopul Evangheliei. Ea este un tratat de evanghelizare. Scriitorii Evangheliei, aflați sub inspirație divină, aveau dreptul și abilitatea dată de Dumnezeu de a selecta, aranja, adapta și rezuma faptele și cuvintele lui Isus pentru a comunica clar cu audiența selectată, iudei, romani și neamuri, marele adevăruri cu privire la Isus. NT nu este un talmud creștin.

Carl F. H. Henry în articolul de început intitulat „autoritatea și inspirația Bibliei” a cărții „Comentariul Biblic al exegetului”, vol. 1 spune:

„Biblia nu dorește să prezinte o cronologie completă a evenimentelor, fie ele povestirea creației sau istoria mântuirii, inclusiv istoria întrupării. Scopul afirmat al scrierilor biblice este acela de a-i da omului tot ceea ce este necesar și suficient pentru mântuirea lui și pentru slujirea cu ascultare a Creatorului său. Deși scriitorii Bibliei privesc uneori lucrarea de mântuire a lui Dumnezeu din diferite unghiuri și cu diferite scopuri, ceea ce ne spun este de încredere și adecvat. Matei subordonează o mare parte din cronologia lucrării lui Isus unei aranjări pe subiecte care slujește învățării. Luca omite o mare parte din materialul din Marcu în ceea ce este totuși o prezentare ordonată care întărește doctrina (1:4). Ioan comentează deschis selectivitatea radicală care stă la baza celei de-a patra Evanghelii (20:30, 31)” (pag. 27-28).

• „**Isus a mai făcut multe alte semne înaintea ucenicilor Săi**” Aceste „semne” pot fi înțelese în câteva moduri:

1. semne că El trăia
 - a. atingerea rănilor lui
 - b. faptul că El a mâncat cu ei (Luca 24:43)
2. semne speciale neatestare făcute în odaia de sus în prezența lor
3. o referință la viața Lui de slujire (axată pe trecut) care a pregătit să ateste Evangheliile (Luca 24:46-48).

20:31

NASB, NKJV, TEV, NJB

„pentru ca voi să credeți”

NRSV

„pentru ca voi să ajungeți să credeți”

Unele dintre primele manuscrise grecești precum P⁶⁶, \aleph^* , B și textele grecești folosite de Origen au un CONJUNCTIV PREZENT, ceea ce implică faptul că Ioan scria pentru ai încuraja pe credincioși să-și păstreze credința.

Alte manuscrise unciale (\aleph^2 , A, C, D, L, N, W) au un CONJUNCTIV AORTIST, ceea ce implică faptul că Ioan scria pentru cei necredincioși. UBS4 pune AORISTUL în text, dar aceasta este o decizie dificilă. Acest verset este scopul afirmat al Evangheliei. Evanghelia lui Ioan, la fel ca celelalte Evanghelii, este un pliant de evanghelizare.

- **„Cristosul”** Aceasta este traducerea în limba greacă a termenului ebraic „Mesia” care înseamnă „Unsul”. El era urmașul lui David din VT, despre care s-a prorocit că va aduce noul veac al neprihănirii. Isus din Nazaret (1:45) este evreul Mesia (11:27).

Acest nume pentru Isus se găsește la începutul Evangheliei (1:41), dar numele folosit de obicei pentru Isus pentru neamuri era „Domn”, nu „Mesia” (Rom. 10:9-13; Fil. 2:9-11).

Conceptul de Mesia are implicații escatologice: (1) pentru farisei avea așteptări politice, naționale și (2) în literatura ebraică, apocaliptică, avea așteptări cosmice, universale.

- **„Fiul lui Dumnezeu”** Acest nume este folosit rar în Evangheliile Sinoptice (probabil datorită posibilității ca neamurile să-l înțeleagă greșit), dar folosit de la început în Ioan (1:14, 34, 49). Așa afirma Ioan relația unică dintre Isus și Tatăl (utilizarea lui *huios*). Ioan folosește această metaforă familială în câteva moduri:

1. un titlu
2. în legătură cu „singurul” (*monogenēs*, cf. 1:18; 3:16; I Ioan 4:9)
3. în combinație cu titlul „Tatăl” (20:17), vezi Subiectul Special: „Fiul lui Dumnezeu” de la I Ioan 3:8.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Cine a mers la mormânt? Când? De ce?
2. De ce nu se așteptau ucenicii ca Isus să învie? Se aștepta cineva?
3. De ce nu L-a recunoscut Maria pe Isus?
4. De ce i-a spus Isus Mariei să nu Îl țină?
5. Explică v. 22-23 în cuvintele tale.
6. Este corect să-l numim pe Toma „necredincios”?
7. Definește cuvântul „a crede” așa cum era înțeles el în zilele lui Isus, nu în zilele noastre.

IOAN 21

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Isus li Se arată celor șapte ucenici	Micul dejun pe plajă	Epilog	Isus li Se arată la șapte ucenici	Arătarea de pe malul Tiberiadei
21:1-14	21:1-14	21:1-3 21:4-8 21:9-14	21:1-3a 21:3b-5a 21:5b 21:6 21:7-10 21:11-14	21:1-3 21:4-8 21:9-14
Isus și Petru	Isus îl reabilitează pe Petru		Isus și Petru	
21:15-19	21:15-19	21:15-19	21:15a 21:15b 21:15c-16a 21:16b 21:16c-17a 21:17b 21:17c-19	21:15-19
Isus și ucenicul iubit	Isus și ucenicul iubit		Isus și celălalt ucenic	
21:20-23	21:20-25	21:20-23	21:20-21 21:22 21:23	21:20-23 A doua concluzie
21:24		21:24-25	21:24 Concluzie	21:24
21:25			21:25	21:25

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU VERSETELE 1-25

- A. Au existat multe controverse în privința capitolului 21, deoarece Evanghelia pare să se termine la 20:31; dar niciun manuscris grec nu omite capitolul 21.
- B. Versetul 25 este considerat adesea o adăugare, deoarece în unele manuscrise Ioan 7:53 - 8:11 este inserat după v. 24. De asemenea, în manuscrisul străvechi Sinaiticus, scribii au omis la început v. 25 și au trebuit să se întoarcă și să ștergă un colofon ornamental pentru a-l insera.
- C. Deși nu este parte integrantă ca Evanghelia lui Ioan, cu siguranță capitolul 21 a fost scris de apostol. El răspunde la două întrebări ale Bisericii primare:
 1. A fost Petru reinstalat?
 2. Cum rămâne cu legenda în privința longevității lui Ioan?

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 21:1-3

1 După aceea, Isus li S-a arătat din nou ucenicilor, la Marea Tiberiadei. Li S-a arătat astfel: 2 Simon Petru, Toma – cel numit „Didimus“ –, Natanael din Cana Galileii, fiii lui Zebedei și alți doi dintre ucenicii lui Isus, erau împreună. 3 Simon Petru le-a zis: – Mă duc să pescuiesc! Ei i-au răspuns: – Venim și noi cu tine! Au ieșit și s-au suit într-o barcă, dar în noaptea aceea n-au prins nimic.

21:1 „Marea Tiberiadei” Tiberiada era capitala administrativă romană a Galileii. Ea mai este cunoscută și ca „Marea Galileii” (6:1) sau ca „Lacul din Ghenezaret” (Mat. 14:34; Marcu 6:35; Luca 5:1) și în VT ca „marea Chineret” (Num. 34:11; Deut. 3:17; Iosua 11:2; 12:3; 13:27; 19:35; 1 Regi 15:20).

• **„Li S-a arătat astfel”** VERBUL are conotația „a se arăta clar sau complet” (1:31; 2:11; 7:4; 9:3; 1 Ioan 1:2; 2:28; 3:2; 4:9). Matei prezintă o întâlnire din Galileea care a avut loc pe un munte (16:32; 28:7,10,16), locul „Marii trimiteri”. În Ioan, Isus S-a arătat la Marea Tiberiadei. În această relatare, Isus răspunde la două întrebări care interesau Biserica primară:

1. A fost Petru reinstalat ca lider?
2. Cum rămâne cu legenda care spune că Ioan nu va muri înaintea întoarcerii lui Isus?

21:2 „Toma – cel numit „Didimus“” Vezi subiectul special despre numele apostolilor la 1:45.

Se pare că șapte dintre cei unsprezece erau la pescuit.

- „**fiii lui Zebedei**” Această sintagmă se referă la Iacov (Iacob) și la Ioan (Ionatan, Matei 4:21). Nici Iacov, nici Ioan nu sunt menționați pe nume în Evanghelia lui Ioan.

21:3 „Simon Petru le-a zis: «Mă duc să pescuiesc»” Aceasta este la TAMPUL PREZENT. Există câteva teorii în privința acestei ieșiri la pescuit:

1. era o ieșire relaxantă, o modalitate de petrecere a timpului până la întâlnirea cu Isus (Mat. 26:32; 28:7,10)
2. avea scopul de a câștiga bani
3. era o reinstalare a talentului de pescar al lui Petru

Acest capitol este foarte asemănător cu Luca 5.

- „**dar în noaptea aceea n-au prins nimic**” Observă că acești bărbați, care puteau vindeca bolnavii și scoate demonii, nu aveau mereu puteri miraculoase pentru orice. Acest VERB nu mai este folosit nicăieri în NT pentru „a pescui”. De obicei are conotația de „a aresta o persoană”.

TEXTUL NTR: 21:4-8

4 Când se făcuse deja dimineață, Isus stătea pe țărm. Ucenicii însă nu știau că este Isus. **5** El le-a zis: – Copilași, nu aveți ceva pește de mâncare? – Nu! I-au răspuns ei. **6** El le-a zis: – Aruncați năvodul în partea dreaptă a bărcii și veți găsi! L-au aruncat și nu l-au mai putut trage din cauza mulțimii peștilor. **7** Atunci ucenicul pe care-l iubea Isus i-a zis lui Petru: „Este Domnul!” Auzind că este Domnul, Simon Petru și-a pus haina pe el, pentru că era dezbrăcat, și s-a aruncat în mare. **8** Ceilalți ucenici au venit cu barca, trăgând năvodul cu pești, căci nu era departe de țărm, doar cam la două sute de coți.

21:4 „Ucenicii însă nu știau că este Isus” Au existat mai multe teorii în ceea ce privește această incapacitate de a-L recunoaște pe Isus.

1. era prea întuneric
2. El era prea departe
3. erau prea obosiți
4. Isus arăta puțin altfel (Ioan 21:12; Mat. 28:16-17; Luca 24:13 și următoarele)
5. Dumnezeu i-a împiedicat să-L recunoască (Luca 24:16)

21:5 „Copilași” Acest cuvânt este folosit metaforic. De obicei în NT sunt folosiți doi termeni pentru „copilași”. Acesta (*paidion*) este folosit mai puțin și este diferit de termenul folosit mai adesea în Ioan și 1 Ioan (*teknion*). Acest termen apare în Evanghelia doar în 4:49; 16:21 și aici. Acești termeni par a fi sinonimi în 1 Ioan, *paidion* în 2:13,18, și *teknion* în 2:1,12,28.

- „**nu aveți ceva pește**” Termenul „pește” (*prospagion*) denotă de fapt orice mâncare care se mănâncă cu pâine, dar acest context cere „pește”. Întrebarea cere răspunsul „nu”.

21:6 Isus S-a comportat la fel ca prima dată când i-a chemat – Luca 5:1-11. Caracteristică acestui capitol (vezi observația de la v. 15) este folosirea a doi termeni diferiți pentru „barcă”, *ploion* în v. 3 și 6 și *ploiaron* (barcă mică) în v. 8. În acest capitol, Ioan își demonstrează de câteva ori varietatea literară.

21:7 „**Atunci ucenicul pe care-l iubea Isus**” Se referă la autorul Evangheliei, apostolul Ioan (13:23; 20:2,3,8; 21:20). Ioan nu este menționat cu numele niciodată în Evanghelie.

•

NASB „și-a pus haina pe el, (pentru că era dezbrăcat pentru lucru)”

NKJV „și-a pus haina pe el (căci și-o scosese)”

NRSV „s-a îmbrăcat cu aceleași haine, căci era dezbrăcat”

TEV „și-a înfășurat haina în jurul lui (căci se dezbrăcase)”

NJB „Petru și-a legat haina în jurul lui (căci era dezbrăcat)”

În Palestina primului secol, oamenii purtau pe dedesubt o haină lungă, strânsă pe corp, și una pe deasupra. Petru se dezbrăcase de haina/halatul de deasupra și și-a lăsat haina dedesubt până la brâu.

• „**Este Domnul!**” Termenul „*kurios*” era grecescul pentru „domn”, „stăpân”, „proprietar” sau „Domnul”. În unele contexte este doar o formulă de politețe, dar în altele este o declarație teologică a caracterului divin al lui Isus. În acest context, acești pescari au recunoscut în persoana de pe plajă pe Domnul glorificat și înviat!

Traducerea vine de la utilizarea din VT unde YHWH este tradus „Domn”. Acest lucru s-a întâmplat deoarece evreilor le era frică să pronunțe acest nume convenit pentru divinitate, așa că l-au înlocuit cu un alt termen ebraic, *Adonai* care răspunde termenului *kurios*. Vezi Subiectul Special de la 3:19.

În Fil. 2:9-11, „Domn” este numele mai presus de orice nume. El era parte din mărturisirea de botez a Bisericii primare, „Isus este Domnul” (Rom. 10:9-13).

21:8 „**Ceilalți ucenici**” Se pare că toți cei din cercul restrâns au plecat cu Petru și Ioan pentru a se retrage la pescuit ca modalitate de a câștiga niște bani (ei nu mai depindeau de femeile care călătoreau cu Isus).

• „**năvodul [plin] cu pești**” – chiar și la această dată târzie, Isus încă

1. le mai întărește credința
2. le mai împlinește nevoile
3. își confirmă învierea și autoritatea (asupra naturii)

TEXTUL NTR: 21:9-14

9 Când au coborât pe uscat, au văzut un foc de cărbuni, pește pus deasupra și pâine. **10** Isus le-a zis: „Aduceți din peștii pe care i-ați prins acum!” **11** Simon Petru s-a suit în barcă și a tras năvodul la țărm, plin cu o sută cincizeci și trei de pești mari; însă, cu toate că erau atâția, năvodul nu s-a rupt. **12** Isus le-a zis: „Veniți și luați micul dejun!” Nici unul dintre ucenici nu îndrăznește să-L întrebe: „Tu Cine ești?”, pentru că știau că este Domnul. **13** Isus S-a apropiat, a luat pâinea și le-a dat-o; la fel a făcut și cu peștele. **14** Aceasta era deja a treia oară când Isus li Se arăta ucenicilor Săi după ce fusese înviat dintre cei morți.

21:9 „un foc de cărbuni, pește pus deasupra și pâine” Scopul acestui mic dejun dis-de-dimineață era părtășia și reflectarea teologică. Implicațiile teologice sunt următoarele:

1. Această secțiune tratează lepădarea lui Petru la un foc de cărbuni (18:18). Acest termen este folosit din când în când.
2. Evanghelia lui Ioan și 1 Ioan au fost scrise pentru a combate erezia gnosticismului care nega veridicitatea caracterului uman al lui Isus Mesia. Isus a mâncat cu ei.

21:10 În acest paragraf apar doi termeni diferiți pentru „pește”: (1) în v 9, 10 și 13. Termenul este *opsarion*, care însemna „pești mici” și (2) în versetele 6,8 și 11 termenul este *ichthus*, care înseamnă „pești mari”. În acest context, ei par a fi folosiți alternativ.

21:11 „o sută cincizeci și trei” În acest context se pare că acest număr nu are semnificație simbolică, ci este doar un detaliu demn de un martor ocular. Tendința neadecvată a Bisericii primare de a alegoriza toate numerele și detaliile a forțat înțelesul acestui verset:

1. Ciril a afirmat că 100 reprezenta neamurile, 50 reprezenta evreii și 3 reprezenta trinitatea.
2. Augustin a afirmat că acest număr se referă la cele zece porunci și la cele șapte daruri ale Duhului Sfânt, care adunate dau 17. Adunând numerele consecutive până la 17 inclusiv, se obține 153. Augustin a spus că aceasta era numărul total de persoane care au venit la Cristos prin lege și prin har.
3. Ieronim a spus că există 153 de specii diferite de pești; așadar acesta este un simbol pentru venirea tuturor popoarelor la Cristos. Această metodă alegorică de interpretare este dovada inteligenței exegetului, dar nu și intenția autorului original inspirat!

• „însă, cu toate că erau atâția, năvodul nu s-a rupt” Acesta este ori un detaliu demn de un martor ocular, ori un miracol implicat.

21:14 „Aceasta era deja a treia oară când Isus li Se arăta ucenicilor” Probabil se referă la cele două relatări din capitolul 20, plus aceasta.

TEXTUL NTR: 21:15-19

15 După ce au luat micul dejun, Isus l-a întrebat pe Simon Petru: – Simon, fiul lui Ioan, Mă iubești tu mai mult decât aceștia? El l-a răspuns: – Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc! Isus i-a zis: – Paște micii Mei! 16 L-a întrebat din nou, a doua oară: – Simon, fiul lui Ioan, Mă iubești? El l-a răspuns: – Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc! Isus i-a zis: – Păștorește oile Mele! 17 L-a întrebat a treia oară: – Simon, fiul lui Ioan, Mă iubești? Petru s-a întristat pentru că-i zisese a treia oară: „Mă iubești?” și l-a răspuns: – Doamne, Tu le știi pe toate, Tu știi că Te iubesc! Isus i-a zis: – Paște oile Mele! 18 Adevărat, adevărat îți spun că, atunci când erai mai tânăr, tu însuți te încingeai și te duceai unde voiai; însă când vei îmbătrâni, îți vei întinde mâinile și altcineva te va încinge și te va duce unde nu vei voi! 19 A spus acestea ca să arate cu ce fel de moarte Îl va proslăvi Petru pe Dumnezeu. Apoi i-a zis: – Urmează-Mă!

21:15 „Simon, fiul lui Ioan” Observă că Isus nu i-a spus „Simon Petru”; acest om era orice, numai piatră nu!

Există o diferență de manuscris în ceea ce privește numele tatălui lui Simon.

1. Ioan – 8¹, B, C*, D, L W
2. Iona – A, C²

3. omis – κ*

Traducerea UBS⁴ este aproape sigură de prima variantă, datorită 1:42 (P⁶⁶, P⁷², κ, B*, L, W).

• **„iubești...iubești...iubești”** Aceasta este o repetiție întreită evidentă care pare să aibă legătură cu tripla lepădare a lui Petru de la curtea marelui preot (18:17, 25, 27). În această secțiune apare o varietate de paralele și contraste.

1. iubire (*phileō*) versus iubire (*agapaō*)
2. miei versus oi
3. „a ști” (*ginoskō*) versus „a ști” (*oida*)

Au existat multe discuții în privința varietății literale a acestui pasaj sau a contrastului intenționat dintre acești termeni. Ioan folosește adesea varietatea, mai ales în acest capitol (doi termen pentru „copii”, „barcă” și „pește”). În acest context, pare a fi o anumită distincție între cuvintele grecești *agapaō* și *phileō*, dar nu se poate insista în privința acestui lucru, deoarece în greaca koine ei sunt sinonimi (3:35; 5:20; 11:3,5).

• **„Mă iubești tu mai mult decât aceștia?”** Sintaxa este ambiguă în ceea ce privește complementul acestei întrebări. Unii firmă că se referă la:

1. pescuitul ca vocație
2. afirmațiile anterioare ale lui Petru că-L iubește pe Isus mai mult decât ceilalți ucenici (Mat. 26:33; Marcu 14:29 și Ioan 13:37).
3. ei trebuie să fie întâi de toate slujitorii tuturor (Luca 9:46-48; 22:24-27).

• **„Paște mieii Mei”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV. Toate aceste afirmații au aceeași formă gramaticală (v. 16-17), dar cuvintele diferă puțin (păstorește oile Mele și paște mieii Mei).

21:17 „Doamne, Tu le știi pe toate” Petru învață să nu vorbească foarte repede. El exprimă o teologie bună (2:25; 6:61, 64; 13:11; 16:30).

• **„Tu știi că Te iubesc”** Cuvântul grecesc pentru „a ști” se schimbă de v. 16 (*oida*) la v. 17 (*oida* și *ginoskō*). Nu se cunoaște motivul exact, dar ar putea fi varietatea.

21:18 „întinde mâinile” Aceasta ar putea fi o expresie tehnică folosită (1) în Biserica primară și (2) în literatura greacă cu sensul de „crucificare”.

21:19 „cu ce fel de moarte Îl va proslăvi Petru pe Dumnezeu” Tradiția afirmă că Petru a murit crucificat cu capul în jos. În *Istoria Ecclesiastică*, vol. 3:1, Eusebiu spune: „se crede că Petru a predicat în Pontiu, Galatia, Bitinia, Capadocia, și Asia, evreilor din diaspora. Mergând la Roma, a fost crucificat cu capul în jos la cererea proprie.” Vezi observația de la 1:14.

• **„Urmează-Mă!”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV, ca în v.22. Aceasta are legătură cu înnoirea și reafirmarea chemării lui Petru la conducere (Mat. 4:19-20).

TEXTUL NTR: 21:20-23

20 Petru s-a întors și l-a văzut venind după ei pe ucenicul pe care-l iubea Isus, acela care la cină stătuse la masă la

pieptul lui Isus și-L întrebă: „Doamne, cine este cel ce Te va trăda?” 21 Văzându-l, Petru L-a întrebat pe Isus: – Doamne, dar cu acesta ce va fi? 22 Isus i-a răspuns: – Dacă vreau ca el să rămână până vin Eu, ce te privește pe tine?! Tu urmează-Mă! 23 Din pricina aceasta a ieșit zvonul între frați că acel ucenic nu va muri. Dar Isus nu-i spusese că nu va muri, ci: „Dacă vreau ca el să rămână până vin Eu, ce te privește pe tine?!“

21:20 „ucenicul pe care-l iubea Isus” Apostolul pe care l-a iubit Isus se referă la relatarea din 13:25. Nu se cunoaște cu siguranță motivul pentru care el este desemnat în această manieră criptică (13:23; 19:26; 20:2; 21:7,20). Teoriile posibile sunt următoarele:

1. scrierile iudaice tradiționale din primul secol nu l-au menționat pe autor pe nume
2. Ioan era foarte tânăr când a devenit ucenic a lui Cristos.
3. Ioan a fost singurul apostol care a rămas cu Isus în timpul proceselor și crucificării Sale

21:22 „Isus i-a răspuns: - Dacă vreau ca el să rămână până vin Eu, ce te privește pe tine” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ. Nu trebuie să uităm că trebuie să ne preocupe propriile daruri și lucrări, și nu ceea ce are Dumnezeu planificat pentru alții! Motiv posibil pentru adăugarea capitolului 21 a fost rezolvarea neînțelegerii în privința acestei chestiuni. Se pare că la început a existat un zvon (posibil gnostic) că Ioan avea să trăiască până la a doua venire (Ioan vorbește despre *Parousia*, 14:23; 1 Ioan 3:2).

- **„Tu urmează-Mă”** Aceasta aproape că rezumă invitația personală a Evangheliei lui Ioan (1:43; 10:27; 12:26; 21:19, 22), accentuând aspectul personal al Evangheliei, în timp ce „credeți” accentuează conținutul Evangheliei.

TEXTUL NTR: 21:24

24 Acesta este ucenicul care depune mărturie cu privire la aceste lucruri și care a scris aceste lucruri. Și știm că mărturia lui este adevărată.

21:24 „a scris aceste lucruri” Nu se știe sigur dacă aceasta se referă la (1) v. 22-23, (2) capitolul 21 sau la (3) întreaga Evanghelie.

- **„știm că mărturia lui este adevărată”** Nu se știe cu certitudine la ce grup se face referire prin PRONUMELE „noi” (subînțeles). Este evident că sunt incluse și alte persoane în confirmarea veridicității Evangheliei lui Ioan. Probabil se referă la bătrânii efeseni, aceasta fiind zona în care a trăit și a slujit Ioan. Tradiția timpurie afirmă că bătrânii efeseni i-au cerut lui Ioan, când acesta era în vârstă, să-și scrie propria Evanghelie datorită morții celorlalți apostoli și datorită ereziilor despre Isus care se dezvoltau. Vezi Subiectul Special „Martorii lui Isus” de la 1:8.

TEXTUL NTR: 21:25

25 Mai sunt multe alte lucruri pe care le-a făcut Isus, care, dacă ar fi fost scrise fiecare, cred că nici chiar în lumea aceasta n-ar fi încăput cărțile scrise.

21:25 Acest verset a fost unul controversat din două motive: (1) în câteva manuscrise, Ioan 7:53 – 8:11 este inserat între versetele 24 și 25 și (2) în manuscrisul Sinaiticus (Ⲛ) scribul a șters un colofon ornamental și a inserat mai târziu v. 25. Acest lucru a fost observat la British Museum la analiza cu raze ultraviolete. Acest verset ne informează în mod specific de faptul că scriitorii Evangheliei au fost selectivi în atestările lor. Trebuie pusă mereu întrebarea hermeneutică de ce au atestat aceste

lucruri în felul în care au făcut-o și nu s-au grăbit să combine cele patru Evanghelii?” (vezi Gordon Fee și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. În ce fel se aseamănă Ioan 21 cu Luca 5?
2. De ce nu L-au recunoscut ucenicii imediat pe Isus?
3. Cine este ucenicul pe care-l iubea Isus?
4. De ce l-a întrebat Isus pe Petru de trei ori dacă-L iubește?
5. A afirmat Isus că Ioan va trăi până la a doua venire a Lui?
6. La cine se referă v. 24?
7. Este v. 25 original?

1 IOAN

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

UNICITATEA CĂRȚII

- A. Cartea 1 Ioan nu este o scrisoare personală sau un alt fel de scrisoare scrisă unei biserici, pe cât este o „amintire pasională din cartierul general” (scrisoare colectivă)
1. nu are introducere tradițională (de la cine, cui)
 2. nu conține salut personal sau mesaj de încheiere
- B. Nu menționează nume de persoane. Acest lucru este foarte neobișnuit, fiind întâlnit doar în cărți scrise multor biserici, precum Efeseni și Iacov. Singura carte din NT care nu are numele autorului este Evrei. Este evident că 1 Ioan le-a fost scrisă unor credincioși care se confruntau atunci în biserică cu problema învățătorilor falși (gnosticilor).
- C. Această scrisoare este un tratat important de teologie.
1. caracterul central al lui Isus
 - a. Dumnezeu pe deplin și om pe deplin
 - b. mântuirea este prin credința în Isus Cristos, nefiind o experiență mistică sau cunoștință secretă (învățătorii falși)
 5. cerințele unei vieți creștine (trei teste ale creștinismului adevărat)
 - a. dragostea frățească
 - b. ascultarea
 - c. respingerea sistemului lumii căzute
 3. siguranța mântuirii veșnice prin credința în Isus din Nazaret („a ști” folosit de 27 de ori)
 4. recunoașterea învățătorilor falși
- D. Scrierile lui Ioan (în special 1 Ioan) sunt în greaca koine, cel mai puțin complicate dintre toți scriitorii NT, dar, cu toate acestea, cărțile lui, spre deosebire de toate celelalte, ating culmile adevărilor profunde și eterne ale lui Dumnezeu în Isus Cristos (Dumnezeu este lumină, 1:5; Dumnezeu este dragoste, 4:6, 16; Dumnezeu este duh, Ioan 4:24).
- E. Este posibil ca 1 Ioan să fi fost scrisă ca „scrisoare de intenție” pentru Evanghelia lui Ioan. Ambele cărți pornesc de la erezia gnostică din primul secol. Scopul Evangheliei este evanghelizarea, în timp ce 1 Ioan a fost scrisă pentru credincioși (ucenicia).

Celebrul exeget Westcott a declarat că Evanghelia afirmă caracterul divin al lui Isus, în timp ce 1 Ioan afirmă caracterul uman al Lui. Aceste cărți se împletesc!

- F. Ioan scrie în termeni dualiști. Aceasta este o caracteristică a Manuscriselor de la Marea Moartă și a învățătorilor falși gnostici. Dualismul literar structurat al cărții 1 Ioan este verbal (lumină vs. întuneric) și stilistic (o propoziție negativă urmată de una pozitivă). Acesta este diferit de Evanghelia lui Ioan, caracterizată de dualism vertical (Isus de sus vs. toți oamenii de jos).
- G. Este foarte dificil să rezumăm 1 Ioan din cauză că Ioan folosește teme recurente. Cartea este ca o tapiserie de adevăruri țesute în modele care se repetă (Bill Hendricks, *Tapiserii de adevăr, Scrisorile lui Ioan*).

AUTORUL

- A. Paternitatea literară a cărții 1 Ioan face parte din dezbaterile paternității literare a corpului ioanin – Evanghelia, 1 Ioan, 2 Ioan, 3 Ioan și Apocalipsa.
- B. Există două poziții principale:

1. Poziția tradițională:
 - a. tradiția unanimă între primii părinți ai Bisericii spune că Ioan, apostolul iubit, este autorul cărții 1 Ioan
 - b. rezumat al dovezilor Bisericii primare
 - 1) Clement din Roma (90 D.Hr.) face aluzii la 1 Ioan
 - 2) Policarp din Smirna *Filipeni 7* (110-140 D.Hr.) citează din 1 Ioan
 - 3) Iustin martirul, *Dialog* 123:9 (150-160 D.Hr.) citează din 1 Ioan
 - 4) se fac aluzii la 1 Ioan în scrierile următorilor autori:
 - a) Ignațiu din Antiohia (data scrierilor este incertă, cândva la începutul anilor 100)
 - b) Papias din Hierapolis (născut cândva între anii 50-60 D.Hr. și martirizat în jurul anului 155 D.Hr.)
 - 5) Irineu din Lions (130-202 D.Hr.) îi atribuie cartea 1 Ioan apostolului Ioan. Tertulian, unul dintre primii apologeți, care a scris 50 de cărți împotriva ereticilor, cita adesea din 1 Ioan
 - 6) alte scrieri timpurii care îi atribuie paternitatea literară apostolului Ioan sunt cele ale lui Clement, Origen și Dionisie – toți trei din Alexandria, Fragmentul Muratorian (180-200 D.Hr.) și Eusebiu (secolul al treilea).
 - 7) Ieronim (a doua jumătate a secolului al doilea) afirma paternitatea literară a lui Ioan, dar recunoștea că ea a fost negată de unii în zilele în care a apărut.
 - 8) Teodor din Mopsuestia, episcop al Antiohiei între anii 392-428 d.Hr. a negat paternitatea literară a lui Ioan.
 - c. Dacă autorul este Ioan, ce știm despre apostolul Ioan?
 - 1) era fiul lui Zebedei și al lui Salome
 - 2) era pescar pe Marea Galileii împreună cu fratele său, Iacov (care probabil avea câteva bărci)
 - 3) unii cred că mama lui era o soră a Mariei, mama lui Isus (Ioan 19:25; Marcu 15:20)
 - 4) se pare că era bogat, deoarece avea
 - a) slujitori angajați (Marcu 1:20)
 - b) câteva bărci
 - c) o casă în Ierusalim (Matei 20:20)
 - 5) Ioan avea acces în casa Marelui Preot din Ierusalim, ceea ce demonstrează că era o persoană cunoscută (Ioan 18:15-16)
 - 6) Maria, mama lui Isus, a fost lăsată în grija lui Ioan
 - d. Tradiția Bisericii primare mărturisește unanim că Ioan a trăit mai mult decât ceilalți apostoli, și, după ce Maria a murit în Ierusalim, s-a mutat în Asia Mică și s-a stabilit în Efes, cel mai mare oraș din zona respectivă. Din acest oraș a fost exilat în Insula Patmos (în imediata apropiere a coastei); eliberat ulterior din exil, s-a întors în Efes (Eusebiu îi citează pe Policarp, Papias și Irineu).
2. Cercetările moderne
 - a. marea majoritate a cercetătorilor moderni recunosc similaritatea tuturor scrierilor ioanine, în special în ceea ce privește exprimarea, vocabularul și formele gramaticale. Un exemplu relevant este contrastul puternic ce caracteriza aceste scrieri: viață vs. moarte, adevăr vs. falsitate. Aceeași dihotomie puternică este vizibilă în alte scrieri ale vremii – Manuscrisele de la Marea Moartă și primele scrieri gnostice.
 - b. au existat câteva teorii în ceea ce privește relația dintre cele cinci cărți atribuite tradițional lui Ioan. Unele grupuri îi atribuie paternitatea literară unei singure persoane, la două persoane, la trei persoane și așa mai departe. Se pare că cea mai plauzibilă poziție este cea că toate scrierile ioanine sunt rezultatul meditațiilor unui singur om, chiar dacă este posibil ca ele să fi fost scrise de câțiva dintre ucenicii lui.
 - c. personal, cred că Ioan, apostolul bătrân, a scris toate cele cinci cărți spre sfârșitul lucrării lui în Efes.

3. Problema paternității literare este una de hermeneutică, nu una care ține de inspirație. Autorul suprem al Scripturii este Dumnezeu!

DATA – evident, data este legată de paternitatea literară

1. Dacă apostolul Ioan a scris aceste scrisori, și în special 1 Ioan, vorbim despre o perioadă apropiată de sfârșitul primului secol. Asta ar lăsa timp pentru dezvoltarea sistemelor teologice/filozofice gnostice false și, de asemenea, s-ar potrivi în terminologia din 1 Ioan („copilașilor”), care pare să implice un bărbat mai în vârstă care le vorbește unui grup de credincioși mai tineri. Ieronim spune că Ioan a trăit 68 de ani după crucificarea lui Isus. Acest lucru pare să se potrivească cu această tradiție.
2. A.T. Robertson crede că 1 Ioan a fost scrisă între 85-95 d.Hr., în timp ce Evanghelia a fost scrisă în anul 95 d .Hr.
3. *Exegeza pe 1 Ioan* din *Noua serie internațională de exegeze*, scrisă de Howard Marshall susține că o dată între 60-100 d.Hr. este una apropiată de estimările cercetătorilor moderni în ceea ce privește vârsta scrierilor ioanine.

DESTINATARI

- B. Tradiția afirmă că această carte a fost scrisă pentru provincia romană Asia Mică (vestul Turciei), a cărei zonă metropolitană principală era Efesul.
- C. Scrisoarea pare să fi fost trimisă unui anumit grup de biserici din Asia Mică care se confruntau cu problema învățătorilor falși (ca colosenii și efesenii), și anume:
 1. gnosticii doceți care negau caracterul uman al lui Cristos, dar susțineau caracterul Său divin
 2. gnosticii antinomieni care separau teologia de etică/moralitate
- D. Augustin (secolul al IV-lea D.Hr.) spune că le-a fost scrisă partienilor (Babilon). Casiodru este de aceeași părere (începutul secolului al VI-lea d.Hr.), probabil din cauza confuziei între sintagmele „aleasa doamnă” și „care este în Babilon”, folosite în 1 Petru 5:13 și 2 Ioan 1.
- E. Fragmentul Muratorian, o listă canonică străveche care cuprinde cărțile NT scrise între 180-200 d.Hr. în Roma, afirmă că această scrisoare a fost scrisă „la sfatul celorlalți ucenici și episcopi” (în Asia Mică).

EREZIA

- A. Evident, scrisoarea în sine este o reacție împotriva unui tip de învățătură falsă (ex.: „Dacă spunem...” 1:6 și următoarele și „Cel ce zice” 2:9; 4:20 [critică răutăcioasă]).
- B. Putem vedea câteva dintre învățăturile principale ale ereziei prin dovezi interne din 1 Ioan.
 1. o negare a întrupării lui Isus Cristos
 2. o negare a caracterului central al lui Isus Cristos în mântuire
 3. lipsa unei vieți creștine adecvate
 4. accentuarea cunoștinței (adesea secrete)
 5. o înclinație spre exclusivism
- C. Circumstanțele din primul secol

Lumea romană a primului secol era un timp de eclecticism între religiile estice și cele vestice. Zeii panteonului grec și ai celui roman aveau reputație proastă. Religiile mistice erau foarte populare datorită accentului pe relația personală cu zeitatea și cu cunoștința secretă. Filosofia greacă laică era, de asemenea, populară și se unea cu alte viziuni asupra lumii. Caracterul exclusiv al credinței creștine (Isus este singura cale spre Dumnezeu, Ioan 14:6) a intrat în această lume a religiei

eterogene. Oricare ar fi fost fundalul exact al ereziei, era o încercare de a face plauzibil caracterul aparent limitat al creștinismului și intelectualitatea acceptabilă pentru o audiență greco-romană mai mare.

D. Posibile opțiuni în privința grupului de gnostici cărui i se adresează Ioan

1. gnosticismul incipient

a. Se pare că învățătura de bază a gnosticismului incipient din primul secol era accentuarea dualismului ontologic (etern) între duh și materie. Duhul (Marele Dumnezeu) era considerat bun, în timp ce materia era inerent rea. Această dihotomie seamănă cu conceptul platonian ideal vs. fizic, cerească vs. pământesc, invizibil vs. vizibil. De asemenea, era accentuată exagerat importanța cunoștinței secrete (parole sau coduri secrete care permit sufletului să treacă prin sferile de îngeri [eoni] până la zeul suprem) necesare pentru mântuire.

b. există forme ale gnosticismului incipient care, aparent, ar putea sta în spatele cărții 1 Ioan

1) gnosticismul docetic, negând veridicitatea caracterului uman al lui Isus, spunând că materia este rea

2) gnosticismul ceritian, care Îl identifică pe Cristos cu unul dintre numeroșii *eoni* sau nivele de îngeri dintre marele Dumnezeu, care este bun, și materia rea. Acest „Duh Cristos” a intrat în Isus la botezul Său și L-a părăsit înainte de crucificare.

3) unele dintre aceste grupuri practicau ascetismul (dacă vrea, trupul este rău), iar celălalt anitnomianismul (dacă trupul vrea, dă-i). Nu există dovezi scrise înainte de mijlocul celui de-al doilea secol ale unui sistem dezvoltat de gnosticism în primul secol. Pentru informații mai detaliate despre gnosticism, vezi:

a) ***Religia gnostică*, de Hans Jonas, publicată de Beacon Press**

b) ***Evangeliiile gnostice*, de Elaine Pagels, publicată de Random House**

c) ***Biblia și textele gnostice Nag Hammadi*, de Andrew Helmbold**

2. Ignațiu sugerează că o altă sursă posibilă a ereziilor în scrierile sale, *Epistola către Smirnieni* IV-V. Ei negau întruparea lui Isus și trăiau ca antinomienii.

3. O altă sursă a ereziei, mai puțin probabilă, este Meandru din Antiohia, cunoscut din scrierile lui Irenaeus, *Împotriva ereziilor* XXIII. El era un ucenic al lui Simon samaritanul și un susținător al cunoștinței secrete.

E. Erezia astăzi

1. Spiritul acestei erezii este prezent și astăzi, când oamenii încearcă să combine adevărul creștin cu alte sisteme de gândire.

2. Spiritul acestei erezii este prezent și astăzi, când oamenii pun accent pe doctrina „corectă” până la excluderea relației personale și a vieții de credință.

3. Spiritul acestei erezii este prezent și astăzi, când oamenii transformă creștinismul într-o elită intelectuală exclusivă.

4. Spiritul acestei erezii este prezent și astăzi, când oamenii religioși se întorc spre ascetism sau spre antinomianism.

SCOPUL

A. Are un scop practic pentru credincioși

1. să le dea bucurie (1:4)

2. să-i încurajeze să ducă vieți evlavioase (1:7; 2:1)

3. să le poruncească (și să le amintească) să se iubească unul pe altul (4:7-21), și nu lumea (2:15-17)

4. să le dea siguranța mântuirii în Cristos (5:13)

B. Are un scop doctrinar pentru credincioși

1. combate greșeala separării caracterului uman și a celui divin al lui Isus

2. combate greșeala separării spiritualității într-un intelectualism fără trăire evlavioasă
3. combate greșeala că oamenii pot fi mântuiți separați de ceilalți

PRIMUL CICLU DE CITIRE

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește întreaga carte biblică într-o singură ședință. Enunță tema centrală a întregii cărți în propriile cuvinte.

1. Tema cărții
2. Tipul de literatură (genul)

AL DOILEA CICLU DE CITIRE

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește întreaga carte a doua oară, toată odată. Schițează ideile principale și exprimă subiectul într-o singură frază.

1. Subiectul primului pasaj literar
2. Subiectul celui de-al doilea pasaj literar
3. Subiectul celui de-al treilea pasaj literar
4. Subiectul celui de-al patrulea pasaj literar
5. Etc.

1 IOAN 1:1 – 2:2

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE†

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Cuvântul vieții	Ce s-a auzit, văzut și pipăit	Introducere	Cuvântul vieții	Cuvântul întrupat și părășia cu Tatăl și cu Fiul
1:1-4	1:1-4	1:1-4	1:1-4	1:1-4
Dumnezeu este lumină	Bazele părășiei cu El	Atitudinea potrivită față de Fiul	Dumnezeu este lumină	Umblarea în lumină (1:5-2:28)
1:5-10	1:5-2:2	1:5-10	1:5-7	1:5-7
			1:8-10	Prima condiție: să o rupem că păcatul 1:8-2:2

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

† Deși nu este inspirată, diviziunea pe paragrafe reprezintă cheia spre înțelegerea și urmarea intenției autorului original. Fiecare traducere modernă a împărțit și a rezumat paragrafele în primul capitol. Fiecare paragraf conține un subiect, adevăr sau gând central. Fiecare versiune rezumă subiectul respectiv în propriul mod. Citind textul, întreabă-te care traducere se potrivește înțelegerii tale asupra subiectului și asupra împărțirii versetelor.

În fiecare capitol trebuie să citim mai întâi Biblia și să încercăm să îi identificăm subiectele (paragrafele), apoi să comparăm înțelegerea noastră cu versiunile moderne. Doar când înțelegem intenția autorului original urmându-i logica și prezentarea putem înțelege Biblia cu adevărat. Doar autorul original este inspirat – cititorii nu au dreptul să schimbe sau să modifice mesajul. Cititorii Bibliei au responsabilitatea de a aplica adevărul inspirat vremurilor și vieților lor.

Observă că toți termenii tehnici și abreviațiile sunt explicate pe larg în Anexa 1, 2 și 3.

CADRUL TEOLOGIC

A. Acest pasaj este legat de prologul Evangheliei lui Ioan (1:1-18, înainte de creația fizică), care este legat de Gen. 1:1 (creația fizică), dar aici se referă la începutul lucrării publice a lui Isus.

B. Se accentuează:

1. caracterul deplin uman al lui Isus Cristos
 - a. PARTICIPII legate de simțuri umane: vedere, auz, pipăit (v. 1,3). Isus a fost cu adevărat uman și firesc.
 - b. nume întregi pentru Isus
 - 1) Cuvântul vieții (v. 1)
 - 2) Fiul Său, Isus Cristos (v.3)
2. Caracterul divin al lui Isus din Nazaret
 - a. preexistența (v. 1,2)
 - b. întruparea (v. 2)

Aceste adevăruri sunt îndreptate împotriva concepției pe care o aveau falșii învățători gnostici.

SINTAXA

A. Versetele 1-4

1. În limba greacă, v. 1-3a formează o propoziție.
2. VERBUL principal, „a vesti”, se află în v. 3. Este accentuat conținutul predicilor apostolilor.
3. În v. 1 există patru PROPOZIȚII ATRIBUTIVE puse în fața propozițiilor principale pentru accentuare
 - a. „Ceea ce era de la început”
 - b. „ceea ce am auzit”
 - c. „ceea ce am văzut cu ochii noștri”
 - d. „ceea ce am privit și ... mâinile noastre au atins”
4. V. 2 pare a fi o paranteză cu privire la întruparea lui Cristos. Construcția gramaticală dificilă atrage atenția asupra lui!
5. V. 3 și 4 prezintă scopurile proclamării apostolice a lui Ioan: părtășie și bucurie. Relatăriile apostolilor martori oculari erau unul dintre criteriile Bisericii primare pentru canonizare.
6. Observă curgerea TIMPURILOR VERBALE în v. 1:
 - a. IMPERFECT (a existat de la început)
 - b. TRECUT, TRECUT (adevărul care rămâne)
 - c. AORIST, AORIST (exemple specifice)

B. Versetele 1:5-2:2

1. PRONUMELE din secțiunea 1:5-2:2 sunt foarte ambigue, dar eu cred că aproape toate, în afară de cele din v. 5, se referă la Tatăl (similar cu Efes. 1:3-14)
2. Toate propozițiile care încep cu „dacă” sunt SUBORDONATE CONDIȚIONALE TERȚIARE, care arată acțiune potențială.
3. Există o diferență cu semnificație teologică între
 - a. TIMPURILE PREZENT vs. AORIST cu referire la „păcat”
 - b. SINGULAR și PLURAL, „păcat” vs. „păcate”

ERETICII

- A. Afirmațiile false ale ereticilor pot fi văzute în v. 1:6, 8, 10; 2:4, 6, 9.
- B. V. 5-10 au legătură cu încercarea teologică de a separa cunoașterea lui Dumnezeu (teologie) de ascultarea de Dumnezeu (etică). Reprezintă o accentuare exagerată necuvenită a cunoștinței de către gnostici. Cei care Îl cunosc pe Dumnezeu Îi vor descoperi caracteristicile în viața lor.
- C. V. 1:8-2:2 trebuie ținute în echilibru cu 3:6-9. Ele sunt două fețe ale aceleiași monede. Este posibil ca ele să dezmință două erori diferite:
 - 1. eroare teologică (lipsa păcatului)
 - 2. eroare morală (păcatul nu contează)
- D. 1 Ioan 2:1-2 este o încercare de echilibrare a acceptării păcatului cu prea mare ușurință (antinomianism) și problema recurentă a spiritului de judecată, a legalismului cultural sau a ascetismului creștinilor.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESILOR

TEXTUL NTR: 1:1-4

1 Ceea ce era de la început, ceea ce am auzit, ceea ce am văzut cu ochii noștri, ceea ce am privit și ceea ce mâinile noastre au atins cu privire la Cuvântul vieții. 2 – căci viața a fost arătată, iar noi am văzut-o și depunem mărturie și vă vestim viața veșnică care era cu Tatăl și care ne-a fost arătată – 3 deci ceea ce am văzut și am auzit, aceea vă vestim și vouă, ca și voi să aveți părtășie cu noi. Și părtășia noastră este cu Tatăl și cu Fiul Său, Isus Cristos. 4 Scriem aceste lucruri pentru ca bucuria noastră să fie deplină.

1:1 „Ceea ce” Cartea începe cu un PRONUME NEUTRU. El vorbește despre aspectele duale ale mesajului lui Dumnezeu, care sunt:

1. mesajul despre Isus
2. însăși persoana lui Isus (1:8, 10; 2:20, 24; 3:11, 14)

Evanghelia este un mesaj, o persoană, un stil de viață.

- **„era”** Acesta este un INDICATIV IMPERFECT. Afirmă pre-existența lui Isus (temă recurentă în scrierile lui Ioan v. 2; Ioan 1:1,15; 3:13; 8:57-58; 17:5). Aceasta era o modalitate de afirmare a caracterului Său divin. Isus Îl descoperă lumii pe Tatăl deoarece a fost cu Tatăl de la început.

- **„de la început”** Aceasta este o aluzie evidentă la Geneza 1 și Ioan 1, dar aici se referă la începutul lucrării publice a lui Isus (vezi subiectul special *Archē* de la Ioan 1:1). Venirea lui Isus nu a fost „planul B”. Evanghelia a fost mereu planul lui Dumnezeu de mântuire (Gen. 3:15; Fapte 2:23; 3:18; 4:28; 13:29). În acest context, această sintagmă se referă la întâlnirea personală de la început a celor doisprezece apostoli cu Isus.

Ioan folosește adesea conceptul de „început” (*archē*). Cele mai multe locuri în care apare se împart în două categorii principale.

1. de la creație
 - a. Ioan 1:1-2 (Isus la început)
 - b. Ioan 8:44; 1 Regi 3:8 (Satan – ucigașul mincinos de la început)
 - c. Apoc. 3:14; 21:6,12 (Isus – începutul și sfârșitul)
2. din timpul întrupării și lucrării lui Isus

- a. Ioan 8:25; 16:4; 1 Ioan 2:7 [de două ori]; 3:11; 2 Ioan 5,6 (învățăturile lui Isus)
 - b. Ioan 15:27; 16:4 (cu Isus)
 - c. 1 Ioan 1:1 (de la începutul lucrării publice a lui Isus)
 - d. 1 Ioan 2:13. 24 [de două ori] (din încrederea lor în Isus)
 - e. Ioan 6:64 (din respingerea lui Isus de către ei)
3. contextul favorizează varianta a doua

SUBIECT SPECIAL: COMPARAȚIE ÎNTRE IOAN 1 ȘI 1 IOAN 1

Evangelia	Epistola
1. La început 1:1, 2	De la început 1:1
2. Cuvântul (<i>logos</i>) 1:1	Cuvântul (<i>logos</i>) 1:1
3. Viața (<i>zōē</i>) 1:4	Viața (<i>zōē</i>) 1:1, 2
4. Lumină în Isus 1:4	Lumină în Dumnezeu 1:5
5. Lumina descoperită 1:4	Lumina descoperită 1:5
6. Întuneric 1:5	Întuneric 1:5
7. Martor al luminii 1:6-8	Martor al luminii 1:3, 5
8. Oamenii aduși la Dumnezeu 1:7, 12-13	Oamenii aduși la Dumnezeu 1:3
9. Am privit slava Lui 1:14	Am privit slava Lui 1:1-3

- **„noi”** [subînțeles] Aceasta implică mărturia colectivă, dar totuși personală a apostolilor (scriitorii NT). Această mărturie colectivă este caracteristică pentru cartea 1 Ioan. Apare de peste 50 de ori.

Unii consideră că acest PRONUME colectiv se referă la cei „de tradiția lui Ioan”, adică păzitori și învățători ai perspectivei teologice unice a lui Ioan.

- **„auzit...văzut”** Ambele VERBE sunt la timpul INDICATIV TRECUT ACTIV, ceea ce accentuează continuitatea rezultatelor. Ioan afirmă caracterul uman al lui Isus prin folosirea recurentă a PARTICIPIILOR legate de cele cinci simțuri în v. 1, 3. Așadar, el pretinde că este martor ocular al vieții și învățaturii lui Isus din Nazaret.

- **„am privit...au atins”** Ambele sunt INDICATIVE AORISTE, care accentuează anumite întâmplări. „Privit” înseamnă „a observa îndeaproape” (Ioan 1.14), „atins” înseamnă „examinat îndeaproape prin simțul tactil” (Ioan 20:20, 27; Luca 24:39).

Termenul grecesc pentru „atins” sau „mânuit” (*psēlaphaō*) apare doar în două versete ale NT: aici și în Luca 24:39. În Luca este folosit în cazul unei întâlniri cu Isus de după înviere. În 1 Ioan este folosit cu același sens.

- **„Cuvântul vieții”** Prin folosirea cuvântului *logos* s-a captat atenția falșilor învățători greci, la fel ca în Prologul Evangheliei lui Ioan (1:1). Acest cuvânt era folosit adeseori în filosofia greacă. El avea și un context specific și în viața evreilor (Introducere în Ioan1, punctul C). Aici, această sintagmă se referă la conținutul și la persoana Evangheliei.

1:2 Acest verset este o paranteză care definește „viața”.

- **„viața”** („zōē”) [v. 2 de două ori] Acest termen este folosit mereu în scrierile lui Ioan pentru viața spirituală, viața înviată, viața în noul veac sau pentru viața lui Dumnezeu (Ioan 1:4; 3:15, 36 [de două ori]; 4:14,36; 5:24 [de două ori], 26 [de două ori], 29, 39, 40; 6:27, 33, 35, 40, 47, 48, 51, 53, 54, 63, 68; 8:12; 10:10,28; 11:25; 12:25, 50; 14:6; 17:2, 3; 20:31; 1 Ioan 1:1,2; 2:25; 3:14-15; 5:11, 12, 13, 16, 20). Isus S-a auto-intitulat „viața” (Ioan 14:6).
- **„arătată”** Acest VERB este folosit de două ori în acest verset, de fiecare dată fiind INDICATIV AORIST PASIV. DIATEZA PASIVĂ desemnează adesea puterea lui Dumnezeu Tatăl. Acest termen (*phaneroō*) înseamnă „a aduce în lumină ceva ce era deja prezent”. Acesta era unul dintre termenii preferați ai lui Ioan (Ioan 1:31; 3:21; 9:3; 12:6; 1 Ioan 1:2 [de două ori]; 2:19; 3:5,8,10; 4:9). TIMPUL AORIST accentuează întruparea (Ioan 1:14) pe care învățătorii falși o negau.
- **„depunem mărturie”** Se referă la experiența personală a lui Ioan (INDICATIV PREZENT ACTIV). Acest termen desemna adesea o mărturie la tribunal. Vezi subiectul special „Martori ai lui Isus” de la Ioan 1:18.
- **„vestim”** Se referă la mărturia puternică a lui Ioan (INDICATIV PREZENT ACTIV) revelată în atestată în predicarea și în scrierile lui. Acesta este VERBUL principal din v. 1-3. El se repetă de două ori (v. 2, 3).
- **„era cu Tatăl”** La fel ca v. 1, aceasta este o afirmare a pre-existenței lui Isus. Exprimarea este la fel ca în Ioan 1:1. Divinitatea s-a întrupat într-un bărbat (Ioan 1:14). A-L cunoaște pe Isus înseamnă a-L cunoaște pe Dumnezeu (Ioan 14:8-11). Aceasta exemplifică dualismul vertical al lui Isus.

1:3 „ceea ce am văzut și am auzit, aceea vă vestim și vouă” Aceasta este a cincia PROPOZIȚIE ADVERBIALĂ, care rezumă ideea din v. 1, după paranteza din v.2. Ea reia VERBELE de percepție din v.1.

- **„vă vestim și vouă”** Acesta este VERBUL principal din v. 1-3. Este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Cunoașterea lui Dumnezeu cere o părtășie cu copiii Lui!
- **„ca și voi să aveți părtășie cu noi”** Aceasta este o SUBORDONATĂ DE SCOP (*hina*) cu un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV. Scopul declarat al Evangheliei era ca cei care nu L-au auzit sau văzut vreodată pe Cristos să poată fi mântuiți prin mărturia apostolilor (Ioan 17:20; 20:29-31). Aceasta este părtășia în harul care s-a revelat și care aduce „bucurie”, „pace” și „siguranța mântuirii”! Biserica este o comunitate, un trup de credincioși! Evanghelia este pentru întreaga lume.

SUBIECT SPECIAL: CREȘTINISMUL ESTE COLECTIV

A. Metaforele plurale folosite de Petru și de Pavel:

1. trup
2. câmp
3. clădire

B. Termenul „sfânt” este mereu la PLURAL (în afară de Fil. 4:21, dar chiar și acolo este cu sens colectiv)

C. Accentul reformei lui Martin Luther pe „preoția credinciosului” nu este biblică cu adevărat. Este preoția credincioșilor

(Exod 19:6; 1 Petru 2:5,9; Apoc. 1:6)

D. Fiecare creștin are daruri pentru binele comun (1 Cor. 12:7)

E. Poporul lui Dumnezeu poate fi eficient doar cooperând. Lucrarea este colectivă (Efes. 4:11-12)

SUBIECT SPECIAL: KOINŌNIA

Termenul „părtășie” (*koinōnia*) înseamnă

1. asocierea apropiată cu o persoană
 - a. cu Fiul (1 Ioan 1:6; 1 Cor. 1:9)
 - b. cu Duhul Sfânt (2 Cor. 13:13; Fil. 2:1)
 - c. cu Tatăl și cu Fiul (1 Ioan 1:3)
 - d. cu alți frați /surori în legământ (1 Ioan 1:7; Fapte 2:42; Gal. 2:9; Filimon 17)
2. asocierea apropiată cu lucruri sau cu grupuri
 - a. cu Evanghelia (Fil. 1:5; Filimon 6)
 - b. cu sângele lui Cristos (1 Cor. 10:16)
 - c. nu cu întinericul (2 Cor. 6:14)
 - d. cu suferința (Fil. 3:10; 4:14; 1 Petru 4:13)
3. darul sau contribuția cu generozitate (Rom. 12:13; 15:26; 2 Cor. 8:4; 9:13; Fil. 4:15; Evrei 13:16)
4. Harul dăruit de Dumnezeu prin Cristos, care reface părtășia omului cu El și cu frații și surorile Lui

Aceasta afirmă relația orizontală (între oameni) care este determinată de relația pe verticală (dintre om și Creator).

De asemenea, accentuează nevoia unei comunități creștine și bucuria pe care o aduce ea. TIMPUL VERBAL accentuează începutul și continuarea acestei experiențe a comunității (1:3 [de două ori], 6, 7). Creștinismul este colectiv!

• **„cu Tatăl și cu Fiul Său”** Aceste sintagme sunt paralele din punct de vedere gramatical în ceea ce privește PREPOZIȚIA ȘI ARTICOLUL HOTĂRÂT. Această sintaxă afirmă egalitatea și caracterul divin al lui Isus (Ioan 5:18; 10:33; 19:7). Tatăl (Dumnezeul Preaînalt) nu putea fi separat de Fiul (Dumnezeu întrupat), cum spuneau învățătorii falși (1 Ioan 2:23; 5:10-12).

Această părtășie cu Tatăl și cu Fiul este foarte similară cu expresia „locuirii reciproce” în creștini a Tatălui și Fiului conform Ioan 14:23.

1:4 „Scriem aceste lucruri” Aceasta s-ar putea referi la întreaga carte sau la v. 1-3. Aceași ambiguitate apare în 2:1. Aici autorul declară unul dintre scopurile sale (2:1).

• **„pentru ca bucuria noastră să fie deplină”** Acesta este un CONJUNCTIV PERIFRATIC TRECUT PASIV (Ioan 15:11; 16:20, 22, 24; 17:13; 2 Ioan 12; 3 Ioan 4). Bucuria credincioșilor devenea deplină prin părtășia cu Tatăl, cu Fiul și Duhul Sfânt. Acesta era un element important în lumina minciunilor învățătorilor falși. Scopurile declarate ale lui Ioan în scrierea acestei cărți sunt:

1. părtășia lui Dumnezeu și cu copiii Lui
2. bucuria
3. siguranța mântuirii

4. partea negativă a scopului său era echiparea credincioșilor împotriva teologiei false a învățătorilor gnostici.

În limba greacă există o diferență în acest verset între:

1. „bucuria noastră” manuscritele α , B, L; NASB, NRSV, NJB, REB, NIV
2. „bucuria voastră” manuscritele A, C; NKJV

Varianta UBS⁴ preferă prima variantă. „Noastră” se referă la apostolii martori oculari sau la credincioși? Datorită contrareacției teologice din 1 Ioan față de siguranța mântuirii, presupun că se referă la toți credincioșii.

TEXTUL NTR: 1:5-2:2

5 Mesajul pe care l-am auzit de la El și pe care vi-l vestim este că Dumnezeu e lumină și în El nu este întuneric deloc. 6 Dacă spunem că avem părtășie cu El, dar umblăm în întuneric, mințim și nu ne purtăm potrivit cu adevărul. 7 Dacă însă umblăm în lumină, după cum El este în lumină, avem părtășie unii cu alții, iar sângele lui Isus, Fiul Său, ne curățește de orice păcat. 8 Dacă zicem că nu avem păcat, ne înșelăm singuri și adevărul nu este în noi. 9 Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curățească de orice nedreptate. 10 Dacă zicem că n-am păcătuit, Îl facem mincinos, și Cuvântul Lui nu este în noi. 2:1 Copilașii mei, vă scriu aceste lucruri ca să nu păcătuți. Dar dacă cineva păcătuiește, avem la Tatăl un Apărător, pe Isus Cristos cel Drept. 2 El este jertfa de ispășire pentru păcatele noastre și nu numai pentru ale noastre, ci pentru ale întregii lumi.

1:5 „Mesajul pe care l-am auzit” PRONUMELE „noi” [subînțeles] se referă la Ioan și la ceilalți martori oculari care L-au auzit și L-au urmat pe Isus în timpul vieții lui pământești. Ioan le vorbește direct ascultătorilor lui („vă”) referindu-se probabil la bisericile din Asia Mică.

VERBUL „auzit” este un INDICATIV TRECUT ACTIV. El reflectă termenul recurent „viu” legat de simțurile fizice din 1:1-4. Într-un sens, apostolul Ioan își declară prezența personală la sesiunile de învățătură ale lui Isus. Ioan transmite mai departe revelațiile lui Isus, nu pe ale lui! Este posibil ca afirmațiile unice ale Evangheliei care încep cu „Eu sunt” să fie amintirile lui Ioan privind lecțiile private ale lui Isus.

• **„de la El”** Acesta este singurul PRONUME din întreaga secțiune 1:5 - 2:2 care se referă la Isus. Isus a venit pentru al descoperii lumii pe Tatăl (Ioan 1.18). Teologic vorbind, Isus a venit cu trei scopuri:

1. să-L reveleze lumii pe Tatăl (1:5)
2. să le dea credincioșilor un exemplu de urmat (1:7)
3. să moară pentru omenirea păcătoasă (1:7; 2:2)

• **„Dumnezeu e lumină”** Lipsa ARTICOLULUI accentuează aspectele revelatorii și etice ale naturii lui Dumnezeu (Ps. 27:1; Isaia 60:20; Mica 7:8; I Tim. 6:16; Iacov 1:17). Învățătorii falși gnostici afirmă că lumina se referă la cunoștință, dar Ioan declară că se referă și la puritatea etică. „Lumină” și „întuneric” erau termeni obișnuiți (un dualism etic cu acești termeni se găsește și în manuscritele de la Marea Moartă și în gnosticismul timpuriu). Are legătură cu dualismul dintre bine și rău (Ioan 1:5; 8:12; 12:46) și posibil și cu dualismul gnostic spirit versus materie. Aceasta este una dintre afirmațiile teologice ale lui Ioan simple, dar totuși profunde cu privire la divinitate. Celelalte sunt (1) „Dumnezeu este dragoste” (4:8, 16) și (2) „Dumnezeu este Duh” (Ioan 4.24). Familia lui Dumnezeu, la fel ca Isus (Ioan 8:12; 9:5) ar trebui să Îi reflecte caracterul (Mat. 5.14). Această viață de iubire, iertare și puritate schimbată și care schimbă este una dintre dovezile unei convertirii adevărate.

- **„în El nu este întuneric deloc”** Această PARTICULĂ NEGATIVĂ DUBLĂ are scopul de a accentua. Este o afirmare a caracterului sfânt și statornic a lui Dumnezeu (1 Tim. 6:16; Iacov 1:17; Ps. 102:27; Mal. 3:6).

1:6 „Dacă spunem” Aceasta este prima dintre câteva dintr-un șir de PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE care se referă la afirmațiile învățătorilor falși (1:8,10; 2:4,6,9). Aceste afirmații sunt singura cale de a identifica ceea ce susțineau învățătorii falși. Ei par a fi gnostici timpurii (incipienți).

Tehnica literară a unui presupus contestatar se numește diatribă. Era o modalitate de a prezenta adevărul în format întrebare/răspuns. Ea se poate vedea clar în Maleahi (1:2,6,7,12; 2:14,17; 3:7,14) și în Romani (2:3,17,21-23; 3:1,3,7-8,9,31; 4:1; 6:1; 7:7).

- **„avem părtășie cu El”** Ereticii au pretins că părtășia era bazată doar pe cunoștințe. Acesta era un aspect al filozofiei grecești a lui Platon. Dar Ioan afirmă că creștinii trebuie să ducă veți „cristice” (v. 7; Lev. 19:2; 20:7; Mat. 5:48). Vezi Subiectul Special de la 1:3.

- **„dar umblăm în întuneric”** „A umbla” este un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV. Aceasta este o metaforă biblică pentru o viață morală (Efes. 4:1,17; 5:2,15). Dumnezeu este lumină, fără întuneric. Copiii Lui ar trebui să fie ca El (Mat. 5:48).

- **„mințim și nu ne purtăm potrivit cu adevărul”** Ambele sunt VERBE la timpul PREZENT. Ioan îi numește mincinoși pe câteva tipuri de oameni religioși (1:10; 2:4,20; 4:20; Isa. 29:13). Viața relevă cu adevărat inima (Mat. 7). Vezi Subiectul Special „Adevărul în scrierile lui Ioan” la Ioan 6:55.

1:17 „Dacă însă umblăm în lumină” Acesta este încă un timp PREZENT care accentuează acțiunea continuă. „A umbla” este o metaforă a NT pentru viața creștină (Efes. 4:1,17; 5:2,15)

Observă cât de des „a umbla” și VERBE la timpul PREZENT sunt legate de viața creștină. Noi trăim adevărul, nu doar îl cunoaștem! Adevărul este un concept cheie în Ioan. Vezi Subiectele Speciale de la Ioan 6:55 și 17:3.

- **„după cum El este în lumină”** Credincioșii trebuie să gândească și să trăiască asemenea lui Dumnezeu (Mat 5:48). Noi trebuie să reflectăm caracterul Său în fața unei lumi pierdute. Mântuirea este restaurarea imaginii lui Dumnezeu în om (Gen. 1:26-27), distrusă la căderea din Gen. 3.

- **„avem părtășie unii cu alții”** Termenul „părtășie” în limba greacă este *koinōnia*, care înseamnă o întâlnire în unitate între două persoane (vezi subiectul special de la 1:3). Creștinii se bazează pe credincioși care împărtășesc viața lui Isus. Dacă acceptăm viața Lui în iertare, trebuie să acceptăm lucrarea Lui de iubire (1 Ioan 3:16). Cunoașterea lui Dumnezeu nu este un adevăr abstract, ci generează părtășie și trăire pioasă. Scopul creștinismului nu este raiul când vom muri, ci asemănarea lui Cristos acum. Ereticii gnostici aveau o tendință spre exclusivism. Dar persoana care are o legătură potrivită cu Dumnezeu va avea o relație și cu prietenul lui creștin. Lipsa dragostei pentru alți creștini este semnul strălucitor al unei probleme în relația cu Dumnezeu (4:20-21; Mat. 5:7; 6:14-15; 18:21-35).

- **„sângele lui Isus”** Se referă la moartea jertfitoare a lui Isus (Isa. 52:13-53:12; Marcu 10:45; 2 Cor. 5:21). Este foarte asemănător cu 2:2 – „jertfa de ispășire pentru păcatele noastre”. Aceasta este aluzia la îndemnul lui Ioan Botezătorul „iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii” (Ioan 1:29). Cel nevinovat a murit pentru cel vinovat!

Primii gnostici negau adevărul caracterului uman a lui Isus. Utilizarea cuvântului „sânge” de către Ioan întărește adevăratul caracter uman a lui Isus.

În manuscrisul grecesc există o diferență în ceea ce privește numele.

1. Isus – NASB, NRSV, NJB, REB, NET
2. Cristos – manuscrisele ⱼ, B, C
3. **Isus Cristos – NKJV**

Acesta este un exemplu folosit de Bart D. Ehrman, *Schimbarea Scripturii de către ortodocși*, p.153 pentru a arăta felul în care scribii străvechi au încercat să facă textul mai specific pentru a combate ereziile vremii. Varianta 3 a fost o încercare de a media diferența de manuscris.

- **„ne curățește de orice păcat”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Termenul „păcat” este la SINGULAR fără ARTICOL, implicând orice fel de păcat. Observă că acest verset nu se concentrează asupra curățirii o singură dată (mântuire v. 7), ci pe o curățire continuă (viața creștină, v. 9). Ambele fac parte din experiența creștinilor (Ioan 13:10).

1:8 „Dacă zicem că nu avem păcat” Aceasta este încă o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ. Într-o lume căzută, păcatul este o realitate spirituală chiar și pentru credincioși (Rom. 7). Evanghelia lui Ioan prezintă adesea aceste chestiuni (9:41; 15:22, 24; 19:11). Acest verset respinge toate afirmațiile vechi și moderne care neagă responsabilitatea morală a individului.

- **„ne înșelăm singuri”** Această expresie grecească se referă la respingerea personală și benevolă a adevărului, nu la ignoranță.

- **„adevărul nu este în noi”** Calea spre acceptarea de către un Dumnezeu sfânt nu este negarea, ci recunoașterea păcatului nostru și acceptarea darului Său în Cristos (Rom 3:21-31). „Adevărul” se poate referi la mesajul despre Isus sau la persoana lui Isus (Ioan 14:6). Vezi subiectul special de la Ioan 6:55 și de la 17:3.

1:8,9 „Dacă” Ambele sunt PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE, care presupun acțiune potențială.

1:9 „mărturisim” Acesta este un termen grecesc compus din „a vorbi” și „același”. Credincioșii continuă să fie de acord cu Dumnezeu că I-au încălcat sfințenia (Rom. 3:23). Fiind la TIMPUL PREZENT, implică acțiune continuă. Mărturisirea implică:

1. numirea specifică a păcatelor (v. 9)
2. recunoașterea publică a păcatelor (Mat. 10:32; Iacov 5:16)
3. întoarcerea de la păcatele respective (Mat. 3:6; Marcu 1:5; Fapte 19:18; Iacov 5:16)

I Ioan folosește acest termen destul de des (1:9; 4:2, 3, 15; 2 Ioan 7). Moartea lui Isus este modalitatea de iertare, dar omenirea păcătoasă trebuie să răspundă în continuu cu credință pentru a fi mântuită (Ioan 1:12; 3:16). Vezi subiectul special „Mărturisirea” la Ioan 9:22-23.

- **„păcatele”** Observă PLURALUL. Se referă la păcate specifice.
- **„El este credincios”** Se referă la Dumnezeu Tatăl (Deut. 7:9; 32:4; Ps. 36:5; 40:10; 89:1, 2, 5, 8; 92:2; 119:90; Isa. 49:7; Rom. 3:3; 1 Cor. 1:9; 10:13; 2 Cor. 1:18; 1 Tes. 5:24; 2 Tim. 2:13). Caracterul neschimbător, milos și credincios a lui Dumnezeu Tatăl este speranța noastră cea mai sigură. Această sintagmă accentuează credințioșia Cuvântului Său (Evrei 10:23; 11:11). Aceasta s-ar putea referi și la promisiunea noului legământ a lui Dumnezeu din Ier. 31:34, unde Dumnezeu a promis iertarea păcatelor.
- **„drept”** Acest termen este unul neobișnuit într-un context legat de un Dumnezeu sfânt care iartă gratis pe oamenii păcătoși. Dar acest lucru este corect din punct de vedere teologic, deoarece Dumnezeu ia în serios păcatele noastre, deși El a oferit modalitatea de iertare pentru noi prin moartea înlocuitoare a lui Cristos (Rom 3:21-31). Vezi subiectul special de la 2:29.
- **„să ierte... să curățească”** Ambele sunt CONJUNCTIVE AORISTE ACTIVE. Acești doi termeni sunt sinonimi în acest context; ambii se referă la mântuirea celor pierduți și la continuitatea curățirii necesare pentru părtășia cu Dumnezeu (cf. Isa. 1:18; 38:17; 43:25; 44:22; Ps. 103:3, 11-13; Mic. 7:19). Învățătorii falși care negau Evanghelia aveau nevoie de mântuire. Credințioșii care continuă să păcătuiescă au nevoie de restaurarea părtășiei. Ioan pare că se adresează implicit primului grup și explicit celui de-al doilea.

1:10 „Dacă zicem” Vezi observația de la 1:6.

- **„n-am păcătuit”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV, care spune că o persoană nu a păcătuit vreodată în trecut, nici în prezent. Termenul „păcătuit” este la SINGULAR și se referă la păcat în general. Termenul grecesc înseamnă „a rata semnul” aceasta înseamnă că păcatul este de comitere și omitere a lucrurilor revelate în Cuvântul lui Dumnezeu. Învățătorii falși pretindeau că mântuirea are legătură numai cu cunoștința, nu și cu viața.
- **„Îl facem mincinos”** Evanghelia se bazează pe păcătoșenia întregii omeniri (Rom. 3:9-18, 23; 5:1; 11:32). Ori minte Dumnezeu (Rom. 3:4), ori mint cei care pretind că nu au păcătuit.
- **„Cuvântul Lui nu este în noi”** Asta implică aspectul dual al termenului „logos”, dar ca mesaj și ca persoană (1:1, 8; Ioan 14:6). Ioan îl numește adesea „adevăr”.

2:1 „Copilașii mei” Ioan folosește două diminutive diferite pentru „copii” în 1 Ioan.

1. *teknion* (cf. 2:1, 12, 28; 3:7, 18; 4:4; 5:21; Ioan 13:33)
2. *paidion* (cf. 2:14,18)

Ele sunt sinonime fără distincție teologică. Acești termeni afectuoși vin probabil din vârsta înaintată a lui Ioan când a scris.

Isus folosește termenul „copii” când se adresează ucenicilor în Ioan 13:33.

- **„vă scriu aceste lucruri ca să nu păcătuiți”** Acesta este un CONJUNCTIV AORIST ACTIV. Ioan face o distincție clară între TIMPUL PREZENT, o viață trăită continuu în păcat (3:6, 9) și păcate izolate făcute de creștinii care luptă și sunt

ispitiți. El încearcă să facă un echilibru între cele două extreme.

1. glumirea cu păcatul (Rom. 6:1; 1 Ioan 1:8-10; 3:6-9; 5:16)
2. cruzimea și fragilitatea creștinilor față de păcatele personale

Probabil aceste două extreme reflectă două școli diferite de învățătură gnostică. Un grup credea că mântuirea era o chestiune intelectuală; nu conta viața persoanei, fiindcă trupul era rău. Și celălalt grup de gnostici credeau că trupul era rău, așadar trebuie să fie limitat în dorințele lui.

- **„dacă cineva păcătuiește”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune acțiune potențială. Chiar și creștinii păcătuiesc (Rom. 7).

- **„avem la Tatăl un Apărător”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV, care se referă la mijlocirea continuă a lui Isus ca apărător ceresc al nostru (*paraklētos*). Acesta era un termen legal pentru avocatul apărării sau „cineva chemat să ajute” (de la *para*, „alături” și *kaleō*, „a chema”). A fost folosit pentru Duhul Sfânt – apărătorul nostru pe pământ, care trăiește în noi – în discursul din camera de sus din Evanghelia lui Ioan (Ioan 14:16,25; 15:26; 16:7). Dar acest termen îl desemnează pe Isus doar aici (deși este insinuat în Ioan 14:16; Rom. 8:34; Evrei 4:14-16; 7:25; 9:24). Pavel a folosit același concept pentru lucrarea de mijlocire a lui Cristos din Rom. 8:34. În același pasaj el vorbește și despre mijlocirea Duhului Sfânt în Rom. 8:26. Avem un avocat în cer (Isus) și un avocat în noi (Duhul Sfânt), ambii fiind trimiși de Tatăl.

- **„pe Isus Cristos cel Drept”** Această caracterizare este folosită pentru Dumnezeu Tatăl în 1:9. Autorii NT folosesc câteva tehnici literare pentru a afirma caracterul divin al lui Isus.

1. folosește titluri folosite pentru Dumnezeu și pentru Isus
2. afirmă fapte ale lui Dumnezeu făcute de Isus
3. folosește sintagme paralele din punct de vedere gramatical care se referă la ambii (COMPLEMENTE ale VERBELOR sau PREPOZIȚIONALE)

Vorbește despre neprihănirea lui Cristos (sfînțenia, asemănarea cu Dumnezeu, 3:5; 2 Cor. 5:21; Evrei 2:18; 4:15; 7:26; 1 Petru 2:22). El a fost calea prin care Tatăl a adus „neprihănire” unui popor.

2:2

NASB, NKJV

„El este împăcarea pentru păcatele noastre”

NRSV

„El este jertfa de ispășire pentru păcatele noastre”

TEV

„Cristos Însuși este modalitatea prin care ne sunt iertate păcatele”

NJB, RSV

„El este jertfa care ne ispășește păcatele”

Termenul *hilasmos* este folosit în LXX pentru capacul chivotului legământului numit „scaunul îndurării” sau „locul ispășirii”. Isus S-a pus în locul nostru de vină în fața lui Dumnezeu (4:10; Rom. 3:25).

În lumea greco-romană, acest cuvânt conținea conceptul unei restaurări a părtășiei cu o zeitate înstrăinată printr-un preț plătit, dar cuvântul nu este folosit în LXX cu acest sens (nu uita că autorii NT [cu excepția lui Luca] erau gânditori evrei care au scris în greaca koine). În LXX și în Evrei 9:5 pentru a traduce „scaunul îndurării” – capacul chivotului legământului din Sfânta Sfintelor, locul în care se făcea ispășirea pentru popor în Ziua Ispășirii (Lev. 16).

Acest termen trebuie tratat într-un mod care să nu subestimeze repulsia lui Dumnezeu față de păcat, dar care să afirme atitudinea pozitivă, mântuitoare față de păcătoși. O dezbateră relevantă pe această temă se găsește în James Stewart, *Un om în Cristos*, pp. 214-224. O modalitatea de a face acest lucru este traducerea termenului în așa fel încât să reflecte

lucrarea lui Dumnezeu în Cristos: „o jertfă ispășitoare” sau „cu putere de ispășire”. Traducerile moderne diferă în privința înțelegerii acestui termen de sacrificiu. Termenul „ispășire” implică faptul că Isus a împăcat mânia lui Dumnezeu (Rom. 1:18; 5:9; Efes. 5:6; Col. 3:6). Sfințenia lui Dumnezeu este ofensată de păcatul oamenilor. Această problemă a fost rezolvată de lucrarea lui Isus (Rom. 3:25 2 Cor. 5:21; Evrei 2:17).

Unii cercetători (de ex. C. H. Dodd) cred că un concept păgân (grecesc) (potolirea mâniei unui zeu) nu ar trebui să-I fie aplicat lui YHWH; așadar, preferă „ispășirea” prin care lucrarea lui Isus a rezolvat vina omului (Ioan 1:29; 3:16) în fața lui Dumnezeu, și nu mânia lui Dumnezeu împotriva păcatului. Dar ambele sunt adevărate din punct de vedere biblic.

• **„pentru păcatele noastre și nu numai pentru ale noastre, ci pentru ale întregii lumi”** Se referă la potențialul nelimitat al ispășirii (4:14; Ioan 1:29; 3:16,17; 12:47; Rom. 5:18; 1 Tim. 4:10; Tit 2:11; Evrei 2:9; 7:25). Isus a murit pentru păcatul și pentru păcatele întregii lumi (Gen. 3:15). Singurul lucru care reține întreaga lume de la mântuire nu este păcatul, ci necredința. Oamenii trebuie să răspundă și să continue să răspundă prin credință, pocăință, ascultare și perseverență!

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. De ce folosește Ioan atât de multe verbe care implică cele cinci simțuri?
2. Enumeră termenii în legătură cu jertfa care sunt folosiți în v. 7 și 9.
3. Explică ce credeau ereticii pe care îi combate Ioan.
4. Ce legătură are v. 9 cu gnosticii și cu creștinii?
5. Descrie și definește „mărturisirea”.

1 IOAN 2:3-27

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Cristos Apărătorul nostru	Bazele părtășiei cu El (1:5-2:2)	Ascultarea	Cristos ajutorul nostru	A umbla în lumină
2:1-6	Testul cunoașterii Lui	2:1-2	2:1-2	Prima condiție: să o rupem cu păcatul (1:8-2:3)
Noua poruncă	2:3-11	2:3-6 Iubiți-vă unii pe alții	2:3-6 Noua poruncă	A doua condiție: să ascultăm poruncile, mai ales pe cea care spune să iubim 2:3-11
2:7-14	Starea lor spirituală	2:7-11 Adevărata relație cu Dumnezeu în Cristos	2:7-8 2:9-11	A treia poruncă: separarea de lume
2:15-17	2:12-14 Nu iubiți lumea	2:12-14 Adevărata valoare a lumii	2:12-13 2:14	2:12-17
Anticristul	2:15-17 Înșelătoriile ceasului din urmă	2:15-17 Loialitatea față de credința adevărată	2:15-17 Dușmanul lui Cristos	A patra condiție: să ne ferim de anticriști
2:18-25	2:18-23 Adevărul să rămână în voi	2:18-25	2:18-19 2:20-21 2:22-23	2:18-28
2:24-27	2:24-27	2:26-27	2:24-25 2:26-27	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU 2:3-27

- A. Este foarte dificil să rezumăm 1 Ioan din cauza temelor recurente. Cei mai mulți exegeți sunt de acord că cel de-al doilea capitol continuă temele din primul capitol: caracteristicile pozitive și negative ale părtășiei cu Dumnezeu.
- B. Între capitolele 1 și 2 există o paralelă structurală. Ioan prezintă mesajul în contrast cu afirmațiile false ale gnosticilor.

Capitolul 1

1. Dacă spunem...(v. 6-7)
2. Dacă spunem... (v. 8-9)
3. Dacă spunem... (v. 10)

Capitolul 2

- Cel ce zice... (v. 4-5)
- Cel ce zice... (v. 6)
- Cel ce zice...(v. 8-11)

- C. Acest context enumeră câteva teste sau dovezi care relevă un credincios adevărat (2:3-25).

1. dorința de a-și mărturisi păcatele (inițială și continuă) (1:5; 2:22)
2. o viață de ascultare (2:3-6)
3. o viață de iubire (2:7-11)
4. biruința asupra răului (2:12-14)
5. părăsirea lumii (2:15-17)
6. perseverența (2:19)
7. doctrina corectă (2:20-24; 4:1-3)

- D. Concepte teologice speciale (în 2:18-19)

1. „ceasul din urmă” (v. 18)
 - a. Această sintagmă și expresii similare, precum „zilele din urmă” se referă la perioada dintre nașterea lui Isus din Betleem până la a doua venire. Împărăția a venit, dar nu este deplină.
 - b. Poporul Israel, în perioada interbiblică a început să creadă în două veacuri, veacul curent rău și cel al neprihănirii, inaugurat de Duhul Sfânt, care urma să vină. VT nu a dezvăluit clar cele două veniri ale lui Mesia, prima ca Mântuitor și a doua pentru a desăvârși. Aceste două veacuri se suprapun. Vezi subiectul special de la 2:17.
 - c. Acesta este sensul metaforic al cuvântului „oră” (*kairos*) ca perioadă nespecificată (Ioan 4:21,23; 5:25,28; 16:2)

2. „anticristul” (v. 18)

a. Ioan este singurul care folosește termenul „antihrist” (2:18,22; 4:3; 2 Ioan 7). Observă la 2:18 că este și la PLURAL, și la SINGULAR (2 Ioan 7).

1) alți scriitori ai Bibliei fac referire la aceeași persoană din vremurile sfârșitului.

- a) Daniel – „a patra fiară” (7:7-8,23-26; 9:24-27)
- b) Isus – „urâciunea pustiirii” (Marcu 13; Mat. 24)
- c) Ioan – „fiara care iese din mare” (Apoc. 13)
- d) Pavel – „omul fărădelegii” (2 Tes. 2)

2) Ioan face și o distincție între persoana escatologică și duhul care revine mereu sau atitudinea mereu prezentă în lume (2:18; 4:3; 2 Ioan 7; Marcu 13:6, 22; Mat. 24:5, 24).

3) În limba greacă, PREPOZIȚIA *anti* poate însemna (1) împotriva sau (2) în locul. Acest lucru este la fel de semnificativ ca folosirea SINGULARULUI și a PLURALULUI în v. 18. Istoria abundă în persoane care s-au opus lui Dumnezeu și Cristosului Său (folosește numărul 1)

- a) Antiohus IV Epifanes (micul corn din Daniel 8; 11:36-45)
- b) Nero și Dominițian (au pretins că sunt dumnezei, dar nu Mesia)
- c) comunismul ateu
- d) umanismul laic

Acesta se potrivește și cu cei care nu sunt împotriva lui Cristos, ci se pretind a fi Cristos (folosește numărul

2)

- a) falșii învățători din Marcu 13:6, 22 și Mat. 24:5, 24
- b) liderii cultelor moderne
- c) anticristul (Dan. 7:8; 9:23-26, 24-27; 2 Tes. 2:3; Apoc. 13)

4) creștinii din fiecare epocă vor experimenta învățători falși care Îl vor nega pe Cristos și mesia falși care vor pretinde că sunt Cristos. Într-o zi – ultima zi – o încarnare specială a răului (Anticristul) le va face pe amândouă!

3. „Rămâne în Tine” (v. 19, 24, 27, 28)

a. Majoritatea creștinilor evanghelici moderni accentuează nevoia unei decizii inițiale personale de a crede/ne încrede în Cristos, lucru adevărat cu siguranță. Dar Biblia nu pune accent pe decizii, ci pe ucenicie (Mat. 28:19-20).

b. Doctrina siguranței mântuirii trebuie să fie legată inseparabil de doctrina perseverenței. Vezi Subiectul Special „Nevoia de perseverență” de la Ioan 8:31. Nu este o opțiune, ci o realitate biblică obligatorie. În realitate, „a rămâne” este un avertisment biblic (Ioan 15)!

c. Alte pasaje despre „a rămâne” sunt Mat. 10:22; 13:1-9,18-23; Marcu 13:13; Ioan 8:31; 15:1-27; 1 Cor. 15:2; Gal. 6:1; Apoc. 2:2,7,11,17,26; 3:5,12,21; 21:7. Vezi Subiectul Special „A rămâne” de la 2:10.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 2:3-6

3 Prin aceasta știm că-L cunoaștem: dacă păzim poruncile Lui. 4 Cel ce zice: „Îl cunosc!”, dar nu păzește poruncile Lui, este un mincinos, iar adevărul nu este în el. 5 Însă, în cel care păzește Cuvântul Lui, dragostea lui Dumnezeu a

ajuns într-adevăr desăvârșită. Prin aceasta știm că suntem în El. 6 Cel ce zice că rămâne în El este dator să umble și el așa cum a umblat Isus.

2:3 „Prin aceasta știm că-L cunoaștem” Literal, asta înseamnă „știm că L-am cunoscut”. Este un INDICATIV PREZENT ACTIV urmat de un INDICATIV PERFECT ACTIV, care accentuează că creștinii din aceste biserici afectate pot avea siguranța deplină a mântuirii în lumina învățăturilor false ale gnosticilor.

Cuvântul „a ști” este folosit cu sensul lui ebraic de „relație personală” (Gen. 4:1; Ier. 1:5), iar sensul lui grecesc „informații despre ceva sau cineva”. Evanghelia este o persoană și un set de adevăruri. În această frază se accentuează următoarele:

- b. Îl putem cunoaște pe Dumnezeu
- c. Putem ști ce vrea El pentru viețile noastre
- d. Putem ști că știm! (5:13)

Una dintre siguranțele relației noastre cu Dumnezeu este relevată de fapte și motivele noastre (Matei 7; Iacov, 1 Petru). Aceasta este o temă recurentă în 1 Ioan (2:3,5; 3:24; 4:13; 5:2,13).

În scrierile lui Ioan sunt folosite adesea (de 27 de ori în cele cinci capitole ale cărții 1 Ioan) și ca sinonime două cuvinte grecești pentru „a ști” (*ginōskō* și *oida*). În greaca koine nu pare a fi vreo deosebire semantică vizibilă între acești termeni. Alegerea este una stilistică. Este interesant și faptul că Ioan nu folosește termenul intensificat *epiginōskō*.

Ioan scrie pentru a-i încuraja pe credincioși și pentru a dezminți erezia. Evanghelia lui Ioan și 1 Ioan folosesc mai des decât oricare alta dintre cărțile NT termenii care înseamnă „a cunoaște”. 1 Ioan este o carte despre siguranța mântuirii bazată pe cunoașterea Evangheliei și o viață corespunzătoare de iubire și ascultare (în cartea Iacov).

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune acțiune potențială.
- **„păzim poruncile Lui”** Observă elementul condițional (CONJUNCTIV PREZENT ACTIV). Noul legământ este necondiționat în ceea ce privește darurile lui Dumnezeu, dar condiționat în ceea ce privește credința plină de pocăință a omului și răspunsul de ascultare (2:3-5; 3:22,24; 5:2,3; Ioan 8:51-52; 14:15,21,23; 15:10; Apoc. 2:26; 3:8,10; 12:17; 14:12). Una dintre dovezile adevăratei convertirii este ascultarea de Lumină (Isus și Evanghelia, Luca 6:46). Chiar și în VT ascultarea era mai bună decât jertfa (1 Sam. 15:22; Ier. 7:22-23). Ascultarea nu asigură mântuirea, dar o demonstrează. Nu este baza (Efes. 2:8-9), dar este roada (Efes. 2:10).

2:4 „Cel ce zice” Acesta este semnul textual pentru formularea diatribă a lui Ioan.

- **„Îl cunosc”** Aceasta este una dintre cele câteva afirmații ale învățătorilor falși (1:6,8,10; 2:4,6,9). Este o diatribă („cel ce zice...”) asemănătoare cu Maleahi, Romani și Iacov. Învățătorii falși pretindeau că-L cunosc pe Dumnezeu (TIMPUL TRECUT), dar ei încercau să separe mântuirea de viața evlavioasă. Ei separau justificarea de sfințire și pretindeau o cunoștință superioară (secretă) a lui Dumnezeu, dar viața pe care o duceau le revela adevăratele motive.
- **„dar nu păzește poruncile Lui”** Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV, care presupune acțiuni obișnuite din viață. Viața noastră ne relevă orientarea spirituală (Mat. 7). V. 4 exprimă negativ adevărul, în timp ce v. 5 exprimă pozitiv același adevăr.

- **„este un mincinos”** Nimic nu este mai rău decât minciuna intenționată! Ascultarea este dovada adevăratei convertirii. Îi veți cunoaște după roada lor (Mat. 7).

Ioan îi numește mincinoși pe câțiva oameni religioși (învățători, predicatori, 1:6,10; 2:4,20; 4:20). Ei sunt religioși, dar nu sunt în ordine cu Dumnezeu!

2:5 „cel care păzește Cuvântul Lui” Acesta este un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV, care vorbește despre un obicei. Autorii cărții *Ghid al Epistolelor lui Ioan* (Haas, Jonge și Swellengrebel) ne oferă un comentariu interesant asupra aceste construcții grecești: „un pronume relativ cu particula grecească „an” sau „ean” și verbul care urmează la conjunctiv apare la 3:17,22; 4:15; 5:15; 3 Ioan 5. Pare să exprime întâmplări generale” (p. 40). Ascultarea este un element crucial al credinței. Acesta este mesajul central al cărților 1 Ioan și Iacov. Oamenii nu pot spune că Îl cunosc pe Dumnezeu și să respingă Cuvântul viu și Cuvântul scris păcătuind (3:6. 9)!

- **„dragostea lui Dumnezeu a ajuns într-adevăr desăvârșită”** Acesta este un INDICATIV TRECUT PASIV, care semnifică o acțiune încheiată (4:12,17,18). Din punct de vedere gramatical, nu se știe sigur dacă GENITIVUL se referă la

1. dragostea lui Dumnezeu pentru noi (4:12)
2. dragostea noastră pentru Dumnezeu (5:3)
3. dragostea lui Dumnezeu la modul general în inimile noastre

Termenul „desăvârșit” (*telos*, 4:12,17,18) înseamnă „matur”, „complet” sau „echipat complet pentru o sarcină dată” (Efes. 4:12), nu „fără păcat” (1:8,10).

- **„Prin aceasta știm că suntem în El”** Se accentuează din nou abilitatea credincioșilor de a avea încredere în relația lor cu Dumnezeu. Conceptul conform căruia noi suntem în El (rămânem, v. 6) este o temă recurentă în scrierile lui Ioan (Ioan 14:20,23; 15:4-10; 17:21,23,26; 1 Ioan 2:24-28; 3:6,24; 4:13,16).

2:6 „rămâne” Vezi Subiectul Special de la 2:10. NT mai afirmă și că Tatăl rămâne în noi (1 Ioan 5:20) și că Tatăl și Fiul rămân în noi (Ioan 14:23, 17:21). Observă că și într-o subordonată care accentuează siguranța mântuirii este nevoie de și este introdus avertismentul de „datorie” (2:6, INFINITIV PREZENT, „rămâne în El”). Evanghelia este un legământ condiționat, cu drepturi și responsabilități!

- **„este dator să umble și el așa cum a umblat Isus”** Aceasta este încă o subliniere a „credinței adevărate” ca viață de credință (Iacov 2:14-26). Credința nu este doar o decizie, ci o relație personală continuă cu Isus, care rezultă de la sine într-o viață creștină asemănătoare cu a lui Cristos. Viața veșnică are caracteristici vizibile! Această sintagmă este paralelă cu 1:7. Scopul creștinismului nu este doar raiul când vom muri, ci asemănarea cu Cristos acum (Rom. 8:29-30; 2 Cor. 3:18; Gal. 4:19; Efes. 1:4; 1 Tes. 3:13; 4:3; 1 Petru 1:15)! Suntem mântuiți pentru a sluji. Suntem trimiși în misiune, la fel ca El. Așa cum El Și-a dat viața pentru alții, și noi trebuie să ne considerăm slujitori (1 Ioan 3:16).

Literal, „El” este „Acela” – un cuvânt folosit adesea în scrierile lui Ioan pentru Isus (Ioan 2:21; 19:35; 1 Ioan 2:6; 3:3,5,7,16; 4:17). Este folosit adesea cu sens peiorativ (Ioan 7:11; 9:12,28; 19:21).

Dacă „Acela” se referă la Isus, atunci la cine se referă „în El” de la 6a? Ioan a folosit adesea o ambiguitate intenționată. S-ar putea referi la Tatăl (Ioan 15:1-2,9-10) sau la Fiul (Ioan 15:4-6). Aceeași ambiguitate poate fi ilustrată prin „Celui Sfânt” din v. 20.

TEXTUL NTR: 2:7-11

7 Preaiubiților, nu vă scriu o poruncă nouă, ci o poruncă veche, pe care o aveți de la început. Această poruncă veche este Cuvântul pe care l-ați auzit. 8 Totuși vă scriu o poruncă nouă, care este adevărată în El și în voi, pentru că întunericul trece, iar lumina adevărată luminează deja. 9 Cel ce zice că este în lumină, dar îl urăște pe fratele lui, este încă în întuneric. 10 Cel care-l iubește pe fratele său rămâne în lumină și în el nu este nici o pricină de poticnire. 11 Dar cel care-l urăște pe fratele său este în întuneric, umblă în întuneric și nu știe unde se duce, pentru că întunericul i-a orbit ochii.

2:7 „Preaiubiților” Ioan se adresează adesea cititorilor săi cu termeni cordiali (2:1). Acest termen a fost folosit de Tatăl cu referire la Isus la botezul Lui (Mat. 3:17) și la schimbarea la față (Mat. 17:5). Este o modalitate obișnuită de desemnare a celor mântuiți în epistolele lui Ioan (3:2, 21; 4:1, 7, 11; 3 Ioan 1, 2, 5, 11).

Textus Receptus are „fraților” (manuscrisele K, L, NKJV), dar în 1 Ioan apare doar la 3:13. Varianta „Preaiubiților” este susținută de manuscrisele grecești unciale (Ⲱ, A, B, C, P și de versiunile Vulgată, Peshitta, coptă și armeană). Vezi Bruce Metzger, *Comentariu textual pe Noul Testament grecesc*, p. 708.

- **„nu vă scriu o poruncă nouă, ci o poruncă veche”** Acest lucru este caracteristic scrierilor lui Ioan (Ioan 13:34; 15:12,17). Această poruncă nu era nouă în privința timpului, ci în privința calității. Credincioșilor li se poruncește să se iubească reciproc, așa cum i-a iubit Isus (Ioan 13:34).

„Porunca veche” poate fi înțeleasă în două moduri:

- a. legea lui Moise (Lev. 19:18)
- b. învățăturile lui Isus atestate în Evanghelia lui Ioan (Ioan 13:34; 15:12,17)

- **„Această poruncă veche”** La 2:3 cuvântul „poruncă” este la PLURAL, dar aici este la SINGULAR. Asta pare să însemne că dragostea îndeplinește toate celelalte porunci (Gal. 5:22; 1 Cor. 13:13). Dragostea este porunca Evangheliei.

- **„pe care o aveți de la început”** Acesta este un INDICATIV IMPERFECT ACTIV, care se referă la primul contact al ascultătorilor cu mesajul Evangheliei (v. 24; 1:1; 3:11; 2 Ioan 5-6).

- **„auzit”** Textus Receptus adaugă sintagma „de la început” (folosită în prima parte a versetului).

2:8 „care este adevărată în El” Genul acestui PRONUME se schimbă de la FEMININ – în v. 7, care se acordă cu „poruncă”, la NEUTRU – care vorbește despre întreaga Evanghelie. O schimbare asemănătoare a PRONUMELUI are loc în Efes. 2:8-9.

- **„întunericul trece”** Acesta este un INDICATIV PREZENT REFLEXIV (conform lui A. T. Robertson, *Cuvinte ilustrate din Noul Testament*, p. 212). Pentru cei care Îl cunosc pe Dumnezeu prin Cristos, noul veac a răsărit și continuă să răsără în inima și în mintea lor (escatologie împlinită).

- **„lumina adevărată luminează deja”** Isus este Lumina Lumii (Ioan 1:4-5,9; 8:12), care era o metaforă biblică pentru adevăr, revelație și puritate morală. Vezi observațiile de la 1:5 și 1:7. Noul veac a început!

2:9 „dar îl urăște pe fratele lui” Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV care vorbește despre o atitudine fixată și continuă. Ura este o dovadă a întunericii (Mat. 5:21-26).

2:10 „Cel care-l iubește pe fratele său rămâne în lumină” VERBELE la TIMPUL PREZENT domină acest context. Dragostea este o dovadă a mântuirii credinciosului, a relației personale cu adevărul și cu lumina și cunoașterea lor. Aceasta este porunca cea nouă, dar totuși veche (3:11, 24; 4:7, 11, 21).

SUBIECT SPECIAL: „A RĂMÂNE” ÎN SCRIERILE LUI IOAN

Evangelia lui Ioan prezintă o relație personală între Dumnezeu Tatăl și Isus, Fiul. Este o intimitate reciprocă bazată pe supunere și egalitate. De-a lungul Evangheliei, Isus spune ceea ce Îl aude pe Tatăl spunând și face ceea ce Îl vede pe Tatăl făcând. Isus nu acționează pe cont propriu, ci la dorința Tatălui.

Această părtășie intimă și slujire stabilește modelul pentru relația dintre Isus și ucenicii Lui. această relație apropiată nu era absorbția persoanei (ca în misticismul oriental), ci o viață etică, morală de emulație. Părtășia era (1) cognitivă (viziunea Evangheliei asupra lumii ca Cuvânt al lui Dumnezeu); (2) relațională (Isus era Mesia cel promis, în care să ne încredem și pe care să ne bazăm) și (3) etică (caracterul Său reprodus în credincioșii evlavioși).

Isus este omul ideal, adevăratul israelit, standardul pentru omenire. El relevă ceea ce ar fi trebuit să fie și ar fi putut fi Adam (omenește vorbind). Isus este „chipul lui Dumnezeu” suprem. El refăce chipul căzut în om (1) relevându-L pe Dumnezeu; (2) murind pentru noi (ispășire înlocuitoare) și (3) dându-le oamenilor un exemplu de urmat. Termenul „rămâne” (*menō*) reflectă scopul asemănării cu Cristos (Rom. 8:29), restaurarea căderii în păcat (Gen. 3).

Această reuniune a lui Dumnezeu cu creația Lui supremă – omul, cu scopul părtășiei este sintagma „în Cristos” folosită de apostolul Pavel și sintagma „rămâne în Mine” folosită de apostolul Ioan.

Observă felul în care o folosește Ioan:

1. Rămânerea între Tatăl și Fiul:
 - a. Tatăl în Fiul (Ioan 10:38; 14:10,11,20; 17:21,23)
 - b. Fiul în Tatăl (Ioan 10:38; 14:10,11,20; 17:21)
2. Rămânerea între divinitate și credincios
 - a. Tatăl în credincios (Ioan 14:20,23; 1 Ioan 3:24; 4:12-13,15)
 - b. credinciosul în Tatăl (Ioan 14:20,23; 17:21; 1 Ioan 2:24,27; 4:13,16)
 - c. Fiul în credincios (Ioan 6:56; 14:20,23; 15:4,5; 17:21,23)
 - d. credinciosul în Fiul (Ioan 6:56; 14:20,23; 15:4,5,7; 1 Ioan 2:6,24,27,28)
3. Alte elemente ale rămânerii (pozitive)
 - a. cuvântul lui Dumnezeu
 - 1) în sens negativ (Ioan 5:38; 8:37; 1 Ioan 1:10; 2 Ioan 9)
 - 2) în sens pozitiv (Ioan 8:31; 15:2; 1 Ioan 2:14,24; 2 Ioan 9)
 - b. dragostea lui Dumnezeu (Ioan 15:9-10; 17:26; 1 Ioan 3:17; 4:16)
 - c. Duhul lui Dumnezeu
 - 1) peste Fiul (Ioan 1:32)
 - 2) în credincios (Ioan 14:17)
 - d. rămânem ascultând (Ioan 15:10; 1 Ioan 3:24)

- e. rămânem în lumină iubind (I Ioan 2:10)
 - f. rămânem făcând voia Tatălui (I Ioan 2:17)
 - g. ungerea rămâne (I Ioan 2:27)
 - h. adevărul rămâne (II Ioan 2)
 - i. Fiul rămâne (Ioan 8:35; 12:34)
4. Alte elemente care rămân (negative)
- a. mânia lui Dumnezeu rămâne (Ioan 3:36)
 - b. rămâne în întuneric (Ioan 12:46)
 - c. aruncat...ars (nu rămâne) (Ioan 15:6)
 - d. cine păcătuiește (nu rămâne) (I Ioan 3:6)
 - e. cine nu iubește (nu rămâne) (I Ioan 3:14)
 - f. niciun ucigaș (n-are viața veșnică rămânând în el) (I Ioan 3:15)
 - g. în moarte (I Ioan 3:14)

•

NASB, NKJV	„și în el nu este nici o pricină de poticnire”
NRSV	„într-o asemenea persoană nu este nici o pricină de poticnire”
TEV	„nimic din noi nu va face pe altcineva să păcătuiască”
NJB	„în el nu este nimic care să-l facă să cadă”

Acest verset poate fi tradus în două moduri:

- credinciosul care iubește nu se va poticni (v. 11)
- credinciosul care iubește nu îi va face pe alții să se poticnească (Mat. 18:6; Rom. 14:13; 1 Cor. 8:13)

Ambele sunt adevărate! Evanghelia îi aduce beneficii credinciosului și celorlalți (celorlalți credincioși și celor nemântuiți).

În VT, „poticnirea” este opusul credinței (a nu i se clătina piciorul, a fi tare). Voia și poruncile lui Dumnezeu erau ilustrate printr-o cărare sau cale liberă. În acest fel, „umblarea” poate fi o metaforă pentru stilul de viață.

Vezi Subiectul Special: „A crede, credința și credințioșia în VT” de la Ioan 1:14.

2:11 „Dar cel care-l urăște pe fratele său este în întuneric, umblă în întuneric” Avem aici un PARTICIPIU PREZENT ACTIV („urăște”) urmat de un INDICATIV PREZENT ACTIV („umblă”). Ura este un semn al necredinței (3:15; 4:20). Lumina și întunericul, iubirea și ura nu pot exista în aceeași persoană. Această afirmație „alb sau negru” este tipică pentru Ioan. El a exprimat idealul. Dar creștinii luptă adesea cu prejudecățile, cu lipsa iubirii și cu neglijența! Evanghelia aduce o schimbare instantanee și una progresivă.

• **„întunericul i-a orbit ochii”** Se poate referi la natura păcătoasă a credinciosului, care rămâne (2 Petru 1:5-9) sau la acțiunile lui Satan (2 Cor. 4:4). Omul are trei dușmani: (1) sistemul lumii căzute; (2) un ispititor angelic – Satan și (3) natura noastră căzută, adamică (Efes. 2:2-3,16; Iacov 4).

TEXTUL NTR: 2:12-14

12 Vă scriu, copilașilor, pentru că păcatele vă sunt iertate datorită Numelui Său. 13 Vă scriu, părinților, pentru că L-ați cunoscut pe Cel Ce este de la început. Vă scriu, tinerilor, pentru că l-ați învins pe cel rău. 14 V-am scris,

copilașilor, pentru că L-ați cunoscut pe aTatăl. V-am scris, părinților, pentru că L-ați cunoscut pe Cel Ce este de la început. V-am scris, tinerilor, pentru că sunteți tari, iar Cuvântul lui Dumnezeu rămâne în voi și l-ați învins pe cel rău.

2:12-14 În ceea ce privește toate VERBELE din aceste versete, (în afară de „vă scriu” [NASB 1970], „v-am scris” [NASB 1995], versiunea NBS⁴ este sigură de cea de-a doua variantă) sunt la TIMPUL TRECUT, reprezentând o acțiune petrecută în trecut, din care rezultă o stare continuă. Așa cum contextul anterior se adresa învățătorilor falși, acest context se adresează credincioșilor. Credincioșii sunt numiți „copilași”, „părinți” și „tineri”. Acesta paragraf nu se potrivește ușor în contextul vieții care demonstrează siguranța mântuirii. Este posibil să nu avem de-a face cu trei grupuri, ci cu un mijloc literar care descrie starea tuturor creștinilor.

Sunt enumerate patru lucruri pe care le știu creștinii:

1. că păcatele lor sunt iertate (v. 12)
2. că l-au biruit pe cel rău prin Cristos (v. 13)
3. că ei „știu” că au părtășie cu Tatăl (v. 14) și cu Fiul (v. 13-14)
4. că sunt tari în Cuvântul lui Dumnezeu (v.15)

Această listă este exprimată gramatical prin (1) propoziția „vă scriu” și (2) cele șase SUBORDONATE *hoti* (fiindcă).

2:12 „pentru că păcatele vă sunt iertate datorită numelui Său” Lucrarea lui Isus este singura speranță a omului pentru iertare (INDICATIV TRECUT PASIV). În gândirea ebraică, numele este egal cu caracterul și cu personalitatea (3:23; 3 Ioan 7; Rom. 10:9-13; Fil. 2:6-11).

În v. 12-14 există o serie de șase SUBORDONATE cu *hoti*. Ele ar putea fi SUBORDONATE DE SCOP (NASB, NRSV, NJB „fiindcă”) sau doar o modalitate literară de a introduce declarații ale faptelor (NET, „că”).

2:13 „Cel Ce este de la început” PRONUMELE din 1 Ioan sunt ambigue și se pot referi la Dumnezeu Tatăl sau la Dumnezeu Fiul. În context, se referă la Isus. Este o declarație a pre-existenței și, așadar, a divinității Lui (Ioan 1:1,15; 3:13; 8:48-59; 17:5, 24; 2 Cor. 8:9; Fil. 2:6-7; Col. 1:17; Evrei 1:3).

- **„l-ați învins”** În 1 Ioan aceasta este o promisiune recurentă și un avertisment (2:14; 4:4, 5:4-5, 18-19), exprimate printr-un INDICATIV TRECUT ACTIV, care vorbește despre apogeul unui proces. Aici Ioan scrie din nou în termeni categorici (această victorie escatologică împlinită ne amintește de Evanghelia lui Ioan). Credincioșii sunt victorioși, dar, din cauza tensiunii „deja și nu încă” a Împărăției lui Dumnezeu, ei încă luptă cu păcatul, cu ispita, cu persecuția și cu moartea.
- **„pe cel rău”** Se referă la Satan, care este menționat din nou în v. 14. Versetele 13 și 14 sunt paralele. Vezi subiectul special de la Ioan 12:31.
- **„pentru că L-ați cunoscut pe Tatăl”** Conceptul biblic de „cunoaștere” implică înțelesul ebraic de relație intimă, personală (Gen. 4:1; Ier. 1:5) și conceptul grecesc de „lucruri despre”. Evanghelia este o persoană care trebuie primită (Isus), un mesaj care trebuie acceptat și pus în practică (doctrina) și o viață care trebuie trăită.

SUBIECT SPECIAL: A CUNOAȘTE (folosit cel mai adesea în Deuteronom ca paradigmă)

Cuvântul ebraic „a cunoaște” (BDB 393) are câteva înțelesuri (câmpuri semantice) în *Qal*.

1. a înțelege binele și răul – Gen. 3:22; Deut. 1:39; Isa. 7:14-15; Iona 4:11
2. a cunoaște prin înțelegere – Deut. 9:2,3,6; 18:21
3. a cunoaște prin experimentare – Deut. 3:19; 4:35; 8:2,3,5; 11:2; 20:20; 31:13; Iosua 23:14
4. a se gândi – Deut. 4:39; 11:2; 29:16
5. a cunoaște personal
 - a. o persoană – Gen. 29:5; Exod. 1:8; Deut. 22:2; 33:9
 - b. un zeu – Deut. 11:28; 13:2,6,13; 28:64; 29:26; 32:17
 - c. pe YHWH – Deut. 4:35,39; 7:9; 29:6; Isa. 1:3; 56:10-11
 - d. din punct de vedere sexual – Gen. 4:1,17,25; 24:16; 38:26
6. o abilitate sau cunoștință învățată – Isa. 29:11,12; Amos 5:16
7. a fi înțelept – Deut. 29:4; Pro. 1:2; 4:1; Isa. 29:24
8. cunoașterea de către Dumnezeu
 - a. a lui Moise – Deut. 34:10
 - b. a lui Israel – Deut. 31:21,27,29

2:14 „sunteți tari” Observă că tăria lor se bazează pe Cuvântul lui Dumnezeu care rămâne. Această sintagmă este similară sfaturilor lui Pavel din Efes. 6:10-18. Cuvântul care rămâne este Evanghelia. Ea este conceptuală și personală, inițiată de Dumnezeu și primită individual, o decizie și o ucenicie, adevărată și demnă de încredere.

- **„Cuvântul lui Dumnezeu rămâne în voi”** Asta personifică conceputul de Cuvânt a lui Dumnezeu (Evanghelia v. 24). Aceasta este o aluzie la Ioan 15. Este folosită cu sens negativ în Ioan 5:38 și 8:37.
- **„I-ați învins pe cel rău”** Aceasta este o accentuare a perseverenței adevăraților sfinți. Se repetă v. 17, 19, 24, 27, 28; 5:18 și 2 Ioan 9. Doctrina siguranței mântuirii trebuie echilibrată cu adevărul că cei cu adevărat mântuiți vor rezista până la sfârșit (Apoc. 2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21). Vezi subiectul special „Nevoia de perseverență” de la Ioan 8:31. Asta nu implică lipsa păcatului acum, deși aceasta este o posibilitate teoretică în lucrarea încheiată a lui Cristos (Rom. 6).

TEXTUL NTR: 2:15-17

15 Nu iubiți lumea, nici lucrurile din lume! Dacă iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el. 16 Căci tot ce este în lume – pofta firii, pofta ochilor și lăudăroșenia vieții – nu este de la Tatăl, ci este din lume. 17 Iar lumea și pofta ei trec, însă cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac.

2:15 „Nu iubiți” Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, care presupune încetarea unei acțiuni în desfășurare. Iubirea pentru lume caracteriza un grup de falși învățători gnostici.

- **„lumea”** Acest termen este folosit cu două sensuri diferite în NT: (1) planeta fizică și/sau universul creat (cf. Ioan 3:16; 16:33; 1 Ioan 4:14) și (2) societatea umană organizată și care funcționează separat de Dumnezeu (1 Ioan 2:15-17;

3:1,13; 4:45; 5:4-5,19). Prima se referă la creația fizică inițială (Gen. 1-2), iar a doua la creația căzută (Gen. 3). Vezi Subiectul Special „Kosmos” de la 14:17.

SUBIECT SPECIAL: GUVERNAREA UMANĂ

I. INTRODUCERE

A. Definiție – Guvernul este organizarea umană în sine care oferă și asigură nevoile (Gen. 4 și 11). Oamenii sunt ființe sociale (chiar și înainte a căderii – Gen. 2:18). Familiile, triburile, popoarele reprezintă comunitatea în care trăim.

B. Scopul – Dumnezeu a dorit ca ordinea să fie preferabilă anarhiei.

1. Legea mozaică, în special Decalogul, este voia lui Dumnezeu pentru om în societate, echilibrând închinarea și viața.

2. În scriptură nu este susținută nicio formă sau structură de guvernare, deși teocrația vechiului Israel este forma anticipată a raiului. Nici democrația, nici capitalismul nu sunt adevăruri biblice. Creștinii trebuie să aibă un comportament corespunzător în orice sistem de guvernare în care se află. Scopul creștinului este evanghelizarea și lucrarea, nu revoluția. Toate guvernele sunt trecătoare!

C. Originea guvernării oamenilor

1. Romano-catolicii au afirmat că guvernarea oamenilor este o nevoie înnăscută, chiar de dinaintea căderii. Se pare că primul care a asigurat această premisă a fost Aristotel. El a spus că „omul este un animal politic” referindu-se la faptul că guvernarea „există pentru promovarea vieții bune”.

2. Protestantismul, în special Martin Luther, a afirmat că guvernarea umană este inerentă după cădere. El o numește „Împărăția mâinii stângi a lui Dumnezeu”. El a spus că „modalitatea lui Dumnezeu de a stăpâni oamenii răi este să pună oameni răi la conducere”.

3. Karl Marx a afirmat că guvernarea este modalitatea prin care câțiva oameni de elită țin masele sub control. Pentru el, guvernul și religia jucau un rol similar.

II. MATERIALUL BIBLIC

A. Vechiul Testament

1. Tiparul care va fi utilizat în cer este Israelul. În Israelul străvechi YHWH era rege. Teocrația este termenul folosit pentru a descrie domnia directă a lui Dumnezeu (1 Sam. 8:4-9).

2. Suveranitatea lui Dumnezeu în guvernarea umană poate fi văzută clar în numirea de către El:

- a. toți regii, Dan. 2:21; 4:17,24-25
- b. domnia mesianică, Dan. 2:44-45
- c. Nebucadnețar (noul Babilon), Ier. 27:6; Dan. 5:28
- d. Cir al II-lea (Persia), 2 Cron. 36:22; Ezra 1:1; Isa. 44:28; 45:1

3. Poporul lui Dumnezeu trebuie să se supună și să respecte chiar și guvernele care cotropesc și ocupă:

- a. Daniel 1-4, Nebucadnețar (noul Babilon)
- b. Daniel 5, Belșațar (noul Babilon)
- c. Daniel 6, Darius (Persia)
- d. Ezra și Neemia (Persia)

4. Iuda restaurat trebuia să se roage pentru domnia lui Cir și pentru cea a urmașilor lui

- a. Ezra 6:10; 7:23

b. evreii trebuiau să se roage pentru autoritățile civile, Mișna, Avot. 3:2

B. Noul Testament

1. Isus a respectat guvernele umane

a. Mat. 17:24-27 – a plătit taxa la Templu (autoritățile civile și religioase trebuiau să fie una, 1 Petru. 2:17)

b. Mat. 22:15-22; Marcu 12:13-17; Luca 20:20-26, El a susținut taxa romană, deci pentru autoritatea civilă romană

c. Ioan 19:11, Dumnezeu permite autoritatea civilă

2. Cuvintele lui Pavel în legătură cu guvernele umane

a. Romani 13:1-5, credincioșii trebuie să se supună autorităților civile, deoarece ele sunt înființate de Dumnezeu

b. Romani 13:6-7, credincioși trebuie să plătească taxe și să respecte autoritățile civile

c. 1 Timotei 2:1-3, credincioșii trebuie să se roage pentru autoritățile civile

d. Tit 3:1, credincioșii trebuie să se supună autorităților civile

3. Cuvintele lui Petru în legătură cu guvernele umane

a. Fapte 4:1-31; 5:29, Petru și Ioan în fața Sanhedrinului (precedentul biblic pentru abaterile civile)

b. 1 Petru 2:13-17, credincioșii trebuie să se supună autorităților civile pentru binele societății și pentru evanghelizare

4. Cuvintele lui Ioan în legătură cu guvernele umane

a. Apocalipsa 17, curva din Babilon reprezintă guvernul uman organizat și care funcționează separat de Dumnezeu

b. Apocalipsa 18, curva din Babilon este distrusă

III. CONCLUZIE

A. Guvernarea umană (într-o lume căzută) este ordonată de Dumnezeu; nu este „dreptul divin al regilor”, ci sarcina divină a guvernării. Nicio formă nu este susținută mai presus decât altă formă.

B. Este o datorie religioasă a credincioșilor să asculte și să se roage pentru autoritățile civile.

C. Se cuvine ca credincioșii să susțină guvernul uman plătind taxele cu o atitudine adecvată de reverență.

D. Guvernul uman are scopul ordinii civile. Oamenii sunt slujitorii lui Dumnezeu pentru această sarcină

E. Guvernul uman nu este unul suprem, ci este limitat în autoritatea pe care o are. Credincioșii, pentru liniștea conștiinței lor, trebuie să respingă autoritatea civilă atunci când ea depășește limitele stabilite de Dumnezeu. După cum a afirmat Augustin în *Cetatea lui Dumnezeu*, noi suntem cetățeni ai două țărâmurii, unul temporal și unul veșnic (Fil. 3:20). Avem responsabilități în ambele, dar Împărăția lui Dumnezeu este supremă! În responsabilitatea noastră în fața lui Dumnezeu există o atenție individuală și una colectivă.

F. Ar trebui să-i încurajăm pe credincioșii din sisteme democratice să participe activ în procesul de guvernare și să implementeze, atunci când este posibil, principiile Scripturii.

G. Schimbările sociale trebuie să fie precedate de schimbarea indivizilor. În guvernare nu există o speranță escatologică reală și durabilă. Toate guvernele umane, deși intenționate și folosite de Dumnezeu, sunt expresii păcătoase ale organizării umane separate de Dumnezeu. acest concept este exprimat în folosirea ioanină a termenului „lumea” (1 Ioan 2:15-17)

- **„nici lucrurile din lume”** Pare să se refere la iubirea lucrurilor materiale (v. 16) sau a lucrurilor pe care lumea le are de oferit: putere, prestigiu, influență, etc. (Rom. 12:2; Iacov 1:27). Sistemul acestei lumi căzute încearcă să suplinească toate nevoile omului separat de Dumnezeu. El structurează viața în așa fel încât oameni par a fi independenți. Instituții pentru care noi suntem recunoscători pot deveni idolatre când permit independența de Dumnezeu. Exemplele includ: (1) sistemele de guvernare umană; (2) sisteme de educație umană; (3) sistemele economice umane; (4) sistemele medicale, etc.

După cum bine a spus Augustin „omul are un gol în formă de Dumnezeu” în viața lui. Noi încercăm să umplem acest gol cu lucruri pământești, dar putem găsi pace și împlinire doar în El! Independența este blestemul Edenului!

- **„Dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune acțiune potențială. Ceea ce iubim demonstrează ai cui suntem: ai lui Dumnezeu sau ai lui Satan.

2:16 „pofta firii” Se referă la atitudinea egoistă a omenirii căzute (Gal. 5:16-21; Efes. 2:3; 1 Petru 2:11). Vezi subiectul special „Trupul” (*sarx*) de la Ioan 1:14.

IV. **„pofta ochilor”** Evreii recunoșteau că ochii sunt ferestrele sufletului. Păcatul începe în gând și se îndreaptă spre faptă. Acțiunile omului se transformă într-un stil de viață care-l stăpânește (Ioan 19:13).

V. **„lăudăroșenia vieții”** Se referă la mândria omului separat de Dumnezeu (ex. oamenii care se încred în resursele proprii). În *Comentariul Bibliei Jerome*, vol. II, Raymond Brown, un erudit catolic iohanin spune despre această sintagmă:

„Termenul *alazoneia*, care se mai află și în Iacov 4:16, are un sens mai activ decât simpla mândrie: denotă aroganță, lăudăroșenie, convingerea de independență” (p. 408).

Termenul „viață” este *bios*, care se referă la viața pământească, fizică, temporară de pe această planetă (ceea ce împarte omul cu plantele și cu animalele, 1 Ioan 3:17). Aceste caracterizări descriu și falșii învățători gnostici, și omenirea căzută și neregenerată. Ele îi descriu și pe creștinii imaturi!

- **„nu este de la Tatăl, ci este din lume”** Creștinii nu trebuie să iubească lumea din două motive:

1. iubirea lumii nu este de la Tatăl (v. 16)
2. lumea este trecătoare (v. 17)

2:17 „lumea ... trece” Acesta este un INDICATIV PREZENT REFLEXIV (2:8) și are legătură cu cele două veacuri ebraice. Veacul cel nou și desăvârșit va veni; veacul cel vechi al păcatului și al răzvrătirii trece (Rom. 8:18-25).

SUBIECT SPECIAL: VEACUL ACESTA ȘI VEACUL VIITOR

Profeții din VT priveau viitorul ca pe o extensie a prezentului. Pentru ei, viitorul era o restaurare a Israelului fizic. Chiar și ei l-au văzut ca pe o nouă vreme (Isaia 65:17; 66:22). Odată cu respingerea voită și constantă a lui YHWH de către urmașii lui Avraam (chiar și după exil), a apărut un nou tipar în literatura ebraică apocaliptică intertestamentală (1 Enoh, 4 Ezra, 2 Baruh). Aceste scrieri au început să facă diferența între două veacuri: unul prezent, rău, dominat de Satan, și unul viitor, al neprihănirii, dominat de Duhul Sfânt și inaugurat de Mesia (adesea un războinic dinamic).

În acest domeniu al teologiei (escatologia) există o dezvoltare evidentă. Teologii o numesc „apocalipsa progresivă”.

NT susține această nouă realitate cosmică a celor două epoci (dualism temporal):

Isus	Pavel	Evrei
Matei 12:32	Romani 12:2	1:2
Matei 13:22 și 29	1 Cor. 1:20; 2:6,8; 3:18	6:5
Marcu 10:30	2 Cor. 4:4	11:3
Luca 16:8	Galateni 1:4	
Luca 18:30	Efes. 1:21; 2:1,7; 6:12	
Luca 20:34-35	1 Timotei 6:17	
	2 Timotei 4:10	
	Tit 2:12	

În teologia NT, aceste două veacuri evreiești s-au suprapus datorită profețiilor neașteptate și trecute cu vederea despre cele două venituri ale lui Mesia. Întruparea lui Isus a îndeplinit profețiile VT de inaugurare a noului veac (Dan. 2:44-45). Deși VT l-a văzut venirea ca Judecător și Cuceritor, El a venit ca rob care a pățimit (Isaia 53; Zaharia 12:10), umil și blând (Zaharia 9:9). El se va întoarce cu putere, după cum a prezis VT (Apoc. 19). Aceste două etape ale îndeplinirii au făcut ca Împărăția să fie prezentă (inaugurată), dar viitoare (care nu a trecut pe deplin). Aceasta este tensiunea NT între „deja”, dar „nu încă”!

- **„Însă cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac”** Observă cum viața veșnică („rămâne în veac”) are legătură cu o viață plină de iubire, nu doar cu o mărturisire de credință din trecut (Mat. 25:31-46; Iacov 2:14-26). Vezi Subiectul Special „Voia lui Dumnezeu” de la Ioan 4:34.

TEXTUL NTR: 2:18-25

18 Copilașilor, este ceasul de pe urmă! Și după cum ați auzit că vine anticristul, să știți că acum sunt mulți anticriști. Prin aceasta știm că este ceasul de pe urmă. 19 Ei au ieșit dintre noi, dar nu erau dintre noi. Căci, dacă ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi, dar, ieșind, au arătat că nu toți sunt dintre noi. 20 Voi aveți ungera de la Cel Sfânt și voi toți aveți cunoaștere. 21 Nu v-am scris fiindcă nu cunoașteți adevărul, ci pentru că-l cunoașteți și pentru că din adevăr nu iese nici o minciună. 22 Cine este mincinosul, dacă nu cel care neagă că Isus este Cristosul? Acela este anticristul: cel care-l neagă pe Tatăl și pe Fiul. 23 Oricine-l neagă pe Fiul nu-l are nici pe Tatăl. Cel care-l mărturisește pe Fiul îl are și pe Tatăl. 24 Ceea ce ați auzit de la început, să rămână în voi. Dacă rămâne în voi ceea ce ați auzit de la început, atunci și voi veți rămâne în Fiul și în Tatăl. 25 Și promisiunea pe care El ne-a făcut-o este aceasta: viața veșnică.

2:18 „Copilașilor” Vezi observația de la 2:1.

- **„este ceasul de pe urmă”** Literal este „ultimul ceas” NEARTICULAT (apare doar aici). La fel ca „zilele din urmă”, aceasta este una dintre expresiile folosite în NT pentru a descrie a doua venire a lui Isus Cristos (Ioan 6:39-40,44). Acest concept este unul important în Ioan, deoarece în zilele noastre foarte mulți exegeți sunt influențați de „escatologia împlinită” a lui C. H. Dodd (o teză importantă a amilenismului). Cu siguranță este adevărat că Ioan învață în mod unic și autoritar că Împărăția lui Dumnezeu a venit în Isus, dar acest text relevă că există și o desăvârșire viitoare (eveniment sau perioadă).

Ambele sunt adevărate. Aceasta este o altă expresie a tensiunii (paradoxului) din NT între „deja și nu încă” („vine”) a celor două veacuri ebraice, care acum sunt suprapuse în timp.

- **„anticristul...anticriști”** Această sintagmă descriptivă este și la SINGULAR, și la PLURAL; niciunul dintre termeni nu este articulat (conform manuscriselor κ^* , B, C). În NT, Isus este singurul care folosește acest termen (2:18; 22; 4:3; 2 Ioan 7). Vezi observația mai completă de la Delimitări contextuale pentru 2:3-27, D.

- **„vine”** Acesta este un INDICATIV PREZENT REFLEXIV (deponent). Unele forme ale VERBULUI grecesc nu se mai folosesc în greaca koine; funcția lor a fost preluată de alte forme. VERBELE deponente sunt la DIATEZA REFLEXIVĂ sau PASIVĂ în ceea ce privește forma, dar sunt traduse cu înțeles de DIATEZĂ ACTIVĂ. Aici este folosit PREZENTUL pentru a exprima siguranța unei întâmplări din viitor. Anticristul, la SINGULAR, vine și deja au apărut mulți învățători falși sau mesia falși (anticriști).

Din punct de vedere teologic, este posibil ca Satan, neștiind momentul revenirii lui Cristos, să aibă pe cineva deja pregătit pentru a păși în conducerea mondială oricând apare ocazia.

- **„sunt”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV. Spiritul „anti”-Crist este deja prezent și activ în această lume căzută (învățătorii falși), dar mai există și o manifestare viitoare. Unii exegeți cred că se referă la Imperiul Roman din zilele lui Ioan, în timp ce alții cred că se referă la un viitor imperiu mondial din zilele din urmă. În multe feluri, ambele variante sunt adevărate! Ceasul de pe urmă a început la întrupare și va dura până la desăvârșire (a doua venire a lui Cristos).

2:19 „Ei au ieșit dintre noi, dar nu erau dintre noi” Acesta este un exemplu perfect de învățătorii falși și mărturisiri false de credință în Biserica vizibilă (Mat. 7:21-23; 13:1-9, 18-23, 24-30). Lipsa lor de sinceritate, iubire și perseverență sunt dovezi că nu sunt credincioși. Erezia vine mereu dinăuntru!

Autorul cărții 1 Ioan este foarte atent în alegerea TIMPURILOR VERBALE. V. 19 reflectă că:

1. învățătorii falși au plecat (AORIST)
2. nu au făcut niciodată parte cu adevărat (IMPERFECT)
3. dacă ar fi făcut parte, nu ar fi plecat (PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ cu un VERB la MAI MULT CA PERFECT)

Vezi Subiectul Special „Apostazia” de la Ioan 17:12.

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ, numită „contrară adevărului”. Ar fi trebuit tradusă „Dacă ar fi fost dintre noi, dar nu au fost, ar fi rămas cu noi, dar nu au rămas.”

- **„ar fi rămas cu noi”** Acesta este un INDICATIV MAI MULT CA PERFECT ACTIV, care semnifică o acțiune încheiată în trecut. Aceasta este una dintre cele câteva referințe la doctrina despre perseverență (v. 24,27,28). Credința adevărată rămâne și aduce roadă (Mat. 13:1-23). Vezi subiectul special de la Ioan 8:31.

2:20 „Voi aveți ungerea de la Cel Sfânt” „Voi” este la PLURAL, lucru accentuat în textul grecesc în contradicție cu cei care au părăsit părtășia creștină. Este posibil ca gnosticii să fi fost influențați de religiile orientale „mistice” și să fi învățat o ungere specială care aducea cunoștință și identificarea divinitatea. Ioan afirmă că credincioșii aveau ungerea (inițierea specială) de la divinitate, iar nu gnosticii.

SUBIECT SPECIAL: CEL SFÂNT

„Cel Sfânt” s-ar putea referi la:

1. Dumnezeu Tatăl (numeroase pasaje din VT despre „Sfântul lui Israel”)
2. Dumnezeu Fiul (Marcu 1:24; Luca 4:34; Ioan 6:69; Fapte 3:14)
3. Dumnezeu Duhul (numele Lui, „Duhul Sfânt”, Ioan 1:33; 14:26; 20:22)

În Fapte 10:38 toate cele trei persoane ale divinității sunt implicate în ungere. Isus a fost uns (Luca 4:18; Fapte 4:17; 10:38). Aici, conceptul este extins pentru a include toți credincioșii (1 Ioan 2:27). „Unsul” a devenit „unșii”! Acest concept ar putea fi paralel cu Anticristul și anticriștii (1 Ioan 2:18). Actul simbolic din VT al ungerii cu ulei (Exod 29:7; 30:25; 37:29) este legat de cei chemați și înzestrați de Dumnezeu pentru o sarcină specială (ex. profeți, preoți și regi). Cuvântul „Cristos” este o traducere a termenului ebraic „Unsul” sau Mesia.

- „ungerea” Vezi Subiectul Special „Ungerea în Biblie” de la Ioan 11:2.

NASB	„voi știți cu toții”
NKJV	„voi știți toate lucrurile”
NRSV	„voi toți aveți cunoaștere”
TEV	„și voi toți știți adevărul”
NJB	„și toți ați primit cunoștință”

Aceasta este o afirmație importantă în lumina afirmațiilor arogante ale falșilor învățători gnostici în legătură cu cunoștința lor secretă. Ioan afirmă că credincioși iau cunoștințe creștine de bază (v. 27; Ioan 16:7-14; Ier. 31:34), nu exhaustive, nici în domeniul religiei, nici an alte domenii (3:2). Pentru Ioan, adevărul este conceptual și personal, la fel ca ungerea, care se poate referi la Evanghelie sau la Duhul Sfânt.

În această sintagmă există o diferență în manuscrisul grecesc. Versiunea NKJV urmează manuscrisele unciale A, C, K, care au *panta*, un PLURAL NEUTRU folosit ca COMPLEMENT DIRECT, în timp ce NASB urmează manuscrisele κ , B, și P, care au *pantes*, un PLURAL MASCULIN, care se axează pe SUBIECTUL „voi toți”. În lumina afirmațiilor exclusiviste ale învățătorilor falși, ultima opțiune este cea mai bună. Varianta UBS4 este aproape sigură de această opțiune. Ungerea și cunoștința le sunt date tuturor credincioșilor, nu doar câtorva speciali, deștepți și spirituali.

2:21 Acesta este unul dintre multele versete care afirmă că cititorii lui Ioan au prin credință siguranța mântuirii și că știu adevărul. În acest verset, siguranța mântuirii se bazează pe o ungere de la Duhul Sfânt care le-a dat creștinilor o foame de Evanghelie și cunoștința ei.

2:22 „Cine este mincinosul” Această sintagmă are ARTICOL HOTĂRÂT; așadar Ioan se referă la:

3. un anumit învățător fals (posibil Cerintus)
4. „marea minciună” și negarea Evangheliei (5:10)

„Mincinosul” este sinonim cu „anticristul”. Duhul anticristului este prezent în fiecare epocă; o definiție elementară (cele două conotații ale PREPOZIȚIEI „anti”) este „cel care neagă că Isus este Cristosul” sau „cel care încearcă să-l înlocuiască pe Cristos”.

- a. **„că Isus este Cristosul”** Comentariul Bibliei Jerome, p. 408, conține o idee interesantă:
 „Autorul nu se referă doar la împlinirea de către Isus a VT și a așteptărilor evreilor în privința unui mesia. Aici „Cristos” are sensul deplin de nume preferat în NT al lui Isus, ale cărui cuvinte și fapte L-au proclamat mântuitorul divin al omenirii (Fapte 2:31; Rom. 1:4).”
 Este posibil ca această afirmație doctrinară să fi fost:
1. o polemică împotriva gnosticismului
 2. o formulă a crezului palestinian care separa clar Sinagoga de Biserică; ar putea reflecta blestemele post-Jamniene (70 d. Hr.) ale rabinilor
 3. la fel ca „Isus este Domnul”, o posibilă declarație de botez

2:22-23 „cel care-I neagă...pe Fiul” Aparent, învățătorii gnostici mincinoși pretindeau că-L cunosc pe Dumnezeu, dar negau, descentralizau și minimalizau locul lui Isus Cristos (4:1-6; 5:11-12; Ioan 5:23).

Conform scrierilor gnosticilor din secolul al II-lea d. Hr., comentariilor din NT și părinților Bisericii primare, rezultă următoarele concepții:

9. Gnosticii au încercat să îmbine creștinismul cu filosofia greacă (Plato) și cu religiile mistice orientale
10. Ei susțineau că Isus avea caracter divin, dar nu și uman, deoarece duhul era bun, dar materia (trupul) era rea, motiv pentru care nu exista posibilitatea unei întrupări fizice a divinității.
11. Ei afirmau două lucruri în ceea ce privește mântuirea:
 - a. Un grup afirma că o cunoaștere specială a sferelor angelice (*aeon*) aducea o mântuire a duhului care nu avea legătură cu faptele trupului în plan fizic
 - b. Celălalt grup puna accent pe ascetismul fizic (Col. 2:20-23), afirmând că pentru o mântuire adevărată era necesară o negare totală a dorințelor și nevoilor trupesti.

2:23 Acest verset din Textus Receptus, după manuscrisele unciale K și L, a scurtat accidental textul original omițând a doua referință paralelă la Tatăl, susținută puternic de manuscrisele unciale grecești \aleph , A, B și C.

- **„Cel care-L mărturisește”** Acesta este exact opusul lui „cel care neagă” din v. 22 [de două ori], v. 23 [o dată] și v. 26 [o dată]. Vezi Subiectul Special „Mărturisirea” de la Ioan 9:22-23.
- **„pe Fiul”** Părtășia cu Dumnezeu este disponibilă numai prin părtășia cu Fiul (5:10-12,13). Credința în Isus nu este o opțiune! El este singura cale către Tatăl (Ioan 5:23; 14:6; Luca 10:16).

2:24 „[În ceea ce vă privește]” Această sintagmă arată un contrast foarte accentuat între cititorii lui Ioan și învățătorii mincinoși și adepții lor care au plecat (v. 27).

- **„Ceea ce ați auzit de la început, să rămână în voi”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV cu accentuarea gramaticală a lui „voi” (care este la începutul sintagmei în limba greacă) în contradicție cu mesajul învățătorilor mincinoși. Evanghelia este personificată și descrisă ca un oaspete care locuiește înăuntru. Acesta este primul dintre cele două motive pentru victoria creștinilor asupra învățătorilor falși (mincinoșilor). Al doilea motiv se găsește în v. 20 și 27, unde este menționată ungera Duhului Sfânt. Din nou, Evanghelia ca mesaj și ca persoană este legată de sintagma „de la început” (v.

13,14,24 [de două ori]). Cuvântul lui Dumnezeu este substanțial și personal, scris și viu (1:8,10; 2:20,24)! Vezi subiectul special „A rămâne” de la 2:10.

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune acțiune potențială. Cine nu mai rămâne nu a făcut parte niciodată (2:18-19). Demonstrarea în viață a „rămânerii” aduce prin credință siguranța mântuirii (Ioan 15). A rămâne înseamnă un mesaj auzit și primit și o părtășie cu Fiul și cu Tatăl (Ioan 14:23), demonstrată într-o alegere a stilului de viață pozitivă (iubire) și negativă (respingerea lumii).

2:25 „Și promisiunea pe care El ne-a făcut-o este aceasta: viața veșnică” din nou, PRONUMELE din v. 25 sunt foarte ambigue; s-ar putea referi la Dumnezeu Tatăl sau la Dumnezeu Fiul. Această ambiguitate ar putea fi intenționată (ca în 2 Petru 1). Aparent, această afirmație este foarte asemănătoare cu Ioan 3:15-16 și 6:40. Speranța credinciosului stă în caracterul și în promisiunile lui Dumnezeu (Isaia 45:33; 55:11). Părtășia noastră personală cu Dumnezeul Triunic produce speranță și promisiunea vieții veșnice (5:13). Viața veșnică are caracteristici vizibile.

TEXTUL NTR: 2:26-27

26 V-am scris aceste lucruri cu privire la cei ce încearcă să vă ducă în rătăcire. 27 Cât despre voi, ungera pe care ați primit-o de la El rămâne în voi și nu aveți nevoie ca cineva să vă învețe, ci, așa cum ungera Lui vă învață cu privire la toate lucrurile, iar ea este adevărată și nu este o minciună, rămâneți în El, așa cum v-a învățat ea.

2:26 „cei ce încearcă să vă ducă în rătăcire” Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV. În fiecare veac vor exista mincinoși (Mat. 7:15; 24:11,24; 2 Ioan 7). Adesea ei sunt oameni religioși sinceri care frecventează și sunt activi în adunările creștine.

2:27 „ungerea” Pare să accentueze rezultatul ungerii, mijlocul (Duhul Sfânt) sau elementele implicate (adevărurile Evangheliei). Ungerea era un concept din VT al unei chemări și înzestrări speciale a unei persoane pentru o sarcină dată de Dumnezeu. Prorocii, preoții și regii erau unși. Acest termen este legat etimologic de termenul „Mesia”. Aici se referă la puterea pe care Duhul Sfânt i-o dă credinciosului prin iluminarea inimii și a minții în ceea ce privește Evanghelia. Vezi subiectul special „Ungerea în Biblie” de la Ioan 11:2.

Învățătorii mincinoși susțineau o descoperire specială de la Dumnezeu (ungere specială). Ioan afirmă că credincioșii primesc adevărata ungeră când se încred în Cel Uns, sunt umpluți de Duhul Lui și rămân în Cuvântul lui Dumnezeu.

- **„pe care ați primit-o”** Acesta este un INDICATIV AORIST ACTIV, care arată o acțiune încheiată în trecut. „Ungerea” este paralelă cu „ați auzit” din v. 24. Evanghelia trebuie primită (1) individual prin credință (Ioan 1:12; 3:16) și (2) ca trup de adevăr (2 Ioan 9-10; 1 Cor. 15:1-4; Iuda 3). Ambele sunt mediate de Duhul Sfânt.

- **„și nu aveți nevoie ca cineva să vă învețe”** V. 27 este paralel cu v. 20 (Noul legământ, Ier. 31:34). Ioan folosește teme recurente (v. 20, 24, 27). Învățătorul nostru suprem și indispensabil este Duhul Sfânt, nu învățători falși gnostici (Ioan 14:26). Dar asta nu înseamnă că funcția și darul de învățător nu erau active în Biserica primară și nu mai sunt active astăzi (Efes. 4:11; Fapte 13:1; 2 Cor. 12:28). Înseamnă doar că lucrurile elementare în ceea ce privește mântuirea vin de la Duhul Sfânt și din Biblie, nu de la vreun învățător uman special, talentat, deși El îi folosește adesea pe oameni ca mijloace.

- **„așa cum ungera Lui vă învață cu privire la toate lucrurile, iar ea este adevărată și nu este o minciună”** Se referă la adevărul spiritual. Duhul Sfânt călăuzește conștiința fiecărui creștin. Trebuie să fim sensibili la călăuzirea suavă a Duhului Sfânt în ceea ce privește adevărul și etica.

- **„rămâneți în El, așa cum v-a învățat ea”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV. Ioan folosește foarte mult conceptul de „rămânere” în această scrisoare ca element al siguranței mântuirii pentru cititorii lui (Ioan 15). Credința biblică este un legământ în care Dumnezeu ia inițiativa și stabilește programul, dar oamenii trebuie să răspundă inițial și continuu (să rămână)! Rămânerea implică un aspect divin și unul uman. Vezi Subiectul Special „A rămâne” de la 2:10.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Prezintă crezurile învățătorilor falși.
2. Care este dovada că suntem cu adevărat răscumparați?
3. Explică diferența dintre păcatul ca obicei și păcatele izolate.
4. Explică relația dintre perseverența sfinților și siguranța mântuirii credinciosului.
5. Enumeră și definește cei trei dușmani ai omului.

1 IOAN 2:28-3:24

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Copii ai lui Dumnezeu (2:28-3:10)	Copiii lui Dumnezeu	Credințioșia față de credința adevărată (2:18-29)	Dușmanul lui Cristos (2:18-29)	A trăi ca copii ai lui Dumnezeu (2:29-4:6)
2:28-3:3	2:28-3:3	2:28 2:29 Relația filială exprimată în comportamentul corect	2:28-29 Copii ai lui Dumnezeu	2:29-3:2
3:4-10	Păcatul și copilul lui Dumnezeu 3:4-9	3:1-10	3:1-3	Prima condiție: să o rupem cu păcatul 3:3-10
Iubiți-vă unii pe alții	Porunca dragostei 3:10-15	Dragostea reciprocă	3:4-6 3:7-8 3:9-10	A doua condiție: să păstrăm poruncile, în special viața 3:11-24
3:11-18	Avanpostul iubirii	3:11-18	3:11-12 3:13-18	
Îndrăzneala înaintea lui Dumnezeu	3:16-23	Siguranța mântuirii	Curajul înaintea lui Dumnezeu	
3:19-24	Duhul adevărului și duhul greșelii 3:24-4:6	3:19-24	3:19-24	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE

- A. Capitolul 2 le este adresat învățătorilor falși gnostici (în special gnosticilor doceți care negau caracterul uman al lui Isus).
- B. Capitolul 3 continuă cu aluziile la învățătorii falși care separau mântuirea (justificarea) de etică și de moralitate (sfințirea). El se adresează însă mai direct credincioșilor.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 2:28-3:3

28 Și acum, copilașilor, rămâneți în El, pentru ca, atunci când El Se va arăta, să avem îndrăzneală și să nu fim dați de rușine înaintea Lui, la arătarea Lui. 29 Dacă știți că El este drept, atunci știți că oricine face ceea ce este drept este născut din El. 3:1 Vedeți ce dragoste mare ne-a dăruit Tatăl: să fim numiți copii ai lui Dumnezeu. Și suntem! De aceea nu ne cunoaște lumea: pentru că nu L-a cunoscut nici pe El. 2 Preaiubiților, acum suntem copii ai lui Dumnezeu. Și ce vom fi, n-a fost arătat încă, dar știm că, atunci când Se va arăta El, vom fi asemenea Lui, pentru că-L vom vedea așa cum este. 3 Oricine are nădejdea aceasta în El se curățește, așa cum și El este curat.

2:28 Exegeții au dezbătut mult dacă noul paragraf ar trebui să înceapă la v. 28, 29 sau 3:1. Din cauza repetiției dintre v. 27 și 28, probabil diviziunea pe paragrafe ar trebui să aibă loc aici.

- **„copilașilor”** Vezi observația de la 2:1.
- **„rămâneți în El”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV. Acesta este al treilea IMPERATIV PREZENT folosit pentru promovarea perseverenței creștine (v. 15, 24). Vezi subiectele special „Nevoia de perseverență” de la Ioan 8:31 și „a rămâne” de la 1 Ioan 2:10. Antecedentii PRONUMELOR sunt adesea greu de identificat, dar în acest paragraf sunt evidente:

1. „în El”, v. 28a – Isus
2. „de El”, v. 28b – Isus
3. „Lui”, v. 28b – Isus
4. „El este neprihănit”, v. 29 – Tatăl
5. „născut din El”, v. 29 – Tatăl (vezi observația)
6. „cunoscut...pe El”, 3:1 – Tatăl (Ioan 15:21; 16:2-3)
7. „Se va arăta El”, 3:2 – Isus

8. „ca El”, 3:2 – Isus
9. „Îl vom vedea”, 3:2 – Isus
10. „cum este [El]”, 3:2 – Isus
11. „în El”, 3:3 – Isus
12. „după cum El este curat”, 3:3 – Isus

Contextul, contextul, contextul!

- **„atunci când El Se va arăta”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, la fel ca v. 29 și ca „atunci când se va arăta El” din 3:2. Ea nu vrea să transmită un eveniment nesigur, ci un timp nesigur (similar cu folosirea în NT a termenului „nădejde”, 3:3).

- **„să avem îndrăzneală”** Grecesul pentru „îndrăzneală” (*parrhēsia*) vine de la rădăcina „a vorbi liber”. Siguranța mântuirii este o viață bazată pe cunoștința și încrederea credinciosului în Evanghelia lui Isus Cristos. Vezi Subiectul Special „Îndrăzneala” de la Ioan 7:4.

-
NASB	„și să nu fugim de la el rușinați”
NKJV	„și să nu fim dați de rușine în fața Lui”
NRSV	„și să nu fim dați de rușine în fața Lui”
TEV	„și să nu ne ascundem de El rușinați”
NJB	„și să nu fugim de la el rușinați”

Acesta este un CONJUNCTIV AORIST PASIV (deponent), putând fi înțeles în felul următor:

- a. credinciosul însuși să fie dat de rușine (NASB, TEV, NJB)
- b. credinciosul să fie făcut de rușine (NRSV)

Credincioșii trebuie să aștepte și să se bucure de întoarcerea lui Cristos, dar cei care au trăit egoist și lumește cu siguranță vor fi surprinși și stânjeniți la venirea Lui! Va avea loc o judecată a credincioșilor (2 Cor. 5:10).

- **„la arătarea Lui”** Se referă la a doua venire. Acesta este singurul loc din scrierile lui Ioan în care este folosit acest cuvânt, *Parousia*, el având conotația de vizită regală iminentă.

Sensul literal este „până la *Parousia*”, care înseamnă „prezență” și desemna o vizită regală. Ceilalți termeni folosiți în NT pentru a doua venire sunt:

1. *epiphaneiai*, „apariție față în față”
2. *apokalupis*, „descoperire”
3. „Ziua Domnului” și variațiile acestei expresii

SUBIECT SPECIAL: TERMENI DIN NOUL TESTAMENT PENTRU ÎNTOARCEREA LUI CRISTOS

Accentul escatologic pus pe o zi specială din viitor când toți oamenii Îl vor întâlni pe Isus (ca Mântuitor și Judecător) are mai multe nume în scrierile lui Pavel:

1. „ziua venirii Domnului nostru Isus Hristos” (1 Cor. 1:8)

2. „ziua Domnului” (1 Cor. 5:5; 1 Tes. 5:2; 2 Tes. 2:2)
3. „ziua Domnului Isus” (1 Cor. 5:5; 2 Cor. 1:14)
4. „ziua lui Isus Cristos” (Fil. 1:6)
5. „ziua lui Cristos” (Fil. 1:10; 2:16)
6. „ziua Sa (a Fiului Omului)” (Luca 17:24)
7. „ziua când Se va arăta Fiul omului” (Luca 17:30)
8. „arățării Domnului nostru Isus Cristos” (1 Cor. 1:7)
9. „descoperirea Domnului Isus din cer” (2 Tes. 1:7)
10. „înaintea Domnului nostru Isus Hristos, la venirea Lui” (1 Tes. 2:19)

Autorii NT vorbesc despre întoarcerea lui Isus în cel puțin patru moduri:

1. *epiphaneia*, care se referă la o lumină uluitoare, legată din punct de vedere teologic (deși nu și etimologic) de „slavă”. În 2 Tim. 1:10, Tit 2:11 și 3:4 se referă la prima venire a lui Isus (întrupare) și la a doua venire a Sa. Este folosit în 2 Tes. 4:8, unde include toți cei trei termeni principali pentru a doua venire: 1 Tim. 6:14; 2 Tim. 4:1,8; Tit 2:13.
2. *parousia*, care implică prezența și desemna la început o vizită regală. Este termenul folosit cel mai mult (Mat. 24:3, 27, 37, 39; 1 Cor. 15:23; 1 Tes. 2:19; 3:13; 4:15; 5:23; 2 Tes. 2:1,8; Iacov 5:7,8; 2 Petru 1:6; 3:4,12; 1 Ioan 2:28).
3. *apokalupsis* (sau *apocalypsis*), care înseamnă o descoperire cu scopul reacerării. Este numele ultimei cărți a NT (Luca 17:30; 1 Cor. 1:7; 2 Tes. 1:7; 1 Petru 1:7; 4:13)
4. *phaneroō*, care înseamnă a scoate la lumină sau a descoperi sau arăta clar. Termenul este folosit adesea în NT pentru multe aspecte ale revelației lui Dumnezeu. El, la fel ca *epiphaneia*, s-ar putea referi la prima venire a lui Cristos (1 Petru. 1:20; 1 Ioan 1:2; 3:5,8; 4:9) și la cea de-a doua venire a Lui (Mat. 24:30; Col. 3:4; 1 Petru 5:4; 1 Ioan 2:28; 3:2).
5. Termenul foarte uzual pentru „venire”, *erchomai*, este folosit ocazional și pentru întoarcerea lui Cristos (Mat. 16:27-28; 23:39; 24:30; 25:31; Fapte 1:10-11; 1 Cor. 11:26; Apoc. 1:7,8).
6. Este folosit și împreună cu expresia „ziua Domnului” (1 Tes. 5:2), nume folosit în VT pentru ziua de binecuvântare a Domnului (înviere) și de judecată.

Noul Testament ca întreg este scris în cadrul concepției Vechiului Testament despre lume, care afirma:

- i. Un veac curent rău, răzvrătit
- ii. Un veac viitor al neprihănirii
- iii. Un veac inițiat de mijlocirea Duhului Sfânt prin lucrarea lui Mesia (Unsul)

Este necesară premisa teologică a revelației progresive, deoarece autorii NT modifică puțin așteptările Israelului. În loc de o venire militară, naționalistă a lui Mesia (Israel), sunt două venituri. Prima venire este întruparea divinității în concepția și nașterea lui Isus din Nazaret. El a venit ca „robul care suferă” din Isaia 53, fără putere militară și fără să judece, și ca călăreț blând al măgărușului (nu al unui cal de război sau al unui măgar împărătesc) din Zaharia 9:9. Prima venire a inaugurat noua epocă mesianică, Împărăția lui Dumnezeu pe pământ. Într-un fel Împărăția este aici, dar, desigur, într-un alt fel este încă departe. Această tensiune între cele două venituri ale lui Mesia este suprapunerea celor două epoci ebraice care nu se vedea sau cel puțin nu era clară din VT. De fapt, această venire duală accentuează angajamentul lui YHWH de a răscumpăra întreaga omenire (Gen. 3:15; 12:3; Exod 19:5, și predicile profeților, în special Isaia și Iona).

Biserica nu așteaptă împlinirea prorociilor VT, deoarece cele mai multe dintre ele se referă la prima venire (*Biblia ca literatură*, pp.165-166). Ceea ce așteaptă creștinii este venirea glorioasă a Regelui regilor și Domnului domnilor, împlinirea istorică așteptată a noii epoci a neprihănirii pe pământ, la fel ca în rai (Mat. 6:10). Descrierile VT nu erau inexacte, ci incomplete. El va reveni cu puterea și autoritatea lui YHWH cum au prezis profeții.

„A doua venire” nu este un termen biblic; conceptul este perspectiva și cadrul întregului NT. Dumnezeu va pune lucrurile la punct. Părtășia dintre Dumnezeu și omul făcut după chipul Său va fi restaurată. Răul va fi judecat și îndepărtat. Scopul lui Dumnezeu nu va eșua, nu poate eșua!

2:29 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune acțiune potențială. Aici se referă o presupusă cunoștință pe care credincioșii o împărtășesc, dar pe care nu o au și învățătorii falși.

- **„știți”** Forma gramaticală a acestui termen este ori INDICATIV PREZENT ACTIV – care presupune cunoștința continuă, ori IMPERATIV PREZENT ACTIV – care presupune cunoștința necesară a unui credincios. Utilizarea de către Ioan a „cunoștinței” ca posesie a tuturor celor care au Duhul Sfânt cere INDICATIVUL.
- **„El”** V.28; 2:1 și 3:7 arată că se referă la Isus, dar ultimul PRONUME „născut din El” pare să se refere la Dumnezeu Tatăl, expresia „născut din Dumnezeu” fiind folosită foarte des (3:9; 4:7; 5:1,4,18; Ioan 1:13)
- **„drept... ceea ce este drept”** Aceasta este o caracteristică de familie la care ne așteptăm!

SUBIECT SPECIAL: NEPRIHĂNIREA

„Neprihănirea” este un subiect atât de crucial încât o persoană care studiază Biblia trebuie să facă un studiu personal extensiv al acestui concept.

În VT, caracterul lui Dumnezeu este descris ca „drept” și „neprihănit” (BDB 841). Termenul mesopotamian vine de la o trestie de râu care era folosită ca unealtă în construcții pentru a aprecia dacă pereții și gardurile erau drepte pe orizontală. Dumnezeu a ales ca termenul să fie folosit metaforic pentru caracterul Lui. El este marginea dreaptă (regula) după care sunt evaluate toate lucrurile. Acest concept afirmă neprihănirea lui Dumnezeu și dreptul Lui de a judeca.

Omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu (Gen. 1:26-27; 5:1,3; 9:6). Omenirea a fost creată pentru părtășia cu Dumnezeu. Toată creația este un stadiu sau un fundal al interacțiunii dintre om și Dumnezeu. Dumnezeu a vrut ca cea mai înaltă creație a Lui, omul, să Îl cunoască, să Îl iubească, să Îl slujească și să fie ca El! Loialitatea omului a fost pusă la încercare (Gen. 3) și primul cuplu a picat testul. Asta a dus la o ruptură a relației dintre om și Dumnezeu (Gen. 3; Rom. 5:12-21).

Dumnezeu a promis să repare și să refacă părtășia (Gen. 3:15). El face asta prin voia Sa și prin Fiul Lui. Oamenii nu au putut să refacă ruptura (Rom. 1:18-3:20).

După cădere, primul pas al lui Dumnezeu spre restaurare a fost conceptul legământului, bazat pe invitația Lui și pe răspunsul penitent, credincios și ascultător al omului. Din cauza căderii, oamenii au fost incapabili de acțiuni corespunzătoare (Rom. 3:21-31; Gal. 3). Însuși Dumnezeu a trebuit să ia inițiativa de a-i refaca pe oamenii care nu au respectat legământul. El a făcut asta prin:

1. declarând omenirea păcătoasă neprihănită prin lucrarea lui Cristos (neprihănire juridică)
2. oferind omenirii neprihănire fără plată prin lucrarea lui Cristos (neprihănire atribuită)
3. oferind Duhul Sfânt în ei care produce neprihănire în om (asemănare cu Cristos, restaurarea imaginii lui Dumnezeu)

Dar Dumnezeu cere un răspuns la legământ. Dumnezeu decretă (dă fără plată) și oferă, dar oamenii trebuie să răspundă și să continue să răspundă prin:

1. pocăință

2. credință
3. o viață ascultătoare
4. perseverență

Așadar, neprihănirea este o acțiune reciprocă, prin legământ, între Dumnezeu și cea mai înaltă creație a Lui. Este bazată pe caracterul lui Dumnezeu, pe lucrarea lui Cristos și pe puterea dată de Duhul Sfânt, la care fiecare individ trebuie să răspundă adecvat, personal și continuu. Conceptul este numit „justificare prin credință.” El este descoperit în Evanghelii, dar nu în acești termeni. Este definit mai întâi de Pavel, care folosește cuvântul grec „neprihănire” cu formele lui diferite de peste 100 de ori.

Pavel, fiind un om educat, folosește termenul *dikaiosunē* cu înțelesul ebraic al termenului *SDQ* folosit în LXX, nu din literatura greacă. În scrierile grecești, termenul are legătură cu o persoană care s-a conformat așteptărilor zeității și societății. În înțelesul lui ebraic este structurat mereu în termenii legământului. YHWH este un Dumnezeu drept, etic și moral. El vrea ca oamenii Lui să Îi reflecte caracterul. Omul izbăvit devine o ființă nouă. Această noutate produce o nouă viață de sfințenie (axarea pe justificare a romano-catolicilor). Deoarece în Israel era teocrație, nu exista o limită clară între secular (normele societății) și sfânt (voia lui Dumnezeu). Această distincție este exprimată în termeni ebraici și greci, fiind tradusă în românește ca „dreptate” (raportată la societate) și „neprihănire” (raportată la religie).

Evanghelia (Vestea Bună) lui Isus este că omului căzut i s-a redat părțasia cu Dumnezeu. Paradoxul lui Pavel este că Dumnezeu, prin Cristos, plătește vina. Acest lucru a fost împlinit prin iubirea, mila și harul Tatălui, prin viața, moartea și învierea Fiului și prin îndemnul Duhului Sfânt și prin conducerea spre Evanghelie. „Justificarea este o acțiune gratuită a lui Dumnezeu, dar trebuie să rezulte în sfințenie” (afirmația lui Augustin, care reflectă accentul Reformei pe gratuitatea Evangheliei și accentul romano-catolic pe o viață schimbată de iubire și credincioșie). Pentru reformați, sintagma „neprihănirea lui Dumnezeu” este un GENITIV OBIECTIV (acțiunea de a-l face pe omul păcătos acceptabil pentru Dumnezeu [sfințire pozițională]), în timp ce pentru catolici este un GENITIV SUBIECTIV, adică procesul în care omul devine tot mai mult asemeni lui Dumnezeu (sfințire progresivă experimentală). În realitate, cu siguranță este ambele!

Din punctul meu de vedere, toată Biblia, de la Gen. 4 până la Apoc. 20 este o prezentare a lui Dumnezeu restaurând părțasia din Eden. Biblia începe cu Dumnezeu și omul în părțasie într-un loc pământesc (Gen. 1-2) și se termină cu aceeași situație (Apoc. 21-22). Imaginea și scopul lui Dumnezeu vor fi refăcute!

Pentru a demonstra discuția de mai sus, observă următoarele pasaje selectate din NT care ilustrează grupul de cuvinte grecești:

1. Dumnezeu este neprihănit (adesea legat de Dumnezeu ca judecător)
 1. Rom. 3:26
 2. 2 Tes. 1:5-6
 3. 2 Tim. 4:8
 4. Apoc. 16:5
2. Isus este neprihănit
 - a. Fapte 3:14; 7:52; 22:14 (titlu pentru Mesia)
 - b. Matei 27:19
 - c. 1 Ioan 2:1,29; 3:7
3. Voia lui Dumnezeu pentru creația Lui este neprihănită
 - a. Lev. 19:2
 - b. Matei 5:48 (5:17-20)

4. Modalitățile lui Dumnezeu de a oferi și de a produce neprihănirea

- a. Rom. 3:21-31
- b. Rom. 4
- c. Rom. 5:6-11
- d. Gal. 3:6-14
- e. Dată de Dumnezeu
 - 1) Rom. 3:24; 6:23
 - 2) 1 Cor. 1:30
 - 3) Efes. 2:8-9
- f. Primită prin credință
 - 1) Rom. 1:17; 3:22,26; 4:3,5,13; 9:30; 10:4,6,10
 - 2) 1 Cor. 5:21
- g. Prin faptele Fiului
 - 1) Rom. 5:21-31
 - 2) 2 Cor. 5:21
 - 3) Fil. 2:6-11

5. Voia lui Dumnezeu este ca adepții Lui să fie neprihăniți

- a. Matei 5:3-48; 7:24-27
- b. Rom. 2:13; 5:1-5; 6:1-23
- c. 1 Tim. 6:11
- d. 2 Tim. 2:22; 3:16
- e. 1 Ioan 3:7
- f. 1 Petru 2:24

6. Dumnezeu va judeca lumea după neprihănire

- a. Fapte 17:31
- b. 2 Tim. 4:8

Neprihănirea este o caracteristică a lui Dumnezeu, dată fără plată omenirii păcătoase prin Cristos. Ea este:

- 1. o poruncă a lui Dumnezeu
- 2. un dar de la Dumnezeu
- 3. o acțiune a lui Cristos

De asemenea, este un proces prin care devii neprihănit și care trebuie să fie urmărit cu eficacitate; într-o zi se va încheia la a doua venire. Părtașia cu Dumnezeu este restaurată în momentul mântuirii, dar progresează de-a lungul vieții până devine o întâlnire față în față în momentul morții sau al *Parousiei!*

Iată un citat bun în încheierea acestei dezbateri. Este luat din *Dicționarul lui Pavel și al epistolelor lui*, de la IVP:

„Calvin, chiar mai mult decât Luther, accentuează aspectul relațional al neprihănitării lui Dumnezeu. Concepția lui Luther în privința neprihănitării lui Dumnezeu pare să includă aspectul achitării. Calvin accentuează natura minunată a comunicării sau a împărțirii neprihănitării lui Dumnezeu cu noi” (p. 834).

Pentru mine, relația credinciosului cu Dumnezeu are trei aspecte:

- 1. Evanghelia este o Persoană (sublinierea Bisericii primare și a lui Calvin)
- 2. Evanghelia este adevărul (sublinierea lui Augustin și a lui Luther)

3. Evanghelia este o viață schimbată (sublinierea Bisericii Catolice)

Toate acestea sunt adevărate și trebuie păstrate unite pentru un creștinism sănătos și biblic. Dacă vreunul dintre ele este accentuat prea mult sau subestimat, apar probleme.

Trebuie să Îl primim pe Isus!

Trebuie să credem Evanghelia!

Trebuie să ajungem la asemănarea cu Cristos!

- **„născut”** Acesta este un INDICATIV TRECUT PASIV, care presupune o stare provocată de un agent extern, Dumnezeu Tatăl (Ioan 3:3). Observă utilizarea unei alte metafore familiale (3:9) pentru a descrie creștinismul (care este o familie). Vezi observația de la 3:1d.

3:1 „Vedeți ce dragoste mare” Termenii pentru „dragoste” folosiți aici și peste tot în 1 Ioan sunt *agapō* (VERB) sau *agapē* (SUBSTANTIV – 2:5,15; 3:1, 16, 17; 4:7, 8, 9, 10, 12, 16, 17, 18; 5:3). Acest termen era folosit în greaca clasică, dar nu foarte adesea. Se pare că Biserica primară l-a remodelat în lumina Evangheliei. A ajuns să însemne o dragoste statornică și profundă. Nu este corect să spunem „o iubire dumnezeiască ce se dă pe sine”, deoarece în Evanghelia lui Ioan este sinonimă cu *phileō* (cf. 5:20; 11:3,36; 12:25; 15:19; 16:27; 20:2; 21:15, 16, 17). Dar este interesant că este folosit mereu (în 1 Ioan) în legătură cu dragostea credincioșilor pentru credincioși. Credința și părtașia cu Isus ne schimbă relația cu divinitatea și cu oamenii!

- **„ne-a dăruit Tatăl”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV. Utilizarea acestui TIMP VERBAL în legătură cu mântuirea dăruită de Dumnezeu în Cristos este o bază biblică pentru doctrina siguranței mântuirii (Ioan 6:35-40; 10:1 și următoarele; Efes. 2:5, 8; 3:14; 5:1). Vezi Subiectul Special „Siguranța mântuirii” de la Ioan 6:37.

SUBIECT SPECIAL: DOVEZI DIN NOUL TESTAMENT ALE MÂNTUIRII

Acestea sunt bazate pe noul legământ în Isus (Ier. 31:31-34; Ezech. 36:22-38):

1. caracterul Tatălui (Ioan 3:16), lucrarea Fiului (2 Cor. 5:21) și lucrarea Duhul Sfânt (Rom. 8:14-16), nu pe performanța oamenilor, nu ascultare plătită, nu doar un crez
2. este un dar (Rom. 3:24; 6:23; Efes. 2:5, 8-9)
3. este o viață nouă, o nouă viziune asupra lumii (Iacov și 1 Ioan)
4. este cunoaștere (a Evangheliei), părtașie (credință și părtașie cu Isus), și o nouă viață (asemănare cu Cristos călăuzită de Duhul Sfânt), toate trei, nu doar una singură.

Vezi dovezile mântuirii adevărate la Delimitări contextuale pentru 1 Ioan 2:3 – 3:3C.

- **„să fim numiți”** Acesta este un CONJUNCTIV AORIST PASIV, folosit ca titlu onorific („copii a lui Dumnezeu”) dat de Dumnezeu.

- **„copii ai lui Dumnezeu”** Acesta este esența v. 2:29-3:10. El confirmă inițiativa lui Dumnezeu în mântuirea noastră (Ioan 6:44, 65). Ioan folosește termeni familiari pentru a prezenta noua relație a credinciosului cu divinitatea (2:29; 3:1,2,9,10; Ioan 1:12).

Este interesant că Ioan (Ioan 3:3) și Petru (1 Petru 1:3, 23) folosesc metaforele familiale „născut din nou” și „născut de sus”, în timp ce Pavel folosește metafora familială a „înfierii” (Rom. 8:15, 23; 9:4; Gal. 4:15; Efes. 1:5), iar Iacov folosește metafora familială a „nașterii” (Iacov 1:18) pentru a descrie noua relație a credinciosului cu Dumnezeu prin Cristos. Creștinismul este o familie.

- **„Și suntem”** Acesta este un INDICATIV PREZENT. Această sintagmă nu se găsește în versiunea KJV, deoarece nu a fost inclusă în manuscrisele grecești de mai târziu (K și L) pe care se bazează KJV. Dar ea apare în câteva dintre cele mai vechi manuscrise grecești (P⁴⁷, κ, A, B, și C). Versiunea USB⁴ este sigură de această incluziune. Vezi Anexa 2 despre Critica textuală.

- **„nu ne cunoaște lumea”** Termenul „lumea” este folosit într-un mod similar din punct de vedere teologic cu 2:15-17. „Lumea” denotă societatea umană organizată și care funcționează separat de Dumnezeu (Ioan 15:18-19; 17:14-15). Persecuția și respingerea de către lume este încă o dovadă a poziției noastre în Cristos (Mat 5;10-16).

- **„pentru că nu L-a cunoscut nici pe El”** Aparent aceasta este o referință la Dumnezeu Tatăl, deoarece în Evanghelia lui Ioan, Isus spune mereu că lumea nu-L cunoaște (Ioan 8:19,55; 15:18,21; 16:3). PRONUMELE din 1 Ioan sunt ambigue (vezi observația de la 2:28). În acest context, antecedentul gramatical este Tatăl, dar referința teologică din v.2 este Fiul. În Ioan, aceasta ar putea fi ambiguitate intenționată, deoarece a-L vedea pe Isus înseamnă a-L vedea pe Tatăl (Ioan 12:45; 14:9).

3:2 „ce vom fi, n-a fost arătat încă” Această sintagmă vorbește despre incapacitatea lui Ioan de a descrie aceste întâmplări ale sfârșitului (Fapte 1:7) sau natura exactă a trupului înviat (1 Cor. 15:35-49). Ea mai arată că 2:27 nu se referă la cunoștința exhaustivă în fiecare domeniu. Chiar și cunoștința lui Isus în privința acestui eveniment era limitată când El era întrupat (Mat. 24:36; Marcu 13:22).

- **„când Se va arăta El”** Termenul „când” introduce o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ. Aici este folosit nu pentru a pune la îndoială a doua venire, ci pentru a exprima data ei incertă. Ioan, deși accentuează o mântuire deplină acum așteaptă, de asemenea, a doua venire.

- **„vom fi asemenea Lui”** Asta implica desăvârșirea asemănării noastre cu Cristos (2 Cor. 3:18; Efes. 4:13; Fil. 3:21; Col. 3:4), numită adesea „glorificare” (Rom 8:28-30). Acesta este apogeul mântuirii noastre. Această transformare escatologică este legată de restaurarea deplină a chipului lui Dumnezeu în oamenii creați după asemănarea Sa (Gen. 1:26; 5:1, 3; 9:6). Părtășia supremă cu Dumnezeu este posibilă din nou!

- **„pentru că-L vom vedea așa cum este”** Iov și-a dorit să-L vadă pe Dumnezeu (Iov 19:25-27). Isus ne-a spus că cei cu inima curată Îl vor vedea pe Dumnezeu (Mat. 5:8). A-L vedea în desăvârșirea Lui înseamnă că vom fi schimbați după chipul Său (1 Cor. 13:12). Asta se referă la glorificarea credinciosul la a doua venire (Rom. 8:29). Dacă „justificare” înseamnă libertatea de pedeapsa păcatului și „sfințire” înseamnă eliberarea de sub puterea păcatului, atunci „glorificare” înseamnă libertatea de prezența păcatului!

3:3 „Oricine” Termenul grecesc *pas* apare de șapte ori în paragraful 2:29-3:10. Nu există excepții. Ioan prezintă adevărul în categorii stricte, alb sau negru. Persoana este ori copilul lui Dumnezeu, ori copilul lui Satan (2:29; 3:3,4,6 [de două ori], 9, 10).

- **„nădejdea aceasta”** În scrierile lui Pavel, acest termen se referă adesea la ziua învierii (Fapte 23:6; 24:15; 26:6-7; Rom. 8:20-25; 1 Tes. 2:19; Tit 2:13; 1 Petru 1:3,21). Exprimă siguranța evenimentului, dar cu un element ambiguu de timp.

Ioan nu vorbește despre „nădejdea” celei de-a doua veniri la fel de des ca alți autori ai NT. În scrierile lui, termenul este folosit doar aici. El se axează pe beneficiile și obligațiile „rămânerii” în Cristos acum, dar asta nu înseamnă că El nu aștepta judecata răului (v. 2:18) și glorificarea credincioșilor (3:1-3), care vor avea loc la sfârșit.

- **„se curățește, așa cum și El este curat”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Puritatea este importantă (Mat. 5:8, 48). Noi trebuie să cooperăm în procesul de sfințire (2 Cor. 7:1; Iacov 4:8, 1 Petru 1:22; 2 Petru 3:13,14), așa cum Ioan 1:12 vorbește despre cooperarea noastră în procesul justificării. Aceeași tensiune între partea lui Dumnezeu (suveranitate) și partea noastră (liberul arbitru al omului) în mântuire se pot vedea clar comparând Ezec.18:31 cu 36:26-27. Dumnezeu ia mereu inițiativa (Ioan 6:44, 65), dar El a cerut ca oamenii cu care face legământ să răspundă prin pocăință și credință inițială și prin pocăință, credință, ascultare, slujire, închinare și perseverență continuă.

Aceasta ar putea fi o aluzie la rugăciunea lui Isus de mare preot din Ioan 17, în special v 17, 19. El se sfințește, ucenicii Lui se sfințesc. Într-un fel, este surprinzător că se folosesc forme diferite ale aceleiași rădăcini.

1. Ioan 17:17, 19 – *hagiazō* (*hagios*, Ioan 10:36)

2. 1 Ioan 3:3 – *hagnizō* (*hagnos*, Ioan 11:55)

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU 3:4-10

I. Acest pasaj a fost miezul controverselor dintre perfecționismul creștin (Rom. 6), numit uneori „sfințire deplină”, și păcătuirea continuă a creștinului (Rom 7).

II. Nu trebuie să permitem ca concepțiile noastre teologice să influențeze exegeza acestui text, nici a altor texte, până nu terminăm studiul independent al acestui text și până nu constatăm ceea ce spune Ioan în capitolul 3 și în întreaga carte 1 Ioan.

III. Acest text prezintă clar scopul la care tânjesc toți creștinii – o izbăvire totală de păcat. Același ideal este prezentat în Rom. 6. Prin puterea lui Cristos avem posibilitatea să trăim fără păcat.

IV. Acest pasaj trebuie să se potrivească în contextul mai extins al întregii cărți 1 Ioan.

A. Ar fi absurd să interpretăm acest pasaj fără să luăm în considerare 1:8-2:2 (creștinii totuși păcătuiesc).

B. Ar fi absurd să interpretăm acest pasaj în așa fel încât să distrugem scopul general al cărții 1 Ioan, siguranța mântuirii contra afirmațiilor învățătorilor falși.

C. Trebuie să se facă legătura între acest pasaj și afirmațiile învățătorilor falși cu privire la lipsa păcatului sau la lipsa de importanță a păcatului. Probabil 1:8-2:2 tratează unele dintre extremele învățătorilor falși, iar 3:1-10 o tratează pe cealaltă. Nu uitați că interpretarea epistolelor din NT este ca ascultarea unei jumătăți de conversație telefonică.

V. Între aceste două pasaje există o relație paradoxală. Păcatul în viața creștinului este o problemă recurentă în NT (Rom. 7). Ea formează aceeași tensiune dialectală ca predestinarea și liberul arbitru al omului sau siguranța mântuirii și perseverența. Paradoxul oferă un echilibru teologic și atrage pozițiile extreme. Învățătorii falși prezentau două greșeli în domeniul păcatului.

VI. Întreaga dezbatere teologică se bazează pe o înțelegere greșită a diferenței dintre:

- A. poziția noastră în Cristos
- B. încercarea noastră de a îndeplini poziția respectivă experimental în viața de zi cu zi
- C. promisiunea că într-o zi vom birui

În Cristos suntem liberi de pedeapsa păcatului (justificare), dar totuși ne luptăm cu puterea lui (sfințire progresivă) și într-o zi vom fi liberi de prezența lui (glorificare). Această carte ca întreg ne învătă prioritatea recunoașterii păcatului și luptei pentru a deveni fără păcat.

VII. Din dualismul literar al lui Ioan rezultă încă o opțiune. El a scris în categorii stricte (întâlnite și în manuscrisele de la Marea Moartă). Pentru el, o persoană era ori în Cristos, deci neprihănită, ori în Satan, deci păcătoasă. Nu exista a treia categorie. Aceasta este o „chemare la trezire” pentru creștinii ocazionali, culturali, „cu jumătate de normă”, care participă doar la înmormântare și la Paști.

VIII. Câteva referințe cu privire la acest subiect dificil:

- A. Pentru cele șapte interpretări tradiționale ale acestui pasaj, vezi „Epistolele lui Ioan” din *Comentariile Noului Testament Tyndale*, de John R. W. Stott, publicat de Eerdmans (pp. 130-136).
- B. Pentru o prezentare bună a poziției a Perfecțiunii vezi *Teologia creștină*, Vol. II, p. 440 și următoarele, de H. Orton Willie, publicat de Beacon Hill Press.
- C. Pentru o prezentare bună a doctrinei păcatului continuu în viața creștinului, vezi „Perfecționismul” de B. B. Warfield, publicat de The Presbyterian and Reformed Published Company.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR 3:4-10

4 Oricine săvârșește păcatul săvârșește și fărădelege; iar păcatul este fărădelege. 5 Știți că El a fost arătat ca să îndepărteze păcatele; și în El nu este păcat. 6 Oricine rămâne în El nu păcătuiește; oricine păcătuiește, nu L-a văzut, nici nu L-a cunoscut. 7 Copilașilor, nimeni să nu vă înșele! Cel ce înfăptuiește dreptatea este drept, așa cum El este drept. 8 Cel ce trăiește în păcat este de la diavolul, pentru că diavolul păcătuiește de la început. Tocmai pentru aceasta a fost arătat Fiul lui Dumnezeu: ca să distrugă lucrările diavolului. 9 Oricine este născut din Dumnezeu nu mai trăiește în păcat, pentru că sămânța lui Dumnezeu rămâne în el; și el nu poate trăi în păcat, fiindcă este născut din Dumnezeu. 10 Prin aceasta sunt scoși la iveală copiii lui Dumnezeu și copiii diavolului: oricine nu înfăptuiește dreptatea nu este de la Dumnezeu, și nici cel ce nu-l iubește pe fratele său.

3:4

NASB	„oricine face păcat face și fărădelege”NKJV	„oricine comite păcat comite și fărădelege”
NRSV	„oricine comite păcat este vinovat de fărădelege”	
TEV	„oricine păcătuiește este vinovat de încălcarea legii lui Dumnezeu”	
NJB	„oricine păcătuiește acționează cu răutate”	

Aici și în v. 6 PRONUMELE „oricine” se află la început. Acest context are legătură cu întreaga omenire.

Această sintagmă conține un PARTICIPIU PREZENT ACTIV și un INDICATIV PREZENT ACTIV. Este important, deoarece aceste VERBE LA TIMPUL PREZENT accentuează acțiunile obișnuite, continue, spre deosebire de CONJUNCTIVELE AORISTE ACTIVE de la 2:1-2. Oricum, problema teologică a acestui pasaj (compară 1:7-10 cu 3:6-9) nu poate fi rezolvată pe deplin de TIMPUL unui VERB. Ea este rezolvată de localizarea istorică a celor două tipuri de învățători falși gnostici și de contextul întregii cărți.

O altă trăsătură distinctivă a acestui pasaj este folosirea termenului „fărădelege”, care nu înseamnă nerespectarea unei legi (legea mozaică sau normele societății) pe cât înseamnă o atitudine de răzvrătire. Același cuvânt este folosit pentru a-l descrie pe anticrist în 2 Tes. 2:3, 7. Ar putea fi o definiție mai completă a păcatului (Ioan 9:41; Rom. 14:23; Iacov 4:17; 1 Ioan 5:17), opusul asemănării cu Cristos (v. 5), nu doar încălcarea unei reguli sau a unui standard.

3:5 „El a fost arătat” Acesta este un INDICATIV AORIST PASIV, care se referă la întruparea lui Isus (v. 8; 2 Tim. 1:10). Același VERB, *phaneroō*, este folosit de două ori în v. 2 pentru a doua venire a Lui. El a venit mai întâi ca Mântuitor (Marcu 10:45; Ioan 3:16; 2 Cor. 5:21) dar se va întoarce pentru a desăvârși. În comentariul său intitulat *Epistolele lui Ioan*, unul dintre profesorii mei preferați, Bill Hendricks spune:

„Două dintre cele mai profunde afirmații cu privire la scopul venirii lui Cristos se găsesc în acest verset și în v. 8. El a fost trimis de Dumnezeu să ia păcatele (3:5) și a fost descoperit pentru a distruge lucrările diavolului (3:8). În altă parte, Luca a scris că scopul venirii lui Isus a fost căutarea și mântuirea celor pierduți (Luca 19:10). Evanghelia lui Ioan afirmă că Isus a venit pentru ca oile Lui să aibă viață din belșug (Ioan 10:10). Matei a precizat scopul venirii lui Isus în interpretarea numelui „Isus”; El își va mântui poporul de păcatele sale (Mat.1:21). Ideea principală din toate aceste expresii este că Isus Cristos a făcut pentru om ceea ce omul nu putea face pentru sine însuși” (pp. 79-80).

• **„ca să îndepărteze păcatele”** Acesta este un CONJUNCTIV AORIST. Acțiunea este condiționată de răspunsul omului – „pocăință și credință”. Baza acestei afirmații are legătură cu două surse posibile:

1. Ziua ispășirii (Lev. 16) când unul dintre cei doi țapi purta simbolic păcatul afară din tabăra lui Israel (folosit de către Ioan Botezătorul în Ioan 1:29)
2. O referință la ceea ce a făcut Isus pe cruce (Isaia 53:11-12; Ioan 1:29; Evrei 9:28; 1 Petru. 2:24)

• **„și în El nu este păcat”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Neprihănirea lui Isus Cristos (Ioan 8:46; 2 Cor. 5:21; Evrei 4:15; 7:26; 1 Petru. 1:19; 2:22) este baza ispășirii Lui înlocuitoare pentru noi (Isaia 53).

Observă că „păcat” este la PLURAL în prima parte a v. 5 și la SINGULAR în ultima parte. Prima se referă la acțiuni păcătoase, iar a doua la caracterul Lui neprihănit. Scopul este ca credincioșii să împărtășească sfințirea pozițională și cea progresivă a lui Cristos. Păcatul Îi este străin lui Cristos și ucenicilor lui.

SUBIECT SPECIAL: SFINȚIREA

NT afirmă că atunci când păcătoșii se întorc la Isus cu pocăință și credință, sunt iertați și sfințiți instantaneu. Aceasta este noua lor poziție în Cristos. Neprihănirea Lui le-a fost atribuită lor (Rom. 4). Ei sunt declarați neprihăniți și sfinți (o acțiune judiciară a lui Dumnezeu).

Dar, de asemenea, NT le cere credincioșilor sfințenie și sfințire. Este o poziție teologică în lucrarea încheiată a lui Isus Cristos și chemarea de a fi asemenea lui Cristos în atitudinea și în faptele din viața de zi cu zi. Cum mântuirea este un dar fără plată, dar un stil de viață care te costă totul, sfințirea este la fel.

Răspunsul inițial

O asemănare progresivă cu Cristos

Fapte 20:23; 26:18

Romani 6:19

Romani 15:16

2 Corinteni 7:1

1 Corinteni 1:2-3; 6:11

Efesenii 1:4; 2:10

2 Tesaloniceni 2:13

1 Tesaloniceni 3:13; 4:3-4,7; 5:23

Evrei 2:11; 10:10,14; 13:12

1 Petru 1:12

1 Timotei 2:15

2 Timotei 2:21

Evrei 12:14

1 Petru 1:15-16

3:6 „Oricine rămâne în El nu păcătuiește” La fel ca la 3:4, și aici avem un PARTICIPIU PREZENT ACTIV și un INDICATIV PREZENT ACTIV. Acest pasaj trebuie comparat cu 1:8-2:2 și 5:16.

• **„oricine păcătuiește, nu L-a văzut, nici nu L-a cunoscut”** Acest verset conține un PARTICIPIU PREZENT ACTIV urmat de două INDICATIVE TRECUTE ACTIVE. Păcătuirea continuă și notorie relevă că persoana nu-L cunoaște pe Cristos și nu L-a cunoscut niciodată. Creștinii care păcătuiesc

1. se opun lucrării lui Cristos
2. se opun scopului asemănării cu Cristos
3. relevă originea spirituală a individului (Ioan 8:44)

3:7 „nimeni să nu vă înșele” Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, care presupune de obicei încetarea unei acțiuni aflate în desfășurare. Prezența învățătorilor falși (2:26) stabilește situația istorică pentru o înțelegere teologică adecvată a câștii 1 Ioan ca întreg și în special a versetelor 1:7-10 și 3:4-10.

• **„Cel ce înfăptuiește dreptatea este drept”** Acest verset nu poate fi izolat de contextul general și folosit pentru a susține și condamna o poziție doctrinară („înfăptuiește dreptatea”). NT spune clar că oamenii nu se pot apropia de Dumnezeu sfânt prin meritul personal. Oamenii nu sunt mântuiți prin efortul lor. Ei trebuie să răspundă mântuirii date în dar de Dumnezeu în lucrarea încheiată a lui Cristos. Eforturile noastre nu ne aduc la Dumnezeu, ci arată că L-am întâlnit. Ele ne arată clar condiția spirituală în care ne aflăm (Apoc. 22:11) și maturitatea după mântuire. Noi nu suntem mântuiți „de” fapte bune, ci „pentru” fapte bune. Scopul darului gratuit al lui Dumnezeu în Cristos sunt ucenicii asemenea lui Cristos (Efes. 2:8-9, 10). Voia finală a lui Dumnezeu pentru fiecare credincios nu este doar raiul după moarte (justificare legală), ci asemănarea cu Cristos (sfîntire temporară) acum (Mat. 5:48; Rom. 8:28-29; Gal. 4:19). Pentru o analiză a termenului „neprihănire”, vezi Subiectul Special de la 2:29.

3:8 „Cel ce trăiește în păcat este de la diavolul” Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV. Copiii lui Dumnezeu se cunosc prin modul lor de viață, la fel ca cei ai lui Satan (3:10; Mat. 7:13; Efes. 2:1-3).

• **„pentru că diavolul păcătuiește de la început”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Diavolul păcătuiește în continuu de la început (Ioan 8:44). Această sintagmă se referă la creație sau la răzvrătirea îngerilor?

Din punct de vedere teologic, este dificil să stabilim când s-a răzvrătit Satan împotriva lui Dumnezeu. Iov 1-2, Zah. 3 și 1 Regi 22-19-23 par să arate că Satan este unul dintre slujitorii lui Dumnezeu și unul dintre consilierii angelici. Este posibil (dar nu probabil) că mândria, aroganța și ambiția împăraților orientali (ai Babilonului, Isa.14:13-14 sau ai Tirului, Ezech. 28:12-16) să fie folosite pentru a declara răzvrătirea lui Satan (aparent un heruvim ocrotitor, Ezech. 28:14, 16). Dar în Luca 10:18 Isus a spus că la văzut pe Satan căzând din cer ca un fulger, dar nu ne spune exact când. Originea și dezvoltarea

răului trebuie să rămână o incertitudine din cauza lipsei descoperirii. Nu sistematiza și dogmatiza texte figurate izolate și ambigue! Cea mai bună dezbateră a transformării lui Satan din slujitor în dușman ticălos se află în A. B. Davidson, *Teologia Vechiului testament*, publicată de T & T Clark, pp. 300-306. Vezi Subiectul Special „Răul personal” de la Ioan 12:31.

- „Fiul lui Dumnezeu” Vezi Subiectul Special de mai jos.

SUBIECT SPECIAL: FIUL LUI DUMNEZEU

Acesta este unul dintre numele importante din NT pentru Isus. Cu siguranță are conotații divine. Îl include pe Isus ca „Fiul” sau ca „Fiul Meu,” iar Dumnezeu este numit „Tată.” Apare în NT de peste 124 de ori. Chiar și auto-intitularea lui Isus ca „Fiul Omului” are o conotație divină din Dan. 7:13-14.

În VT numele „fiu” putea desemna trei grupuri specifice:

1. îngeri (de obicei la PLURAL, Gen. 6:2; Iov 1:6; 2:1)
2. Regele Israelului (2 Sam. 7:14; Ps. 2:7; 89:26-27)
3. poporul Israel ca întreg (Exod 4:22-23; Deut. 14:1; Osea 11:1; Mal. 2:10)
4. judecătorii evrei (Ps. 82:6)

A doua întrebare este cea legată de Isus. Astfel „fiul lui David” și „fiul lui Dumnezeu” au legătură cu 2 Sam. 7, cu Ps. 2 și 89. În VT „fiul lui Dumnezeu” nu este folosit niciodată specific pentru Mesia, doar ca regele escatologic, una dintre „funcțiile unse” ale Israelului. Dar în Manuscrisele de la Marea Moartă numele cu implicații mesianice este folosit adesea (vezi referințe specifice în *Dicționarul lui Isus și al Evangheliilor*, p. 770). „Fiul lui Dumnezeu” este un titlu mesianic și în cele două lucrări apocaliptice ebraice inter-biblice (2 Ezra 7:28; 13:32,37,52; 14:9 și 1 Enoh 105:2).

Felul în care vorbește NT despre Isus este rezumat cel mai bine în câteva categorii:

1. pre-existența Lui (Ioan 1:1-18)
2. nașterea Lui unică (din fecioară) (Matei 1:23; Luca 1:31-35)
3. botezul Lui (Matei 3:17; Marcu 1:11; Luca 3:22. Vocea lui Dumnezeu din cer unește regele din Ps. 2 cu robul care pătimește din Isaia 53)
4. ispitirea Lui de către Satan (Matei 4:1-11; Marcu 1:12,13; Luca 4:1-13. Este ispitit să Se îndoiască de calitatea Lui de Fiu sau cel puțin să-Și îndeplinească scopul prin alte mijloace decât crucea)
5. recunoașterea Lui de către mărturisitori inacceptabili:
 - a. demoni (Marcu 1:23-25; Luca 4:31-37; Marcu 3:11-12)
 - b. necredincioși (Matei 27:43; Marcu 14:61; Ioan 19:7)
6. recunoașterea Lui de către apostolii Săi:
 - a. Matei 14:33; 16:16
 - b. Ioan 1:34,49; 6:69; 11:27
7. Declarațiile proprii:
 - a. Matei 11:25-27
 - b. Ioan 10:36
8. Folosirea de către El a metaforei familiale pentru Dumnezeu ca Tată:
 - a. folosirea cuvântului „abba” pentru Dumnezeu:
 - 1) Marcu 14:36
 - 2) Rom. 8:15
 - 3) Gal. 4:6

b. folosirea recurentă de către El a cuvântului „Tată” (*patēr*) pentru a-Și descrie relația cu divinitatea

Pe scurt, titlul „Fiul lui Dumnezeu” avea o semnificație teologică importantă pentru cei care cunoșteau VT și promisiunile și categoriile lui, dar autorii NT erau agitați de folosirea lui față de neamuri datorită trecutului lor păgân în care „zeii” s-au căsătorit cu femei, rezultând „titanii” sau „uriașii.”

- **„a fost arătat”** Termenul grecesc corespunzător este *phaneroō*, care înseamnă „a scoate la lumină pentru a face clar”. V. 5 și 8 sunt paralele; ambele folosesc termenul la DIATEZA PASIVĂ, ceea ce înseamnă că Isus a fost arătat cu adevărat la înfierea Lui (1:2). Problema cu învățătorii falși nu era că nu înțelegeau Evanghelia, ci că ei aveau propriul plan teologic/filosofic.

- **„ca să distrugă lucrările diavolului”** Scopul venirii lui Isus în timp și în trup era „să distrugă” (forma de CONJUNCTIV AORIST ACTIV a lui *luō*), care înseamnă „a elibera”, „a dezlega” sau „a distruge”. Exact asta a făcut Isus la Calvar, dar oamenii trebuie să răspundă la lucrarea Lui încheiată și la darul Său fără plată (Rom. 3:24; 6:23; Efes. 2:8), primindu-L prin credință (Ioan 1:12; 3:16).

Tensiunea din NT dintre „deja și nu încă” are legătură și cu distrugerea răului. Diavolul a fost înfrânt, dar încă este activ în lume până la desăvârșirea Împărăției lui Dumnezeu.

3:9 „Oricine este născut din Dumnezeu” Acesta este un PARTICIPIU TRECUT PASIV (paralela din v. 9c; 2:29 și 5:18) care se referă la o stare constantă provocată de un agent extern (Dumnezeu).

- **„nu trăiește în păcat”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV în contrast cu 2:1, unde este folosit de două ori CONJUNCTIVUL AORIST ACTIV. Există două teorii în ceea ce privește semnificația acestei afirmații:

1. ea are legătură cu învățătorii falși gnostici, în special cu grupul care reducea mântuirea la concepte intelectuale, îndepărtând astfel necesitatea unei vieți morale

3. VERBUL la TIMPUL PREZENT accentuează păcatul continuu, obișnuit (Rom. 6:1), nu păcatele izolate (Rom. 6:15).

Această distincție teologică este ilustrată în Rom. 6 (nevinovăția posibilă în Cristos) și în Rom. 7 (lupta continuă a credinciosului ca să păcătuiască mai puțin).

Abordarea istorică a primei variante pare cea mai bună, dar totuși ne rămâne nevoia de a aplica acest adevăr și astăzi – nevoie adresată de cea de-a doua variantă. O analiză bună a acestui verset dificil se găsește în *Sintagme grele din Biblie*, de Walter Kaiser, Peter Davids, F. F. Bruce și Manfred Brauch, pp. 736-739.

- **„pentru că sămânța Lui rămâne în el”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Au existat câteva teorii în privința semnificației exacte a expresiei grecești „sămânța Lui”:

1. Augustin și Luther au spus că se referă la Cuvântul lui Dumnezeu (Luca 8:11; Ioan 5:38; Iacov 1:18; 1 Petru. 1:23)

2. Calvin a spus că se referă la Duhul Sfânt (Ioan 3:5,6,8; 1 Ioan 3:24; 4:4,13)

3. alții au spus că se referă la natura divină sau la noul eu (2 Petru. 1:4; Efes. 4:24)

4. s-ar putea referi la Cristos Însuși ca „sămânța lui Avraam” (Luca 1:55; Ioan 8:33,37; Gal. 3:16)

5. unii spun că este sinonimă cu expresia „născut din Dumnezeu”

6. se pare că era un termen folosit de gnostici pentru a vorbi despre scânteia divină din toți oamenii.

Varianta a 4-a este probabil cea mai bună opțiune contextuală dintre toate aceste teorii, iar Ioan și-a ales vocabularul pentru a-i combate pe primii gnostici (varianta 6).

3:10 Acest verset este un rezumat al v. 4-9. El conține două INDICATIVE PREZENTE ACTIVE și două PARTICIPII PREZENTE ACTIVE, care vorbesc despre o acțiune în desfășurare. Din punct de vedere teologic, el este paralel cu afirmația lui Isus din predica de pe munte (Mat.7:16-20). Felul în care trăim ne relevă inima și orientarea spirituală.

Acesta este opusul negativ al lui 2:29.

- **„copiii lui Dumnezeu și copiii diavolului”** Asta demonstrează trecutul semitic al lui Ioan. Ebraica fiind o limbă străveche fără ADJECTIVE, folosea „fiul lui...” pentru a descrie persoanele.

TEXTUL NTR: 3:11-12

11 Acesta este mesajul pe care l-ați auzit de la început: să ne iubim unii pe alții, 12 nu ca și Cain, care era de la cel rău și care l-a ucis pe fratele lui. Și de ce l-a omorât? Pentru că faptele lui erau rele, iar ale fratelui său erau drepte.

3:11 „mesajul” Acest termen grecesc (*aggelia*, transliterat de obicei „angelia”) este folosit doar în 1 Ioan 1:5 și 3:11. Prima utilizare pare a fi doctrinară, în timp ce a doua este etică, menținând echilibrul lui Ioan între aceste două aspecte ale creștinismului (1:8,10; 2:20, 24; 3:14).

- **„pe care l-ați auzit de la început”** Această sintagmă este un mecanism literal care avea legătură cu Isus ca Cuvânt viu al lui Dumnezeu (Ioan 1:1) și Cuvânt descoperit al lui Dumnezeu (1:1; 2:7,13,14,24; 2 Ioan 5,6).

- **„să ne iubim unii pe alții”** Aceasta este o dovadă prin care creștinii știu că sunt cu adevărat mântuiți (v. 10,14). Ea reflectă cuvintele lui Isus (Ioan 13:34-35; 15:12,17; 1 Ioan 3:23; 4:7-8,11-12,19-21).

3:12 „Cain” Povestirea vieții lui Cain se află în Geneza 4. Referința exactă se află în Gen. 4:4 (Evrei 11:4), unde jertfa lui Cain și cea a lui Abel sunt prezentate în antiteză. Faptele lui Cain relevă influența căderii asupra omului (Gen. 4:7; 6:5,11-12,13b). În tradițiile ebraică și creștină, Cain este un exemplu de răzvrătire ticăloasă (Evrei 11:4; Iuda 11).

- **„care era de la cel rău”** Această construcție gramaticală ar putea fi MASCULUIN SINGULAR („cel rău” v. 10) sau NEUTRU SINGULAR („rău”). Aceeași ambiguitate gramaticală se găsește în Mat. 5:37; 6:13; 13:19,38; Ioan 17:15; 2 Tes. 3:3; 1 Ioan 2:13,14; 3:12; și 5:18-19. În câteva cazuri, contextul se referă evident la Satan (Mat. 5:37; 13:38; Ioan 17:15).

TEXTUL NTR: 3:13-22

13 Nu vă mirați, fraților, dacă lumea vă urăște. 14 Noi știm că am trecut de la moarte la viață pentru că îi iubim pe frați; cine nu iubește rămâne în moarte. 15 Oricine își urăște fratele este un ucigaș; și știți că nici un ucigaș nu are viața veșnică rămânând în el. 16 Prin aceasta am cunoscut dragostea: că El Și-a dat viața pentru noi. Și noi deci suntem datori să ne dăm viața pentru frați. 17 Dacă însă cineva are bunurile acestei lumi și-l vede pe fratele său în nevoi, dar își închide inima față de el, atunci cum rămâne în el dragostea de Dumnezeu?! 18 Copilașilor, să nu iubim

cu vorba, nici cu limba, ci prin faptă și adevăr! 19 Prin aceasta vom cunoaște că suntem din adevăr și ne vom încredința inimile în prezența Lui, 20 oricând ne-ar condamna inimile noastre. Căci Dumnezeu este mai mare decât inimile noastre și cunoaște totul. 21 Preaiubiților, dacă nu ne condamnă inimile noastre, avem îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu, 22 iar dacă cerem ceva, primim de la El, pentru că păzim poruncile Lui și facem ce este plăcut înaintea Lui.

3:13 „Nu vă mirați” Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, care de obicei presupune încetarea unei acțiuni aflate în desfășurare (1 Petru 4:12-16). Aceasta nu este o lume corectă, nu este lumea pe care a creat-o Dumnezeu!

- **„dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, presupusă adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literare.

- **„lumea vă urăște”** L-a urât pe Isus; îi va urî și pe adepții Lui. Aceasta este o temă obișnuită în NT (Ioan 15:18; 17:14; Mat. 5:10-11; 2 Tim. 3:12) și este încă o dovadă că o persoană este credincioasă.

3:14 „Noi știm” Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV (*oida* are formă de TRECUT, dar înțeles de PREZENT). Și aceasta este o temă comună. Încrederea copiilor lui Dumnezeu are legătură cu (1) schimbarea minții și (2) schimbarea faptelor, care este sensul de bază a termenului „a se pocăi” în greacă și ebraică.

- **„că am trecut de la moarte la viață”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV (Ioan 5:24). Una dintre dovezile trecerii de la moarte la viață (siguranța mântuirii, vezi subiectul special de la Ioan 6:37) este că ne iubim unul pe altul. Cealaltă este faptul că lumea ne urăște.

- **„pentru că îi iubim pe frați”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Iubirea este o caracteristică importantă a familiei lui Dumnezeu (Ioan 13:34-35; 15:12,17; 2 Ioan 5; 1 Cor. 13; Gal. 5:22) pentru că este caracteristică lui Dumnezeu Însuși (4:7-21). Iubirea nu este temelia relației omului cu Dumnezeu, ci rezultatul. Iubirea nu este temelia mântuirii, ci o altă dovadă a ei.

- **„cine nu iubește rămâne în moarte”** Acesta este un PARTICIPIU PREZENT folosit ca SUBIECT cu un VERB la INDICATIV PREZENT ACTIV. Așa cum credincioșii continuă să rămână în iubire, necredincioșii rămân în ură. Ura, la fel ca dragostea, este o dovadă a orientării spirituale a individului. Amintește-ți de categoriile rigide duale ale lui Ioan. Individul rămâne în dragoste sau în moarte, nu există cale de mijloc.

3:15 „Oricine” Ioan a folosit acest termen (*pas*) de opt ori începând cu 2:29. Semnificația acestui fapt este că nu există excepții la ceea ce spune Ioan. Există două feluri de oameni: care iubesc și care urăsc. Ioan vede viața în termeni albi și negri, nu pastelați.

- **„Oricine își urăște fratele este un ucigaș”** Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV (ură continuă, constantă). Păcatul are loc mai întâi în gând. În predica de pe munte, Isus a spus că ura este egală cu crima, la fel cum pofta este egală cu adulterul (Mat. 5:21-22).

- **„și știți că niciun ucigaș nu are viața veșnică rămânând în el”** Asta nu înseamnă că cineva care face o crimă nu poate fi creștin. Păcatul poate fi iertat, dar stilul de viață relevă inima. Această sintagmă înseamnă că cineva care urăște constant nu poate fi creștin. Iubirea și ura se exclud reciproc! Ura ucide, dar iubirea își dă viața.

3:16 „am cunoscut” Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV. Termenul grecesc folosit în v. 15 era *oida*; aici este folosit *ginōskō*. Ele sunt folosite ca sinonime în scrierile lui Ioan.

- **„Prin aceasta...dragostea”** Isus a dat exemplul suprem de dragoste. Creștinii trebuie să întrecă acest exemplu (2 Cor. 5:14-15).

- **„El Și-a dat viața pentru noi”** TIMPUL AORIST din această sintagmă se referă la calvar, folosind chiar cuvintele lui Isus (10:11,15,17,18; 15:13).

- **„noi...suntem datori”** Creștinii sunt obligați de exemplul lui Isus (2:6; 4:11).

- **„să ne dăm viața pentru frați”** Cristos este exemplul. Așa cum El Și-a dat viața pentru alții, creștinii trebuie să-și dea viața pentru frații lor, dacă este necesar. Moartea față de egoism este:

1. reversul căderii
2. restaurarea chipului lui Dumnezeu
3. viața pentru binele colectiv (2 Cor. 5:14-15; Fil. 2:5-11; Gal. 2:20; 1 Petru. 2:21)

3:17 „Dacă însă cineva are bunurile acestei lumi și-l vede pe fratele său în nevoi” Aceste VERBE sunt CONJUNCTIVE PREZENTE. Renunțarea la viață din v. 16 este pusă acum în tărâmul ajutorului potențial, practic al fratelui. Aceste versete sunt foarte asemănătoare cu cartea Iacov (Iacov 2:15-16).

- **„dar își închide inima față de el”** Acesta este un CONJUNCTIV AORIST ACTIV. Termenul „inimă” este literal „inimă”, o expresie ebraică pentru sentimente. Din nou acțiunile noastre arată cine este Tatăl nostru.

- **„dragostea de Dumnezeu”** Din nou acesta este un GENITIV CONJUNCTIV sau OBIECTIV sau ambiguitate intenționată?

1. dragostea pentru Dumnezeu
2. dragostea lui Dumnezeu pentru noi
3. ambele

Ultima variantă se potrivește scrierilor lui Ioan.

3:18 „să nu iubim cu vorba, nici cu limba” Faptele vorbesc mai tare decât cuvintele (Mat. 7:24; Iacov 1:22-25; 2:14-26).

- **„ci prin faptă și adevăr”** Termenul „adevăr” este unul surprinzător. Ne-am aștepta la un sinonim al lui „faptă”, precum „acțiune”. Se pare că termenul înseamnă „original” (NJB) sau „adevărat”, la fel ca utilizarea cuvântului „mesaj” de la 1:5 și 3:11, care accentuează doctrina și viața. Fapta și intențiile trebuie să fie motivate de dragostea care se dă pe sine (dragostea lui Dumnezeu), nu să fie doar fapte de efect care să hrănească ego-ul celui care le face.

3:19 „Prin aceasta vom cunoaște” Acesta se referă la faptele făcute din dragoste menționate mai sus. Aceasta este un INDICATIV VIITOR REFLEXIV (deponent), încă o dovadă a schimbării adevărate a individului.

- **„că suntem din adevăr”** Fețele iubitoare ale credincioșilor arată două lucruri: (1) că ei sunt de partea adevărului și (2) că au conștiința curată. Vezi subiectul special „Adevărul” de la Ioan 6:55.

3:19-20 Există multe incertitudini cu privire la traducerea textului grecesc al acestor două versete. O interpretare posibilă accentuează judecata lui Dumnezeu, în timp ce cealaltă accentuează mila Sa. Datorită contextului, a doua variantă pare mai adecvată.

3:20-21 Ambele versete sunt PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE.

3:20

NASB „pentru orice ne-ar condamna inimile noastre”

NKJV „dacă ne-ar condamna inimile noastre”

NRSV „oricând ne-ar condamna inimile noastre”

TEV „dacă ne condamnă conștiința noastră”

NJB „chiar dacă sentimentele noastre ne-ar condamna”

Toți creștinii au experimentat mâhnirea că nu au trăit la „standardul” care știu că este voia lui Dumnezeu pentru viețile lor (Rom. 7). Aceste mustrări de conștiință pot fi de la Duhul Sfânt (pentru a-i face să se pocăiască) sau de la Satan (pentru a-i autodistrage sau a-i face să-și piardă mântuirea). Vina este și adecvată, și neadecvată. Credincioșii cunosc diferența citind cartea lui Dumnezeu (sau ascultându-i pe mesagerii Lui). Ioan încearcă să-i consoleze pe credincioșii care trăiesc după standardul iubirii, dar încă se luptă cu păcatul (comitere și omitere). Vezi Subiectul Special „Inima” de la Ioan 12:40.

- **„și cunoaște totul”** Dumnezeu ne cunoaște adevărate motivații (1 Sam. 2:7; 16:7; 1 Regi 8:39; 1 Cron. 28:9; 2 Cron. 6:30; Ps. 7:9; 44:21; Prov. 15:11; 20:27; 21:2; Ier. 11:20; 17:9-10; 20:12; Luca 16:15; Fapte 1:24; 15:8; Rom. 8:26, 27).

3:21 „dacă nu ne condamnă inimile noastre” Acesta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ. Creștinii încă se luptă cu păcatul și cu sinele (2:1; 5:16-17). Ei încă se confruntă cu ispite și se comportă inadecvat în anumite situații. Conștiința lor îi condamnă adesea. După cum spune un imn metodist (titlu și autor necunoscut):

„Și nimeni Doamne nu are odihnă desăvârșită
Căci nimeni nu este pe deplin liber de păcat
Și cei ce cad te vor sluji cel mai bine
Căci sunt cei mai conștienți de greșelile lăuntrice”

Cunoașterea Evangheliei, o părtășie dulce cu Isus, o râvnă după călăuzirea Duhul Sfânt și omnisciența Tatălui ne liniștesc inimile de lut (Ps. 103:8-14).

• **„avem îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu”** Această sintagmă vorbește despre accesul deschis și liber în prezența lui Dumnezeu. Este un termen repetat adesea și un concept al lui Ioan (2:28; 3:21; 4:17; 5:14; Evrei 3:6; 10:35, vezi Subiectul Special de la 2:28), această sintagmă introduce două dintre beneficiile siguranței mântuirii.

1. credincioșii au îndrăzneală deplină înaintea lui Dumnezeu
2. ei obțin de la El tot ce I-ar cere

3:22 „dacă cerem ceva, primim de la El” Acesta este un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV însoțit de un INDICATIV PREZENT ACTIV care reflectă afirmațiile lui Isus din Mat. 7:7; 18:19, Ioan 9:31; 14:13-14; 15:7,16; 16:23; Marcu 11:24; Luca 11:9-10. Aceste promisiuni ale Scripturii sunt foarte diferite de ceea ce experimentează credinciosul în rugăciune. Acest verset pare să promită răspunsuri nelimitate la rugăciuni. În acest caz, o comparație cu alte texte relevante ne ajută să aducem un echilibru teologic.

SUBIECT SPECIAL: RUGĂCIUNEA – FĂRĂ ÎNCETARE, DAR LIMITATĂ

A. Evangheliile Sinoptice

1. credincioșii sunt încurajați să stăruie în rugăciune și Dumnezeu le va da „lucruri bune” (Matei) sau „Duhul Său” (Luca), (Mat. 7:7-11; Luca 11:5-13)
2. în contextul disciplinei în biserică, credincioșii (doi) sunt încurajați să se unească în rugăciune (Mat. 18:19)
3. în contextul judecății iudaismului, credincioșii trebuie să ceară cu credință, fără să se îndoiască (Mat. 21:22; Marcu 11:23-24)
4. în contextul a două pilde (v. 1-8, Pilda judecătorului nedrept și v. 9-14, Vameșul și fariseul), credincioșii sunt încurajați să se comporte diferit de judecătorul fără frică de Dumnezeu și de fariseul fățarnic. Dumnezeu îi aude pe cei smeriți și pe cei care se pocăiesc (Luca 18:1-14).

B. Scrierile lui Ioan

1. în cazul orbului din naștere pe care îl vindecă Isus, este dată pe față adevărata orbire a fariseilor. Rugăciunile lui Isus (și ale oricui) primesc răspuns, deoarece El Îl cunoștea pe Dumnezeu și trăia ca atare (Ioan 9:31)
2. discursul lui Ioan din odaia de sus (Ioan 13-17)
 - a. 14:12-14 – rugăciunea făcută cu credință este caracterizată de
 - 1) este făcută de credincioși
 - 2) se cere în numele lui Isus
 - 3) dorința ca Tatăl să fie slăvit
 - 4) păzirea poruncilor (v. 15)
 - b. 15:7-10 – rugăciunea credinciosului caracterizată de
 - 1) rămânerea în Isus
 - 2) cuvântul Lui rămâne în ei
 - 3) dorința ca Tatăl să fie slăvit
 - 4) aducerea de multe roade
 - 5) păstrarea poruncilor (v. 10)
 - c. 15:15-17 – rugăciunea credinciosului caracterizată de:

- 1) alegerea lui
 - 2) aducerea de roade
 - 3) cererea în numele lui Isus
 - 4) păstrarea poruncii de a ne iubi unul pe altul
- d. 16:23-24 – rugăciunea credinciosului caracterizată de:
- 1) cererea în numele lui Isus
 - 2) dorința ca bucuria să fie deplină
3. prima epistolă a lui Ioan (1 Ioan)
- a. 3:22-24 – rugăciunea credinciosului caracterizată de:
- 1) păstrarea poruncilor Lui (v. 22, 24)
 - 2) o viață adecvată
 - 3) credința în Isus
 - 4) să ne iubim unul pe altul
 - 5) să rămânem în El și El în noi
 - 6) să avem darul Duhului Sfânt
- b. 5:14-16 – rugăciunea credinciosului caracterizată de:
- 1) încrederea în Dumnezeu
 - 2) să fie după voia Lui
 - 3) credincioșii să se roage unul pentru celălalt

C. Iacov

1. 1:5-7 – credincioșii care se confruntă cu diferite încercări sunt îndemnați să ceară înțelepciune fără să se îndoiască
2. 4:2-3 – credincioșii trebuie să ceară cu motive adecvate
3. 5:13-18 – credincioșii care au probleme de sănătate sunt încurajați:
 - a. să le ceară bătrânilor să se roage
 - b. rugăciunea făcută cu credință va mântui
 - c. să ceară ca să li se ierte păcatele
 - d. să-și mărturisească păcatele unul altuia și să se roage unul pentru altul (asemănător cu 1 Ioan 5:16)

Cheia către rugăciunea eficientă este asemănarea cu Cristos. Asta înseamnă să ne rugăm în numele lui Isus. Cel mai groaznic lucru pe care l-ar putea face Dumnezeu pentru cei mai mulți creștini ar fi se le răspundă la rugăciunile egoiste! Într-un fel, toate rugăciunile primesc răspuns. Cel mai important aspect al rugăciunii este că credinciosul a petrecut timp cu Dumnezeu, încrezându-se în El.

• **pentru că păzim poruncile Lui și facem ce este plăcut înaintea Lui”** Observă în acest context cele două condiții ale rugăciuni la care se primește răspuns.

- a. ascultarea
- b. facerea lucrurilor care îi plac lui Dumnezeu (Ioan 8:29)

1 Ioan este o carte ne învață trăirea și lucrarea creștină eficientă.

TEXTUL NTR: 3:23-24

23 Iar porunca Lui este aceasta: să credem în Numele Fiului Său, Isus Cristos, și să ne iubim unii pe alții așa cum ne-a poruncit. 24 Cel ce păzește poruncile Lui rămâne în El, iar El în acesta. Prin aceasta cunoaștem că El rămâne în noi: prin Duhul pe Care ni L-a dat.

3:23 „porunca Lui este aceasta: să credem... să ne iubim” Observă că termenul „porunca” este la SINGULAR, cu două aspecte. Primul aspect este credința personală; VERBUL „a crede” este un CONJUNCTIV AORIST ACTIV (Ioan 6:29, 40). Al doilea aspect este unul etic; VERBUL „a iubi” este CONJUNCTIV PREZENT ACTIV (3:11; 4:7). Evanghelia este un mesaj care trebuie crezut, o persoană care trebuie primită, și o viață care trebuie trăită.

- **„să credem în Numele Fiului Său, Isus Cristos”** Conceptul „a crede” este crucial în înțelegerea credinței biblice. Termenul din VT *aman* însemna „loialitate, credibilitate, dependabilitate, sau credincioșie” (vezi subiectul special despre cuvântul din VT la 1 Ioan 2:10). Termenul din NT (*pisteuō*) este tradus prin trei termeni diferiți: „a crede”, „credință” sau „încredere” (vezi subiectul special despre cuvântul grecesc la Ioan 2:33). Termenul reflectă mai mult corectitudinea lui Dumnezeu decât a creștinului. Caracterul, revelația și promisiunile Lui sunt cele care formează o temelie de neclintit, nu loialitatea sau credincioșia oamenilor căzuți, chiar dacă ei sunt mântuiți!

Conceptul credinței „în numele” sau al rugăciunii „în numele” reflectă concepția din Orientul apropiat că numele reprezintă persoana.

1. Isus în Mat. 1:21,23,25; 2:22; 10:22; 12:21; 18:5,20; 19:29; 24:5,9; Ioan 1:12; 2:23; 3:18; 14:26; 15:21; 17:6; 20:31
2. Tatăl în Mat. 6:9; 21:9; 23:29; Ioan 5:43; 10:25; 12:13; 17:12
3. Trinitatea în Mat. 28:19.

Încă o scurtă observație tehnică asupra acestui verset. În cartea sa intitulată *Cuvinte ilustrate din Noul Testament* (p. 228), A. T. Robertson menționează o problemă în manuscrisul grecesc legată de VERBUL „a crede”. Manuscrisele unciiale grecești B, K și L au CONJUNCTIVE AORISTE ACTIVE, în timp ce \aleph , A, și C au CONJUNCTIVE PREZENTE ACTIVE. Ambele se potrivesc în context și stilului lui Ioan.

3:24 „Cel ce păzește poruncile Lui rămâne” Ambele sunt la TIMPUL PREZENT. Ascultarea se leagă de rămânere. Iubirea este dovada că suntem în Dumnezeu și că Dumnezeu este în noi (4:12,15-16; Ioan 14:23; 15:10). Vezi subiectul special „A rămâne” de la 2:10.

- **„prin Duhul pe Care ni L-a dat”** Ioan folosește anumite dovezi pentru a-i evalua pe adevărații credincioși (4:13; 8:14-16, vezi Delimitări contextuale pentru 2:3-27, C). Două dintre ele sunt în legătură cu Duhul Sfânt.
 - a. mărturisirea lui Isus (Rom. 10:9-13; 1 Cor. 12:3)
 - b. trăirea asemănătoare lui Cristos (Ioan 15; Gal. 5:22; Iacov 2:14-26).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

9. Care este tema care unește v. 11-24? (Ioan 2:7-11)
10. Explică relația dintre v. 16 și 17. Cum trebuie comparată renunțarea la viața noastră cu ajutorarea fraților în nevoie?
11. V. 19-20 accentuează strictetea judecății lui Dumnezeu sau mila Lui cea mare care ne liniștește temerile?

12. Cum facem legătura între afirmația lui Ioan despre rugăciune din v. 22 și trăirea noastră zilnică?
13. Cum împăcăm accentuarea aparent paradoxală a lui Ioan asupra nevoii creștinului de a-și recunoaște și de a-și mărturisi păcatul și afirmația lui despre perfecțiunea fără de păcat?
14. De ce accentuează Ioan atât de mult stilul de viață?
15. Explică adevărurile teologice implicate în a fi „născut din nou”.
16. Ce legătură are acest pasaj cu viața de zi cu zi a creștinului?

1 IOAN 4

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Duhul lui Dumnezeu și duhul anticristului 4:1-6	Duhul adevărului și duhul rătăcirii 3:24-4:6	Discernământul între adevăr și rătăcire 4:1-6	Duhul adevărat și duhul fals 4:1-3 4:4-6	A treia condiție: să ne păzim de anticriști și de lume 4:1-6 Sursa dragostei și a credinței (4:7-5:13)
Dumnezeu este dragoste 4:7-12	Cunoașterea lui Dumnezeu prin dragoste 4:7-11 Îl vedem pe Dumnezeu prin dragoste 4:12-16	Binecuvântarea dragostei 4:7-12	Dumnezeu este dragoste 4:7-10 4:11-12	Sursa dragostei 4:7-5:4
4:13-16a 4:16b-21	Desăvârșirea dragostei 4:17-19 Ascultarea prin credință 4:20-5:5	4:13-16a 4:16b-21	4:13-16a 4:16b-21 4:19-21	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf

2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU 4:1-21

A. 1 Ioan 4 este un capitol literar foarte specializat pe felul în care creștinii îi evaluează și îi verifică pe cei care pretind că vorbesc de la Dumnezeu. Acest pasaj este legat de:

1. acești proroci mincinoși numiți „anticriști” (2:18-25)
2. cei care încearcă să înșele (2:26; 3:7)
3. posibil de cei care pretind cunoștința unor adevăruri spirituale speciale (3:24)

Pentru a înțelege pe deplin situația neplăcută a Bisericii primare, trebuie să recunoaștem că mulți pretindeau că vorbesc din partea lui Dumnezeu (1 Cor. 12:10; 14:29; 1 Tes. 5:20-21; 1 Ioan 4:1-6). Nu exista vreun Nou Testament complet și disponibil. Discernământul spiritual implica teste doctrinare și sociale (Iacov 3:1-12).

B. 1 Ioan este extrem de greu de rezumat din cauza temelor recurente. Cu siguranță acest lucru este valabil și pentru capitolul 4. Se pare că acest capitol accentuează din nou adevăruri care au fost învățate în capitolele anterioare, în special nevoia credincioșilor de a se iubi unul pe altul (7-21; 2:7-12; 3:11-24).

C. Ioan scrie pentru a-i combate pe învățătorii mincinoși, dar și pentru a-i încuraja pe adevărații credincioși. El face aceasta în câteva teste:

1. testul doctrinar (crența în Isus, 1 Ioan 2:18-25; 4:1-6,14-16; 5:1,5,10)
2. testul vieții trăite (ascultare, 1 Ioan 2:3-7; 3:1-10, 22-24)
3. testul social (dragoste, 1 Ioan 2:7-11; 3:11-18; 4:7-12,16-21; 5:1-2)

Diferite părți ale Scripturii au legătură cu diferiți învățători falși. 1 Ioan se adresează ereziei învățătorilor mincinoși gnostici. Vezi introducerea la 1 Ioan, EREZIA. Alte părți ale NT se adresează altor neadevăruri (Ioan 1:13; Rom. 10:9-13; 1 Cor. 12:3). Fiecare context trebuie studiat separat pentru a ne da seama căreia erezii i se adresează. Ereziile proveneau din mai multe surse:

1. legaliștii evrei
2. filozofii greci
3. antinomienii greci
4. cei care pretindeau că au revelație sau experiențe spirituale speciale

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR 4:1-6

1 Preaiubiților, să nu credeți orice duh, ci verificați duhurile, dacă sunt de la Dumnezeu sau nu, pentru că în lume au ieșit mulți profeți falși. 2 Prin aceasta cunoașteți Duhul lui Dumnezeu: orice duh care mărturisește că Isus Cristos a venit în trup este de la Dumnezeu, 3 iar orice duh care nu-L mărturisește pe Isus nu este de la Dumnezeu, ci este al anticristului, despre care ați auzit că vine; acum el este deja în lume. 4 Copilașilor, voi sunteți din Dumnezeu și i-ați învins, pentru că Cel Ce este în voi este mai mare decât cel ce este în lume. 5 Ei sunt din lume și de aceea ce vorbesc ei este din lume, iar lumea îi ascultă. 6 Noi suntem din Dumnezeu; cel care Îl cunoaște pe Dumnezeu ne ascultă, însă cel care nu este din Dumnezeu nu ne ascultă. Prin aceasta cunoaștem care este Duhul adevărului și care este duhul rătăcirii.

4:1 „să nu credeți” Acesta este un IMPERATIV PREZENT cu o PARTICULĂ NEGATIVĂ, care de obicei presupune încetarea unei acțiuni aflate în desfășurare. Tendința creștinilor este să accepte personalitățile puternice, argumentele logice sau întâmplările miraculoase ca fiind de la Dumnezeu. Aparent, învățătorii mincinoși pretindeau (1) că vorbesc de la Dumnezeu sau (2) că au avut o revelație specială de la Dumnezeu.

SUBIECT SPECIAL: AR TREBUI CREȘTINII SĂ SE JUDECE UNUL PE ALTUL?

Această chestiune trebuie abordată în două moduri:

1. creștinii sunt sfătuiți să nu se judece unul pe altul (Mat. 7:1-5; Luca 6:37,42; Rom. 2:1-11; Iacov 4:11-12)
2. creștinii sunt sfătuiți să îi evalueze pe conducători (Mat. 7:6,15-16; 1 Cor. 14:29; 1 Tes. 5:21; 1 Tim. 3:1-13; 1 Ioan 4:1-6)

Ar putea fi utile câteva criterii pentru o evaluare corectă.

1. evaluarea ar trebui făcută cu scopul susținerii (1 Ioan 4:1 – „a încerca” în vederea acceptării)
2. evaluarea ar trebui făcută în smerenie și cu bunătate (Gal. 6:1)
3. evaluarea nu trebuie să se concentreze pe preferințe personale (Rom. 14:1-23; 1 Cor. 8:1-13; 10:23-33)
4. evaluarea ar trebui să identifice pe liderii care nu au „talent la criticat” din interiorul Bisericii sau al comunității (1 Tim. 3).

SUBIECT SPECIAL: TERMENI GRECEȘTI PENTRU ISPITIRE ȘI CONOTAȚIILE LOR

Există doi termeni grecești care transmit ideea de a testa pe cineva cu un scop.

1. Dokimazō, Dokimion, Dokimasia

Acest termen este unul metalurgic folosit pentru testarea originalității a ceva prin foc (metaforic a cuiva). Focul descoperă adevăratul metal și arde (purifică) zgura. Acest proces fizic a devenit o expresie puternică pentru testarea celorlalți de către Dumnezeu și/sau de către Satan și/sau de către oameni. Acest termen este folosit doar cu sensul pozitiv de testare în vederea acceptării.

Este folosit în VT pentru testarea:

- a. boilor, Luca 14:19
- b. a noastră înșine, 1 Cor. 11:28
- c. a credinței noastre, Iacov 1:3
- d. chiar a lui Dumnezeu, Evrei 3:9

Rezultatele acestor teste se presupuneau a fi pozitive (Rom. 1:28; 14:22; 16:10; 2 Cor. 10:18; 13:3; Fil. 2:27; 1 Petru 1:7). Așadar, termenul redă ideea cuiva testat și dovedit a fi:

- a. de încredere
- b. bun
- c. adevărat
- d. de valoare
- e. onorat

2. Peirazō, Peirasmus

Acest termen are conotația de examinare cu scopul de a găsi o vină sau de a respinge. Este folosit adesea în legătură

cu ispitirea lui Isus în pustie.

- a. redă încercarea de a-l prinde pe Isus în capcană (Matei 4:1; 16:1; 19:3; 22:18,35; Marcu 1:13; Luca 4:38; Evrei 2:18)
- b. acest termen (*peirazō*) este folosit ca nume pentru Satan în Matei 4:3 și 1 Tes. 3:5
- c. Este folosit de Isus, avertizându-ne să nu-L ispitim pe Dumnezeu (Matei 14:7; Luca 4:12) [sau pe Cristos, 1 Cor. 10:9]. Denotă și încercarea de a face ceva care a eșuat (Fapte 9:20; 20:21; Evrei 11:29). Este folosit în legătură cu isпитirile și necazurile credincioșilor (1 Cor. 7:5; 10:9,13; Gal. 6:1; 1 Tes. 3:5; Evrei 2:18; Iacov 1:2,13,14; 1 Petru 4:12; 2 Petru 2:9). Dumnezeu le permite celor trei dușmani ai omului (lumea, firea și Diavolul) să se manifeste într-un anumit timp și loc.

- **„orice duh”** „Duh” este folosit cu sensul de ființă umană. Vezi observația de la 4:6. Asta se referă la un presupus mesaj de la Dumnezeu. Erezia vine din interiorul Bisericii (2:19). Învățătorii mincinoși pretindeau că vorbesc din partea lui Dumnezeu. Ioan afirmă că există două surse spirituale în spatele vorbelor și faptelor oamenilor – Dumnezeu sau Satan.

- **„ci verificați duhurile”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV care vorbește despre un dar spiritual (1 Cor. 12:10; 14:29) și o necesitate pentru fiecare credincios, precum rugăciunea, evanghelizarea și dărnicia. Termenul grecesc *dokimazō* are conotația de „a încerca în privința acceptării”. Credincioșii trebuie să creadă cele mai bune lucruri despre ceilalți până când sunt demonstrate cele mai rele (1 Cor. 13:4-7; 1 Tes. 5:20-21).

- **„pentru că în lume au ieșit mulți profeți falși”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV (Ier. 14:14; 23:21; 29:8; Mat. 7:15; 24:11, 24; Fapte 20:28-30; 2 Petru. 2:1; 1 Ioan 2:18-19, 24; 3:7; 2 Ioan 7), care implică faptul că ei au părăsit Biserica (biserici de casă), dar continuă să pretindă că vorbesc de la Dumnezeu.

Vezi Subiectul Special „Profeția în NT” de la Ioan 4:19.

4:2 „Prin aceasta cunoașteți Duhul lui Dumnezeu” Această formă gramaticală este un INDICATIV PREZENT ACTIV (o afirmație) sau un IMPERATIV PREZENT ACTIV (o poruncă). Aceeași ambiguitate de formă se găsește în „rămâneți”, 2:27 și „știți”, 2:29. Duhul Sfânt Îl preamărește mereu pe Isus (Ioan 14:26; 15:26; 16:13-15). Același test poate fi văzut în scrierile lui Pavel, în 1 Cor. 12:3.

- **„orice duh care mărturisește”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV, care arată o mărturisire continuă, nu o afirmație trecută a credinței. Termenul grecesc „a mărturisi” este compus din „același” și „a vorbi”, însemnând „a spune același lucru”. Aceasta este o temă recurentă în 1 Ioan (1 Ioan 1:9; 2:23; 4:2-3; 4:15; Ioan 9:22; 2 Ioan 7). Acest termen implică recunoașterea specifică, publică, cu voce tare, a susținerii și dedicării Evangheliei lui Isus Cristos de către o persoană. Vezi subiectul special de la Ioan 9:22.

- **„că Isus Cristos a venit în trup este de la Dumnezeu”** Acesta este un PARTICIPIU TRECUT ACTIV. Acesta este testul doctrinar principal pentru învățătorii falși (gnostici) pe care Ioan îi combate în această carte. În principal, susține că Isus este om pe deplin (trup, ceea ce gnosticii negau) și, de asemenea, Dumnezeu pe deplin (1:1-4; 2 Ioan 7; Ioan 1:14; 1 Tim. 3:16). TIMPUL TRECUT susține permanența, nu temporalitatea caracterului uman a lui Isus. Aceasta nu era o chestiune minoră. Isus este cu adevărat una cu omenirea și una cu Dumnezeu.

4:3 „orice duh care nu-L mărturisește pe Isus” Din punct de vedere teologic, este interesant că versiunea în latina veche a NT și scriitorii patristici Clement, Origen din Alexandria, Irineu și Tertulian au scris *leui* (îl pierde) care înseamnă „să-L despartă de Isus”, aparent într-un spirit uman și un spirit divin separat care caracteriza foarte bine scrierile gnostice din secolul al II-lea. Dar aceasta este o adăugare textuală, care reflectă lupta pe viață și pe moarte a Bisericii primare cu erezia (vezi Bart Erhart, *Schimbarea Scripturii de către ortodocși*, pp.125-135).

- **„[duhul] al anticristului”** Aici termenul înseamnă „personă care Îl neagă pe Cristos”, nu o încercare de a-I uzurpa poziția (2:18-25).

- **„ați auzit că vine; acum el este deja în lume”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV, care spune că Ioan mai discutase cu ei acest subiect și că relevanța lui a rămas. În greacă, PRONUMELE „el” se potrivește cu SUBSTANTIVUL NEUTRU „duh”. La fel ca 2:18, această sintagmă spune că duhul anticriștilor a venit deja și că va veni. Acești învățători falși gnostici formează un lanț de informații false, vieți și mărturisiri false de-a lungul veacurilor de la cel rău din Gen. 3, până la arătarea întrupării anticristului celui rău din zilele sfârșitului (2 Tes. 2; Apoc. 13).

4:4-6 „voi...ei...noi” Toate aceste PRONUME sunt accentuate. Destinatarii sunt trei grupuri:

- 1) credincioșii adevărați (Ioan și cititorii lui)
- 2) credincioșii falși (învățătorii gnosticii și ucenicii lor)
- 3) echipa misionară sau grupul teologic al lui Ioan

Același tip de triadă apare în Evrei 6 și 10.

4:4 „i-ați învins” Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV. Aceasta pare a fi o referință la controversa doctrinară și la viața victorioasă a creștinului. Ce încurajare minunată pentru ei și pentru noi!

Ioan este preocupat de victoria creștinului asupra păcatului și a supra celui rău. El folosește acest termen (*nikaō*) de șase ori în 1 Ioan (2:13,14; 4:4; 5:4,5), de 11 ori în Apocalipsa și o dată în Evanghelie (16:33). Acest termen pentru „victorie” a fost folosit o singură dată în Luca (11:22) și de două ori în scrierile lui Pavel (Rom. 3:4 și 12:31).

- **„pentru că Cel Ce este în voi este mai mare decât cel ce este în lume”** Aici se accentuează divinitatea care locuiește în noi; pare a fi o referință la locuirea Tatălui în noi (Ioan 14:23; 2 Cor. 6:16). NT mai accentuează și (1) locuirea Fiului în noi (Mat. 28:20; Col. 1:27) și (2) locuirea Duhului Sfânt în noi (Rom. 8:9; I Ioan 4:13). Duhul Sfânt și Fiul se identifică îndeaproape (Rom 8:9; 2 Cor. 3:17; Gal. 4:6; Fil. 1:19; 1 Petru. 1:11). Vezi subiectul special de la Ioan 14:15.

Sintagma „cel ce este în lume” se referă la Satan (Ioan 12:31; 14:30; 16:11; 2 Cor. 4:4; Efes. 2:2; 1 Ioan 5:19) și la adeptii lui. Termenul „lume” are mereu conotații negative în 1 Ioan (societatea umană organizată care funcționează separat de Dumnezeu, vezi Subiectul Special „*Kosmos*” de la Ioan 14:17).

4:5 „Ei sunt din lume” Acesta este un ABLATIV al sursei. Termenul „lume” este folosit aici cu sensul de societate umană căzută care încearcă să-și suplinească toate nevoile separat de Dumnezeu (2:15-17). Se referă la duhul independent colectiv al omenirii căzute, un exemplu fiind Cain (3:12). Alte exemple ar fi (1) Ilie și profeții lui Baal (1 Regi 18) și (2) Ieremia vs. Anania (Ier. 28).

- **„lumea îi ascultă”** Încă o dovadă a învățătorilor creștini vs. învățătorii falși este publicul care îi ascultă (Ioan 15:19; 1 Tim. 4:1).

4:6 „cel care Îl cunoaște pe Dumnezeu ne ascultă” Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV. Adevărații credincioși ascultă continuu și răspund adevărului apostolic. Credincioșii îi pot recunoaște pe adevărații predicatori/învățători prin conținutul mesajului și prin cine îi aude și le răspunde.

- **„Prin aceasta cunoaștem care este Duhul adevărului și care este duhul rătăcirii”** Această sintagmă s-ar putea referi la Duhul Sfânt (Ioan 14:17; 15:26; 16:13; 1 Ioan 4:6; 5:7) și la duhul cel rău, Satan. Credincioșii trebuie să poată discerne sursa mesajului. Adesea, ambele sunt transmise în numele lui Dumnezeu, de oameni care pretind că vorbesc de la El. Unul Îl slăvește pe Isus și trăirea creștină, iar celălalt slăvește speculațiile oamenilor și libertatea personală.

Robert Girdlestone, *Sinonime ale Vechiului Testament*, conține o analiză interesantă a utilizării termenului „duh” în NT.

1. duhuri rele
2. duhul omului
3. Duhul Sfânt
4. lucruri produse de Duhul Sfânt în și prin duhurile omului
 - a. „nu un duh de frică” vs. „un duh de înfiere”, Rom 8:15
 - b. „duhul blândeții”, 1 Cor 4:21
 - c. „duh de credință”, 2 Cor 4:13
 - d. „duh de înțelepciune și de descoperire, în cunoașterea Lui”, Efes. 1:17
 - e. „nu un duh de frică, ci de putere, de dragoste și de chibzuință”, 2 Tim. 1:7
 - f. „duhul adevărului” vs. „duhul rătăcirii”, 1 Ioan 4:6 (pp. 61-62)

TEXTUL NTR: 4:7-14

7 Preaiubiților, să ne iubim unii pe alții, pentru că dragostea este din Dumnezeu și oricine iubește este născut din Dumnezeu și-L cunoaște pe Dumnezeu! 8 Cel ce nu iubește nu L-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este dragoste. 9 Prin aceasta a fost arătată dragostea lui Dumnezeu între noi: Dumnezeu L-a trimis în lume pe singurul Său Fiu, ca să trăim prin El. 10 Dragostea constă în aceasta: nu că noi L-am iubit pe Dumnezeu, ci că El ne-a iubit pe noi și L-a trimis pe Fiul Său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre. 11 Preaiubiților, dacă astfel ne-a iubit Dumnezeu, atunci și noi suntem datori să ne iubim unii pe alții. 12 Nimeni nu L-a văzut vreodată pe Dumnezeu. Dacă ne iubim unii pe alții, Dumnezeu rămâne în noi și dragostea Lui este făcută desăvârșită în noi. 13 Prin aceasta cunoaștem că rămânem în El, și El în noi: pentru că ne-a dat din Duhul Său. 14 Iar noi am văzut și depunem mărturie că Tatăl L-a trimis pe Fiul ca Mântuitor al lumii.

4:7 „să ne iubim unii pe alții” Acesta este un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV. Iubirea constantă, ca stil de viață, este caracteristica comună a tuturor credincioșilor (1 Cor. 13; Gal. 5:22). Aceasta este o temă recurentă în scrierile lui Ioan și esența testul etic (Ioan 13:34; 15:12, 117; 1 Ioan 2:7-11; 3:11, 23; 2 Ioan 5; vezi Delimitări contextuale, C.). MODUL CONJUNCTIV afirmă o situație întâmplătoare.

- **„pentru că dragostea este din Dumnezeu”** Sursa dragostei este Dumnezeu, nu filantropia, mila sau sentimentele oamenilor (v. 16). Nu este o acțiune în primul rând emoțională, ci una care ține de intenție (ex.: Tatăl L-a trimis pe Fiul să moară pentru noi, v. 10; Ioan 3:16).

- **„oricine iubește este născut din Dumnezeu și-L cunoaște pe Dumnezeu”** VERBELE sunt un INDICATIV TRECUT PASIV și un INDICATIV PREZENT ACTIV. Termenii preferați ai lui Ioan pentru „a deveni creștin” sunt legați de nașterea fizică (2:29; 3:9; 5:1; 4:18; Ioan 3:3,7,31; 19:11).

Termenul „cunoaște” reflectă sensul ebraic de părtășie continuă, intimă (Gen. 4:1; Ier. 1:5). Este tema recurentă a cărții 1 Ioan, care apare de peste 77 de ori. Vezi Subiectul Special de la Ioan 1:10.

4:8 „Cel ce nu iubește nu L-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este dragoste” Iubirea ca mod de viață este adevăratul test al cunoașterii lui Dumnezeu.

Aceasta este una dintre afirmațiile profund de simple ale lui Ioan; „Dumnezeu este dragoste” se potrivește cu „Dumnezeu este lumină” (1:5) și „Dumnezeu este duh” (Ioan 4:24). Una dintre cele mai bune modalități de a contrasta dragostea cu mânia lui Dumnezeu este să comparăm Deut. 5:9 cu 5:10 și cu 7:9.

4:9 „Prin aceasta a fost arătată dragostea lui Dumnezeu între noi” Acesta este un INDICATIV AORIST PASIV (Ioan 3:16; 2 Cor. 9:15; Rom. 8:32). Dumnezeu a demonstrat clar că ne iubește trimițând pe singurul Său Fiu să moară în locul nostru. Dragostea este o acțiune, nu doar un sentiment. Credincioșii trebuie să-l demonstreze în viața lor de zi cu zi (1 Ioan 3:16). A-L cunoaște pe Dumnezeu înseamnă a iubi cum iubește El.

- **„Dumnezeu L-a trimis în lume pe singurul Său Fiu”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV; întruparea și rezultatele ei rămân! Toate avantajele de la Dumnezeu vin prin Cristos.

Termenul „singurul [născut]” este *monogenēs*, care înseamnă „unic”, „singular”, nu „născut” în sensul de „reproducere sexuală”. Nașterea din fecioară nu a fost o experiență sexuală pentru Dumnezeu sau pentru Maria. Ioan folosește acest termen de câteva ori cu referire la Isus (Ioan 1:14,18; 3:16,18; 1 Ioan 4:9). Vezi observația mai aprofundată de la Ioan 3:16. Isus este Fiul lui Dumnezeu într-un sens unic (ontologic). Credincioșii sunt copiii lui Dumnezeu doar în sens secundar.

- **„ca să trăim prin El”** Acesta este un CONJUNCTIV AORIST ACTIV, care înseamnă că este necesară o contingentă, un răspuns de credință. Scopul întrupării a fost viața veșnică și îmbelșugată (Ioan 10:10).

4:10 „Dragostea constă în aceasta” Dragostea lui Dumnezeu a fost demonstrată clar în viața și în moartea lui Isus (Rom. 5:6, 8). A-L cunoaște pe Isus înseamnă a-L cunoaște pe Dumnezeu. A-L cunoaște pe Dumnezeu înseamnă a iubi!

- **„nu că noi L-am iubit pe Dumnezeu”** NT este unic între religiile lumii. Religia tipică este căutarea lui Dumnezeu de către om, dar creștinismul este căutarea omenirii pierdute de către Dumnezeu! Adevărul cel minunat nu este dragostea noastră pentru Dumnezeu, ci dragostea Lui pentru noi. El ne-a căutat prin păcat și prin sinele nostru, prin răzvrătirea și mândria noastră. Adevărul glorios al creștinismului este că Dumnezeu iubește omenirea căzută și că a inițiat și a menținut un contact care schimbă vieți.

Există o diferență legată de forma VERBULUI:

1. am iubit și continuăm să iubim, TRECUT – manuscrisul B

2. am iubit, AORIST – manuscrisul 8

Versiunea UBS⁴ este aproape sigură de TIMPUL TRECUT.

- **„L-a trimis pe Fiul Său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre”** Vezi observația de la 2:2.

4:11 „dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, presupusă a fi adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literare. Dumnezeu chiar ne iubește (Rom. 8:31)!

- **„astfel ne-a iubit Dumnezeu”** „Astfel” ar trebui înțeles ca „atât de mult”, la fel ca în Ioan 3:16.
- **„și noi suntem datori să ne iubim unii pe alții”** Noi trebuie să ne iubim unii pe alții deoarece El ne-a iubit (2:6; 3:16; 4:1). Această afirmație a necesității reflectă acțiunile și atitudinile distrugătoare ale învățătorilor falși.

4:12 „Nimeni nu L-a văzut vreodată pe Dumnezeu” Acesta este un INDICATIV TRECUT REFLEXIV (deponent). Acest cuvânt înseamnă „a privi intens la cineva sau la ceva” (Exod 33:20-23; Ioan 1:18; 5:37; 6:46; 1 Tim. 6:16). Este posibil ca învățătorii gnostici, influențați într-o anumită măsură de religiile orientale mistice, să fi pretins că au primit vreun tip de viziune de la Dumnezeu sau a lui Dumnezeu. Isus a venit pentru a-L revela pe deplin pe Tatăl. Privind la El, Îl cunoaștem pe Dumnezeu!

- **„Dacă”** Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune acțiune potențială.
- **„Dumnezeu rămâne în noi”** Vezi Subiectul Special „A rămâne” de la 2:10.
- **„dragostea Lui este făcută desăvârșită în noi”** Acesta este un PARTICIPIU TRECUT PASIV PERIFRATIC. Creștinii care iubesc sunt o dovadă a dragostei desăvârșite, care rămâne, a lui Dumnezeu (2:5; 4:17).

4:13 „ne-a dat din Duhul Său” Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV. Locuirea Duhului Sfânt în noi (3:24; Rom. 8:9) și influența Lui transformatoare sunt dovezi ale adevăratei mântuirii (Rom 8:16). Se pare că v. 13 este mărturia subiectivă a Duhului Sfânt, iar v. 14 este mărturia obiectivă a declarațiilor apostolilor. Cele trei persoane ale Trinității apar clar în v. 13-14. Vezi Subiectul Special „Trinitatea” de la Ioan 14:26.

4:14 „noi am văzut și depunem mărturie” VERBELE sunt un INDICATIV TRECUT REFLEXIV (deponent), alături de un INDICATIV PREZENT ACTIV. Ele vorbesc despre mărturia oculară a lui Ioan cu privire la persoana lui Cristos, la fel ca 1:1-3.

Termenul „văzut” este același cu unul grecesc folosit în v. 12 cu sensul de „a privi intens la ceva”. Vezi subiectul special „Martori ai lui Isus” de la Ioan 1:8.

- **„Tatăl L-a trimis pe Fiul”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV. Faptul că Dumnezeu Tatăl L-a trimis pe Dumnezeu Fiul în lume (Ioan 3:16) neagă învățătura falsă a gnosticilor despre așa-zisul dualism dintre duh (bun) și materia

(rea). Isus a fost cu adevărat divin și a fost trimis într-o lume rea, a păcatului, pentru a-l izbăvi pe el și pe noi (Rom. 8:18-25) de blestemul din Geneza 3 (Gal. 3:13).

- **„ca Mântuitor al lumii”** Faptul că Tatăl a ales să-L folosească pe Isus ca mijloc de mântuire neagă învățătura falsă a gnosticilor că mântuirea se obține prin cunoștințe speciale și secrete ale nivelelor angelice. Ei numeau aceste nivele angelice *eoni* sau tărâmurii ale autorității angelice dintre Dumnezeu înalt și dumnezeul mai mic care a format lumea din materie pre-existentă.

Sintagma „Mântuitor al lumii” era (1) un nume pentru zei (ex. Zeus) și (2) un nume obișnuit pentru cezarul roman. Pentru creștini, doar Isus putea purta acest titlu (Ioan 4:42; 1 Tim. 2:4; 4:10). Acest lucru a provocat persecuția de către cultele recunoscute de cezar în Asia Mică.

Observă că totul este inclus. El este Mântuitorul tuturor oamenilor (nu doar al unora), dacă aceștia răspund (Ioan 1:12; 3:16; Rom. 5:18; 10:9-13).

TEXTUL NTR: 4:15-21

15 Dacă cineva mărturisește că Isus este Fiul lui Dumnezeu, atunci Dumnezeu rămâne în el, iar el în Dumnezeu. 16 Și noi am cunoscut și am crezut dragostea pe care o are Dumnezeu în noi. Dumnezeu este dragoste, iar cine rămâne în dragoste rămâne în Dumnezeu, și Dumnezeu rămâne în el. 17 În felul acesta, dragostea lui Dumnezeu este făcută desăvârșită în noi, pentru ca noi să avem îndrăzneală în ziua judecății, fiindcă în lumea aceasta cum este El, așa suntem și noi. 18 În dragoste nu există frică, ci dragostea desăvârșită alungă frica, pentru că frica are de-a face cu pedeapsa. Cel ce se teme n-a fost făcut desăvârșit în dragoste. 19 Noi iubim pentru că El ne-a iubit mai întâi. 20 Dacă cineva spune: „Îl iubesc pe Dumnezeu“, dar își urăște fratele, este un mincinos; căci dacă nu-l iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, nu-L poate iubi pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut. 21 Și porunca pe care o avem de la El este aceasta: cine-L iubește pe Dumnezeu, să-și iubească și fratele!

4:15 „Dacă cineva mărturisește că Isus este Fiul lui Dumnezeu” Acesta este un CONJUNCTIV AORIST ACTIV. Pentru „a mărturisi” vezi observația de la v. 2. Unul dintre cele trei teste ale creștinului adevărat folosite de Ioan este adevărul cu privire la lucrarea și persoana lui Isus (2:22-23; 4:1-6; 5:1, 5). În 1 Ioan și Iacov acesta este îmbinat cu iubirea și ascultarea ca stil de viață. Creștinismul este o persoană, un set de adevăruri și un stil de viață. Vezi Delimitări contextuale, C.

Termenul inclusiv „oricine” este marea invitație a lui Dumnezeu pentru oricine și pentru toți să vină la El. Toți oamenii sunt făcuți după chipul lui Dumnezeu (Gen. 1:26-27; 5:3; 9:6). Dumnezeu a promis mântuirea rasei umane în Gen. 3:15. Chemarea pe care i-a făcut-o lui Avraam a fost o chemare care să atingă întreaga lume (Gen. 12:3; Exod 19:5). Moartea lui Isus a rezolvat problema păcatului (Ioan 3:16). Oricine poate fi mântuit dacă răspunde obligațiilor legământului: pocăință, credință, ascultare, slujire și perseverență. Dumnezeu le spune tuturor: „Veniți!” (Isaia 55).

SUBIECT SPECIAL: PREJUDECĂȚILE TEOLOGICE ALE LUI BOB

Cititorule, trebuie să recunosc că am prejudecăți în acest moment. Teologia mea sistematică nu este calvinistă sau dispensaționistă, ci evanghelizarea poruncită de Marea Trinitate (Matei. 28:18-20; Luca 24:46-47; Fapte 1:8). Cred că Dumnezeu are un plan veșnic pentru mântuirea întregii omeniri (Gen. 3:15; 12:3; Exod 19:5-6; Ier. 31:31-34; Ezech. 18; 36:22-39; Fapte 2:23; 3:18; 4:28; 13:29; Rom. 3:9-18,19-20,21-31), a tuturor celor creați după chipul și asemănarea Lui (Gen. 1:26-27). Legămintele sunt unificate în Cristos (Gal. 3:28-29; Col. 3:11). Isus este secretul lui Dumnezeu, ascuns, dar acum revelat (Efes. 2:11-3:13)! Cheia pentru înțelegerea Scripturii este Evanghelia Noului Testament, nu Israelul.

Aceste prejudecăți dau culoare tuturor exegezelor Scripturii făcute de mine. Citesc toate textele prin ele! Cu siguranță este o prejudecată (toți exegeții au prejudecăți!), dar este o presupunere bazată pe Scriptură.

- **„Dumnezeu rămâne în el, iar el în Dumnezeu”** Aceasta reflectă structura conform legământului a relației lui Dumnezeu cu omul. Dumnezeu ia mereu inițiativa, stabilește planul și oferă bazele legământului, oamenii au responsabilitatea de a răspunde inițial și continuu.

Rămânerea este o condiție a legământului, dar și o promisiune minunată (Ioan 15). Imagineazăți-L pe creatorul Universului, Sfântul lui Israel, rămânând cu (locuind în) oamenii căzuți (Ioan 14:23)! Vezi Subiectul Special „A rămâne” de la 2:10.

4:16 „noi am cunoscut și am crezut” Aceste VERBE sunt INDICATIVE TRECUTE ACTIVE. Siguranța mântuirii credincioșilor dată de dragostea lui Dumnezeu în Cristos este baza relației lor, iar nu circumstanțele existențiale. Vezi Subiectul Special „Siguranța mântuirii” de la 5:13.

- **„pe care o are Dumnezeu în noi”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV care exprimă dragostea constantă a lui Dumnezeu.

- **„Dumnezeu este dragoste”** Acest adevăr important se repetă (v. 8).

- **4:17 „În felul acesta, dragostea...este făcută desăvârșită”** Această sintagmă vine de la cuvântul grecesc *telos* (v. 12). Ea implică plinătate, maturitate, desăvârșire, iar nu lipsa păcatului.

- **„în noi”** Această PREPOZIȚIE (*meta*) poate fi înțeleasă ca și „în noi” (TEV, NJB), „printre noi” (NKJV, NRSV, NIV, REB) sau „cu noi” (NASB).

- **„pentru ca noi să avem îndrăzneală”** La început, acest cuvânt însemna „libertatea de a vorbi”. Ioan îl folosește foarte mult (2:28; 3:21; 5:14). Vorbește despre îndrăzneala noastră de a ne apropia de un Dumnezeu sfânt (Evrei 3:6; 10:35). Vezi Subiectul Special de la 2:28.

- **„în ziua judecății, fiindcă în lumea aceasta cum este El, așa suntem și noi”** Creștinii trebuie să iubească la fel cum a iubit Isus (3:16; 4:11). S-ar putea ca ei să fie respinși și persecutați, cum a fost și El, dar, de asemenea, ei sunt iubiți și sprijiniți de Tatăl și de Duhul Sfânt, la fel ca El! Într-o zi toți oamenii îi vor da socoteală lui Dumnezeu pentru darul vieții (Mat. 25:31-46; 2 Cor. 5:10; Apoc. 20:11-15). Ziua judecății nu-i înfricoșează pe cei care sunt în Cristos.

- **„În dragoste nu există frică”** Când ajungem să-L cunoaștem pe Dumnezeu ca Tată, nu ne mai temem de El ca judecător. Cele mai multe convertiri la creștinism, dacă nu toate, implică frică – frică de judecată, de condamnare, de iad; dar în viața oamenilor mântuiți are loc un lucru minunat: ceea ce începe cu frică se termină fără frică.

- **„frica are de-a face cu pedeapsa”** Acesta este un cuvânt rar, folosit doar aici și în Mat. 25:46 (forma VERBULUI se găsește în 2 Petru 2:9), care, de asemenea, reprezintă o poziție escatologică. VERBUL la TIMPUL PREZENT implică

faptul că frica de mânia lui Dumnezeu este temporală (în timp) și escatologică (la sfârșitul timpului). Oamenii sunt făcuți după chipul lui Dumnezeu (Gen. 1:26-27), ceea ce implică personalitate, cunoștințe, alegeri și consecințe. Acest univers este unul moral. Oamenii nu caută legile lui Dumnezeu, ci se izbesc singuri de legile Lui.

- **„Noi iubim”** Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Versiunea NKJV adaugă un COMPLEMENT DIRECT după „iubim”. Opțiunile manuscrisului pentru un COMPLEMENT DIRECT sunt:

1. într-un manuscris grecesc uncial (Ⲙ) este adăugat „Dumnezeu (*ton theon*)
2. în KJV este adăugat Ψ „El” (*auton*)
3. în traducerea Vulgata este adăugat „unul pe celălalt”

Aceste COMPLEMENTE DIRECTE ar putea fi adăugări ulterioare. Versiunea UBS⁴ este sigură doar de VERB.

- **„pentru că El ne-a iubit mai întâi”** Aceasta este accentuarea repetată a v. 10. Dumnezeu ia mereu inițiativa (Ioan 6:44, 65), dar omul căzut trebuie să răspundă (Ioan 1:12; 3:16). Credincioșii se încred în loialitatea Lui și au credință în credinșia Lui. Caracterul iubitor, activ și credincios al Dumnezeului Triunic este speranța și siguranța omului mântuit.

4:20 „Dacă cineva spune” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune acțiune potențială. Acesta este încă un exemplu în care Ioan citează afirmațiile învățătorilor falși pentru a formula o idee (1:6, 8, 10; 2:4, 6). Această tehnică literală se numește diatribă (Maleahi, Romani, Iacov).

- **„«Îl iubesc pe Dumnezeu», dar își urăște fratele”** Iubirea ca stil de viață pe care o avem arată clar dacă suntem creștini (Marcu 12:28-34). Conflictul este posibil, dar nu și ura instalată (TIMPUL PREZENT). Vezi Subiectul Special „Rasism” de la Ioan 4:4.

- **„este un mincinos”** Ioan îi numește mincinoși pe câțiva „presupuși” credincioși (2:4, 22; 4:20). El mai afirmă că cei care predică neadevăruri Îl fac pe Dumnezeu mincinos (1:6, 10; 5:10). Cu siguranță există oameni religioși care se înșeală singuri.

4:21 Acest verset rezumă întregul capitol. Dragostea este o dovadă de netăgăduit a credinciosului adevărat. Ura este o dovadă a unui copil al celui rău. Învățătorii falși împrăștiau turma și provocau conflicte.

- **„fratele”** Trebuie să recunoaștem că termenul „frate” este ambiguu. Ar putea însemna „prieten creștin” sau „prieten om”. Dar utilizarea recurentă de către Ioan a termenului „frate” pentru credincioși susține prima posibilitate (1 Tim. 4:10).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Enumeră cele trei teste majore care îi asigură pe credincioși că sunt în Cristos.

2. La ce se referă termenii „apă” și „sânge” și v. 6 și 8?
3. Putem ști că suntem creștini? Există creștini care nu știu acest lucru?
4. Care este păcatul care duce la moarte? Poate fi el comis de un credincios?
5. Ce ne izbăvește de ispită: puterea lui Dumnezeu care ne ține sau eforturile noastre proprii?

1 IOAN 5

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Credința este victorie asupra lumii	Ascultarea prin credință	Credința victorioasă	Victoria noastră asupra lumii	
	4:20-5:5			
5:1-5		5:1-5	5:1-5	Sursa credinței
Mărturia cu privire la Fiul	Siguranța mărturiei lui Dumnezeu		Mărturia despre Isus Cristos	5:5-13
5:6-12	5:6-13	5:6-12	5:6-12	
Cunoștința vieții veșnice		Concluzie	Viața veșnică	

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea ale celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: 5:1-4

1 Oricine crede că Isus este Cristosul este născut din Dumnezeu și oricine iubește pe Cel Ce l-a născut iubește și pe cel născut din El. 2 Prin aceasta cunoaștem că-i iubim pe copiii lui Dumnezeu: prin faptul că Îl iubim pe Dumnezeu și ascultăm de poruncile Lui. 3 Căci aceasta este dragostea de Dumnezeu: să păzim poruncile Lui; și poruncile Lui nu sunt grele, 4 pentru că oricine este născut din Dumnezeu învinge lumea. Și ceea ce aduce victorie asupra lumii este credința noastră.

5:1 „Oricine [de două ori]” Termenul *pas* este folosit de repetate ori în 1 Ioan (1 Ioan 2:29; 3:3, 4, 6 [de două ori], 9, 10; 4:7; 5:1). Nimeni nu este exclus din categoriile teologice stricte ale lui Ioan. Aceasta este invitația universală de la Dumnezeu pentru a-L accepta pe Isus Cristos (Ioan 1:12; 3:16; 1 Tim. 2:4; 2 Petru 3:9), similară mării invitații a lui Pavel din Rom. 10:9-13.

„crede” Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV. Cuvântul grecesc (SUBSTANTIV – *pistis*, VERB – *pisteuō*) poate fi tradus „credință”, „încredere” sau „a crede”. Dar în 1 Ioan și în epistolele pastorale (1 și 2 Timotei și Tit), el este folosit adesea cu sensul de conținut doctrinar (Iuda v. 3, 20). În Evanghelia și în scrierile lui Pavel, desemnează dedicarea și încrederea personală. Evanghelia este adevăruri care trebuie crezute și o persoană în care să ne încredem și, cum spun clar 1 Ioan și Iacov, o viață de iubire și slujire care trebuie trăită. Vezi Subiectul Special de la Ioan 2:23.

„că Isus este Cristosul” Esența greșelilor învățătorilor falși este centrată în jurul persoanei și lucrării omului Isus, care, de asemenea era pe deplin divin (v. 5). Isus din Nazaret este Mesia cel promis! Surprinzător (din VT), Mesia este și divin. Această sintagmă era un jurământ, posibil la botez (2:22), cu sintagma adăugată „Fiul lui Dumnezeu” (4:15; 5:5). Cu siguranță această afirmare a caracterului de Mesia al lui Isus era legată de oameni cu rădăcini în VT (evreii prozeliți și temătorii de Dumnezeu).

„este născut din Dumnezeu” Acesta este un IDICATIV TRECUT PASIV, care accentuează apogeul unei acțiuni produse de un agent extern (Dumnezeu, v. 4, 18; 2:29) într-o stare permanentă.

NASB	„iubește și pe cel născut din El”
NKJV	„iubește și pe cel care este născut din El”
NRSV	„iubește părintele, iubește copilul”
TEV	„iubește pe tatăl, iubește și copilul”
NJB	„iubește pe tatăl, iubește copilul”

Probabil această sintagmă se referă la iubirea Tatălui pentru Isus, datorită utilizării (1) SINGULARULUI, (2) a TIMPULUI AORIST și (3) a încercărilor învățătorilor falși de a-L separa din punct de vedere teologic pe Isus de Tatăl. Desigur, ar mai putea avea legătură cu tema recurentă a iubirii creștinilor unul pentru altul (v. 2), deoarece toți avem același Tată.

5:2 Acest verset, alături de v. 3, reia una dintre temele majore ale cărții 1 Ioan. Dragostea lui Dumnezeu, este exprimată prin iubire continuă (2:7-11; 4:7-21) și ascultare (2:3-6). Observă caracteristicile unui credincios adevărat:

1. Îl iubește pe Dumnezeu
2. îl iubește pe copilul lui Dumnezeu (v.1)
3. îi iubește pe copiii lui Dumnezeu (v. 2)
4. ascultă (v. 2-3)
5. biruiește (v. 4-5)

5:3 „Căci aceasta este dragostea de Dumnezeu: să păzim poruncile Lui” GENITIVUL ar putea fi OBIECTIV, SUBIECTIV sau o combinație. Dragostea nu este doar un sentiment, ci o acțiune direcționată din partea lui Dumnezeu și a noastră. Ascultarea este foarte importantă (2:3-4; 3:22, 24; Ioan 14:15, 21, 23; 15:10; 2 Ioan 6; Apoc. 12:17; 14:12)

- **„poruncile Lui nu sunt grele”** Noul legământ are responsabilități (Mat. 11:29-30, unde Isus folosește cuvântul „jug”; rabinii îl foloseau pentru legile lui Moise, Mat. 23:4). Ele vin din relația noastră cu Dumnezeu, dar nu formează bazele acestei relații; baza ei este harul lui Dumnezeu, nu performanța sau meritul omului (Efes. 2:8-9,10). Instrucțiunile lui Isus sunt foarte diferite de cele ale învățătorilor falși, care ori nu aveau reguli (antinomienii), ori aveau prea multe reguli (legaliștii). Trebuie să recunosc că, cu cât Îl slujesc mai mult pe Dumnezeu slujind poporul Lui, mă tem din ce în ce mai mult de cele două extreme – libertinismul și legalismul. Vezi subiectul special „Folosirea cuvântului «poruncă» în scrierile lui Ioan” de la Ioan 12:50.

5:4

NASB, NKJV, NRSV **„oricine este născut din Dumnezeu”**

TEV, NJB **„a devenit copilul lui Dumnezeu”**

Textul grecesc pune cuvântul „toți” (*pas*) la început pentru accentuare, la fel ca în v. 1. Este folosit NEUTRUL SINGURAL (*pan*), tradus „orice”, dar contextul cere o conotație personală (sensul generic), deoarece este combinat cu forma de PARTICIPIU TRECUT PASIV „născut”. O persoană care crede în Isus și care a fost născută din Dumnezeu învinge lumea (4:4; 2:13, 14).

- **„învinge lumea”** „Învinge” este forma de INDICATIV PREZENT ACTIV a lui *nikaō* (2:13, 14; 4:4; 5:4, 5). Aceeași rădăcină este folosită încă de două ori în v. 4.

1. SUBSTANTIVUL, „victorie”, *nikē*

2. PARTICIPIUL AORIST ACTIV, *nikaō*, „a învins”

Isus a învins deja lumea (INDICATIV TRECUT ACTIV, Ioan 16:33). Credincioșii, rămânând uniți cu El, au și ei puterea de a învinge lumea (2:13-14; 4:4).

Termenul „lume” înseamnă aici „societatea umană organizată și care funcționează separat de Dumnezeu”. O atitudine de independență este esența căderii și a răzvrătirii oamenilor (Gen. 3). Vezi subiectul special de la Ioan 14:17.

- **„victorie”** Aceasta este forma SUBSTANTIVALĂ (*nikos*) a VERBULUI „a învins”. La sfârșitul v. 4 este folosit PARTICIPIUL AORIST ACTIV al aceleiași rădăcini, apoi în v. 5 este folosită încă o formă de PARTICIPIU a lui *nikos*. Credincioșii sunt învingători și continuă să fie învingători în și prin victoria lui Cristos asupra lumii. Cuvântul „Nike”, marca de pantofi sport atât de populară astăzi, este numele grecesc al zeiței victoriei.

- **„credința noastră”** Aceasta este singura utilizare a formei SUBSTANTIVALE a termenului „credință” (*pistis*), în toate scrierile lui Ioan. Probabil Ioan era îngrijorat de o accentuare exagerată a „teologiei corecte” (ca sistem de valori) versus asemănarea zilnică cu Cristos. VERBUL (*pisteuō*) este folosit foarte des de Ioan. Credința noastră aduce victorie, deoarece:

1. este legată de victoria lui Isus
2. este legată de noua noastră relație cu Dumnezeu
3. este legată de puterea Duhului Sfânt care locuiește în noi

Vezi Subiectele Speciale de la Ioan 1:7; 2:23 și 1 Ioan 2:10.

TEXTUL NTR: 5:5-12

5 Cine este cel ce învinge lumea, dacă nu cel ce crede că Isus este Fiul lui Dumnezeu?! 6 Isus Cristos este Cel Ce a

venit cu apă și sânge. Nu doar cu apă, ci cu apă și cu sânge. Duhul este Cel Ce depune mărturie, pentru că Duhul este adevărul. 7 Căci trei sunt cei ce depun mărturie: 8 Duhul, apa și sângele; iar cei trei sunt una în mărturisirea lor. 9 Dacă acceptăm mărturia oamenilor, mărturia lui Dumnezeu este mai mare, pentru că aceasta este mărturia lui Dumnezeu, pe care El a depus-o cu privire la Fiul Său. 10 Cel ce crede în Fiul lui Dumnezeu are mărturia în el; cel ce nu-L crede pe Dumnezeu L-a făcut mincinos, pentru că n-a crezut mărturia pe care Dumnezeu a depus-o cu privire la Fiul Său. 11 Și mărturia este aceasta: Dumnezeu ne-a dat viață veșnică, și această viață este în Fiul Său. 12 Cel care-L are pe Fiul are viața; cel care nu-L are pe Fiul lui Dumnezeu nu are viața.

5:5 „Isus este Fiul lui Dumnezeu” Acest verset definește clar conținutul credinței noastre, menționată în v. 4. Victoria noastră este mărturisirea credinței în Isus, care este pe deplin om și pe deplin Dumnezeu (4:1-6). Observă că credincioșii susțin că Isus este (1) Mesia (v. 1); (2) copilul lui Dumnezeu (v. 1); (3) Fiul lui Dumnezeu (v. 5, 10) și (4) Viața (1:2; 5:20). Vezi subiectul special de la 2:23, care enumeră toate SUBORDONATELE *hoti* legate de VERBUL „a crede”.

- **„Fiul lui Dumnezeu”** Vezi Subiectul Special de la 3:8.

5:6 „este Cel Ce a venit” Acesta este un PARTICIPIU AORIST ACTIV, care accentuează întruparea (Isus ca om și Dumnezeu) și moartea lui jertfitoare; învățătorii mincinoși le negau pe ambele.

- **„cu apă și sânge”** Se pare că „apă” se referă la nașterea fizică a lui Isus (Ioan 3:1-9), iar „sânge” se referă la moartea Sa fizică. În contextul în care falșii învățători gnostici negau adevăratul caracter uman al lui Isus, aceste două experiențe rezumă și descoperă caracterul Său uman.

Cealaltă opțiune legată de falșii învățători gnostici (Cerintus) este că „apă” se referă la botezul lui Isus. Ei afirmă că „duhul lui Cristos” a venit peste omul Isus la botezul Lui (apă) și L-a părăsit înaintea omului Isus pe cruce (sânge). Vezi un rezumat de calitate în Biblia de studiu NASB, p. 1835.

O a treia opțiune este stabilirea legăturii între această sintagmă și moartea lui Isus. Sulița a provocat scurgerea de „sânge și apă” (Ioan 19:34). Este posibil ca falșii învățători gnostici să fi subestimat moartea înlocuitoare a lui Isus.

- **„Duhul este Cel Ce depune mărturie”** Rolul Duhului Sfânt este acela de a revela Evanghelia. El este partea Trinității care convinge de păcat, călăuzește la Cristos, botează în Cristos și formează caracterul cristic în credincios (Ioan 16:7-15). Duhul Sfânt mărturisește mereu despre Cristos, nu despre El Însuși (Ioan 15:25).
- **„Duhul este adevărul”** (Ioan 14:17; 15:26; 16:13; 1 Ioan 4:6). Vezi subiectele speciale de la 6:55 și de la 17:3.

5:7 În traducerile în limba engleză există o confuzie în ceea ce privește începutul și sfârșitul versetelor 6, 7 și 8. Partea din v. 7 care se află în KJV și care spune „în cer, Tatăl, Cuvântul și Duhul Sfânt, iar acestea trei sunt una” nu se găsește în cele trei manuscrise importante unciale grecești antice ale NT: Alexandrinus (A), Vaticanus (B) sau Sinaiticus (Ⲡ), nici în familia de manuscrise bizantine. Ea apare doar în patru manuscrise mici ulterioare.

1. manuscrisul 61, datat în secolul al XVI-lea
2. manuscrisul 88, datat în secolul al XII-lea, unde pasajul este inserat ulterior pe margine
3. manuscrisul 629, datat în secolul al XIV-lea sau al XV-lea

4. manuscrisul 635, datat în secolul al XI-lea, unde pasajul este inserat ulterior pe margine

Acest verset nu este citat de nici unul dintre părinții Bisericii primare, nici măcar în dezbaterile lor doctrinare în privința Trinității. El lipsește din toate versiunile antice, cu excepția unei familii de manuscrise în latina vulgară (*sixto-clementină*). Nu se află nici în latina veche sau în latina vulgară a Bibliei Jerome. Apare pentru prima dată într-un tratat al ereticului spaniol Priscillian, care a murit în anul 385 d.Hr. A fost citat de părinții latini în Africa de Nord și în Italia în secolul al V-lea. Acest verset pur și simplu nu face parte din cuvintele originale inspirate ale cărții 1 Ioan.

Doctrina biblică a unui singur Dumnezeu (monoteismul), dar cu trei manifestări personale (Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt) nu este afectată de negarea acestui verset. Deși este adevărat că Biblia nu folosește niciodată cuvântul „Trinitate”, multe pasaje biblice vorbesc despre toate cele trei persoane ale lui Dumnezeu, care acționează împreună:

1. la botezul lui Isus (Mat. 3:16-17)
2. la marea trimitere (Mat. 28:19)
3. când este trimis Duhul Sfânt (Ioan 14:26)
4. predica lui Petru de la Rusalii (Fapte 2:33-34)
5. discuția lui Pavel despre fire și duh (Rom. 8:7-10)
6. discuția lui Pavel despre darurile spirituale (1 Cor 12:4-6)
7. planurile de călătorie ale lui Pavel (2 Cor. 1:21-22)
8. binecuvântarea lui Pavel (2 Cor. 13:14)
9. discuția lui Pavel despre împlinirea vremii (Gal. 4:4-6)
10. rugăciunea lui Pavel de laudă la adresa Tatălui (Efes. 1:3-14)
11. discuția lui Pavel despre înstrăinarea de mai înainte a neamurilor (Efes. 2:18)
12. discuția lui Pavel despre unicitatea lui Dumnezeu (Efes. 4:4-6)
13. discuția lui Pavel despre bunătatea lui Dumnezeu (Tit 3:4-6)
14. introducerea lui Petru (1 Petru 1:2)

Vezi Subiectul Special despre Trinitate de la Ioan 14:26.

5:8 „Duhul, apa și sângele; iar cei trei sunt una în mărturisirea lor” În VT era nevoie de doi sau trei martori pentru a confirma un anumit lucru (Deut. 17:6; 19:15). Aici sunt date evenimentele istorice ale vieții lui Isus ca mărturie a caracterului Său uman și divin. În acest verset, „apă” și „sânge” sunt menționate din nou alături de Duhul Sfânt. Termenii „apă” și „sânge” sunt menționați în v. 6. „Duhul” s-ar putea referi la botezul lui Ioan, datorită porumbelului care a coborât. Există câteva neconcordanțe în privința aluziei istorice exacte pe care o reprezintă fiecare dintre acestea trei. Ele trebuie să aibă legătură cu respingerea de către învățătorii falși a adevăratului caracter uman al lui Isus.

5:9 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, presupusă adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literale. Bisericile cărora le scria Ioan erau confuze, deoarece se pare că auziseră predicarea sau învățătura gnosticilor.

„Dacă acceptăm mărturia oamenilor, mărturia lui Dumnezeu este mai mare” În context, această mărturie divină se referă la:

1. mărturia Duhului Sfânt
2. mărturia apostolilor despre viața pământească și moartea lui Isus (ex. 1:1-3)

- **„pe care El a depus-o cu privire la Fiul Său”** Acesta este un INDICATIV TRECUT ACTIV, care implică o acțiune din trecut care a ajuns la apogeu și continuă. S-ar putea referi la afirmația cu voce tare a lui Dumnezeu la botezul lui Isus (Mat. 3:17), schimbarea la față (Mat. 17:5; Ioan 5:32, 37; 8:18) sau la atestarea în Scriptură a amândurora (Evangheliile). Vezi Subiectul Special „Martori ai lui Isus” de la Ioan 1:8.

5:10 „are mărturia în el” Această sintagmă ar putea fi interpretată în două moduri:

1. mărturia subiectivă a Duhului Sfânt din credincioși (Rom. 8:16)
2. adevărul Evangheliei (Apoc. 6:10; 12:17; 19:10)

Vezi Subiectul Special: „Martori ai lui Isus” de la Ioan 1:8.

- **„L-a făcut mincinos”** Acesta este încă un INDICATIV TRECUT ACTIV. Cei care resping mărturia apostolilor despre Isus Îl resping pe Dumnezeu (v. 12), pentru că Îl numesc pe Dumnezeu „mincinos”.

- **„pentru că n-a crezut”** Acesta este încă un INDICATIV TRECUT ACTIV, care accentuează starea constantă a celor care nu au fost născuți din nou.

5:11-12 „Dumnezeu ne-a dat viață veșnică” Acesta este un INDICATIV AORIST ACTIV, care desemnează o acțiune trecută sau încheiată (Ioan 3:16). Viața veșnică este definită în Ioan 17:3. În anumite locuri, sintagma se referă la Isus Însuși (1:2; 5:20), iar în altele este un dar de la Dumnezeu (2:25; 5:11; Ioan 10:28), primit prin credința în Isus Cristos (5:13; Ioan 3:16). Oamenii nu pot sta în părtășie cu Tatăl fără să aibă credință personală în Fiul.

TEXTUL NTR: 5:13-15

13 V-am scris aceste lucruri ca să știți că voi, cei care credeți în Numele Fiului lui Dumnezeu, aveți viață veșnică. 14 Și aceasta este îndrăzneala pe care o avem înaintea Lui: dacă cerem ceva după voia Lui, El ne ascultă. 15 Iar dacă știm că ne ascultă, atunci orice Îi cerem, știm că avem lucrurile pe care le-am cerut de la El.

5:13 „credeți în Numele” Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV, care accentuează credința continuă. Nu este o utilizare magică sau mistică a numelui (asemenea misticismului ebraic bazat pe numele lui Dumnezeu, *Kabbalah*), ci folosirea de către VT a numelui ca substitut pentru persoană. Vezi Subiectul Special de la Ioan 2:23.

B. **„ca să știți”** Acesta este un CONJUNCTIV TRECUT ACTIV (*oida* este forma de TRECUT dar este tradusă ca PREZENT). Siguranța mântuirii este un concept cheie și un scop al cărții 1 Ioan, afirmat adesea. Sunt două sinonime grecești (*oida* și *ginōskō*) folosite peste tot în scrisoare/predică și traduse „a ști”. Este evident că siguranța mântuirii este o moștenire a tuturor credincioșilor și că, datorită situației locale de atunci și a contextului cultural de acum, există credincioși adevărați care nu au siguranța mântuirii. Din punct de vedere teologic, acest verset este asemănător cu încheierea de la Evanghelia lui Ioan (20:31).

În încheierea cărții (1 Ioan 5:13-20) sunt enumerate șapte lucruri pe care le știu credincioșii. Cunoștința adevărilor Evangheliei oferă o viziune asupra lumii care, atunci când este combinată cu credința în Cristos, este temelia solidă a siguranței mântuirii.

1. credincioșii au viață veșnică (v. 13, *oida*, CONJUNCTIV TRECUT ACTIV)
2. Dumnezeu aude rugăciunile credincioșilor (v. 15, *oida*, INDICATIV TRECUT ACTIV)

3. Dumnezeu răspunde la rugăciunile credincioșilor (v. 15, *oida*, INDICATIV TRECUT ACTIV)
4. credincioșii sunt născuți din Dumnezeu (v. 18, *oida*, INDICATIV TRECUT ACTIV)
5. credincioșii sunt al lui (din) Dumnezeu – v. 19, *oida*, INDICATIV TRECUT ACTIV
6. credincioșii știu că Mesia a venit și le-a dat înțelegere (v. 20, *oida*, INDICATIV TRECUT ACTIV)
7. credincioșii Îl cunosc pe Tatăl sau pe Fiul adevărat (v. 20, *ginōskō*, CONJUNCTIV TRECUT ACTIV)

SUBIECT SPECIAL: SIGURANȚA MÂNTUIRII

- A. Pot ști creștinii că sunt mântuiți (1 Ioan 5:13)? Ioan conține trei teste sau dovezi.
 1. Doctrina (credița) (v. 1,5,10; 2:18-25; 4:1-6,14-16; 5:11-12)
 2. Viața (ascultarea) (v. 2-3; 2:3-6; 3:1-10; 5:18)
 3. Domeniul social (iubirea) (v. 2-3; 2:7-11; 3:11-18; 4:7-12, 16-21)
- B. Siguranța mântuirii a devenit o chestiune denominațională
 1. Jean Calvin pune siguranța mântuirii pe seama alegerii făcute de Dumnezeu. El spunea că nu putem fi siguri de mântuirea noastră în această viață.
 2. John Wesley pune siguranța mântuirii pe seama experienței religioase. El credea că avem puterea de a trăi mai presus de păcatul cunoscut.
 3. Romano-catolicii și Biserica lui Cristos puneau siguranța mântuirii pe seama Bisericii competente. Grupul din care face parte individul este cheia spre mântuire.
 4. Majoritatea creștinilor evanghelici pun siguranța mântuirii pe seama promisiunilor Bibliei, alături de roada Duhului Sfânt în viața credinciosului (Gal. 5:22-23).
- C. Eu cred că siguranța mântuirii omenirii căzute este legată de caracterul Dumnezeului Triunic
 1. dragostea lui Dumnezeu Tatăl
 - a. Ioan 3:16; 10:28-29
 - b. Rom. 8:31-39
 - c. Efes. 2:5,8-9
 - d. Fil. 1:6
 - e. 1 Petru 1:3-5
 - f. Ioan 4:7-21
 2. acțiunile lui Dumnezeu Fiul
 - a. moartea pentru noi
 - 1) Fapte 2:23
 - 2) Rom. 5:6-11
 - 3) 2 Cor. 5:21
 - 4) 1 Ioan 2:2; 4:9-10
 - b. rugăciunea marelui preot (Ioan 17:12)
 - c. mijlocirea continuă
 - 1) Rom. 8:34
 - 2) Evrei 7:25
 - 3) 1 Ioan 2:1
 3. lucrarea lui Dumnezeu Duhul Sfânt
 - a. chemarea (Ioan 6:44,65)

- b. pecetluirea
 - 1) 2 Corinteni 1:22; 5:5
 - 2) Efeseni 1:13-14; 4:3
- c. asigurarea
 - 1) Romani 8:16-17
 - 2) 1 Ioan 5:7-13

D. Oamenii trebuie să răspundă darului făcut de Dumnezeu prin legământ (inițial și continuu)

1. credincioșii trebuie să se întoarcă de la păcat (pocăință) la Dumnezeu prin Isus (credință)
 - a. Marcu 1:15
 - b. Fapte 3:16,19; 20:21
2. credincioșii trebuie să primească darul lui Dumnezeu în Cristos
 - a. Ioan 1:12; 3:16
 - b. Romani 5:1 (și prin analogie 10:9-13)
 - c. Efeseni 2:5, 8-9
 - A. credincioșii trebuie să continue în credință
 1. Marcu 13:13
 2. 1 Corinteni 15:2
 3. Galateni 6:9
 4. Evrei 3:14
 5. 2 Petru 1:10
 6. Jud. 20-21
 7. Apoc. 2:2-3,7,10,17,19,25-26; 3:5,10,11,21
 - B. credincioșii trebuie să treacă trei teste
 1. doctrinar (v. 1,5,10; 2:18-25; 4:1-6,14-16)
 2. viața (v. 2-3; 2:3-6; 3:1-10)
 3. social (v. 2-3; 2:7-11; 3:11-18; 4:7-12, 16-21)

E. Siguranța este dificilă deoarece:

1. credincioșii caută adesea anumite experiențe care nu au fost promise în Biblie
2. adesea credincioșii nu înțeleg Evanghelia pe deplin
3. adesea credincioșii continuă să păcătuiască intenționat (1 Cor. 3:10-15; 9:27; 1 Tim. 1:19-20; 2 Tim. 4:10; 2 Petru. 1:8-11)
4. anumite personalități (perfecționiștii) nu pot accepta acceptarea și dragostea necondiționată a lui Dumnezeu
5. în Biblie există exemple de mărturii false de credință (Mat. 13:3-23; 7:21-23; Marcu 4:14-20; 2 Petru. 2:19-20; 1 Ioan 2:18-19)

5:14 „îndrăzneala pe care o avem înaintea Lui” Aceasta este o temă recurentă (2:28; 3:21; 4:17). Ea exprimă curajul sau libertatea noastră de a ne apropia de Dumnezeu (Evrei 4:16). Vezi Subiectul Special de la 2:28.

C. „dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune o acțiune potențială.

- D. „cerem ceva după voia Lui” Afirmațiile lui Ioan par a fi nelimitate în ceea ce privește abilitatea credinciosului de a-I cere lui Dumnezeu. Cum și pentru ce se roagă omul este încă o dovadă a adevăratului credincios. Dar, la o examinare mai atentă ne dăm seama că rugăciunea nu înseamnă să cerem să se facă voia noastră, ci voia lui Dumnezeu în viețile noastre (3:22; Mat. 6:10; Marcu 14:36). Vezi observația mai completă de la 3:22. Pentru Subiectul Special „Voia lui Dumnezeu”, vezi Ioan 4:34. Vezi Subiectul Special „Rugăciunea, fără încetare, dar limitată” de la 3:22.

SUBIECT SPECIAL: RUGĂCIUNEA DE MIJLOCIRE

Introducere:

- A. Rugăciunea este importantă datorită exemplului lui Isus
1. rugăciunea personală, Marcu 1:35; Luca 3:21; 6:12; 9:29; 22:29-46
 2. curățirea Templului, Matei 21:13; Marcu 11:17; Luca 19:46
 3. modelul de rugăciune, Matei 6:5-13; Luca 11:2-4
- B. Rugăciunea este punerea într-o acțiune concretă a credinței noastre într-un Dumnezeu personal, grijuliu, care este prezent, dispus și capabil să acționeze în numele nostru și în numele altora, prin rugăciunile noastre
- C. Dumnezeu S-a limitat personal să acționeze la rugăciunile copiilor Lui în multe domenii (Iacov 4:2)
- D. Scopul principal al rugăciunii este părtășia și timpul cu Dumnezeul Triunic
- E. Sfera rugăciunii cuprinde orice sau pe oricine îl preocupă pe credincios. Ne putem ruga odată cu credință, sau din nou și din nou când gândul sau îngrijorarea revine
- F. Rugăciunea poate implica câteva elemente
1. lauda și adorarea Dumnezeului Triunic
 2. recunoștința față de Dumnezeu pentru prezența, părtășia și darurile Lui
 3. mărturisirea păcatelor din trecut și din prezent
 4. cereri în legătură cu nevoile și dorințele noastre
 5. mijlocire, în care aducem nevoile altora în fața Tatălui
- G. Rugăciunea de mijlocire este un mister. Dumnezeu îi iubește pe cei pentru care ne rugăm mult mai mult decât îi iubim noi, și totuși rugăciunile noastre fac adesea o schimbare, aduc un răspuns sau împlinesc o nevoie, nu doar în noi, ci și în ei

II. Materialul inter-biblic

- A. Vechiul Testament
1. Câteva exemple de rugăciune de mijlocire:
 - a. rugăciunea lui Avraam pentru Sodoma, Gen. 18:22 și următoarele
 - b. rugăciunile lui Moise pentru Israel
 - (1) Exod 5:22-23
 - (2) Exod 32:31 și următoarele
 - (3) Deut. 5:5
 - (4) Deut. 9:18,25 și următoarele
 2. rugăciunile lui Samuel pentru Israel
 - a. 1 Sam. 7:5-6,8-9
 - b. 1 Sam. 12:16-23
 - c. 1 Sam. 15:11
 3. David s-a rugat pentru copilul lui, 2 Sam. 12:16-18

- a. Dumnezeu caută mijlocitori, Isaia 59:16
- b. păcatul cunoscut și nemărturisit sau o atitudine nepocăită ne afectează rugăciunile
 - (1) Ps. 66:1
 - (2) Prov. 28:9
 - (3) Isaia 59:1-2; 64:7

B. Noul Testament

- 1. lucrarea mijlocitoare a Fiului și a Duhului Sfânt
 - a. Isus
 - (1) Rom. 8:34
 - (2) Evrei 7:25
 - (3) 1 Ioan 2:1
 - b. Duhul Sfânt, Rom. 8:26-27
- 2. Lucrarea de mijlocire a lui Pavel
 - a. rugăciuni pentru evrei
 - (1) Rom. 9:1 și următoarele
 - (2) Rom. 10:1
 - b. rugăciuni pentru biserici
 - (1) Rom. 1:9
 - (2) Efes. 1:16
 - (3) Fil. 1:3-4,9
 - (4) Col. 1:3,9
 - (5) 1 Tes. 1:2-3
 - (6) 2 Tes. 1:11
 - (7) 2 Tim. 1:3
 - (8) Fil. v. 4
 - c. Pavel a cerut bisericilor să se roage pentru el
 - (1) Rom. 15:30
 - (2) 2 Cor. 1:11
 - (3) Efes. 6:1
 - (4) Col. 4:3
 - (5) 1 Tes. 5:25
 - (6) 2 Tes. 3:1
- 1. Lucrarea de mijlocire a bisericii
 - a. rugăciunea unuia pentru celălalt
 - (1) Efes. 6:18
 - (2) 1 Tim. 2:1
 - (3) Iacov 5:16
 - b. rugăciunea cerută pentru anumite grupuri
 - (1) pentru dușmanii noștri, Matei 5:44
 - (2) pentru lucrătorii creștini, Evrei 13:18

- (3) pentru conducători, 1 Tim. 2:2
- (4) pentru bolnavi, Iacov 5:13-16
- (5) pentru cei ce cad din nou în păcat, 1 Ioan 5:16
- c. rugăciuni pentru toți oamenii, 1 Tim. 2:1

III. Condiții pentru răspunsul la rugăciune

A. Relația noastră cu Cristos și cu Duhul Sfânt

- 1. rămâneți în El, Ioan 15:7
- 2. în numele Lui, Ioan 14:13,14; 15:16; 16:23-24
- 3. în Duhul Sfânt, Efes. 6:18; Iuda 20
- 4. după voia lui Dumnezeu, Matei 6:10; 1 Ioan 3:22; 5:14-15

B. Motivele

- 1. fără îndoială, Matei 21:22; Iacov 1:6-7
- 2. smerenie și pocăință, Luca 18:9-14
- 3. cererea greșită, Iacov 4:3
- 4. egoismul, Iacov 4:2-3

C. Alte aspecte

- 1. perseverența
 - a. Luca 18:1-8
 - b. Col. 4:2
- 2. stăruința în cerere
 - a. Matei 7:7-8
 - b. Luca 11:5-13
 - c. Iacov 1:5
- 3. conflict acasă, 1 Petru 3:7
- 4. liber de păcatul cunoscut
 - a. Ps. 66:18
 - b. Prov. 28:9
 - c. Isaia 59:1-2
 - d. Isaia 64:7

IV. Concluzii teologice:

- A. Ce privilegiu! Ce oportunitate! Ce datorie și responsabilitate!
- B. Isus este exemplul nostru. Duhul Sfânt este călăuză noastră. Tatăl așteaptă cu nerăbdare.
- C. Te poate schimba, îți poate schimba familia, prietenii și lumea.

5:15 „dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ (dar cu *ean* și cu INDICATIV, vezi A. T. Robertson, *Cuvinte ilustrate din Noul Testament*, p. 243.), presupusă a fi adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui literare. Aceasta este PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ neobișnuită.

- 1) are *ean* în loc de *ei* (Fapte 8:31; I Tes. 3:8)
- 2) are *ean* împreună cu CONJUNCTIV (a cere), care este construcția gramaticală normală pentru o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ.

- 3) v. 14 și 16 sunt PROPOZIȚII CONDIȚIONALE TERȚIARE.
- 4) teologia rugăciunii creștinului în legătură cu voia lui Dumnezeu (v. 14) și cu numele lui Isus (v. 13).

- „știm” Acesta este încă un INDICATIV TRECUT ACTIV, tradus ca PREZENT, paralel cu v. 14. Este asigurarea creștinului că Tatăl îi aude pe copiii Săi și le răspunde.

TEXTUL NTR: 5:16-17

16 Dacă cineva îl vede pe fratele său săvârșind un păcat care nu duce la moarte, să ceară, și Dumnezeu îi va da viață – vorbesc despre cei al căror păcat nu duce la moarte. Există un păcat care duce la moarte; nu pentru acela spun să se roage. 17 Orice nedreptate este păcat, dar este păcat care nu duce la moarte.

5:16 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune acțiune potențială. V. 16 accentuează nevoia noastră de a ne ruga pentru ceilalți creștini (Gal. 6:1; Iacov 5:13-18) în anumite limite sugerate (nu și pentru păcatul care duce la moarte), care par legate de învățătorii falși (2 Petru 2).

- „îl vede pe fratele său săvârșind un păcat care nu duce la moarte” Ioan a enumerat câteva categorii de păcate; unele sunt legate de (1) părtășia cu divinitatea; (2) părtășia cu alți credincioși și (3) părtășia cu lumea. Păcatul suprem este respingerea încrederii/credinței în Isus Cristos. Acesta este păcatul care duce la moarte! W. T. Connors spune în cartea lui, *Doctrina creștină*:

„Aceasta nu înseamnă necredință în sensul de a refuza să acceptăm o doctrină sau o dogmă, ci necredință ca respingere a luminii morale și spirituale, mai ales când acea lumină este personificată în Isus Cristos. Aceasta înseamnă respingerea revelației supreme a lui Dumnezeu în Isus Cristos. Când această respingere devine categorică și voită, se transformă în păcat care duce la moarte (1 Ioan 5:13-17), devenind astfel sinucidere morală sau auto-deconectarea ochilor spirituali. Acest lucru nu are loc decât în legătură cu un grad ridicat de iluminare. El este respingerea intenționată, voită, cu bună știință a lui Cristos ca revelație a lui Dumnezeu, știind că El este această revelație. Înseamnă a spune premeditat că negrul e alb” (pp. 135-136).

SUBIECT SPECIAL: CE ESTE PĂCATUL CARE DUCE LA MOARTE?

A. Considerații hermeneutice

1. identificarea corectă trebuie să fie legată de contextul istoric al cărții 1 Ioan
 - b. prezența falșilor învățători gnostici în biserici (2:19, 26; 3:7; 2 Ioan 7)
 - 1) Gnosticii „cerintieni” susțineau că omul Isus a primit duhul lui Cristos la botez și că duhul lui Cristos L-a părăsit înainte de moartea Lui pe cruce. (5:6-8)
 - 2) Gnosticii „doceți” susțineau că Isus era un duh divin, nu o ființă umană adevărată (1:1-3)
 - 3) (3) Gnosticismul descoperit în scrierile secolului al II-lea reflectau două puncte de vedere diferite în ceea ce privește corpul omenesc.
 - a) mântuirea fiind un adevăr descoperit minții, corpul uman era irelevant pentru tărâmul spiritual; așadar, putea avea orice își dorea. Acești gnostici sunt numiți adesea antinomieni sau libertini.
 - b) celălalt grup a ajuns la concluzia că, trupul fiind intrinsec rău (filosofia greacă), trebuiau să se abțină de la orice dorință trupească; ei erau numiți gnostici ascetici.
 - c. acești învățători falși părăsiseră biserica (2:19), dar nu și influența lor!

2. identificarea corectă trebuie legată de contextul literar al întregii cărți
 - a. 1 Ioan a fost scrisă pentru a combate învățăturile false și pentru a-i asigura pe credincioșii adevărați
 - b. aceste două scopuri pot fi văzute în testele adevăraților credincioși
 - 1) din punct de vedere doctrinar:
 - a) Isus a fost cu adevărat om (1:1-3; 4:14)
 - b) Isus a fost cu adevărat Dumnezeu (1:2; 5:20)
 - c) oamenii sunt păcătoși și responsabili în fașa unui Dumnezeu sfânt (1:6,10)
 - d) oamenii sunt iertați și restaurați cu Dumnezeu prin:
 - (i) moartea lui Isus (1:7; 2:1-2; 3:16; 4:9-10,14; 5:6-8)
 - (ii) credința în Isus (1:9; 3:23; 4:15; 5:1,4-5,10-12,13)
 - 2) practic (pozitiv)
 - a) o viață de ascultare (2:3-5; 3:22,24; 5:2-3)
 - b) o viață de iubire (2:10; 3:11,14,18,23; 4:7,11-12,16-18,21)
 - c) o viață de asemănare cu Cristos (nu păcătuiește, 1:7; 2:6,29; 3:6-9; 5:1)
 - d) o viață de victorie asupra răului (2:13,14; 4:4; 5:4)
 - e) cuvântul Lui rămâne în ei (1:10; 2:14)
 - f) au Duhul Sfânt (3:24; 4:4-6,13)
 - g) primesc răspuns la rugăciuni (5:14-15)
 - 3) practic (negativ)
 - a) o viață de păcat (3:8-10)
 - b) o viață de ură (2:9,11; 3:15; 4:20)
 - c) o viață de neascultare (2:4; 3:4)
 - d) dragoste pentru lume (2:15-16)
 - e) negarea lui Cristos (negarea Tatălui și a Fiului, 2:22-23; 4:2-3; 5:10-12)
3. identificarea corectă trebuie să fie legată de anumite puncte din textul relevant (5:16-17)
 - a. are legătură termenul „frate” din v. 16 și cu cei care fac păcate care nu duc la moarte, și cu cei care fac păcate care duc la moarte?
 - b. cei care au plecat au fost membri ai bisericii (2:19)?
 - c. care este semnificația textuală:
 - 1) lipsei articolului cuvântului „păcat”?
 - 2) VERBUL „a vedea” ca CONDIȚIONAL TERȚIAR cu CONJUNCTIV AORIST ACTIV?
 - d. cum pot restaura rugăciunile unui creștin (Iacov 5:15-16) viața veșnică „zōē” al altui creștin fără pocăința personală a păcătosului?
 - e. ce legătură este între v. 17 și tipurile de păcate (care duc la moarte, care nu duc la moarte)?

E. Probleme teologice

1. Ar trebui exegeții să lege acest verset de
 - a. păcatul „care nu se iartă” din Evanghelii
 - b. „odată ieșiți” din Evrei 6 și 10

Contextul din 1 Ioan pare paralel cu păcatul de neiertat al fariseilor din zilele lui Isus (Mat. 12:22-37; Marcu

3:2-29) și cu cel al evreilor necredincioși din evrei 6 și 10. Toate cele trei grupuri (fariseii, evreii necredincioși și învățătorii gnostici mincinoși) au auzit clar Evanghelia, dar au refuzat să se încreadă în Isus Cristos.

2. Problemele denominaționale moderne ar trebui să fie un filtru teologic prin care să privim acest text?

Lumea evanghelică a subliniat exagerat începutul experienței creștine și a neglijat dovezile constante ale credinței adevărate în stilul de viață. Întrebările noastre teologice moderne i-ar fi șocat pe creștinii din primul secol. Noi vrem „siguranță” bazată pe versete biblice selectate „interpretate în afara contextului” și deducțiile logice și înclinațiile denominaționale proprii.

Întrebările, filtrele și caracteristicile noastre denominaționale reflectă lipsa siguranței. Vrem mai multe informații și clarificări decât oferă Biblia, așa că teologia noastră sistematică ia părți mici din Scriptură și face plase uriașe de doctrine logice specific occidentale.

Cuvintele lui Isus din Mat. 7 și Marcu 7 erau adecvate bisericii primare. Isus caută ucenici, nu decizii, nu credință de o viață, pe termen lung, nici credință sentimentală, pe termen scurt (Matei 13:10-23; Ioan 8:31-59). Creștinismul nu este o faptă izolată din trecut, ci pocăință, credință, ascultare și perseverență continuă. Creștinismul nu este un bilet spre cer cumpărat în trecut, nici o asigurare în caz de incendiu care să ne protejeze de viața noastră egoistă și păcătoasă.

3. Păcatul de moarte se referă la moartea fizică sau la moartea veșnică? Utilizarea de către Ioan a termenului „zoē” în acest context implică faptul că contrastul se referă la moartea veșnică. Este posibil ca Dumnezeu să îi ia acasă (moarte fizică) pe copiii care păcătuiesc? Aluzia acestui context este că rugăciunile celorlalți credincioși și pocăința personală a celui care a părăsit Biserica lucrează împreună pentru a-i restaura pe credincioși, dar dacă ei merg înainte într-o viață care aduce rușine comunității de credincioși, rezultatul ar putea fi o plecare „finală” sau timpurie din această viață (*Cânt criticii întreabă*, de Norman Geisler și Thomas Howe, p.541)

- **„Dumnezeu îi va da viață”** Problema teologică și lexicală de aici este sensul termenului „viață” (*zoē*). De obicei, în scrierile lui Ioan, acest termen se referă la viața veșnică, dar în acest context pare să însemne refacerea sănătății sau iertarea (asemănător cu utilizarea de către Iacov a termenului „a mântui” în Iacov 5:13-15). Persoana pentru care se fac rugăciuni este numită „frate”, o aluzie puternică la un credincios (prin folosirea de către Ioan însuși a acestui termen pentru cititorii lui).

5:17 Toate păcatele sunt grave, dar toate păcatele pot fi iertate prin pocăință (inițială, Marcu 1:15; Fapte 20:21; continuă 1 Ioan 1:9) și credința în Cristos; excepție face păcatul necredinței!

TEXTUL NTR: 5:18-20

18 Știm că oricine este născut din Dumnezeu nu trăiește în păcat, ci pe cel născut din Dumnezeu Acesta îl apără, iar cel rău nu se atinge de el. 19 Știm că suntem din Dumnezeu și că lumea întreagă zace în cel rău. 20 Și știm că Fiul lui Dumnezeu a venit și ne-a dat pricepere ca să-L cunoaștem pe Cel Adevărat. Și noi suntem în Cel Adevărat, în Fiul Său, Isus Cristos. El este adevăratul Dumnezeu și viața veșnică.

5:18 „Știm” Vezi observațiile de la paragraful al doilea de la 5:13.

- **„oricine este născut din Dumnezeu”** Acesta este un PARTICIPIU TRECUT PASIV. Aceasta este afirmația categorică de la 3:6 și 9. Viața veșnică are caracteristici evidente. Viețile învățătorilor falși antinomieni le relevă inimile care nu au fost născute din nou (Matei 7).

Ioan se adresa celor două grupuri de învățători falși. Unul nega orice implicare în păcat (1:8-2:1), iar celălalt grup pur și simplu făcea păcatul irelevant (3:4-10 și aici). Păcatul trebuie să fie mărturisit inițial și evitat existențial. Păcatul este problema, o problemă și o problemă continuă (5:21).

Bruce Metzger, *Un comentariu textual al Noului Testament grecesc* (p. 718) afirmă că diferența din manuscris se bazează pe ceea ce a crezut copistul că înseamnă „născut din Dumnezeu”:

1. Isus – *auton* se potrivește cel mai bine (A*, B*)
2. credincioșii – *eauton* se potrivește cel mai bine (κ, A^c)

Versiunea UBS⁴ este aproape sigură de prima variantă.

• **„pe cel născut din Dumnezeu Acesta îl apără”** Primul VERB este un PARTICIPIU AORIST PASIV, care implică o acțiune încheiată, realizată de un agent extern (Duhul Sfânt, Rom. 8:11). Se referă la întrupare.

Al doilea VERB este un INDICATIV PREZENT ACTIV cu „el” (*auton*). Literal este „cel născut din Dumnezeu continuă să îl apere”. Se referă la susținerea continuă a credinciosului de către Cristos. Această traducere urmează manuscrisele grecești uncial A* și B*. Această interpretare se găsește în traduceri englezești NASB, RSV și NIV.

Manuscrisele κ și A^c au alt PRONUME, „se apără” (*eauton*), care implică faptul că cel născut din Dumnezeu are o parte din responsabilitatea de a se apăra. VERBUL folosit aici pentru „născut” nu este folosit în altă parte pentru Isus. Conceptul reflexiv este folosit pentru credincioși în 3:3 și 5:21. El este adoptat de traduceri englezești KJV și ASV.

•

NASB	„iar cel rău nu se atinge de el”
NKJV	„iar cel rău nu se atinge de el”
NRSV	„cel rău nu se atinge de ei”
TEV	„Cel Rău nu le poate face rău”
NJB	„Cel Rău nu are nicio putere asupra lui”

Acesta este un INDICATIV PREZENT REFLEXIV, ceea ce înseamnă că cel rău nu poate avea continuu „putere asupra lui”. Singurul loc în care mai este folosit acest termen în scrierile lui Ioan este Evanghelia lui Ioan, 20:7. Este evident din Biblie și din experiență că creștinii sunt ispitiți. Există trei teorii importante cu privire la această sintagmă.

1. Credincioșii nu sunt condamnați de cel rău bazați pe încălcarea legii (justificare).
2. Isus se roagă pentru noi (1 Ioan 2:1; Luca 22:32-33)
3. Satan nu se poate împotrivi mântuirii noastre (Rom 8:31-39), noi ne putem opune mărturiei lui Dumnezeu în viețile noastre și posibil, bazat pe v. 16-17, nu poate lua un credincios din această lume mai devreme.

5:19 „Știm că suntem din Dumnezeu” Aceasta este siguranța mântuirii, viziunea asupra lumii pe care o are un credincios în Isus Cristos (4:6). Toate celelalte se bazează pe acest adevăr minunat (v. 13). Vezi observația de la 5:13.

• **„lumea întreagă zace în cel rău”** Acesta este un INDICATIV PREZENT REFLEXIV (deponent – Ioan 12:31; 14:30; 16:11; 2 Cor. 4:4; Efes. 2:2; 6:12). Acest lucru a fost făcut posibil prin: (1) păcatul lui Adam, (2) răzvrătirea lui Satan și (3) alegerea de a păcătuia a fiecărei persoane.

5:20 „știm” Vezi observația completă de la paragraful al doilea de la 5:13.

- **„Fiul lui Dumnezeu a venit”** Acest INDICATIV PREZENT ACTIV afirmă întruparea Fiului divin. Divinitatea cu corp omenesc a fost o problemă importantă pentru învățătorii gnostici falși care afirmau caracterul rău al materiei.
- **„ne-a dat pricepere”** Acesta este încă un INDICATIV TRECUT ACTIV. Isus, nu învățătorii falși gnosticii ne-a dat înțelegerea necesară a divinității. Isus L-a revelat pe deplin pe Tatăl prin viața, învățăturile, faptele, moartea și învierea Sa. El este Cuvântul viu al lui Dumnezeu; nimeni nu vine la Tatăl separat de El (Ioan 14:6; I Ioan 5:10-12).
- **„noi suntem în Cel Adevărat, în Fiul Său, Isus Cristos. El este adevăratul Dumnezeu și viața veșnică”** Prima propoziție, „noi suntem în Cel Adevărat” se referă la Dumnezeu Tatăl (vezi subiectele speciale de la Ioan 6:55 și 17:3), dar persoana la care se face referire în cea de-a doua propoziție, „adevăratul Dumnezeu” este mai greu de identificat. În context, pare să se refere tot la Tatăl, dar, din punct de vedere teologic, s-ar putea referi la Fiul. Ambiguitatea gramaticală ar putea fi intenționată – situație des întâlnită în scrierile lui Ioan, deoarece, pentru ca o persoană să fie în Tatăl, ea trebuie să fie în Fiul (v. 12). Divinitatea și veridicitatea Tatălui și a Fiului ar putea fi ideea teologică intenționată (Ioan 3:33; 7:28; 8:26). NT afirmă divinitatea deplină a lui Isus din Nazaret (Ioan 1:1,18; 20:28; Fil. 2:6; Tit 2:13; Evrei. 1:8), dar și învățătorii gnosticii afirmă divinitatea lui Isus (cel puțin prin duhul divin care locuia în El).

TEXTUL NTR: 5:21

21 Copilașilor, feriți-vă de idoli!

5:21

NASB „feriți-vă de idoli”

NKJV, NRSV „feriți-vă de idoli”

TEV „feriți-vă de dumnezei falși”

NJB „păziți-vă de dumnezei falși”

Acesta este un IMPERATIV AORIST ACTIV, un adevăr general emfatic. Se referă la participarea activă a creștinilor la sfințire (3:3), de care se bucură deja în Isus Cristos (Efes. 1:4; 1 Petru 1:5).

Termenul „idol” (folosit doar de două ori în scrierile lui Ioan, aici și într-un citat din VT folosit în Apoc. 9:20), ori are legătură cu învățăturile și viața învățătorilor falși, ori, datorită utilizării acestui termen cu sensul de „păcat” de către manuscrisele de la Marea Moartă, termenii „idol” și „păcat” ar putea fi sinonimi.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Enumeră cele trei teste majore care îi asigură pe credincioși că sunt în Cristos.
2. La ce se referă termenii „apă” și „sânge” și v. 6 și 8?

- 3. Putem ști că suntem creștini? Există creștini care nu știu acest lucru?**
- 4. Care este păcatul care duce la moarte? Poate fi el comis de un credincios?**
- 5. Ce ne izbăvește de ispită: puterea lui Dumnezeu care ne ține sau eforturile noastre proprii?**

2 IOAN

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE[‡]

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Salut	Salutare doamnei alese		Introducere	Salutări
v. 1-3	v. 1-3	v. 1-2 v. 3	v. 1-3	v. 1-3
Adevăr și dragoste	Umblarea în poruncile lui Cristos		Adevăr și dragoste	Legea dragostei
v. 4-11	v. 4-6 Fiți atenți la anticriștii înșelători v. 7-11	v. 4-6 v. 7-11	v. 4-6 v. 7-8 v. 9-11	v. 4-5 v. 6 Dușmanii lui Cristos v. 7-11
Saluturi finale	Salutul de rămas-bun al lui Ioan		Cuvinte finale	
v. 12-13	v. 12-13	v. 12 v. 13	v. 12 v. 13	v. 12 v. 13

SCURTĂ INTRODUCERE

Cartea 2 Ioan se leagă evident de mesajul și stilul literar al cărții 1 Ioan. Probabil au fost scrise de același autor, în aceeași perioadă. Este tipică pentru scrisorile personale din primul secol prin faptul că a fost scrisă într-o anumită formă și a încăput pe o foaie de papirus.

La fel cum 1 Ioan a fost scrisă câtorva biserici (și, într-un fel, tuturor bisericilor), cartea 2 Ioan este adresată unei biserici locale și conducătorului ei (deși, la fel ca cele mai multe scrisori personale din NT, a fost citită întregii biserici). Este o mică fereastră minunată în viața Bisericii din primul secol din Asia Mică (Turcia).

PRIMUL CICLU DE CITIRE

[‡] Deși nu este inspirată, diviziunea pe paragrafe reprezintă cheia spre înțelegerea și urmarea intenției autorului original. Fiecare traducere modernă a împărțit și a rezumat paragrafele în primul capitol. Fiecare paragraf conține un subiect, adevăr sau gând central. Fiecare versiune rezumă subiectul respectiv în propriul mod. Citind textul, întreabă-te care traducere se potrivește înțelegerii tale asupra subiectului și asupra împărțirii versetelor.

În fiecare capitol trebuie să citim mai întâi Biblia și să încercăm să îi identificăm subiectele (paragrafele), apoi să comparăm înțelegerea noastră cu versiunile moderne. Doar când înțelegem intenția autorului original urmându-i logica și prezentarea putem înțelege Biblia cu adevărat. Doar autorul original este inspirat – cititorii nu au dreptul să schimbe sau să modifice mesajul. Cititorii Bibliei au responsabilitatea de a aplica adevărul inspirat vremurilor și vieților lor.

Observă că toți termenii tehnici și abreviațiile sunt explicate pe larg în Anexa 1, 2 și 3.

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește întreaga carte biblică într-o singură ședință. Enunță tema centrală a întregii cărți în propriile cuvinte.

1. Tema cărții
2. Tipul de literatură (genul)

AL DOILEA CICLU DE CITIRE

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește întreaga carte a doua oară, toată odată. Schițează ideile principale și exprimă subiectul într-o singură frază.

1. Subiectul primului pasaj literar
2. Subiectul celui de-al doilea pasaj literar
3. Subiectul celui de-al treilea pasaj literar
4. Subiectul celui de-al patrulea pasaj literar
5. Etc.

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: V. 1-3

1 Bătrânul, către aleasa doamnă și către copiii ei, pe care-i iubesc în adevăr – nu numai eu, ci toți cei ce cunosc adevărul –, 2 datorită adevărului care rămâne în noi și care va fi cu noi în veac: 3 harul, îndurarea și pacea de la Dumnezeu Tatăl și de la Isus Cristos, Fiul Tatălui, vor fi cu noi, în adevăr și în dragoste!

v. 1 „Bătrânul” Acest titlu (*presbuteros*) este folosit pentru a identifica autorul cărților 2 și 3 Ioan. El are o mare varietate de sensuri în Biblie.

Scrierile ioanine expun desemnări ale autorului în diferite moduri:

1. Evanghelia folosește o expresie criptică, „apostolul iubirii”
2. Prima epistolă este anonimă
3. A doua și a treia epistolă au numele „bătrânul”
4. Apocalipsa, deloc caracteristic scrierilor apocaliptice, îl prezintă pe autor ca „robul Său Ioan”

Au existat multe dezbateri între exegeții și cercetători în privința paternității literare a acestor scrieri. Ele au multe asemănări și diferențe lingvistice și stilistice. În acest moment nu există nicio explicație acceptată de toți profesorii Bibliei. Dintre toți, eu susțin paternitatea literară a apostolului Ioan, dar aceasta este o chestiune hermeneutică, nu una inspirațională. În realitate, autorul suprem al Bibliei este Duhul lui Dumnezeu. Este o revelație demnă de încredere, dar oamenii moderni pur și simplu nu știu și nu înțeleg procesul literar al scrierii și redactării ei.

SUBIECT SPECIAL: PREZBITER

1. desemnează îngerii lui Dumnezeu care formează consiliul îngerilor (Isa. 24:23). Aceeași terminologie este folosită pentru creaturile angelice din Apocalipsa (4:4,10; 5:5,6,8,11,14; 7:11,13; 11:16; 14:3; 19:4).
2. termen folosit pentru conducătorii semințiilor din VT (*zaqen*, Exod 3:16; Num. 11:16). Mai târziu, în NT, acest termen desemnează un grup de lideri din Ierusalim, care formau tribunalul suprem al evreilor, Sanhedrinul (Mat. 21:23; 26:57). În vremea lui Isus, grupul de 70 de membri era condus de preoțimea coruptă.
3. desemnează conducătorii locali ai bisericilor din NT. Era unul dintre cei trei termeni sinonimi (prezbiter, ispravnic, episcop, Tit 1:5, 7; Fapte 20:17, 28). Petru și Ioan l-au folosit pentru a se include în grupul de conducere (1 Petru 5:1; 1 Ioan 1; 3 Ioan 1).
4. îi desemna pe bărbații mai bătrâni din biserică, care nu se aflau neapărat la conducere (1 Tim. 5:1; Tit 2:2).

• **„aleasa doamnă și...copiii ei”** Au existat multe controverse în privința acestui nume. Mulți au încercat să afirme că i-a fost scrisă unei doamne numite ori *Electa*, de la cuvântul grecesc pentru „a alege” sau „ales” (Clement din Alexandria) sau *Kyria*, de la grecescul pentru „doamnă” (Atanasie). Eu sunt de acord cu Ieronim, care spune că se referă la o biserică, din următoarele motive:

1. termenul grecesc pentru „biserică” este FEMININ (v.1)
2. în LXX, „ales” se referă la un grup de oameni (1 Petru 2:9)

3. s-ar putea referi la biserică în calitate de mireasă a lui Cristos (Efes. 5:25-32; Apoc. 19:7-8; 21:2)
4. această biserică are membrii numiți „copii” (v. 13)
5. această biserică are o soră – care pare a fi o referire la o altă biserică locală (v.13)
6. în întregul capitol există un joc de cuvinte între SINGULAR și PLURAL (SINGULAR în v. 4, 5, 13; PLURAL în v. 6, 8, 10, 12)
7. acest termen este folosit în mod similar pentru o biserică în 1 Petru 5:13

- **„pe care”** Este surprinzător că acesta este un PRONUME MASCULIN PLURAL, deoarece ar trebui să se acorde ori cu „doamnă” – care este FEMININ, ori cu „copiilor” – care este NEUTRU [în greacă]. Eu cred că era felul Ioan de a marca expresia ca simbolică.

- **„iubesc”** În Evanghelie și în Apocalipsa, Ioan folosește *phileō* sinonim cu *agapaō*, dar în 1, 2 și 3 Ioan folosește doar *agapaō* (v. 3, 5, 6; I Ioan 3:18).

- **„adevăr”** Adevărul este o temă care se repetă adesea (v. 1 [de două ori], 2, 3, 4). Expresia „învățătura aceasta” din v. 9 [de două ori] și 10 este sinonimă cu „adevăr”. Acest termen este accentuat probabil din cauza ereziei locale care este evidentă în această scrisoare scurtă (v. 4,7-10), la fel ca în 1 Ioan.

„Adevărul” s-ar putea referi la unul dintre următoarele trei lucruri: (1) Duhul Sfânt din Ioan (14:17); (2) Însuși Isus Cristos (Ioan 8:32; 14:6) și (3) conținutul Evangheliei (1 Ioan 3:23). Vezi Subiectele Speciale de la Ioan 6:55 și 17:3.

v. 2 „care rămâne în noi” Aceasta este forma de PARTICIPIU PREZENT ACTIV a unuia dintre termenii preferați ai lui Ioan pentru a-i descrie pe credincioși – „a rămâne”. Vezi Subiectul Special de la 2:10. Pare să se refere la Duhul Sfânt care locuiește în noi (Rom. 8:9; sau la Fiul, Rom. 8:9-10). Toate Persoanele Trinității rămân în/cu credincioșii (Ioan 14:23).

- **„va fi cu noi în veac” [pentru totdeauna]** Adevărul rămâne cu toți credincioșii, pentru totdeauna. Ce asigurare puternică! Vezi subiectul special de la 1 Ioan 5:13. Adevărul este o persoană și un mesaj al Evangheliei. Acest „adevăr” produce mereu dragoste, dragoste pentru Dumnezeu, dragoste pentru frații/surorile în legământ și pentru o lume pierdută (1 Ioan 4:7-21).

Sensul literal al termenului „pentru totdeauna” este „în veac” (Ioan 4:14; 6:51,58; 8:35,51; 10:28; 11:26; 12:34; 13:8; 14:16; 1 Ioan 2:17). Vezi Subiectul Special „pentru totdeauna” de la Ioan 6:58.

v. 3 „harul, îndurarea și pacea” Aceasta este o introducere tipică pentru o scrisoare grecească din primul secol, cu două excepții. În primul rând, a fost modificată puțin pentru a deveni specific creștină. Termenul grecesc pentru „salutări” este *chairein*, care a fost schimbat în *charis*, care înseamnă „har”. Această introducere este foarte asemănătoare cu cea a epistolelor pastorale, 1 Tim 1:2 și 2 Tim 1:2; doi dintre termenii de acolo se repetă în introducerea făcută de Pavel la Galateni și 1 Tesaloniceni.

În al doilea rând, construcția gramaticală obișnuită este o rugăciune sau o urare de sănătate. Dar 2 Ioan este un adevăr afirmat, o promisiune de a sta cu Dumnezeu cu un rezultat divin dorit.

Din punct de vedere teologic, oamenii se întrebă dacă există o ordine intenționată, sau o relație între acești termeni. Harul și îndurarea reflectă caracterul lui Dumnezeu, care aduce omului căzut o mântuire fără plată. Pacea reflectă destinatarul darului lui Dumnezeu. Credincioșii trăiesc o transformare completă. Așa cum căderea a afectat toate aspectele vieții umane,

mântuirea reface, mai întâi prin poziție (justificarea prin credință), apoi, printr-o schimbare radicală a viziunii asupra lumii făcută de Duhul Sfânt care locuiește în noi, care produce o asemănare progresivă cu Cristos (sfințire progresivă). Chipul lui Dumnezeu în om (Gen. 1:26-27) este refăcut.

Cealaltă posibilitate se referă la necesitatea acestor trei termeni în lumina învățătorilor falși. Ei puneau la îndoială „harul” și „îndurarea” și numai „pace” nu aduceau! Contează și să observăm că aceasta este singura utilizare a termenului „îndurare” (*eleeōi*) din toate scrierile lui Ioan. „Har” (*charis*) este folosit aici, în Evanghelie (1:14, 16, 17) și în Apocalipsa (1:4; 22:21).

Comentariul Bibliei lui Ieronim menționează că acești trei termeni au legături cu VT (p. 412). Scriitorii NT (în afară de Luca) erau gânditori evrei, care scriau în greaca koine. O mare parte din vocabularul NT are originea în LXX.

- **„de la Dumnezeu Tatăl și de la Isus Cristos”** Ambele SUBSTANTIVE au PREPOZIȚIE (*para*), ceea ce le face egale din punct de vedere gramatical. Aceasta era o modalitate gramaticală de a afirma caracterul divin deplin al lui Isus Cristos.

- **„Fiul Tatălui”** 1 Ioan accentuează constant că o persoană nu poate să-L aibă pe Tatăl fără să-L aibă pe Fiul (1 Ioan 2:23; 4:15; 5:10). Învățătorii falși pretindeau o relație unică și specială cu Dumnezeu, dar subestimau teologic persoana și lucrarea Fiului. Ioan repetă mereu că Isus este (1) revelarea deplină a Tatălui și (2) singura cale spre Tatăl (Ioan 14:6).

v. 4 „M-am bucurat foarte mult” Acesta este un INDICATIV AORIST PASIV (deponent). Este posibil ca Bătrânul să fi auzit de această biserică de la unii dintre membrii ei călători.

- **„că i-am găsit pe unii dintre copiii tăi umblând în adevăr”** Această sintagmă se referă la:

1. viețile evlavioase și pline de dragoste ale unora din biserică (2 Ioan 3-4), sau la
2. o modalitate de conștientizare a prezenței în adunare a ereticilor care îi conduceau pe unii pe căi greșite.

- **„așa cum am primit poruncă de la Tatăl”** Acesta este un INDICATIV AORIST ACTIV, care se referă la porunca dată de iubirea aproapelui, la fel cum i-a iubit Isus (Ioan 13:34-35; 15:12; 1 Ioan 3:11; 4:7,11-12,21).

v. 5 „o aveam de la început” Acesta este un INDICATIV IMPERFECT ACTIV, care se referă la începutul învățăturilor lui Isus (1 Ioan 2:7,24; 3:11). Conținutul poruncii este repetat prin „să ne iubim unii pe alții” (v. 5) și „mărturisesc că Isus Cristos vine în trup” (v. 7). Observă că este conținut, personal și stil de viață.

- **„să ne iubim unii pe alții”** Acesta este un CONJUNCTIV PREZENT ACTIV (la fel ca ultimul VERB din v.6, „a umbla”). Exclusivismul și lipsa dragostei erau caracteristici ale ereticilor. Acesta este primul dintre cele trei teste ale lui Ioan care arată că o persoană este creștină. În cartea 1 Ioan, cele trei teste sunt: dragostea, stilul de viață și doctrina. Ele se repetă în 2 Ioan.

2. dragostea (v. 5; 1 Ioan 2:7-11; 3:11-18; 4:7-12,16-21; 5:1-2)
3. ascultarea (v. 6; 1 Ioan 2:3-6; 3:1-10; 5:2-3)
4. conținutul doctrinar (v. 7; 1 Ioan 1:1 și următoarele; 2:18-25; 4:1-6,14-16; 5:1,5,10)

v. 6 „Iar dragostea este aceasta” Dragostea (*agapē*) este o acțiune continuă (TIMPUL PREZENT), nu doar un sentiment. Dragostea este „semnul” tuturor credincioșilor adevărați (1 Cor. 13; Gal. 5:22; 1 Ioan 4:7-21).

TEXTUL NTR: V. 7-11

7 Căci în lume au ieșit mulți înșelători, care nu recunosc că Isus Cristos a venit în trup. Acesta este înșelătorul și anticristul. 8 Vegheați asupra voastră ca să nu pierdeți lucrurile pentru care am lucrat, ci să primiți răsplată deplină. 9 Oricine o ia înainte și nu rămâne în învățătura lui Cristos, nu-L are pe Dumnezeu. Cel ce rămâne în învățătura aceasta Îl are și pe Tatăl, și pe Fiul. 10 Dacă vine la voi cineva care nu aduce învățătura aceasta, să nu-l primiți în casă și să nu-i spuneți „Bun venit!” 11 Căci cel ce-i spune „Bun venit!” se face părtaș la lucrările lui rele.

- **„de la început”** Vezi observația de la 1 Ioan 1:1. Eu cred că această expresie este folosită în 1 și 2 Ioan cu referire la începutul lucrării publice a lui Isus.

- **„să umblați în ea”** Creștinismul este o dedicare inițială și o schimbare a vieții (1 Ioan 2:6). Stilul de viață nu ne mântuiește, ci demonstrează că suntem mântuiți (Efes. 2:8-9 și 2:10).

v. 7 „Căci...mulți înșelători” Cuvântul „înșelători” vine de la grecescul *planē*, de la care derivăm termenul „planetă”. În lumea antică, mișcarea corpurilor cerești era reprezentată și studiată (*zodiak*). Stelele au tipare fixe, dar unele stele (planetele) se mișcă neregulat. Oamenii din vechime le numeau „rătăcitoare”, ceea ce a devenit o metaforă pentru cei care rătăcesc de la adevăr.

Acești învățători falși nu sunt doar persoane care se înșeală sincer sau au fost induse în eroare. În scrierile lui Ioan, fariseii și învățătorii falși se răzvrătesc împotriva luminii clare pe care au primit-o, motiv pentru care răzvrătirea lor este numită „păcat care nu se iartă” sau „păcat care duce la moarte” (vezi observațiile de la 1 Ioan 5:16). Tragedia este că ei i-au făcut și pe alții să-i urmeze în pierzarea lor. NT spune clar că vor apărea învățători falși care vor crea probleme (Mat. 7:15; 24:11,24; Marcu 13:22; 1 Ioan 2:26; 3:7; 4:1).

- **„au ieșit în lume”** Lumea de aici este doar planeta noastră fizică. Acești învățători mincinoși ori au părăsit Biserica creștină (1 Ioan 2:19), ori au sarcini misionare (3 Ioan).

- **„care nu recunosc”** Termenul folosit este *homologeō*, care presupune o mărturisire publică a credinței în Cristos. Vezi Subiectul Special „Mărturisirea” de la Ioan 9:22-23.

- **„Isus Cristos a venit în trup”** Acești înșelători continuă cu învățăturile lor false despre persoana lui Cristos. Acest verset reia sfatul de a „înceerca duhurile” de la 1 Ioan 4:1-6, mai ales dacă ele au legătură cu caracterul deplin uman al lui Isus (Ioan 1:14; 1 Tim. 3:16). Gnosticismul susținea un dualism veșnic între „duh” (Dumnezeu) și „materie” (trupul). Pentru ei, Isus nu putea fi pe deplin Dumnezeu și pe deplin om.

Se pare că în gândirea gnostică timpurie erau cel puțin două curente teologice.

1. negarea laturii umane a lui Isus (doceții): El arăta ca un om, dar era duh
2. negarea că Cristos a murit pe cruce; acest grup (cerintienii) afirma că „duhul lui Cristos” a venit peste omul Isus la botezul lui și l-a părăsit înainte de moartea lui pe cruce

Este posibil ca TIMPUL PREZENT [în engleză; în limba română „a venit în trup”] „venirea în trup”, să fie modalitatea lui Ioan de a respinge gnosticismul cerintian, iar 1 Ioan 4:1-6 să fie modalitatea de a respinge gnosticismul docet.

- **„Acesta este înșelătorul și anticristul”** În 1 Ioan 2:18 este o distincție între PLURALUL „anticriști” și SINGULARUL „Anticristul”. PLURALUL îi reprezintă pe cei din zilele lui Ioan care au părăsit bisericile (1 Ioan 2:19), dar singularul este proiectat în viitor (vezi „omul fărădelegii” în 2 Tes. 2). În acest verset SINGULARUL este folosit ca PLURALUL din 1 Ioan 2:18-25.

v. 8 „Vegheați asupra voastră” Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV. Este termenul „a vedea” (*blepō*), folosit metaforic ca avertisment împotriva celui rău (Mat. 24:4; Marcu 13:5; Luca 21:8; Fapte 13:40; 1 Cor. 8:9; 10:12; Gal. 5:12; Evrei 12:25). Credincioșii sunt responsabili de discernerea erorii, deoarece:

1. ei cunosc Evanghelia
2. ei au Duhul Sfânt
3. Ei au părtășie continuă cu Cristos

-

NASB „ca să nu pierdeți lucrurile pe care le-ați săvârșit”
NKJV „ca să nu pierdeți lucrurile pentru care am lucrat”
NRSV „ca să nu pierdeți lucrurile pentru care am lucrat”
TEV „așa încât să nu pierdeți lucrurile pentru care am lucrat”
NJB „sau toată munca noastră va fi pierdută”

În privința acestui verset există o diferență în manuscrisul grecesc în legătură cu primul PRONUME: ar trebui să fie „voi” (NASB, NRSV, TEV) sau „noi” (NKJV)? Textul UBS⁴ susține varianta 2, însemnând că s-ar putea ca credincioșii cărora li se adresează să nu îndeplinească țelurile Evangheliei pe care au le-au primit de la apostoli.

- **„ci să primiți răsplată deplină”** Acesta este un CONJUNCTIV AORIST, care face referire la primirea Evangheliei de către ei. Contingența CONJUNCTIVULUI nu are legătură cu mântuirea lor, ci cu maturitatea și răspândirea Evangheliei prin ei (1 Cor. 9:27; 15:10,14,58; 2 Cor. 6:1; Gal. 2:2; Fil. 2:16; I Tes. 2:1; 3:5).

v. 9

NASB „Oricine o ia înainte și nu rămâne în învățătura lui Cristos”
NKJV „Oricine păcătuiește și nu rămâne în doctrina lui Cristos”
NRSV „Toți cei care nu rămân în învățătura lui Cristos”
TEV „Oricine nu rămâne în învățătura lui Cristos, ci trece peste ea”
NJB „Dacă cineva nu rămâne în învățătura lui Cristos, ci trece peste ea”

În primul rând, observă utilizarea negativă a lui *pas*. Invitația Evangheliei este pentru „toți”, dar, din păcate, există adesea potențialul ereziei. Această erezie potențială este caracterizată prin două PARTICIPII PREZENTE ACTIVE: „trec” și „nu rămâne”. Este posibil ca primul, „trec”, să fi fost o metaforă pentru falșii învățători, însemnând că ei au avansat adevărul dincolo de apostolii care au fost martori oculari.

Credincioșii sunt caracterizați de cuvântul adevărului care rămâne în ei (Ioan 8:31; 15:7; 1 Ioan 2:14, negativ în Ioan 5:38; 1 Ioan 1:10). Vezi Subiectul Special „Perseverența” de la Ioan 8:31 și „Apostazia” de la Ioan 6:64.

Construcția GENITIVALĂ „lui Cristos” s-ar putea referi la:

1. învățăturile lui Cristos
2. învățăturile despre Cristos
3. sensurile duble caracteristice lui Ioan

GENITIVELE sunt numeroase și vagi. Doar contextul poate determina sensul intenționat, dar adesea, la fel ca aici, ele se suprapun.

- **„nu-L are pe Dumnezeu”** „Învățătura lui Cristos” și „adevărul” din v. 2 sunt sinonime. Învățătorii falși și ucenicii lor nu au nicio răsplată (v. 8). Ei sunt pierduți din punct de vedere spiritual și fără Dumnezeu, deoarece pentru a-L avea pe Tatăl trebuie să-L avem pe Fiul (1 Ioan 5:10-12). Folosirea VERBULUI „a avea” (de două ori, INDICATIV PREZENT ACTIV) alături de Dumnezeu se întâlnește doar aici și în 1 Ioan 2:23.

v. 10 „Dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ, presupusă adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile sale literare. Învățătorii falși vor veni.

- **„să nu-l primiți în casa voastră”** Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV cu PARTICULĂ NEGATIVĂ, care implică adesea încetarea unei acțiuni în desfășurare (contextul trebuie să determine).

„Casa” s-ar putea referi la ospitalitatea creștină (Mat. 25:35; Rom. 12:13; 1 Tim. 3:2; Tit 1:8; Evrei 13:2; 1 Petru 4:9; 3 Ioan 5-6), dar în context probabil se referă la invitarea slujitorilor călători să vorbească în bisericile de casă (Rom. 16:5; 1 Cor. 16:19; Col. 4:15; Filimon 2)

- **„și să nu-i spuneți «Bun venit!»”** Acesta este încă un IMPERATIV PREZENT ACTIV cu PARTICULĂ NEGATIVĂ. Nu vă identificați cu acești „așa-numiți creștini”. Orice aluzie la părtășie poate fi înțeleasă ca aprobare (v. 11). Această afirmație este foarte greu de aplicat la zilele noastre, când atât de mulți oameni pretind că sunt creștini. Totuși, într-o încercare de a împărtăși cu ei, trebuie să fim prietenoși și să ne implicăm în conversație. Conducătorii creștini trebuie să fie atenți la orice identificare cu erezia. Desigur, acest lucru nu este valabil pentru denomițiile creștine.

TEXTUL NTR: V. 12-13

12 Am multe să vă scriu, dar n-aș vrea să vi le scriu cu cerneală și pe hârtie, ci sper să vin la voi și să vă vorbesc gură către gură, pentru ca bucuria noastră să fie deplină. 13 Copiii surorii tale alese te salută.

v. 12 „Am multe să vă scriu” Această afirmație este similară cu încheierea de la 3 Ioan 13-14.

- **„bucuria noastră să fie deplină”** Acesta este un CONJUNCTIV TRECUT ACTIV PERIFRASTIC de scop (o subordonată de scop arată contingența). Aceasta era o temă des întâlnită la Ioan (Ioan 3:29; 15:11; 16:24; 17:13; 1 Ioan 1:4). Această bucurie era bazată pe:

1. prezența învățătorului
2. cunoașterea adevărului adus de el

Ioan a menționat această „bucurie” în v. 4, la umblarea continuă în dragoste și supunere.

v. 13 Acest verset, la fel ca v. 1, folosește un limbaj metaforic pentru a vorbi despre o biserică soră și membrii ei.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Enumeră cele trei teste care se găsesc în 2 Ioan.
2. Această epistolă îi este scrisă unei doamne sau unei biserici?
3. Cum ne spune această scrisoare scurtă că în adunare erau eretici?
4. Cine sau ce este impostorul sau anticristul din v. 7?
5. 10 și 11 contrazic porunca NT să fim ospitalieri și iubitori chiar și cu dușmanii noștri?

3 IOAN

ÎMPĂRȚIREA ÎN PARAGRAFE A TRADUCERILOR MODERNE[§]

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Salut	Salutări lui Gaiu		Introducere	Salutări
v. 1	v. 1-4	v. 1	v. 1a v. 1b	v. 1-4
v. 2-4		v. 2-4	v. 2-4	
Cooperare și opoziție	Laude pentru generozitate		Gaiu este lăudat	
v. 5-8	v. 5-8	v. 5-8	v. 5-8	v. 5-8
	Doitrefus și Demetrius		Doitrefus și Demetrius	Atenție la exemplul lui Diotrefus
v. 9-10	v. 9-12	v. 9-10	v. 9-10	v. 9-11
v. 11-12		v. 11-12	v. 11 v. 12	Laude lui Dimitrie v. 12
Salutări finale	Salutări de rămas-bun		Salutări finale	Epilog
v. 13-15	v. 13-15	v. 13-14 v. 15a	v. 13-14 v. 15a v. 15b	v. 13-15

PRIMUL CICLU DE CITIRE

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește întreaga carte biblică într-o singură ședință. Enunță tema centrală a întregii cărți în propriile cuvinte.

1. Tema cărții

[§] Deși nu este inspirată, diviziunea pe paragrafe reprezintă cheia spre înțelegerea și urmarea intenției autorului original. Fiecare traducere modernă a împărțit și a rezumat paragrafele în primul capitol. Fiecare paragraf conține un subiect, adevăr sau gând central. Fiecare versiune rezumă subiectul respectiv în propriul mod. Citind textul, întreabă-te care traducere se potrivește înțelegerii tale asupra subiectului și asupra împărțirii versetelor.

În fiecare capitol trebuie să citim mai întâi Biblia și să încercăm să îi identificăm subiectele (paragrafele), apoi să comparăm înțelegerea noastră cu versiunile moderne. Doar când înțelegem intenția autorului original urmându-i logica și prezentarea putem înțelege Biblia cu adevărat. Doar autorul original este inspirat – cititorii nu au dreptul să schimbe sau să modifice mesajul. Cititorii Bibliei au responsabilitatea de a aplica adevărul inspirat vremurilor și vieților lor.

Observă că toți termenii tehnici și abreviațiile sunt explicate pe larg în Anexa 1, 2 și 3.

2. Tipul de literatură (genul)

AL DOILEA CICLU DE CITIRE

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește întreaga carte a doua oară, toată odată. Schițează ideile principale și exprimă subiectul într-o singură frază.

1. Subiectul primului pasaj literar
2. Subiectul celui de-al doilea pasaj literar
3. Subiectul celui de-al treilea pasaj literar
4. Subiectul celui de-al patrulea pasaj literar
5. Etc.

AL TREILEA CICLU DE CITIRE

URMĂRIREA INTENȚIEI INIȚIALE A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Citește capitolul tot odată. Identifică subiectele. Compară împărțirea ta pe subiecte cu cea a celor cinci traduceri moderne. Împărțirea în paragrafe nu este inspirată, dar este o cheie în urmărirea intenției originale a autorului, ceea ce stă la baza interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

DELIMITĂRI CONTEXTUALE PENTRU 3 IOAN

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

- A. Această epistolă scurtă se numește doar 3 Ioan deoarece este puțin mai scurtă decât 2 Ioan. Eu cred că 2 și 3 Ioan formează un mesaj echilibrat pentru o biserică locală, probabil de undeva din provincia romană Asia Mică, spre sfârșitul primului secol.
- B. 2 Ioan rezolvă problema predicatorilor călători eretici, în timp ce 3 Ioan îndeamnă la ajutarea predicatorilor călători creștini.
- C. În 3 Ioan sunt numiți trei bărbați:
1. Gaiu (un bărbat credincios din biserica destinatară)
 - a. în alte părți din Biblie mai sunt menționați încă trei bărbați pe nume Gaiu: Gaiu din Macedonia, Fapte 19:29, Gaiu din Derbe Fapte 20:4 și Gaiu din Corint Rom. 16:23; I Cor. 1:14.
 - b. Scrierile cunoscute ca „Constituții Apostolice” îl prezintă pe Gaiu din 3 Ioan ca episcop al Pergamului, numit de Ioan.
 2. Diotref (un om fără Dumnezeu care creează probleme în biserica destinatară)
 - a. aceasta este singura menționare a acestui bărbat în NT. Numele lui este foarte rar, și înseamnă „îngrijit de Zeus”. Este ironic faptul că acest bărbat numit după Zeus este împotriva călătorilor, „Zeus” fiind protectorul călătorilor.
 - b. Atitudinea lui este prezentată în v. 9-10.
 3. Demetrius (purătorul scrisorii lui Ioan către biserica locală)
 - f. Aparent el este unul dintre misionarii călători și cel care duce scrisoarea de la apostolul Ioan în Efes.
 - g. Tradiția numită „Constituții apostolice” îl prezintă pe Demetrius ca episcop al Filadelfiei, numit de apostolul Ioan.
- D. Biserica primară se lupta cu problema modului de evaluare a predicatorilor/învățătorilor/evangheliștilor călători. O scriere timpurie care nu se află în canonul creștin numită „*Didahiile sau învățăturile celor doisprezece apostoli*” cuprinde aceste principii călăuzitoare:

CAPITOLUL XI – ÎNVĂȚĂTORI, APOSTOLI ȘI PROFETI

„Așadar, oricine vine și vă învață aceste lucruri care au fost spuse mai înainte, primiți. Dar dacă învățătorul însuși se întoarce și vă învață altă doctrină, spre distrugerea acesteia, să nu-l ascultați; dar *dacă vă învață spre creșterea neprihănirii și a cunoștinței Domnului, primiți-L ca pe Domnul. Dar în ceea ce privește apostolii și profeții, după cum spune Evanghelia, faceți așa: fiecare apostol care vine la voi să fie primit ca Domnul. Dar să nu rămână decât o zi, dacă este nevoie și următoarea; dar dacă rămâne trei zile este un proroc fals. Și când pleacă apostolul să nu ia nimic, decât pâine până la următoarea locuință. Dacă cere bani, este un proroc fals” (p 380).*

CAPITOLUL XII – PRIMIREA CREȘTINILOR

„Oricine cere bani sau altceva în duhul să nu-l ascultați, dar dacă cere pentru alții care sunt în nevoi, să nu-l judece nimeni.

Dar să primiți pe oricine vine în numele Domnului, iar apoi îl veți dovedi și cunoaște; căci veți avea înțelegere în toate domeniile; dacă cel ce vine este un călător, însoțiți-l până unde puteți. Să nu rămână cu voi decât două sau trei zile, dacă este nevoie. Dar dacă vrea să rămână la voi, fiind meseriaș, să muncească și să

mănânce; dacă nu are meserie, conform înțelepciunii voastre, ca creștin, să nu locuiască cu voi inutil. Dacă va voi să facă asta, este un palavragiu. Fiți atenți, stați departe de asemenea oameni” (p. 381).

STUDIUL CUVINTELOR ȘI EXPRESIILOR

TEXTUL NTR: v. 1

1 Bătrânul, către preaiubitul Gaiu, pe care-l iubesc în adevăr.

v. 1 **„Bătrânul”** Termenul „bătrân” este sinonim cu „pastor” și cu „episcop” (Tit 1:5,7; Fapte 20:17,28). Vezi observația completă de la 2 Ioan v. 1.

- **„preaiubitul”** Această exprimare este caracteristică epistolelor lui Ioan (1 Ioan 2:7; 3:2,21; 4:1,7,11; 3 Ioan 1, 2, 5, 11), dar nu se găsește ca titlu pentru credincioși în Evanghelie sau în Apocalipsa.
- **„Gaiu”** Au existat multe discuții în privința pastorului acestei biserici locale – Gaiu sau Diotrefus. Este greu să facem vreo afirmație dogmatică din această cantitate mică de informații disponibilă. Datorită v. 9, unde este menționată „biserica” și „ei”, este posibil ca Diotrefus să fi fost conducătorul unei biserici de casă, iar Gaiu conducătorul altei biserici de casă, foarte aproape, dar acestea sunt pure speculații.
- **„pe care-l iubesc în adevăr”** „Dragostea” și „adevărul” se găsesc împreună adesea în scrisorile lui Ioan (2 Ioan 1,2,3,4; 3 Ioan 1, 3, 4, 8, 12). Adevărul se poate referi la:
 1. Duhul Sfânt (Ioan 14:17)
 2. Isus Fiul (Ioan 8:32; 14:6)
 3. conținutul Evangheliei (1 Ioan 2:2; 3:23)

TEXTUL NTR: v. 2-4

2 Preaiubitule, mă rog să-ți meargă bine în toate și să fii sănătos, așa cum îți merge bine sufletului tău. 3 M-am bucurat mult când au venit frații și au depus mărturie cu privire la credințioșia ta față de adevăr, și anume despre cum umblă în adevăr. 4 Nu am bucurie mai mare decât aceasta: să aud despre copiii mei că umblă în adevăr.

v. 2 **„mă rog”** Această construcție urmează o introducere tipică a unei scrisori în limba greacă. Este o rugăciune/urare de prosperitate și sănătate adresată destinatarilor. Era o modalitate de salutare a unei persoane dragi. Ea nu poate fi folosită ca verset scos din context pentru „sănătate și prosperitate” – salutul atât de popular în America modernă. Vezi Gordon Fee (cercetător carismatic), *Boala Evangheliei sănătății și a prosperității*. Pentru a afla punctele mele de vedere asupra vindecării, te rog să consulți observațiile mele de la Iacov 5, care se află online pe www.freebiblecommentary.org

- **„să-ți meargă bine în toate și să fii sănătos”** Aceasta era o urare tipică de introducere în lumea greco-romană din primul secol. Nu a fost creată pentru a deveni un verset scos din context pentru predicatorii „sănătății, bunăstării și prosperității”. Textele biblice scoase din context nu pot fi folosite pentru a afirma nimic. Textul nu poate însemna astăzi ceea ce nu a însemnat niciodată pentru zilele lui. Singura persoană inspirată este autorul original. Noi trebuie să urmăm gândurile lui, nu să le strecurăm pe ale noastre!

- **„sufletului”** Acest termen, *psuche* (suflet) este aproape sinonim cu *pneuma*. Ele sunt folosite pentru a vorbi despre esența persoanei sau a sinelui; nu se referă la o parte izolată a omului (trup, suflet, duh). Oamenii sunt o unitate (Gen. 27). Noi suntem un suflet, nu avem un suflet.

v. 3 **„M-am bucurat mult”** 2 Ioan 4; Fil. 4:10.

- **„au venit...și au depus mărturie”** Ambele VERBE sunt PARTICIPII PREZENTE, care implică următoarele:
 1. membrii acestei biserici mergeau regulat în Efes și îi spuneau lui Ioan ce se întâmplă
 2. misionarii care s-au întors i-au spus despre generozitatea lui GaiuProbabil Ioan, care era bătrân, nu putea călători cu ușurință, dar îi plăcea să audă despre starea și creșterea bisericilor.

- **„umbli în adevăr”** Din punct de vedere teologic, această expresie este echivalentă cu „a umbla în lumină” (1 Ioan 1:7). Creștinismul nu este în primul rând un crez, un ritual sau o instituție căreia să ne alăturăm, ci o viață trăită în relație cu Isus Cristos. La început, Biserica primară era numită „calea” (Fapte 9:2, 19:9,23; 24:22). Adevărul nu este doar intelectual (conținut), ci și o relație (cu Dumnezeu prin Cristos, producând dragoste pentru ceilalți). Vezi Subiectele Speciale despre Adevăr de la Ioan 6:55 și 17:3.

v. 4 **„copiii mei”** Acesta este un nume obișnuit în scrisorile lui Ioan (1 Ioan 2:12, 13, 18, 28; 3:7, 18; 4:4; 5:21). Aici se accentuează (1) autoritatea apostolică a lui Ioan sau (2) termenul prin care Ioan își exprimă afecțiunea pentru bisericile și pentru creștinii din provincia romană Asia Mică (vestul Turciei), unde a petrecut ultimele zile ale lucrării lui.

TEXTUL NTR: v. 5-8

5 Știți că El a fost arătat ca să îndepărteze păcatele; și în El nu este păcat. 6 Oricine rămâne în El nu păcătuiește; oricine păcătuiește, nu L-a văzut, nici nu L-a cunoscut. 7 Copilașilor, nimeni să nu vă înșele! Cel ce înfăptuiește dreptatea este drept, așa cum El este drept. 8 Cel ce trăiește în păcat este de la diavolul, pentru că diavolul păcătuiește de la început. Tocmai pentru aceasta a fost arătat Fiul lui Dumnezeu: ca să distrugă lucrările diavolului.

v. 5 **„tu faci cu credincioșie”** Aceste fapte ale lui Gaiu sunt exact opusul faptelor lui Diotrefus din v. 9-10. Vezi Subiectele Speciale „A crede, încredere, credință” și „Credincioșia” de la Ioan 1:7 și Ioan 1:14.

- **„ceea ce lucrezi”** Acesta este un PRONUME RELATIV cu *ean*, alături de un SUBJUNCTIV AORIST REFLEXIV, care exprimă o condiție care așteaptă să fie îndeplinită. Gaiu i-a ajutat pe misionarii călători cu fiecare ocazie și în orice mod posibil.

- **„chiar pentru străini”** Biserica trebuie să-i fi primit și susținut pe acești misionari creștini călători, dar, din cauza situației locale, numai Gaiu îi ajuta pe acești frați despre care nu știa nimic în afară de faptul că și ei Îl cunoșteau, slujeau și iubeau pe Isus Cristos.

v. 6 **„Ei au depus mărturie înaintea bisericii cu privire la dragostea ta”** Evident, Biserica primară din Efes avea un timp de dare de seamă a misionarilor în timpul închinării colective.

SUBIECT SPECIAL: BISERICA (*EKKLESIA*)

Termenul grecesc *ekklesia* este format din două cuvinte, „afară” și „chemați”. Așadar, termenul implică pe cei chemați afară de divinitate. Biserica primară a preluat acest cuvânt din utilizarea laică (Fapte 19:32, 39, 41) și datorită folosirii termenului „adunarea” lui Israel de către LXX (*Qahal*, BDB 874, Num. 16:3; 20:4). Ei l-au folosit pentru ei ca urmași ai poporului lui Dumnezeu din VT. Ei erau noul Israel (Rom. 2:28-29; Gal. 6:16; 1 Petru 2:5, 9; Apoc. 1:6), împlinirea misiunii globale a lui Dumnezeu (Gen. 3:15; 12:3; Exod 19:5-6; Mat. 28:18-20; Luca 24:47; Fapte 1:8).

Termenul este folosit cu câteva sensuri în Evangheliile și în Fapte:

1. adunare laică orășenească (Fapte 19:32, 39, 41)
2. poporul universal al lui Dumnezeu în Cristos (Mat. 16:18; Efes.)
3. o congregație locală de credincioși în Cristos (Mat. 18:17; Fapte 5:11) (în aceste versete, biserica din Ierusalim)
4. colectivitatea poporului Israel (Fapte 7:38, în predica lui Ștefan)
5. poporul lui Dumnezeu dintr-o regiune (Fapte 8:3, Iuda sau Palestina)

- **„bine vei face”** Aceasta este o expresie grecească întâlnită în papirusurile egiptene (vezi Moulton și Milligan, *Vocabularul Noului Testament Grecesc*) care înseamnă „a satisface” (Fapte 10:33).
- **„să-i trimiți mai departe în drumul lor”** Aceasta este o expresie tehnică pentru a echipa, a se ruga pentru și a împlini nevoile misionarilor călători (Fapte 15:3; Rom. 15:24; 1 Cor. 16:6; 2 Cor. 1:16; Tit 3:13).
- **„într-un mod vrednic de Dumnezeu”** Asta înseamnă într-un mod însemnat, cu dragoste și din belșug (Col. 1:10; 1 Tes. 2:12). Credincioșii trebuie să-i trateze pe lucrătorii Evangheliei într-un mod potrivit cu Cel căruia Îi slujesc (Efes. 4:1).

v. 7

NASB, REB	„ei au ieșit”
NKJV	„ei au înaintat”
NRSV	„ei și-au început călătoria”
TEV, NJB	„ei au plecat”

Acest VERB foarte comun este folosit pentru:

1. învățătorii falși care au părăsit biserica, 1 Ioan 2:19
2. prorocii mincinoși care se duceau în lume, 1 Ioan 4:1
3. mulți înșelători care ieșeau în lume, 2 Ioan v. 7
4. apostolii – martori oculari care ieșeau (în lume), 3 Ioan v. 7

NASB	„de dragul Numelui”
NKJV	„de dragul numelui Lui”
NRSV	„de dragul lui Cristos”
TEV	„în slujba lui Cristos”
NJB	„doar de dragul numelui”

Acesta este un exemplu de „nume” care reprezintă persoana și lucrarea lui Isus Cristos. Creștinii care cred în numele Lui (Ioan 1:12; 3:18; Rom. 10:9; 1 Cor. 12:3; Fil. 2:9-11) sunt iertați în numele Lui (1 Ioan 2:13) și fac fapte pentru numele Lui (Mat. 10:22; 24:9; Marcu 13:13; Luca 21:12,17; Ioan 15:21; 20:31; Fapte 4:17; 5:41; 9:14; Rom. 1:5; 1 Petru. 4:14,16; Apoc. 2:3).

-
- NASB** „fără să primească nimic de la neamuri”
- NKJV** „fără să ia nimic de la neamuri”
- NRSV** „fără să accepte vreun ajutor de la necredincioși”
- TEV** „fără să accepte vreun ajutor de la necredincioși”
- NJB** „fără să depindă cu ceva de necredincioși”

Această sintagmă se referă la martorii care se încred în Dumnezeu pentru ceea ce le dă El, asemănător cu cuvintele lui Isus adresate celor doisprezece apostoli în Matei 10:5-15 și celor șaptezeci de ucenici în Luca 10:4-7.

Aceasta este accepțiunea de la sfârșitul primului secol a neamurilor ca aluzie la păgâni sau la necredincioși (Mat. 5:47; 1 Petru. 2:12; 4:3). Credincioșii trebuie să susțină lucrarea Evangheliei! Destinatarul ajutorului relevă inima autorului.

În zilele lui Ioan, mulți învățători călători dădeau învățătură pentru bani și pentru a câștiga reputație. Învățătorii/predicatorii/evangheliști lui Dumnezeu trebuiau să fie ajutați nu pentru cuvintele lor, ci datorită Domnului lor în a Cărui lucrare se jertfeau implicându-se.

v. 8 „suntem datori” Acesta este un sfat moral repetat adeseori (Ioan 13:14; 19:7; 1 Ioan 2:6; 3:16; 4:11). Termenul *opheilō* înseamnă de fapt „a fi dator cu bani”, dar a ajuns să fie folosit cu sens figurat pentru „a fi obligat sau îndatorat față de cineva”.

- **„să sprijinim astfel de oameni”** Ospitalitatea era o datorie crucială a bisericii primare din cauza stării morale deplorabile a celor mai multe dintre hanurile locale (Mat. 25:35; Rom. 12:13; I Tim. 3:2; 5:10; Tit 1:8; Evrei. 13:2; I Petru. 4:9).
- **„ca să fim conlucrători cu adevărul”** Credincioșii care îi ajută pe misionari se implică în lucrarea lor de credință și adevăr. Acesta este un principiu al Evangheliei. Instrucțiunile din NT pentru dărnicia creștină se găsesc în 2 Cor. 8-9.

TEXTUL NTR: v. 9-10

9 Oricine este născut din Dumnezeu nu mai trăiește în păcat, pentru că sămânța lui Dumnezeu rămâne în el; și el nu poate trăi în păcat, fiindcă este născut din Dumnezeu. 10 Prin aceasta sunt scoși la iveală copiii lui Dumnezeu și copiii diavolului: oricine nu înfăptuiește dreptatea nu este de la Dumnezeu, și nici cel ce nu-l iubește pe fratele său.

v. 9 „Am scris ceva bisericii” Această sintagmă s-ar putea referi la 1 sau 2 Ioan sau la o scrisoare pierdută; cel mai probabil se referă la 2 Ioan. Vezi Subiectul Special „Biserica” (*Ekklesia*) de la v. 6.

- **„Diotrefus, căruia îi place să fie primul între ei”** Acesta este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV, un termen compus din „dragoste” (*phileō*) și „a deține primul loc” (*prōteuō*). Este folosit doar aici în NT, dar al doilea termen este

folosit în Col. 1:18 pentru primul loc al lui Cristos. Acest bărbat este primul „omul influent” sau „șef în biserică”. Nu știm dacă el era pastorul sau doar un om laic important. Oricum, aceasta îi arată motivele. Acest fel de om egoist a fost prezent în biserică în fiecare veac! Nu se știe sigur și nu se afirmă dacă era gnostic, dar acest lucru este posibil.

James Dunn, *Unitate și diversitate în Noul Testament*, p. 392, îl consideră pe Diotrefus un exemplu de „catolicism timpuriu”.

„În particular, individualismul lui Ioan este foarte plauzibil să fie înțeles precis ca un *protest* împotriva tendințelor instituite atât de evident în epistolele pastorale (deasupra p. 129, Evrei și Apocalipsa – §31.2,3). De asemenea, scrierile ioanine par cât de cât opuse modului de sacramentalism înființat deja în catolicismul timpuriu al lui Ignațiu („medicamentul nemuririi” – Efes. 20.2, vezi mai sus §41). Cel mai intrigant este atacul „bătrânului” asupra lui Diotrefus din 3 Ioan 9. Cu siguranță Diotrefus era cel puțin conducătorul acestei biserici: el nu doar că putea refuza să-i primească pe creștinii care veneau în vizită, dar, de asemenea, îi dă afară din biserică pe cei care treceau peste el. Cu alte cuvinte, Diotrefus acționa cu autoritatea unui episcop monarhic (Ignațiu, Efes., 6.1; Tral., 7.2; Smirn., 8.1) și era împotriva acestei poftă pentru importanța și puterea ecleziastică (*philoprōteuōn*) despre care a scris „bătrânul”. Altfel spus, presupunând că 3 Ioan provine din același ciclu ca 1 și 2 Ioan, este considerat cel mai bine ca răspunsul vreunui fel de adunări creștine sau case de rugăciune, o fățărnicie anti-instituțională și individualistă, care protesta împotriva influenței crescânde a catolicismului timpuriu.

- **„nu ne bagă în seamă”** Diotrefus nu doar că respingea autoritatea apostolică a lui Ioan, ci era și agresiv în respingerea politicii apostolice și chiar se răzbuna pe cei care o urmau!

v. 10 „dacă” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ, care presupune acțiune potențială.

- **„îi voi reaminti faptele pe care le face”** Ioan vrea să schițeze clar motivele (v. 9) și faptele acestui om (v. 10):
 1. NASB – „ne acuză pe nedrept cu vorbe rele”
NKJV – „pălăvrăgește împotriva noastră cu vorbe rele”
NRSV – „răspândind acuzații false împotriva noastră”
TEV – „lucrurile teribile pe care le spune împotriva noastră”
NJB – „acuzațiile rele care circulă împotriva noastră”
 2. „el nu primește pe frați”
 3. „împiedică și pe cei ce voiesc să-i primească”
 4. „îi dă afară din biserică”

Acest bărbat își dorește toată atenția și nu va împărți cu nimeni lumina reflectoarelor. De asemenea, dă afară din biserică pe oricine nu este sau s-ar putea să nu fie de acord cu el.

- **„și-i alungă din biserică”** Acest VERB puternic (*ekballō*) este folosit în Ioan 9:34,35 pentru excomunicarea din biserică a orbului pe care l-a vindecat Isus. De asemenea, este folosit pentru izgonirea lui Satan în Ioan 12:31.

v. 11 „nu imita răul” Acesta este un IMPERATIV PREZENT REFLEXIV (deponent), care implică adesea încetarea unei acțiuni aflate în desfășurare. De la acest cuvânt derivăm termenul „mimică” (*mimeomai*). Trebuie să ne alegem cu grijă modelele pe care să le urmăm. Ele trebuie să fie creștini maturi din biserică (2 Tes. 3:7,9; Evrei 6:12; 13:7). Demetrius este un exemplu bun, Diotrefus este un exemplu rău.

- **„Cel ce face binele este din Dumnezeu”** Scrisorile lui Ioan conțin trei teste prin care oamenii pot ști că sunt creștini. Această sintagmă se referă la testul ascultării (1 Ioan 2:3-6,28-29; 3:4-10; 5:18; 2 Ioan 6). Există aluzii și la celelalte două teste: (1) doctrina (v. 3-4) și (2) dragostea (v. 1-2, 6).

- **„Cel ce face răul nu L-a văzut pe Dumnezeu”** Învățătorii falși pretindeau că Îl cunosc personal pe Dumnezeu, dar trăiau în păcat și în ură. Această sintagmă îi prezintă pe gnosticii antinomieni, libertini, care credeau că mântuirea este un adevăr intelectual care trebuie afirmat și că nu avea legătură cu viața de zi cu zi.

v. 12 „depun o mărturie bună despre Demetrius” Acesta este un INDICATIV TRECUT PASIV. Aceasta pare a fi o scrisoare de recomandare de la Ioan pentru Gaiu în legătură cu misionarul Demetrius, care este posibil să-i fi dus scrisoarea 3 Ioan lui Gaiu. Pentru alte scrisori de recomandare din NT vezi Fapte 18:27; Rom. 16:1; 1 Cor. 16:3; 2 Cor. 3: 1; 8:16-24; Col. 4:10.

- **„chiar și adevărul”** Adevărul (vezi Subiectele Speciale de la Ioan 6:55 și 17:3) este personificat ca un alt martor la mărturia bună a lui Demetrius.

- **„știi că mărturia noastră este adevărată”** Ioan își afirmă propria mărturie demnă de încredere despre Cristos (Ioan 19:35; 21:24).

TEXTUL NTR: v. 13-14

13 Aveam multe să-ți scriu, dar nu vreau să-ți scriu cu cerneală și condei, 14 ci sper să te văd curând și atunci vom vorbi gură către gură.

v. 13 Acesta este foarte asemănător cu 2 Ioan 12.

TEXTUL NTR: v. 15

15 Pace ție! Prietenii de aici te salută. Salută-i pe prietenii de acolo, pe fiecare pe nume.

v. 15 „Pace ție” Evident, aceasta face referire la expresia ebraică *shalom* (Luca 10:5). Ar putea însemna „Bună!” sau „La revedere!”. Ea exprimă nu doar absența problemelor, ci și prezența binecuvântărilor lui Dumnezeu. Acestea au fost primele cuvinte adresate de Cristos ucenicilor în camera de sus, după înviere (Ioan 20:19, 21, 26). Pavel (Efes. 6:23) și Petru (1 Petru 5:14) au folosit-o ca rugăciune de încheiere pentru poporul lui Dumnezeu.

- **„pe nume”** Aceasta este o expresie care înseamnă „individual, personal și călduros”. Era folosită adesea în papirusurile egiptene.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu, ceea ce înseamnă că ești responsabil pentru propria ta interpretare a Bibliei. Fiecare dintre noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunteți prioritatea în interpretare. Nu trebuie să lași aceasta în seama unui exeget.

Aceste întrebări pentru discuții sunt date pentru a te ajuta să te gândești la ideile principale ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să fie decisive.

1. Au existat multe teorii în ceea ce privește motivul pentru care Gaiu și Diotrefus nu se înțelegeau. Unele dintre sugestii au fost următoarele:
 - a. motive teologice
 - b. motive sociale
 - c. motive eclesiastice
 - d. motive morale

Explică fiecare dintre aceste posibilități și legătura lor posibilă cu 3 Ioan.

2. Ce legătură există între 2 Ioan și 3 Ioan?
3. Enumeră cele trei teste ale siguranței mântuirii creștinului care se află în 1 Ioan și se repetă în 2 și 3 Ioan.

ANEXA 1

SCURTE DEFINIȚII ALE TERMENILOR GRAMATICALI GRECEȘTI

Greaca koine, numită adesea greaca elenă, era limba comună a lumii mediteraneene începând cu cucerirea lui Alexandru cel Mare (336-323 Î. Cr.) și care a durat aprox. 800 de ani (300 Î. Cr.-500 D.Hr.). Nu era doar o greacă clasică, simplificată, ci, în multe feluri, o formă mai nouă de greacă ce a devenit a doua limbă pentru lumea antică mediteraneană și din Orientul Apropiat.

Din anumite puncte de vedere, greaca Noului Testament era unică deoarece utilizatorilor ei, în afară de Luca și scriitorul Evreilor, probabil aveau ca limbă maternă aramaica. Așadar, scrierea lor a fost influențată de expresiile și formele structurale ale aramaicii. Ei au citit și citat și Septuaginta (LXX) (traducerea greacă a VT), care era scrisă în greaca koine. Dar LXX a fost scrisă și de înțelepții evrei a căror limbă maternă nu era greaca.

Asta ne amintește că nu putem forța NT într-o structură gramaticală restrânsă. Este unic, dar totuși are multe în comun cu (1) LXX; (2) cu scrierile ebraice precum cele ale lui Josephus și (3) cu papirusurile găsite în Egipt. Atunci cum să abordăm o analiză gramaticală a NT?

Trăsăturile gramaticale ale greii koine și ale greii koine a NT sunt flexibile. În multe feluri, a fost un timp al simplificării gramaticii. Contextul va fi călăuză noastră principală. Cuvintele au sens doar într-un context extins; așadar, structura gramaticală poate fi înțeleasă doar în lumina (1) stilului unui anumit autor și (2) unui anumit context. Nu este posibilă nicio definiție decisivă a formelor și a structurilor grecești.

Greaca koine era în primul rând un limbaj verbal. Adesea cheia spre exegeză este tipul și forma verbelor. În cele mai multe propoziții principale verbul apare primul, arătându-și importanța. În analizarea verbelor grecești trebuie observate trei informații: (1) accentul principal al timpului, al diatezei și al modului (morfologie); (2) sensul de bază al verbului (lexicografie) și (3) structura contextului (sintaxa).

I. TIMPUL

A. Timpul sau aspectul implică relația verbelor cu acțiunea terminată sau neterminată. Acest lucru este numit adesea „perfectiv” sau „imperfectiv”.

1. Timpurile perfective se concentrează pe cazul acțiunii. Nu se dau informații suplimentare, decât că s-a întâmplat ceva! Nu se prezintă începutul, continuarea sau punctul culminant.
2. Timpurile imperfective se concentrează asupra desfășurării unei acțiuni. Pot fi descrise prin acțiune lineară, continuă, progresivă, etc.

B. Timpurile pot fi clasificate după cum vede autorul desfășurarea acțiunii

1. a avut loc = AORIST (PERFECT COMPUS)
2. a avut loc și rezultatele continuă = TRECUT
3. era în desfășurare în trecut și rezultatele continuau, dar nu acum = PLUPERFECT (MAI MULT CA PERFECTUL)
4. este în desfășurare = PREZENT
5. era în desfășurare = IMPERFECT
6. va avea loc = VIITOR

Un exemplu concret care ilustrează felul în care ajută aceste verbe la exegeză ar fi termenul „a mântui”. A fost folosit la câteva timpuri pentru a-i arăta desfășurarea și punctul culminant:

1. AORIST – „mântuit” (Rom. 8:24)
2. PERFECT – „au fost mântuiți și rezultatele continuă” (Efes. 2:5,8)
3. PREZENT – „fiind mântuiți” (1 Cor. 1:18; 15:2)
4. VIITOR – „vor fi mântuiți” (Rom. 5:9, 10; 10:9)

C. Concentrându-se asupra timpurilor verbelor, exegeții caută motivul pentru care autorul original a ales să se exprime cu un anumit timp verbal. Timpul standard, „fără înflorituri” era AORISTUL. Este forma verbală obișnuită, „nespecifică”, „nemarcată”. Poate fi folosit într-o largă varietate de moduri pe care trebuie să le specifică contextul. Spune pur și simplu că s-a întâmplat ceva. Aspectul trecut este doar sugerat la MODUL INDICATIV. Dacă era folosit oricare alt timp verbal, se accentua ceva mai specific. Dar ce?

1. TIMPUL TRECUT – vorbește despre o acțiune încheiată cu rezultate care continuă. În unele feluri era o combinație a AORISTULUI cu PREZENTUL. De obicei accentul este pus pe rezultatele continue sau pe sfârșitul unei acțiuni. De exemplu: Efes. 2:5, 8: „ați fost și sunteți în continuare mântuiți”.
2. TIMPUL PLUPERFECT – era ca timpul trecut, dar rezultatele continue au încetat. De exemplu: Ioan 18:16: „Petru însă a rămas afară la ușă.”
3. TIMPUL PREZENT – vorbește despre o acțiune incompletă sau nedesăvârșită. Accentul este pus de obicei pe continuarea acțiunii. De exemplu: 1 Ioan 3:6, 9: „Oricine rămâne în El nu păcătuiește”; „Oricine este născut din Dumnezeu nu păcătuiește.”
4. TIMPUL IMPERFECT – în cazul acestui timp, relația cu TIMPUL PREZENT este analogă relației dintre TRECUT ȘI PLUPERFECT. IMPERFECTUL vorbește despre o acțiune neterminată care avea loc, dar acum a încetat sau despre începutul unei acțiuni din trecut. De exemplu: Matei 3:5: „Locuitorii din Ierusalim... au început să iasă la el”.
5. TIMPUL VIITOR – vorbește despre o acțiune de obicei proiectată într-un cadru temporal viitor. Se axa pe posibilitatea întâmplării mai degrabă decât pe întâmplarea în sine. Vorbește adesea despre siguranța unui eveniment. De exemplu: Matei 5:4-9 „Fericiți sunt...ei vor...”

II. DIATEZA

- A. DIATEZA descrie relația dintre acțiunea și SUBIECTUL VERBULUI.
- B. DIATEZA ACTIVĂ este modalitatea obișnuită, așteptată, neaccentuată de a afirma că subiectul face acțiunea VERBULUI.
- C. DIATEZA PASIVĂ înseamnă că subiectul primește acțiunea verbului făcută de un agent extern. Agentul extern care face acțiunea era indicat în NT grec de următoarele prepoziții și cazuri:
 1. un complement direct personal cu *hupo*, cu CAZUL ABLATIV (Matei 1:22; Fapte 22:30)
 2. un agent intermediar cu *dia*, cu CAZUL ABLATIV (Matei 1:22)
 3. un agent impersonal, de obicei cu *en*, cu CAZUL INSTRUMENTAL
 4. uneori un agent personal sau impersonal numai cu CAZUL INSTRUMENTAL
- D. DIATEZA REFLEXIVĂ înseamnă că subiectul face acțiunea verbului și este și implicat direct în ea. Este numită adesea „diateza interesului personal sporit”. Această construcție accentua într-un anumit fel subiectul subordonatei sau al propoziției. Această construcție nu există în limba engleză. În greacă are o largă varietate de sensuri și de traduceri. Exemple:

1. REFLEXIVĂ – acțiunea directă a subiectului asupra lui însuși. Ex.: Matei 27:5 „s-a spânzurat”

2. INTENSIVĂ – subiectul face acțiunea pentru el. Ex.: 2 Cor. 11:14 „chiar Satana se preface într-un înger de lumină”
3. RECIPROCĂ - interacțiunea celor două subiecte. Ex.: Matei 26:4 „s-au sfătuit împreună”

III. MODUL

A. În greaca koine există patru moduri. Ele indică relația verbului cu realitatea, cel puțin în mintea autorului. Modurile sunt împărțite în două mari categorii: (1) care indică realitatea (INDICATIV) și (2) care indică posibilitatea (CONJUNCTIV, IMPERATIV și CONDIȚIONAL-OPTATIV).

B. MODUL INDICATIV este modul obișnuit de exprimare a unei acțiuni care a avut sau avea loc, cel puțin în mintea autorului. Era singurul mod din limba greacă ce exprima un timp dat, și chiar și aici acest aspect era unul secundar.

C. MODUL CONJUNCTIV exprima o acțiune viitoare posibilă. Un anumit lucru nu s-a întâmplat încă, dar sunt șanse mari să se întâmple. Avea multe în comun cu INDICATIVUL VIITOR. Diferența era că CONJUNCTIVUL exprimă un anumit grad de îndoială. În limba engleză este exprimat adesea prin „s-ar putea”.

D. MODUL OPTATIV exprima o dorință care, teoretic, era posibilă. Era considerat la un pas mai departe de realitate decât CONJUNCTIVUL. OPTATIVUL exprima posibilitatea, dar cu anumite condiții. OPTATIVUL era rar întâlnit în NT. A fost folosit cel mai frecvent în expresia celebră a lui Pavel „Niciodată să nu se întâmple” (KJV „Doamne ferește!” [în limba română “nicidecum”]), folosit de 15 ori (Rom. 3:4, 6, 31; 6:2, 15; 7:7, 13; 9:14; 11:1, 11; 1 Cor. 6:15; Gal. 2:17; 3:21; 6:14). Alte exemple se găsesc în Luca 1:38, 20:16, Fapte 8:20, și 1 Tes. 3:11.

E. MODUL IMPERATIV accentua un ordin care era posibil, dar accentul era pus pe intenția vorbitorului. Afirma doar voința și era condiționat de alegerile celorlalți. IMPERATIVUL era folosit într-un mod special în rugăciuni și în cererile la persoana a III-a. În NT aceste cereri se găseau doar la timpurile PREZENT și AORIST.

F. Unele gramatici clasifică PARTICIPIUL ca MOD diferit. PARTICIPIILE sunt frecvente în NT grec, definite de obicei ca adjective verbale. Ele sunt traduse în funcție de verbul principal cu care au legătură. *Douăzeci și șase de traduceri ale Bibliei*, publicată de Baker ajută mult în acest caz.

G. INDICATIVUL AORIST ACTIV este modalitatea obișnuită, „nemarcată” de a atesta o întâmplare. Orice alt TIMP, DIATEZĂ sau MOD avea o anumită semnificație pentru exegeza pe care autorul original voia să o comunice.

IV. Persoanelor care nu cunosc limba greacă le vor furniza informațiile necesare următoarele lecturi suplimentare:

- A. Friberg, Barbara și Timothy, *Noul Testament grecesc analitic*, Grand Rapids: Baker, 1988.
- B. Marshall, Alfred, *Noul Testament grec-englez scris printre rânduri*, Grand Rapids: Zondervan, 1976.
- C. Mounce, William D, *Dicționarul analitic al Noului Testament grecesc*, Grand Rapids: Zondervan, 1993.
- D. Summers, Ray, *Esențele Noului Testament grecesc*, Nashville: Broadman, 1950.
- E. Prin Moody Bible Institute din Chicago, Illinois sunt disponibile cursuri de greaca koine prin corespondență acreditate la nivel academic

V. SUBSTANTIVELE

A. Din punct de vedere sintactic, substantivele sunt clasificate după CAZ. CAZUL era forma declinată a unui SUBSTANTIV, care arăta relația lui cu VERBUL și cu celelalte părți de propoziție. În greaca koine, multe dintre

funcțiile CAZUALE erau indicate de PREPOZIȚII. Deoarece forma CAZUALĂ putea identifica mai multe relații, PREPOZIȚIILE au apărut pentru a face o delimitare mai clară a acestor funcții.

B. CAZURILE, în limba greacă, sunt clasificate în următoarele opt subdiviziuni:

1. CAZUL NOMINATIV – era folosit pentru a denumi ceva și era de obicei subiectul propoziției sau al frazei. Mai era folosit și pentru SUBSTANTIVE și ADJECTIVE PREDICATE cu VERBELE copulative „a fi” și „a deveni”.
2. CAZUL GENITIV – era folosit pentru descrieri și de obicei atribuia un atribut sau o calitate cuvântului pe care îl determina. Răspundea la întrebarea „Ce fel de?” Era marcat adesea de „a/al/ai/ale”.
3. CAZUL ABLATIV – folosea aceleași forme derivate ca GENITIVUL, dar prezenta separarea. Denota adesea despărțirea de un punct în timp, spațiu, sursă, origine sau grad. Era exprimat adesea prin folosirea PREPOZIȚIEI „de la”.
4. CAZUL DATIV – era folosit pentru a descrie interesul personal. Acest lucru ar putea denota un aspect pozitiv sau unul negativ. Adesea avea funcția sintactică de COMPLEMENT INDIRECT și era exprimat cu ajutorul PREPOZIȚIEI „pentru”.
5. CAZUL LOCATIV – avea aceeași formă ca DATIVUL, dar exprima poziția sau localizarea în spațiu, în timp sau în limitele logicii. Era exprimat adesea cu ajutorul PREPOZIȚIILOR „în”, „pe”, „la”, „dintre”, „în timpul”, „aproape de”, „deasupra” și „lângă”.
6. CAZUL INSTRUMENTAL – avea aceleași forme ca DATIVUL și LOCATIVUL. Exprima mijloacele sau asocierea. Era exprimat adesea cu ajutorul PREPOZIȚIILOR „prin” sau „cu”.
7. CAZUL ACUZATIV – era folosit pentru a prezenta concluzia unei acțiuni. Exprima limitarea. De obicei era COMPLEMENT DIRECT. Răspundea la întrebarea „Cât de departe?” sau „Până unde?”
8. CAZUL VOCATIV – era folosit pentru adresarea directă.

VI. CONJUNCȚIILE ȘI CUVINTELE DE LEGĂTURĂ

A. Limba greacă este una foarte inflexibilă deoarece are multe cuvinte de legătură care leagă idei (SUBORDONATE, PROPOZIȚII și PARAGRAFE). Ele sunt atât de folosite încât absența lor este adesea semnificativă pentru exeget. De fapt, aceste CONJUNCȚII și CUVINTE DE LEGĂTURĂ arată intenția autorului. Adesea sunt de o importanță crucială în determinarea cu exactitate a ideii pe care încearcă să o comunice.

B. Urmează o listă cu unele CONJUNCȚII și CUVINTE DE LEGĂTURĂ și sensul lor (în mare parte aceste informații au fost extrase din H. E. Dana și Julius K. Mantey, *Manual de gramatică a Noului Testament grecesc*).

1. Conjunții care arată timpul
 - a. *epei, epeidē, hopote, hōs, hote, hotan* (CONJ.) – „când”
 - b. *heōs* – „în timp ce”
 - c. *hotan, epan* (CONJ.) – „oricând”
 - d. *heōs, achri, mechri* (CONJ.) – „până”
 - e. *priv* (INFIN.) – „înainte de”
 - f. *hōs* – „de când”, „când”, „în timp ce”
2. CONJUNCȚII logice
 - a. care arată scopul:
 - (1) *hina* (CONJ.), *hopōs* (CONJ.), *hōs* – „pentru ca să”, „ca să”
 - (2) *hōste* (ACUZATIV INFINITIV ARTICULAR) – „ca să”

- (3) *pros* (ACUZATIV INFINITIV ARTICULAR) sau *eis* (ACUZATIV INFINITIV ARTICULAR) – „ca să”
- b. care arată rezultatul (există o strânsă asociere între formele gramaticale care arată scopul și cele care arată rezultatul)
- (1) *hōste* (INFINITIV, acesta este cel mai folosit) – „pentru ca să”, „astfel”
 - (2) *hiva* (CONJ.) – „în așa fel încât”
 - (3) *ara* – „astfel încât”
- c. care arată cauza sau motivul
- (1) *gar* (cauza/efectul sau motivul/concluzia) – „deoarece”, „pentru că”
 - (2) *dioti, hotiy* – „pentru că”
 - (3) *epei, epeidē, hōs* – „deoarece”
 - (4) *dia* (cu acuzativ și cu infinitiv articular) – „pentru că”
- d. care arată concluzia
- (1) *ara, poinun, hōste* – „așadar”
 - (2) *dio* (cea mai puternică conjuncție concluzivă) – „motiv pentru care”, „de ce”, „așadar”
 - (3) *oun* – „așadar”, „așa că”, „atunci”, „prin urmare”
 - (4) *toinoun* – „în consecință”
- e. adversative sau contrastante
- (1) *alla* (puternic ADVERSATIVĂ) – „dar”, „cu excepția”
 - (2) *de* – „dar”, „oricum”, „deși”, „pe de altă parte”
 - (3) *kai* – „dar”
 - (4) *mentoi, oun* – „oricum”
 - (5) *plēn* – „cu toate acestea” (cel mai adesea în Luca)
 - (6) *oun* – „oricum”
- f. de comparație
- (1) *hōs, kathōs* (introduce SUBORDONATELE COMPARATIVE)
 - (2) *kata* (în cuvinte compuse: *katho, kathoti, kathōsper, kathaper*)
 - (3) *hosos* (în Evrei)
 - (4) *ē* – „decât”
- g. continuative
- (1) *de* – „și”, „acum”
 - (2) *kai* – „și”
 - (3) *tei* – „și”
 - (4) *hina, oun* – „încât”
 - (5) *oun* – „apoi” (în Ioan)
3. Funcție emfatică
- a. *alla* – „cu siguranță”, „da”, „de fapt”
 - b. *ara* – „într-adevăr”, „precis”, „realmente”
 - c. *gar* – „dar realmente”, „precis”, „într-adevăr”
 - d. *de* – „într-adevăr”

- e. *ean* – „chiar”
- f. *kai* – „chiar”, „într-adevăr”, „realmente”
- g. *mentoi* – „într-adevăr”
- h. *oun* – „realmente”, „cu orice preț”

VII. PROPOZIȚIILE CONDIȚIONALE

A. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ conține una sau mai multe subordonate condiționale. Această structură gramaticală ajută exegeza, oferind condițiile, motivele și cauzele pentru care are sau nu are loc acțiunea verbului principal. Existau patru tipuri de propoziții condiționale. Ele diferă de la una presupusă adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui până la una care era doar o dorință.

B. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ PRIMARĂ exprima o acțiune sau o stare presupusă adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui, deși era introdusă prin „dacă”. În câteva contexte putea fi tradus „deoarece” (Matei 4:3; Rom. 8:31). Oricum, asta nu înseamnă că toate CONDIȚIONALELE PRIMARE sunt adevărate. Ele erau folosite adesea pentru a prezenta o idee într-o discuție sau pentru a sublinia o eroare (Matei 12:27).

C. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ SECUNDARĂ este numită adesea „opusă adevărului”. Afirmă ceva fals pentru a exprima o idee. Exemple:

1. „Dacă ar fi un proroc, ceea ce nu este, ar ști cine și ce fel de femeie este cea care se atinge de El, dar nu știe” (Luca 7:39).
2. „Dacă ați crede pe Moise, dar nu îl credeți, M-ați crede și pe Mine, dar nu Mă credeți” (Ioan 5:46).
3. „Dacă aș mai căuta să plac oamenilor, ceea ce nu caut, n-aș fi robul lui Hristos, ceea ce sunt” (Gal. 1:10).

D. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ TERȚIARĂ vorbește despre o acțiune viitoare posibilă. Afirmă adesea probabilitatea acelei acțiuni. De obicei vorbește despre un eveniment neprevăzut. Acțiunea verbului din principală face posibilă acțiunea din subordonata condițională. Exemple din 1 Ioan: 1:6-10; 2:4,6,9,15,20,21,24,29; 3:21; 4:20; 5:14,16.

E. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ DE GRADUL IV este cea mai îndepărtată de realitate. Este rar folosită în NT. De fapt, nu există nicio SUBORDONATĂ CONDIȚIONALĂ DE GRADUL IV în care ambele părți ale condiției să se potrivească definiției. Un exemplu de SUBORDONATĂ CONDIȚIONALĂ DE GRADUL IV parțială la începutul frazei este subordonata din 1 Petru 3:14. Un exemplu de SUBORDONATĂ CONDIȚIONALĂ DE GRADUL IV la sfârșitul frazei este Fapte 8:31.

VIII. INTERDICȚII

A. IMPERATIVUL PREZENT cu PARTICULA MĚ accentuează adesea (dar nu mereu) încetarea unei acțiuni aflate în desfășurare. Exemple: „Nu vă [mai] strângeți comori pe pământ...” (Matei 6:19); „nu vă [mai] îngrijorați de viața voastră...” (Matei 6:25); „Să nu mai dați în stăpânirea păcatului mădularele voastre, ca niște unelte ale nelegiurii...” (Rom. 6:13); „Să nu [mai] întristați pe Duhul Sfânt al lui Dumnezeu ...” (Efes. 4:30) și „Nu vă [mai] îmbătați de vin...” (Efes. 5:18).

B. AORISTUL CONJUNCTIV cu PARTICULA MĚ accentuează că „nici măcar să nu începeți să”. Exemple: „Să nu credeți că...” (Matei 5:17); „Nu vă îngrijorați...” (Matei 6:31); „Să nu-ți fie rușine” (2 Tim. 1:8).

C. MODUL CONJUNCTIV cu NEGAȚIE DUBLĂ este o negație foarte puternică: „niciodată, nu, niciodată” sau „în nici un caz”. Exemple: „în veac nu va vedea moartea” (Ioan 8:51); „nu voi ... niciodată ...” (1 Cor. 8:13).

IX. ARTICOLUL

A. În greaca koine, ARTICOLUL HOTĂRÂT avea aceeași utilizare ca în limba română. Funcția lui principală era aceea de a puncta, el fiind o modalitate de a atrage atenția asupra unui cuvânt, a unui nume sau a unei sintagme. În NT, utilizarea lui diferă de la scriitor la scriitor. ARTICOLUL HOTĂRÂT mai putea fi:

1. procedeu contrastant, precum PRONUMELE demonstrativ;
2. modalitate de a vorbi despre un SUBIECT sau o persoană anterioară;
3. modalitate de a identifica SUBIECTUL într-o propoziție cu VERB copulativ. Ex. „Dumnezeu este Duh” (Ioan 4:24); „Dumnezeu e lumină” (1 Ioan 1:5); „Dumnezeu este dragoste” (1 Ioan 4:8, 16).

B. În greaca koine nu exista ARTICOL NEHOTĂRÂT cum există în limba română „un/o”. Lipsa ARTICOLULUI HOTĂRÂT putea însemna:

1. concentrarea asupra caracteristicilor sau a calității unui lucru
2. concentrarea asupra categoriei unui lucru

C. Scriitorii NT foloseau ARTICOLUL în moduri foarte diferite.

X. MODALITĂȚI DE ACCENTUARE ÎN GREACA NOULUI TESTAMENT

A. Tehnicile de accentuare din NT variază de la scriitor la scriitor. Cei mai consecvenți și mai convenționali scriitori au fost Luca și scriitorul Evreilor.

B. Am afirmat mai devreme că INDICATIVUL AORIST ACTIV era standard și nemarcat pentru accentuare și că oricare alt TIMP, DIATEZĂ sau MOD este semnificativ pentru exegeză. Asta nu înseamnă că INDICATIVUL AORIST ACTIV nu este semnificativ adesea din punct de vedere gramatical. Ex.: Rom. 6:10 (de două ori).

C. Ordinea cuvintelor în greaca koine

1. Greaca koine era o limbă conjugată, care nu depindea de ordinea cuvintelor, ca limba engleză. Așadar, autorul putea schimba ordinea obișnuită a cuvintelor pentru a arăta:

- a. ce voia să scoată în evidență pentru cititor
- b. ce credea el ca va fi surprinzător pentru cititor
- c. ce presimțea

2. Ordinea normală a cuvintelor în limba greacă a rămas o chestiune neclarificată. Oricum, ordinea presupusă normală este:

- a. pentru VERBELE copulative:
 - (1) VERB
 - (2) SUBIECT
 - (3) COMPLEMENT
- b. pentru VERBELE TRANZITIVE
 - (1) VERB
 - (2) SUBIECT
 - (3) COMPLEMENT
 - (4) COMPLEMENT INDIRECT

(5) LOCUȚIUNE PREPOZIȚIONALĂ

b. pentru LOCUȚIUNI SUBSTANTIVALE:

(1) SUBSTANTIV

(2) DETERMINANT

(3) LOCUȚIUNE PREPOZIȚIONALĂ

3. Ordinea cuvintelor poate fi o chestiune exegetică extrem de importantă. Exemple:

a. „mâna dreaptă mi-au dat-o mie și lui Barnaba de însoțire” (Gal. 2:9). Expresia „mâna dreaptă de însoțire” este împărțită și pusă la început pentru a-i arăta importanța.

b. sintagma „cu Cristos” a fost pusă la început. Moartea lui era importantă (Gal. 2:20).

c. construcția „în multe rânduri și în multe chipuri” (Evrei 1:1) a fost pusă la început. Ea contrasta cu faptul că Dumnezeu S-a auto-revelat, nu cu revelația în sine.

D. De obicei, un anumit grad de accentuare era arătat de:

1. repetiția PRONUMELUI care se afla deja în forma conjugată a VERBULUI. Ex.: „Eu Însumi sunt cu voi...” (Matei 28:20).

2. absența unei CONJUNCȚII așteptate sau a altor cuvinte de legătură între cuvinte, între expresii, între subordonate sau între propoziții. Asta se numește „omiterea conjuncțiilor” („dezlegat”). Cuvântul de legătură era așteptat, așa că lipsa lui atrăgea atenția. Exemple:

a. Fericirile, Matei 5:3 și următoarele (accentua lista)

b. Ioan 14:1 (un subiect nou)

c. Rom. 9:1 (secțiune nouă)

d. 2 Cor. 12:20 (accentua lista)

3. Repetarea cuvintelor și a expresiilor dintr-un anumit context. Ex.: „laude slavei Lui” (Efes. 1:6, 12, 14). Această expresie a fost folosită pentru a arăta lucrarea fiecăreia dintre persoanele Trinității.

4. Folosirea unei expresii sau a unui joc de cuvinte (sunete)

a. eufemisme – cuvinte care înlocuiesc subiecte tabu, precum „somn” pentru moarte (Ioan 11:11-14) sau „picior” pentru organul genital masculin (Rut 3:7-8; 1 Sam. 24:3)

b. circumlocuțiuni – cuvinte substitute pentru numele lui Dumnezeu, precum „Împărăția cerurilor” (Matei 3:2) sau „un glas din ceruri” (Matei 3:17)

c. FIGURI DE STIL

(1) exagerări imposibile (Matei 3:9; 5:29-30; 19:24)

(2) exagerări ușoare (Matei 3:5; Fapte 2:36)

(3) personificări (1 Cor. 15:55)

(4) ironia (Gal. 5:12)

(5) pasaje poetice (Fil. 2:6-11)

(6) jocuri de sunete între cuvinte

(a) „biserică”

(i) „biserică” (Efes. 3:21)

(ii) „chemare” (Efes. 4:1,4)

(iii) „chemat” (Efes. 4:1,4)

(b) „liber”

(i) „femeie liberă” (Gal. 4:31)

- (ii) „libertate” (Gal. 5:1)
- (iii) „liber” (Gal. 5:1)
- a. limbaj idiomatic – limbaj specific de obicei din punct de vedere cultural și lingvistic:
 - (1) folosirea cu sens figurat a cuvântului „mâncare” (Ioan 4:31-34)
 - (2) folosirea cu sens figurat a cuvântului „Templu” (Ioan 2:19; Matei 26:61)
 - (3) idiomul ebraic pentru „compasiune”, „ură” (Gen. 29:31; Deut. 21:15; Luca 14:36; Ioan 12:25; Rom. 9:13)
 - (4) „toți” versus „mulți”. Compară Isaia 53:6 („toți”) cu 53:11, 12 („mulți”). Termenii sunt sinonimi, după cum demonstrează Rom. 5:18,19.
- 5. Folosirea unei expresii în loc de un cuvânt. Ex.: „Domnul Isus Cristos”
- 6. Folosirea specială a lui *auto*
 - a. când este articulat (funcție atributivă) este tradus „același”
 - b. când nu este articulat (funcție predicativă) era tradus ca PRONUME REFLEXIV DE ÎNTĂRIRE – „însuși”, „însăși”.
- E. Studentul care citește Biblia în altă limbă decât greaca poate identifica accentuările în câteva moduri:
 - 1. folosirea unui dicționar analitic și a unui comentariu grec/român
 - 2. compararea traducerilor în limba română, în special a celor traduse după principii diferite. Ex.: compararea unei traduceri „cuvânt cu cuvânt” (KJV, NKJV, ASV, NASB, RSV, NRSV) cu un „echivalent dinamic” (Williams, NIV, NEB, REB, JB, NJB, TEV). Un mare ajutor în acest caz ar fi *Douăzeci și șase de traduceri ale Bibliei*, publicată de Baker.
 - 3. folosirea *Bibliei accentuată*, de Joseph Bryant Rotherham (Kregel, 1994)
 - 4. folosirea unei traduceri foarte literale
 - a. *Versiunea americană standard* din 1901
 - b. *Traducerea literală a Bibliei a lui Young*, de Robert Young (Guardian Press, 1976)

Studiul gramaticii este plictisitor, dar necesar pentru o exegeză corectă. Aceste scurte definiții, comentarii și exemple vin să-i încurajeze și să-i ajute pe cei care nu știu să citească în limba greacă să folosească observațiile gramaticale din acest volum. Cu siguranță aceste definiții sunt foarte simplificate. Ele nu ar trebui folosite într-o manieră autoritară, inflexibilă, ci ca mijloace ajutătoare pentru o înțelegere mai profundă a sintaxei Noului Testament. Sper că aceste definiții vor ajuta cititorii și să înțeleagă comentariile altor mijloace adiționale de studiu precum comentariile tehnice ale Noului Testament.

Trebuie să ne putem verifica exegeza bazați pe informațiile din textele Scripturii. Gramatica este una dintre informațiile care ne ajută cel mai mult; alte informații ar mai fi contextul istoric și cel literar, folosirea contemporană a cuvintelor și pasajele paralele.

ANEXA 2

CRITICA TEXTUALĂ

Acest subiect va explica observațiile textuale din acest comentariu. Va fi folosită schița următoare:

- I. Sursele textuale ale Bibliei:
 - A. Vechiul Testament
 - B. Noul Testament
- II. Scurtă explicare a problemelor și teoriilor „criticii inferioare”, numită și „critică textuală”
- III. Sugestii pentru lectură suplimentară

- I. Sursele textuale ale Bibliei:
 - A. Vechiul Testament

1. Textul masoretic (TM) – textul ebraic format doar din consoane; a fost inventat de rabinul Aquiba în anul 100 d.Hr. Vocalele, accentele, notele de pe margine, punctuația și instrumentele au început să fie introduse în secolul al VI-lea D.Hr., proces încheiat în secolul al IX-lea D.Hr. Ele au fost introduse de o familie de cărturari evrei cunoscuți ca „Masoreții”. Ei au folosit aceeași formă textuală ca cea din Mișna, Talmud, Targum, Peshitta și din Vulgată.

2. Septuaginta (LXX) – tradiția spune că LXX a fost scrisă de 70 de cărturari evrei în 70 de zile pentru biblioteca din Alexandria, sponsorizați de regele Ptolemeu al II-lea (285-246 Î. Cr.). Se presupune că traducerea a fost cerută de un conducător evreu care locuia în Alexandria. Această tradiție vine din „Scrisoarea lui Aristeas”. LXX s-a bazat în mare parte pe o tradiție textuală ebraică diferită de textul rabinului Aquiba (TM).

3. Manuscrisele de la Marea Moartă (MMM) – au fost scrise în perioada romană de dinainte de Cristos (200 Î. Cr.-70 D.Hr.) de o sectă de separatiști evrei numită „eseenii”. Manuscrisele ebraice, găsite în câteva locuri în apropiere de Marea Moartă, demonstrează o familie textuală oarecum diferită din spatele TM și LXX.

4. Câteva exemple ale modului în care compararea acestor texte i-a ajutat pe exegeți să înțeleagă VT:

a. LXX i-a ajutat pe traducători și pe cercetători să înțeleagă TM

(1) Isaia 52:14 în LXX – „După cum pentru mulți [el] a fost o pricină de groază”

(2) Isaia 52:14 în TM – „După cum pentru mulți [tu] ai fost o pricină de groază”

(3) În Isaia 52:15 este confirmată deosebirea de PRONUME

(a) în LXX – „pentru multe popoare va fi o pricină de bucurie”

(b) în TM – „el a înviorat multe popoare”

b. MMM i-a ajutat pe traducători și pe cercetători să înțeleagă TM

(1) Isaia 21:8 în MMM – „apoi văzătorul a strigat: «am stat mereu în turnul meu de pază...»”

(2) Isaia 21:8 în TM – „Apoi am strigat ca un leu: «Doamne, am stat mereu în turnul meu de pază ziua...»”

c. LXX și MMM au ajutat la clarificarea lui Isaia 53:11

(1) LXX și MMM – „După ce munca sufletului Lui va vedea lumina, Se va înviora”

(2) TM – „Va vedea rodul muncii sufletului Lui și Se va înviora”

B. Noul Testament

1. Există peste 5.300 de manuscrise integrale sau parțiale ale Noului Testament grecesc. Aproximativ 85 sunt scrise pe papirusuri și 268 sunt scrise doar cu majuscule (unciale). Mai târziu, aproximativ în secolul al IX-lea D.Hr., a apărut un scris semi-cursiv (cu litere mici). Există aproximativ 2.700 de manuscrise grecești scrise. Mai avem și 2.100 de copii ale listelor cu textele Scripturii folosite în închinare.

2. Aproximativ 85 de manuscrise grecești care conțin părți din NT scrise pe papirusuri sunt păstrate în muzee. Unele datează din secolul al II-lea D.Hr., dar cele mai multe sunt din secolele III și IV. Nici unul dintre aceste manuscrise nu conține întregul NT. Faptul că acestea sunt cele mai vechi copii ale NT nu înseamnă că au cele mai puține variante. Multe dintre ele au fost copiate rapid pentru utilizare locală, procesul nefiind practicat cu foarte multă grijă. Așadar, ele au multe diferențe.

3. Codex Sinaiticus, cunoscut după litera ebraică \aleph (*alef*) sau (01), a fost găsit la mănăstirea Sfânta Ecaterina de pe muntele Sinai de Tischendorf. Datează din secolul al IV-lea și conține LXX din VT și NT grecesc. Este un text de tip alexandrin.

4. Codex Alexandinus, cunoscut ca „A” sau (02), este un manuscris grecesc din secolul al V-lea care a fost găsit în Alexandria, în Egipt.

5. Codex Vaticanus, cunoscut ca „B” sau (03), datează de la mijlocul secolului al IV-lea D.Hr. Conține LXX din VT și NT grecesc. Este un text de tip alexandrin.

6. Codex Ephraemi, cunoscut ca „C” sau (04), este un manuscris grecesc din secolul al V-lea care a fost distrus parțial.

7. Codex Bazaе, cunoscut ca „D” sau (05), este un manuscris grecesc din secolul al V-lea sau al VI-lea. Era cel mai important reprezentant al „textelor vestice”. Conține multe adaosuri și era principala sursă grecească pentru traducerea King James.

8. Manuscrisele Noului Testament pot fi grupate în trei sau chiar patru familii care au anumite caracteristici comune.

a. textul alexandrin din Egipt

(1) P75, P66 (aproximativ din anul 200 D.Hr.), conține Evangheliile

(2) P46 (aproximativ din anul 225 D.Hr.), conține epistolele lui Pavel

(3) P72 (aproximativ din anul 225-250 D.Hr.), conține Petru și Iuda

(4) Codex B., numit „Vaticanus” (aproximativ din anul 325 D.Hr.), include întregul VT și NT

(5) Origen citează din acest tip de text

(6) Alte manuscrise care conțin acest tip de text sunt \aleph , C, L, W, 33

b. Texte vestice din Africa de Nord

(1) citate din părinții Bisericii din Africa de Nord, din Tertulian, din Ciprian și din traduceri din latina veche

(2) citate din Ireneus

(3) citate din Tatian și din traduceri din siriana veche

(4) Codex D „Bezae” urmează tipul acestui text

c. texte bizantine estice de la Constantinopole

(1) acest tip se reflectă în peste 80% din cele 5.300 de manuscrise

- (2) citate de părinții bisericii din Antiohia, Siria, Capadocieni, Crisostom și Terodoret
- (3) Codex A, doar în Evanghelii
- (4) Codex E (secolul al VIII-lea) pentru întregul NT
- d. al patrulea tip posibil este cel „Ceazarian” din Palestina
 - (1) se vede la început doar în Marcu
 - (2) este folosit și în P45 și în W

II. Scurte explicații ale problemelor și teoriilor „criticii inferioare” sau ale „criticii textuale”

A. Cum au apărut diferențele

- 1. din neatenție sau din întâmplare (în cele mai multe cazuri)
 - a. greșeală de vedere în copierea manuală care constă în citirea celui de-al doilea dintre două cuvinte asemănătoare, omițând așadar toate cuvintele dintre ele (homoioteleuton)
 - (1) greșeală de vedere care constă în omiterea literei duble dintr-un cuvânt sau dintr-o expresie (haplografie)
 - (2) greșeală de gândire care constă în repetarea unei expresii sau a unui rând al unui text grecesc (ditografie)
 - b. o eroare de auz în copierea după dictare în cazul unei greșeli de pronunție (itacism). De obicei greșelile de pronunție implică cuvinte grecești care sună asemănător.
 - c. Primele texte grecești nu erau împărțite pe capitole sau pe versete, aveau punctuație sumară sau absentă și nu aveau spațiu între cuvinte. Literele pot fi împărțite în diferite moduri pentru a forma cuvinte diferite.
- 2. intenționate
 - a. au fost făcute schimbări pentru a îmbunătăți forma gramaticală a textului copiat
 - b. au fost făcute schimbări pentru a face textul să fie în conformitate cu alte texte biblice (armonizarea paralelelor)
 - c. au fost făcute schimbări prin combinarea a două sau mai multe variante de citire într-un text lung (conflație)
 - d. au fost făcute schimbări pentru a corecta o problemă sesizată în text (1 Cor. 11:27 și 1 Ioan 5:7-8)
 - e. unele informații suplimentare precum contextul istoric sau exegeza corectă a textului au fost adăugate pe margine de un scrib, dar introduse în text de un al doilea scrib (Ioan 5:4)

B. Principiile de bază ale criticii textuale (instrucțiuni logice pentru determinarea textului original atunci când există diferențe)

- 1. cel mai ciudat sau mai neobișnuit text din punct de vedere gramatical este, probabil, originalul
- 2. cel mai scurt este, probabil, originalul
- 3. cel mai vechi text primește credibilitate mai mare datorită apropierii istorice de original, toate celelalte aspecte fiind egale
- 4. manuscrisele provenite din locuri diferite din punct de vedere geografic conțin de obicei varianta originală
- 5. sunt preferate textele mai sărace din punct de vedere doctrinar, mai ales cele în legătură cu probleme teologice din perioada schimbărilor din manuscris, precum Trinitatea în 1 Ioan 5:7-8

6. textul care explică cel mai bine originea celorlalte variante
7. două citate care ajută la descoperirea echilibrului din aceste variante care creează probleme:
 - a. J. Harold Greenlee, *Introducere în critica textuală a Noului Testament*, p. 68
„Nicio doctrină creștină nu atâră de un text discutabil; iar cel care studiază Noul Testament nu trebuie să vrea ca textul lui să fie mai ortodox sau mai puternic doctrinar decât originalul inspirat.”

- b. W. A. Criswell i-a spus lui Greg Garrison de la *The Birmingham News* că el (Criswell) nu crede că toate cuvintele din Biblie sunt inspirate, „cel puțin nu toate cuvintele care au ajuns la publicul modern după secole de traducători.” Criswell a spus: „Eu cred că toată convingerea în critica textuală. De exemplu, cred că ultima jumătate a capitolului 16 din Marcu este o erezie: nu este inspirat, ci doar inventat... Când îl compari cu manuscrisele din trecut, nu există acea concluzie la Evanghelia lui Marcu. Cineva a adăugat-o...”

Și patriarhul infailibililor de la Convenția Bapțiștilor din Sud a pretins că „interpolarea” este evidentă și în Ioan 5, în povestirea despre Isus la scăldătoarea din Betesda. El dezbate și cele două prezentări diferite ale morții lui Iuda (Matei 27 și Faptele apostolilor 1): „Este doar o viziune diferită asupra suicidului.” Criswell a spus: „Dacă este în Biblie, există o explicație pentru acest lucru. Iar cele două prezentări ale sinuciderii lui Iuda sunt în Biblie.” Criswell a adăugat: „Critica textuală în sine este o știință minunată. Nu este efemeră sau impertinentă. Este dinamică și centrală...”

III. Problemele de manuscris (critica textuală)

A. Sugestii pentru lectură suplimentară:

1. *Critica biblică: istorică, literară și textuală*, de R.H. Harrison
2. *Textul Noului Testament: transmiterea, denaturarea și refacerea*, de Bruce M. Metzger
3. *Introducere în critica textuală a Noului Testament*, de J. H Greenlee

ANEXA 3

GLOSAR

Adoptivism (înfier) – una dintre primele concepții a relației lui Isus cu dumnezeirea. Afirma că Isus a fost un om normal din toate punctele de vedere și că a fost adoptat într-un mod special de Dumnezeu la botez (Matei 3:17, Marcu 1:11) sau la înviere (Rom. 1:4). Isus a dus o viață exemplară, așa încât Dumnezeu, la un moment dat (botez, înviere) L-a adoptat ca „fiul” Lui (Rom. 1:4; Fil. 2:9). Acesta era un punct de vedere minor al Bisericii primare și al secolului al VIII-lea. În loc ca Dumnezeu să devină om (înfier), lucrurile se schimbă, iar acum omul devine Dumnezeu!

E greu de explicat felul în care Isus, Dumnezeu Fiul, zeitate pre-existentă, a fost răsplătit sau lăudat pentru o viață exemplară. Dacă era deja Dumnezeu, cum să fie răsplătit? Dacă a avut slavă divină încă de dinaintea creației, cum să fie onorat mai mult? Deși ne este greu să înțelegem, Tatăl L-a onorat cumva pe Isus într-un mod special pentru împlinirea perfectă a voinței Tatălui.

Școala alexandrină – metodă de exegeză a Bibliei care a apărut în Alexandria, Egipt în secolul al II-lea D.Hr. Folosește principiile exegetice de bază ale lui Philo, un urmaș al lui Plato. Este numită adesea „metoda alegorică”. A fost folosită de Biserică până la Reformă. Susținătorii ei cei mai de seamă erau Origen și Augustin. Vezi Moises Silva, *A citit Biserica greșit Biblia?* (Academic, 1987)

Alexandrin – manuscris din Alexandria, Egipt, din secolul al V-lea în limba greacă. Cuprinde Vechiul Testament, scrierile apocrife și cea mai mare parte a Noului Testament. Este unul dintre cei mai importanți martori la Noul Testament grecesc (în afară de părți din Matei, Ioan și 2 Corinteni). Când acest manuscris, numit „A” și manuscrisul „B” (Vaticanus) sunt de acord într-un aspect, el este considerat original de cei mai mulți cercetători, în cele mai multe cazuri.

Alegorie – tip de exegeză biblică dezvoltat în iudaismul alexandrin. A fost popularizat de Philo din Alexandria. Esența ei principală este dorința de a face Scriptura relevantă pentru o anumită cultură sau pentru un anumit sistem filosofic ignorând contextul istoric și/sau literar al Bibliei. Caută un înțeles ascuns sau spiritual dincolo de fiecare verset al Scripturii. Trebuie să recunoaștem că Isus, în Matei 13 și Pavel, în Galateni 4, au folosit alegoria pentru a exprima adevărul. Dar nu era alegorie strictă, ci doar un tip de alegorie.

Dicționar analitic – unealtă de cercetare care permite identificarea fiecărei forme grecești din Noul Testament. Este o compilație de forme și definiții de bază în ordinea alfabetică greacă. În combinație cu o traducere printre rânduri, le permite cititorilor creștini care nu cunosc limba greacă să analizeze Noul Testament grecesc din punct de vedere gramatical și sintactic.

Analogie a Scripturii – expresia folosită pentru a descrie concepția conform căreia toată Biblia este inspirată de Dumnezeu, nefiind, așadar, contradictorie, ci complementară. Această afirmație prezumptivă este baza pentru folosirea pasajelor paralele în exegeza unui text biblic.

Ambiguitate – nesiguranța de rezultatele dintr-un document scris când există două sau mai multe sensuri posibile sau când se vorbește despre două sau mai multe lucruri în același timp. Este posibil ca Ioan să fi folosit intenționat ambiguitatea (două înțelesuri).

Antropomorf – acest termen înseamnă „a avea caracteristici asociate cu ființele umane” și este folosit pentru a descrie limbajul nostru religios folosit pentru Dumnezeu. Cuvântul vine de la termenul grec folosit pentru „omenire”. Cu alte cuvinte, noi vorbim despre Dumnezeu ca și cum El ar fi om. Dumnezeu este descris în termeni fizici, sociologici și psihologici care se referă la ființe umane (Gen. 3:8; 1 Regi 22:19-23). Desigur, aceasta este doar o analogie, dar nu putem folosi alte categorii sau alți termeni decât cei umani. Așadar, cunoștința noastră despre Dumnezeu, deși adevărată, este limitată.

Școala antiohiană – metodă de exegeză biblică apărută în Antioh, Siria, în secolul al III-lea D.Hr. ca reacție la metoda alegorică din Alexandria, Egipt. Scopul ei de bază era să se concentreze asupra înțelesului istoric al Bibliei. Interpreta Biblia ca literatură obișnuită, omenească. Această școală s-a implicat în controversa cu privire la natura duală (nestorianism) sau singulară a lui Cristos (pe deplin Dumnezeu și pe deplin om). A fost etichetată ca eretică de Biserica romano-catolică și s-a mutat în Persia, dar a avut influență minoră. Principiile ei hermeneutice de bază au devenit mai târziu principii exegetice pentru reformatorii protestanți clasici (Luther și Calvin).

Antitetic – unul dintre cei trei termeni descriptivi care denotă relația între versurile poeziei ebraice. Este vorba despre versurile cu sens opus (Prov. 10:1, 15:1).

Literatura apocaliptică – acesta era un gen ebraic predominant, posibil unic. Era un tip de scriere secretă folosită în vremurile în care evreii au fost invadați și cucerți de puteri mondiale străine. Ea afirma că un Dumnezeu personal și mântuitor a creat și controlează evenimentele mondiale și că El manifesta un interes și o grijă specială pentru Israel. Această literatură promitea victoria finală prin efortul special al lui Dumnezeu.

Avea multe simboluri și era foarte entuziastă, cu mulți termeni secreți. Exprima adesea adevărul în culori, numere, viziuni, vise, meditație angelică, cuvinte cu un cod secret și adesea printr-un dualism puternic între bine și rău.

Câteva exemple ale acestui gen sunt (1) din VT, Ezechel (capitolele 36-48), Daniel (capitolele 7-12), Zaharia și (2) din NT, Matei 24; Marcu 13; 2 Tes. 2 și Apocalipsa.

Apologet (apologetică) – vine din cuvântul de bază grec pentru „apărare legală”. Este o ramură a teologiei care încearcă să dea dovezi și argumente raționale pentru credința creștină.

A priori – sinonim cu termenul „presupunere”. Implică raționamente din definiții, principii sau poziții acceptate anterior, presupuse a fi adevărate. Ceva acceptat fără examinare sau analiză.

Arian – Isus exista de dinaintea creației, dar nu era divin (nu avea aceeași esență ca Tatăl), probabil urmând Prov. 8:22-31. El a fost provocat de episcopul Alexandriei, care a început (în anul 318 d.Hr.) o controversă care a durat mulți ani. Arianismul a devenit crezul oficial al Bisericii Orientale. Consiliul de la Niceea din anul 325 d.Hr. l-a condamnat pe Arius și a afirmat egalitatea deplină și dumnezeirea Fiului.

Aristotel – unul dintre filosofi Greciei antice, elevul lui Plato și profesorul lui Alexandru cel Mare. Chiar și astăzi el are influență asupra multor domenii ale științei moderne, el punând accent pe cunoștința prin observare și clasificare. Aceasta este una dintre tezele metodei științifice.

Autografe – nume dat scrierilor originale ale Bibliei. Toate aceste manuscrise originale (scrise de mână) au fost pierdute. Au rămas doar copiile copiilor. Ele sunt sursa multor variante textuale din manuscrisele ebraice și grecești și din versiunile străvechi.

Bezae – manuscris în limba greacă și latină din secolul al VI-lea. Este numit „D”. Conține Evangheliile, Faptele apostolilor și câteva dintre epistolele generale. Este caracterizat de numeroase adaosuri ale scribilor. Este baza pentru „Textus Receptus”, manuscrisul tradițional important din spatele versiunii King James.

Prejudecată – termen folosit pentru a descrie o înclinare puternică spre un obiect sau spre un punct de vedere. Este gândirea în care imparțialitatea în privința unui obiect sau a unui punct de vedere este imposibilă. Este o poziție prejudiciată.

Autoritate biblică – termenul este folosit cu un înțeles foarte specific. Este definit ca înțelegerea a ceea ce a spus autorul original pentru vremea lui și aplicarea acestui adevăr în zilele noastre. Autoritatea biblică este definită de obicei ca considerarea Bibliei singura noastră călăuză cu autoritate. Dar, în lumina interpretărilor actuale neadecvate, am limitat conceptul la interpretarea Bibliei după tezele metodei istorico-gramaticale.

Canon – termen care descrie poziția centrală lui Isus. Eu îl folosesc în legătură cu conceptul că Isus este Domnul întregii Biblie. Vechiul Testament privește către El și El este împlinirea și țelul Vechiului Testament (Matei 5:17-48).

Comentariu – tip specializat de carte de cercetare. Prezintă istoricul general al unei cărți a Bibliei. Ulterior încearcă să explice sensul fiecărei părți a cărții. Unele se axează pe aplicație, în timp ce altele prezintă textul într-o manieră mai tehnică. Aceste cărți sunt utile, dar ar trebui folosite după un studiu personal preliminar. Exegezele comentatorului nu ar trebui acceptate niciodată fără critici. De obicei este foarte utilă compararea câtorva comentarii din perspective teologice diferite.

Concordanță – unealtă de căutare pentru studiu biblic. Enumeră fiecare apariție a fiecărui cuvânt din VT și din NT. Ajută în câteva moduri: (1) determinarea cuvântului ebraic sau grec din spatele oricărui cuvânt în limba română; (2) compararea pasajelor în care a fost folosit același cuvânt ebraic sau grec; (3) arată locurile în care doi termeni ebraici sau grecești au fost traduși cu același cuvânt în limba română; (4) arată frecvența utilizării anumitor cuvinte în anumite cărți sau la anumiți scriitori; (5) ajută la găsirea unui pasaj din Biblie (Walter Clark, *Utilizarea mijloacelor adiționale grecești de studiu ale Noului Testament*, pp. 54-55).

Manuscrisele de la Marea Moartă – o serie de texte antice scrise în ebraică și în aramaică găsite lângă Marea Moartă în 1947. Ele au fost bibliotecile religioase ale iudaismului sectant din primul secol. Presiune stăpânirii romane și războaiele zeloților din anii 60 i-a făcut să ascundă manuscrisele în peșteri sau în gropi, puse în oale ceramice închise ermetic. Ele ne-au ajutat să înțelegem contextul istoric al Palestinei primului secol și au confirmat acuratețea textului masoretic, cel puțin în perioada timpurie de dinaintea lui Cristos. Ele sunt prescurtate „MMM”.

Deductivă – metodă a logicii sau a gândirii, care pornește de la principii generale și ajunge la aplicații specifice prin gândire. Este opusă gândirii inductive, care reflectă metoda științifică de trecere de la specificități observate la concluzii (teorii) generale.

Dialectic – metodă a gândirii în care lucrurile care par contradictorii sau paradoxale sunt ținute în tensiune, căutând un răspuns unic ce include ambele părți ale paradoxului. Multe doctrinele biblice conțin perechi dialectale: predestinare – liberul arbitru; siguranță – perseverență; credință – fapte; decizie – ucenicie; libertate creștină – responsabilitate creștină.

Diaspora – termenul tehnic grecesc folosit de evreii palestinieni pentru a-i descrie pe ceilalți evrei care trăiau în afara granițelor geografice ale Țării Făgăduinței.

Echivalent dinamic – teorie a traducerii Bibliei. Traducerea Bibliei poate fi privită ca un șir neîntrerupt de la concordanța „cuvânt cu cuvânt”, în care un cuvânt în limba română trebuie să înlocuiască fiecare cuvânt în limba ebraică sau greacă, la o „parafrază”, în care este tradusă doar ideea, într-o concordanță mai mică cu exprimarea originală. „Echivalentul dinamic” se află între aceste două teorii, care încearcă să ia în serios textul original, dar îl traduce prin forme gramaticale și expresii moderne. O dezbateră foarte bună a acestor diferite teorii ale traducerilor se află în Fee și Stuart, *Biblia ca literatură*, p. 35 și în introducerea de la TEV făcută de Robert Bratcher.

Eclectic – termen folosit în legătură cu critica textuală. Se referă la practica de a alege variante din diferite manuscrise pentru a ajunge la un text despre care se presupune că este apropiat de manuscrisele originale. Respinge concepția că orice familie a manuscriselor grecești conține originalele.

Eisegeză – opusul exegezei. Dacă exegeza este o „scoateră” a intenției autorului original, termenul implică o „introducere” a unei idei sau păreri străine.

Etimologie – aspect al studiului cuvintelor care încearcă să stabilească sensul original al unui cuvânt. De la acest sens de bază, utilizările specializate sunt mai ușor de identificat. În exegeză, nu etimologia este cheia, ci sensul și întrebuințarea contemporană a unui cuvânt.

Exegeză – termenul tehnic pentru interpretarea unui anumit pasaj. Înseamnă „a scoate” (din text), adică scopul nostru este cel de a înțelege intenția autorului original în lumina contextului istoric, a contextului literar, a sintaxei și a sensului cuvintelor în contemporaneitate.

Gen – termen francez care denotă diferite tipuri de literatură. Scopul termenului este împărțirea formelor literare în categorii cu caracteristici comune: narațiune istorică, poezie, proverb, literatură apocaliptică și legislație.

Gnosticism – cele mai multe dintre cunoștințele noastre despre această erezie vin din scrierile gnostice din secolul al II-lea. Dar primele idei au apărut în primul secol (și înainte).

Unele teze ale lui Valentin și ale gnosticismului cerintian din secolul al doilea sunt următoarele: (1) materia și duhul erau co-eterne (dualism ontologic). Materia este rea, duhul este bun. Dumnezeu, care este duh, nu poate fi implicat direct în facerea lucrurilor rele; (2) există emanații (*eoni* sau trepte angelice) între Dumnezeu și materie. Ultimul sau cel mai de jos era YHWH din VT, care a făcut universul (*kosmos*); (3) Isus era o emanație la fel ca YHWH, dar mai sus pe scară, mai aproape de adevăratul Dumnezeu. Unii L-au pus pe ultima treaptă, dar totuși mai jos decât Dumnezeu și cu siguranță nu ca zeitate încarnată (Ioan 1:14). Deoarece materia este rea, Isus nu putea să aibă un trup uman și totuși să fie divin. El era o năluca spirituală (1 Ioan 1:1-3; 4:1-6) și (4) mântuirea se obține prin credința în Isus alături de cunoștințe speciale, deținute doar de

persoane speciale. Cunoștința (parolele) erau necesare pentru trecerea prin sferile raiului. Și legalismul ebraic era necesar pentru a ajunge la Dumnezeu.

Falșii învățători gnostici susțineau două sisteme etice opuse: (1) pentru unii, stilul de viață nu avea nicio legătură cu mântuirea. Ei considerau mântuirea și spiritualitatea închise în cunoștința secretă (parole) prin sferile angelice (*eons*) sau (2) pentru alții, stilul de viață era crucial pentru mântuire. Ei accentuau o viață ascetică dovadă a adevăratei spiritualități.

Hermeneutică – termen tehnic folosit pentru principiile exegezei. Este un set de instrucțiuni specifice și o artă/un dar. Biblică sau sfântă, hermeneutica este împărțită de obicei în două categorii: principii generale și principii speciale. Ele au legătură cu diferite tipuri de literatură din Biblie. Fiecare tip diferit (gen) are instrucțiunile lui unice, dar și unele ipoteze comune și procedee de interpretare.

Critică superioară – procedură a exegezei biblice care se concentrează pe contextul istoric și pe structura literară a unei anumite cărți din Biblie.

Expresie – cuvânt folosit pentru expresiile din diferite culturi care au un înțeles special, fără legătură cu sensul obișnuit al termenilor individuali. Câteva expresii moderne sunt: “teribil de bine,” sau “m-ai dat gata”. Și Biblia conține acest fel de expresii.

Iuminare – nume dat ideii că Dumnezeu a vorbit cu omul. Întregul concept este exprimat de obicei prin trei termeni: (1) revelație – Dumnezeu S-a implicat în istoria omenirii; (2) inspirație – El le-a dat anumitor oameni aleși interpretarea adecvată a faptelor Sale și (3) iluminare – El le-a dat oamenilor Duhul Său cel Sfânt pentru a-i ajuta să-I înțeleagă auto-revelarea.

Inductiv – metodă a logicii sau a gândirii care merge de la particular spre general. Este metoda empirică a științei moderne. Aceasta este, în esență, o metodă a lui Aristotel.

Interliniar – unealtă de cercetare care le permite celor care nu cunosc o limbă în care este scrisă Biblia să-i analizeze înțelesul și structura. Pune traducerea cuvânt cu cuvânt pe un nivel imediat sub limba originală în care a fost scrisă Biblia. Această unealtă, combinată cu un dicționar analitic, va da formele și definițiile de bază ale ebraicii și ale grecii.

Inspirație – conceptul conform căruia Dumnezeu a vorbit omenirii călăuzindu-i pe scriitorii Bibliei să Îi ateste clar și cu acuratețe revelația. Întregul concept este exprimat de obicei prin trei termeni: (1) revelație – Dumnezeu S-a implicat în istoria omenirii; (2) inspirație – El le-a dat anumitor oameni aleși interpretarea adecvată a faptelor Sale și (3) iluminare – El le-a dat oamenilor Duhul Său cel Sfânt pentru a-I ajuta să înțeleagă auto-revelarea.

Limbaj de descriere – termen folosit în legătură cu expresiile din Vechiul Testament. Vorbește despre lumea noastră în termenii celor cinci simțuri. Nu este și nu s-a vrut a fi o descriere științifică.

Legalism – atitudine caracterizată de o accentuare exagerată a regulilor și a ritualurilor. Tinde să se bazeze pe respectarea regulamentelor de către oameni pentru a fi acceptați de Dumnezeu și să deprecieze relația și să aprecieze performanța, ambele fiind aspecte importante ale legământului dintre un Dumnezeu sfânt și omenirea păcătoasă.

Literal – nume pentru metoda hermeneuticii din Antiohia, istorică și orientată spre text. Deși recunoaște prezența limbajului figurat, spune că exegeza implică sensul normal și evident al limbajului uman.

Gen literar – forme distincte pe care le poate lua comunicarea umană, precum poezia sau povestirea istorică. Fiecare tip de literatură are procedurile hermeneutice proprii în plus față de principiile generale pentru toată literatura scrisă.

Ansamblu literar – diviziune majoră de idei a unei cărți din Biblie. Poate fi format din câteva versete, paragrafe sau capitole. Este un capitol independent cu un subiect central.

Critică inferioară – vezi „critică textuală”.

Manuscris – diferite copii ale Noului Testament în limba greacă. De obicei ele sunt împărțite după (1) materialul pe care sunt scrise (papyrus, piele) sau după (2) forma scrierii în sine (numai majuscule sau cursiv). [În limba engleză] este abreviat „MS” (la singular) sau „MSS” (la plural).

Text masoretic – manuscrise ebraice ale Vechiului Testament din secolul al IX-lea, scrise de generații de cărturari evrei care conțin vocale și alte observații textuale. Alcătuiesc textul de bază pentru Vechiul Testament în limba engleză. Conținutul lui a fost confirmat istoric de manuscrisele ebraice, în special de Isaia, cunoscut din Manuscrisele de la Marea Moartă. Este abreviat „TM”.

Metonimie – figură de stil în care este folosit numele unui lucru pentru a reprezenta altceva asociat cu el. De exemplu „ceainicul fierbe” înseamnă de fapt „apa din ceainic fierbe”.

Fragmentele muratoriene – listă cu cărțile canonice ale Noului Testament. A fost scrisă în Roma înainte de anul 200 D.Hr. Cuprinde cele 26 de cărți pe care le conține și Noul Testament protestant. Asta arată clar că bisericile locale din diferite părți ale Imperiului Roman au stabilit „practic” canonul înaintea marilor consilii ale bisericilor din secolul al IV-lea.

Revelație naturală – categorie a auto-revelării de către Dumnezeu omului. Implică ordinea naturală (Rom .1:19-20) și responsabilitatea morală (Rom. 2:14-15). Este prezentată în Ps. 19:1-6 și în Rom. 1-2. Este diferită de revelația specială, care înseamnă auto-revelarea lui Dumnezeu în Biblie și în mod suprem prin Isus din Nazaret.

Această categorie teologică este accentuată din nou de mișcarea „bătrânul Pământ” a oamenilor de știință creștini (ex. scrierile lui Hugg Ross). Ei folosesc această categorie pentru a afirma că numai Dumnezeu deține adevărul. Natura este o ușă deschisă spre cunoștința despre Dumnezeu; este diferită de revelația specială (Biblia). Dă științei moderne posibilitatea de a cerceta ordinea naturală. Eu cred că este o oportunitate nouă și minunată de a mărturisi oamenilor științei moderne occidentale.

Nestorianism – Nestorius a fost patriarhul Constantinopolului în secolul în secolul al V-lea. A fost educat în Antioh, în Siria și a afirmat că Isus avea două naturi, una pe deplin umană și una pe deplin divină. Acest punct de vedere se abătea de la concepția ortodoxă a Alexandriei care susținea o singură natură. Preocuparea principală a lui Nestorius era numele de „mama lui Dumnezeu” dat Mariei. Nestorius a fost înfruntat de Ciril din Akexandria și, implicit, de întreaga lui educație antiohiană.

Antiohul era cartierul general al interpretării istorice, gramaticale și textuale a Bibliei, în timp ce Alexandria era cartierul general al școlii împătrite (alegoric) de interpretare. În cele din urmă, Nestorius a fost eliberat din funcție și exilat.

Autor original – autorii/scriitorii efectivi ai Scripturii.

Papirus – material pentru scris din Egipt făcut din trestii de râu. Este materialul pe care sunt scrise cele mai vechi copii ale Noului Testament grecesc pe care le deținem.

Pasaje paralele – parte a concepției că toată Biblia este dată de Dumnezeu, fiind așadar cel mai bun exeget al ei, care echilibrează cel mai bine adevărurile paradoxale. Ele ajută și în încercarea de a interpreta un pasaj neclar sau ambiguu sau la identificarea celui mai clar pasaj despre un anumit subiect și a tuturor aspectelor scripturale a unui anumit subiect.

Parafrazare – teorie a traducerii Bibliei. Traducerea Bibliei poate fi văzută ca șir neîntrerupt de la corespondența „cuvânt cu cuvânt”, în care un cuvânt românesc trebuie să înlocuiască fiecare cuvânt ebraic sau grec la „parafrazare”, în care este tradus doar gândul, acordând mai puțină atenție cuvintelor sau expresiilor originale. Între aceste două teorii se află „echivalentul dinamic”, concept care încearcă să ia în serios textul original, dar îl traduce prin forme gramaticale și expresii moderne. O dezbateră bună a acestor teorii ale traducerii se află în Fee și Stuart, *Cum să citești Biblia la adevărata ei valoare*, p. 35.

Paragraf – ansamblu literar interpretativ de bază în proză. Conține un gând central și dezvoltarea lui. Dacă urmărim ideea lui de bază, nu vom pune prea mult accent pe chestiuni minore și nu vom pierde din vedere intenția autorului original.

Parohialism – prejudecățile închise într-un context teologic/cultural local. Nu recunoaște natura transculturală a adevărului biblic sau aplicarea lui.

Paradox – adevăruri care par contradictorii, dar sunt adevărate ambele, deși se află în tensiune unul cu celălalt. Ele încadrează adevărul, prezentându-l din perspective diferite. Multe adevăruri biblice sunt prezentate în perechi paradoxale (sau dialectale).

Plato – filosof al Greciei antice. Filosofia lui a influențat mult Biserica primară prin cărturarii din Alexandria, din Egipt și mai târziu prin Augustin. El a spus că pe pământ totul este iluzoriu și doar o copie a arhetipului spiritual. Mai târziu teologii au egalat ideile lui Plato cu tărâmul spiritual.

Presupunere – înțelegerea noastră preconcepută a unei chestiuni. Adesea ne formăm o opinie sau judecăm anumite chestiuni înainte de a aborda Scripturile. Această predispoziție mai este cunoscută și ca prejudecată, poziție *a priori*, prezumție sau preconcepție.

Interpretarea în afara contextului – interpretarea Scripturii citând un verset fără a ține cont de contextul lui imediat sau de contextul mai extins al capitolului. Asta scoate versetul din intenția autorului original și de obicei implică încercarea de a demonstra o părere personală afirmând autoritatea Bibliei.

Judaism rabinic – stadiu al vieții poporului evreu început în exilul babilonian (586-538 î. Cr.). Fiind scoasă influența preoților și a Templului, bisericile locale au devenit centrul vieții iudeilor. Aceste centre locale ebraice de cultură, părtășie,

închinare și citire a Bibliei au devenit centrul vieții religioase naționale. În vremea lui Isus, această „religie a cărturarilor” era paralelă cu cea a preoților. La căderea Ierusalimului, în anul 70 D.Hr., partida cărturarilor, dominată de farisei, controla direcția vieții religioase a iudeilor. Este caracterizat de o interpretare practică și legalistă a Torei, după cum explică tradiția orală (Talmudul).

Revelare – nume dat concepției că Dumnezeu a vorbit omului. Întregul concept este exprimat de obicei prin trei termeni: (1) revelație – Dumnezeu S-a implicat în istoria omenirii; (2) inspirație – El le-a dat anumitor oameni aleși interpretarea adecvată a faptelor Sale și (3) iluminare – El le-a dat oamenilor Duhul Său cel Sfânt pentru a-i ajuta să-I înțeleagă auto-revelarea.

Câmp semantic – totalitatea sensurilor unui cuvânt. Conține diferitele conotații ale unui cuvânt în contexte diferite.

Septuaginta – nume dat traducerii în limba greacă a Noului Testament ebraic. Tradiția spune că a fost scrisă în șaptezeci de zile de către șaptezeci de cărturari iudei pentru biblioteca din Alexandria, Egipt. Data tradițională este în jurul anului 250 Î. Cr. (în realitate este posibil să fi durat peste o sută de ani până la finalizarea ei). Această traducere este importantă deoarece: (1) ne dă un text străvechi pe care să-l comparăm cu textul masoretic ebraic; (2) ne arată statutul exegezei ebraice în secolul al III-lea Î. Cr. și (3) ne dă concepția iudeilor despre Mesia de dinainte de respingerea lui Isus. Este abreviată „LXX”.

Sinaiticus – manuscris grecesc din secolul al IV-lea D.Hr. A fost găsit de înțeleptul german Tischendorf, la mănăstirea Sfânta Ecaterina de pe Jebel Musa, locul tradițional al muntelui Sinai. Acest manuscris mai este denumit după prima literă a alfabetului ebraic, „alef” [א]. Conține Vechiul Testament și Noul Testament în întregime. Este unul dintre cele mai vechi manuscrise cu majuscule pe care le avem.

Spiritualizare – termen sinonim cu alegorizarea, în sensul că îndepărtează contextul istoric și literar al unui pasaj și în interpretează pe baza altor criterii.

Sinonim – termeni cu același înțeles sau cu înțeles asemănător (deși în realitate nu există două cuvinte cu exact același câmp semantic). Sunt atât de apropiați încât se pot înlocui unul pe celălalt într-o propoziție fără a-și pierde înțelesul. Desemnează și unul dintre cele trei forme ale paralelismului poetic ebraic. În această privință se referă la două versuri care exprimă același adevăr.

Sintaxă – termen grec referitor la structura unei propoziții. Are legătură cu felul în care sunt îmbinate părțile de propoziție pentru a forma o idee.

Sintetic – unul dintre cei trei termeni care desemnează tipurile de poezie. Acest termen desemnează versurile clădite unul pe celălalt într-un sens cumulativ, numit uneori „climateric” (Ps. 19:7-9).

Teologie sistematică – stadiu al exegezei care încearcă să facă legătura între adevărurile Bibliei într-o manieră unificată și rațională. Este o prezentare a teologiei creștine mai degrabă logică decât istorică, după categorii (Dumnezeu, omul, păcatul, mântuirea, etc.).

Talmud – titlu dat codificării tradiției orale iudaice. Iudeii credeau că i-a fost dată oral de către Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai. În realitate se pare că este înțelepciunea colectivă a cărturarilor evrei de-a lungul anilor. Există două versiuni scrise diferite ale Talmudului: cea babiloniană și cea palestiniană, mai scurtă și neterminată.

Critică textuală – studiul manuscriselor Bibliei. Critica textuală este necesară deoarece nu mai există niciun original, iar copiile diferă una de alta. Ea încearcă să explice diferențele și să ajungă la (cât de aproape posibil de) varianta originală a manuscriselor Noului Testament. Este numită adesea „critică inferioară”.

Textus Receptus – nume apărut în ediția Elzevir a Noului Testament grecesc în anul 1633 D.Hr. Este o formă a Noului Testament în limba greacă și rezultată din câteva manuscrise grecești târzii și versiuni latine ale lui Erasmus (1510-1535), ale lui Stephanus (1546-1559) și ale lui Elzevir (1624-1678). În *Introducere în critica textuală a Noului Testament*, p. 27, A. T. Robertson spune: „textul bizantin este practic Textus Receptus”. Textul bizantin este cel mai puțin valoros din cele trei familii ale primelor manuscrise grecești (vestică, alexandrină și bizantină). El conține greșelile textelor acopiate de mână de secole. Dar A. T. Robertson mai spune: „Textul Receptus ne-a păstrat un text de o acuratețe foarte mare” (p. 21). Această tradiție a manuscriselor grecești (în special a III-a ediție a lui Erasmus din 1522) formează baza versiunii King James din 1611 D.Hr.

Tora – termenul ebraic pentru „învățătură”. A ajuns titlul oficial al scrierilor lui Moise (Geneza - Deuteronomul). Pentru evrei este cea autoritară parte a canonului ebraic.

Tipologic – tip specializat de exegeză. De obicei implică adevărul Noului Testament cuprins în pasaje din Vechiul Testament printr-o analogie. Această categorie a hermeneuticii era un element important al metodei alexandrine. Din cauza abuzului acestui tip de exegeză, ar trebui să limităm folosirea ei la exemple specifice din Noul Testament.

Vaticanus – manuscrisul grecesc din secolul al IV-lea D.Hr. A fost găsit în biblioteca de la Vatican. La început cuprindea întregul Vechi Testament, scrierile apocrife și Noul Testament, dar unele părți s-au pierdut (Geneza, Psalmii, Evreii, epistolele pastorale, Filimon și Apocalipsa). Este un manuscris foarte util în determinarea variantei originale a manuscriselor. Este numit „B”.

Vulgata – numele traducerii latine a Bibliei făcută de Jerome. A devenit traducerea de bază sau „obișnuită” a bisericii romano-catolice. A fost făcută în anul 380 D.Hr.

Literatura sapiențială – gen de literatură specific orientului apropiat străvechi (și lumii moderne). Era în principal o încercare de a învăța o nouă generație principiile unei vieți de succes prin poezie, proverb sau eseu. Era adresat mai mult individului decât societății. Nu folosea aluzii la istorie, dar era bazată pe experiența de viață și pe observație. În Biblie, de la Iov la Cântarea Cântărilor se afirmă prezența lui YHWH și închinarea la El, dar punctul de vedere asupra vieții religioase nu este explicit de fiecare dată, în fiecare experiență umană.

Ca gen, afirmă adevăruri generale. Dar acest gen nu poate fi folosit în fiecare situație. Acestea sunt afirmații generale care nu se aplică de fiecare dată, fiecărei situații.

Acești înțelepți au îndrăznit să pună cele mai grele întrebări ale vieții. Au provocat adesea concepțiile religioase tradiționale (Iov și Eclesiastul). Ele formează un echilibru și o tensiune pentru răspunsurile ușoare la tragediile vieții.

Imagine globală sau vedere globală – termeni sinonimi. Concepte filosofice legate de creație. Termenul „*imagine globală*” arată modelul creației, iar „*vedere globală*” arată Autorul ei. Acești termeni sunt relevanți pentru exegeză, Gen. 1-2 prezentându-L în primul rând pe Autorul creației, iar nu creația.

YHWH – nume convenit pentru Dumnezeu în Vechiul Testament, definit în Exod 3:14. Este forma CAUZATIVĂ a ebraicului „a fi”. Evreilor le era frică să pronunțe numele, pentru a nu-l lua în deșert; așadar, au înlocuit termenul ebraic *Adonai* cu „Domnul”. Așa este tradus în limba română acest nume convenit.

ANEXA 4

TEZE DOCTRINARE

Nu îmi pasă în mod special de declarațiile de credință sau de crezuri. Prefer să declar Biblia însăși. Dar îmi dau seama că o declarație de credință le va da celor care nu mă cunosc o modalitate de a-mi evalua perspectiva doctrinară. În zilele noastre, pline adeseori de erori teologice și de dezamăgiri, vine următorul sumar al teologiei mele.

1. Biblia, atât Vechiul cât și Noul Testament, sunt Cuvântul lui Dumnezeu inspirat, infailibil, autoritar și etern. Sunt auto-revelarea lui Dumnezeu atestată de om sub călăuzire supranaturală, singura noastră sursă de adevăr pur despre Dumnezeu și despre scopurile Lui și singura sursă de credință și de practică pentru Biserica Lui.

2. Există un singur Creator și Mântuitor veșnic, Dumnezeu. El este Creatorul tuturor lucrurilor, văzute și nevăzute. El S-a descoperit ca iubitor și grijuliu, deși este și drept. El S-a descoperit în trei persoane diferite: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt; cu adevărat diferiți, dar aceiași în esență.

3. Dumnezeu deține controlul activ al lumii Sale. Există un plan veșnic și neschimbător pentru creația Sa, dar și unul pentru fiecare individ, care permite liberul arbitru al omului. Nimic nu se întâmplă fără știința și permisiunea lui Dumnezeu, dar el le permite alegeri individuale îngerilor și oamenilor. Isus este Alesul Tatălui și toți pot fi aleși în El. Cunoștința anterioară a evenimentelor pe care Dumnezeu o are nu reduce oamenii la un anumit scenariu scris de dinainte. Noi toți suntem responsabili pentru gândurile și pentru faptele noastre.

4. Omul, deși creat după chipul lui Dumnezeu și fără păcat, a ales să se răzvrătească împotriva lui Dumnezeu. Deși au fost ispitiți de un agent supranatural, Adam și Eva au fost responsabili pentru egoismul lor intenționat. Răzvrătirea lor a afectat omenirea și creația. Toți avem nevoie de îndurarea și de harul lui Dumnezeu pentru condiția comună pe care o avem în Adam și pentru răzvrătirea noastră individuală intenționată.

5. Dumnezeu a oferit omenirii căzute o cale de iertare și de restaurare. Isus Cristos, singurul fiu al lui Dumnezeu, a devenit om, a trăit o viață fără păcat, și, prin moartea lui înlocuitoare, a suferit pedeapsa pentru păcatul omenirii. El este singura modalitate de refacere a relației și a părtășiei cu Dumnezeu. Nu există altă modalitate de mântuire în afară de credința în lucrarea Lui încheiată.

6. Fiecare dintre noi trebuie să primim personal darul lui Dumnezeu de mântuire de restaurare în Isus. Acest lucru se face prin încrederea voită în promisiunile lui Dumnezeu prin Isus și printr-o întoarcere voluntară de la păcatul cunoscut.

7. Toți suntem iertați pe deplin și înnoiți pe baza credinței noastre în Cristos și a căinței de păcat. Dovada evidentă a acestei relații este o viață schimbată și care schimbă. Scopul lui Dumnezeu pentru omenire nu este doar raiul cândva, ci și asemănarea de acum cu Cristos. Cei care sunt cu adevărat mântuiți, deși strălucesc ocazional, vor continua să creadă și să se pocăiască toată viața lor.

8. Duhul Sfânt este „celălalt Isus”. El este prezent în lume pentru a-i călăuzi la Cristos pe cei pierduți și pentru a dezvolta asemănarea cu Cristos în cei mântuiți. Darurile Duhului Sfânt sunt date în momentul mântuirii. Ele sunt viața și lucrarea lui Isus împărțite în trupul Său, Biserica. Darurile, care sunt de fapt atitudinile și motivele lui Isus, trebuie să fie motivate de roada Duhului Sfânt. Duhul Sfânt este activ în zilele noastre cum era și în vremurile biblice.

9. Tatăl L-a făcut pe Isus Cristos cel înviat Judecătorul tuturor lucrurilor. El se va întoarce pe pământ pentru a judeca întreaga omenire. Cei care au crezut în Isus și ale căror nume sunt scrise în cartea vieții Mielului la întoarcerea Lui își vor primi trupurile veșnice de slavă. Ei vor fi cu El pentru totdeauna. Cei care au refuzat să răspundă adevărului lui Dumnezeu vor fi separați pentru totdeauna de bucuriile părtășiei cu Dumnezeul triunic. Ei vor fi condamnați împreună cu Diavolul și cu îngerii lui.

Cu siguranță acestea nu sunt complete sau perfecte, dar sper că îți vor da aroma teologică a inimii mele. Îmi place afirmația

„În lucrurile esențiale – unitate, în cele minore – libertate, în toate lucrurile – dragoste.”